ఈ గ్రంథము వలయువారు :—

ఏకా సుబ్బారావు, గుంటూరు.

అని వ్రాయవలయును

Printed at the Orient Power Press, Tenali. Quota Card No. G.1.A.
Publisher's Quota Card No. G. 5. A.
Pages 1 to 96—Copies 3000 and the rest 4000 copies.

FOREWORD

THIS book "*The New Sangita Vidyadarpanam*" is compiled and edited by Mr. Aka Subba Rao. Some important features of this new work may be mentioned.

The author satisfies the needs of the pandit and the student. It is written in accordance with the new syllabus for the Lower and the Higher Grade students. The Raga Lakshana for each Kriti is given along with the text. The questions at the end are helpful to examination going students. Above all modernity is observed in notation and arrangement.

As an exhaustive work on Indian music popular in South India this book may be said to be the author's life work and the selection of the compositions shows how the public mind is taken away by the best of fine arts.

In conclusion, I may say that the "New Sangita Vidyadarpanam" deserves every possible encouragement from the public.

P. SESHADRI SASTRI, B.A., L.T.,
Assistant, Hindu College High School,
GUNTUR.

సీన విధంబును, మంద్ర మధ్యమస్థాన భేదంబులును, ద్వావింశతి శ్రుతిజాతి
బును, రాగప్రస్తారంబును, ప్రకృతి వికృతి భేదములచే గలిగిన డెబ్బదిరెండు
కర్తలను, ఈ మేళకర్తలవలన బుట్టిన యనేక జన్యరాగంబులును, రాగరూపము
నట్టి న్యాసాంశగ్రహాలక్షణంబును, మిశ్రరాగములయొక్క లక్షణంబును,
రాగములకుగల మూర్ఛనలును, తాళవ్యుత్పత్తియు, ధ్రువాది సప్తతాళముల
బును, తాళజాతులును, జాతులచే గలిగిన ముప్పదియైదు తాళంబులును, ద
లక్షణంబును, ఇంకా యనేక విషయములఁజెప్పి ఇతర గ్రంథాపేక్ష లేకుండునట్లు
ముగా నిందు దెలుపఁబడి యున్నవి. మఱియు. ఈ గ్రంథమునందుండు స్వ
మొదలు తానవర్ణములు, కృతులు మొదలగువాట్లయొక్క స్వరములయందు
రములుగల దీర్ఘాక్షరము తరచుగా కొన్నిచోట్ల రెంటికంటె నధికముగ యక్ష
గలదగుచుండుటచే నట్టి యక్షరకాలము దెలిసికొనుటకు (,) ఈ గురుతు దీర్ఘా
రముఁ బ్రక్క వ్రాయబడియుండును గాన, (,) ఇది ఎన్నియుండిన నన్ని యక్ష
కాలమని యెఱుంగునది. మఱియు, లఘుద్రుతము లేర్పరచిన చోట్లయందు
తమునకు మధ్యఘాత వచ్చిన యెడల ఘాతకు యెడమవైపున హ్రస్వముగాను
ఁడవలయుచోట (,) ఈ గురుతు వ్రాయబడియుండును. ఇదెట్లనగా (సా)యన
క్షరమునకు మధ్య ఘాత వచ్చినప్పుడు దానిని స ।, ఇటుల నిలువుగీటుకు
వైపున ఒక యక్షరమును, నిలువుగీటుకు కుడివైపున పై సుదహరించిన గు
వ్రాసియుండును గాన, దానిని దీర్ఘాక్షరముగానే పాడుకొనవలయును పిళ్లారిగీ
ఘనరాగగీతములు, స్వరజతులు, పదవర్ణములు అటతాళ తానవర్ణములు, ఆ
తానవర్ణములు, శ్రీ త్యాగయ్యగారి కృతులు, శ్రీ దీక్షితులవారి కృతులు. శ్రీ
శాస్త్రులవారి కృతులు, శ్రీ పొన్నయ్యపిళ్ళెగారి కృతి, శ్రీ గర్భపురివారి
శ్రీ కుంతలాంబాంకిత కృతి, శ్రీ శేషశయనాంకిత కృతి, శ్రీ భద్రాచల
దాసుగారి కీర్తన, శ్రీ పట్నం సుబ్రహ్మణ్యంగారి కృతులు, శ్రీ సుబ్బ
శాస్త్రులవారి కృతులు, శ్రీ పురందరదాసువారి కీర్తన రామనాథపురము శ్రీ
వాస అయ్యంగారి కృతి, శ్రీ లింగరాజుగారి కృతి, శ్రీ ఓగిరాల వీరరాఘవశర్మ
కృతులు, శ్రీ స్వాతితిరునాళ్‌వారి కృతి, శ్రీ పల్లవి గోపాలయ్యగారి కృతి
సీతారామారావుగారి రాగమాలిక కీర్తన, శ్రీ నారాయణతీర్థయతీంద్ర విరచి
తరంగము రాగమాలికయున్నూ, శ్రీ క్షేత్రజ్ఞులు, శ్రీ ఘనం సీనయ్యగారి పద
శ్రీ జయదేవకవి అష్టపది, శ్రీ ధర్మపురి సుబ్బారావు మొదలగువార్ల జా
భైరవిరాగములో పల్లవియున్నూ మొదలగునవి తాళమునకు సరిపడునట్లు లఘుద్ర
లేర్పరుపఁబడి మంద్ర మధ్య స్థానములకును, కాల పైకాల సంగతులకును, గుణ
మొదలగునవి చేయఁబడి సులభముగా దెలియునటుల వ్రాయఁబడియున్నవి. శ్రీ
మఖియొక్క మేళకర్తరాగపద్ధతియున్నూ, డెబ్బదిరెండు మేళకర్తరాగములకు చంద్ర

1 ధన్యాసి	శ్యామసుందరాంగ
2 మాయామాళవగౌళ	మేరుసమాన
3 భైరవి	ఉపచారము జేసేవా
4 మధ్యమావతి	వినాయకునివలె
5 మోహన	ననుపాలింప
6 కాంభోజి	శ్రీరఘువరప్రమేయ
7 కమాస్	సీతాపతే
8 శంకరాభరణము	మనసు స్వాధీనమైన
9 కేదారం	సమయమిదే
10 బిలహరి	పరిదానమిచ్చితే
11 పంతువరాళి	రఘువర నన్ను
12 కల్యాణి	బిరాన వరాలిచ్చి

హెచ్చరిక:- విద్యార్థులు ఈ కృతులనుగాని, వీనితో సమానమైన మరి ఏకీర్తనలనుగాని గాత్రముతో పాడుటగాని లేదా జంత్రము మీద వాయించుట గాని చేయవచ్చును.

2. (ప్రాక్టికలు పరీక్షయందు) ప్రత్యేక పరీక్షలకు తోడు సాధారణముగా స్వరజ్ఞానమందును, వినిన రాగములను గుర్తించగలుగుట, చూచి పాడగల్గుట, చెప్పిన క్రొత్తకీర్తనలు వ్రాయగల్గి యుండుటయందునుగూడ పరీక్ష జరుపబడును.

3. ప్రాక్టికల్ పరీక్షయందు విద్యార్థులు తమ ప్రజ్ఞను గాత్రముచే పాడుటవలనగాని లేక ఈ క్రిందివానిలో ఏదైన నొక జంత్రముపై వాయించిగాని కనుబఱచవచ్చును.

వీణ, గోటువాయిద్యము, ఫిడేలు, బాలకోకిల, వేణువు, నాగస్వరము (సన్నాయి). గాత్రపాటకులు తంబూరశ్రుతి సహాయముతో పాడవలయును.

గాత్రపాటకులు స్వయముగా తంబురాశ్రుతి మీటుకొనుచు పాడవచ్చును లేదా అభ్యర్థిగాని మరియొకరిని ఈ పనికై నియమించవచ్చును.

పరీక్ష రెండువిధములుగా నుండును.

(1) సిద్ధాంతభాగముపై రెండుగంటలకాలములో వ్రాయవలసిన ప్రశ్నపత్రి యీయబడును.

(2) జంత్రగాత్రముల పరీక్ష

సిద్ధాంతభాగ ప్రశ్నపత్రమునకు	50 మార్కులు
జంత్రగాత్ర పరీక్షకు	50 ,,
	100 మార్కులు

మార్కుల విభజనము: పరీక్షలో ఈ త్తీర్ణుడగుటకు అధమమూ రావలసిన మార్కులు ఈ క్రింద చూపబడినవి

అసలు నిర్ణయింపబడినవి		ఉత్తీర్ణతకు అధమము రావలసినవి	
		రెండవ తరగతి	రెండవ తరగతి
సిద్ధాంతము	50 మార్కులు	30 మార్కులు	20 మార్కులు
జంత్రగాత్రములు	50 ,,	30 ,,	20 ,,
	100 ,,	60 ,,	40 ,,

చదువదగిన గ్రంథములు

(1) స్వరమంజరి	(తెలుగు)	టి. సింగరాచార్లు
(2) గాయక పారిజాతం	డిటో	డిటో
(3) సౌత్ ఇండియన్ మ్యూజిక్ సీరీస్ బుక్ I నుం॥ III వరకు ఆంగ్లము పి. సాంబమూర్తి		ది ఇండియన్ మ్యూజిక్ పబ్లిషింగ్ హౌసు, జార్జిటవున్, మద్రాసు
ప్రాక్టికల్ కోర్సు ఇన్ కర్నాటిక్ మ్యూజిక్ (అరవము) బుక్ 1 నుం॥ 3 వరకు పి. సాంబమూర్తి		ది ఇండియన్ మ్యూజిక్ పబ్లిషింగ్ హౌస్, జార్జిటౌన్, మద్రాసు.
గోల్డెన్ ట్రెజరీ ఆఫ్ ఇన్‌డియన్ సాంగ్సు (అరవము) పి. సాంబమూర్తి		డిటో
కీర్తన సాగరం 1 & 2 (అరవము)		డిటో
సంగీత రత్నావళి (అరవము) కె. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు		
త్యాగరాజ కీర్తనములు (తెలుగు - అరవము)		డిటో
సంగీత సుధాంబుధి (తెలుగు)		డిటో

హైయ్యర్ గ్రేడ్ పరీక్ష

1. ప్రధాన పరిభాషా పదములు, వాటి యర్థము.
2. కే. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారి మ్యూజిక్ బుక్సులోను, పి. సాంబమూర్తిగారి 'సౌత్ ఇండియన్ మ్యూజిక్ సీరిస్'లో ననుసరించిన పరిగమ స్వరలక్షణములు.
3. కర్ణాటక రాగమందలి రాగ విభాగములు 72 మేళకర్త రాగములు, 12 చక్రముల పేర్లు. 'కాటపయాది' సూత్రము. దాని ప్రయోగములు.
4. ఈ క్రింద పేర్కొనబడిన 24 రాగముల లక్షణములు.

1. తోడి	13. శహాన
2. సావేరి	14. కాంభోజి
3. చక్రవాకం	15. యదుకుల కాంభోజి
4. భైరవి	16. శంకరాభరణము
5. ఆనందభైరవి	17. హంసధ్వని
6. ఖరహరప్రియ	18. బేగడ
7. శ్రీరంజని	19. అఠాణ
8. రీతిగౌళ	20. నాట
9. ముఖారి	21. పూర్వకల్యాణి
10. హరికాంభోజి	22. షణ్ముఖప్రియ
11. నాటకురంజి	23. కల్యాణి
12. కేదారగౌళ	24. సారంగ

5. మనోధర్మ సంగీతము — దాని రూపములు రాగ ఆలాపన పెంపొందింప జేయు పద్ధతి; స్వరకల్పన — దశవిధగమకములు.
6. 35 తాళముల క్రమము. చాపుతాళము దాని వివిధరకములు. దేశాది, మధ్యాది తాళములు. క్రియ, అంగలయ, గతి, మాత్రలు.
7. గీతాది లక్షణములు: వాని స్వరూపములు. ఈ క్రింద పేర్కొనబడిన గీతాది సంగీత రచనల సంపూర్ణజ్ఞానము.

1. గీతము	5. రాగమాలిక
2. తానవర్ణము	6. పదము
3. పదవర్ణము	7. జావళి
4. కృతి	8. తిల్లాన

8. సముదాయ సంగీతము, దాని లక్షణములు.

9. కర్ణాటక గాన చరిత్రము, ఈ క్రిందనుదహరించిన వాగ్గేయ కారకుల జీవిత చరిత్రములు — వారు కర్ణాటక గానమునకు చేసిన యుపకృతి.

1. జయదేవుడు	11. ముత్తుస్వామి దీక్షితార్
2. పురందరదాసు	12. శ్యామశాస్త్రి
3. రామామాత్యుడు	13. అరుణాచల కవిరాయార్
4. సోమనాథుడు	14. గోపాలకృష్ణభారతి
5. నారాయణ తీర్థులు	15. స్వాతితిరునాల్
6. భద్రాచల రామదాసు	16. సుబ్బరాయశాస్త్రి
7. వెంకటమఖి	17. వీణకుప్పయ్యర్
8. క్షేత్రయ్య	18. మైసూరు సదాశివరావు
9. పైడాల గురుమూర్తిశాస్త్రి	19. పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్
10. త్యాగరాజు	20. పల్లవి శేషయ్యర్

10. జంత్ర విభాగములు — తంత్రీ సంబంధితములు, వాయు పూరకములు, ఘట్టన వాద్యములు. వీణ, వాయులీనము, తాంబుర, గోటువాయిద్యము వేణువు వీటి నిర్మాణములను తెలిసికొనుట. ఇందుచెప్పబడిన అంశముతో గూడిన జంత్రములను శ్రుతి చేయగల్గి యుండుట గాత్రధ్వని యొక్కయు, దక్షిణ హిందూదేశ సమ్మేళన వాయిద్యముల యొక్కయు, హెచ్చుతగ్గు ధ్వనులు.

11. సాధారణధ్వని, గీతధ్వని, ఉన్నతి, తీవ్రమందములు, స్వరభేదములు, స్వాభావైక్యమైన కంపనము, ప్రతిధ్వని, సంగీత సంబంధమైన ఆవృతులు, గ్రామ భేదములు.

12. గ్రామఫోను, రేడియో, సంగీత కచేరీల జరుపబడు ప్రదేశముల నుండవలసిన ముఖ్య లక్షణములు.

జంత్రగాత్రములు (Practical)

1. రెండు క్షేత్రయపదములు, రాగమాలిక ఒకటి, రెండు తిల్లానలు, మూడు జావళీలు ఈ క్రింది కృతులు.

1. తోడి	కద్దనువారికి
2. సావేరి	శంకరిశంకురు
3. చక్రవాకం	ఎటులబ్రోతువో
4. భైరవి	నీపదములె
5. ఆనందభైరవి	నీమది చల్లగ

6. ఖరహరప్రియ	ప్రక్కలనిలబడి
7. శ్రీరంజని	మారుబల్క
8. రీతిగౌళ	జనని నిన్ను వినా
9. ముఖారి	ఏమనినే
10. హరికాంభోజి	ఎంతరానీ తన కెంత
11 నాటకురంజి	మనసు విషయనట
12. కేదారగౌళ	నీలకంఠం
13. శహాన	రామా ఇక
14. కాంభోజి	కొనియాడిన నాపై
15. యదుకుల కాంభోజి	నిను సేవించిన
16. శంకరాభరణము	సరోజదళ
17. హంసధ్వని	వాతాపిగణపతిం
18 బేగడ	నాదోపాసన
19 అఠాణ	ఇలలో ప్రణతార్తిహరుడనుచు
20. నాట	భజనసేయరాదా
21. పూర్వకల్యాణి	నిను వినగ మరి
22. షణ్ముఖప్రియ	మరివేర దిక్కెవరయ్య
23 కల్యాణి	నిన్నువినా గతిగానజగాన
24. సారంగ	నీవాడ నేగాన

నోటు:—అభ్యర్థులు ఈపై కృతులుగాని వీనితో సమాన ప్రాముఖ్యముగల మరి ఏకృతులనుగాని గాత్రముచే పాడిగాని, జంత్రములపై వాయించిగాని తమ ప్రజ్ఞను కనుబఱుచవచ్చును.

అభ్యర్థులు తాము నేర్చుకొనిన పూర్వ వాగ్గేయకారకుల రచనలలో అధమము ఆఱింటికైనను అర్థము చెప్పగలిగి యుండవలయును.

2. ఈ క్రింద నుదహరించిన 12 రాగములను ఆలాపన జేయగల్గియుండుట;

(1) తోడి (2) సావేరి (3) భైరవి (4) ఆనందభైరవి (5) మోహన (6) కేదారగౌళ (7) శహాన (8) కాంభోజి (9) యదుకుల కాంభోజి (10) శంకరాభరణము (11) బేగడ (12) కల్యాణి.

3. (1) ఆది, రూపకతాళములలో తోడి, భైరవి, కాంభోజి, శంకరాభరణము, కల్యాణి రాగములందు తాము నేర్చిన గీతములకు స్వరకల్పన సమర్థతగల్గి యుండుట.

(2) నిర్దిష్టములైన 24 రాగములలో ఇచ్చిన కృతిని సరిగమాది స్వరముతో పాడగల్గిగాని, లేదా వాయించగల్గిగాని యుండుట.

(3) పాడిన లేదా వాయించబడిన చరణమునకు స్వరము చెప్పగల్గియుండుట.

(4) ఆలాపించబడిన లేదా వాయించబడిన రాగములను గుర్తించగల్గియుండుట;

(5) తాము ఇదివరలో వినియుండని కీర్తనలకు తాళములను తెలిసికొనగల్గియుండుట.

4. జంత్రగాత్రములలో ప్రత్యేక పరీక్షలకుతోడు సామాన్యముగా వినుటయందును, చూచి పాడగల్గుట చెప్పిన క్రొత్తకీర్తనలు వ్రాయగల్గియుండుట యందును ప్రాక్టికలు పరీక్ష జరుగును.

ప్రాక్టికలు పరీక్షయందు అభ్యర్థులు గాత్రముచే పాడుటగాని లేదా ఈక్రింది జంత్రములు వాయించిగాని తమ ప్రజ్ఞను చూపవచ్చును.

వీణ, గోటువాద్యము, వాయలీనము, బాలకోకిల, వేణువు లేక నాగస్వరము గాత్రపాటకులు తాంబురశృతి సహాయమున పాడనగును.

గాత్రపాటకులు స్వయముగా తంబురా శృతి మీటుచు పాడవచ్చును. లేదా అభ్యర్థికాని మరియొకరిని ఈ పనికై నియోగించవచ్చును.
పరీక్ష ఈ క్రిందివిధముగా నుండును:—

(1) సిద్ధాంతభాగము, సంగీతచరిత్రపైన మూడుగంటల

ప్రశ్నపత్రమునకు	...	100	మార్కులు
జంత్రగాత్రముల పరీక్షకు	...	100	,,
మొత్తము		200	,,

మార్కుల విభజనము:— పరీక్షలో ఉత్తీర్ణుడగుటకు అధమము రావలసిన మార్కులు ఈ క్రింద చూపబడినవి.

		ఉత్తీర్ణుడగుటకు అధమము రావలసినవి.	
	అసలు	మొదటి తరగతి	రెండవ తరగతి
సిద్ధాంతము, సంగీతచరిత్ర	100 మార్కులు	60 మార్కులు	40 మార్కులు
ప్రాక్టికల్	100 ,,	60 ,,	40 ,,
	200	120	80

చదువదగిన గ్రంథములు

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని - [illegible] } తెలుగు — సుబ్బరామదీక్షితార్ కృతము.
3. చక్రవాకము.
4. భైరవి
5. ఆనందభైరవి

2. సింగరాచారిగారి స్వరమంజరి గాయక పారిజాతం సంగీతకళానిధి గాయకలోచనం } తెలుగు

3. సంగీత రత్నావళి — అరవము - కె. వి. శ్రీనివాసఅయ్యంగార్

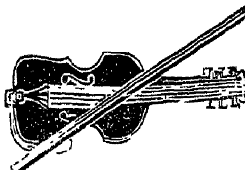
4. గానభాస్కరము — తెలుగు - కె. వి. శ్రీనివాసఅయ్యంగార్

5. సౌత్ ఇండియన్ మ్యూసిక్ సిరీస్ I to IV బుక్స్
6 మేళకర్త, జన్యరాగముల పద్ధతి
7. శ్యామశాస్త్రి మొదలగు దాక్షిణాత్య సంగీత ప్రఖ్యాతపురుషులు
8. వేణువు

} ఆంగ్లములో - పి. సాంబమూర్తి, ది ఇండియన్ మ్యూజిక్ పబ్లిషింగ్ హౌసు జార్జిటవును : మద్రాసు.

9. ప్రాక్టికల్ కోర్సులో కర్ణాటక సంగీతము Books I to III
10. గోల్డెన్ ట్రెజరీ అఫ్ ఇండియన్ సాంగ్సు
11. కీర్తన సాగరము 1 to 4
12. త్యాగరాజ నౌకాచరిత్రము

} తమిళము కర్త డిటో

శ్రీ వాగ్గేయకారకుల చరిత్రలు

1. శ్రీ జయదేవులు:- వీరు ఉత్తరదేశ, బెంగాలురాష్ట్రములో దిందుబిల్వం అనే గ్రామములో జన్మించిరి. 12 వ శతాబ్దమునాటివారు బ్రాహ్మణోత్తములు సంస్కృతభాషలో అసదృశమైన వాగ్విలాస వైభవము గల కవీంద్రులు. తండ్రి భోజదేవుడు. తల్లి రామాంబ భార్య పద్మావతి. శ్రీకృష్ణభక్తవరులు. శిష్యులు పరాశరాదులు. దిందుబిల్వపు నివాసస్థుడు ఉత్తరదేశస్థుడైన శ్రీగోవర్ధనాచార్యుని శిష్యులలో సర్వశ్రేష్ఠులు. తత్త్వచింతామణి, ప్రసన్నరాఘవనాటకము మొదలైన యనేక గ్రంథములు రచించిన నిపుణులు. ద్వాదశసర్గసహిత మగునట్లు విలసిల్లెడి 'గీతగోవింద'(అష్టపది) శృంగారరస ప్రధానమైన శ్రీరాధాకృష్ణ ప్రేమతత్త్వమును గాంధర్వముగా విరచించిన యద్వితీయులు. ఈ జయదేవ కవి దశమ సర్గమందలి యష్టపది వ్రాసికొని యున్నప్పుడు "స్మరగరళఖండనం, మమశిరసి మండనం, దేహిపదపల్లవముదారం" అని తలంపుకు వచ్చి వ్రాయక తాటాకును తన భార్య పద్మావతి చేతికిచ్చి యభ్యంగస్నానార్థమై నది కేగుచుండెను. వెంటనే శ్రీకృష్ణ భగవానులు తలంటుకొన్న జయదేవ స్వరూపముతో వచ్చి పద్మావతిని పిలిచి తాటాకునుగొని పుచ్చుకొని జయదేవునకు తోచినట్లుగా సాహిత్యమును రచించి పూర్తి చేసి అంతర్ధానమైరి. స్నానానంతరము జయదేవులు భార్యను తాటాకును తెమ్మని యడిగెను. అప్పుడామె యాశ్చర్యముతో "ఇప్పుడే తామువచ్చి వ్రాసియిచ్చి పోతి"రని చెప్పి తాటాకు నిచ్చెను. పూర్తిగా రచించినదానిని జూచి యానందముతో "ఓ పద్మావతీ! నీవేమి సుకృతము చేసితివో కదా? భగవంతుడు నీకుదర్శనమిచ్చె"నని పొగడుచు నా యష్టపదియొనిమిదవ యడుగున 'జయతు పద్మావతీరమణ జయదేవకవి భారతీభణిత మితిగీతం' అని 21 వ అష్టపదిలోను తన నామమునకు ముందును నామె పేరుం బెట్టెను. (వీరు శార్ఙ్గదేవుల కాలమునాటి వారుగా దెలియుచున్నది) ఈ యష్టపదులు కీర్తనకు 8 పాదములు చొప్పున 24 కీర్తనలు, నాయకా, నాయకీ, సఖులచే పాడబడుచుండును. సంగీతకీర్తనలకు అష్టపదులే ప్రప్రథమములుగా నున్నవని తెలియుచున్నది. ఈ అష్టపదుల ననుసరించి "రామాష్టపది" రామకవియున్నూ, "శివాష్టపది" చంద్రశేఖరేంద్ర సరస్వతి కవియు రచించిరి.

2. శ్రీ పురందర విఠలదాసు (కర్ణాటక సంగీత పితామహ):- వీరు 16-వ శతాబ్దములోనివారు. కర్ణాటకబ్రాహ్మణోత్తములు. భార్య సరస్వతిబాయమ్మ. మధ్వమతస్థులు తండ్రి వరదప్ప. ధనికులు. కన్నడభాషలో మహాగొప్పపండితులు. భక్తాగ్రేసరులు. వీరు మొదట పూనాపట్టణమున సాహుకారై కోటీశ్వరుడుగానుండి శ్రీ పాండురంగవిఠలునిమీద భక్త్యాతిశయమువల్ల తన ఆస్తినంతయు దానధర్మములు

చేసిరి. సంగీత సాహిత్యములలో మిక్కిలి ప్రజ్ఞగలవారై యొక్కొక్క సమయమందు వీరు రచించిన కీర్తనములచే శ్రీ పాండురంగ విఠలుని ప్రసన్నత బొందినవారై యుండిరి. వేదోపనిషత్తులను జనులకు బోధించిరి. వీరి ఉద్భవ చరిత్రము తెలియ వ్రాయనలవిగావు. సంగీతములో యిప్పటికిని వాడుకలో గల మాయామాళవగౌళ రాగములో ప్రారంభికులకు స్వరాలను బోధించుట వీరే ప్రారంభించిరి. సంగీతము నేర్చుకొనుటకు వీలుగా స్వరావళి, అలంకారములు, గీతములు, ఠాయములు, సూళాదులు, ప్రబంధములు రచించిరి. వీరి కీర్తనలన్నియు వేదాంత విషయముగా నున్నవి. యిన్ని యున్నవని చెప్పుటకు సాధ్యముగాకున్నవి. మరియు వీరికి కర్ణాటక సంగీత పితామహ, యని బిరుదు కలదు.

3. శ్రీ రామామాత్యులు (అభినవ భరతాచార్య):— వీరు 16-వ శతాబ్దమునాటివారు. తెలుగు నియోగిబ్రాహ్మణోత్తములు. తిమ్మామాత్యుల కుమారుడు 1550 సం॥ రంలో విజయనగరము నేలిన శ్రీ రామదేవరాజు కోరికపై స్వరమేళ కళానిధి యను నొక గ్రంథము వ్రాసియుండెను. ఇందు స్వర, వీణ, మేళ రాగములు చెప్పంబడి యుండినవి. జనక జన్యరాగ పద్ధతి గూడ వ్రాసియుండిరి 20 మేళములు కొన్ని జన్యరాగములు రచించి ఉత్తమ, మధ్యమ, అధమ రాగవిభాగములను చేసియుండిరి. ఈ గ్రంథము వీరికి శుద్ధ ప్రమాణము. శార్ఙ్గదేవుని 12 వికృతి స్వరముల పద్ధతికి స్వతిరేకముగా వీరు 7 మాత్రమే పేర్కొనిరి. వీణ మైన సాల్వ తీగల వీణ వీరికాలము నాటిదే. వీరు అభినవ భరతాచార్య అను బిరుదమును పొందియుండిరి. వీరు సంగీతములోను భాషావిషయములోను అనేక గ్రంథములు రచించిరి.

4. శ్రీ సోమనాథ పండితుడు:— వీరు 15-16 శతాబ్దముల నాటి వారని తెలియుచున్నది. నివాసస్థలము గోదావరి మండలములోని వాడుక. వీరు ఆంధ్రులు. వైదిలింగ్య ద్రావిడులు. ముద్దులనూరి పుత్రులు. సంగీత సంస్కృతములయందు మహాప్రజ్ఞ గలవారు. శ్రీ రామామాత్యుని రచన ననుసరించి గీర్వాణభాషయందు 1609 సం॥రమున రాగవిబోధమను లక్షణ గ్రంథమును రచించిరి. ఇందు శ్రీవారి యొక్క కాలము నాటి 23 మేళకర్తలకు వీటినుండి పుట్టిన జన్యరాగములను వ్రాసియుండిరి. 15 వికృతి స్వరముల ఆధారమును బట్టి 60 మేళములను పేర్కొనిరి. వీరు సోమనాథీయ మను మీమాంస గ్రంథమును గూడ రచించియుండిరి.

5 శ్రీ తీర్థనారాయణస్వామి:— వీరు 16 వ శతాబ్దములోని వారు. ఆంధ్రరాష్ట్రములోని కృష్ణాజిల్లా వాస్తవ్యులు. ఆంధ్రబ్రాహ్మణోత్తములు. శ్రీకృష్ణలీలా తరంగిణిని 12 సర్గలలో వ్రాసియుండిన పండితోత్తములు. వీరి తరంగములు పల్లవి, అనుపల్లవి, చరణములు కలిగియున్నవి. వీరికి కడుపు నొప్పి వ్యాధి యుండియున్నను

వీరు సంచారార్థము తంజావూరుజిల్లా నాడుకావేరి అను గ్రామమునకు వెళ్లియుండి ఆ రోజు నిద్రించగా వెంకటేశ్వరుడు కనుపించి రేపు ప్రాతఃకాలమందు నీ యనుష్టానమైన తదుపరి కనబడు వరాహము వెంటబోయి అదిఅంతర్ధానమగుచోట నీ కృష్ణ లీలా తరంగిణిని గానము చేసిన పిమ్మట నీ కడుపు నొప్పి వ్యాధి తగ్గునని చెప్పి అంతర్ధానమైరి. ఆదే రీతిగ యీ వరాహము వెంట వెళ్లగా అది భూపతి రాజ పట్టణములో వెంకటరమణస్వామి దేవళంబున అదృశ్యమయ్యెను. వెంటనే తన తరంగిణిని గానము చేసి శిష్యులకు నేర్పిరి. ఆగ్రామమునకు వరాహపురి యని పేరు వచ్చెను. వీరి సమాధి ఆ దేవళము దగ్గరగానే యుండియున్నది. శ్రీకృష్ణ జయంతి రోజున భక్తులందరును శ్రీవారి యొక్క తరంగములు పాడుచు భజనలు చేయుచుందురు. వీరి యొక్క ప్రతిమ అచ్చటనే యిప్పటికిని యుండియున్నది.

6. శ్రీ భద్రాచల రామదాసు:—వీరు 16వ శతాబ్దములోనివారు వీరు తెనుగు నియోగి బ్రాహ్మణోత్తములు. కంచర్ల కులోద్భవుడు. నివాసము నేలకొండపల్లి. లింగనమంత్రి కుమారులు. తల్లి కామాంబ. సంగీత సాహిత్యమందు గొప్ప ప్రవీణులు. భద్రాచల ప్రభావంబును విని శ్రీరాముల సేవించి, భజన పరులై కొన్నాళ్ళు గడచిన పిమ్మట నొక దినంబున భక్తుడగు కబీరుదాసుగారు తన యింటికి వచ్చి, వీరి భక్తికి సంతసించి, శ్రీరామ తారకమంత్ర మూపదేశించి వెడలిపోయెను. తరువాత రామదాసు (గోపన్న) యీ తారకమంత్రమును జపించుచు నొకనాడు, శ్రీరామచంద్రులు ప్రత్యక్షమై "నీవు భద్రాచలము తాలూకా తహశ్శీలుదారువౌదువని" చెప్పి యంతర్ధానమైరి. తరువాత కొన్నాళ్ళకు భద్రాచల తహశ్శీలుదారుగా నుండి ఆ రోజులలో నైజాం సర్కారువారి ద్రవ్యమును శ్రీరామ కైంకర్యార్థము ఖర్చుపెట్టుటచే 12 సంవత్సరములు బందిఖానా విధింపబడియుండిరి. బందిఖానాయందు చాలా కష్టపడుచు వీరు భక్తితో రచించి వ్రాసినకీర్తనలు హృదయరంజకములుగా యుండియున్నవి. వీరి కీర్తనలను అనేకము లిప్పుడు భజనకాలమందు భక్తులు పాడుచుందురు. వివరములు వీరు రచించిన చరిత్రయందు గానబడును.

7. శ్రీ వెంకటమఖి:—వీరికి వెంకటేశ్వర దీక్షితులను పేరు గలదు. వీరు 17.వ శతాబ్దములోనివారు. తండ్రి గోవింద దీక్షితులు. 2.వ కుమారుడు అయి యున్నారు. అన్న యగు యజ్ఞ నారాయణ దీక్షితుల యొద్ద ఆరంభమున సంగీతము నభ్యసించి, ఆటు పిమ్మట ఉత్తర దేశపు పాఠకుడగు శ్రీ తానప్పాచార్యుని యొద్ద సంగీత విద్య అభివృద్ధి చేసిరి. ఈ గురువును మనస్సున ధ్యానించి ఆరభి రాగమున "గంధర్వ జనతా ఖర్వదుర్వారగర్వభంజనుర" అనుగీతమునురచించిరి. క్రీస్తుశకము 1660 సం॥లో చతుర్దండి ప్రకాశిక యను గ్రంథమును చోళమండలము నేలియుండిన విజయరాఘవ భూపాలుని కోర్కెపై రచించిరి. ఇందు వీణ, శ్రుతి, స్వర, మేళ,

రాగ, ఆలాప, తాన, గీత, ప్రబంధ తాళములను చర్చించి యుండిరి రాగాంగ, ఉపాంగ, భాషాంగ, రాగముల లక్షణములను బట్టి శ్లోకములను వ్రాసి తన గీతములు నుదహరించిరి. జయదేవు రచన ననుసరించి త్యాగరాజస్వామిని స్తుతించుచు 24 అష్టపదులను వ్రాసి తరించి యుండిరి. వీరిని గురించి కథ లెన్నియో గలిగియున్నవి.

8. శ్రీ క్షేత్రజ్ఞులు:— వీరు 17-వ శతాబ్దమునాటివారు. ఆంధ్రబ్రాహ్మణోత్తములు. చిత్తూరుజిల్లా చంద్రగిరి తాలూకా, మువ్వపురి గ్రామవాస్తవ్యులు. మధుర, తంజావూరు, గోల్కొండ, విజయనగర సంస్థానములందు బహు సత్కారమందిన మహాఘనులు. తెలుగు పదములను వ్రాసి తరించి గోపాలుని దర్శన మందిన మహాపుణ్యాత్ముడు. షుమారు 4 వేల పదములు వ్రాసి మువ్వ గోపాల యను ముద్రతో రచించిరని తెలియుచున్నది. అప్పటి రాజుల కోర్కెపై తన పదములను వినిపించుచుండిరి. పదములు రచనలలో అద్వితీయులు. శ్రీ విజయ రాఘవనాయకుని కోర్కెపై శ్రీ విజయరాఘవ పంచరత్నములు రచించి శ్రీవారికి యంకితము నిచ్చెను. జయదేవుడే నారాయణ తీర్థులుగను, వీరు అపరనారాయణ తీర్థులుగా నా కాలమున ననుకొనుచుండిరి.

9 శ్రీ పైడాల గురుమూర్తి శాస్త్రి (వేయిగీత):— వీరు తెనుగు మురికినాటి బ్రాహ్మణోత్తములు. తిరునల్వేలిజిల్లా, కయత్తారు గ్రామవాస్తవ్యులు. వీరు 18 వ శతాబ్దములోని వారని తెలియుచున్నది. చతుశ్శాస్త్ర పండితోత్తములు. సంగీతములో మహాసమర్థులు. అనేక గీత, ప్రబంధ, కీర్తనలను రచించి తరించిన మహాఘనులు. వీరు 1000 గీతములను రచించుటచే వేయిగీత, అనియూడా బిరుదు గలదు. మద్రాసులో చిన్నతనమునందే మణలి చిన్నయ్యా మొదలియారుచే బహు సన్మాన మొందిన ఘనుడు. వీరు అనేక గీతములనే గాక ప్రబంధములను కృతులను రచించి తమ స్వనామమునకే అంకిత మిచ్చి యుండిరి

10. శ్రీ ముద్దుస్వామి దీక్షితులు:— వీరు 1775-1835 సం॥ల ప్రాంతములవారు. సంగీత త్రిమూర్తులలో రెండవవారు. తంజావూరు జిల్లాలోని తిరువారూరు అను గ్రామమందు జన్మించిరి. హంసధ్వని రాగమును సృష్టించిన రామస్వామి దీక్షితులు వీరితండ్రి, తల్లి సుబ్బమ్మ గారు. వీరు వెంకటమఖి సంతతివారు. వీరికి పదియారు వత్సరములలోనే క్రమాంతము, కావ్యనాటకాలంకారము, వేదాధ్యయనము, వ్యాకరణము, మరికొన్ని వ్యాఖ్యానములు, సంగీతమును నేర్చుకొని మాంత్రిక, జ్యోతిష, వైద్యశాస్త్రములలో నతిసమర్థుడై ప్రఖ్యాతిగాంచిరి. వీరి వివాహమైన పిమ్మట మణలి, యను గ్రామములో చిన్నయ్యా మొదలారి గారి వద్ద నున్నప్పుడు, వీరి యదృష్టవశమున చిదంబరనాథయోగి యను నొక మహా సిద్ధుడు వీరున్న గ్రామమునకు వచ్చినప్పుడు, వీరి భక్తికి సంతోషించి, శ్రీవిద్యామహామంత్రో

ముపదేశించి తనవెంటనే కాశీక్షేత్రమునకు తీసికొనివెళ్ళెను. వీరు గంగా తీరమున ఆయిదు సంవత్సరములుండి, కర్ణాటక, హిందూస్థాని సంగీతములందు పాండిత్యము సంపాదించిరి. గురుపిమ్మట కొన్నాళ్ళకు వీరు చిదంబరనాథయోగి, యనుమతిపొంది తిరిగి వచ్చుచు తిరుత్తణి చేరగా అచ్చటను బ్రహ్మణ్యేశ్వరు ప్రత్యక్షమై నోటిలో పంచదార గడ్డనిడి అదృశ్యమాయెను. అప్పటినుండి గురుగుహముద్రతో, నవగ్రహకృతులు నవావర్ణకృతులు పంచలింగస్థల కృతులను వ్రాసిరి వీరు అపూర్వరాగములలో, తాన వర్ణములు, రాగమాలికలు లక్షణ గీతములు వ్రాసిరి. తమ్ములు చినస్వామి బాలస్వామి దీక్షితులు. మధురకు వెళ్ళి అన్నగారు రచించిన కృతులు గానము చేసి మెప్పువడసిరి. పిమ్మట చినస్వామి మరణించగా, బాలస్వామి దుఃఖాక్రాంతుడై సేతుయాత్రకు వెళ్ళి తిరిగి ఎట్టయపురము చేరి ఆ రాజుచే ఆదరింపబడి వివాహమాడెను. ఈ వృత్తాంతము ముద్దుస్వామి విని, తమ్మునికొరకు పోయి పెండ్లికుమారుడైయున్న సోదరు చూచి సంతసించి వివాహమైన పిదప తిరిగి తిరువారూరు వెళ్ళెను. 1835 సం॥లో రాజపుత్రుని వివాహమునకు, ఎట్టయపురము వెళ్ళి కొంతకాలమునకు 1835 సం॥రం అనగా మన్మథనామ సంవత్సర తులాకృష్ణ చతుర్దశినాడు శ్రీపుర చేరిరి వీరికృతులన్నియు ఎక్కువ సంస్కృతములో షుమారు 300 వ్రాసియుండిరి. అవి నారికేళ పాకముగాయుండును. వీరి శిష్యులు తిరుక్కడయూరు భారతి, తేవూరుసుబ్రహ్మణ్యయ్య, వడివేలు, తిరువారూరు అయ్యాస్వామి మొదలగువారు.

11. శ్రీ త్యాగరాజయ్య:—వీరు 1759-1847 సం॥ ఆ ప్రాంతమువారు. సంగీత త్రిమూర్తులలో జ్యేష్ఠుడున్నూ, కవిశేఖరుడున్నూ, గాయకసార్వభౌముడగు శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారు తంజావూరు జిల్లాలోని తిరువారూరు, అనే గ్రామమున జన్మించిరి. వీరి పూర్వీకులు ఆంధ్రదేశమునుండి దక్షిణ దేశమునకు వచ్చి నివాస మేర్పాటు చేసుకొనిరి. వీరు ములికినాడు త్రిలింగ వైదీక తెలుగు బ్రాహ్మణోత్తములు. తనతల్లి మాతామహుడగు గిరిరాజకవి. వీరి తాతగారిపేరు సుబ్రహ్మణ్యస్వామి. తండ్రిగారిపేరు రామబ్రహ్మస్వామి గారు. తల్లిగారిపేరు శాంతమ్మ. ఇంటిపేరు కాకర్లవారు. భారద్వాజస గోత్రికులు. 35వ యేట ప్రథమభార్య మరణించెను. సంతతి లేదు రెండవ భార్యపేరు పార్వతి. మహాయిల్లాలు. పతి భక్తురాలు. పతి జీవించియుండగనే యీమెగూడ శ్రీపుర మేగెను. ఈమెకు ఒక్క కుమార్తెయే. సీతామహాలక్ష్మి యని పేరుగలదు ఆమెను సుబ్బరామయ్య యను సుజనునకిచ్చి పెండ్లిచేసెను. శొంఠి వెంకటరమణయ్య యనే గురువుగారివద్ద సంగీతము నేర్చుకొనిరి శ్రీ త్యాగయ్యగారు సంస్కృతాంధ్ర, వేదశాస్త్ర, జ్యోతిష, సంగీత శాస్త్రములలో మిక్కిలి ఘనత వహించిన ఆంధ్రులు. వీరు మహాభక్తులగుటయేగాక శ్రీరామోపాసకులై, తొంబది ఆరుకోట్ల శ్రీరామనామము జపించగా శ్రీరామచంద్రుల ప్రత్యక్షమొందిన మహనీయులు. వీరితండ్రి గతించిన పిమ్మట కొద్ది యాస్తితో జీవితము గడు

పుచుండిరి. శ్రీరామచంద్రుని యనుగ్రహము వలన గలిగిన జ్ఞానసంపత్తుచే శ్రీరాముని పై కీర్తనలు వ్రాయుచుండిరి. వీరు వీణ వాయించువారు. అతిమధుర గాత్రము ద్రాక్షాపాకమువంటి కవిత్వము. ఒకసమయమున నారదమహర్షియొక్క సన్యాసిరూపమున వీరి వద్దకు వచ్చి, స్వరార్ణవమను సంగీత గ్రంథమును యిచ్చి అంతర్ధానమైరి. శ్రీ త్యాగయ్యగారు 2400 కృతులు రచించిరి. ఇవిగాక దివ్యనామ సంకీర్తనలు, ఉత్సవ సంప్రదాయ కీర్తనలున్నూ, సామయు వీరు పుణ్యక్షేత్రములను సేవించినప్పుడు, ఆయా దేవతలను గూర్చియు కొన్ని కీర్తనలు గూడ రచించిరి. ప్రహ్లాద భక్తి విజయము, రాగ రత్నమాలిక, నౌకాచరిత్రము అను గ్రంథములు గూడ రచించిరి. త్యాగయ్యగారు తమ మరణకాలము గుర్తెరిగినవారై ముందుగా సన్యసించి, ది .1.1 47 సం॥రం, అనగా పరాభవ నామసంవత్సర పుష్య బహుళ పంచమినాడు తమ 80 వ, సంవత్సరమున శ్రీపదమేగిరి. వీరి సంవత్సరీక మహోత్సవము అతివైభవముతో గాయకులందరు సకలరాష్ట్రములందు గూడ సల్పెదరు. వాల్మీకి మహర్షి, మధుర రామాయణమును సంగీతమున గానము చేయుటకు శ్రీ త్యాగయ్యగారి రూపమున యవతరించిరని యు, వాల్మీకి మహర్షి 24000 శ్లోకములలో రామాయణమును రచించినట్టుల శ్రీ త్యాగయ్యగారు 24,000 కీర్తనలలో రామాయణము రచించియుండిరని తెలియుచున్నది. సీతామహాలక్ష్మియను కుమార్తెకు ఒకపుత్రుడు మాత్రము జన్మించెను. ఆ పిల్లవానికి త్యాగరాజయని పేరు పెట్టిరి. [illegible] సంవత్సరములు పెరిగి పరలోకగతుడాయెను. వీరి సంతతివారు యిప్పుడు ఎవరు లేరని తెలియుచున్నది. శ్రీవారి అంతేవాసులు(శిష్యులు) వీణకుప్పయ్యర్, సుందరభాగవతార్, సభాపతిఅయ్యర్, సుబ్బయ్యర్ మొదలగు వారు.

12. శ్రీ శ్యామశాస్త్రిలు:—వీరు1763—1827 సం॥ ఆ ప్రాంతములవారు. సంగీత త్రిమూర్తులలో మూడవవారు. వీరు తంజావూరుజిల్లాలో తిరువారూరు అనే గ్రామములో 763 సం॥రం చిత్రభాను నామసంవత్సర మేషరవి కృత్తికా నక్షత్రమున జన్మించిరి. గౌతమ గోత్రికులు, బోధాయన సూత్రము. తండ్రి విశ్వనాథ అయ్యర్. ఈ శ్యామశాస్త్రిగారు జన్మించుటకుముందు తలిదండ్రులు తిరువారూరి యందున్న శ్రీ కంచి కామాక్షిదేవి పూజోపచారకులు. వీరికి సంతతి లేకపోవుటచే శ్రీ కామాక్షిదేవిని సత్య శ్రద్ధతో పూజించుచు ప్రతినెలయొక్క కడపటి శనివారమందు శ్రీ వేంకటాచలపతి ప్రీతిగా బ్రాహ్మణ సంతర్పణ నొనర్చుచుండిరి. ఇట్లు ఒక సంతర్పణము జరుగుచుండ శ్రీ వేంకటాచలపతి ఒక ముదుసలి బ్రాహ్మణునకు ఆవేశించి శ్యామశాస్త్రిలవారి తల్లిదండ్రులకొక సంవత్సరములోగా నొక పుత్రుడు కలుగునని దీవించి నుడివెను. ఆ ప్రకారమే ఆ తల్లి గర్భవతియై నవమాసములు పూర్తియైన పిమ్మట 10 వ మాసములో నిర్ణీతకాలమందు శ్యామశాస్త్రిలవారు జనించిరి. వీరికి మొదట వేంకట సుబ్రహ్మణ్యమని పేరు పెట్టిరి. గాని ముద్దునకు శ్యామ

కృష్ణ యని పిలుచుచుండిరి. వీరు బాల్యమునందే సంస్కృతాంధ్రభాషల యందలి ప్రగల్భులై మేనమామ నొద్ద కొలదిగ సంగీతవిద్య నభ్యసించి 18వ యేట తలితండ్రులతోగూడ తంజావూరు వచ్చిరి. ఒకనాడు కాశీనుండి యాత్రార్థియై వచ్చిన ఆంధ్ర బ్రాహ్మణోత్తముడగు సంగీతస్వామి శ్యామశాస్త్రులు గారి యింటికివచ్చి భిక్షకై పిలువబడి వచ్చినప్పుడు శ్యామశాస్త్రులు గారియొక్క భవిష్యత్తును చెప్పుటయేగాక, అపూర్వరాగ తాళ ప్రస్తారక్రమములను దెలిపి గంధర్వ గ్రంథముల నిచ్చి తాను వెడలిపోవునప్పుడు శ్యామశాస్త్రిగారిని పిలచి ఓ శ్యామా! సంగీతశాస్త్రమందు గొప్ప పండితుడవైతివి. ఇంకను సంస్థాన గాయకుడగు పచ్చిమిరియం ఆదిఅప్పయ్యాగారి సంగీతమును తరుచుగా వినుచుండుము. అని చెప్పి కాశికి వెళ్లెను. పిమ్మట శ్యామశాస్త్రులుగారు యటులనే చేసి ఆది అప్పయ్యగారి ప్రేమపొంది శ్రీ కామాక్షియొక్క అనుగ్రహము నొందిన శ్యామశాస్త్రులు మహాపురుషు డగుటచే శ్యామకృష్ణ ముద్రతో అనేక కృతులు, తానవర్ణములు, స్వరజతులు, నవరత్న మాలికలు రచించి మహా గాయకుడని పేరు పొందిరి. వీరు మాంజి, కలగడ, చింతామణి, మొదలగు అపూర్వ రాగములను గూడ కల్పించిరి. వీరు మానవస్తుతికి సంతోషించువారు కారు. త్యాగరాజయ్యగారికి వీరు మిత్రులగుటచే వీరిరువురను తమ తమ రచనలను వినిపించి సరిచూచుకొనెడివారు. వీరు షుమారు 300 కృతులు రచించిరి. అవి వారి ప్రియగల దేవిపై స్తుతియించునవియై యున్నవి. అవి కదళీపాకముగా నుండును. ఎక్కువ ప్రచారములో లేవని తెలియుచున్నది. ముందు వీరి భార్య శ్రీపురి చేరెను. భార్య గతించినవెంటనే అయిదు రోజులే నాకు ఆయువు గలదని శ్యామశాస్త్రులుగారు అందరితో జెప్పి ఆ నిర్ణీతకాలమందు ఆరవదినమున 1827 సం॥రం వ్యయ సంవత్సర మకర మాస శుక్లదశమి రోజున తమ 64వ సంవత్సరమున శ్రీపురి చేరిరి. వీరికి పంజుశాస్త్రి సుబ్బరాయశాస్త్రి అను ఇద్దరు కుమారులు గలరు— శ్రీ వారి అంతేవాసులు, (కుమార్డు) సుబ్బరాయశాస్త్రి, ఆలనూరు కృష్ణయ్య దాసరి మొదలగువారు.

13. శ్రీ అరుణాచల కవిరాయులు:—వీరు 1711—1778 సం॥ ప్రాంతముల వారు. తంజావూరు జిల్లా తిల్లైయాది గ్రామకాపురస్థులు. సంగీత విద్యా సమర్థులు. తండ్రి నల్లతంబిపిళ్లై. తల్లి వల్లియమ్మ, అరవభాషలో పంచలక్షణములు తెలిసిన మహావిచక్షణులు. కంబరామాయణమును అర్థప్రసంగము చేయుటయందు వీరు మహా ప్రవీణులు. అరవభాషలో కీర్తనములు రచించినవారిలో వీరు పదునెనిమిదవ వారు. వీరు చిన్న వయస్సులోనే, మిక్కిలి విద్య నభ్యసించి వివాహము చేసికొన్న తరువాత గూడా ధర్మపరమందు విద్యనభ్యసించిరి, వీరు బంగారము, వెండివర్తకము చేయువారగుటచే. వ్యాపారరీత్యా నొకప్పుడు ధర్మపరములో సంగీతము పాడుటచే నచ్చటి మఠాధిపతి వీరికి శేఖాజీ యను పేరు పెట్టెను. వీరు శ్రీమద్రామాయణకథాసందర్భములననుసరించి ఆయా రసములకు దగిన రాగములతో అరవ కాండములకు అరవకీర్త

నములు రచించి మణలి ముద్దుకృష్ణ మొదలివారి సభలో శ్రీ రామస్వామిదీక్షితులు మొదలైన విద్వాంసులయెదుట వినిపించి కనకాభిషేకము జెంది కీర్తిబొందిరి. తరువాత కొంతకాలమునకు వీరు శ్రీరంగము వెళ్ళి అచ్చటి దేవాలయ పూజారి కోరిక ననుసరించి 'ఏన్ పళ్ళికొండీరయ్యా' అను కీర్తనమును యింకరామాయణ కీర్తనములు అనేకము పాడి వారిచే బహుమానములను బడసిరి. వీరికి ఇరువదిమంది శిష్యులు గలరు.

14, శ్రీ గోపాలకృష్ణభారతి :— వీరు 1811-1881 సం||ల ప్రాంతములవారు. ఆరువ బ్రాహ్మణుడు. తంజావూరుజిల్లా, నారిమనం గ్రామకాపురస్థులు. తండ్రి రామస్వామి భారతి శివభక్తుడు, గొప్పవైణికులు. గోపాలకృష్ణ భారతి వేదములు పఠించి యోగవిద్యనభ్యసించిరి. సంగీత విద్యయందుకూడ పండితులు. వీరు రక్తిరాగ, దేశీయరాగములయందే గాక, కొన్ని యపూర్వ రాగములయందుకూడ గేయకల్పనాచమత్కారములు వెలయునట్లనేక కీర్తనములు గోపాలకృష్ణ ముద్రతో జెప్పియున్నారు. సంగీత కాలక్షేపములచే దొరకిన ధనమును, దాన ధర్మములకు వినియోగించుచుండెడివారు. నందనార్ చరిత్రమును నాటకముగా వ్రాసి ప్రదర్శింపించిరి. కందప్పచెట్టియారు యను ధనవంతుడు, యీ నాటకమును చూచి బహుమతి యిచ్చెను. విన్స యను ఫ్రెంచి యుద్యోగి యీ నాటకముముద్రింపించెను. ప్రస్తుతము ఒక్క ప్రతియైనా లేదని తెలియుచున్నది. జ్ఞానచింధు, జ్ఞానకుమ్మి యను గ్రంథములను, అయర్ పాగైనయనారు చరిత్రము, తిరునీలకాంతనయనారు చరిత్రము కరైక్కాల్ అమ్మయారుచరిత్రముఅను సంగీతనాటకములను వ్రాసిరి. మరియునందిబిందు మొదలైన సంగీత లక్షణములను పునరుద్ధరించిరి. వీరు బ్రహ్మచర్య వ్రతములో డెబ్బదియేండ్లవరకు జీవించి, 1881 - వ సంవత్సరము మహాశివరాత్రినాడు శ్రీపురి జేరిరి. వీరి కీర్తనములు దక్షిణాది సంగీత విద్వాంసులు ముఖ్యముగా పాడుచుండుట నేటికిని వినవచ్చును. అరవములో కీర్తనలు చేసినవారు :. 1. సుందరమూర్తి స్వామి (తేవారములను చేసియున్నారు.) 2. తిరుజ్ఞాన సంబంధస్వామి 3. మాణిక్యవాచక స్వామి, మొదలగువారు.

15, శ్రీస్వాతీతిరునాల్ (కుల శేఖరమహారాజా):— వీరు 1829-1847 సంవత్సరములలో తిరువాన్కూరు మహారాజాగారు, 16-4-1813 సంవత్సరములో

జనన మొందిరి. సంస్కృతము, మలయాళము, అరవము, మరాఠీ, హిందూస్థానీ, తెనుగు, మణిప్రవాళ విద్యలయందు పండితులు. అనేక పదములు, రాగమాలికలు, కీర్తనలు, వర్ణములు, తిల్లానాలు, వీటికి స్వరములు కల్పనచేసి, పద్మనాభ యను ముద్రతో మూడువందలకు పైగా రచించి యుండిరని తెలియుచున్నది. విద్వాంసులను ఆదరించేవారు శ్రీ పరమేశ్వర భాగవతార్. శ్రీ గోవిందమారార్, శ్రీ వడివేల్ గార్లు వీరి యాస్థానమునందు పండితులుగా యుండెడివారు. శ్రీ స్వాతీతిరునాల్ (కులశేఖరమహారాజు) గారు దక్షిణహిందూదేశపు సంస్థానములకు చెందిన రాజకవులలో ఉన్నతపీఠ మలంకరించియుండిరి.

16. శ్రీ సుబ్బరాయశాస్త్రి:—వీరు 1803 సం॥ రములో అనగా దుందుభి నామ సం॥ర సింహమాస కృత్తిక నక్షత్రమున జన్మించిరి. శ్రీ శ్యామశాస్త్రి గారియొక్క రెండవ కుమారులు. సంస్కృతము, తెనుగు, అరవము సంగీతములయందు గొప్ప పాండిత్యము సంపాదించి యుండిరి. వీరికి మొదటి గురువు తండ్రి గారు. తరువాత శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారు. కుమార అను ముద్రతో స్వరజతులు, స్వరసాహిత్యము, చిట్టస్వరములతో కృతులను రచించి యుండిరి. వీరియొక్క రచనలను శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారు కొనియాడెడివారు. ఫిడేలు వాయిద్యములో మహాఘనులు. 1862 సం॥రం దుర్మతి సంవత్సర చాపమాస ప్రథమదశమినాడు ప్రాతఃకాలమున, సంధ్యావార్చి దత్తమనుచు సంగ వదలి తానిక రెండు గంటలలో శ్రీపురి కేగెద నని చెప్ప జనులందరు గూడిరి. ఉదయర్ పలాయంరాజుగారు గూడా వచ్చి మీకు ఏమైన కోర్కెలవా యని ప్రశ్నింపగా (శ్రీ సుబ్బరాయశాస్త్రి) అంబకు నాపై సంపూర్ణ కటాక్షము గలిగియుండ నాకు యేమి కొఱతయును అని శ్రీవారు చెప్పిన నిర్ణీతకాలమునకే శ్రీపురి కేగిరి. వీరి కుటుంబమునకు ఆ రాజుగారు చాలా చాలా, సహాయపడుచుండెడివారు. వీరియొక్క అంతేవాసులు (శిష్యులు) అన్నస్వామిశాస్త్రి, కంచి కాశీశాస్త్రి మొదలగువారు.

17. శ్రీ వీణ కుప్పయ్యర్:— వీరు 19-వ శతాబ్దమువారుగా తెలియుచున్నది. వీరు సామవేద బ్రాహ్మణోత్తములు. భారద్వాజస గోత్రీకులు. శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి ప్రియశిష్యులు. తండ్రిపేరు సాంబమూర్తిశాస్త్రి గారు. వీరు నారాయణగౌళరాగము పాడుటయందు మహాగొప్ప గాయకులు. అందువలన నారాయణగౌళ కుప్పయ్యర్ అను పేరుగూడ గలదు. వీరు ఫిడేలు జంత్రముగూడా చాలా గొప్పగా వాయించువారు. సంగీతరత్నావళి, పల్లవి స్వరకల్పవల్లి అను రెండు గ్రంథములు రచించి యుండిరి. వీరికి గానచక్రవర్తి యను బిరుదుగూడా గలదు. వీరు మహాభక్తులు. కులదైవము రాధా రుక్మిణీసమేత శ్రీ వేణుగోపాలస్వామి. అందువలన గోపాలదాస, అను ముద్రతో అనేక కృతులు రచించిరి. మఱియు తానవర్ణములు

కూడా రచించియుండిరి. వీరు కొవ్వూరు సంస్థాన సంగీత విద్వాంసులు. మద్రాసు యందు సంగీతవ్యాప్తి చేసియుండిరి. వీరికి ముగ్గురు కుమారులు గలరు కృష్ణస్వామి, రామస్వామి, త్యాగయ్యర్ గార్లు గురువుగారు యింటలేని సమయములో వారి వీణను కృష్ణయ్యర్ వాయించినందున కోపమునకు పాత్రులై క్షమింపబడిరి. వీరియొక్క తండ్రిగారు గొప్ప వైణికులు వీరికి సాంబరు. (సాంబమూర్తిశాస్త్రి) వాయించవలె సాంబరు (శివుడు దైవము) వినవలెనను కీర్తన గూడా గలదు.

18. శ్రీ మైసూరు సదాశివరావు:— వీరు మహారాష్ట్ర బ్రాహ్మణోత్తములు. మైసూరు సంస్థాన ఆస్థాన విద్వాంసులు. వాలాజాబాద్ వెంకటరమణ భాగవతారు గారి శిష్యులు. అనేక కృతులు, వర్ణములు, తిల్లానాలు సంగీత ముద్రతో వ్రాసిరి వీరికృతులలో అనేకము స్వరసాహిత్యములను గలిగియుండుటచే మిక్కిలి రంజకములుగా యుండియున్నవి.

19 శ్రీ పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్:— వీరు 1845 1902 సం॥రముల ప్రాంతములవారు అష్టసహస్ర బ్రాహ్మణోత్తములు. సామాన్య కవులలో గొప్పవారు. మొట్టమొదట వీరు మేళత్తూరు శ్రీ గణపతిశాస్త్రి గారియొద్ద సంగీత విద్య నభ్యసించి పిమ్మట మానాంబుచావడి శ్రీ వెంకట సుబ్బయ్యర్ గారివద్ద అభివృద్ధి పొందిరి మొదట వీరి గాత్రము మహా కఠినము. ఎక్కువ సాధనచే గాత్రము మెరుగుపడ వచ్చినది. నూట ఎనిమిది తాళములలో, నూట షరువది యెనిమిది అక్షర కాలములుగల, సింహానందన తాళమున పల్లవి గూర్చి పాడిన మహాఘనుడు తాళ జ్ఞానములో వీరికి సమకాలికులు ఆ రోజులలో లేరని తెలియుచున్నది మొదట తిరువయ్యారులో నివసించియుండిరి. పిమ్మట కొంత కాలమునకు చెన్నపట్టణము నివాసమేర్పాటు చేసికొని యుండిరి. అందువల్ల పట్నం శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్ యను నామముతో పిలువబడిరి. వీరికి 31వ సంవత్సరములో వివాహమై యున్నది కృతులు తానవర్ణములు, జావళీలు, తిల్లానాలు, మొత్తం షుమారు నూరు రచియించి వ్రాసి యుండిరని తెలియుచున్నది. బేగడరాగము వీరి స్వంతసొమ్ము. శ్రీ త్యాగరాజయ్య గారి రచన ననుసరించి, వీరు కృతులను వ్రాసి యుండిరి. రాగభావమును విశదీకరించుచూ గానముచేయువారు. వీరియొక్క రచనలు, వేంకటేశ్వర యనుముద్రతో, తెనుగు, అరవము, సంస్కృతములందు రచించి యుండిరి. వీరియొక్క ముఖ్యమైన అంతేవాసులు (శిష్యులు) రామనాడ్ శ్రీ శ్రీనివాసయ్యంగారు, మొదలగువారు.

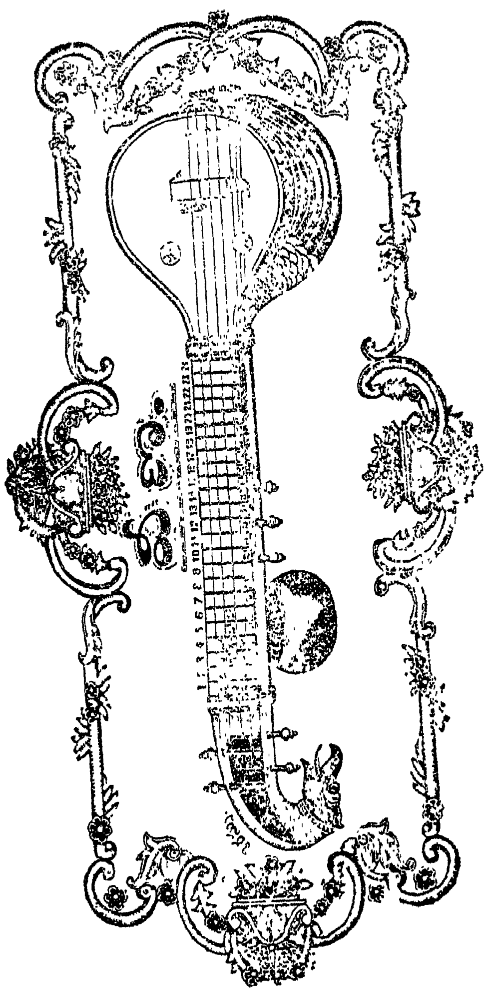
20. శ్రీ పల్లవి శేషయ్యర్:— వీరు తెనుగు ములకినాటి బ్రాహ్మణోత్తములు. సేలంజిల్లా, పెయ్యకూరపట్టి గ్రామకాపురస్థులు. లక్షణలక్ష్యవిద్వాంసులు. మహాగొప్ప పల్లవిపాటకులు. శ్రీరామభక్తులు. ఎవరును పాడలేనట్లుగా

సావేరి రాగమును ఎనిమిది గంటల కాలము పాడి లోగడ సావేరి రాగము పాడిన వారిని నోడించిరి. వీరు శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి శిష్యుడగు సుబ్బయ్యర్ కుమారులు అనేక కృతులు, వర్ణములు, తిల్లానాలు తమ స్వంత ముద్రతో రచించిన కీర్తి.

1, అరవ పదములు రచించిన కవులున్నూ, 2, ఆంధ్ర పదములు రచించిన కవుల వివరము:—1. అరవమున పదములు రచించినవారు:. శ్రీ వైదీశ్వరన్ కోవిల్, శ్రీ సుబ్బరామయ్యర్, శ్రీ ముత్తుతాండవరు, శ్రీ పాపవినాశ మొదలియార్, శ్రీ ఘనంకృష్ణయ్య, శ్రీ శంకరాభరణం నరసయ్య మొదలగువారు, 2. ఆంధ్రపదములు రచించినవారు:- కైలాసపతి ముద్రతో, శ్రీ ఘటశల్లవివారున్నూ. బొల్లవరము ముద్రతో, శ్రీ బొల్లపురమువారున్నూ, జటపల్లి గోపాలముద్రతో, శ్రీ జటపల్లివారున్నూ, శోభనగిరి ముద్రతో, శ్రీ శోభనగిరివారున్నూ, వినుకొండ విజయరామ ముద్రతో, శ్రీ ఇనుకొండవారున్నూ, రామాపురముద్రతో, శ్రీ శివరామపురమువారున్నూ, వేణంగి ముద్రతో, శ్రీ వేణంగివారున్నూ, మల్లిఖార్జున ముద్రతో, శ్రీ మల్లిఖార్జునుడున్నూ, మువ్వగోపాల ముద్రతో, శ్రీ క్షేత్రజ్ఞులు, వీరందరు 17-వ శతాబ్దములోనివారు. మరియు పై కవులందరు ఆంధ్రదేశమున తైలింగ్య బ్రాహ్మణోత్తములై యుండిరి.

తప్పొప్పుల పట్టిక

పేజి	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
18	19	లఘుచాను	లఘుచాను
44	18	గా మా ప ధ ని స	గా మా పా ధ ని స
81	1	గ మ రి	రి గ మ రి
82	15	మ గా , రి స	మ గా , , రి స
85	7	మ ,	మా ॥
	27	రి క్రి , సా నీ	రి క్రి సా నీ
95	3	రి , , , సా	రి , , , , సా
113	9	(అచ్చు పరిగా పడలేదు)	ధసరి - రిగమపధ ॥సా॥
121	17	సా - నిధపా	సా - నిధపా
128	6	గమపధని ప॥	గమపధని ॥పసా॥
176	14	ధ ని	ధ ని
206	17		సా రి స
209	5		ధా , ని
210	14	స రి గ మ	స రి - గ మ
212	6	క ,,	క క్షి
219	13		స ని ధ ప
223	9		స ని సా
232		(232)	(ఒప్పు 232)
232	16		రి పు ప్రి య
262	పేజీయందున్న 56వ కృతికి సాహిత్యము రాగలక్షణము 426 పేజీయందున్నది		
285	11	ధగా	ధరా
286	16	రంజ	ధంజ
289	8		ధ స రి గా
290	10	శరద్భతి	శరద్భతి
303	18	29	82
305	6	ప్రధమని	ప్రధమని
311	19	రి గ రి సా రి స	రి గ రి సా రి స
360	4	కట్టను	పట్టను
361	11	నిమ్మోత్మ	నిమ్మాత్మ
384	30		సమగమపధనిస-సనిధపమగరిస
400	24	పంగుగావళి	పంచుకరాళి
448	11	73	72

ఓం

శ్రీ ర స్తు

క్రొత్త

సంగీత విద్యాదర్పణము

1. సంగీతోత్పత్తి

శ్లో॥ ఓంకారంచ పరబ్రహ్మ యావదోంకార సంభవః!
అకారోకారమాకార ఏతే సంగీత సంభవాః॥

శ్లో॥ అకారో విష్ణురూపంచ ఉకారో బ్రహ్మరూపకం
మకారోభర్గ రూపంచ సర్వమోంకార రూపకం॥

తా॥ ఓంకారము పరబ్రహ్మస్వరూపము. ఆఓంకారమునందే యావత్తుజగము పుట్టెను. అందులో అకార, ఉకార, మకారములనే మూడక్షరములవలన సంగీతము పుట్టెనని భావము. ♦ అందు అకారము విష్ణు స్వరూప మనియు, ఉకారము బ్రహ్మ స్వరూపమనియు, మకారము రుద్రస్వరూప మనియు, ఈ త్రిమూర్తుల స్వరూపమే ఓంకార మని యర్థము.

2. సంగీత విభాగము

శ్లో॥ మార్గదేశివిభాగేన సంగీతం ద్వివిధం మతమ్
ద్రుహిణేనయదుద్దిష్టం యదుక్తం భరతేనచ॥

శ్లో॥ తత్తద్దేశీయ యారీత్యా యత్స్యాల్లోకానురంజనమ్
దేశేదేశేనుసంగీతం తద్దేశీత్యభిధీయ్యతే॥

తా॥ సంగీతము మార్గమని, దేశి యని రెండు విధములు. అందు మార్గము అనగా ఈశ్వర ప్రణీతమై భరతఋషిచే ప్రకటింపబడిన సంగీతము మార్గమనంబడును. దేశి అనగా, ఆ యా దేశసంబంధమగు రీతిచే, ఆయా దేశపు జనులను రంజింపగు సంగీతము దేశి అనంబడును.

3. సంగీత శబ్దార్థము

శ్లో॥ గీతవాదిత్ర నృత్యానాం త్రయం సంగీత ముచ్యతే॥
తా॥ గీత, వాద్య, నృత్యముల చేరికయే సంగీత మనంబడును.

అన్యశ్చ రాగస్స్వరశ్చ తాళశ్చ త్రిభిః సంగీత ముచ్యతే॥
తా॥ రాగము, స్వరము, తాళములనే మూటి చేరికయు సంగీత మనంబడును.

4. సంగీత ఫలితార్థం

శ్లో॥ త్రివర్గ ఫలదా స్సర్వే దాన యజ్ఞ జపాదయః
ఏకం సంగీత విజ్ఞానం చతుర్వర్గ ఫలప్రదమ్।

శ్లో॥ హరీశాదిస్తుతౌ ధర్మో ధనకామౌ నృపాదితః
నిష్కామ స్తదనుష్ఠానా న్మోక్షమాప్నోత్య సంశయమ్॥

తా॥ దాన యజ్ఞ జపాదు లన్నియు, ధర్మార్థ కామము లనే త్రివర్గఫలము నిచ్చును ఒక్క సంగీత జ్ఞానమువలన ధర్మార్థ కామమోక్షములనే చతుర్వర్గఫలము నిచ్చును. హరిహరాదులను స్తోత్రము చేసినందువలన ధర్మము, రాజులు మొదలగువారివలన ధన కామములను గలుగును. ధన కామాపేక్షలేక కేవలము భగవంతుని గూర్చి సంగీతానుష్ఠానము చేసినయెడల మోక్షము నిస్సందేహముగ పొందుచున్నాడు.

5. నాదోత్పత్తి

శ్లో॥ ఆత్మావివక్షమాణోయం మనః ప్రేరయతేనమః
నాభిస్థవహ్నిమాహంతిన ప్రేరయతి మారుతమ్

శ్లో॥ బ్రహ్మగ్రంథిస్థితో నాదః క్రమాదూర్ధ్వ పథేచరన్
నాభిహృత్కంఠ మూర్ధాస్యే ష్వావిర్భవతి సధ్వనిః
నా దేతిసూక్ష్మశ్చ పుష్టోపుష్టశ్చ కృత్రిమః
ఇతి పంచభిధాం దత్తె పంచస్థానస్థితః క్రమాత్॥

తా॥ తనచేత విచారింప డిన యీ యాత్మ మనస్సును ఉద్బోధించును. ఆ మనసు నాభియందున్న అగ్నిని కొట్టును. ఆ యగ్ని వాయువును ప్రేరేపించును. ఆత్మ, మనస్సు, అగ్ని, వాయువు ఈ నాలుగున్ను కారణము లై నాదమును బుట్టించును. బ్రహ్మగ్రంధియం దున్న ఆ నాదము ఊర్ధ్వముఖము గా సంచరించుచు క్రమముగా నాభి, హృదయము, కంఠము, మూర్ధము, ఆస్యము, వీటియందు పుట్టుచున్నది. ♦ ఈ నాదము నాభియందు అతి సూక్ష్మము గను, హృదయమందు సూక్ష్మము గను, కంఠమునందు పూర్ణముగను, శిరమునందు అపూర్ణముగను, ఆస్యమందు కృత్రిమముగను పుట్టుచున్నది.

6. నాదలక్షణము

శ్లో॥ ననాదేన వినాగీతం ననాదేన వినాస్వరః
ననాదేన వినారాగ స్తస్మాన్నా దాత్మకం త్రయమ్॥

శ్లో॥ గీతంనాదాత్మకం వాద్యం నాదంవ్యక్త్యం ప్రశస్యతే
తద్ద్వయానుగతం నృత్యం నాదాధీన మతి స్త్రియమ్॥

శ్లో॥ నా దేనవ్యజ్యతేవర్ణః పదంవర్ణాత్ప దాద్వచః
వచసోవ్యవహారోయం నాదాధీన మతో జగత్॥

శ్లో॥ నాదోపాసనయా దేవా బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వరాః
భవంత్యుపాసితానూనం తస్మాదేతే తదాత్మకాః॥

తా॥ గీతము, స్వరము, రాగము ఈ మూడున్ను నాదమును విడిచియుండవు గాన ఇవి నాదాత్మంబు ♦ గీతము నాదాత్మకము, వాద్యము నాదముయొక్క వివరణచే ప్రకాశింపబడుచున్నది. నృత్యము గీతవాద్యముల ననుసరించి

యున్నదిగాన, నీ మూడును నాదాధీనము. నాదమువలన అక్షరమును, అక్షరముచే పదమును, పదముచే వాక్యమును, వాక్యముచే లోకవ్యవహారమును. అగుటవలన వీటితోకూడిన యీజగత్తు నాదాధీనము. అట్టి నాదము నుపాసించుటచే బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు ముగ్గురును ఉపాసింపబడినవారగుచున్నారు గాన, ఈ త్రిమూర్తులును నాదాత్మకులు.

7. నాదశబ్దార్థము

శ్లో॥ నకారం ప్రాణనామానం దకారం మనలంవిదుః
జాతః ప్రాణాగ్నిసంయోగాత్తేన నాదోభిధీయతే॥

తా॥ నాద మను రెం డక్షరములలో 'న' అను యక్షరము ప్రాణమని ప్రసిద్ధమై యుండును. 'ద' అను యక్షరము అగ్నిరూపమని చెప్పఁబడినది. ఈ కారణము చేత ప్రాణాగ్నులయొక్క సంయోగమువలన 'నాద' మను శబ్దమాయెను.

8. నాద విభజన

శ్లో॥ ఆహతో నాహతశ్చేతి ద్వేధానాదోనిగద్యతే
తత్రచానాహతంనాద మేకాగ్రన్య సమానసాః॥

శ్లో॥ గురూపదిష్ట మార్గేణమహంత్తః పర్యుపాసతే
దశర క్తివిహీనత్వాన్న మనోరంజకోన్నృణాం॥

శ్లో॥ తస్మాదాహతనాదస్య శృత్యాదిద్వారతోఖిలమ్
జ్ఞేయంవితన్వతే లోకరంజనమ్ భవ భంజనమ్।

తా॥ నాదము 'ఆహతము', 'అనాహతము' అని రెండు విధములు. అందులో అనాహత నాదము నిశ్చల మనస్సు గలవానికే సాధ్యము. ఈ అనాహత నాదమును గురువులచే నుపదేశింపఁబడిన మార్గముచేత ఋషు లుపాసించుచున్నారు. అదియును రక్తిలేకపోవుటచే జనులకు మనస్సంతోషము గలుగదు గాన ఆహత నాదమును శృత్యాది ముఖముగా తెలిసికొనినయెడల జనులకు ఆనందమును, పాపనాశనమును సంపూర్ణముగా చేయుచున్నది.

9. నాదవ్యవహారము

శ్లో॥ వ్యవహారేత్వసౌత్రేధా హృదిమంద్రోభిధీయతే
కంఠేమధ్యోమూర్ధ్నితారో ద్విగుణశ్చోత్తరమ్।

తా॥ ఈ నాదము హృదయమునందున్నప్పుడు 'మంద్ర' మనియు. కంఠమందున్నప్పుడు 'మధ్య' మనియు, మూర్ధమందున్నప్పుడు 'తార' మనియు చెప్పఁబడును. హృదయ కంఠ మూర్ధము లను మూడుస్థానములందు నేయే ప్రమాణముగా నుండునో ఆ నాదము ఒకదానికంటె నొకటి ఎక్కువగల దైయుండును. కనుక వీనికే మంద్ర మధ్య తారములని పేరు కలిగియున్నది.

10. శ్రుతి లక్షణము

శ్లో॥ ప్రథమశ్రవణాచ్ఛబ్దః శ్రూయతే హ్రస్వమాత్రకః
సా శ్రుతిస్సంపరిజ్ఞేయా స్వరావయవలక్షణా॥

శ్లో॥ శ్రుతిభ్యశ్చస్వరాష్షడ్జ రిషభగాంధారమధ్యమాః
పంచమోధైవతశ్చాథ నిషాద ఇతిసప్తతే॥

శ్లో॥ శ్రుతిభ్యస్స్యుఃస్వరాస్సర్వే స్వరేభ్యో గ్రామసంభవః
గ్రామేభ్యోజాతయోజాతః జాతిభ్యోరాగసంభవః

తా॥ శ్రుతియనగా శ్రవణమువల్ల ముందుగా నేశబ్దము వినబడుచున్నదో అది షడ్జమము మొదలగు స్వరావయవలక్షణముగల హ్రస్వమాత్రక శబ్దవిశేషము శ్రుతియనఁబడును, ఆట్టి శ్రుతులవలన షడ్జమము, రిషభము, గాంధారము, మధ్యమము, పంచమము ధైవతము, నిషాదము లను సప్త స్వరములు కలిగెను. ఈ సప్తస్వరముల వలన గ్రామములును, గ్రామముల వలన జాతులును, జాతుల వలన రాగములును బుట్టుచున్నవి.

11. స్వరోత్పత్తికి ప్రధాన శ్రుతులు

శ్లో॥ దీప్తాయతాచకరుణా మృదుర్మధ్యేతిజాతయః
శ్రుతీనాం పంచతాసాంచ స్వరేష్వేవం వ్యవస్థితః॥

తా॥ దీప్త, ఆయత, కరుణ, మృదు, మధ్య అని శ్రుతి 5 జాతులు గలవి. ఆ జాతులు 22 భేదంబులై సప్తస్వరములయందు వ్యవస్థితి గలిగియుండును.

12. ద్వావింశతి శ్రుతులు

అనగా 22 శ్రుతులు

శ్లో॥ చతుశ్చతుశ్చతుశ్చైవ షడ్జమధ్యమపంచమాః
ద్వేద్వే నిషాదగాంధారః త్రిస్త్రీరిషభధైవతాః ॥

తా॥ షడ్జమమునకు నాలుగు శ్రుతులును, రిషభమునకు మూడు శ్రుతులును, గాంధారమునకు రెండు శ్రుతులును, మధ్యమమునకు నాలుగు శ్రుతులును, పంచమమునకు నాలుగు శ్రుతులును, ధైవతమునకు మూడు శ్రుతులును, నిషాదమునకు రెండు శ్రుతులును ఇవ్విధంబున స్వరము లేడింటికి శ్రుతులు ఇరువదిరెండు కలిగి యుండును.

13. ద్వావింశతి శ్రుతులకు గల పేర్లు

శ్లో॥ తీవ్రాకుముద్వతీమందా ఛందోవత్యస్తుషడ్జగాః
దయావతీ రంజనీచ రతికా ఋషభస్థితాః॥

శ్లో॥ రౌద్రీక్రోధీచగాంధారే వజ్రికాథ ప్రసారిణీ
ప్రీతిశ్చమార్జనీత్యేతాః శ్రుతయోమధ్యమాస్థితాః॥

శ్లో॥ క్షితిరక్తాచసందీపి న్యాలాపిన్యఃపంచమే
మదంతీరోహిణీరమ్యే త్యేతా స్త్రిస్రస్తుధైవతే॥

శ్లో॥ ఉగ్రాచక్షోభిణీతిద్వే నిషాదేవసతఃశ్రుతీ
ఇత్యేతాసత్యసుప్రోక్తా సర్వేషుశ్రుతయోబుధైః॥

తా॥ షడ్జమమునకు తీవ్ర, కుముద్వతి, మంద ఛందోవతియను 4 శ్రుతులును, రిషభమునకు దయావతి, రంజని, రతికయను 3 శ్రుతులును, గాంధారమునకు రౌద్రి క్రోధయను 2 శ్రుతులును మధ్యమమునకు వజ్రిక, ప్రసారిణి, ప్రీతిమార్జని యను

4 శ్రుతులును, పంచమమునకు క్షితి, రక్త, సందీపని, ఆలాపిని యను 4 శ్రుతులును ధైవతమునకు మదంతి, రోహిణి, రమ్య యను 3 శ్రుతులును, నిషాదమునకు ఉగ్ర, క్షోభిణి యను 2 శ్రుతులను కలిగియుండును.

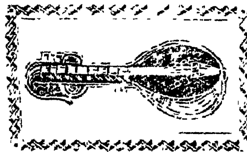
14. శ్రుతిజాతి భేదములు

శ్లో॥ దీప్తాయతా మృదుర్మధ్యే షడ్జస్యా ఋషభేపునః
సంస్థితా కరుణా మధ్యే మృదుర్గాంధార కేపునః॥

శ్లో॥ దీప్తాయతా మధ్యమే చ మృదుర్మధ్యే చ సంస్థితే
మృదుర్మధ్యాయతే ఖ్యాతా కరుణా పంచమే స్థితా॥

శ్లో॥ కరుణాచాయతా మధ్యా ధైవతే సప్తమే పునః
దీప్తామధ్యేతి తాసాంచ శ్రుతీనాం బ్రూమహేఽభిదామ్॥

తా॥ షడ్జమునకు దీప్త, ఆయత, మృదు, మధ్య జాతులయందును, రిషభమునకు కరుణ, మధ్య, మృదు జాతులయందును, గాంధారమునకు దీప్త, ఆయత జాతులయందును, మధ్యమమునకు దీప్త, ఆయత, మృదు, మధ్యజాతులయందును పంచమమునకు మృదు, మధ్య, ఆయత, కరుణ జాతులయందును. ధైవతమునకు కరుణ, ఆయత, మధ్య, జాతులయందును, నిషాదమునకు దీప్త, మధ్య జాతులయందును, శ్రుతులు కలిగియుండును.

15. ద్వావింశతి శ్రుతిజాతి విమర్శనఫలకము

సంఖ్య	సప్త స్వరములు	శ్రుతులు	జాతులు
1	,,	తీవ్ర	దీప్త
2	,,	కుముద్వతి	ఆయత
3	,,	మంద	మృదు
4	స	ఛందోవతి	మధ్య
5	,,	దయావతి	కరుణ
6	,,	రంజని	మధ్య
7	రి	రతిక	మృదు
8	,,	రౌద్రి	దీప్త
9	గ	క్రోధ	ఆయత
10	,,	వజ్రిక	దీప్త
11	,,	ప్రసారిణి	ఆయత
12	,,	ప్రీతి	మృదు
13	మ	మార్జని	మధ్య
14	,,	క్షితి	మృదు
15	,,	రక్త	మధ్య
16	,,	సందీపిని	ఆయత
17	ప	ఆలాపిని	కరుణ
18	,,	మదంతి	కరుణ
19	,,	రోహిణి	ఆయత
20	ధ	రమ్య	మధ్య
21	,,	ఉగ్ర	దీప్త
22	ని	క్షోభిణి	మధ్య

16. శ్రుతులయొక్క స్వరస్థానములు

శ్లో॥ ప్రథమాది చతుర్థాంతం షడ్జస్యస్థాన ముచ్యతే
పంచమోన ష్టమాంతంచ రిషభస్యపదంవిదుః॥

శ్లో॥ అష్టమం నవమం చాథ గాంధారస్య నికేతనమ్
మధ్యమస్థాన మాఖ్యాతం దశమాద్రాత్రయోదశమ్॥

శ్లో॥ చతుర్దశాత్పంచమస్తు శ్రయేస ప్తదశా వధి
అష్టాదశాచ్ఛవింశాంతం ధైవతస్థానమీరితమ్
చరమే ద్వే నిషాదస్య స్థానేగాయకసమ్మతే॥

తా॥ ఈ పైని నుదహరించిన 22 శ్రుతులలో మొదటినుండి 4 వ శ్రుతి వరకు షడ్జ స్థానము. 8 మొదలు 9 వ శ్రుతి వరకు గాంధారస్థానము. 10 మొదలు 13 వ శ్రుతి వరకు మధ్యమ స్థానము. 14 మొదలు 17 వ శ్రుతివరకు పంచమస్థానము. 18 మొదలు 20 వ శ్రుతివరకు ధైవతస్థానము. 21 మొదలు 22 వ శ్రుతివరకు నిషాదస్థానము.

17. నియతశ్రుతుల నిర్ణాణము

శ్లో॥ చతుర్థీనియతాషడ్జేః రిషభే సప్తమీశ్రుతిః
నవమీకిల గాంధారే మధ్యమే చత్రయోదశీ॥

శ్లో॥ పంచమే స్యాత్సప్తదశీ వింశీధైవతగోచరా
ద్వావింశీ చ నిషాదస్య శ్రుతయోనియతః శ్రుతిః॥

తా॥ పదరు 22 శ్రుతులలో షడ్జమునకు 4 వ శ్రుతియు, రిషభమునకు 7వ శ్రుతియు గాంధారమునకు 9 వ శ్రుతియు, మధ్యమమునకు 13 వ శ్రుతియును, పంచమమునకు 17 వ శ్రుతియు, ధైవతమునకు 20 వ శ్రుతియును, నిషాదమునకు 22 వ శ్రుతియును ఇటేర్పడిన శ్రుతులు నియత శ్రుతు లనంబడును,

18. శుద్ధవికృత స్వరలక్షణము

శ్లో॥ శుద్ధాశ్చ వికృతాశ్చేతి ప్రథమం ద్వివిధాస్స్వరాః
నియత శ్రుతిసంపన్నాః స్వరాశ్శుద్ధా ఇతి స్మృతాః
శ్రుత్యుత్కృష్టాపకృష్టాస్తు వికృతాః ప్రతిపాదితాః॥

తా॥ స్వరములు శుద్ధములని, వికృతము లని రెండు విధములు. శుద్ధము లనగా, నియతములయిన శ్రుతులతో కూడుకొన్న స్వరములు శుద్ధము లనంబడును. వికృతములనగా, నియత శ్రుతులకు హెచ్చుగాని తక్కువగాని అయిన స్వరములు వికృతము లనంబడును.

19. గ్రామమూర్ఛనలయొక్క లక్షణము

శ్లో॥ గ్రామస్స్వరసమూహస్స్యా న్మూర్ఛనా దేస్సమాశ్రయః
షడ్జగ్రామ భవేదాగా మధ్యమగ్రామ ఏవ చ
గాంధార గ్రామ ఇత్యేత ద్గ్రామత్రయముదాహృతమ్॥

శ్లో॥ షడ్జమధ్యమనామానౌ గ్రామౌ గాయంతి మానవాః
నతుగాంధార నామానం సలభ్యో దేవయోనిభిః॥

శ్లో॥ గాంధారగ్రామమాచష్ట తథా తం నారదో మునిః
ప్రవర్తతే స్వర్గలోకే గ్రామాసౌనమహీతలే॥

శ్లో॥ క్రమాత్స్వరాణాం సప్తానా మారోహశ్చావరోహణమ్
మూర్ఛనేత్యుచ్యతేగ్రామ ద్వయోతాస్సప్తసప్తచా॥

శ్లో॥ క్రమాద్గ్రామత్రయే దేవ బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః
హేమంత గ్రీష్మవర్షాసు గాతవ్యాస్తేయుదా క్రమన్॥

తా॥ స్వర సమూహ మూర్ఛనలతో కలిగి యున్నది గ్రామ మని తెలియందగు* అది షడ్జగ్రామ మనియు, మధ్యమ గ్రామమనియు, గాంధార గ్రామమనియు,

గ్రామములు మూడువిధములు ౘ అందులో షడ్జమధ్యములనే పేరుగలిగినటువంటి గ్రామములును జనుల వాడుకయందు ఉన్నవి. గాంధార గ్రామమును [illegible] అభ్యసించి దేవతలకు ఉపదేశించెను. అందువలన గాంధార గ్రామము స్వర్గలోకమునందే గాని భూతలమందు వాడుక లేదు క్రమముగా సప్త స్వరములయొక్క ఆరోహణ అవరోహణ మూర్ఛన యనియు, అటువంటి మూర్ఛనలు ఏడుచేత గ్రామమనియు, ఒక్కొక్క గ్రామమునకు ఏడేసి మూర్ఛనల చొప్పున ఈ షడ్జమధ్యమ గ్రామములకు 14 మూర్ఛనలు కలిగియుండును * క్రమముగా ఈ షడ్జమధ్యమ గాంధార గ్రామములకు బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు ఆది దేవతలు. అవి హేమంత గ్రీష్మ వర్ష ఋతువులయందు పాడతగినవి.

20. సప్తమూర్ఛనల పేర్లు.

శ్లో॥ షడ్జేతూత్తరమంద్రాద్యా రజనీచోత్తరాయతా
శుద్ధషడ్జమత్సరికృ దశ్వక్రాంతాహిరుద్గతా॥

శ్లో॥ మధ్యమేస్యాత్తు సౌవీరి హారిణాశ్వాతతః పరమ్
స్యాత్కలోపగతాశుద్ధ మధ్యామార్గేచకౌరవీ
హృష్యకేత్యథతాసాంతు లక్షణంప్రతిపాద్యతే॥

శ్లో॥ చతురాపృథక్ శుద్ధాః కాకలీకలితాస్తథా
సాంతారాశ్చద్వయోపేతా షట్పంచాశదితీరితాః॥

శ్లో॥ నందావిశాలసుముఖీ చిత్రాచిత్రవతీసుఖా
ఆలాపాచేతిగాంధార గ్రామేస్యుః సప్తమూర్ఛనాః॥

శ్లో॥ తాంశ్చస్వర్గేప్రయోక్తవ్యా విశేషాస్తేనమోదితాః
తానస్యుమూర్ఛనాశుద్ధ షాడవౌడవదీరితాః॥

తా॥ షడ్జగ్రామమునకు ఉత్తరమంద్ర, రజని ఉత్తరాయత, శుద్ధషడ్జ, మత్సరికృత్తు, అశ్వక్రాంత, హిరుగ్గత అన ఏడు మూర్ఛనలున్ను, మధ్యమగ్రామమునకు

సౌవీరి, హారిణాశ్వ, కలోపగత, శుద్ధమధ్య, మాగన్, కౌరవి, హృష్యక, అని ఏడు మూర్ఛనలున్ను, ఈషడ్జమధ్యమ గ్రామమందలి 14 మూర్ఛనలున్ను ప్రత్యేకముగా, శుద్ధము, కాకలి, సాంతరము, ద్వయోపేతము అని నాలుగు భేదములు పొందుటవలన 56 మూర్ఛనలయ్యెను. గాంధార గ్రామమునకు నంద, విశాల, సుముఖీ, చిత్ర, చిత్రవతి, సుఖ, ఆలాప అని ఏడు మూర్ఛనలు కలిగియున్నవి. అవి స్వర్గమందే ఉపయోగపడుటవలన వాటికి మాత్రము విశేషభేదంబు లిందు చెప్పఁబడలేదు.

21. ఇది షడ్జగ్రామ మండలము. ఇవి మూర్ఛనల పేర్లు.

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	ఇది ఉత్తరమంద్ర అనే మొదటిమూర్ఛన
రి	గ	మ	ప	ద	ని	స	ఇది రజని అనే రెండవ ”
గ	మ	ప	ధ	ని	స	రి	ఇది ఉత్తరాయత అను మూడవ ”
మ	ప	ధ	ని	స	రి	గ	ఇది శుద్ధషడ్జ అనే నాల్గవ ”
ప	ధ	ని	స	రి	గ	మ	ఇది మత్సరికృత్తు అనే ఐదవ ”
ధ	ని	స	రి	గ	మ	ప	ఇది అశ్వక్రాంత అనే ఆఱవ ”
ని	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ఇది హిరుగ్గత అనే ఏడవ ”

22. ఇది మధ్యమగ్రామ మండలము. ఇవి మూర్ఛనల పేర్లు.

మ	ప	ధ	ని	స	రి	గ	ఇది సౌవీరి అనే మొదటి మూర్ఛన
ప	ధ	ని	స	రి	గ	మ	ఇది హారిణాశ్వ అనే రెండవ ”
ధ	ని	స	రి	గ	మ	ప	ఇది కలోపగత అనే మూడవ ”
ని	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ఇది శుద్ధమధ్య అనే నాల్గవ ”
స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	ఇది మార్గ అనే ఐదవ ”
రి	గ	మ	వ	ధ	ని	స	ఇది కౌరవి అనే ఆఱవ ”
గ	మ	ప	ధ	ని	స	రి	ఇది హృష్యక అనే ఏడవ ”

ఈ ప్రకారముగా మూర్ఛనలు శార్ఙ్గదేవరత్నాకరమందు విశేషించి చెప్పబడియున్నవి.

23. షడ్జశబ్దార్థము

శ్లో॥ నాసాకంఠ మురస్తాలు జిహ్వాదంతాంశ్చ సంస్పృశమ్
షడ్జస్సంజాయతే యస్మాత్తస్మాత్షడ్జ ఇతిస్మృతః॥
అన్యశ్చ॥ యేతస్వరా స్తుజాయంతే షడ్జె తేరిషభాదయః
తేనషడ్జఇతిప్రోక్తః స్వరోయంస్వవేదిభిః॥

తా॥ నాసిక, కంఠము, ఉరస్సు, తాలువు, జింహ్వ, దంతములు,అను నీ యారు స్థానములయందు బుట్టునది గాన షడ్జమునంబడును * మతియు, రిషభము మొదలగు ఆరుస్వరములు షడ్జమువలన జనించుటచే షడ్జమనంబడును.

24. స్వరశబ్దార్థము

శ్లో॥ స్వతోరంజయతి శ్రోతృచిత్తం సస్వరఉచ్యతే॥
తా॥ స్వ, స్వకీయముగ రం, రంజించునదిగాన స్వరమని చెప్పంబడును.

25. సప్తస్వరధ్వని దృష్టాంతములు

శ్లో॥ షడ్జంమయూరోవదతి గావోరిషభభాషిణః
అజావికంతుగాంధారం క్రౌంచఃక్వణతి మధ్యమమ్॥
శ్లో॥ పుష్పసాధారణేకాలే పికఃకూజతి పంచమమ్
ధైవతం హేషతేవాజి నిషాదం బృంహాతేగజః॥
తా॥ షడ్జస్వరమువలె నెమలి కూయును..
రిషభ స్వరమువలె వృషభము ధ్వనించును.
గాంధార స్వరమువలె మేక శబ్దించును.
మధ్యమ స్వరమువలె క్రౌంచపక్షి పలుకును.
పంచమ స్వరమును వసంతఋతువునందు కోకిల కూయును.
ధైవత స్వరమువలె గుఱ్ఱము ధ్వనించును.
నిషాద స్వరమువలె ఏనుగు ఘీంకరించును.

26. సప్తస్వరములు నామములు

శ్లో॥ షడ్జఋషభగాంధారం మధ్యమం పంచమస్తథా

ధైవతంనిషాదశ్చైవ సప్తస్వర విధియ్యతే ॥

తా॥ ఈసప్తస్వరములకు షడ్జమము, రిషభము, గాంధారము, మధ్యమము, పంచమము, ధైవతము, నిషాదము అనియౌగిక నామములు. వీటికి ప్రతిగాను వ్యాకరణ సౌకర్యార్థము సంజ్ఞలు స, రి, గ, మ, ప, ధ, ని అను నేడువర్ణములు ఏడు స్వరములుగా నేర్పరచబడినవి. ఈసప్తస్వరంబులకు ప్రకృతియని, వికృతియని రెండు నామంబు లనుపబడినవి. వానిలో షడ్జస్వరమును, పంచమ స్వరమును నెప్పటికిని ప్రకృతిగా నేచెప్పఁబడినది. తక్కిన రి, గ, మ, ధ, ని అనుఅయిదు స్వరములును ప్రకృతి వికృతి భేదంబులు గలిగియుండుటచేతనె చెప్పినసప్తస్వరములును పదియారు భేదంబులగుచున్నవి. వాటి పేళ్లు క్రింద వ్రాయఁబడియున్నవి.

స్వరముల ప్రకృతివికృతి భేదములు

	ప్రకృతి	వికృతి	వికృతి
స	షడ్జమము	లేదు	లేదు
రి	శుద్ధరిషభము	చతుశ్శ్రుతిరిషభము	షట్ఛ్రుతి రిషభము
గ	శుద్ధగాంధారము	సాధారణగాంధారము	అంతరగాంధారము
మ	శుద్ధమధ్యమము	ప్రతిమధ్యమము	లేదు
ప	పంచమము	లేదు	లేదు
ధ	శుద్ధధైవతము	చతుశ్శ్రుతి ధైవతము	షట్ఛ్రుతి ధైవతము
ని	శుద్ధనిషాదము	కైశికనిషాదము	కాకలినిషాదము

ఈప్రకృతి వికృతిచే కలిగిన పదియారు స్వరములును ఆరోహణావరోహణగతిగా మూర్ఛనలై అనేక మూర్ఛనలచేత, అనంతావైరాగాః యని అసంఖ్యేయములుగా అనేక రాగములను కల్పించుచున్నవి. ఈ స్వరములు ఒకదానికంటె నొకటి హెచ్చుచు బోయునేని ఆరోహణమనియు, తగ్గుచువచ్చునేని అవరోహణమనియుఁ జెప్పఁబడును. వీటియందు షడ్జమపంచమములను ఆధారముగా శ్రుతిగూర్చుకొని యంత్రగాత్రములయందు వాడుకొనవలయును.

27. స్థాయి ప్రకరణము

అనుభవమందు చతుశ్శ్రుతి రిషభమును, శుద్ధ గాంధారమును, ఒక స్థానమందే పుట్టుచున్నవి; ఈ ప్రకారము షట్ఛ్రుతి రిషభమునకు, సాధారణ గాంధారమనియు; చతుశ్శ్రుతి ధైవతమునకు శుద్ధనిషాద మనియు, షట్ఛ్రుతి ధైవతమునకు కైశికనిషాద మనియు, ఒక ధ్వనికే రెండేసి నామములు వాడుకయందున్నవి; గాన ప్రకృతివికృతిచే కలిగిన స్వర స్థానములు పండ్రెండున్ను, నామములు పదియారున్ను కలిగియున్నవి. వాటి వివరము క్రింద వ్రాయబడుచున్నది.

ఉదాహరణము

ఈ పదియారు నామములు.

షడ్జమము	స		1
శుద్ధరిషభము	రి		2
చతుశ్శ్రుతి రిషభము	రి	ఈ రెంటికి	3
శుద్ధగాంధారము	గ	ధ్వని ఒకటే	
షట్ఛ్రుతిరిషభము	రి	ఈ రెంటికి	4
సాధారణ గాంధారము	గ	ధ్వని ఒకటే	
అంతర గాంధారము	గ		5
శుద్ధమధ్యమము	మ		6
ప్రతిమధ్యమము	మ		7
పంచమము	ప		8
శుద్ధధైవతము	ధ		9
చతుశ్శ్రుతి ధైవతము	ధ	ఈ రెంటికి	10
శుద్ధనిషాదము	ని	ధ్వని ఒకటే	
షట్ఛ్రుతి ధైవతము	ధ	ఈ రెంటికి	11
కైశికి నిషాదము	ని	ధ్వని ఒకటే	
కాకలి నిషాదము	ని		12
షడ్జమము	స		„

స్వరస్థానములు పండ్రెండు

ఇట్లు యీ పైచెప్పిన షడ్జమము మొదలు ఆరోహణగతిగా మరల షడ్జమము నందుట ఒక స్థాయియనంబడును. అదిమంద్రమము, మధ్యము, తారము అని త్రివిధము

వీటి యన్నిటిలో మంద్రస్థాయి తక్కువ యయినది. మధ్యమస్థాయి మంద్రతారములకు మధ్యనుండునది. తారస్థాయి ఈ రెంటికంటె హెచ్చైనది.

28. ఉదాహరణము

మంద్రస్థాయి	మధ్యస్థాయి	తారస్థాయి
		. . . .
స రి గ మ ప ధ ని	స రి గ మ ప ధ ని	స రి గ మ ప ధ ని
. . . .		

ఇందు నక్షత్రసంజ్ఞగల గురుతులు, స్వరములకు క్రింద నుండెనేని మంద్రస్థాయియనియు, స్వరములకు పైనుండెనేని తారస్థాయి యనియు, సంజ్ఞ లేకుండెనేని మధ్యస్థాయి యనియు నూహించునది. మఱియు, ఈ నక్షత్ర గుఱుతులవలన స్వరాలంకార గీతపదవర్ణకృతులు మొదలగు పాటలయొక్క స్వరములు ఈ స్థాయియందు ఉంటున్నవి యని తెలిసికొనవచ్చును.

29. దశవిధ గమకములు

శ్లో॥ ఆరోహ మవరోహంచ ఢాలుస్ఫురితకంపితాః
ఆహతః ప్రత్యాహతశ్చ త్రిపుశ్చాందోళమూర్ఛనాః॥

1	ఆరోహణము	సరిగమ పధనిస
2	అవరోహణము	సనిధప మగరిస
3	ఢాలు	సప, సమ, సగ, సరి, సస
4	స్ఫురితము	ససరిరి గగమమ
5	కంపితము	పాపపపప, ఒక్కస్థానమునందు నిలిచి తంత్రీనల్లార్చుట
6	ఆహతము	సరి రిగ గమ
7	ప్రత్యాహతము	సని నిధ ధప
8	త్రిపుచ్ఛము	ససస, రిరిరి, గగగ, మమమ
9	ఆందోళము	సరిసపాప, రిగరిమామ
10	మూర్ఛన	సరిగమపధని, రిగమపధనిస

30. వాదిస్వర లక్షణము

శ్లో॥ చతుర్విధ స్వరావాదీ సంవాదీచ వివాద్యపి
అనువాదితత్తోత్పత్తి ప్రోక్తాదీచ చతుర్విధం॥

తా॥ వాది, సంవాది, వివాది, అనువాది యని స్వరములు నాలుగు విధములు.

ఉదాహరణము

వాదిస్వరము— సరిగమపధనిస - రిగమపధనిస - గమపధనిస - మపధనిస - పధనిస - ధనిస - నిస - స.

సంవాదిస్వరము— సనిధపమగరిస - నిధపమగరిస - ధపమగరిస - పమగరిస - మగరిస - గరిస - రిస - స,

వివాదిస్వరము— సమ్మగరి - సరిగమ - రిప్పమగ - రిగమప - గధపమ, గమపధ - మన్నిధస - మపధని - పస్సనిధ - పధనిస,

అనువాదిస్వరము— సరిగ - రిగమ - గమప - మపధ - ధనిస.

ఈ నాలుగు విధములున్ను స్వరసంచారములలో ముఖ్యములై యున్నవి.

31. సప్తతాళములు

శ్లో॥ ధ్రువోమఠ్యరూపకశ్చ ఝంపా త్రిపుటఏవచ
అటతాళేక తాళేచ సప్తతాళః ప్రకీర్తితాః॥

తా॥ ధ్రువతాళము, మఠ్యతాళము, రూపకతాళము, జంపెతాళము, త్రిపుటతాళము అటతాళము, ఏకతాళము అని తాళములు ఏడు.

32. సప్తతాళములు ఏర్పరచినవారు

శ్లో॥ భరతోదత్తిళశ్చైవ ఆంజనేయో మతోధ్రువః॥

తా॥ భరతాచార్యులును, దత్తిళాచార్యులు ఆంజనేయులును కలిసి ధ్రువతాళమును ఏర్పరచినారు.

శ్లో॥ మఠ్యతాళస్యకర్తారో మతంగార్జున కోహళాః॥

తా॥ మతంగ మహాఋషిన్ని, అర్జునుడున్ను, కోహళాచార్యులునుకలిసిమఠ్యతాళమును చేసినారు.

శ్లో॥ ఆంజనేయః కుంభజోపి యాజ్ఞవల్క్యస్తు రూపకే॥

తా॥ ఆంజనేయులున్ను, కుంభజోపి అనగా అగస్త్యులున్ను, యాజ్ఞవల్క్యుడున్ను కలసి రూపకతాళమును చేసినారు.

శ్లో॥ నందీశో భరతో శౌనః ఝంపాయాంచైవ సర్వథా॥

తా॥ నందికేశ్వరుడు, భరతాచార్యులు, శౌనకాది మహామునియు కలిసి ఝంపె తాళమును జేసినారు.

శ్లో॥ నిశాచరపతిః బ్రహ్మా త్రిపుటే శంఖపాలకః॥

తా॥ నిశాచరపతి అనగా రావణాసురుడున్ను, బ్రహ్మ దేవుడున్ను, శంఖపాలకుడును కలసి త్రిపుటతాళమును జేసినారు.

శ్లో॥ బలిః కౌమార దేవేంద్రా అటతాళ సముద్భవః॥

తా॥ బలిచక్రవర్తియు, దేవేంద్రుడును, కుమారస్వామియు కలసి అటతాళమును జేసినారు.

శ్లో॥ మహతాంచాపి సర్వేషాం ఏకతాళ సమం విధుః॥

తా॥ సమస్తమైనవారి అనుమతాల ప్రకారము ఏకతాళమును సమముగ జెప్పినారు.

౧౩. సప్తతాళముల అంగలక్షణం

శ్లో॥ లఘుచద్రుతద్వ్యలఘుచ ధ్రువతాళాంగ మేవచ॥	। ० । ।
,, లఘుద్రుత లఘుశ్చైవ మఠ్యతాళే ఇతి స్మృతః॥	। ० ।
,, ద్రుతమేకం లఘుర్యేకో రూపకస్య ప్రకీర్తితః॥	० ।
,, లఘుచాను ద్రుతంచైవ ద్రుతోఝంపేతికీర్తితః॥	। ◡ ०
,, లఘుద్రుతద్రుతశ్చైవ త్రిపుట తాళాంగ మేవచా॥	। ० ०
,, లఘుద్వంద్వం ద్రుతదద్వం అటతాళాంగ మేవచా॥	। । ० ०
,, ఏకతాళే లఘుస్మృతః॥	।

తా॥ ధ్రువతాళమునకు ఒక ద్రుతము మూడు లఘువులును, మఠ్యతాళమునకు రెండు లఘువులు ఒక ద్రుతమును, రూపకతాళమునకు ఒక ద్రుతము ఒక లఘువును, ఝంపెతాళమునకు లఘువు అనుద్రుతము ద్రుతమును. త్రిపుటతాళమునకు ఒక

లఘువు రెండు ద్రుతములును, అటతాళమునకు రెండు లఘువులు, రెండు ద్రుతములును, ఏకతాళమునకు ఒక లఘువును ఈ తీరున భరతాచార్యులు మొదలగువారి వలన నియమించబడినవి.

34. సప్తతాళములకు ఘాతలు

ఘాత యనగా చేతితో కొట్టెడు దెబ్బకు పేరు.

శ్లో॥ ధ్రువతాళే చతుర్ఘాతే మఠకాయాం త్రియేమతః
రూప కేతు ఝుంపాయాం త్రయం త్రిపుట యత్రయం
అటతాళేతు చత్వారో ఏకతాళేతుధక్కరః ॥

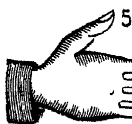
తా॥ ధ్రువతాళమునకు ఘాతలు నాల్గును, మఠ్యతాళమునకు ఘాతలు మూడును, రూపకతాళమునకు ఘాతలు రెండును, ఝంపెతాళమునకు ఘాతలు మూడును, త్రిపుటతాళమునకు ఘాతలు మూడును, అటతాళమునకు ఘాతలు నాల్గును, ఏకతాళమునకు ఘాత ఒకటియు ఇటుల భరతాచార్యులవలన చెప్పఁబడెను. మఱియు పాటలు మొదలగునవి పాడుటయందు తాళము నుదరితముగా వేయవలసినపుడు, ఆ యా తాళములను ఘాతలచేతనే వేయబడును. ఇదియునుగాక, కంచు మొదలగు లోహతాళములతో వాయించునపుడు ఆ యా తాళములను ఘాతలవల్లనే వేయఁబడును.

35. తాళములయొక్క షడంగములు. 36. తాళమునకుగల జాతులు

షడంగముల పేర్లు	అంగ సంజ్ఞలు	అక్షర కాలము
అనుద్రుతము	O	1
ద్రుతము	O	2
లఘువు	I	4
గురువు	S	8
ప్లుతము	I S	12
కాకపాదము	+	16

ఐదుజాతుల పేర్లు	అక్షరములు
చతురశ్రజాతి	4
తిశ్రజాతి	3
మిశ్రమజాతి	7
ఖండజాతి	5
సంకీర్ణజాతి	9

తా॥ ఈ షడంగములలో అనుద్రుతము, ద్రుతము, లఘువు అనే ఈ మూడంగములు మాత్రము పై నుదహరించిన సప్తతాళములయందు నుపయుక్తములై యున్నవి. తక్కినవి నూటొక్క తాళములయందు ప్రయోగింపబడి యున్నవి. మఱియు ఏ తాళములకైనను అనుద్రుతము ఒక అక్షరమును, ద్రుతము రెండక్షరములను, లఘువు నాలుగక్షరములను గలిగియుండును. ఇందులో లఘువు మాత్రము జాతి భేదమగుచున్నది. లఘువును జాతిభేదముగా వేయుటకు చేతివ్రేళ్ళయొక్క పేళ్ళను దెలిసియుండవలయును గాన, వాటి పేళ్లను క్రింద వ్రాయబడుచున్నవి.

5- ఈఅంకెగలది, అంగుష్ఠమనే వ్రేలు.

4- ఈ అంకెగలది, తర్జని వ్రేలు.

3- ఈ అంకెగలది, మధ్యమవ్రేలు

2- ఈ అంకెగలది, అనామికమను వ్రేలు.

1- ఈ అంకెగలది, కనిష్ఠిక యనే చిటికెన వ్రేలు.

ఈ ఐదు వ్రేళ్ళయందు చతురశ్ర, తిశ్ర, మిశ్ర, ఖండ, సంకీర్ణము లనే ఐదు జాతుల లఘువులను, వేసెడిక్రమ మెటువలెనంటే:—

చతురశ్రజాతిలఘువు వేయవలసినపుడు, తొలుతఘాతయు, తరువాతచిటికెన వ్రేలును, అటువలెనే అనామిక, మధ్యమవ్రేలువఱకు నాలుగక్షరములు వేయుట చతురశ్రమజాతి లఘువనంబడును.

తిశ్రజాతి లఘువు వేయునపుడు, ఘాతమొదలుకొని అనామికమను వ్రేలువఱకు మూడక్షరములు నడుపుట తిశ్రజాతి లఘువనంబడును.

మిశ్రజాతి లఘువు వేయునపుడు, ఘాతమొదలుకొని అంగుష్ఠమువఱకు బోయి మరల చిటికెనవ్రేలువఱకు ఏడు అక్షరములు వేయుట మిశ్రజాతిలఘు వనంబడును.

ఖండజాతి లఘువు వేయునపుడు, ఘాత మొదలు తర్జనీ వ్రేలువఱకు ఐదక్షరములు, వేయుట ఖండజాతి లఘువనంబడును.

సంకీర్ణజాతి లఘువు ఘాత మొదలు అంగుష్ఠమనే వ్రేలువఱకు బోయి, మరల చిటికెన, అనామిక, మధ్యమ వ్రేలువరకు తొమ్మిదక్షరములు క్రమముగా వేయుటకు సంకీర్ణజాతి లఘువనంబడును.

ఇందువల్లనే సప్తతాళములు ఐదుజాతులచే ముప్పదిఐదు తాళము లగుచున్నవి. వాటి వివర మీక్రింద వ్రాయబడుచున్నది.

ముప్పదియైదు తాళముల వివర్శ పత్రము

సప్తతాళముల పేర్లు	అంగ సంజ్ఞ	చతురశ్ర జాతి	తిశ్ర జాతి	మిశ్ర జాతి	ఖండ జాతి	సంకీర్ణ జాతి
ధ్రువతాళము	I O I I	14	11	23	17	29
మఠ్యతాళము	I O I	10	8	16	12	20
రూపకతాళము	O I	6	5	9	7	11
జంపెతాళము	I ∪ O	7	6	10	8	12
త్రిపుటతాళము	I O O	8	7	11	9	13
అటతాళము	I I O O	12	10	18	14	22
ఏకతాళము	I	4	3	7	5	9

37. రాగస్థానముల వివర్శ

ఈ గ్రంథమందుండు స్వరాలంకార గీతములకుగల రాగములయొక్క పేళ్లము లన్నియు వాటిపైనే యుదహరింపబడియున్నవి. ఆయా రాగస్థానములను తెలియుటకై ఈ క్రింద వ్రాయబడియున్న గుఱుతులనుబట్టి తెలిసికొనవలయును.

శు—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, శుద్ధమనియు
చ—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, చతుశ్రుతియనియు
ష—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, షట్ఛ్రుతియనియు
సా—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, సాధారణగాంధారమనియు
అం—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, అంతరగాంధార మనియు
ప్ర—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, ప్రతిమధ్యమనియు
కై—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, కైశిక నిషాదమనియు
కా—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, కాకలి నిషాదమనియు
గ్రహింపవలెను.

ఉ దా హ ర ణ ము

మాయామాళవగౌళ రాగము

నెం. 1	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
	,,	శు	అం	శు	,,	శు	కా	,,	ఇది అవరోహణము

నెం 2 మాయామాళవగౌళ—స, శురి, అంగ, శుమ, ప, శుధ, కాని,

ఇట్లు పై నుదహరించిన ప్రకారము రాగములయొక్క ఆయాస్థానములను దెలియుటకై 1 టో నెంబరు పద్ధతిగాను, 2 డో నెంబరు పద్ధతిగాను, స్వరములక్రిందను గాని, ప్రక్కను గాని, ఏదో అక్షరములు గుఱుతులుగా వ్రాసియుండునో ఆస్వరములను ఆ యా స్థానములని యెఱుంగవలెను.

మఱియు పై నుదహరించిన 1, 2 నెంబర్లుగల మాయామాళవగౌళ రాగముయొక్క స్వరస్థానము లెవ్వి యనగా, షడ్జమము, శుద్ధరిషభము, అంతరగాంధారము, పంచమము, శుద్ధధైవతము, కాకలి నిషాదము అనునవి. ఇట్లే ఆయా రాగములయొక్క స్వరస్థానములు నివి ఇవి యని గ్రహించవలయును.

౩౨. శ్రుతిజేయు పద్ధతి

జంత్రగాత్రాదులయందు సంగీతము నభ్యసించువారలు ముఖ్యముగా శ్రుతిని జేసికొను విధమును దెలిసియుండవలెను. సంగీతమునకు మూలాధారమైనది శ్రుతి. అట్టి శ్రుతిని దెలిసియుండుట సంగీత మవలంబించే ప్రతిమనుజునకు నావశ్యకము. ఇప్పుడు శ్రుతినిగూర్చుకొనే విధము తెలియక, పాడుచున్నవారిని అనేకులను జూచుచునే యున్నారము. మఱియు కొందరు జంత్రములు గలవారున్ను శ్రుతిని జేయు విధము దెలియక ఒకరి సహాయమును కోరుట కలదు. అట్టి సహాయులు లేనప్పుడు మిక్కిలి కష్టతరము గాన, శ్రుతిజ్ఞానమును ముఖ్యముగా కలిగియుండవలయును. తంబురయందు గాని ఫిడేల్ యందు గాని శ్రుతిని జేయునప్పుడు తొలుత షడ్జమ తంత్రిని హెచ్చించి పీటవద్దనుండి బిరడాలకు సమీపమున నుండే మెట్టువద్దకు ఒక దారమును పై జెప్పిన మెట్టువద్దనుండి కొలిచి, ఆ కొలత చివర దేనితోనైనను గురుతుజేసి ఆ గురుతుమీద మన వ్రేలు ఉంచి మీటినటయిన, అది పంచమ స్వరము పలుకును. ఆ నాదముతో రెండవతంత్రిని చేర్చినయెడల శ్రుతియౌను, ఆశ్రుతిని 'సా, పా, సా'ని యూహించి, పాడుకొనవలెను.

ఇట్టి అపూర్వమైన ఈ సులభమార్గము విద్యార్థుల కత్యంతోపయుక్తము.

39. ఫిడేల్ వాయిద్య ప్రకరణము

1. ఫిడేల్, వీణ మొదలగు జంత్రవాద్యముల నభ్యసించువారును, గాత్రముల యందు నభ్యసించువారును ఈ గ్రంథమందుండు స్వరావళి మొదటనుండిగీతముల వఱకు సాధకముచేయు విధమెటువలె ననగా, ఫిడేల్ యందు ప్రథమ కాలముగా స్వరములు వాయించవలసినప్పుడు, విళంబముగా నొక్కొక్క కమానుగీతకు ఒక్కొక్క స్వరము పలికేలాగునను, ఆయొక్క కమానులోని రెండవ కాలమున రెండేసిస్వరములు పలికే లాగునను, మూడవ కాలమున కమాను ఒకటికి నాలుగేసి స్వరములచొప్పునను, నాల్గవ కాలమున కమాను ఒకటికే ఎనిమిదేసి స్వరముల చొప్పునను, ఇవ్విధంబున స్వరావళి, జంటలు, అలంకారములు, గీతములు మొదలగునవిఫిడేల్ యందుసాధకము చేయవలెను.

2. గాత్రములయందు స్వరావళి మొదలగు సాధకము చేయవలసినప్పుడు, చేతితో వేసెడు తాళాక్షరమునకు ప్రథమ కాలమున వ్రేలికి ఒక స్వరముచొప్పునను, రెండవ కాలమున వ్రేలికి రెండేసి స్వరముల చొప్పునను, 3 వ కాలమున వ్రేలికి నాలుగేసి స్వరముల చొప్పునను, నాల్గవ కాలమున వ్రేలికి ఎనిమిదేసి స్వరముల చొప్పునను తాళమునకు సరిపఱచుకొని గాత్రములయందు సాధకము చేయవలయును. మఱియును ఫిడేల్ వాయించువారికి కమానుయొక్క నడకచేతనే తాళగతిని తెలియుటకు హేతువగు చున్నది. వీణ మొదలగు నఖవాయిద్యములవారికి మీటుయొక్క నడకయే తాళగతిని తెలుపును. గాత్రపాటకులకు చేతియొక్క నడకవలననే తాళగతిని తెలియుచున్నది.

ఈ పైజెప్పిన పద్ధతుల ప్రకారము స్వరావళి మొదలగునవి అనులోమ, విలోమ క్రమమున సాధకము జేసినయెడల తాళముయొక్క కాలప్రమాణము దృఢ పడుటకు హేతువగుచున్నది.

40. అనులోమ విలోమ క్రమము

అనులోమ మనగా—ఫిడేల్ యందు ప్రథమ కాలముగా కమాను వేయుచు, ఆకమాను లోనే క్రమముగా 1-2-3-4 కాలములవఱకు స్వరములను పలికించునది 'అనులోమ' మనంబడును.

విలోమ మనగా—స్వరములను ప్రథమ కాలముగా నడుపుచు, కమానుచేత 1-2-3-4 కాలములుగా వాయించునది 'విలోమ' మనంబడును.

మఱియు, గాత్రమునందు నభ్యసించువారలు చేతితో ప్రథమ కాలముగా తాళము వేయుచు నోటితో 1-2-3-4 కాలములు స్వరము పాడుట అనులోమ మనంబడును. స్వరములను ప్రథమ కాలముగా పాడుచు, చేతితో వేసెడు తాళాక్షరములను 1-2-3-4 కాలములు నడిపించునది విలోమ మనంబడును. ఇట్లు స్వరము లన్నిటియందును, అనులోమ విలోమ క్రమమున సాధకము చేయవలయును.

41. వీణావాయిద్య ప్రకరణము

వీణకు సప్తతంత్రులు గలవు. అందు 1, అనుమంద్రము, 2. మంద్రము, 3. మంద్ర పంచమము, 4. షడ్జమము, యీ నాల్గున్ను పైనవేయు తంత్రులు. ప్రక్కన శృతికి, తాళమున కుపయుక్తముగ మూడు తంత్రు లమర్చియుండును. 1. షడ్జమము. 2. పంచమము, 3. తారము కలవు. వాయించునప్పుడు కుడిచేతితో మీటుచు, దాని కమర్చియున్న 24 మెట్లనగా రెండు స్థాయిలు, దానిలో స్వరములను యెడమచేతి యొక్క వ్రేళ్ళతో మెట్టుమీద అదిమిపెట్టి ఆ యా స్వరములను పలికించవలయును. షడ్జమము నాల్గవతీగయైయున్నది. ఆ తీగయే మధ్యమస్థాయికి ప్రారంభ షడ్జమము. అందువల్ల మీటినయెడల ఆ షడ్జమమే పల్కును. (స) శుద్ధరిషభము, మేరువుగాక మొదటిమెట్టు శుద్ధ రిషభము పల్కును. నాల్గవమెట్టు అంతరగాంధారము. అయిదవ మెట్టు శుద్ధమధ్యమము; యేడవమెట్టు పంచమము, యెనిమిదవమెట్టు శుద్ధధైవతము, పదకొండవమెట్టు కాకలినిషాదము, పండ్రెండవమెట్టు తారషడ్జమము నుపయోగించిన యెడల మనకు సంగీతమునకు ప్రారంభించు మాయామాళవ గౌళరాగ స్థానము లగును. విశేషము లన్నియు గురుముఖత తెలిసికొనవలయును.

42. గోటువాయిద్య ప్రకరణము

ఈవాయిద్యము వీణనను సరించియున్న విషయము లుండును. కాని వీణకు వేయునట్టి మెట్లుండవు. వీణమాదిరిగానే మీటుచు యెడమచేతిన యొక చిన్న కొయ్యముక్కను పట్టి దానితో తీగె పైతంత్రులమీద నాయా స్వరముల ధ్వనులనుబట్టి వాయించవలయును.

43. ఫ్లూటు వాయిద్య ప్రకరణము

ఇది వేణు (అనగా వెదురు) చేత తయారుచేయబడి సప్త రంధ్రములువేసి దానియొక్క మొదటిలో యొక పెద్ద రంధ్రమును వేసి దానిలోనే గాలి వదలుచుయీ యేడురంధ్రములనే సగము మాత్ర, పాతిక మాత్ర వ్రేళ్లతో మూయుటవల్ల పదునారు స్థానములు గల్గుచున్నవి: అనుభవవేద్యము

44. షట్కాలముల విమర్శ

ప్రథమ కాలము : సా , ||
రెండవ కాలము : సా , , , , , , , , , , , , , , , రీ , , , , , , , , , , , , , , , ||
మూడవ కాలము : సా , , , , , , , రీ , , , , , , , గా , , , , , , , మా , , , , , , , ||
నాల్గవ కాలము : సా , , రీ , , గా , , మా , , పా , , ధా , , నీ , , సా , , ||
ఐదవ కాలము : సా రీ గా మా పా ధా నీ సా సా నీ ధా పా మా గా రీ సా ||
ఆరవ కాలము : సరిగమపధనిస్సనిధపమగరిస్సరిగమపధనిస్సనిధపమగరిస ||

తాళముయొక్క ఒక యక్షరముకు మాత్రమే వ్రాయబడెను గాన తాళాంతము వరకును ఇట్లే యూహించునది,

ఓం

శ్రీ ర స్తు

క్రొత్త

సంగీత విద్యాదర్పణము.

వందన శ్లోకము

శ్లో॥ చైతన్యం సర్వభూతానాం నిర్వృతిర్జగదాత్మనామ్
నాదబ్రహ్మతదానంద మద్వితీయ ముపాస్మహే॥

సంగీతము నాదప్రధానంబై జంత్రగాత్రములయందు స్వరవిన్యాసముచే నవ్యక్త మధురమై, శిశు పశు ఫణ్యాదులకును పారవశ్య దాయకంబై ఐహికాముష్మిక సుఖ దాయకంబునై యొప్పుచుండు శాస్త్రము. అట్టి సంగీతశాస్త్రమును నభ్యసించువారలు తొలుత శ్రుతిగూర్చుకొని పిమ్మట స రి గ మ ప ధ ని స, స ని ధ ప మ గ రి స అను నీ స్వరములను ఆరోహణ అవరోహణగతిగా, ఆదితాళము వేసికొని, కాలము దెలిసి హెచ్చుతక్కువలు గానీయక తాళమునకు సరిపరచుకొని, మందరవిళంబముగా ప్రథమకాలమును, పిమ్మట ద్వితీయకాలమును, అనంతరము తృతీయకాలమును, తద నంతరము చతుర్థకాలమును, క్రమముగా ఆ యా రాగములయొక్క స్వరస్థానములను గురుతెఱిగి సాధకము చేయవలెను.

మఱియును, ఆదితాళము ఒక్క లఘువును, రెండు ద్రుతములను గలది. దీని అంగసంజ్ఞ 1 0 0. ఇందు నిలువు గీటుగల గుఱుతు లఘువనియు, రెండు సున్నాలు రెండు ద్రుతము లనియు నెఱుంగవలెను. ఈ ఆదితాళముయొక్క లఘు ద్రుతములను వేసెడి క్రమ మెటువలెనంటే, తొలుత లఘువును, పిమ్మట రెండు ద్రుతములను వేయవలెను. లఘువు అనగా ఘాత మొదలు మధ్యమ వ్రేలు వఱకు నాలుగక్షరములు వేయునది.

ద్రుత మనగా, దెబ్బ ఊసి వేయుట. అందు ఊసియనగా, దెబ్బవేసిన చేతిని కుడివైపున విసరుట. ఇట్లే రెండవ ద్రుతమున్ను వేయవలెను. దీని వివర మీక్రింద వ్రాయబడుచున్నది.

I. రాగస్వరావళి వరుసలు

15 వ, మేళకర్త – శురి – అంగ – శుమ – ప – శుధ – కాని

మాయామాళవగౌళ రాగము – ఆదితాళము. 8 అక్షరములు

I ఇది లఘువు				O ఇది ద్రుతము		O ఇది ద్రుతము	
ఘాత	కనిష్ఠికవ్రేలు	అనామికవ్రేలు	మధ్యవ్రేలు	దెబ్బ	ఊసి	దెబ్బ	ఊసి
ప్రథమకాలము							
సా	రీ	గా	మా	పా	ధా	నీ	సా̇ ॥
సా̇	నీ	ధా	పా	మా	గా	రీ	సా
రెండవకాలము							
సారీ	గామా	పాధా	నీసా̇	సా̇నీ	ధాపా	మాగా	రీసా
మూడవకాలము							
స రి గ మ	ప ధ ని స̇	స̇ ని ధ ప	మ గ రి స	స రి గ మ	ప ధ ని స̇	స̇ ని ధ ప	మ గ రి స ॥
నాల్గవకాలము							
సరిగమపధనిస̇	స̇నిధపమగరిస	సరిగమపనిధస̇	స̇నిధసమగరిస	సరిగమపధనిస̇	స̇నిధపమగరిస	సరిగమపధనిస̇	స̇నిధప మగరిస

ఇట్లు ఈ క్రింద వ్రాసియుండు స్వరముల అన్నిటియందును, పైచెప్పిన 1, 2, 3, 4 కాలముల పద్ధతిని సాధకము చేయవలయును. పట్కాలములను సాధకము చేయువారు షట్కాలముల వివరము వ్రాయబడిన పద్ధతినిజూచి తెలుసుకొనవలెను.

2. స రి గ మ - స రి గ మ - స రి గ మ - ప ధ ని స
స ని ధ ప - స ని ధ ప - స ని ధ ప - మ గ రి స||

3. స రి గ మ - స రి స రి - స రి గ మ - ప ధ ని స
స ని ధ ప - స ని స ని - స ని ధ ప - మ గ రి స||

4. స రి గ మ - పా స రి - స రి గ మ - ప ధ ని స
స ని ధ ప - మా స ని - స ని ధ ప - మ గ రి స||

5. స రి గ మ - ప మ గ రి - స రి గ మ - ప ధ ని స
స ని ధ ప - మ ప ధ ని - స ని ధ ప - మ గ రి స||

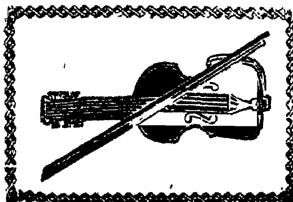
6. స రి గ మ - ప మ ధ ప - స రి గ మ - ప ధ ని స
స ని ధ ప - మ ప గ మ - స ని ధ ప - మ గ రి స||

7. స రి గ మ - స మ గ రి - స రి గ మ - ప ధ ని స
స ని ధ ప - స ప ధ ని - స ని ధ ప - మ గ రి స||

8. స రి గ మ - పా గ మ - పా , , - పా , ,
గ మ ప ధ - ని ధ ప మ - గ మ ప గ - మ గ రి స||

9. సా ని ధ - నీ ధ ప - ధా ప మ - పా పా
గ మ ప ధ - ని ధ ప మ - గ మ ప గ - మ గ రి స||

10. స రి గ మ - ప ధ ని స - క్రీ సా - ని ధ ని స
ని నీ - ధ ప ధ ని - ధా ధా - ప మ ప ధ
పా పా - మ గ మ ప - మా మా - గ రి గ మ
స ని ధ ప - మ గ రి స - స ని ధ ప - మ గ రి స||

2. మోహనరాగము—ఆదితాళము

8 అక్షరములు

స	రి	గ	ప	ధ	స̇	ఆరోహణము	స̇ ధ ప గ రి స
,,	చ	అం	,,	చ	,,		అవరోహణము

1. సా రి గ - ప ధ సా̇ - సా̇ ధ ప - గ రి సా ||

2. స రి గ ప - గ ప ధ స̇ - స̇ ధ ప గ - ప గ రి స ||

3. సా రి గ - రి గ ప - గా ప ధ - పా ధ స̇ ||
సా̇ ధ ప - ధా ప గ - పా గ రి - గా రి స ||

4. స స రి గ - పా ప గ - ధ ధ పా - గ గ పా ||
ప ధ సా̇ - స̇ ధ ధ ప - స̇ ధ ధ ప - ప గ రి స ||

5. స రి గ రి - గ ప గ ప - గ ప ధ స̇ - సా̇ సా̇
రి̇ స̇ ధ ప - స̇ ధ ప గ - ధ ప గ రి - ప గ రి స

6. స రి గ ప - ధ ప గ రి - స రి గ ప - గ ప ధ స̇
ప ధ ప గ - రి గ ప ధ - స̇ ధ ప గ - ప గ రి స ||

7. స రి గ రి - గ ప ధ ప - స రి గ ప - గ ప ధ స̇
స̇ ధ ప ధ - ప గ రి గ - స̇ ధ ప గ - ప గ రి స ||

8. స రి గ రి - గా రి గ - పా ,, - పా ,,
గ ప ధ ప - ధ స̇ ధ ప - గ ప ధ ప - గ గ రి స

9. స రి గ రి - గ ప గ రి - స రి గ ప - గ ప ధ స̇
స̇ ధ ప ధ - ప గ ప ధ - స̇ ధ ప గ - ప గ రి స ||

10. స రి గ రి - గా రి గ - ప గ పా - ధ ప ధా ||
గ ప ధ ప - ధ స̇ ధ ప - గ ప ధ ప - గ గ రి స ||

3. తోడిరాగము—ఆదితాళము

8 అక్షరములు

స :	గ	మ	ధ	ని	స		స ని ధ మ గ రి స
" శు	సా	శు	శు	కై	"		అవరోహణము

1. స రి గ మ - ధ ని సా - స ని ధ మ - గ రి సా||

2. స రి గ మ - గ మ గ మ - గ మ ధ మ - ధ ని సా
స ని ధ మ - ని ధ మ గ - ధ మ గ రి - మ గ రి స||

3. స రి గ మ - ధ మ గ రి - స రి గ మ - ధ ని సా
స ని ధ మ - గ మ ధ ని - స ని ధ మ - గ రి సా||

4. స రి గ మ - రి గ మ ధ - గ మ ధ ని - మ ధ ని స
స ని ధ మ - ని ధ మ గ - ధ మ గ రి - మ గ రి స||

5. స రి గ మ - మ ని ధ మ - స రి గ మ - ధ ని సా
స ని ధ మ - గ రి గ మ - స ని ధ మ - గ రి సా||

6. స రి గ మ - ధ మ గ మ - స రి గ మ - ధ ని సా
స ని ధ మ - గ మ ధ మ - స ని ధ మ - గ రి సా||

7. స రి గ మ - ధా గ మ - ధా , , - ధా , ,
గ మ ధ ని - స ని ధ మ - గ మ గ రి - గ రి సా||

8. స రి గ రి - రి గ మ గ - గ మ ధ మ - ధ ని సా
స ని ధ ని - ని ధ మ ధ - ధ మ గ మ - గ రి సా||

9. స రి గ మ - ధ మ ని ధ - స రి గ మ - ధ ని సా
స ని ధ మ - గ మ రి గ - స ని ధ మ - గ రి సా||

10. స రి గ మ - ధ ని సా - రి స స ని - ని ద ధ మ
ని ద ధ మ - మ గ మ - ని ధ మ మ గ - మ గ రి స||

4. ధీరశంకరాభరణము — ఆదితాళము

8 అక్షరములు

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	సనిధపమగరిస
,,	చ	అం	ఋ	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

1. స రి గ మ - ప ధ ని స - సా ,, - సా ,,
ధ ని స రి - స ని ధ ప - స ని ధ ప - మ గ రి స॥

2. స రి గ మ - ప ధ ని స - సా ,, - సా ,,
ధ ని స రి - స స గ స - స రి స ని - ధ ప మ ప
ధ ని స రి - స ని ధ ప - స ని ధ ప - మ గ రి స॥

3. స రి గ మ - ప ధ ని స - సా ,, - సా ,,
ధ ని స రి - గ రి స రి - స రి స ని - ధ ప మ ప
ధ ని స రి - స స రి స - స రి స ని - ధ ప మ ప
ధ ని స రి - స ని ధ ప - స ని ధ ప - మ గ రి స॥

4. స రి గ మ - ప ధ ని స - సా ,, - సా ,,
ధ ని స రి - గ మ గ రి - స రి స ని - ధ ప మ ప
ధ ని స రి - గ రి స రి - స రి స ని - ధ ప మ ప
ధ ని స రి - స స రి స - స రి స ని - ధ ప మ ప
ధ ని స రి - స ని ధ ప - స ని ధ ప - మ గ రి స

5. స రి గ మ - ప ధ ని స - సా ,, - సా ,,
ధ ని స రి - గ మ ప మ - గ మ గ రి - స ని ధ ప
ధ ని స రి - గ మ గ రి - స రి స ని - ధ ప మ ప
ధ ని స రి - గ రి స రి - స రి స ని - ధ ప మ ప॥

ధ ని స రి - స స రి స - స రి స ని - ధ ప మ ప
ధ ని స రి - స ని ధ ప - స ని ధ ప - మ గ రి స||

6. స రి గ మ - ప ధ ని స - సా , , - సా , ,
సరిగరిరిస - నిసరిససని - ధనిసనినిధ
పధనిదధప - మపధపపమ - గమపమమగ
మ ప ధ ని - స ని ధ ప - మ గ రి స||

7. స రి గ మ - ప ధ ని స - సా , , - సా , ,
గరిరిససని - రిససనినిధ - సనినిధధప
నిదధపపమ - ధపపమమగ - మపగమపధ
స ని ధ ప - స ని ధ ప - మ గ రి స||

8. స రి గ మ - ప ధ ని స - సా , , - సా , ,
సస్సరిసని - నిన్నిసనిధ - దద్ధనిధప
పప్పధపమ - మమ్మపమగ - మపగమపధ
స ని ధ ప - స ని ధ ప - మ గ రి స||

9. స రి గ మ - ప ధ ని స - సా , , - సా , ,
సరి గా రి స - ని స రి స ని - ధ ని సా ని ధ
ప ధ నీ ధ ప - మ ప ధా ప మ - గ మ పా మ గ
మ ప ధ ని - స ని ధ ప - మ గ రి స||

10. స రి గ మ - ప ధ ని స - సా , , - సా , ,
సా రి గ రి స - నీ స రి స ని - ధా ని స ని ధ
పా ధ ని ధ ప - మా ప ధ ప మ - గా మ ప మ గ
మ ప ధ ని - స ని ధ ప - మ గ రి స||

5. మధ్యమావతిరాగము - ఆదితాళము

8 అక్షరములు

స	రి	మ	ప	ని	స̇	స̇ ని ప మ రి స
,,	చ	శు	,,	కై	,,	అవరోహణము

1. సా రి మ - ప ని సా̇ - సా̇ ని ప - మ రి సా||

2. స రి మ ప - మ ప ని స̇ - స̇ ని ప మ - ప మ రి స||

3. స రి మ స - ని ప ని స̇ - స̇ ని ప మ - రి మ రి స||

4. స రి మ రి - మ ప ని ప - స̇ ని ప ని - ప మ రి స||

5. స రి మా - ప మ ని ప - స రి మ ప - మ ప ని స̇

స̇ ని పా - మ మ రి మ - స̇ ని ప మ - ప మ రి స||

6. స రి మ రి మా - మ ప ని ప ని - స̇ ని సా̇ -

ప ని స̇ ని - స̇ రి̇ స̇ ని - ప ని స̇ ని - ప మ రి స||

7. స రి మ ప - ని ప మ రి - స రి మ ప - ని ప ని స̇

స̇ ని ప మ - రి మ ప ని - స̇ ని ప మ - రి మ రి స||

8. స రి మ రి - రి మ ప మ - మ ప ని ప - ని ని సా̇

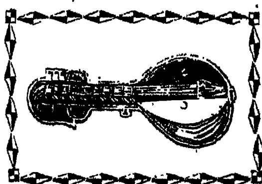
స̇ ని ప ని - ని ప మ ప - ప మ రి మ - రి రి సా||

9. సా రి మ - ప మ రి స - స రి మ ప - ని ని సా̇||

సా̇ ని ప - మ ప ని స̇ - స̇ ని ప మ - రి రి సా||

10. స రి మ ప - రి మ ప ని - మ ప ని స̇ - సా̇ సా̇

స̇ రి̇ మ̇ రి̇ స̇ ని - ప ని స̇ ని ప మ - రి మ రి స||

జంటవరుసలు

1. మాయామాళవగౌళ—ఆదితాళము

8 అక్షరములు

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	శు	అం	శు	,,	శు	కా	,,	అవరోహణము

1. స స రి రి - గ గ మ మ - ప ప ద ధ - ని ని స̇ స̇
స̇ స̇ ని ని - ద ధ ప ప - మ మ గ గ - రి రి స స ||

2. స స రి రి - గ గ మ మ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ గ మ మ - ప ప ద ధ - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
ప ప ద ధ - ని ని స̇ స̇ - స̇ స̇ ని ని - ద ధ ప ప
ని ని ద ధ - ప ప మ మ - ద ధ ప ప - మ మ గ గ
ప ప మ మ - గ గ రి రి - మ మ గ గ - రి రి స స ||

3. స స రి రి - గ గ రి రి - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రి గ గ - మ మ గ గ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ గ మ మ - ప ప మ మ - గ గ మ మ - ప ప ద ధ
మ మ ప ప - ద ధ ప ప - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
ప ప ద ధ - ని ని ద ధ - ప ప ద ధ - ని ని స̇ స̇
స̇ స̇ ని ని - ద ధ ని ని - స̇ స̇ ని ని - ద ధ ప ప
ని ని ద ధ - ప ప ద ధ - ని ని ద ధ - ప ప మ మ
ద ధ ప ప - మ మ ప ప - ద ధ ప ప - మ మ గ గ
ప ప మ మ - గ గ మ మ - ప ప మ మ - గ గ రి రి
మ మ గ గ - రి రి గ గ - మ మ గ గ - రి రి స స ||

4. స రి రి గ - స రి రి గ - స స రి రి - గ గ మ మ
రి గ గ మ - రి గ గ మ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ మ మ ప - గ మ మ ప - గ గ మ మ - ప ప ద ధ

మ ప ప ధ - మ ప ప ధ - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
ప ద ధ ని - ప ద ధ ని - ప ప ద ధ - ని ని స̇ స̇
స̇ ని ని ధ - స̇ ని ని ధ - స̇ స̇ ని ని - ద ధ ప ప
ని ద ధ ప - ని ద ధ ప - ని ని ద ధ - ప ప మ మ
ధ ప ప మ - ధ ప ప మ - ద ధ ప ప - మ మ గ గ
ప మ మ గ - ప మ మ గ - ప ప మ మ - గ గ రి రి
మ గ గ రి - మ గ గ రి - మ మ గ గ - రి రి స స

---

2. మోహనరాగము—ఆదితాళము

8 అక్షరములు

స	రి	గ	ప	ధ	స̇	స̇ ధ ప గ రి స
,,	చ	అం	,,	చ	,,	అవరోహణము

1. స స రి రి గ - స రి గ - స స రి రి - గ గ ప ప
రి రి గ గ ప - రి గ ప - రి రి గ గ - ప ప ద ధ
గ గ ప ప ధ - గ ప ధ - గ గ ప ప - ద ధ స̇ స̇
స̇ స̇ ద ధ ప - స̇ ద ప - స̇ స̇ ద ధ - ప ప గ గ
ద ధ ప ప గ - ధ ప గ - ద ధ ప ప - గ గ రి రి
ప ప గ గ రి - ప గ రి - ప ప గ గ - రి రి స స

౨. సా స - రీ రి గ గ - స స రి రి - గ గ ప ప
రీ రి - గా గ ప ప - రి రి గ గ - ప ప ద ధ
గా గ - పా ప ద ధ - గ గ ప ప - ద ధ స̇ స̇
సా̇ స̇ - దా ధ ప ప - స̇ స̇ ద ధ - ప ప గ గ
దా ధ - పా ప గ గ - ద ధ ప ప - గ గ రి రి
పా ప - గా గ రి రి - ప ప గ గ - రి రి స స||

3. స స రి - సా రి స రి - స స రి రి - గ గ ప ప
రి రి గ - రీ గ రి గ - రి రి గ గ - ప ప ద ధ

గ గ ప - గా ప గ ప - గ గ ప ప - ద ధ స̇ స̇

స̇ స̇ ధ - సా̇ ధ స̇ ధ - స̇ స̇ ద ధ - ప ప గ గ

ద ధ ప - ధా ప ధ ప - ద ధ ప ప - గ గ రి రి

ప ప గ - పా గ ప గి - ప ప గ గ - రి రి స స||

4. స సా - రీ గ స రి - స స రి రి - గ గ ప ప

రి రీ - గా ప రి గ - రి రి గ గ - ప ప ద ధ

గ గా - పా ధ గ ప - గ గ ప ప - ద ధ స̇ స̇

స̇ సా̇ - ధా ప స̇ ధ - స̇ స̇ ద ధ - ప ప గ గ

ద ధా - పా గ ధ ప - ద ధ ప ప - గ గ రి రి

ప పా - గా రి ప గ - ప ప గ గ - రి రి స స

---

3. శుద్ధతోడిరాగము—ఆదితాళము

8. అక్షరములు

స	రి	గ	మ	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ మ గ రి స
,,	శు	సా	శు	శు	కై	,,	ఆవరోహణము

1. స స రి - స స రి స రి - స స రి రి - గ గ మ మ

రి రి గ - రి రి గ రి గ - రి రి గ గ - మ మ ద ధ

గ గ మ - గ గ మ గ మ - గ గ మ మ - ద ధ ని ని

మ మ ధ - మ మ ధ మ ధ - మ మ ద ధ - ని ని స̇ స̇

స̇ స̇ ని - స̇ స̇ ని స̇ ని - స̇ స̇ ని ని - ద ఢ మ మ

ని ని ధ - ని ని ధ ని ధ - ని ని ద ధ - మ మ గ గ

ద ధ మ - ద ధ మ ధ మ - ద ఫ మ మ - గ గ రి రి

మ మ గ - మ మ గ మ గ - మ మ గ గ - రి రి స స||

2. స స స - రి రి రి గ గ - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రి రి - గ గ గ మ మ - రి రి గ గ - మ మ ద ధ
గ గ గ - మ మ మ ద ధ - గ గ మ మ - ద ధ ని ని
మ మ మ - ద ధ ధ ని ని - మ మ ద ధ - ని ని స̇ స̇
స̇ స̇ స̇ - ని ని ని ద ధ - స̇ స̇ ని ని - ద ధ మ మ
ని ని ని - ద ధ ధ మ మ - ని ని ద ద - మ మ గ గ
ద ధ ధ - మ మ మ గ గ - ద ధ మ మ - గ గ రి రి
మ మ మ - గ గ గ రి రి - మ మ గ గ - రి రి స స

3. స స రి గా - స రి గ - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రి గ మా - రి గ మ - రి రి గ గ - మ మ ద ధ
గ గ మ ధా - గ మ ధ - గ గ మ మ - ధ ధ ని ని
మ మ ధ నీ - మ ధ ని - మ మ ద ధ - ని ని స̇ స̇
స̇ స̇ ని ధా - స̇ ని ధ - స̇ స̇ ని ని - ద ధ మ మ
ని ని ధ మా - ని ద మ - ని ని ద ధ - మ మ గ గ
ద ధ మ గా - ధ మ గ - ద ధ మ మ - గ గ రి రి
మ మ గ రీ - మ గ రి - మ మ గ గ - రి రి స స||

4. స సా రి - సా రి గ - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రీ గ - రీ గ మ - రి రి గ గ - మ మ ద ధ
గ గా మ - గా మ ధ - గ గ మ మ - ద ధ ని ని
మ మా ధ - మా ధ ని - మ మ ద ధ - ని ని స̇ స̇
స̇ సా̇ ని - సా̇ ని ధ - స̇ స̇ ని ని - ద ధ మ మ
ని నీ ధ - నీ ధ మ - ని ని ద ధ - మ మ గ గ
ద ధా మ - ధా మ గ - ద ధ మ మ - గ గ రి రి
మ మా గ - మా గ రి - మ మ గ గ - రి రి స స||

4. ధీరశంకరాభరణము—ఆదితాళము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	వ	అం	శు	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

1. స స రి రి - గా స రి - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రి గ గ - మా రి గ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ గ మ మ - పా గ మ - గ గ మ మ - ప ప ద ధ
మ మ ప ప - ధా మ ప - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
ప ప ద ధ - నీ ప ద - ప ప ద ధ - ని ని స̇ స̇
స̇ స̇ ని ని - సా స̇ ని - స̇ స̇ ని ని - ద ధ ప ప
ని ని ద ధ - పా ని ద - ని ని ద ధ - ప ప మ మ
ద ధ ప ప - మా ధ ప - ద ధ ప ప - మ మ గ గ
ప ప మ మ - గా ప మ - ప ప మ మ - గ గ రి రి
మ మ గ గ - రీ మ గ - మ మ గ గ - రి రి స స

2. స స రి గ - స రి గ రి - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రి గ మ - రి గ మ గ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ గ మ ప - గ మ ప మ - గ గ మ మ - ప ప ద ధ
మ మ ప ధ - మ ప ధ ప - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
ప ప ధ ని - ప ధ ని ధ - ప ప ద ధ - ని ని స̇ స̇
స̇ స̇ ని ధ - స̇ ని ధ ని - స̇ స̇ ని ని - ద ధ ప ప
ని ని ధ ప - ని ధ ప ధ - ని ని ద ధ - ప ప మ మ
ద ధ ప మ - ధ ప మ ప - ద ధ ప ప - మ మ గ గ

ప ప మ గ - ప మ గ మ - ప ప మ మ - గ గ రి రి
మ మ గ రి - మ గ రి స - మ మ గ గ - రి రి స స||

3. స రి గా - సా రి గ - స స రి రి - గ గ మ మ
రి గ మా - రీ గ మ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ మ పా - గా మ ప - గ గ మ మ - ప ప ద ధ
మ ప ధా - మా ప ధ - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
ప ద నీ - పా ధ ని - ప ప ద ధ - ని ని స̇ స̇
స̇ ని ధా - సా̇ ని ధ - స̇ స̇ ని ని - ద ధ ప ప
ని ద పా - ని ద ప - ని ని ద ధ - ప ప మ మ
ధ ప మా - ధా ప మ - ద ధ ప ప - మ మ గ గ
ప మ గా - పా మ గ - ప ప మ మ - గ గ రి రి
మ గ రీ - మా గ రి - మ మ గ గ - రి రి స స||

4. స స స స - రి రి రి రి - గ గ గ గ - మ మ మ మ
రి రి రి రి - గ గ గ గ - మ మ మ మ - ప ప ప ప
గ గ గ గ - మ మ మ మ - ప ప ప ప - ద ద ధ ధ
మ మ మ మ - ప ప ప ప - ద ధ ద ధ - ని ని ని ని
ప ప ప ప - ద ద ద ధ - ని ని ని ని - స̇ స̇ స̇ స̇
స̇ స̇ స̇ స̇ - ని ని ని ని - ద ద ద ధ - ప ప ప ప
ని ని ని ని - ద ద ద ధ - ప ప ప ప - మ మ మ మ
ద ద ద ద - ప ప ప ప - మ మ మ మ - గ గ గ గ
ప ప ప ప - మ మ మ మ - గ గ గ గ - రి రి రి రి
మ మ మ మ - గ గ గ గ - రి రి రి రి - స స స స||

5. మధ్యమావతిరాగము—ఆదితాళము

8 అక్షరములు

స	రి	మ	ప	ని	స̇	స̇ ని ప మ రి స.
,,	చ	శు	,,	కై	,,	అవరోహణము

1. స స రి రి - స స రి రి - స స రి రి - మ మ ప ప
రి రి మ మ - రి రి మ మ - రి రి మ మ - ప ప ని ని
మ మ ప ప - మ మ ప ప - మ మ ప ప - ని ని స̇ స̇
స̇ స̇ ని ని - స̇ స̇ ని ని - స̇ స̇ ని ని - ప ప మ మ
ని ని ప ప - ని ని ప ప - ని ని ప ప - మ మ రి రి
ప ప మ మ - ప ప మ మ - ప ప మ మ - రి రి స స||

2. స స రి రి - స రి స రి - స స రి రి - మ మ ప ప
రి రి మ మ - రి మ రి మ - రి రి మ మ - ప ప ని ని
మ మ ప ప - మ ప మ ప - మ మ ప ప - ని ని స̇ స̇
స̇ స̇ ని ని - స̇ ని స̇ ని - స̇ స̇ ని ని - ప ప మ మ
ని ని ప ప - ని ప ని ప - ని ని ప ప - మ మ రి రి
ప ప మ మ - ప మ ప మ - ప ప మ మ - రి రి స స||

3. సా రి స - సా రి స - స స రి రి - మ మ ప ప
రీ మ రి - రీ మ రి - రి రి మ మ - ప ప ని ని
మా ప మ - మా ప మ - మ మ ప ప - ని ని స̇ స̇
స̇ా ని స̇ - స̇ా ని స̇ - స̇ స̇ ని ని - ప ప మ మ
నీ ప ని - నీ ప ని - ని ని ప ప - మ మ రి రి
పా మ ప - పా మ ప - ప ప మ మ - రి రి స స||

4. స రీ - రి మా రి స - స స రి రి - మ మ ప స
రి మా - మ పా మ రి - రి రి మ మ - ప ప ని ని
మ పా - ప నీ ప మ - మ మ ప ప - ని ని స̇ స̇
స̇ నీ - ని పా ని స̇ - స̇ స̇ ని ని - ప ప మ మ
ని పా - ప మా ప ని - ని ని ప ప - మ మ రి రి
ప మా - మ రీ మ ప - స ప మ మ - రి రి స స ||

జంట వరుసలు సమాప్తము

ఈ పై నుదహరించిన స్వరావళి మొదటినుండి జంట వరుసల కడపటివరకును ఆ యా రాగములయొక్క స్వరస్థానములను దెలిసి సాధకము జేసినయెడల, ముందు రాబోవు అనేక రాగములలోనుండెడి గీతములు, వర్ణములు, కృతులు మొదలగువాటిని బహుసులభముగా తమకై తామే పాడుకొనుటకు హేతువగుచున్నది. అదెట్లనిన, ఏ రాగములకైనను ముఖ్యముగా, శుద్ధరిషభము - చతుశ్శ్రుతి రిషభము సాధారణ గాంధారము - అంతర గాంధారము - శుద్ధమధ్యమము ప్రతిమధ్యమము - శుద్ధధైవతము - చతుశ్శ్రుతి ధైవతము - కైశిక నిషాదము - కాకలి నిషాదము అను నీ పది స్వరస్థానములను దెలియునటుల కొన్ని రాగములలో స్వరావళివరుసలు జంటలు మొదలగునవి వ్రాయుటయ్యెను. గాన, సంగీత మవలంబించు ప్రతివారును, సదరు రాగస్వరావళి మొదలగునవి తప్పక సాధకము చేయవలయును. ఇట్లు అనేకులు త్వరలో వృద్ధిపొందియున్నారు.

మఱియును, స్వరావళి మొదలగు వరుసలను మాత్రము యీ పై జెప్పిన స్వరస్థానములను బాగుగా గుర్తెఱిగిన ఉపాధ్యాయులవల్ల నేర్చుకొనవలయును.

అలంకారములు

1. మాయమాళవగౌళ రాగము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇నిధపమగరిస
,,	శు	అం	శు	,,	శు	కా	,,	అవరోహణము

చతురశ్రజాతి ధ్రువతాళము—14 అక్షరములు

	।	౦	।	।
1.	స రి గ మ	గ రి	స రి గ రి	స రి గ మ
	రి గ మ ప	మ గ	రి గ మ గ	రి గ మ ప
	గ మ ప ధ	ప మ	గ మ ప మ	గ మ ప ధ
	మ ప ధ ని	ధ ప	మ ప ధ ప	మ ప ధ ని
	ప ధ ని స̇	ని ధ	ప ధ ని ధ	ప ధ ని స̇
	స̇ ని ధ ప	ధ ని	స̇ ని ధ ని	స̇ ని ధ ప
	ని ధ ప మ	ప ధ	ని ధ ప ధ	ని ధ ప మ
	ధ ప మ గ	మ ప	ధ ప మ ప	ధ ప మ గ
	ప మ గ రి	గ మ	ప మ గ మ	ప మ గ రి
	మ గ రి స	రి గ	మ గ రి గ	మ గ రి స

తిశ్రజాతి ధ్రువతాళము—11 అక్షరములు

	।	౦	।	।
2.	స రి గ	రి స	స రి గ	రి గ మ
	రి గ మ	గ రి	రి గ మ	గ మ ప
	గ మ ప	మ గ	గ మ ప	మ ప ధ
	మ ప ధ	ప మ	మ ప ధ	ప ధ ని
	ప ధ ని	ధ ప	పధ ని	ధ ని స̇
	స̇ ని ధ	ని స̇	స̇ ని ధ	ని ధ ప
	ని ధ ప	ధ ని	ని ధ ప	ధ ప మ
	ధ ప మ	ప ధ	ధ ప మ	ప మ గ
	ప మ గ	మ ప	ప మ గ	మ గ రి
	మ గ రి	గ మ	మ గ రి	గ రి స

మిశ్రజాతి ధ్రువతాళము—23 అక్షరములు

	।	○	।	।
3.	సరిగమపధని రిగమపధనిస సనిధపమగరి నిధపమగరిస	ధప నిధ గమ రిగ	సరిగమపధప రిగమపధనిధ సనిధపమగమ నిధపమగరిగ	సరిగమపధని రిగమపధనిస సనిధపమగరి నిధపమగరిస॥

ఖండజాతి ధ్రువతాళము—17 అక్షరములు

	।	○	।	।
4.	సరిగమప రిగమపధ గమపధని మపధనిస సనిధపమ నిధపమగ ధపమగరి పమగరిస	మగ పమ ధప నిధ పధ మప గమ రిగ	సరిగమగ రిగమపమ గమపధప మపధనిధ సనిధపధ నిధపమప ధపమగమ పమగరిగ	సరిగమప రిగమపధ గమపధని మపధనిస సనిధపమ నిధపమగ ధపమగరి పమగరిస॥

సంకీర్ణజాతి ధ్రువతాళము—29 అరక్షములు

	।	○	।	।
5.	సారీగమపధని రీగామపధనిస సానీధపమగరి నీధాపమగరిస	ధప నిస గమ రిగ	సారీగమపధప రీగామపధనిధ సానీధపమగమ నీధాపమగరిగ	సారీగమపధని రీగామపధనిస సానీధపమగరి నీధాపమగరిస

2. హనుమత్తోడి రాగము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	శు	సా	శు	,,	శు	కై	,,	అవరోహణము

చతురశ్రజాతి మఠ్యతాళము—10 అక్షరములు

1.

I	O	I
స రి గ రి	స రి	స రి గ మ
రి గ మ గ	రి గ	రి గ మ ప
గ మ ప మ	గ మ	గ మ ప ధ
మ ప ధ ప	మ ప	మ ప ధ ని
ప ధ ని ధ	ప ధ	ప ధ ని స̇
స̇ ని ధ ని	స̇ ని	స̇ ని ధ ప
ని ధ ప ధ	ని ధ	ని ధ ప మ
ధ ప మ ప	ధ ప	ధ ప మ గ
ప మ గ మ	ప మ	ప మ గ రి
మ గ రి గ	మ గ	మ గ రి స

త్రిశ్రజాతి మఠ్యతాళము—8 అక్షరములు

2.

I	O	I
స రి గ	స రి	స రి గ
రి గ మ	రి గ	రి గ మ
గ మ ప	గ మ	గ మ ప
మ ప ధ	మ ప	మ ప ధ
ప ధ ని	ప ధ	ప ధ ని
ధ ని స̇	ధ ని	ధ ని స̇
స̇ ని ధ	స̇ ని	స̇ ని ధ
ని ధ ప	ని ధ	ని ధ ప
ధ ప మ	ధ ప	ధ ప మ
ప మ గ	ప మ	ప మ గ
మ గ రి	మ గ	మ గ రి
గ రి స	గ రి	గ రి స

మిశ్రజాతి మఠ్యతాళము—16 అక్షరములు

	I	O	I
3.	స రి గ మ ప ధ ప	మ గ	స రి గ మ ప ధ ని
	రి గ మ ప ధ ని ధ	ప మ	రి గ మ ప ధ ని స̇
	స̇ ని ధ ప మ గ మ	ప ధ	స̇ ని ధ ప మ గ రి
	ని ధ ప మ గ రి గ	మ ప	ని ధ ప మ గ రి స

ఖండజాతి మఠ్యతాళము—12 అక్షరములు

	I	◡	I
4.	స రి గ మ గ	స రి	స రి గ మ ప
	రి గ మ ప మ	రి గ	రి గ మ ప ధ
	గ మ ప ధ ప	గ మ	గ మ ప ధ ని
	మ ప ధ ని ధ	మ ప	మ ప ధ ని స̇
	స̇ ని ధ ప ధ	స̇ ని	స̇ ని ధ ప మ
	ని ధ ప మ ప	ని ధ	ని ధ ప మ గ
	ధ ప మ గ మ	ధ ప	ధ ప మ గ రి
	ప మ గ రి గ	ప మ	ప మ గ రి స

సంకీర్ణజాతి మఠ్యతాళము—20 అక్షరములు

	I	O	I
5.	సా రీ గా మ ప మ	గ మ	సా రీ గా మ ప ధ
	రీ గా మా ప ధ ప	మ ప	రీ గా మా ప ధ ని
	గా మా పా ధ ని ధ	ప ధ	గా మా ప ధ ని స
	స̇ా నీ ధా ప మ ప	ధ ప	స̇ా నీ ధా ప మ గ
	నీ ధా పా మ గ మ	ప మ	నీ ధా పా మ గ రి
	ధా పా మా గ రి గ	మ గ	ధా పా మా గ రి స

ధీరశంకరాభరణము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	శు	,,	ధ	కా	,,	అవరోహణము

చతురశ్రజాతి రూపకం—6అ

O	I
స రి	స రి గ మ
రి గ	రి గ మ ప
గ మ	గ మ ప ధ
మ ప	మ ప ధ ని
ప ధ	ప ధ ని స̇
స̇ ని	స̇ ని ధ ప
ని ధ	ని ధ ప మ
ధ ప	ధ ప మ గ
ప మ	ప మ గ రి
మ గ	మ గ రి స॥

మిశ్రజాతిరూపకం —9అ

3.

O	I
స రి	స రి గ స రి గ మ
రి గ	రి గ మ రి గ మ ప
గ మ	గ మ ప గ మ ప ధ
మ ప	మ ప ధ మ ప ధ ని
ప ధ	ప ధ ని ప ధ ని స̇
స̇ ని	స̇ ని ధ స̇ ని ధ ప
ని ధ	ని ధ ప ని ధ ప మ
ధ ప	ధ ప మ ధ ప మ గ
ప మ	ప మ గ ప మ గ రి
మ గ	మ గ రి మ గ రి స

తిశ్రజాతి రూపకం—5అ.

2.

O	I
స రి	స రి గ
రి గ	రి గ మ
గ మ	గ మ ప
మ ప	మ ప ధ
ప ధ	ప ధ ని
ధ ని	ధ ని స̇
స̇ ని	స̇ ని ధ
ని ధ	ని ధ ప
ధ ప	ధ ప మ
ప మ	ప మ గ
మ గ	మ గ రి
గ రి	గ రి స

ఖండజాతి రూపకం— 7అ.

4.

O	I
స రి	స రి గ మ ప
రి గ	రి గ మ ప ధ
గ మ	గ మ ప ధ ని
మ ప	మ స ధ ని స̇
స̇ ని	స̇ ని ధ ప మ
ని ధ	ని ధ ప మ గ
ధ ప	ధ ప మ గ రి
ప మ	ప మ గ రి స

సంకీర్ణ జాతి రూపకము—11 అక్షరములు

	O	I
	స రి	స రి గ మ ప రి గ మ ప
5.	రి గ	రి గ మ ప ధ గ మ ప ధ
	గ మ	గ మ ప ధ ని మ ప ధ ని
	మ ప	మ ప ధ ని స̇ ప ధ ని స̇
	స̇ ని	స̇ ని ధ ప మ ని ధ ప మ
	ని ధ	ని ధ ప మ గ ధ ప మ గ
	ధ ప	ధ ప మ గ రి ప మ గ రి
	ప మ	ప మ గ రి స మ గ రి స

4. మేచకల్యాణి

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	ప్ర	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

చతురశ్రజాతి జంపెతాళము—7 అక్షరములు

I	◡	O
స రి గ రి	గ	మా
రి గ మ గ	మ	పా
గ మ ప మ	ప	ధా
మ ప ధ ప	ధ	నీ
ప ధ ని ధ	ని	సా̇
స̇ ని ధ ని	ధ	పా
ని ధ ప ధ	ప	మా
ధ ప మ ప	మ	గా
ప మ గ మ	గ	రీ
మ గ రి గ	రి	సా||

త్రిశ్రజాతి జంపెతాళము—6 అక్షరములు

2.

I	◡	O
స రి గ	రి	గా
రి గ మ	గ	మా
గ మ ప	మ	పా
మ ప ధ	ప	ధా
ప ధ ని	ధ	నీ
ధ ని స̇	ని	స̇ా
స̇ ని ధ	ని	ధా
ని ధ ప	ధ	పా
ధ ప మ	ప	మా
ప మ గ	మ	గా
మ గ రి	గ	రీ
గ రి స	రి	సా||

మిశ్రజాతి జంపెతాళము—10అక్షరములు

3.

I	◡	O
స రి గ స రి స రి	గ	మా
రి గ మ రి గ రి గ	మ	పా
గ మ ప గ మ గ మ	ప	ధా
మ ప ధ మ ప మ ప	ధ	నీ
ప ధ ని ప ధ ప ధ	ని	స̇ా
స̇ ని ధ స̇ ని స̇ ని	ధ	పా
ని ధ ప ని ధ ని ధ	ప	మా
ధ ప మ ధ ప ధ ప	మ	గా
ప/మ గ ప మ ప మ	గ	రీ
మ గ రి మ గ మ గ	రి	సా||

ఖండజాతి ఝంపెతాళము—8 అక్షరములు.

	I	◡	○
4.	స రి గ స రి	గ	మా
	రి గ మ రి గ	మ	పా
	గ మ ప గ మ	ప	ధా
	మ ప ధ మ ప	ధ	నీ
	ప ధ ని ప ధ	ని	సా
	స ని ధ స ని	ధ	పా
	ని ధ ప ని ధ	ప	మా
	ధ ప మ ధ ప	మ	గా
	ప మ గ ప మ	గ	రీ
	మ గ రి మ గ	రి	సా॥

సంకీర్ణజాతి ఝంపెతాళము— 12 అక్షరములు

	I	◡	○
5.	సా రీ గ మ స రి గ	మ	పా
	రీ గా మ ప రి గ మ	ప	ధా
	గా మా ప ధ గ మ ప	ధ	నీ
	మా పా ధ ని మ ప ధ	ని	సా
	సా నీ ధ ప స ని ధ	ప	మా
	నీ ధా ప మ ని ధ ప	మ	గా
	ధా పా మ గ ధ ప మ	గ	రీ
	పా మా గ రి ప మ గ	రి	సా॥

5. నటభైరవి రాగము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	సా	శు	,,	శు	కై	,,	అవరోహణము.

చతురశ్రజాతి త్రిపుట తాళము—8 అక్షరములు

	।	O	O
1	స రి గ రి	స రి	గ మ
	రి గ మ గ	రి గ	మ ప
	గ మ ప మ	గ మ	ప ధ
	మ ప ధ ప	మ ప	ధ ని
	ప ధ ని ధ	ప ధ	ని స
	స ని ధ ని	స ని	ధ ప
	ని ధ ప ధ	ని ధ	ప మ
	ధ ప మ ప	ధ ప	మ గ
	ప మ గ మ	ప మ	గ రి
	మ గ రి గ	మ గ	రి స||

తిశ్రజాతి త్రిపుట తాళము—7అక్షరములు

	।	O	O
	స రి గ	స రి	గ మ
	రి గ మ	రి గ	మ ప
2.	గ మ ప	గ మ	ప ధ
	మ ప ధ	మ ప	ధ ని
	ప ధ ని	ప ధ	ని స
	స ని ధ	స ని	ధ ప
	ని ధ ప	ని ధ	ప మ
	ధ ప మ	ధ ప	మ గ
	ప మ గ	ప మ	గ రి
	మ గ రి	మ గ	రి స||

మిశ్రజాతి త్రిపుటతాళము—11 అక్షరములు

3.

I	○	○
స రి గ మ ప మ గ	రి గ	మ ప
రి గ మ ప ధ ప మ	గ మ	ప ధ
గ మ ప ధ ని ధ ప	మ ప	ధ ని
మ ప ధ ని స̇ ని ధ	ప ధ	ని స̇
స̇ ని ధ ప మ ప ధ	ని ధ	ప మ
ని ధ ప మ గ మ ప	ధ ప	మ గ
ధ ప మ గ రి గ మ	ప మ	గ రి
ప మ గ రి స రి గ	మ గ	రి స‖

ఖండజాతి త్రిపుటతాళము—9 అక్షరములు

౪.

I	○	○
స రి గ మ ప	రి గ	మ ప
మ ప ధ	గ మ	ప ధ
గ మ ప ధ ని	మ ప	ధ ని
మ ప ధ ని స̇	ప ధ	ని స̇
స̇ ని ధ ప మ	ని ధ	ప మ
ని ధ ప మ గ	ధ ప	మ గ
ధ ప మ గ రి	ప మ	గ రి
ప మ గ రి స	మ గ	రి స‖

సంకీర్ణజాతి త్రిపుట తాళము—13 అక్షరములు

	I	O	O
5.	స రి గ మ ప మ గ రి స	రి గ	మ ప
	రి గ మ ప ధ ప మ గ రి	గ మ	ప ధ
	గ మ ప ధ ని ధ ప మ గ	మ ప	ధ ని
	మ ప ధ ని స̇ ని ధ ప మ	ప ధ	ని స̇
	స̇ ని ధ ప మ ప ధ ని స̇	ని ధ	ప మ
	ని ధ ప మ గ మ ప ధ ని	ధ ప	మ గ
	ధ ప మ గ రి గ మ ప ధ	ప మ	గ రి
	ప మ గ రి స రి గ మ ప	మ గ	రి స

6 హరికాంభోజి రాగము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	శు	,,	చ	[illegible]	.	అవరోహణము

చతురశ్రజాతి అట తాళము—12 అక్షరములు

	I	I	O	O
1.	స రి గ మ	స రి గ మ	పా	పా
	రి గ మ ప	రి గ మ ప	ధా	ధా
	గ మ ప ధ	గ మ ప ధ	నీ	నీ
	మ ప ధ ని	మ ప ధ ని	సా̇	సా̇
	స̇ ని ధ ప	స̇ ని ధ ప	మా	మా
	ని ధ ప మ	ని ధ ప మ	గా	గా
	ధ ప మ గ	ధ ప మ గ	రీ	రీ
	ప మ గ రి	ప మ గ రి	సా	సా‖

తిశ్రజాతి అటతాళము— 10 అక్షరములు

	I	I	○	○
2.	స రి గ	స రి గ	మా	మా
	రి గ మ	రి గ మ	పా	పా
	గ మ ప	గ మ ప	ధా	ధా
	మ ప ధ	మ ప ధ	నీ	నీ
	ప ధ ని	ప ధ ని	సా̇	సా̇
	స̇ ని ధ	స̇ ని ధ	పా	పా
	ని ధ ప	ని ధ ప	మా	మా
	ధ ప మ	ధ ప మ	గా	గా
	ప మ గ	ప మ గ	రీ	రీ
	మ గ రి	మ గ రి	సా	సా ‖

మిశ్రజాతి అటతాళము —18 అక్షరములు

	I	I	○	○
3.	స రీ గా మ ప	సా రి గా మ ప	ధా	ధా
	రి గా మా ప ధ	రీ గ మా ప ధ	నీ	నీ
	గ మా పా ధ ని	గా మ పా ధ ని	సా̇	సా̇
	ప నీ ధా ప మ	సా̇ ని ధా ప మ	గా	గా
	ని ధా పా మ గ	నీ ధపా మ గ	రీ	రీ
	ధ పా మా గ రి	ధా ప మా గ రి	సా	సా‖

ఖండజాతి అటతాళము—14 అక్షరములు

	|	|	○	○
౧.	స రీ గా	సా రి గా	మా	మా
	రి గా మా	రీ గ మా	పా	పా
	గ మా పా	గా మ పా	ధా	ధా
	మ పా ధా	మా ప ధా	నీ	నీ
	ప ధా నీ	పా ధ నీ	సా̇	సా̇
	స̇ నీ ధా	సా̇ ని ధా	పా	పా
	ని ధా పా	నీ ధ పా	మా	మా
	ధ ప మా	ధా ప మా	గా	గా
	ప మా గా	పా మ గా	రీ	రీ
	మ గా రీ	మా గ రీ	సా	సా||

సంకీర్ణజాతి—అటతాళము 22 అక్షరములు

|	|	○	○
సరీ గామాపధ	సారి గామాపధ	నీ	నీ
రిగామా పాధని	రీ గమా పాధని	సా̇	సా̇
స̇నీధాపాగమ	సా̇నిధాపామగ	రీ	రీ
నిధాపామాగరి	నీధపామాగరి	సా	సా||

7. చక్రవాకము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	సనిధపమగరిస
,,	శు	అం	శు	,,	చ	కై	,,	అవరోహణము

చ. ఏకతాళము—4 అ.

1.
సరిగమ
రిగమప
గమపధ
మపధని
పధనిస̇
స̇నిధప
నిధపమ
ధపమగ
పమగరి
మగరిస||

తి. ఏకతాళము—3 అ.

2.
సరిగ
రిగమ
గమప
మపధ
పధని
ధనిస̇
స̇నిధ
నిధప
ధపమ
పమగ
మగరి
గరిస

మి. ఏకతాళము—7 అ.

3.
సరిగమపధనిస
రిగ మపధనిస̇
స̇నిధపమగరి
నిధపమగరిస||

ఖం. ఏకతాళము—5 అ.

4.
సరిగమప
రిగమపధ
గమపధని
మపధనిస̇
స̇నిధపమ
నిధపమగ
ధపమగరి
పమగరిస

సం. ఏకతాళము—9 అ.

5.
సరిగమ ప రిగమప
రిగమపగగమపధ
గమపధని మపధని
మపధనిస̇పధనిస̇
స̇నిధపమనిధపమ
నిధపమగ ధపమగ
ధపమగరిపమగరి
పమగరిసమగరిస||

ఇట్లు ఒక్కొక్క రాగమునకు ఐదేసి అలంకారముల చొప్పున ఏడు రాగములలో ముప్పదియైదు అలంకారములు సంపూర్ణముగా వ్రాయుటయ్యెను

స్వరస్థానములయొక్క ప్రమాణములు.

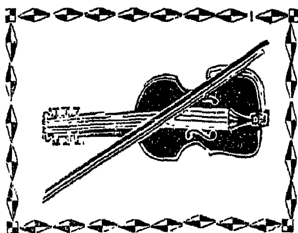
ఓ సంగీతవిద్యార్థులారా !

ఈ గ్రంథముయొక్క రాగస్వరావళి మొదలగునవి సాధకము చేయుటకు, ఆయా రాగములయొక్క స్వరస్థానములను బాగుగ గుర్తెఱిగిన ఉపాధ్యాయులవల్ల నేర్చుకొనవలయునని జెప్పియుంటిని. అట్టి ఉపాధ్యాయులు తటస్థించని యెడల మీకోర్కె నిష్ఫలమేకదా? గాన, అట్టి కొరత నివారింపబూని, మీకై మీరే ఆయా రాగముల యొక్క స్వరస్థానముల గుర్తెఱిగి సాధకము జేసుకొనులాగున, ఈ క్రిందివాటి ప్రమాణములను ఏర్పఱచియున్నాను.

అది యెట్లనగా,

ఈగ్రంథము యొక్క 28వ, పేజీలో జెప్పబడిన శ్రుతి కొలత ప్రకారము శ్రుతిచేసుకొని. పిమ్మట ఒక కాగితపు పేలికను కత్తిరించి ఆ కాగితముచే ఫిడేలు మెట్టువద్దనుండి పీటవరకు కొలిచి ఆ కొలిచిన కాగితమును మూడుభాగములుగమడచి అందులో మూడవభాగము కాగితమును తిరిగి ఎనిమిది భాగములుగ మడచి మడతలు తెలియునట్లు, పెన్సలుతో గాని, ఇంకుతోగాని, గుఱుతులు జేసికొని సదరు 8 భాగములుగ మడచిన కాగితములో, ఫిడేలు మెట్టువద్దనుండి ఒకటిన్నర భాగము శుద్ధరిషభమునకును, సదరు మెట్టువద్దనుండే మూడవ భాగము చతుశ్రుతిరిషభము శుద్ధగాంధారమును ఈరెంటికిని, నాల్గవ, భాగము షట్ శ్రుతిరిషభము సాధారణ గాన్ధారమును ఈ రెంటికిని ఐదవభాగము అంతరగాన్ధారమునకును ఆరవభాగము శుద్ధమధ్యమమునకును, ఏడవభాగము ప్రతిమధ్యమమునకును ఎనిమిదవభాగము

పంచమమునకును, ఇవ్విధంబున ఫిడిలు పలకమీద గురుతులు వేసికొనవలయును. ఇవి షడ్జమతంత్రిమీద వలికే స్థానములు, ఇదేరీతిన శుద్ధ రిషభస్థానమే పంచతంత్రిమీద శుద్ధధైవతమును, చతుశ్శ్రుతి రిషభ స్థానమే పంచమ తంత్రిమీద చతుశ్శ్రుతిధైవతము శుద్ధనిషాదమున రెండును, షట్శ్రుతిరిషభము, సాధారణగాంధారముగల స్థానమే పంచమ తంత్రిమీద షట్శ్రుతిధైవతము కైశికనిషాదమును రెండును అంతరగాంధారస్థానమే పంచమతంత్రిమీద కాకలి నిషాదమును శుద్ధ మధ్యమస్థానమే పంచమతంత్రిమీద హెచ్చుషడ్జమమును ప్రతి మధ్యస్థానమే పంచమతంత్రిమీద శుద్ధరిషభమును, షడ్జమతంత్రి మీద పంచమస్థానమే పంచమతంత్రిమీద హెచ్చు చతుశ్శ్రుతిరిషభ మును, ఇవియే అన్ని రాగములను దెలియందగిన స్వరస్థానములు. ఇట్లు ఆయాకొలత ప్రకారము గురుతులు వేసికొని ఆయారాగము లలో వ్రాయబడియున్న స్వరావళివరుసలు, జంటలు, అలంకారము లు మొదలగునవి సాధకము చేయువలయును. సదరు పండ్రెండు స్వర స్థానములను గుర్తెరిగిన పిమ్మట ఏఏరాగములలో నుండెడి గీతములు గాని, వర్ణములుగాని, కృతులుగాని, అతిసులభముగా గ్రహించుటకు హేతువగుచున్నది.

ఓం

శ్రీ ర స్తు

కొ త్త

సంగీత విద్యాదర్పణము

పిళ్ళారి గీతములు

మలహరి రాగము—రూపక తాళము 6 అక్షరములు

స	రి	మ	ప	ధ	స	స ధ ప మ	గ	రి స
,,	శు	శు	,,	శు	,,	,,	అం	,,

1. మప-ధసస్సరి | రిస-ధపమప | రిమ-పధమప | ధప-మగ రిస
శ్రీఇ-గణనధ | సింధు-ఉరవర్ణ | కరు-ణాసగర | కరి-వదఅన |
సా-రి మగరి | సరి-గ రి సా | రిమ-పధమప | ధప-మగరిస ||సా||
లం-బొఓదర | లకు-మికరా | అం-బఅసుత | అమ-రవినుత ||లం||
మప-ధసస్సరి | రిస ధపమప | రిమ-పధమప | ధప-మ గ రి స ||సా||
సిద్ధ-చఅరణ | గణ-సెఏవిత | సిద్ధి-వినయక | తెఏ-నమొనమొ ||లం||
మప-ధసస్సరి | రిస-ధపమప | రిమ-పధమప | ధప-మ గ రి స ||సా||
సక-లవిద్యఅ | ఆది-పుఊజిత | సఅ-ర్వోఓత్తమ | తెఏ-నమొనమొ ||లం||

మలహరి రాగము—రూపకము 6. అ.

2. ధ ప-మగ రి స | రి మ-పధమప | ధరి-రిసధప | ధ ప-మగ రి స |
కుం-దగౌఉర | గౌఉ రిఇవర | మం-దిరఅయ | మఅ-నమకుట |
సా-రిరి | ధ ప-మగరిస | సరి-మాగరి | సరి-గరిసా||
మం-దారా | కుసు-మఅకర | మక-రందం | వఅ-సితువా||
ధస - మగరిస | రిమ-పధమప | ధరి-రిసధప | ధప-మగరిస |
హెఏ-మకుఉట | సిం-హాఅసన | విరు-పఅఅక్ష | కరు-ణాఅకర |
సా-రిరి | ధప-మగరిస | సరి-మాగరి | సరి - గరిసా ||
మం - దారా | కుసు - మఅకర | మక-రందం | వఅ - సితువా||

ధ ప - మ గ రి స । రిమ - పధమప । ధరి - రిసధ ప । ధ ప - మగరిస
చం -దమఅను । మం- దఅకిని ।మం - దిరఅయ । మఅ - నమకుటు।
సా - రి రి । ధ ప - మగరిస । పరి - మాగరి । స రి - గ రి సా॥
మం - దారా। కుసు - మఅకర । మక - రందం । వఅ - సితువా॥ .

మలహరిరాగము—త్రిపుట తాళము 7 అ 100

3. ధ సే సే-ధపమప । ద ధప-మమపా । దధసే-ధపమప । దధప-మగ రి స ।
కెరయ -నిఇరను । వెరుగ-జ అల్లీ । వరవ -పదదవ । రంతి — క అణియొ ।
సరి రి - సరి సరి । ధధప-మగ రి స । ధపధ-సాంధప । ధధప - మ గ రి స॥
అరియ- కరుణద । శఅద-భఅగ్యవు । హరిస-మార్పణ। మఅడి- బ్రతికెరు ॥
ధసేసే - ధపమప । దధప-మమపా । దధసే-ధపమప । ధ ధప- మగ రి స ।
శ్రిఇపు-రం దర । విఠల-రఅయా । చరణ -కమలవ । నొఒడి- బ్రతికెరు ।
సరి రి - సరిసరి - ధధప-మగ రి స । ధ పధ-సాంధ ప । ధధప మగరిస ॥
అరియ- కరుణద - శఅద-భఅగ్యవు । హరిస-మార్పణ । మఅడి-బ్రతికెరు॥

మలహరిరాగము—త్రిపుటతాళము. 7. అ. 100

4. రిపధ - సాసా । మగ రి-మమపా । సధా । ధ పమప । ద ధ ప - మగరిస।
పఅద్మ-నాభా । పరమ -పురుషా । పరం - జ్యొఒఒతి । స్వయఉ- పఅఖఅ।
విహగ-వంద్యా। విమల -చరితా । విహం - గ అ అది । రొఒహ- ణఅఅయ।
పమప-ధసేధసే । రిసేధ -ధసేధప ।ధ ధప- పాప్పమ । రి మమ - పాపా ।
ఉదధి-నివఅస । ఉరగ -శయఅన । ఉఉన్న-తోన్నత । మహిఇ -మా అ ।
ద ధ ప-పాప్పమ । రి మ-మగరి స । సాస్స-దధధప । పాప్ప - మగరిస ॥రి॥
యమకు- లోత్తమ । రాజ్ఞ-రఅక్షక । యాజ్ఞ-శిఇక్షక । రామ-నఅఅను॥ప॥
ధసా-ధపమప । దధప-మ గ రి స । ధసా-ధపమప । ద ధప-మ గ రి స ।
విభీ-షణపఅ । లకఅ-నమొనమొ । ఇభా-వ రదఅ । యకఅ-నమొనమొ ।
పమ ప-ధసేధసే । రి సేధ-ధసే ధ ప । దధప-పాప్పమ । రిమమ- పాపా ।
శుభఅ-ప్రదసుమ। నొఒర-ధఅయను । శేంద్ర-మానొఒ । రం జ-నాఅ ।
దధప -పాప్పమ । రీ మ-మగరిస । సాస్స-దధధప । పాప్ప-మగరిస ॥రి॥
అభిఇ -నావ్యపు । రంద-రఅఅవి । తాల్ల -భఅల్లర । రామ-నఅఅమ ॥ప॥

దేశాక్షి రాగము—త్రిపుటతాళము 7 అక్షరములు 100

స	రి	గ	ప	ధ	స	స	ని	ధ ప	మ	గ రి స
,,	చ	అం	,,	శు	,,		కై	,,	శు	,,

5. మగరి - మగరిస । సనిధ - సారిరి । మగరి - సనిధప । దధప-మగరిగ ।
భయస-మయదేవ। ఈఈని - దేపశ్రీ । వెంక - టఅచల । దేవవ-నలఅరె ।
గ ప ధ - ప ధ ప ధ । స ని ధ - సా సా॥
కె ర శ - మ ణి ద ణి । సు వ అ - రే రే ॥
మగరి - మగరిస । సనిధ - సారిరి । మగరి - సనిధప । దధప - మగరిగ।
శ్రీఇపు-రందరు । వి ఠ ల - రాయశ్రీ। వెం క - ట అచల । దేవవ- నలఅరె।
గ ప ధ - ప ధ ప ధ । స ని ధ - సాసా॥
కె ర శ - మ ణి ద ణి । సు వ అ - రే రే॥

శుద్ధసావేరి—త్రిపుటతాళము 7 అక్షరములు 100

స	రి	మ	ప	ధ	స	స ధ ప మ రి స
,,	చ	శు	,,	చ	,,	అవరోహణము

6. రిసరి - రిసధస । సాస్స - ధ పమప । దధస - ధా ధ ప - పమరి-ధధధప।
అలన - లెవెకర । వ్రాన్ని - బొజల్లతి । సకల - శాస్త్రపు - రఅణ-ధిఇనం।
పాప్ప - దధధప । పాప్ప - మపధప । పమరి - స రి సరి - పమప- సరిసరి।
తాళ - ధిఇనం । తాళ - పరిఘతు । రెవెవె - వె వె వెవె - వెవెవె- వెవెవె।
పపధ - పపమరి । రి స రి - మామా । ధపధ - సాసా - రిరిస -ధపమప।
వెవెవె - వెవెవెవె । నెవెతు - వా హా । పరిఘు - తం న్నం -జటఅ-జూఊఊట।
దధస - ధాధప । పమరి - దధధప । పాప్ప - ద ధ ధ ప - పాప్ప-మపధప।
సకల - శాస్త్రపు। రఅణ - ధిఇనం । తా ళ - ధి ఇ న ం - తాళ -పరిఘుతు।
పమరి - సరిస రి । పమప - స రి స రి । పపధ - ప ప మ రి - రిసరి -మామా।
రెవెవె - వెవెవెవె । వెవెవె - వెవెవెవె । వెవెవె - వె వె వె వె - నెవెతు-వాహా।
ధ పధ - సాసా॥
ప రిఘు - తంన్నం॥

ఘ న రా గ గీ త ము లు

నాటరాగము—ఆదితాళము 8 అక్షరములు

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ప మ రి స
,,	వ	అం	శు	,,	వ	కా	,,	అవరోహణము

1. స̇స̇నిప - పమగమ | పస̇స̇ని - పస̇సా | సమమమ - రిగమప |
హరిహర - వినుఊత | అమరపు - జితురే | వఅమన - రఉఊప|
మమరిస - స̇స̇నిప - ధనిస̇రి - స̇స̇రి - స̇స̇నిప - మమరిస-
ఎఎక - దంత - చతుఊఉ - ర్భుజశ్రీ - లంబోజ - ధఅఅరె.
మమమరి - రిరిసస - నీపమ - పాపా - పస̇స̇ని - పనిపమ-
సకలవి - ఇద్యఫల- దాయక - రేరే - పఅళం - కుళధర-
గమపని - పస̇సా - సమమమ - రిగమప - మమరిస - స̇స̇నిప -
ధిళఅను - ధరురే - వఅమన - రఉఊప - ఎఎక - దంత -
ధనిస̇రి - స̇స̇రి - స̇స̇నిప - మమరిస ||
చతుఊఉ - ర్భుజశ్రీ - లంబోజ - ధరుఊరె||

గౌళరాగము—రూపకతాళము 6 అ.

స	రి	గ	మ	రి	మ	ప	ని	స̇	స̇ ని ప మ గ మ రి స
,,	శు	అం	శు	,,	,,	,,	కా	,,	అవరోహణము

2. రీ - రిసన్నిస - రిమ - రీరిస - మరి - పమగమ- రిగమ -రిరిస -
శ్రీ- రఅఅమ- చం-ంద్ర- సఅ - కెఎఎత - పురవ -అఅస-
సరి- రిసన్నిస - న్నిస-రీరిస - పమప -రిరిస - రిరి - మమగమ -
ముని-జనమఅ- నస-హంస-నిఖిలలోక-పఅ-అలనధు -
రిరి - రిసన్నిస - రిరి -రిసరిమ -సన్ని -సరిమరి -పమ-గిరిసా
రిఇ - ఇఇఇణ - కళ-సఅల్యఅ-భఅ-అఅఅగ్య -రుఉ- ఊఊపా||

రీ-మమపా । పప - మగమా । రిరిమ - గామ । రిమరిరిసా ।

దాశరథే । పుణ్య । రయమే । పఅం । ధాం । తవ వందే।

రిమ-రిపపమ । రిసమరి-పమ । రిమ - పనిమప । సరి-మపనిస

పఅ-దకమల । మని-శం౦౦౦ । కృప-అఅళో౦ఓ । గఅ-నఘణిశి-

సా - రిమరమ । పని-స్ని౦మ । రిపమ - రిగమ । రిస-మరిరిస ।

మా-కలఇయ । ముద-మతులం । దెవహి-మెఎఎ । భోఓ-ఓఓఓఓ ।

సరి-రిసన్నిస । మ్మప-రిరిరిస । రిరి-పమమ । రిమరిరిసా॥

స్వాఅ-యఆనిక । సఅ-లయుఖం । గురుముఉఉ-ర్తి । సఅ-అమకం॥

ఆరభి రాగము—త్రిపుటతాళము 7 అక్షరములు

స	రి	మ	ప	ధ	స	స	ని	ధ ప మ	గ	రి స
,,	చ	శు	,,	చ	,,		కా	,,	అం	,,

ప. సా ప-మమపా । మగరి-సరిమగ । రిరిస-ధ్ధరిస । రీ, - రిసరి ।

రరె-శ్రీ ఇరా । అఅమ-చం౦౦౦ । ౦౦౦- ౦౦౦౦ । ద్రా, - ఆరఘు ।

మగరి-రిససా । పపమ-పాపా । పమప-మగరిరి । మగరి-సరిసస ।

వంశ-తిలకా । రఅఘువేంద్రా । అఅఅ-అఅఅఅ। అఅఅ-అఅఅఅ ।

ధసరి-సరిసస । ధసా-దధధప । పమప-ధససా । రిసరి - మగరిరి ।

అఅఅ-అఅఅఅ।అఅ - శ్రితజన । పోఓష-కఅరే । సిఇఇ-తఅఅమ ।

మగరి-మమపమ। పాప - పాపా ॥ పమప -ధససరి ।మగరి - సరిసస ।

నోఓఓ-రంజన । రేరి - ధీరా ॥ రఅవ -ణఅసుర।అంత - కఅరెఎ ।

దధరి-సరిసస ॥ ధసస - దధధప । పమప - ధ ససా । సాస-దధధప ।

అఅఅ - ఇ్య్య ఇ్య్య । అఅఅ - ఇ్య్యఇ్య్య । అఅఅ ఇయరే । దీన-జనమం ।

పమప - మగరిస ॥పాప॥

దఅర - మఅమవ॥శేర॥

శ్రీరాగము—ధ్రువతాళము 14. అ. 1011

స	రి	మ	ప	ని	స	సనిప	ధ	నిసమరి	గ	రిస
,,	చ	శు	,,	కై	,,	,,	చ	,,	సా	,,

1. మమపాపానిప - నినిసాసా । గరిససనిప - మపనిని - సాసా ।
మీఇనాక్షిజయ - కాఅమాక్షి । కంకటిఘటె - ఇఅమఅ - క్షీ ఈ ।

పగరిసా - రిసా - స సనిప । పస నిప సని - పమపని - పపమా ।
ఆప్రతిభా - ప్రాభా-వోఉన్నతి - మధురమధుర - స ఆలం - కఅరా ।

రి మా పా - నిస రి - రిగ రిస । రిప్ప మ మ ప - నిస పస - రిగరిస ।
ఓంకారా - కలితా - లఅఅప । యూద్ధమిత్ర - సుపుకిఇ ఇఇటభ ।

గరిస - సనిప - నిపపమ రి గరి స । సని పనిస - రిమమపని - పపమ ।
ఖండ - చండ - దండను-జఅఖణు । మదయఅఅఅ - ఆఅఅవను - యుఅన ।

రి ప పమరి - రిగ రిస - సాసా । రిరిగరిస - నిసరిగ - రి రి సని ।
కార్తికేయ-జననిఇ - రే రే । కాత్యాఅయని - కఅళికు- ద్రఅఅణి ।

పానీపా - పానిని-సాసా । నిసరి గరిస - పరిససనిప - మ ప ।
వీ ణా నీ - క్వాఅఅ - ఆ ణీ । కఅరుణాకర - సఖిశిఖరిం - జయ ।

ప నిపామా - ప పమరి - రి గ రి స । రిపమ-రిపమ - రిమమప - పససని ।
మధురాపం - ప్రెవఏణ - జిఇతఊర । అయ్య - తియ్య - అ య్యం - వఇఇయ

పసనిపసని-పనిసరి - రిగరిస । నిసరి మపని - పపమరి - రిగ రిస ।
అయ్య తియ్య-అయ్యం - వఅయ్య । ఆఅఅఅఆఅ - అఅఅఅ- ఆఅఆఅ

సా స సనిప - నిపపమ - రిగ రి స ॥మమ॥
చౌక్కనఅధ - సఅఅమి - జిఇతఊర ॥మీఇ॥

భైరవి రాగము—ధ్రువతాళము. 14 అ. 1011

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	సనిధపమగరిస
,,	చ	సా	శు	,,	శు	కై	,,	అవరోహణము

౫. గ రిగసాపా- మగ రిగ - మప మా । పధనినిధప - మని ధప-మగరి స ।
శ్రీఘన అహం- చంద్రల- శ్రీత పా । అరిజఅఅత - సమఅఅ - అఅఅస్తు।
సరిస-సమసస-గ రిగమ గ గరిస । రి రిగగ - మపగగ - రి గమసమమ ।
కలల-స్త్రీఅల-గణఅపీ-కఅఅస । సిఇతఅ - ముఖఅం - భోడడడరుహా।
పధనిని-సనిసా - పసనిసా-సగరిస । నిరిస - గరిస - నిని ధమ - పధనిస ।
సరోచ-రిఇఇ - ఇఇఇఇ - ఇఇఇక । ని రం - లరం - మంగళ - మఅఅత।
ప ధప - స ని స - స ధ మ ప - మ గ రి స ॥ గరి ॥
నొడడ - తుఉఉ - ఉమఉఉ - ఉఉఉఉ ॥ శ్రీఇ॥

ధీరశంకరాభరణము— మఠ్యతాళము. 10 అ. 101

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	సనిధపమగరిస
,,	చ	అం	శు	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

౬. స సా - ధనిస నిధప । మ గమప ధప - మగ రిస । పసపా - మగమరి గా।
గొడడం - దఅఅఅఅ । హా శివమధు సుఉధన । వనమా - ఆఅఅఅలా।
సపసా ని స-ధ నీ స । రి సని - ధ నిసని ధప । సాసాసా । సనిధప ।
గరుడాస్వజ-ముకుంద । శ్రీధర - శ్రీఇరఘుపతె । సం ౦ ౦ । కరమణ ।
సగమపాప్ప-మగ రిస । రిరి ని - ససధ-నినిప-ధ। ధమ-పపగ-మమరి గా ।
సుంద రాంగ-జయజయ। శ్రీఇఇ - రఅమ-సిఇఇ-త। అభి-రఅఅ-మఅఅఅ ।
స రి గమపా- ధనిసా । రి రి సనిధప - మగ రిస ॥ స ని ॥
మఅఅఅఅం- పఅహీ । ప అట్టఅఅభి - రఅ అమ ॥ గొడ ॥

కాంభోజిరాగము—ఆదితాళము 8

స	రి	గ	మ	ప	ధ	స	స	ని	ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	శు	,,	చ	,,	,,	కై	అవరోహణము

7. సానిప - ధధసా । ధ స రి గ - మగగరి । సరిసస - నినిధప
మందర - ధఅరే । మొహిత్తము - రఅఅరె । ధఇత్యకు - లంతక ।
పధపమ- గమపా । గపధస - నినిధప - దసపప - మ గ రి స ।
పఅవన - ముఊర్తె - పదశుభ - కెఎఖ । మకుటము - యుఊఊగ ।
గపపధ - ధససరి । రిపమగ - రిగరిస । సరిసస - నినిధప
అఅఅఅ- అఅఅఅ । అఅఅఅ - అఅఅఅ । దఇత్యకు - లంతక
పసపమ- గమపా । గపధస - నినిధప । దధపప - మ గ రి స ॥సా॥
పఅవన - ముఊర్తె । పదశుభ - కెఎఖ । మకుటమ - యుఊఊర ॥మం॥

మేచకల్యాణి.—త్రిపుటతాళము 1

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	ప్ర	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

8. ససస - నిధనిస । నిధప - ధపమప । గమప - పదధని । ధపమ - పగరిస॥
కమల - జఅదళ । విమల - సునయన। కరివ - రదకరు । ణంబు - ధేఎఎ।
ధధధ - గగగా । మపా - మగరిస । రీ, - సా,, । గమప - మపధప ।
కరుణ - శరధే । కమా - లఅఅఅ । కాం - తా,, । కెఎశి - నరకఅ ।
ని ధ ప - ధపమప । గమప - పదధని । ధపమ - పగరిస । ధధధ-గగగా ।
సురవి - భేఎదన । వరద - వెఎలఅ । సురపు-రొాఒత్తమ। కరుణ - శరధే ।
మపా - మగరిస । రీ, - సా, , ॥ ససస ॥
కమా - లఅఅఅ । కాం - తా , , ॥కమల॥

శుద్ధతోడిరాగము — ధ్రువతాళము 14అ. 1011

స	రి	గ	మ	ధ	ని	స	స ని ధ మ గ రి స
,,	శు	సా	శు	శు	కై	,,	అవరోహణము

ప. సాన్నిధ్ధా - ధన్నిసరి - గాగా । గిమధమగరి - గారిన్ని - సాసా ।
అ రవ రే - ద శ రధ - రాజా । కల శంబుధ - చంద్రము - రె రే ।

న్ని స గ రి గ - మగరిస - సాన్నిధ । ధారి రి - గ గ రిగ - రిన్నిసా ।
తాటక అఅ - గఅర్వవి - భే ద న । గాధేయా - క్రతుపఅ - లను రే ।

గామాధా - ధ మగరి - గాగా । మగరిగరిస - న్నిగరి స - సాన్నిధ ।
పాషాణా - ప్రఅణవ - పాదా । కమలపరఅ - అగికణు - రేరవ ।

న్ని సరిగా - రిగిప - మగగా । గ రి రీ రీ - గరి సన్ని - సాసా ।
శివకోదండం - డుపఖం - డన ం । డతురేరే - క్షితిజఅ - నాధ ।

గ రి గ మ - మ[illegible]ధప - గమ గాగా । మగ రిగిరిస - న్నిగ రిస - సాన్నిధ॥
భృగుసు అ - మఅపతె - యపరోవా । కిరణచణఅ - కృపణజ - నా వన॥

ధా రిరి - గమగిధ - ధ ధా । ధాధమగరి - గారిన్ని - సరిగమ ।
ఆకేశే - దశ రధ - రాజా । భామణపరి - పాలను - రవరవ ।

ధన్నిసరిగమ - సారిన్ని - సరిగమ । గ మ ధామా - గగరిగి - రిన్నిసా ।
వఅఅిఖవవ - ఏవన - రవితిన । యఅమోదా - పఅలను - రవరే ।

గి సససా - ధధగి - గా రి స । న్ని సరిగా - మ గ రి స - సాన్నిధ ।
సింధుబంధ - బంధ స - బంధురె । రావణవీ - ద్రఅవణు - రే రవ ।

ధన్నిరి - గిగిమమ - ద ధ నీసా । నిసని దధా - ధమగమ - గగ రిస।
మ భఅఇ - [illegible] - సాంబ్రాజ్య। భీషివవకు - మహాంతఅ - లనురవ।

గిరిసన్నిధ్ధ - గిరిగిస - న్నిధధ । మగి రిగ రిస - న్నిగరిస - సాన్నిధ॥సా॥
సుమహితనయ - సుమహిత - నయక్రిత। రఘునఅయక - జయవర - దాయక॥అ॥

స	రి	మ	ప	ధ	స	స	ని	ధ ప మ	గ	రి స
,,	శు	శు	,,	శు	,,	,,	కా	,,	అం	,,

సావేరి రాగము—రూపక తాళము 6అక్షరములు 01

10. ధస - రిమమా । మగ - గారిస । గా - రిరిగా । రిరి - సధసా ।
జన - కసుతా । కుచ - కుంకుమ । పాం- కితలాం। చను- రెవరే ।
పధ - పమపా । ప ప - గరిసరి । పమ - గరిరిమ । గరి- సాసా ।
బలి - హరురే । ఖగ - వఅహన। కం - చిఇపురి । నిల- యాఅ ।
రిరి - సాన్నిధ । సరి - మాగరి । మా - పధపమ । పధ- పాపప।
కరి - రాత్రుక । భుజ - వి్రిక్రమ । కా - మితఫల । దఅ- ఆయక।
రిరి - మమపప। ధప - ధపమా । పధ - సానిధ । నిధ- పధమా ।
కరి - వరదఅ । కఅ -ల్యాఅణా ।పెరుం- దేవిమ ।నొఒ హరురే ।
ధప - మగరిస । రిమ - గరిసా ||ధస||
కరి - గిరిని ఇ । వఅ - అసురే ||జన||

ఆనందభైరవి —ఆదితాళము 8 అక్షరములు 100

స	గ	రి	గ	మ	ప	ధ	ప	ని	స	సనిధపమగరిస
,,	,,	చ	సా	శు	,,	చ	,,	కై	,,	అవరోహణము

11. నిధనిస - సానిస । గరిసని - నిధపమ । పపపధ - నిధపమ ।
కమలసు- లోచని । విమలత- టఅకిని । మరఅళ - గఅమిని ।
మపపమ- గరిసా ! సాన్ని - సగగమ । గమపమ - గరిసా ।
కరిహర - మఅధ్యే। బింబా - అఅన న । విధుమం - డలరే ।
పామగ - మాగరి । గారిన్ని - సాసా । పపమగ - మమగరి ।
చందన - కుంకుమ। సంకలి - తా ఆ । పరిమళ - కఅస్తురి ।
గగరిన్ని - సాసా । సగరిగ - మగమా । మనిధని - ప ధనిస ।
తిలకధ - రేరె । జఅఅజి - శఅయ్యా। కచకుచ - ఘనజఘ ।

గస్సని-ని ధపమ । పపపధ - నిధపమ । మపపమ-గ రిసా
నళిలం-భోజజ । మరలళ- గళమిని । కరిహర-మఅక్ష్యే ।
సా న్నీ-సగ గమ । గమపమ- గరిపా ॥నిధ॥
బింబా-అ అన న । నిధుమం-డలరే ॥కమ॥

మోహనరాగము—రూపకతాళము 6 అక్షరము 01

స	రి	గ	ప	ధ	స	సధపగరిస
,,	చ	అం	,,	చ	,,	అవరోహణము

12. గగ-పాపా । ధప-సాసా । రిస-దధ పా । ధప-గ గరీ
వర-వీణా । మృదుపాణీ । వన-రుహలో । చను-రఅణీ ।
గప-ధసధా । ధప-గ గరీ । గగ-ధపగా । పగ-గరిసా ।
సుర-చిరబం । భర-వెఎణీ । సుర-నుత కా । ల్యఅ-అఅణీ ।
గగ-గగరిగ । పగ-పాపా । గగ-ధ పధా । ధప-సాసా ।
నిరు-పమశుభ । గుణ-లోలా । నిర-తజయా । ప్రద- శీలా ।
ధగ - రిరి సస । ధస దధ ధప । గ ప-ధసధప । ధప - గ గ రి స
వర-దఅప్రియ । రంగ-నఅయకి । వఅం-ఛితఫల । దఅ - అఅయక్ ।
సగ-గాగా । గరి- ప గ రీ । స రి-స గ రి స ॥గగ॥
సర- సీజా । స న- జ న నీ ।జయ-జయజయ ॥వర॥ .

నవరోజు రాగము—రూపకతాళము 6 అ. 01

ప	ధ	ని	స	రి	గ	మ	ప	మగరిసనిధప
,,	చ	కా	,,	చ	అం	ళు	,,	అవరోహణము

13. ధని- సరిగా । రిగ-మాగరి । గమ-గారిస । గరి-సనిధా ।
గి రి-ధరమా । మఖ-మాధవ । హరి-కేశవ । సర-సిజలో ।
సని-ధధపా । ధని-సరిగా । రిగ-మాగరి । గరి-సాసా॥
చన-కరుణా । సలి-ల నిధే । భువ-నావన । శం-సారే॥
మగ-మపమగ । ధప-మపమగ । రిగ-మపమగ । రిగ-మగరిస ।
సూరు-చిర గుణ । సుర-మునిగుణ । విను-తచరణ । కలు-మహరణ ।

గరి-సని̣ధా̣ । సని̣-ధ̣ధ̣పా̣ । ధ̣ని̣-సరిగా । రిగ-మాగరి ।
సర-సిజలో । చన-క రు ణా । పలి-లనిధే । భు వ -నా వ న ।
గరి-సాసా ||ధ̣ని̣||
కం-సా కే ||౧౬||

బేగడరాగము—త్రిపుటతాళము 7 అక్షరములు. 100

సగ	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	ధ స	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	శు	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

14. మగమ-పాధప । నిధప-మగమప । ప ధ ప-స̇నిరి̇స̇ ।
సఅర-స్వాతిఇ । నఅ న-న్నఅలిగె । యఅలి-కుణిసలి ।
మ̇గ̇రి̇-స̇రి̇ ని స̇ । ప ధ ప-నీ ధ ప । మపధ-మా గ రి ।
యఅళ-నుఉగ్రహ।దిఇంది-నాన్నము । ఖదలి-మాధుఉ ।
గా, -గామప । గరిస-గంగమ । పద ప-స̇ నీ రి̇స̇ ।
ర్యా, -శ్రీలలి । తవచ-నంగళు । జనియి-నుఉగెవ ।
మ̇గ̇రి̇ -స̇రి̇నిస̇ । పధప-స̇నిధప । మపధ-మాగరి ।
యవళ-శుఉభఅ।వరద-వఅల్మిఇ। కీముని-వేల్దను ।
గా , -గామప । గరిస-సాసా ||మగమ||
శ్రీ, -రాముని । శుభచ-రిత్రం ||సఅర||

నీలాంబరిరాగము—త్రిపుటతాళము 7 అక్షరములు.100

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ప	ని	స	స̇ ని ప మ గ రి గ స
,,	గ	అం	శు	,,	చ	,,	కై	,,	అవరోహణము

15. సారి-రిరిస్ని । సగగ - మాగమ । రి గ రి-మామా || మ గ గ - సాసా ।
జానకిఇఈ। రమణ-తేఎ ఎ । నమొఒ- ఓ ఓ । న మొఒ - ఓ ఓ ।
ససస-పాపా । ధ పమ-పమగా । మపా-మపమగ । గరిమ-గా సా ।
దనుజ-శిక్షా । పటాఒ-మునిమా। నసా-అ అఅబ్జ। రఅజ-తాంఘ్రీ।

సాసా-సాసా । స నిప-పమ మగ । గామ-పధపమ । పమగ-రిమమా।
గాన-మాఅ । ధువుర్య-లాఒఒప । రాము-చంద్ర । దఅఅ-శరథే। -

గరిమ - గాగస । ససరి - రి స స । సగగ - మామా । గమప - పాపా ।
రఅఅ - అఘవ । నిశి - మెఎఏ । తవక్ర్య- పా అం । సురుచి - రం ం ।

మగమ. స ని ధ ని । పధప-పమమగ । పమగ -రిమగస । సని ప-పమమగ ।
జగఅ-న్న అ అ ధ । తఅవ-కి ఇ ఇ న। భజా -మనిశం । దెఎహి-భాఒఒఒ।

గ రి మ-గాసా । నిసరి -గమగమ । గమప -మపసా । సనిప -పమమగ
స్వఅఅ-ఆమిజ । అఅఅ-అఅఅఅ । అఅఅ -అ అ అ। ఇయం-వఇ ఇయ ।

పమగ - రిమగస । సనిప - పమగ । గ రి మ-గాసా ॥సా౩॥
ఇఇయ -తిఇ ఇయ । జయఅ-శ్రీఇఇఇ । గురుము -కోర్తే ॥జావ॥

ధన్యాసిరాగము—ధ్రువతాళము - అ 14. 1011

స	గ	మ	ప	ని	స	స ని	ధ	పమగ	రి	స
,,	సా	శు	,,	కై	,,	,,	శు	,,	శు	,,

16 సధ సనిసా-నిసగా-మగరిస । నిధసనిసా-నిసమగ -గరిసా ।
జయకరుణా -సిం౦ -౦౦ధో౦ఒ ।తవపఅదాం-బుజముతు-లం ౦ ।

గా మా పా - గమ పమ - గరిసా । నిసానిధ - సనిసగ - గరిసా ।
ధ్యాయామి - శ్రీఇఇఇ - కంఠా । భాక్తావళి - పఅలవ- చణరే ।

గగ మామమ - నినిసస - గగమా । గమాపమప-గమ పగ-మగ రి స ।
ధఅన్యాఅసి - రఅఅఅ -అఅగం । గఅ అఅఅ-యఅఅఅ_అఅఅమి ।

నిధసనిసా - గమపమ- గరిసా । పమప - గమప - నిపగమ - గగరిస ।
ప్రణుతఅఅ- లఅక్షణ- మఖిలం । అఖిష్ట- మఒధి - కఅఒరి - జనాన్యం।

నిసాగమప - గ మా గ - గరిరిస । సానిధసని - సగగరి - గరిసా।
జ్ఞాఊఉఉఉ- ఉఊఉ- ఉఉదవ । సం౦౦౦౦ -పుఉఉఉ - ఉఉర్ణం।

సాసాగగ - మాపమ - గమపా । ససానిధస -సానిధ - సనిసా।
ఆఅ అఅ - శాఒఒ - ఒఒహా । రిఖాకృత్యఅఅ - అఅఅ - అఅక్తం।

సనిసగగా-ని ధ ని స-మగరిస । మ గ ప మ ప ని-గ గ మ మ-ప ప ని ని ।
ఆవరొఒఓ-హొఎఎ-ఎఎఎఎ । పు ఉ ఉఉఉఉ-ఉఉఉఉ -ఉ ఉ ర్ణం ।
గమపగరిస-మగమప-ని ని సా । ప ని సాం ని సం - ప ప సాం -ని ని ధ ప ।
మం౦౦౦ద్ర-మఆఆఅ-అ అ అ । ధ్యత ఆ అ ర - క లి తం . ౦ ౦ ౦ ౦ ।
పామపమగ-మాగగ -రి రి సా । సా ని ధ ధ ని - స గ మ ప - మగరిస ।
గాధఅఅఅ-అ లసి -తం౦ ౦ । నా ద భై ఎ ద - ధు రి ఇ ఇ - ఇఇఇణ ।
పమగ రిసప-మపమగ-గ రిరి స। ని ధ ధ ని ని స- గ గ రి స - సరిసా॥
గురుము ఉఉఉ-ఉఉఉఉ-ఉఉ త్రై । ప్రసిఇఇఇఇ- ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇఇద్ధా॥

ముఖారి రాగము—ధ్రువతాళము 14 అక్షరములు. 1011

స	రి	మ	ప	ధ	ని	ధస	సనిధపమ	గ	రిస
,,	చ	,,	,,	చ	క్రై	,,	,,	సా	,,

17. నిధసాసా-రిమగరి-మమపా । నిదధాపా - మా గ గ - రి రిసా ।
వసుదేవా-దెఎవకి ద ఎ వీ । నయనానం- దా క ౦ - దళు రే ।
రిరిమమపా-నిధపమ-పాపా । నిదాధపా - పామాగ గరీ ।
న ౦ ౦౦దా-నందను-శేశే । సురానరా - కారా - ధిఇరా
మాగ గ రీ-నినిధా-సాసా । రిమపనిదధ - పామమ- గ రి సా ।
సూరిజా నా-వసుధా-సింధో। బంధురశశి - కందళు- రెఎరే ।
మమపాపా-నిధపమ-పమగరి। పమాపమా- గరిమా - గ రి సా ।
గొఒపాలా-గొఒఒఒ-పఅలక।గి రీ ధరా- కరసా - ర ను రే ।
నినిధసాస-రిస రిస-రిమమప । ప మ ప - నిధసం-సం ని ధ ప-మ గ రిస ॥నిధ॥
నఅల్లబొమ్మ-విభునం-౦ ౦ దన। బొఒమ్మ - బొఒమ్మిపతిగఅ -క్క-అణుర॥వసు॥

నాటకురంజి—త్రిపుటతాళము 7అ. 100

స	రి	గ	మ	ధ	ని	ప ధ ని స	స ని ధ మ గ స
,,	చ	అం	శు	చ	కై	,,	అవరోహణము

18. సాని - ధ ని పా । నిధని - సగసా । నిధని - సమగస । నినిస - నినిధమ ।
శేశ - స్మరసం । దితఅ - చరణా । అగణి - తగుణఅ । లంం - కృతురెవ ।
మగమ - నినిధమ । నిధని - సగసా । నినిస - నినిధమ । నిధమ - మమగస ॥
సరసి - జఅసన । సంం - సుతురే । అఆఅ - అఅఅఅ । అవ్య - య్యయ్య ॥
సగస - మగమా । నిధమ - నినిధమ । నిధని - సారిస । సారి - సమగస ।
సంం - గిఇతా । సఅఅ - హిఇఇత్య । భరత - విద్యాఅ । నంద - సహితురె ।
సరిగ - మమగస । సరిస - నిధనిస । రిరిస - మమగస । పమగ - మమగస ।
సరసి - జఅ సన । సరవి - పాఒమణ । సురుచి - రఅనన । పెపుం - దెవెవి ।
నిధమ - నినిధమ । మమప - మమగస ॥ సాని ॥
శ్రీఇఇ - విజయఅ । వరద - రఅఅజ ॥ శేశ ॥

బిలహరి రాగము—మఠ్యతాళము 10 అ. 101

స	రి	గ	ప	ధ	స	స	ని	ధ ప	మ	గ రి స
,,	చ	అం	,,	చ	,,	,,	కై	,,	శు	,,

19. సారి రిగగపా - మ గ । పా - మగధాధా - మగ । పాధని - పధాపమగ ।
పాలయనఅగే - శ్వర । వంది - దిబుధాఅ - వళి । పాఅరి - జఅ అఅత ।
రి గా రి - సరిసన్నిధా । సా రి గ - సారిగపా । గగాదధా - ని ధ పా ।
నమామి - తవచరణం । వాంఛతి - ధీరపీమే । గ అనవై - ఖ అర్వా ।
ద ధమాగగ - మగరిస । నిధాని - పాధపమగ । పాపా - ధపమగరిస ।
మహిమానం - ంంతన । గఅఅ - అఅ అతుం । కృష్ణా - తటవఅసిక ।
రిగ మగగరి - రిసన్నిధ । ధధసా - రిగసరిసా । సాసాన్నిధ - సాన్నిధ ।
కద శిఇఇఇ - ఇఇవన । మ ంం - దిరజయురే । చంంద్రక - శాఅవ ।
సరిగారిగ - పామగ । పాపా - ధప పధ పా । మగారిగా - ధపమగ ।
తంం ంం - ంంస । నాఅ - గభుఈవణా । శిరాగరా - అఅజిత ।

దాధానిధ-ధనిపా । పా ధని-పాధపమగ । పాధ స నీ - ధ ని ధ ప ।
హూఊర్ధ్వఅ-అఅఅ । స్ఫాటిక-దేఎఎఎహ । గానసమూ - ఊఊఊద్ర ।
ధానిధ-పాధపమగ । పధాసనిసధని -పధ । ప ధసీ -ధనిధపమగ ।
రాఆగ-వీ ఇ ఇఇచి । విరాంతఅజమఅ-అన । కిఅలా -అఅఅఅఅవి ।
ప ధ రిసాసని ధ-పద । ప సనిధని - ప ధ ప మగ । గపపధధస - సనినిధ।
నఊఊఊఊఊఊ-కఅ। మ అఅఅఅ-అఅఅర్థ్యేఎ । స్వర సఊపఅ -అఅఅన ।
ప ధ సా-పధాపమగ । సనిసధనిప-ధపమగ । దధనిపధప - మ గ రి స ।
శ్రుతి-వాతఅఅయన । నఆదఅప్రతి-వఅఅద। విలసితశం - భో ఒ ఒ ఒ।
రి గమరిగరి -సన్నిధా । స రిగ మగరి-గ రి రీ । ధగారి - స రి సన్నిధా ।
అఅఅఅఅఅ-అఅఅ । అఅఅఅఅఅ-అఅఅ । మదండె- ఎహిమేఎఏ ।
స రి గ రి రి గ - స రి సా॥ సా రి రి॥
గురుమఊఊఊ - ఊఊర్తే ॥పాలయ॥

మలయమారుతము—రూపకము 6 అక్షరములు. ౦ ।

ఉమ్మడిశెట్టి వెంకటస్వామి నాయుడుగారిచే రచింపబడినది.

స	రి	గ	ప	ధ	ని	స	స ధ ప గ రి స
,,	శు	అం	,,	చ	కై	,,	అవరోహణము

20. సా-ని ధ నీ । ధని-ససాసా । ధని-సనిధప । గప-ధనిధా ।
శ్రీ-లా ఒ లా । శ్రిత-ఒఅలా । సేఎ-వితసుర । గణ-లీఇలా ।
పగ-పధ నిధ । సని-దధపా । గప-ధనిధ ప । గప-గరిసా ।
కచ-కుచధర । సుమ-మఅలా । కర-సర సి జ । పరి-పఅఅ ।
పా-సన్నిధప । ధన్ని-సాసా । ధన్ని-సరి గరి । గప-గరిసా ।
నూ-నృత్యప్రవత । సుచ-రిత్రీ । సుచు-చిరశుభ । తర-గఅత్రీ ।
గా-పగపా । గప-ధనిదా । పగ-పధనిధ । సని-ధధపా ।
సా-రసలో । చన-ధఅత్రీ । సుర-సుతజఅ । నకి-పుఊ తీ ।
గ ప-ధనిధప । గప-గరిసా । రిస-నిధనిస । రీ రీ - సా॥ సా॥
గుగు-తరకుచ । వెఎ-ణిధరా। నర-వరనుత। కళ్యా- ణీ ॥శ్రీ॥

(గీతములు సంపూర్ణము)

శ్రీరస్తు

స్వరజతులు

1. చక్రవాకము——ఆదితాళము

16. మేళకర రాగము. ఉమ్మడిశెట్టి వెంకటస్వామినాయుడు గారిచే రచింపబడినది.
శరి - అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని.

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

1 లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
పల్లి॥ మా, గా, రీ - సా సా, ధ్నస్రీ మం, చీ, స - మాయా, మిదే	రి , సా, - స్థా రా, రా, - నా	స్రీసా,- ని రీ ॥మా॥ మనో,-హారా ॥నం॥
1. మాప్పమా గా - మా, గరీ స రి - మాంచిమాటా - లెం, చిన న్ను ఈ -	గా, రి సా స్రీ - గాం, చ వే మి -	సా , ని - ధ్నస్రి ॥మా॥ కాం,చ - , అంగ॥నం॥
2. మాపమగరి సరి - గామగరిస న్రిస - పంచశరుడువిలు - వంచిశరము లిటు -	రీ సధ్నాని సరి - సాంచినేయనిక -	గా రి స స్రి స రి ॥మా॥ నింపుక నోర్వ ను ॥నం॥
3. మనిధాపమ - పధపామగ - మగరిస - మరబారికి - యికతాళక - లెవసర -	ధ్నాని సా ని - ధ్నని మారుబల్కు -యిది	రీ , ,- సా , , - మే, , - నా , , -

ధ్గాని సాని - ధని స రీ స - ని స రి గ -	మా గ - గా రి - రీ	స - సాని - స్ధని సరి ॥మా॥
వేయమాట - వ ల దు నీవు - న అన్ని క -	వా రి - జాక్ష - నే	ర - మేమి - బ్రోచువర ॥మం॥
4. పాధ - ప ధనిధాప - గామగరి సని -	రీ, సా, - ధని	స రి స ని - స ని స రి -
నీ దు - స్మరణగాక - వే రెవరుగను -	లే, రా, - మ తి	మ రి ని ను - బా గ దెద -
గా, మా, - గమ - ప ధపమ - గ రి స రి -	మా గ గా రి స రి -	గా రి గ స ని స -
రా, రా, - స ద యుడ వ ని - ముదమున -	సుం ద రా ంగనిను -	పొంద గో రి తి ని -
రీ స సా ని ధా - ని సా రి గా , , -	గా మ పామ - ప ధ	ని ధా ప ధ ని సా -
ఇ ం దు రావదే - మ నందు రా , , -	మం ద యాన - ని ం	ద జే య త గు రా -
రీస - సాని - నీ ధ - ధాప - పమపధ -	నీ , ధా , - ప మ	పధపమ - గ రి స రి॥మా॥
ఏర - తాళ - జాల - లేర - వరనుమ -	మా, రా, , - మ న	వినిగను - గొ నుమిక ॥మం॥
5. పా ధ ని పా , , - ప ధ ప మ గా , , -	రీ గ స రీ , , -	గ మ గ రి సా , , -
జా ల ము సే , , - యక విన రా , , -	సామిగనా , , -	మ ది గ న రా , , -
ధాని ధధా , , - ధ ని స రి గా , , -	గ మ ప మ పా , , -	ధ ని స ని ధా , , -
చాలురయీా, , - వ గ త గు రా , , -	సమ య మి దే , , -	స ర స ను రా , , -
పధ పా - మ ప మా - గమపమగా , , -	గ మ ప మ గ రి స ని -	ధ ని స రి సా , , -
చల మే - ల ర తా - ళగలె ఎరా , , -	మ రు డె ద శ ర ములు -	బ ర పెను రా , , -
ధా , నీ సా రి - నీ, సా రీ గ	సా , రీ గా మ -	రీ , గామా ప -
యే,రానన్ను - దూ, రానాడ -	మా , రా గా దు -	మా, రా కా ర -

ప మ గ మ పా , , - పా ధ ని ధా , , -	పధనిస - నిధపమ -	పధపమ - గ రి స రి ॥మా॥
సు ఖ మ అ రా , , - గో రి తి రా , , -	వెంకట - వరదుడ -	వేఎగము - గ ల యర ॥మం॥

28. మే. జన్యరాగము.

చరి - అంగ - శుమ - ప-చధ - కై ని

2. ఖమాసు—ఆదితాళము

ఆ. స మ గ మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సా , , - సా నీ - ధాపా , - మ గా	మా , , - , , - గా	మాపా, దాని ॥సా॥
సా , , - అంబా - శి వా , - య నా	వే , , - , , - రా	జితా , గిరి ॥సాం॥
1. సా , రిని , - స ధా , - ని పా , - ధ	మా , ప మా , - గ	మా , ప ధా , ని ॥సా॥
•◦c భవీ , - మనో , - హరా , - ప	గా , ల్పరా , - కృ	పా , క రా . శ్రీ ॥సాం॥
2. సా రి స ని - నీ సా నిధ - ధా నీ	ధ ప - మాధామగ -	సమా - గమపధని ॥సా॥
నీ వే గు రు - దైవం బని - యే వే	శి వు - సేవింపుచు -	సదా - సురసి శివ ॥సాం॥
3. స రి స ని సా , , - ని స ని ధ నీ , , -	ధ ని ధ ప ధా , ,	ప ధ ప మ పా , ,
ప ర మ ద యా , , - ని ధి వ సు చూ , , -	మయి వ క నా , ,	హృదయ గునా , ,
స స స స-మమ మ మ-పపపప-ద ధ ధధ -	నిసనిస - నిధ పా -	ధ పమగ - మపధని ॥సా॥
మహాదేవ -మహాప్రభో-సుందర-న అయకే -	సురవర- దయకా -	భయభవ - హరశివ ॥సాం॥
4. ధ స ని ధ - పమగమపా , , - పధ నిధ -	పమగ గ - మా , , -	సనిధ ని - ధపధ ని ॥సా॥
శ్రీ ర మ ధు- రపురమునా , , - వరములో -	సగుణారు - నీ , , -	నిరతము - సుదలచి ॥సాం॥
5. సా , , - , , స ని నిధధప - పమ గ గ	మా , , - , , ప ధ	నిధమ - గ మపధ ని -
శ్రీ , , - , , ఈ శ కర శశి- మకు టధ	రా , , - , , జయ	విజయ - త్రిపురహర -

సేమునసనాసా - సరిస సనీనీ -	నిస నిధ దా ధా -	పధ ప మ పా పా -
శ్రితజనలోలా - ద్భుతగుణశీలా -	కృ త ని త పా లా -	పతి తు ని వే ళా -
సమామ - గపాప - మదాధ - ప నీ ని -	ధ రిం - నిసాస	నిస స ధ పా , , -
ముదంబు - లరంగ - పదాబ్జ - ములంధు -	పదంబు - లుజేర్చు	సను పతి ని , , -
మాపమ - పా ధ ప - ధా ని ధ - నీ స ని -	సారిస - రీ స ని	సారిసానిధపమ -
జ్ఞానము - ధ్యానము - స్నానము - పానము -	దానము - మానము	యస్థిమానసమునను -
గమపధనిస - నిరిసా , , - సరి - నిస -	ధ ని - పధమా , ,	నసమ - గరిసధని ‖సా‖
కనికరమును - చరణం , , - బులు - గను -	గాను - శ్రుతులగ	నుతుల - చేసెదను ‖సాం‖
6♦ సారిసా - నీధనీ - సా నీ ధ పా , , , -	పా ధ నీ - ధా ప మా	పా మా గ మా , , ,
నారసా - రకునీ - నామమంత్రం , , , -	కోరినా - నూనిపా	దాబ్జయంత్రం , , ,
మాగమా - పామపా - ధాపదా - నీ ధ నీ -	సారిసా - నీ ధ నీ	సానీధ - సాపాధ ‖సా‖
దానుడా - చిన్నికృ - ష్ణాని కీ - దిక్కు నీ -	వేయనీ - చొక్కనా -	భూనిన - యాన్మకోని ‖సాం

•పై 6వ అంకెగల చరణము మాత్రము ఖండజాతి నడక అగుటచే, త్రేలికి అయిదు అక్షరములు చొప్పున పాడుకొనవలయును.

22. మే. జన్యరాగము — 3. ముఖారి—ఆదితాళము ఆ. స రి మ ప ని ధ స

చరి - సాగ - తుమ - ప - చధ - - కైని — అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప‖ సా , , - , , - ధరిస నిధప - మాపధ	పా , , - , , - మని	ధ ప - మపమగగరి
జా , , - , , - లమిక వలదు - రాపధ	రా , , - , , - చెలి	పయి - సలుగవలదు
సా , , - , , - రీ , మాప పధ - మా	, - పాదధస - పా	, ధా - సనిధపధ ‖సా‖
రా , , - , , - ఏ , రాచలము - మే	, - రాబలుక - వే	, రా - రసికమణి ‖జా‖

1. రీ, , - , , - సరిమగారి - సరిగా	రి రీ స - స ని ధ - స	, ని ధ - మాసధస -
ఆ, , - , , - సఖియనావ - ల న నే	గమేమి - యనుచు - వే	, మరు - బల్కు - నరా -
నీ ధగారి - రిపమగారిసా - రి గ	రిరిసస ని ధ - ధ స	ని ధ - మపాధపధ ॥సా॥
యాసరోజ - కుసుమశయ్యపై - నిటు	లటులవాడెలు - నారా	దయు - నురాగదగ ॥జా॥
2. మా , , - , , పధసరిమగ - రిసనిధ	సా , , - , , సని	ధ మా - గా రి స రి -
లే , , - , , మనవిదెలుపు - మున నని	రం , , - , , తగ	దయగా - ప్రబోధమున -
గారి మామ్మ - రిమప నీధ - పధసరి	గారిసా - నిధమ	, గ రి స - రిమపధ ॥సా॥
తేమ నా దు - చెలిమిమాన - సమునను	గా న వే - గ రా వే	, సదయ - నిదిదిటు ॥జా॥
3. నీ , , - , , ధా , , - సనిధమ - పధ	సనిధ మగరి - స రి	మాపపా - రిమస
ధా , , - , , మా , , - కలనయి - నని	నువిడువనని - మను	బాస లీ - క్షితిని
నీ ధ ధా స - సా రి రీ గ స గారి	సా - నిధామగరి	సా, - స రి మ ప ధ ॥సా॥
దేమినాదు - పాపమాకు క ర్మా రి	కా - నిక్కాయమును	కా, - యొసగితి వె ॥జా॥
4. గగ రిసా - రిమప - మగ రిసా - నిధమ -	మగరిసా - రిమగరి -	సని రిసా - ధసని -
గనమగా - చెలుల - గొనదురా - నిదుర -	జనదురా - బలుమా -	లసదురా - యిటని -
గ రిమగరి - ప మగరి - ధపమగరి - నిధ	ప మ గ రీ - మపా	మాగ - రిమ పా ద ॥సా॥
నిను విడచి - మరిమరి - విరహమున - దన	రెచె లిరా - రశ్రీ	కృష్ణ - గిరిప దేవ ॥జా॥

29. మే. జన్యము. — 4. బిలహరిరాగము——ఆదితాళము — ఆ. స రి గ ప ధ స

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని — అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సా, రి-గాపా - ధా సా నీ ధా - | పా ధ ప - మ గ రి స - | రిసన్నిధసా ,, ॥సారి॥
గా, ర-వేణు - గో పా బాలా - | రా జి త - స ద్గుణ - | జయశీఇలా.. ॥రార॥

1. సా, రి గాపా - మా , గపాధా | రీ , సనీ ధా - | పా, మగారీ ॥సారి॥
సా, ర సాక్షా- నే , రమేమీ | మా, రు బా ధా - | కో, గ్వరేరా॥రార॥

2. సా, రి గా గా గ్గా , , - ,, రి గ | పా ప్పా - పా ప్పా | ప్పా , , - , , ధ ప
నందగోపాలా - , , - , , నె ఎ | నె ం దు - బో జా | లా , , - , , ని ఇ

సా, స్స సాస్సా - గరిస్సని - ని ధ పా - | ప ధప మ - గ గ రీ - | గ పమగ - రిస రిగ ॥సారి॥
వి ం దు రా రా - పదమల- మదితో - | ముదమ ల - ర గనా - | కెదురుగ - గదియర॥రార॥

3. ప ప పా - రి రి రీ - గ ప మ గ గా , , - | గ ప మ గ - మగ రిస - | రి గ రి స సా , , -
ప లు మా - రుసుగా- ర వ ము ననిక , , - | బి ల చి న - బలు కవు- | న లు గ గు రా , , -

రి స న్ని ధ సా , , - మ గ రి గ పా , , - | ధ ప ధ రి సా , , - | ప్స ని ధ - పమగరి ॥సారి॥
క రి వ ర దా , , - మ రి మ రి నా , , - | యధర ముగ్రో , , - | ల ర క ని - కరముగ॥రార॥

4. పా , , - మ గ రిగ - ధా , , - మ గ రిగ - | పా , , - మ గ రి గ - | పా పా ప్పా , , -
రా , , - న గ ధర - రా , , - ము ర హర- | రా , , - భ వ హ ర - | రా వే రా , , -

గాం , , - రిం సం నిం-ధ - రీం , , - రిం సం ని ధ -	సాం , , - రిం సం ని ధ -	సాం సాం సాం , , -
ఈ , , - మగు వ-ను - ఈ, , - ల ల న ను -	ఈ , , - సొ గ సి ని -	చే కో రా , , -
గాం రిం సం - రీం రీం శ్రీం , , - రీం సం ని -	దా దా ద్దా , , -	పా మగ - గా గా
కోరిక -లింపొం దా, , - డెందము -	నీ యం దా , , -	జేరెను - నిజె జెం
గ్గాం , , - సరిగధపా , , - రిం సం రిం గం	సాం , , - గంరింసంని -	ధ్ఞపమగ-రి సరిగ ॥పారి॥
దా , , - మరుపకురా, , - శ ర ముల	చే , , - మరిమరి -	నినుశర-ణానెదర॥రార॥

28 మేళకర్త హారికాంభోజి జన్యము 5. మోహనరాగము— ఆదితాళము

చరి—అంగ—శుమ—ప —చధ—కైని

ఆ. స రి గ ప ధ స

అ. స ధ ప గ రి స

ప॥ గా , , , , పా - గా రీ రీ , ,	పా , , , , రి స	ధ్ఞాపా - ధ్ఞాసా -
సా , , , , మీ - దాయామీ , ,	రా , , , , చె లి	నేలు - కోరా -
సా , , , , సా - , , రీ గా పా	గా , ధ పా - గ ప	గా - రి గా రి స రి ॥ గా॥
యీ , , , , మో , , , డి తి గు	నే , మీరా - చల	మా - మమ్మాతికిని ॥సాం॥
1. పా , , , , దాధాపా - గారీ	గా , , , , గా	దా పా గా రీ
భూ , , , , మి వె ల - సిన	శ్రీ , , , , క	రి ప ర ద
గా , ప ధ ప - ధ సం ధా - ప ధ పా గ రి	గ ప ధ సం ధ ప - సం ధ	ప గ - ధ ప గ రి - సరి॥గా॥
నే , మము న - నె ర న - మ్మి న చా న ను	ముద మొద వ గ - స గ	స ఖ - బి లు వ ర - ఇక॥సా॥

2. పా పా ధ ప - గా గా ప గ - రీ గ రి	రీ రీ గ ర - సా	సా ౹ సు - స రీ ధ -
రా రా వ గ - శే లా యి పు - జే ల ర	మాబాలను - నీ	దా ని గ - నేలజో
సా స రీ రి - స రి గా - రి గ పా ధ ప	గా ప ధ ౹ స ధ స	ప ధ గ ప గ రి స రి ॥గా॥
జాలి జెంది - దయతో - పలుమారును	గా ర వ ము న బ లం	క రి - వి ర స మొలదు ॥సా॥
3. ధా ప ధ ప గ పా పా - గ ప గ ర గా	గా - ధ ప ధ ప గా	ప గ ప గ రీ - గ రి -
ఇం తి చె లల మే ల్పం - తి స ద ల చా	దం - తి చ న ల బం	తు ల బిగు వెం - త ని -
రీ గ రీ స - రీ స ధ్గా ప - ధ్గా స ర	గాపధాస - పా	ధ - గాపగ రిస రి ॥గా॥
పంతగించి - మంతు కెక్కు - కాంతుని	చేతిదం తి - రా	ప - రాకువ లకుగ ॥సా॥
4. గ గ ప గారి - రి రి గ రీ స - రీ స స్థ	స స రి రీ స - స రి	గా - రిగ పాధప
మరులుమీరి - మరు నిదూరి - సారెకు	విరహామొంది - మరు	చే - లినిగిగొను
గ గ ధ ప - దధ సస - రి రి గ రి స ధప	ధరిరి సధప - ధస	స ధపపగరి పర ॥గా॥
ని ర తి ము - క ని కర - మునకర మరుదుగ	మరి మరినిను - శర	ణ నెరనమ్మిన కిక ॥సా॥

65. మేళకర్త రాగము

చరి - అంగ - ప్రమ - ప - చధ - కాని

6. కళ్యాణి—ఆదితాళము

ఆ, స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ పా, మ గ రి - మగారి - గ రీ - నిరీ -	ని సా , , , - స్రీ	ధ్ని స రి గ - మపధ ॥పా॥
నీ, టుగల - మితారి - సదా - ముదం -	బునజె , , , - నీ	సముఖమున - నిలచె ॥నీ॥
1. సా రి న్రీ సా రి - గారి గా మా ప -	మా గ రి - గా రి స -	నీ , - సారిగమ ॥పామ॥
చొక్కలింగేశ - దక్కమీనాక్షి -	సొక్కుచు - ఏక్కువ -	శ్యం - గారమగు ॥నీటు॥

2. రీ గ - సరిగ - సారి - నిసరి - నీస - ధ | ని స - గ మ రీ - గ | మపధ - పామగమ ||పామ||
ఇందు- వదన - కుంద - రదన - ఆంద- మ | ల రు- మరు ని చే - చి | అంకర - మామగువ ||నీ టు||

3. గా , మపధ - నీ , సరిగ - ధాపమ | పమా - ప గ రీ గ - | ధపామ - గగామ ||పామ||
మా , న వతి - నీ , సరిగ - నాటక | మా లా - డెన టంచు- | దలంచి - సిగ్గించి ||నీ టు||

4. మాప్పమాధపధ - మపామ - గమపధ - | మని ధా , ప - పధ | పా , మ - గమపధ ||పామ||
మాటి మాటికిని - వనోహ - రుడను చే- | వది నెం, చి - మన | సుం, చి - మరిమరి ||నీ టు||

5. పధ పమప - గమ ప - ధ పా మ ప ధ ని ప - | స నీ ధ ప - ని ధా | ప మ గ - పామగధ ||పామ||
జడ నువిరు - లిడు చు - ద యా ని ధి వ ను చు- | ర మించుట- కి దే | స మయ - మాననిన ||నీ టు||

20 మేళకర్త జన్యరాగము. 7. ఆనందభైరవి — ఆదితాళము

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

ఆ. స గ రి గ మ ప ధ ప ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప|| పా , , ప మ - గ మ పా మా - ప మ గ రి | సా , , - , , - మా | గా , రి - సా నీ
రా , , అ అ - వె ఏ ఏ మే - మఅగు | వా , , - , , - వి | న , వు- త గ

సా , , - , , సా , , నీ గా రీ - | స గ రి గా మ - గ మ | స ధ ప - పా మ గ మ ||పా||
వా , , - , , వే , , డు క ను - | క రు ణ నే డు - వ గ | గు లు క : లో డు కొ ని ||రా||

I. పా , పా , పాప - నీ నీ సా సా - | సా , మప్మ , గా - | రీ సా ని సా -
వే , వే , గా - మగ జ ని - | నా , వీ , భు - | గ ను గొ ని -

పా , సా , సా - నీ ధాపామా - | ప్లూ , పా , మా - | గారీ గామా ||పా||
యీ , వా , డు - వ ల ద ని - | యీ , మా , ట - | వి ను మ ని ||రా||

పాపా -ధపమగ - మామా - ప మగరి - | గాగా - మగరి స- | స్ని స గ రి స - మ గ
అమా - నినివ గ - లే మా - ఇలువున - | కేమో - ఘనముగ- | దో చి న నుఖ - ర చె
రి స - స్ని స గ రి ప - ప మగరి - న్నిసా - గ | రి - మ గా - ప మా - | ప ధ ప - పా మ గ మ||పా||
న ట - నే మను కొను- రొుదనిక - మనం - బు | నం -డు నే - మీతో - | చ క ను - నుం టి గ ద||రా||

చ. పా ధ ప మ గ - మామా , , - మాప్పదు | గ రి - గాగా , , | మ పా మ గ రి స న్ని -
శ్రీక రు డగు - శో భా , , - నా ద్రివి | భుడు - నే డా , , | చె లిం గ ల పె న ట -
న మా గ రి స - మ పా మ గ రి - ప సా ని | ధ ప - మపామ గ మ- | స్ని స గా రి గ మ ||పా||
న నుం గ లు ప - ల రా జు క ళ - న దేల్చు | న ట - ఈపాయమున - | దేల్చి తో డుకొ ని ||రా||

29. మేళకర్త
చరి - సాగ - శుమ - వ - శుధ - కైని

8. భైరవిరాగము — చాపుతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ నిస
అ. స ని ధ ప మ గ రిస

ప. స్ని , - ,,,, || ధా , - ,,,, || పా , - ,, - ధన్ని || సా ,,, - ధన్ని || స రి గ - మ ప మ గ || రీ , - , , - స్నీ ||
కా, - ,,,, || మా , - ,,,, || శ్రీ , - ,, - అం || బా ,,, - అను || ది నము - మ రు వ క || నే, - , , - నీ||

సారి - గ మ పా || ధ ని స - నీ ధ ప || మగా , రి స || స్ని||
పాద - ము లే దీ || క్క నుచు- నామ్మి తి|| నిశ్రీ , కంచి ||కా||

1. సా రి న్ని స రీ || , - న్ని రి స న్ని ధ ప || మ్లా , - ,, పా || ,,, - ధా ,, || న్ని ,, సా , రి || స్ని ||
కుంద ర ద నా||, - కు వ ల య న య|| నా , - ,, తా || ,,, - లీ ,, || ర ,, క్షిం , చు||కా ||

౨. రీగ - రి గ సా ॥ , - ని గ రి స రీ ॥ , - ని రి స ని ధా ॥ నీ , గా , రి ॥సీ॥
కంబు-గ ళ నీ ॥ , - ర ద చి కు రా ॥ , - వి ధు వ ద నా ॥ మా , య , మ్మ ॥ శా ॥

౩. గా మ గ రి స రి ॥ నీ స ని స రి గ ॥ మా ప్ప గ రి గ మ ॥ పా ధ మ గ రి స ॥ నీ స నీ గా ॥ రి గామా ప ధ ॥
శుం భ ని చ మ ద ॥ మ త్త గ జ గ మ ॥ ప ద్మ భ వ హ రి ॥ శం భు ను త ప ద ॥ శం క రి నీ ॥ వు నాచిం తల ॥

నీ నీ ధ పా ॥ పా మా గ రి స ॥ నీ ॥
వే వే గ దీ ॥ గ్చ మ్మాయిపుడు ॥ శా ॥

౪. మా ప ని ధ మా ॥ ప ధ ప మా గ రి ॥ గా మ పా - గ మ ॥ పా - గ ప మ గ రి ॥ నీ స రీ - ని స ॥
భ క్త జ న క ॥ ల్పల తి కా క ర ॥ జా ల యా - స ద ॥ యా - గి రి త న య ॥ కావవే - శ ర ॥

రీ - ని స రి గ మ ॥ పా ధ ని సం - పా ॥ సం ని ధ ప మ గ రి ॥ నీ ॥
జా-గ తుడు గ ద ॥ తా మ స ము - నే ॥ య క ప ర ముసగు ॥ శా ॥

౫. పా ధ ప మ గ రి ॥ గా మ పా మ గ ॥ రీ గ మా గ రి ॥ నీ స రీ ,, ॥ గా మ గ రి సా ॥ , - ప మ గ రి సా ॥
పా త క ముల ను ॥ దీ ర్చి నీ ప ద ॥ భ క్తి సం త త ॥ మీయవే ,, ॥ పా వ ని గ దా ॥ , - మొం ర వి న దా ॥

రిసాం నీ ధా ॥ ప మా గ రి సా ॥ నీ ॥
ప రా కే లా ॥ న మ్మావి న మ్మా ॥ శా ॥

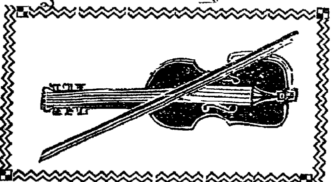
౬. ధ ప ని ధా - ప మ ॥ గ రీ - గమపధ ॥ పా , - ,, మగ ॥ మపమ - గ రి గ మ ॥ గా ,-,,రిగ ॥ మగ-రి గ - స రి ని ॥
క లు వ హా - రి ణి ॥ సదా - నత ఫల ॥ దా , - ,, యక ॥ యగిరి - రదు భు వి ॥ లో ,-,,గరి ॥ గి న-దొర.యనుచు ॥

సా , - , , గ రి ॥ స ని ధ - ప మ గ రి ॥ స్థి ॥
వే , - , , దము ॥ మొర లి - డ గ వి ని ॥ కా ॥

౭. నీ రిసరి - నిరి ॥ నీ ధ పధ - మ ప ॥ గా రి సరి - ని స ॥ రి గమపా - మప ॥ సనిధపా - మగ ॥ రి సా - స్త్రీధని ॥
నీ పవన - నిల ॥ యాసురస - ము ద ॥ యాకరవి - ధృత ॥ సువలయా - మద ॥ దనుజవా - గ ణ ॥మృగేం-ద్రార్చిత ॥
స రి గమపమగ - రీ , - , , నిస ॥ రిగమపా - సరి ॥ గమపధా - మప ॥ గ రి గమా - పమ ॥ పధనిసా - ప ధ ॥
క లం మదహనఘ - నా , - , , అప ॥ రిమిత్వై - భవ ॥ మాగలనీ - స్మర ॥ ణ మ దిలో - చల ॥చిరజనా - దుల ॥
ని స రి గా , , - ॥ మగరిసా - నీ ॥ ధ ప గ రీ , , ॥స ని ధ పా గ రి ॥స్థి ॥
కు బహుసం, , ॥ ప ది ల నీ - చ్చే ॥ విపుడుమా , , ॥క భయమీయ్యవె ॥ కా ॥

౮. సా గ రీ - సరి ॥ సా రి నీ ధ మ ॥ పాధనీ - ధని ॥ సా , - , , గ రి ॥ స రి స నీ ధ ప ॥ మ గా మ గ రి స ॥
శ్యామ క్రీ - ష్ణస ॥ హోదరీ శి వ ॥ శంకరీ - పర ॥ మే , - , , శ్వ రి ॥ హరి హ రాదుల ॥కు నీ మహిమలు ॥
నిసా - , , , , ॥ రి గ మపా - గ మ ॥ గా , రీ , , ॥ సనిసా , , , ॥ గమపా , , , ॥ ధా , - , , నీ ॥
గణిం - , , , , ॥ ప తరమా - నుతు ॥ డ , మ్మా , , ॥ అభిమా , , , ॥ నము లే , , , ॥ ధా , - , , నా ॥
, , , - సా , , ॥ రీ , - , , , , , ॥ గామగా , , ॥ రీగ రీ , , ॥ సా రి నీ ధ ప ॥ మ గా రీ గ రి ॥స్థి ॥
, , , - వై , , ॥ దే , - , , , , , ॥ వీ ప రా , , ॥ కేలనే , , ॥ బ్రోవవేయిపు ॥ డు శ్రీ భైర వి ॥ కా ॥

స్వరజతులు సమాప్తము

పదవర్ణము

(1) శంకరాభరణము—రూపకము

29. మేళకర్తరాగము ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

చరి - అంగ - శుమ - పచధ - కాని, అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ వనజాక్షిరో వాని సరసను రమ్మనే । అ॥ ఘనుడైన అమర

సింహేంద్రుని వరతనయుడౌ శ్రీ ప్రతాపసింహేంద్రుని॥

మ, రీ,- రీ, । రి గ మ ప సా । పా మ గ రి స । స రీ గ మ ప । రిగామపధ ।

వే,- వే, । గమె ఇ టురా । రా ద యనుచు । వి రాళి గొని । బిరానక ని ।

గమాపధని । మపా ధ నిస । నీ, స్గరీ - నీ రీ సా । నీ, స్స నీ । పా, ధ నీ ।

కరానబిల । చినా గరిమ । యాలరా - సామిగా । యంతనీ - వే, డెదా ।

సా, ధపామా - పా, మ । గా రీ - గా, రి సా స్రీ॥

జా, ల మీకా- సే, య । త గు - నా,యిపుడు ॥వనజా॥

చ॥ మామాగరి । పమగ - సరిగ । గా - రిగమా - మగగరి । పమగ - సరిగ॥

రా అవెవ । మనవి - దెలిపి। నా - అఅఅ - వఅఅఅ । దెటుల - బలికె॥

మా - పధనిధ - ధపమగ । పమగ సరిగ । గా-రిగమా-మగగరి । పమగ-సరిగ॥

రా - అఅఅఅ- అఅవెవ । మనవి దెలిపి । నా-అఅఅ-వఅఅఅ । దెటుల-బలికె॥

1. పా పా మ గ । రి స రీ - రి గ । మ - రి గ స - రి గ॥

ఈ సూ రు ని । వెత నే- సయి। ప - త ర మ - విను ॥రా॥

2. మ గ రి స - పమ।గరి-ధ ప మ గ । సనిధప - మగ । రి స-స్రీ,సరిగ॥

దు రు నుగ - అర । విరి శ ర ములు । నిరతము - గురి । యగ-నా, తరమ ॥రా॥

3. పా,-ధ పమ । మా,-ప మ గ । గా,-మ రి గ । పా,- రి గ మ । పమధ ప-

ఈ,-మలయ । మా,-రు త ము । డా,-యయిది । వే,- శ ను చు। చిలుకలు-

సని । సస - పధనిస । పా మ గ రి స । ధా,రి సరిగ॥

క ల । క ల - మ ను చును । కూ య గ వి ని । తా ళ వ శ మ ॥రా॥

4. సా,, ని ధ । ప మ గ రి గ మ । పా ,, - సా । రి గ మ - ప ధ ని ।

ఎ ,, ల నె । ఇ టు లచ లము । నా ,,- పై । దెలుపు - మ న వె ।

సా,రి-గాగారీసా। నీ, స - రీ,రీ,సానీ। ధా,ని - సాస్సా నీ ధా ।

యేమి - నేరా మూ శే । జే సి - హా వ ను చు । నింత - పంతా ముసా ।

పా,గ - మా పా దా నీ । సా రీ సా - నీ సా నీ । ధాన్నీధా - పాధాపా ।

దిం చి - న ట్టా యేను । యింకానా- పైదాయా। వ చ్చిన - న్నె లీ తే ।

మా ప్పా మా - గా మా గా । రీ గా రీ - సా రీ గా ॥

వ చ్చా వి - ల్యా- డు యే । ట్లొచ్చు నే-చె లి య ॥రా॥

శ్రీరస్తు

తానవర్ణములు

1. నాట—ఆదితాళము

36, మేళకర్త జన్యరాగము.

షరి - అంగ - శుమ - ప-షధ - కాని.

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స.

అ. స ని ప మ రి స.

పల్లవి॥ సామి నిన్నే కోరినాను - చాలా దయజూడర

అనుపల్లవి॥ భూమి వెలయు శ్రీ వెంకటేశ॥

చరణము॥ పామర జన పావన

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ సా ,, - ,, స ని నీ - ప మ గ మ - ప ని	ప మ - ని ప మ ప మ రి -	స రి గ మ - పా ధ ని॥
సా ,, - ,, మి ఇఈ - ని ఇ ఇ ఇ - న్నె ఎ	ఎ ఎ - కో ఒ ఒ ఒ ఒ రి -	న అ అ అ - అ అ ను॥
సా స ని ప - ప ప మ - గ మ రి - స రీ సా -	గ మ ప ని పా - స ని	ప మ రి స - గ మ ప ని ॥సా॥
చా ల అఅ - ద అ అ - యఅ అ - జూ ఊఊ -	గఁడ అ అ అ అ - ర అ	అ అ అ - న అ అఅ॥సా॥
అ॥ స ని ప - నిపమ - పమగ - మరిస - నిసగమ	రి స - ని స గ మ - పమ	పా ,, - ,,,, ॥
భు ఊఊ - మిఇఇ - వె ఎఎ - లఅఅ - యుఊఊఊ	ఊఊ - శ్రీ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ	ఈ ,, - ,,,, ॥

ని స రి ని - స ని పా - పమగమ - ప ని సరి - | రిసా - స ని ప - ని ప | , ప మ ప - గ మ ప ని||
వె ఎ ఎ ఎ- ఎ ఎ ఏం- క అఅఅ - ఆఅ ఆఅ - | లె వి - ఎ ఎ ఎ - క అ | , అ అ అ - అ అ అ అ||

చు|| { సా , రి స ని - పనిపపమప - గమపని - | స సా స్స ని - ప ని ప | , ప్ప మప - గ మ పని-
పసా- స రీ - రిమా - పమమరిస - రిరి | , స స ని - ప నీ ప | పమ-గమపాధని ||సామి||

చ|| పా ,, ప మ-గమపామా- ప మ మ రి - | సా , , - , , - ని ని | ప - ప ప మ - గ మ పని||
పా ,, అ అ -మఅఅఅ - ర అ అ అ - | జా , , - - , , - న అ | అ - ప అ అ - వ అ అ న||

1. పా ,, - ,, - మా ,, - ,, రీ ,, | సా , , , , - స్రీ | సా , - { గా మ ||పా||

2. పా ,, - ,, ప్పమ - గమపమ - గమమరి | సా , , - , , - రి స- | పమ - నిప - గమపని
పసాస్స్ని - పని పాప్ప మప - గమపని - | సరిససని - పని | , పపమ - గమపని ||పా||

3. పాపా - మపగమ - పా ,, పా ,, - | మామా - రీ స రి | (రీ ,, - సా ,, -
సా(రిస - మారి స - పామ - నీ ప - సా | ని - రీ స- మా రి స | రీ స - సా ని - నీ
ప - పామ - గమపని - సరిసని - సరిసస | , ప ని ప పా - స రి | ససా - రి గ మ ప ని ||పా||

4. పామ - పామగమ - పామ - గామరిస - | రి స - రీ స స ని - | స్పా ని - సా రి స ని -
సా(రిగామ - గమపామ - గామపా - | సా (రి సా (రి స ని | పాన్ని - పాన్నిపమ -

మాప్ప - మాప్పమగ గామ - గామరిస - | పా మ - నీ ప - సా | ని - రీ స - సా ని ప -
స(రిసని - స(రిససా - పన్నిపమ - పన్ని ప | పా- స(రి స ని - స(రి | ససా - మ గ మ ప ని ||పా||

15. మేళకర్త జన్యరాగము — శురి–అంగ–శుమ–ప–శుధ–కాని

2. గౌళ — ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మరి మ ప ని స
అ. స ని ప మ గ మ రి స

ప॥ చెలిమి కోరి వచ్చియున్నాని - చిత్తము నాదు భాగ్యము ॥
అ॥ సలలిత గుణ శ్రీలోల - సరస శ్రీ వేణుగోపాల ॥
చ॥ ఎంచిచూడ నీ సరిగాదురా ॥

ప॥ రీ గా మా - రి స న్ని స రీ - రి రి స - స చే లీ మీ - కో ఒ ఒ ఒ రీ - వ అఅ - చ్చి	ని ప - న్ని స రి మ - రి ప ఇఇ - యుఉఉఉ - న్నఅ	ప మ గ మా - రి రి స అ అ అ అ - ది ఇ ఇ॥
రీసా - న్ని స రి స - రి మ మ రి - ప మ ని ప - చిత్తా - మఉఉఉ - ఉఉఉ న - అ అ అ అ -	ప మ గ మ - రి గ మ - రి అ అ అ దు - భ అఅ - అ	రి స - న్ని స రీ సా ॥ అ అ - అ అగ్యమూ॥
అ॥ ప మ ని ప - పమగమ - రి రి మ మ పా, - ప స అ ల అ - లి ఇ ఇఇ - త అ అఅ గూ, - ణ	ప మ - ని ని ప - ర్స ని ర్స అ అ - శ్రీ ఇ ఇ - లో ఒఒ	ని - ప మ మా - రి గ మ - ఒ - ఒ ఒ ఓ - ల అ అ -
రి మ రి మ ప ని - ప ర్స ని రి ర్స - మరిరిర్స - ని స అ ర అ స అ - అ అ అ శ్రీ ఇ - ఇఇఇఇ - ఇ	ర్స - రి ర్స ర్స - ని ని ప ప ఇ - వె ఎ ఎ - ణుఉఉ	మ - ప మ రి గ మ రి స ఉ - గో ఒ ప అ అ ల అ॥
ము. రిరిసస న్నిస - రిగమ - రిరిపమ - నిపమ రిరిమ - రిరిప - మమని - పపర్స - నిరిర్స - ర్స	గమ - రిసరి - న్నిసరి - ,నిపమ - పామగ	సరిమరి - పమగమ - మా, - రీ స న్ని స ॥చె॥

చ॥ సస ని - ని ని ప - ప మ గ మ రి స - స్ని ,, - ఎ ఎ ం - చి ఇ ఇ - చు ఊ ఊ ఊ డ అ - నీ ,, -	సా రీ - రి మ గ మ - సా రీ - గ అ అ అ -	రి ప మ - గ మ రి రి స- అ అ అ. దు ఊ ర అఅ-
1. స్నీ , , - , , సా ,, ,, - ,, రీ	, , మా , , - రీ	,, పా - మానీ ॥ఎం॥
2. స్నీ , స రి స - ని స రీ ,- రి స ని - స రి	మరి - పమనిప - సని	రిససని - పనిపరి ॥ఎం॥
3. పనిపమ - సమగమ - రిసరి - ని రి స ని ధ - నినిపపమ - సనిమపనిస - పనిస - రిరి	మ ధ ని ధ ని స ని - స స సా ని- ప పా మ -	రిస - మరిసరిమప - రిరీస- రిమపని ॥ఎం॥
4. సా, రిరిసన్నిస - రిరిమ - రిపమపా - మపనిమప - రిమప - పనిసపని - పమని -	ప మ ప ని- మ ప రిమ- స రి మ స రి - ని స రి	స రి ని స - రి గ మా - ని రి స ప రి-ని మరి ॥ఎం॥
5. రీ ,, - ,, రీ ,, స ని ప మ రి స - మరిస- ని స రి స ని ప మ - రి గ మరిసని - సరిమ- నిసరి-పనిస - మ ప ని - రిమప - ని	రీ , రీ , - రి మ స రి మ ప ని - రి మ ప స రి - ప ని సా - ప ని	రి ప మ ని - ప స ని స ని స - మ ప ని స రీ స - రి సరి -నిరిసరి ॥ఎం॥

29. మే. జన్యరాగము — 3. ఆరభి—ఆదితాళము

చరి – అంగ – శుమ – ప – చధ – కాని

ఆ. స రి మ ప ధ స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సరసిజ ముఖిరో నీకు సరి యెవ్వరే ॥

అ॥ పరమాత్ముడైన శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యుడే నీపై మరులుకొని చాలా పరవశుడైయుండగ ॥

చ॥ నళినాక్షి నిన్నెంతో ॥

.రీ పమ గ రీ - స రి సా, ని - ధాధా | షా - మ ఫ ధ స స రి | ధా స స రి-మ గ రి ||
సార అసీ - ఇ ఇ జా, అ - మూఊ | శీ - రో ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ - | నీ ఇ ఇ ఇ - వు ఉ ఉ ||

ధ పా మ గ రి - స రీ స ని ధ - స స రి రి- | మ గ రి రి - స స ధ రి | రీ ,, - సా ,, ||
స రీ ఇ ఇ ఇ - యఊ ఊ ఊ ఊ - ఉ ఉ ఉ ఉ- | ఉ ఉ ఉ ఉ - ఉ ఉ ఉ వ్వ- | రే ,, - ఏ ,, ||

అ|| ద ధ పా - మ ప మ గరిరి -మ గ రి రి స స- | ధ స ధ రీ రి - సా | రి రి మ గ రి - మ మ ప -
ప అ రా - మ అ అ అఅఅ- త్మ్రఉ ఉ ఉ ఉ ఉ | డ ఇ ఇ ఈన - శ్రీ | ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ను ఉ ఉ -

రి ప మ గ రి రి - ద ధ ప పా - సని ద ధ ప | మ ప మ గ రి రి-మ ప | ధ స - ధ స సా ,, -
బ్రం ం ం ం ం - హ్మం ం ం - ణ్యఉ ఉ ఉ ఉ- | డె ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ - ని ఇ | ఇ ఇ - ఇ ఇ ప్రై,,

ద ధ స సరీ - సరి మ గ రి - రీ స ని ధ - | ధా ప మ ప - ధ రి రి | ధ స స - ప ద ధ - మ ప -
మ అ అ అ అ - రఉ ఉ ఉ ఉ - లూ ఉ ఉ ఉ- | శో ఒ ఒ ని-చ అ అ | అ అ అ - అ అ అ - అ ల -

రి ప మ గ రి - మ గ రీరి - ప ధ రి - ప ధ | స - రి మ ప ధ స ధ ప | మ గ రి సా-ధ స రి ||
ప అ ర అ అ - వ అ అ అ అ అ - శుఉ ఉ-డఇ | ఇ - యు ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ం- | డ అ అ అ - గ అ అ ||

మ గ రి రి - ప ప మ గ రి రి - ద ధ ప పామ | మ గ రి రీ - స ని ధ | , - స స రి - స రి మా
చ|| { గరి మమప - రీ మ మ ప - స ని ధరి - స రి | మ గ రి - ధ ప - రి ప మ | గ రి - మ ప పా ,, -
మ గ రి రి స సా - ధరీ - స మా - రి పా - | మ ద ధ ప - ధ సా - స | ని ధ-ధ రీ రి - స రి
మ గ రిరీ స రి స స - ధ రీ రి రీ మ - } | ప ధ సా - ద ధ పా - | మ గ రి సా - ధ స రి ||సా||

రీసా - ధా,, ధా ధా పా ,, -	మ ప ధ స స - ద ధ ప	మ ప మ గ రి - మ ప ధ ॥
వాలీ - నా,, శ్రీ ఈ ఈ ,, -	ని ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ	నా ఎ ఎ ఎం - తో ఒ ఒ ॥
1. రీ సా - ధా ,, - పా ,, - మా	గా , రీ , - సా -	,, - రి మా ప ధా
ధా , స - సా , రి - మా, గ - రీ సా	, నిధా - పా, మ -	గారి , - మ ప ధ ॥స॥
2. సనిధ ధపప - మగరిస రిపమగరిస -	స ని ధ - రి రి స - మ గ	రి - పమప - ధా ,, -
మపధ సనిధ - రిరిస - మగరీ - రిసస	ధరిరిసాస - ధధ	పప - మగరి - మ ప ధ ॥స॥
3. రీ ,, - ,, - రిసనిధపప - మగరిస -	రీ ,, - ,, - మగ	రి - పమధప - స నిధ -
రిమపదాధ-మపధసాస - ధ రీ రి -	ససరి-సా(రిసని -	ధరీరి - ససనిధ -
స స రి రీ - మగరి - మగరిరీస - సా	రి స ని ధ - ధా ప ప	మ - పధరీరి - పధ
సాస - రిమపదాధ - రీరిసాస - ద	ధపమగరిస - మ గ	రిరీ - సనిసనిధ ॥స॥
4. పా ,, - ,, - మపమగరిరి - ససధరి	సా ,, - ,, - స స	రిరిమగరి - మపధ
మ పా మగరి- సరీమమ ప - రిమమప	దధపమప - ధసస -	ధససరిరి - సగరి -
మగరి రిరిస - ససరిసనిధ - రిసాధ	ప - పామగరిసా -	నిధాస - రిమపధ ॥స॥
5. దధపప - మగరిరి - మగరిరి - సనినిధ -	రిరిస - మగరి - పప	మగరి - మగరిసరి -
మపదధపప - మగరిస - రిమమపపధ -	సరిమగరి-పమ - ద	ధపమప - ధసనిధ

దధసంసరి - సంసరిసనిధ - రిసంసనిధ -	రిసరి మగరి - సరి	మగరి - సరిసనిధ -
రిరిస - సనిధ - సనిదధప - మపద - మప	ధసధప - మగరి - స	నిధ - రిసరి - మపధ ॥స॥

22. మే, జన్యరాగము

చరి - సాగ - శుమ - ప - చధ - ౖకెని

4. శ్రీరాగము–ఆదితాళము

ఆ. స రి మ ప ని స

అ. సనిపధనిపమరిగరిస

ప॥ సామినిన్నే కోరియున్నాను - చలమునేయ మేరగాదుర॥
అ॥ భూమివెలయు శ్రీగర్భ పురినివాస పశుపతీశ ॥
చ॥ కామకోటి సుందరా నన్నేలుకోర ॥

ప॥ సా , ప మ రి - గ రి స స్నీ - ఫ ని స రి ని -	సా , , సా - ని స	రి గ రి స - రి మ ప ని ॥
సా , మి ఇ ఇ - ని ఇ ఇ న్నే - కో ఒ ఒ ఒ ఒ -	రి , , ఈ - యుఉ	ఉఉఉఉ - న్నఅఅ ను॥
ప మా ని - ప ని ప మ - రి గా రి - ని సరిగ -	రి సా ని - ఫ ని స రి -	గ రి స - రి మ ప ని ॥
చ అ అ - ల అ అ ము - నె ఏ య - మేఎఎఎ -	ఎ ఏ ర - గ అ అఅ -	అదూఉ - ఉఉ ఉర ॥సా॥
అ॥ నీ నీ నీ - స ని ప మా - రి గ రి స రి -	సా సా సా - మ రి -	ప మ - ని ప - స ని - మ ప -
భూఊఊ - మి ఇ ఇ ఈ - వె ఎ ఎల అ -	యుూఊఊ - శ్రీ ఇ -	గ అ - ర్భఅ - పుఉ - రి ఇ -
ని స రి గా రి - స ని సా ని - ప ని స రి -	స నీ - ప ధ ని ప మ	రి గా రి - ని స రిమ॥
ని ఇ ఇ ఈ ఇ - వ అ స అ అ - అ అ అ అ -	ప అ - శుఊ ఉ ప అ	తి ఈ ఇ - ఇ ఇ ఇ శ॥

మ॥ { పా ప మ రి రి - గ రి రి స - స ని ని ఫ - నిని | సా - సనినిఫ - నిస | రిగరిస - రిమపని -
పమనీప - సనిరిస - గరిసని - పనిసరి - | గరీస - నిపామ - | రిగరిస - రిమపని ॥సా॥

చ। సాసాసా - సని ప ప మ - రి గ రి స రి - | సాసాసా - నిస | రి గ రి స - రి మ ప ని ॥
కా ఆఆ - మఆకొఒఒ - టి ఇఇ సుం- | దాఆ రా - ఎ ఎ | న్నె ఎఎఎం - కొ ఒ ఒ ర ॥

1. సా ;, - ,, రీ నీ పా - మా రీ - | గా రీ సా - సా | రీ మా పా నీ ॥ కా॥

2. నీ నీ నీ - స ని ప మ - రి గ రి స - నీ | నీ - సనిఫ మ ఫ - ని | సరి - నిసరిమపని॥కా॥

3. మామామా - ప ని మ ప - రిగ రిరి గ రి -
పనిసరి - గరిరిగ రిరిసని - పనిసా - | సాసాసానిస -
రీ నీ పమ - రిగ | రిగరిస - రిమపని -
రిస - నిసరిమపని ॥కా॥

4. నీ ప మ రి గ రి స - నీ ఫ మ ఫని సరి -
నీ స రి - పమరిస - నీసరి - మపనిప - | నీ సరి - గరిరిస -
నీస రి - నిసనిప - | నీసరి - మరిగరి -
నీపమ - రిమపని ॥కా॥

5. సాసాసా - సరినిస - పనిమప - రిగ
సనీ - ఫధనిపమ - రిగారి - సరిసా
సరిగ - నిసరి - పనిస - మపని - రిమప - స
రినీస - పనిమప - నిమాప - రిగరిస - | రిరిగరిసా - నిస
సనీఫ - నినిసరి -
రి మ - నిసరిమపని -
రి నీస - ఫనిసరి - | రిగరిస - రిమపని -
సరిమ - రిరిమపని -
సరిగరి - రీససని ॥
నిసరిస - రిమపని ॥కా॥

15 వ- మేళకర్త
శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని.

5. మాయమాళవ గౌళరాగము ఆదితాళము

ఆ. సరిగమపధనిస.
అ. సనిధపమగరిస.

గానకళారహస్యనిధి సర్వజ్ఞ బ్రహ్మశ్రీ టెంటుకూరి శివరామశాస్త్రిగారి ప్రియశిష్యుండు శామంతవాడి రాఘవేంద్రాచార్యులు గారిచే రచియింపఁబడినది.

ప॥ సరసాంగి నీపై వరులుకొన్నదిరా మేరగాదుర నీకుసామి॥
అ॥ మరునిగన్న శ్రీ వెంకటేశా! సుందరాంగా! దయనేలుకోరా॥
చ॥ కృపజూడుము యీవేళ ॥

ప॥ సా , - సనిదపద - నిసనిదపమపమ	గా - , , , , - గమ	పా మ - గి మ ప ద ని
స , - ర అ అ సాం - ం ం ం గి ఇ ఇ ని ఇ	పై - , , , , - మఅ	రూలు - కొ ఒ న్న ది ర
సనిస - దదని - పపద - మపదని సరిస	నీ - , , , , - సని	ద పమ - గ మ ప దని
మే ఎ ఎ - ర అఅ - గాఅఅ - దు ఉఉఉఉఉర	నీ - , , , , - కుఉ	ఉఉఉ - సా అఅఅమి
అ॥ నినిదపమ - దపపమగ - పమగరి సని	స రి గ మ పా ధ ప	ద ని స ని సా ,,
మఅఅఅఅ - రు ఉ ని ఇ ఇ - గ అఅఅ న్న అ	శ్రీ ఇ ఇ ఇ వేంక అ	టే ఎ ఎ ఎ శా ,,
సరిగ - రిగమగరి - గరిసా నిదపద	రి సా ని ద ప నీ	దపమ - గమపదని ॥సా॥
సు ం ం - ద అ రా ం ం - ం ం గ అ దఅయ	నే ఏ ఎ లు ఉ కో	ఒఒఒ - ర అఅఅఅ ॥స॥
చ॥ సా , , , , - రిసని - సనిద - నిదపద	మా , , , , మ గ	రి - స రి గ మ ప ద ని
సరిగ - నిసరి - దనిస - పదనిసరిగరి	రి సా ని ధ ప - సా	నిదప - గ మ ప ధ ని॥

చ॥ పా పా , , ప మ గ రి స రి గా , ,	మా , , , , ప ద	ప మ గ రి - స రి గ మ॥
కృ పా , , జా ఈ ఈ ఈ ఈ ఈ డు , ,	మూ , , , , ఈ ఇ	ఇ ఇ ఇ ఇ - వే ఎ ఎ శ॥
(1) పా , , , , దా , , పా మా గా	రి , , , పా	, , రీ , గా మ॥ కృ
(2) పా , ద ద ప మ గ మా , గ రి స రి గ	మా , గ ప మ ద ప	, మ గ రి గా మ॥ కృ
(3) ప ద ని సాం ని ద ని దా ప మ గ మ ప ద	ద ని ని సాం , - రి గ	మ గ రీ గ రి స ని
రీ స సాం ని నీ ద దా ప మ ప ద ని	సాం రి స ని ద పా	మ గ రి సా రి గ మ ॥ కృ
(4) సాం , , , , - రి స ని ద ప మ గ రి స ని	సా , , , , - రి గ	మ - గ మ ప ద ని స రి
గ రి రి స ని - రి స స ని ద ప - ని ద ద ప మ	గ మ ప - మ ప ద ప - ద	ని ద ని స రి సా ని
స రీ ని సాం ద నీ ప దా - ని ద ప మ	ద ప మ - గ ప మ గ రి	మ గ రి - స గ రి స ని
స రీ గ గ మ - ప దా ద ని ని - స రి గ రి	స సాం ప పా - స ని	ద ప - మ గ రి గా మ॥ కృ॥

6. దర్బారురాగము—ఆదితాళము

22 వ. మే. జన్యము

చరి - సాగ - శుమ - ప - చధ - కైని

ఆ. స రి మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ రి గా రి స

ప॥ చలమేల జేసేవుర - చాలా నమ్మిన నాపైని ॥ అ॥ వలచియున్న నాతో - వాదేల వేణుగోపాల దేవ॥

చ॥ పలుకుము నాతో ॥

ప॥ ప మ రీ - గాగా - రి స రీ ని రి స ని	ధ ప ధ ని - స రి స రి	పా మ గా రి స రి
చ అలా - మే ప్రీ - ల అ అ జె ఎ ఎ ఎ	ఎ ఎ సె ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ	వు ఉ రా అ అ అ
ప మ రి గ - ౦ స రి మ - ప మా ప - ధ ని స	నీ , ధా ప ధ ని	ప మ గ గా రి స రి ॥ప॥
చ అ అ అ - అ అ ల అ - అ ఆ అ - న ౦ ౦ ౦	మ్మి , నా అ న అ	అ అ అ అ పై ఇ ని ॥చ॥

అ॥ ధ ని ప ధ - మ ప రి మ - రి ప మ రి - గ గ రి స	మ మ రి ప ప మ ప ధ	ప మ ప ధ ని ని సా
వ అ అ అ - ఆ ఆ ల అ - అ అ అ చి - ఇ ఇ ఇ ఇ	యు ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ న్న అ	అ న అ అ అ అ తో
ప ధ ప స ని స రి స రి గా రి స ని స రి	సా, పా, ధ ని	ప మ గి గా రి స రి ॥ ప ॥
వ అ అ డె ఎ ఎ ల అ అ వే ఎ ణు ఉ ఉ ఉ	గో, పా, ల అ	అ అ డె ఏ వ అ అ ॥ చ ॥
ము॥ పమరిగరిస - నిరిసరినిస - ధపధని	స రి స మ రి ప మ ధ	ప ధ మ ప ధ ని సా
ధపధనిసరి - స రి గా , , స రి నీ	ధ ప స సా ప పా	ధ ప మ రి గ రి సరి ॥
చ॥ పా పా , , ధ ప - మ ప ధ ప దా ధ రి	నీ నీ దా పా	గా గా రి స రి మ ॥ పా ॥
పాలూ , , వు ఉ - ఉ ఉ ఉ ఉ ఊ ఉ ఉ	మూ ఊ ఊఊ	నా ఆ తో ఒ ఒ ఒ ॥ పా ॥
1. పా ,, - ,, ధా ,, పామారీ	గా, రీ, సా	,, రీ ,, మా ॥ పా ॥
2. పాదధపమపా - పమరిగారిసరి	ని రిస నీ స గా	, నీ సా రీ మ ॥ పా ॥
3. ధపధ - మప - రిమప సరిమపమరిగరి	స రి ని స ధ ని ప ధ	ప ధ ని స - రి మ ప ధ
పరిమపధ మపధనిస - పధనిసరిని	గ రి స రి ని రి స ని	స ధ ప ధ మ ప రి మ ॥ పా ॥
4. ధ ని స పా ప ధ ప మ రి గా రి స రి ని	సా, ధ ధ ప ధ ని	స నీ స రీ మ ప
ధా ని స రి స నీ, ధ ధ ప మ ధ ప మ	గా, రి రి స ని స	రి మప మ పా , ,
ధపమరి - గరిసా - రిమపరీమపధ	మా ప ధ ని స పా	ధ నిస రి నీ స రి
గా గా రి స నీ నీ ధ ప ధ ని స రి	నీ స పాధ మా	ప రీమ సా రి మ ॥ పా ॥

29. మేళకర్త రాగము.
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కావి

7. శంకరాభరణము — ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సామి నిన్నే కోరి - చాలా మరులు కొన్నదిరా ॥
అ॥ తామసము సేయక - దయజూడరా గోపాలా ॥
చ॥ నీరజాక్షి నీపై ॥

ప॥ సా , , - ని స ధ ని పా - మపగామా
సా , , - అ అ అ అ మీ - ఇ ఇ నీ ఈ
సా స ధ ప మ - పా ప మ గ రి - స రి గ స -
చా ల అ అ అ - మా రు ఉ ఉ ఉ - లుఉఉఉ -
అ॥ సాదధపమ - ధ పా మ - గ ప గా మ రి -
తాఅఅఅఅ - అ మా అ - స అ అ అ అ -

మ గ రి-స స రి-స ని ధ ప - ధనిసరి - సా
ద అ అ-యఅఅ-జా ఉఉ ఉ - డఅఅఅ - రా

ము { సరినిస - ధనిస - పధనిస ధపమపధ -
{ రిగమగ - రిగరిసని - పధనిసాపా -

చ॥ పా ధ ని స - స ని ధ - ప మ గ రి - గా మా
నీ ఇ ఇ ఇ - ర అ అ - జ అ అ అ - అ అ

పా - ధ ని పా - ధ ని
న్నే - ఎ ఎ ఏ - కో ఒ
ని ప ధ ని సా - ప మ
కో ఒ ఒ ఒ ఓ - న్న అ
గ మ ప - ద ధ ప - మ ప
ముఉఉ - శ అ అ - యఅ

స ధ ప - పా మ గ రి
అ అ అ - అ ల గొఒ

మ ప - గ మ ప - రి గ మ -
స ని ధ పా మ గ రి -

పా - మ ధా ప - స ని
క్షి - ని ఈ ఇ - ప ఇ

స రి - స ని ధ ప ధ ని ॥
ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ రి ఇ ॥
గ - రిగమ - పాధని ॥సా॥
అ - దిఇఇ - రాఅఅ ॥సా॥
ధ ని - స ని సా ॥ రిగ
అ అ - అ అ రా ॥ అఅ

స మ గ మ - పా ధ ని ॥
ప అ అ అ - లా అ అ ॥

స రి గ మ - ప ధ ని స -
స రి గ మ ప ధ ని ॥ సా ॥

ధ ప - మ గ మ - రి గ మ ॥
ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ - ని ఇ ఇ ॥

1. పా , మా , పా , - గా మా - రి గ | సా , - రీ , నీ | , - సారిగామ ||సా||
2. ప దా ప మ - గమపామగమ - రిగారి | స ని ధ ని - ప ధ ని స | రీ - నిసారిగమ ||సా||
3. మాధపమగ - మాపగమ - రిగసాని - | సమగరిసని - ధ ని | స రి గ మ పా - గ మ
పధని - పధనిసరి - సగరీ - సనిధని - | సా రి ని ధ పా - ధ | మగరిస - రిగామ ||సా||
4. పామపగమ - రిగసా - గమరిసని - ధ | ధాని - స రి స నీ - | సరిగమపా - ధ ప
సానిరీస - మగరిగసాని - పధని | సా - సా ని ధ పా - | మగరిసా - రిగమ ||సా||

29 మేళకర్త జన్యరాగము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

8. హంసధ్వని—ఆదితాళము

ఆ. స రి గ ప ని స
అ. స ని ప గ రి స

ప|| జలజాక్షి నిన్నుడబాసి - చాలా మరులుకొన్నదిరా ||
అ|| చెలియనేల రావదేమిరా - చెలువుడైన శ్రీ వెంకటేశ ||
చ|| నీ పాటి దొరనేగాన ||

ప|| గా రి సా , , - ని స రి గ - రి రి స ని | స రి స స ని ప - ని స | రి - పా నీ సా రి ||
జ ల జా , , - క్షి ఇ ఇ ఇ - ని ఇ ఇ ఇ - | న్నుఎఎ ఎ ఎ ఎ, - డ అ | అ - బా అ సి ఇ ||

గ రి స - ని స రి - ప ని స రి గ - ప గ ని పా- | స ని స రీ - స ని ప - | ప గా రీ సా రి -
చ అ అ - ల అ అ - మ అ అ అ అ - రుఉఉలా- | కొఒ ఒ ఓ - న్నఅ అ - | అ దీ ఈ రా అ ||

అ|| ప గ రి స ని స - రి గా - రి రి స ని ప - | ని స రి గా స - గ రి - | గ పా ని సా , , -
చె ఎ ఎ లి ఇ ఇ - యా అ - నె ఎ ల అ అ - | ర అ అ వా అ - దె ఎ - | ఎ ఏ మి రా , , -

రి స ని-ప ని స రి గ - స రి గ ప - గ రి స ని -
చె ఎఎ-ఉంపు ఉ ఉ ఊ - ద ఇ ఇ ఇ - న అ అ అ -

ము
గా ౩ గ - రి స రి - ని స రి గ - రి రి స ని -
గ రి స రి - గ ప ని - రి గ ప - ని స రి గ ప -
రి స ని పా - ని గ రి స నీ - ప ని స రి గ -
గ ప గ రి స ని - స రి స ని ప గ - రిగపని -

చ॥ నీ , , - , , సా రీ స ని ప - ప గ రి
నీ , , - , , సా ఆ టి ఇ ఇ -దొ౦జ ఒ

1. నీ పా ,, - గా ,, రీ సా నీ -

2. నీ ప గ రి స - రి గ రి స ని - పా రి ని

3. ని ప గ రి - ని గ రి ని - ప ని ప స - ని రి స గ
ప ని స రి గ - గ ప ని స రి - రి గ ప ని స - ని

4. సా ,, - ,, ని రి స ని ప గ - రి స రి గ
స రీ ని రి ని ప గ - ప రి గ ప గ రి స

ని ప గ పా, - రి గ ప నీ - గ ప ని స రి
గ రీ ని స రి - ప గా రి స ని - ప ని స రి

రి రీ స ని ప - ప గ
శ్రీకాం౦ ౦ - క టె

రీ - ని గ రి ని స రి
ప ని స రీ - గ ప ని -
పా ని సా రి గ రి -
గ రీ స ని ప - రి స

గా , - గ రి స రీ -
రా , - అ అ అ నీ -

పా , రీ , నీ

, - గ రి ని - ప ని స రి

రి ప గ ని - ప స ని రి
గ రి స ని - పరి స ని

పా ,, - ,, స ని
రి ని గ రి - గ ప ని -

ప ని స రీ గ - ని స
సా , పా , - ని ప -

, రి స ని - ప ని స రి
, ఎ ఎ ఎ - శ అ అ అ॥

ప - ని స రి గా , - ప
రి గ ప ని సా , రి
ప ని స రి గ రి - ని రి
, ని - ప గా రి స రి ॥జల॥

రి స ని - స రి గా ప ॥
ఎ ఎ ఎ - గ అ నా అ ॥

, - సారిగాప ॥సి॥

, - రి గ - ని స రి గ ప ॥సి॥

ని గ రి ని రి ని ప గ -
ప - గ రి - ని స రి గ ప ॥సి॥

ప గ రి స - రి గ ప ని -
రి గ ప ని - సా , , -

ని గ రి రి - నీ ప ని -
గ రి స - ని స రి గ ప ॥సి॥

16 మేళకర్త రాగము
శురి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

9. చక్రవాకము—ఆదితాళము.

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ఉమ్మడిశెట్టి వెంకటస్వామి నాయ్డుగారిచే రచింపబడినది.

ప॥ సరసుడ నిన్నె కోరి-చాలా మరులుకొన్నదిరా॥
అ॥ ధరలో వెలయు శ్రీ వెంకటేశా-దయయుంచి నేలుకోరా॥
చ॥రారా చెలితాళ లేదుర॥

ప॥ సా , - ని ధ ని ప ధ - నీ ధ ప - మ గ రి స	రీ , సా ని - ధ ని	సా , - ప మ ప ధ ని ॥
సా , - ర అ అ అ అ - సూఉఉ - డ అ అ అ	నీ , న్నె ఎ - కో ఒ	ఓ , - ఒ ఒ ఒ రి ఇ ॥
స ని ధ ప - మగమ - రిగమపమ - గ రి సా -	ని ధ ని స - రి గ మా -	గ మ ప ధ - నీ ధ ని ॥సా॥
అ అ అ - ల అ అ - మఅఅరుఉ - ఉఉలూ -	కో ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ ఓ -	న్నఅ అఅ - దీ ఇ ర ॥సా॥
అ॥ మ మ ప మ - మా గ రి - స ని సా - మగమా -	ప మ పా - ప ధ ని ధ -	నీ ధ ప - ధ ని సా
ధ అ ర అ - లో ఒ ఒ - వె అ లా - యుఉఊ	శ్రీ ఇ ఈ - వెఎ ఎం -	కా టే ఎ - ఎ ఎ శా -
రి గ మా - గ రి స ని - సా ని ధ - ప ధ నీ -	ప ధ ని స - రి స ని ధ -	ప మ ప ధ - నీ ధ ని ॥
ద అ అ - యఅ అ ఈ - యూఉం - చి ఇ ఈ -	నె ఎ ఎ ఎ - లు ఉఉఊ -	కో ఒ ఒ ఒ - రాఅ అ ॥
ము॥ { సా , రి స ని ధ ని - ప ధ ని స - ని ధ ప మ -	పాధా - ని ధ ప మ -	పా గ మ - రీ ,, -
స రి గ - రి గ మగమ - పధనిధ - దానిధ -	పా ధ - మ ప మ గ మ -	స రి గ మ - పా ధ ని ॥సా॥
చ॥ ధా , , - ప ధ ని స - ని ధ ప మ - పా, మ -	గ రి స ని - ధ ని స రి -	గ మ ప మ - పా ధ ని ॥
రా , , - ర అ అ అ - చె ఎ లి ఇ - తా, అ -	ళ అ అ అ - లె ఎ ఎ ఎ -	దు ఉ ఉఉ - రా అ అ ॥

1. పా, మా, గా - రీ, సా, న్రీ	ధా, న్రీ, సా -	రీ, గా మ ప ని ‖రా‖
2. ధ ప మ గ రి స - పమగరిస - మ గ రి స ని	ధ ని స రి గ - రి గ మ	గ మ ప - గ మ ప ధ ని ‖రా‖
3. నీ ధా - ని ధ ప మ - పాపా - దపమగ -	మా ప్ప మ - గ రి స ని -	స రి గ మ పా , , -
మ గ మ ప - ధ ని స ని - రీసా - నిధపమ -	ప ధ ని స - రి స ని ధ -	ప మ ప ధ - నీ ధ ప ‖రా‖
4. సా ,, - ని స రి స - నీ సా - నీ ధా -	ధ ని సా ,, ని ధ -	ప మ గ రి - స ని సా -
ప మ పా - ప్ప మ గ మ - పధనిధ - ధనిసని -	రీ , సా ని - ధ ని -	సా , , - స రి రి స -
ని స స ని - ధ ని ధ ప - మగరిస - రీ , స	, ని - ధ ని సా ,, -	రి గ మ - గ మ ప ధ ని ‖రా‖

16. హ. జన్యరాగము

హరి-అంగ- శుమ-ప-చధ-కై ని

ఆ. స రి గ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప గ రి స

10. మలయమారుత ము —— ఆదితాళము

ఉమ్మడిశెట్టి వెంకటస్వామినాయుడు గారిచే రచింపబడినది.

ప‖ మలయమారుతముచే - మది ఝల్లుమనెరా ‖

అ‖ ఇల శ్రీ గుంటూరి పురీశ - ఇభరాజవరద రారా

చ‖ మరుడు నాపై వెడలెర ‖

ప‖ గా రీ సా , ని - ధా నీ సా , , -	స రి గ రి - రి గ రి స -	ని రి స ని - ధ ని స రి ‖
మాలాయా , అ - మా అ రూ , , -	త అ అ అ - అ అ అ అ -	ముఉఉఉ - చె ఎ ఎ ఎ ‖
గ రి స ని - ధ ని స రి - గా ప ధ - ని ధ ప -	గా ప ధ - ని ద ధ ప -	గ ప గ రి - స ని స రి ‖గా‖
మఅ అఅ - ది ఇ ఇ ఇ - ఝూఅఅ - ల్లుఉఉ -	మా అ అ - నె ఎ ఎ ఎ -	ఎ ఎ ఎ ఎ - ర అ అ అ‖మా‖
అ‖ ని ని ద ధ - పా ప గ - గ ప ధ ని ధా ,, -	గ ప ధ ని - ప ని ధ ప -	గ ప ధ ని సా , , -
ఇ ఇ ఇ ఇ - లా శ్రీ ఇ - గు ఉ ఉం టూ ,, -	రి ఇ ఇ ఇ - పు ఉఉఉ -	రి ఇ ఇ ఇ శా , , -

స్స రి స - గ రి స ని - ధ ని స ని-దా, ని -	ప ధ ని ధ - గా ప ధ -	ని ద ధ ప - గ రి స రి ||
ఇ ఇ ఇ ఇ - ఖ అ అ అ - ర అ అ అ-అ, జ -	వ అ అ అ - గా అ అ -	ద అ అ అ - గ అ అ గ ||
అ|| గా రి స - ని ధ నీ పా - ధ ని సా రి ని -	స రి గా - రి గ పా -	గ పా ధ - ని ధ ప ధ -
ఏ ల ర - యికయిూజా- ల ము చా లుర-	తమి తా - శి ను గాం.	స దే ర - ప లు క ర -
స రీ గ రి స ని ధ - పా ధ ని - స ని ధ ప -	గ ప ధ ని సా ,, -	ని ధ పా - గ రి స రి ||గా||
ని రంత రము నిను - స న్నుతి - స లు ప గ -	న లు గుట మే ,, -	ల ట రా - ప లుమరు ||మా||
చ|| ధా ,, - ,, ప ధ నీ - ని ద ధ ప - ప గ	పా , , - , , - గ ప	ధ స ని ధ - గ ప ధ ని||
మా ,, - ,, రుఊఊ - దు ఉఉఊ - న అ	సై , , - , , - వె ఎ	డ అ అ అ - లె ఎ ఎ ర||
1. పా, గా, రీ - సా, నీ, ధా -	నీ , - సా, రీ -	గా పా, ధా ని ||
మా, భా, గా,- యే, లే, రా -	మం,- దా, హో -	సా మే, లా ర ||మా||
2. నీ, ధా, పా - గ ప ధ ని - స ని ధ ప -	గా, రీ, సా -	ధ ని స రి - గ ప ధ ని -
పం, తా, ము- వ ల దు ర యి క ర అ -	వ్యం తై, నా-	ద య ద ల- చ గ ద ర ||మా||
3. నీ, ధా ని ప ద - ని సా ని ధ ప - గ ప	గా, రీ స - స రి	గ పా ధ - ని ధ ప ధ
నీ, దా న నిటు - ని రా ద ర ణ- న ను	పో, రా డ- త గ	దు రా ర - సి క వ ర -
గా, రీ స - ని రి సా, ని - ధ ని ప ధ -	స రి గ రి స ని - ధ ని -	స ని ధ ప - గ ప ధ ని||
నా, నేర - మి క సై, చి- చ ను వు న -	బె న గొా న స మ- య ము -	స ర గు న - గ ల యర||మా||
4. సాం ,, స ని ని ధ - ధ ప ప గ - గ రి రి స	రీ ,, - స ని ధ ని -	స రి గ రి - గ పా ప -
శా ,, రి కములు - శు క మధు - క రములు	కో ,, - కి ల ను లు-	క ల క ల - ని గూ య -

గ ప ధ ని - స రి స ని ధ ని - ప ధని-పనిధ	గ ధ ప - గ ప గ రి స -	రి గ ప గ - పా ధ ని -
ములుకుల - ప గి ది చె వు ల - జొ౦రగ-వగల -	నా౦గ ల - త గులం వ డి -	క లు వ ల - రా౦యుడు -
సా రి గ - ప గ రి స - ని ధ ప ధ - గపధని -	స రి సా - ని ధ పా -	గ ప ధ ని - ప ని ధ ప॥
వెన్నెల - యదుకులం - నె ర ప గ - దెరపున -	ద రి జే - రి తి రా -	కా ం గి ట - న దుమర ॥మా॥

22 వ. మేళకర్త జన్యరాగము. 11. ఆభోగిరాగము-ఆదితాళము.

ఆ. సరిగమధస
అ. సధమగరిస

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని.

ప॥ ఎవ్వరి బోధనవిని-యీలాగు జేసేవురా ! ॥ అ॥ జవము గానన్నేలరా ! శేషాచలేంద్ర ! శ్రీ వేంకటేశ్వరా ! ॥ చ॥ మరుబారి కోర్వజాలనురా!॥

ప॥ రి గా - గ రి సా - స రి స స - ధ ధ ధా	ధ ధ స ధా స - ధ స	రి గా మ - గ గ రి స
ఏ వా - రి ఇ ఈ - బో ఒ ఒ - ధ అ అ	న ల ల అ అ - ని ఇ	ఇ ఈ ని - ఇ ఇ ఇ ఇ
రి గ మ గా మ - రి గ స రి - ధ స రి గ మ -	ధ మ ధ సా స - ధ స	ధ మా - గ మ గ రి స ॥రి॥
ఇ ఇ ఇ ఈ ఇ - ల అ అ అ - గు ఉ ఉ ఉ ఉ -	జె ఎ ఎ ఏ ఎ - నె ఎ	ఎ ఏ - వు ఉ ర అ అ ॥ఏ॥
అ॥ స స ద ధా మ - ద ధ మ గా రి - గ మ రి గ	స రి గ మా మ - ధ స	గ రి గ - మ ద ధ సా
జ అ అ వా అ - ము ఉ ఉ గా అ - న ల అ అ	న్నె ఎ ఎ లా అ - ర అ	అ అ శే - ఎ వ ల అ
ధ స రి సా రి - గ మ రి గా - మ గ గ రి	రి గ రి స రి - ధ రి స	స ధ మ - ధ మ గ రి స ॥రి॥
చ అ అ శే ఎ - ం ద్ర అ అ - శ్రీ ఇఇఇఇ	వెం ం ం ం ం - క అ అ	టె ఎ ఎ - శ్వ అ ర అఅ ॥ఏ॥
చ॥ రి గ మ - రి గ - స రి గ సా రి - స ధ ధ ధ	స ధ స రి రి - గ స	రి మా - ధ మ గ రి స
రిగ మ - గా మ - ధ మ ధ సా - రి గ స రి గ,	మ గ రి - గా రి స ధ	రి సా - ధ మ గ రి స ॥ఏ॥

చ॥ మాధమధా- ధసధమ దధసారీ | ధ సదధ మా - గమ | గరిస - రిగ - సరిగ
మారుతబా -అఅఅఅ రిఇఈఈ | కొఒఒర్వా - జఅ | లఅఅ - నుఊ -రఅఅ

1. మా , , , , - , , ధామాధాసా | ధామా - , , గా | రి సా , రి గ ॥ మరు॥
2. మధసధామ - ధమగరిగ - మగరిస | ధ సా - రి గ మ ధ స | స ధ మ గ రి - సరిగ ॥ మరు॥
3. ధసధమ - గరిగమ - ధమగరిగ - సరిస | రి గ మ ధ స - రి గ రి | స ధ మ గ రి - సరిగ ॥ మరు॥
4. సా, - సాస - రిగసరీ - రిసధమధ | సా , - స ధ రి స ధ | , స ధా మ - గరిస
రి గ మ ధాస - రిగమరీ - గరిస - సధ | రి సా - దమధ - సధ | , మగరి - సారిగ ॥ మరు॥

15. మేళకర్త జన్యరాగము 12 సావేరి—ఆదితాళము | ఆ. స రి మ ప ధ స
శురి-అంగ-శుమ ప-శుధ-కాని | అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సరసుడా నిన్నే కోరి - చాలా మరులుకొన్నదిరా॥
అ॥ గిరిని వెలయు శ్రీ వేంకటేశా కరుణించ ఇదే సమయము ॥
చ॥ దానిపై సెనరున ఈ వేళ ॥

ప॥ సా రి గా - రి గ రి , , - రి గ రి రి | సా - స రిస ని ధా - | గ రి రి గ - రి స ని ధ
సారాసూ - ఉఉడా, , - ని ఇ ఇ ఇ | ఈ - న్నె ఎ ఎ ఎ ఏ- | కొఒ ఒ ఒ - రి ఇ ఇ ఇ॥

స రి పమగరిస - ద ధ మ గ రి స - ధ స రి | మ ప ధ - రి సా - మ ప | ధ ని ధ మ - గ రి స ధ ॥
చఅఅఅలఅ - మ అ అ రుఉఉ - లుఉఉ | ఉ ఉ ఉ- కొ ఓ - న్న అ | అ అ అ అ - ది ఇ ఇ ర ॥
అ॥ దధప - మపధ - రిమపధమా - గ రి స రి - | రి స ని - ధ ని ధ ప ధ - | ప మ ప ధ - సా , , -
గిఇఇ - రి ఇఇ - నిఇఇఇవే - ల అయుఉ- | శ్రీఇఇ - వెం ం ం క అ - | టె ఎ ఎ ఎ - శా , , -

ప ధ స రి - గ రి రీ - గ రి రి గ - రిసనిధ - | రి సా ని ధ ప - ధ మ , గ రి స - సా ని ధ ||
క అ అ అ - రుఊఊ - ణి ఇ ఇ ం - చఅఅ - ఇ ఈ జె ఎ ఎ - స అ , మ అఅ - యాముఉ||

సా రి గ - రి స రీ - స గ రి స - నిధపధ - రీ స - గ రి గ స రి - ధ స రి మ పా, - ధ
ధ ప మ - రీ మపధ - స రి స - పమధప-ని ధ ని - ప ధ మ ప - స రి మ ప - ధ ని ధా , , -
ని ధ ప మా ప - స ని ధ పా ధ - రిసనిధ- పా మ - ధా ప - ని ధ - ప ధ స రి - గ రి రీ -
ధ గ రి స ని ధ - ధ స ని ధ - ప మ గ రీస - గ రీ స ని ధ - రి స ని ధ - ప మ గ రి స ధ ||సా||

చ|| ధా, - మపధసా - ని ధ ప మ - గ రి స ధ - రీ , - రి స రి - మ ప , ధ - ప ని ధ ప మ ప ||
దా, - నిఇఇపై - ఇ నె ఎ ఎ - న అ అ అ - రూ, - న అ అ - ఇ ఇ , నె - ఎ ఎ అ అ అ ||

1. దా, - పా, ధా - పా మా గా రీ - మా, పా, ధా - , నీ ధా పా మ ||దా||
2. ధా ని - ప ధ ప మ ప - ధ ని ధ మ - గరిసధ- సా రి మ ప ధ - స రి మ పా - మ ని ధ ప మ ||దా||
3. ధ ని ధ మ గ రి - ని ధ మ గ రి స - ధ మ గ రి స - గ రి స ని ధ - రి స ని ధ ప - ధ స రి మ ప
ధ - మ ప ధ స ని ధ - రి స ని ధ - పధసరిగ- ధ స రి - ప ధ స - మ ప ధ - గ రి స ని ధ ప మ ||దా||
4. సా ,, - ,, రి స ని ధ ప మ - గ రి స ధ సా ,, ,, ప మ | ధ ప - ని ధ ప మ ప ధ -
స ని ధ పా ధ - ని ధ ప మా ప - ధ మ గ రి - ని ధ ప మ - స ని ధ ప - రి స ని ధా - పా ద -
మ గ రి సా , - ధ స రి మా ప - రి మ ప ధ - ప మ ప ధ స - మ ప ధ స - రి గ రి రి స ని ధ -
రి సా ని ధ ప - ధ పా మ గ రి - మ ప ధ స - | రి గ రి స - ని ధ పా - మ గ రి సా - రి మ ప ||దా||

8 వ మేళకర్త రాగము
శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

13. తోడి—ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఏరా నాపై నింత చౌక సేయ - మేరగాదుర నాసామి ॥
అ॥ మరువగన్న శ్రీ వెంకటేశ సుకుమార సన్నెలంగోగ సరసుడ ॥
చ॥ దానిమాటలు విని ఇంత సాహసమేలర ॥

ప॥ సా , స ని ధ - ప ధ ని - ని ధ ప - మ గ మ ని -	ధ ప స మ గ రి - స రి	గ మ ప - గ మ ప ధ ని ॥
ఏ , ర అ అ - న అ అ - ప ఇ ఇ - ని ఇ ఇంత -	చౌ ఉ ఉ క అ అ - స అ	ఎ అ అ - యుల అ అ అ॥
స రి గ రి స ని - ధ ని స ని ధ ప - మ గ మ ని	ధా ,, - ,, స ని	ధ ప మ - గ మ ప ధ ని॥సా॥
మె ఎ ర అ అ - గ అ అ దు ఉ ఉ - గ అ అ అ	నా ,, - ,, స అ	ఎ అ అ - మి ఇ ఇ ఇ ఇ ॥ఏ॥
అ॥ ని ధ ధ ని - ధ ప మ - గ మ ని ధ మ-గరిస-మ	గ మ - ప స ని - ని ధ ప -	ధ ని స ని సా - ధ ప
మ అ అ అ - రు ఉ ఉ - ని ఇ గ అ అ-న్న అ అ-శ్రీ	ఇ ఇ - వెం ం ం - క అ అ -	టె ఎ ఎ ఎ శా - సు కు
ధ ని - స రిగరి - స గ రి సా ని - ని ధ ని స -	ధ గా రి స ని - ధ ని	, ధ ప మ - గ మ ధ ని -
మ అ-అ అరఅ - న అ అ న్నే ఎ - లు ఉ ఉ ఉ -	గో ఓ ర అ అ - స ర	, రి అ అ - సు ఉ ఉ డ -
చ { స రి స ని - ధనిసానిధ - ని ధ ప మ - గమ	ప ధ ని - ధ ని స - ని ధ	ని స - ని రి సా , , -
{ ధ ని ధ గ రి - రి మ్మగరి - సనిధప - ధనిస-	ని స రి - ధ ని స - మ ధ	ని - గ రి ని-ధ మ ధ ని ॥ఏ॥
చ॥ ధా , ని - రి స స ని - ని ధ ప - గా రి స రి -	గా , మా , - ప ధ	ని సా - నీ ధ ప మ ॥
దా , ని - మ అ అఅ - ట అ లు - వీ ఇ ని ఇ -	ఈం ం తా , - స అ	హాసా - మే ల అ ర ॥

1. గా మా గ రి - ని రి సా - ధ ని స రి - ని రి	, రి - రి గ మ ధా - ని	ధామ - గా మా ని ||దా||
2. ధా ని ధ ప మ - గ మ ధ పా - గా రి స ని -	సా రి గ మ ప - స రి	గమా - ని ధ మ గ మ ||దా||
3. ధ ని ధ మ గ మ - ని ధ మ గ రి స - ధ మ గ రి	స - గ రి ని - ధ ని రి ని -	ధ ని స రి గ మ - ధ మ
ధని - స రి ని - ధ ని స రి గ రి ని - ధ ని ధ మ	గ రి స - గ రి ని ధ మ	గ రి స - ని స రి గ మ||దా||
4. ప ధ ని సా ని - ధ ని స నీ ద - రి స ని ధ -	పా మ గా మ ని ధ -	ప ధ ని స - ధా ,, -
ని ధ మ గ రి స - ధ మ గ రి స - రి గ మ ధ ని -	రి సా ని ధ ప - స ని	, ధ ప మ గా మ ని ||దా||
5. సా , ని - ధ ని సా , ని - సా , ని ధ ప -	ధ ని ధా ,, ప ధ	ని ధ ప - గా మ ధ ని -
రి ని ధ మ గ రి - ని ధ మ గ రి ని - ధ మ గ రి	ని - ధ ని స రి గ మ ధ -	స రి గ మ - ధ మ ధ ని -
స రి గ రీ ని - ధ ని గ రీ ని - ధ ని ధ ధ	, మ - గ మ ని ధా మ -	గ మ ధ మ ధ ని - స రి
గ మ గ రి ని - ధ ని గ రి ని ధ మ - గ మ గ రి	స సా - స సా ని ధ	మ గ రి - ని స రి గమ||దా||

8. మే. హనుమత్తోడి జన్యము

శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

14 ధన్యాసిరాగము——త్రిపుటతాళము

ఆ. స గ మ ప ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ వనజాక్షి నిన్నే కోరి - వలచియున్నదిరా సామి ॥

అ॥ మనసు జారిన - మా చక్కని త్యాగేశ ॥

చ॥ నీ సాటెవరురా ॥

ప॥ ధా పా - గా రీ సా - స ని స ని గా -	ప గ మ - ధ ప - స ని	ధ ప - ని ధ ప మ గ ప
వ న - జా ఆ ఆ - అ అ అ అ క్షి -	ని ఇ ఇ న్నె ఎ ఎ - కో ఒ	ఒ ఒ - రి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ
ద ధ ప మ - గ మ ప ధ మ ప - గ గ మ గ రి స	ని స ని ధ ప - ని ని స	స ని స ద ధ ప గ మ ॥
వ ఆ అ అ - ల అ అ అ అ అ - చి ఇ ఇయు ఉ ఉ	న్న అ అ అ - ది ఇ ఇ	ఇ ఆ అ స అ ఆ అ మి ||వ||

అ॥ సని ధ ప - ని ధ ప పమ - గ మ ప ధ ధ మ ప	ని స ని గ గ రి స - ని	స ని ధ ప - ని ని సా -
మ అ అ అ - న అ అ అ అ - ను ఊ ఊ జ అ అ అ	అ అ అ ౩ ఇ ఇ ఇ - ఇ	ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ న -
ని స గ గ - మ ప మ గ రి స - సా ని ధ ప మ	గ మ ప ని సా - ని ధ	ప - ని ధ ప మ గ ప మ-
మ అ అఅ - అ అ చ అ అ అ - క్క_అ అ అ అ	ని ఇ ఇ ఇ త్యా - అ అ	అ - గ ఎ ఎ ఎ శ అ అ -
మ॥ ధ ప మ గ రి స పా ప - ధ రి ని సా స - గ	గా మ - ని నీ స - ని	నీ ధ ప - గ మ ప మ
ప ని ధ ప - మ గ రి స ని ధ ప - మ గ రి నీ -	స సా రి ని ధ - ప మ	, నిధ ప - గ గా మ ॥ప॥
చ॥ నీ, సా, ప ధ ప - స ని స - ప ధ మ ప	గా, - మ గ మ ప ధ	ప - స ని స - ప ధ మ ప
నీ, సా ఆ అ అ - అ అ అ - అ అ అ అ	తె, - ఎ ఎ ఎ వ అ	అ - రు ఊ ఊ - ర అ అ అ
1. నీ, ధా, పా, - గా రి సా రి	నీ, ధా, పా	, నీ సా - గ మ ప ॥నీ॥
2. నీ ధ ప - ప మ గా రి స - గా మ ప - నీ	రిస-మా ధ ప - గా	రి స - గా మ ప ధ ప॥నీ॥
3. స స ప మ ప - స రి ని గ రి - స మ-సప-మని	ధ ప - గ మ ప ని ని స	మ గ మ ప ని ని - స రి
ని ధ ప - గ రి స మ గ రి స - ని స రి - ప ని స	గ మ ప - స ని ధ ప - రి	స మ గ రి స - ని ధ ప ॥నీ॥
4. సా ,,,, రి స ని ధ ప - గ మ ప ని ధ	పా ,,,, స ని	ధ ప మ గ మ ప ని ని -
స గ గ - స రి రి - ని స స - ప ని ని -	ప ధ ం పా - మ గ రి	సా, రి స ని ధ ప ॥నీ॥

20 వ మేళకర్త

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

15. భైరవిరాగము—ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ వనిత నిన్నే కోరి, వలచియున్నదిరా

అ॥ ఘనుడౌ మాచక్కని- వేదపురీశ॥

చ॥ మానితగుణసాంద్ర॥

ప॥ రీ మా - గ రి గ గ రీ - స స రి రి - గ గ
వా నీ - త అ అ అఅ- ని ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ

గ గ రి గ - మపధ - ధపపమగ - మ గ రి స
వ అ అ అ - లఅఅ - చిఇఇఇఇ - యుఉఉఉ

అ॥ ని ని ధ - ధ ప ప మ గ - మపమగ - రిసనిస -
ఘఅ అ - నఉఉ ఉఉ - ఉఉడవు - ఉఉమఅ-

ని సం గం గం రిం - ని సం రిం నీ ధ ప - ప మ ప ధ -
క్కు అఅఅఅ - అ అ అ నీ ఇ ఇ- వె ఎ ఎ ద -

మ॥ గా రి స - రి స నీ ధ ఫ - ధ ని సా రి ని -
మ గ రి - ప మ ధ ప - ని ధ స - సంనిధప-రిస

చ॥ మా ,, - ,, నీ ని ధ ధ మ - మ గ రి స -
మా ,, - ,, నీ ఇ ఇ ఇ ఇ - త అ అ అ -

1. సా , , , , - సా ,, నీ నీ ధా -
రి , , , , , - రీ , , రీ గా మా -

2. నీ నీ - ధాపా ,, - ధా నీ సా
మ గారీస-నినీధాఫ - ధ ని స రి

3. గా ,, - ,, మ గ - గ మ గ గ - మా మా-
గ మ పా గ రి - గ మ మా గ రి గా రి స-

రి స - నీ ధ - గ రి ని
ఇ ఇ - నే ఎ - క్రో ఒ ఒ

ని ని ధ ప మ - రిం సం నీ
న్న అ అ అ అ - ది ఇ ఇ

గ గ రి - గ మ ప గ రి -
అఅ అ - అ అ అ చ అ -

ని సం రిం ని ధ ప - మ ప
పుఉ ఉ ఉఉఉ - రి ఇ

స రి గా - రి గ మా -
గం రి సాం - ని ధ పా -

రీ , గ - రి గం మా
గా, ణ అఅసాం

ని పా ,, - ధా
గా, రీ, సా

రీ - నీ సా రీ
గ రీ ని - స రి గ గ

గ గ రి రీ స ని స -
సా ని గా రి గ మ -

స రి - ప మ మ గ రి స ॥
ఒ ఒ - ఒ ఒ, రి ఇ ఇ ఇ ॥

ధ ప - మ ప మ గ రి స ॥
ఇ ఇ - ఇ ఇ ర అ అ అ ॥

గ మ ప ధ - నీ సాం -
అఅ అ అ - ఆ ఆ -

మ- ధ ప ప - మ గ రి స ॥
ఇ - శ అ అ - అ అ అ అ॥

గ పా మ - ని ధ ప ధ
మ ని ధ ప- మ గ రి స ॥వా॥

, - గ మ ప - మ గ రి గ ॥
, - ద్ర అ అ - అ అ అ అ ॥

, నీ సా రీ ని -
, - నీ సా రీ గ ॥మా॥

, , - రీ గా మా -
, - మ- ని ధ - మగరిగ ॥మా॥

రి గ మ గ - మా గ రి -
గ పా - ప మ గ రి గ ॥మా॥

4. నీ ,, - ,, ధ ధ ని ని ధ - ని ధ ప ధ మ - | పా ,, - ,, మ ప | ని ధ ప ప - మ గ ప మ -
పా మ గ రి స నీ ధ ప ధ - మ ప ధ ని సం - | మ ప ధ ని సాం - గ రి | గ మ పా - ని స రి గ ||మా||

5. సాం , సాంపం - ని సం రిం నీ ధ - ప ధ మ ప - | గా, రీ గ మ ప | ధ - మ ని ధ ప - మ గ రి
సా - మ గ రి సా - ప మ గ రి సా - ని ధ మ - | గ రీ సం ని ధ ప - మ | గ రి గ - మ పా , - ధ

మ గ రి గా - మ ని ధ ప ధా - ని సం రిం - ని సం | గం రిం - ని గం రిం సం రిం | ని సం ని రిం - సాం ,, -
సం ధ ని సం రిం గం - రి గ మ ప ధ ని - సం రిం గం రిం | సం - సాం రిం ని ధ ప - ప | , ధ మ గ రి - రీ గ ||మా||

20. మే. నఠ భైరవి జన్యము
సరి-సాగ - శుమ - ప - చధ-కైని

16. ఆనందభైరవిరాగము—ఆదితాళము

ఆ. సగరిగమపధపనిస
అ. సనిధపమగరిస

(గ ఈ గుర్తు అంతర గాంధారము)

ప|| కోరి సేవింపరే - కోర్కె- లీడేర్చు ||
అ|| హరిహరార్చితమైన - ఆనందభైరవిని||
చ|| జగదంబా - నన్బ్రోవవే||

గ్రంధకర్తచే
సమకూర్చబడినది.

ప|| నీ సా - గా ,, - మ ప గ మ - పా - ,, | ప ద ప - ప మ గ - మ ప | మ గ రి - మ గ గ రి స -
కో ఓ - ఓ ,, - రి ఇ ఇ ఇ - ఈ - ,, | సె ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ - విం | ం ం ం - ప అ అ రె ఎ -
ని ని ని సా ని - స గ రి మ గ - ప మ మ గ రి | గ మ ప ధా ప - మ ప | , ప మ మ గ గ రి స ||నీ||
కో ఒ ఒ ఓ ఒ - ర్కె- ఎ ఎఎఎ- ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ | లి ఇ ఇ ఈ ఇ - డే ఎ | , ఎ ఎ ర్చు ఉఉ ఉఉ ||కో||

అ|| ప ధ ప ప మ గ - మ ప మ మ గ రి - గ మ పా | మా , , , , - ధ ప | మ గ రి - స ని స గ మ -
హఅ అ రి ఇ ఇ - హ అ అ ర అ అ - ర్చి ఇ ఈ | త , , , , - మైఇ | ఇ ఇ ఇ - న అ అ అ అ

ప ధ ప సా ని - స గ రి - మ గ రీ గ రి స	ని సా ని ధ ప - మ ప	, ని ధ ప - మ గ రి స ||
అ అ అ ఆ అ - నంఈఈ - ద అ ఆ అ అ అ	శై ఈ ఇ ఇ ఇ - ర అ	, వి ఇ ఇ - ని ఇ ఇ ఇ ||
చు|| ని ని స స - గ రి - మగగరిస - స మ మ గ రి	స ని స గా మ ప ధ	ధ ప మ మ గ గ రి స -
గగరిగామ - ప ప మ గా రి - స మ గ రి	ధ ని స గా రి గ మ	ప ప మ గ మా , , -
ప ధ ప సా ని - సగరి - మ గ ప మ మ గ రి	మ గ రి సా ని గ రి	స నీ ధ ప మ ప ని -
సరిగ - ని స రి - పనిస - మ ప ని - గమపని	స గ రి సా , స ని	దపా, మ గ రి స ||శై||
చ|| పా మా - గ మ ప మ - పా ,, - పా ,,	మ ప ధ ప మ - గ మ ప	మ గ రి స - ని స గ మ ||
జా గా - ద ం ఈ ఈ - జా ,, - అ ,,	న అ అ ను ఈ - బ్రో ఒ ఒ	వ అ అ అ - వె ఎ ఎ ఎ ||
1. పా , మా , గా - రీ , సా , నీ	నీ , సా , నీ ,	గా , రీ గా మ ||జగ||
2. ప ధ ప మా గ రి స - ని ని ని సా ని గ రి	మ ప నీ సా ని ద ప	మ గ రి నీ స గ మ ||జగ||
3. ప ధ ప మ గ రి - పమగరిస - మగరి సని	స గ రి స ని ని - ని స	గ రి స - మ గ రి గ మ -
ప మ ప ని స రి గ - మపని సరి - గమపని	స-రి స ని ధ ప - ధ ప	మ గ రి - స ని స-గ మ||జగ||
4. సా , , , , రి స ని ధ ప మ గ రి స ని	సా , , , , రి స	మ గ ప మ - ని ప స ని -
స నీ ద ప మ గ మ - ప మా గ రి స ని ని	స పా మ గ రి స ని	స గా మ పా , , -
ప ధ ప సా ని - స గ రి గా మ గ రి స ని	స మా మ గ రి స ని	, స గ గ మా , , -
మగరి - పమగరిస - నిదపమ - గమపని	స గ రి సా - ని ధ ప	, మ గ రి స గా మ ||జగ||

28. వ, మే. జన్యరాగము
చరి - అంగ - శుమ - ప - చధ - కైని

17. కాంభోజి—ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ తరుణి నిన్నుబాసి - తాళలేదురా ॥
అ॥ ధరలో వెలసిన శ్రీత్యాగేశ జగధీశ ॥
చ॥ సరసకు రారా ॥

ప॥ ధ̣ా ధ̣ా సా - రి ని̣ ధ̣ ప̣ - ధ̣ స రి గ - మమ
తా రూ ణీ - ఇ ఇ ఇ ఇ - ని ఇఇఇ - ఇఇ

ధ̣సరిపమగ - స రి గ మ ప ధ - మ గ ప ధ -
తఅఅఅఅఅ - ళ అ అ ఆ అ అ - లె ఎ ఎ ఎ -

అ॥ ని ని ద ధ ప మ - ప ని ధ పా ధ మా - గమ
ధ అ అ అ అ అ - ర అ అ ఆ అ లో - ఒఒ

మ̇మ̇గ̇ - స̇రి̇గ̇ - ధస̇రి̇ - పధస̇ - మగపధ -
త్యాఆఅ - గెఎఎ - ఎఎఎ - శఅఅ - జఅఅఅ -

ము॥ ని̣ ప̣ ధ̣ సా స - ప̣ ధ̣ స రీ రి - ధ̣ రీ రి
స రి గ సా స - రి మ గ సా - రిపమగస -
మ గ రి సా స - ని ని ధ పా ధ - మ ప గా -
రి̇ గ̇ మ̇ రీ̇ గ̇ - స̇ రి̇ గ̇ సా̇ రి̇ - నిధ పధ -

చ॥ సా̇సా̇ - నినిధా - మ ప ద ధ - ని ని ధ ప -
సారా - స అ ఆ - అ అ అ అ - అ అ అ అ -

గ గ - రి రీ స - మ గ
సఊ - ఊఊఊ - బ అ

రి̇ సా̇ ని ధ ప - ధ ప
ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ - ఎ దు

ప ధ ని - ప ని ధ - మ గ
ఒ ఒ ఒ - వె ఎ ఎ - ల అ

స̇ రి̇ గ̇ - సా̇ని ధ ప -
గ అ అ - ఆ అ అ అ -

ధ̣ స ధ̣ రీ స - ధ̣ గ
రి మ గ మా ప - స రి

మ ప ధ ని ని ధ - ప ని
రి̇ సా̇ స̇ పా ప - స̇

మ ప ని ధ ప ధ - మా
మ ఊఊ ఊఊఊ - రా

రి గ - స రి ని̣ ధ̣ ప̣ ॥
అఅ - అ అ సీ ఇ ఇ ॥

, మ గ రి - రి సా ని̣ ॥పా॥
, ఊ ఊ ఊ - ఊ రా అ ॥తా॥

ప ప - ద ధ సా̇ ॥ రి̇గ̇
సి ఇ - న అ శ్రీ ॥ ఇఇ

ని ధ ప - మ గ రి స ని̣॥
ధి ఇ ఇ - శ అ అ అఅ॥

, గ రి గ - స రి ని̣ ధ
స మ గ మపా ,, -

ధ ప ధ - మ గ ప ధ స̇ -
ధ ప మ గ - రి సా ని̣ ॥తా॥

ప - గా మా పా ధ ॥
అ - రా ఆ అ అ ॥

1. సా, నీ , ధా , పా , - మా గా -	రీ, సా, - రీ	, గా మా పా ధ ‖సా‖
2. స ని ధ పా-ని ధ ప మ గ రి-ధ ప మ గ రి -	రి స ని షా ధ స రి	గ - స రి గ మ పా ధ ‖సా‖
3. ని ధ పమా,-పధ ప మా ప - మ గ మ ప -	మ ధ ప మా - ప ని ద	మ ప స ని ధ - సరి గ ‖సా‖
4. ధా ,, - ,, ని ప - ధ ని ని ధ - మా ప ధ -	పా ,, - ,, మ ప	ధ - మా ప - మగ మ ప-
ధపమ - నిధప - సనిధ - మాగమధ - సరిగ -	సా ని ధ పా - మ గ	రిసా - రి గ - మప ధ ‖సా
5. సా ,, - ,, స ని ధ ప - మ గ రి స రి గ -	సా ,, ,, స ని	ధ ప ధ - మ గ పా ధ -
రి గ మ పా - మ గ మ ప ధా - గ మ ప ధ ని-	, - ప ధ ని ని ధ - మ ప	ని ధ - ప ధ పా , - ధ
ప మ గమా - ప మ ప ధ ధా - ప స ని ని ధ -	ప ధ స - గ ప ధ స - రి	గ మ ప ధ - సా ని ధ -
స రీ స నిధ - రి స ని ధ - గ రీ స ని ధ -	ప ద స రి గా - గ ప	ధ ;; - రి గ మ ప ధ ‖సా

28\. మే. జన్యరాగము

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

18\. నాటకురంజి—ఆదితాళము

ఆ. సరిగమధనిపధసస

అ. సనిధమగస

ప‖ చలమేల జేసేవయ్యా - చక్కని మా రంగయ్య ‖

అ‖ కలకాలము నీ పాదములే గతి యని నమ్మియుండగ ‖

చ‖ నన్ను బ్రోవ నీకు భారమా ‖

ప‖ మా గా - సా . ని - ధ ని ని ధ - ధా నీ	సా , , - , , ని ధ	ని స ని - ధ ని స రి గ ‖
చా లా - మే . ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ - లా అ	జే , , - , , సె ఎ	ఎ ఎ ఎ - వ ఇ ఇ ఇయ్య‖
మ గ స రి గ మ - ని ధ మ - గమనిధ - పధని-	స ని ధ - ప ధ ని ధ మ	గ స ని - ధ ని సరిగ ‖మా గా‖
చ అఅ అ అ అ - క్క అఅ - నిఇమఅ -అఅఅ -	ర ం ం - ం ం ం గ ఇ	ఇ ఇ ఇ - య అఅఅఅ‖చాలా‖

ఆ॥ సా ని ధ ని - ప ధ ని - స ని ధ - మ ప గ రి స - | మ గ మ - ప గ మ - ని ధ | ని - ప ధ ని సా ,, -
గా ల అ అ - క అ అ - ల అ అ - ము ఊ ఊ ఊ ఊ - | ని ఇ ఇ - ప అ అ - ద అ | అ - ము ఊ ఊ లే ,, -

ని స రి గ మ గ - స రి స - ని స ని - ధ ప ధ ని - | సా ని ధ మ - మా గ | స - స ధ ని స రి గ -
గ అ అ అ అ అ - తి ఇ ఇ - య అ అ - ని ఇ ఇ ఇ - | నం ం ం ం - మ్మి ఇ | ఇ - యుండ అ అ అ గ -

ము॥ మ మ గ స - ని ధ ని స - రి రి స ని - ధ ధ ధ ని - | స ని ధ - మ ని ధ ని ధ - | ధ ని స రి - ని స రి గ -
క రి పెంర - లి డ వి ని - దురము న - వెడ లిమ - | క రి ని - దు ని మి క రి - | వ ర దు డ - ని బి రుడు -
మ మ గ స రి గ - మ ని ధ మ గ మ - ని ధ ని స - | రి గ మ సా , - స ని | ధ మా - మ గ స రి గ -
ధ ర ను వెల సి - సుర లం టా గ డ - గ లి గి న - | ప తి త పా , - వ ను | డ శా - మ న వి గొ ను॥చాలా॥

చ॥ నీ ధా నీ ,, - స ని ధ ని ప - ధ నీ | సా ,, - ,, ని రి | స ని - ధ స ని ధ మా ॥
నా న్నూ బ్రో ,, - ఒ ఒ వ అ అ - ని ఈ | రూ ,, - ,, ధ అ | అ అ - ర అ అ అ మా ॥

1. ధా ,, - ,, - నీ ,, ధా ,, మా | గా ,, - ,, - పా | ,, రి - సా స
ఈ ,, - ,, - దే ,, బా ,, గ | నీ ,, - ,, - యూ | ,, రా - కా నూ

ధా ,, - ,, - మా ,, నీ ధా నీ | సా ,, - ,, - నీ | పా రి గా మా ॥
నీ ,, - ,, - వూ ,, న్న నీ నూ | నీ ,, - ,, - వీ | డా చే దా నా ॥నన్ను॥

2. నీ ధ - ప ధ ని ధా మ - గా మ - ప గ రి స - | నీ ధ ని - స రి సా - | రి గ మ - ని ధ మ గ మ ॥
నీ దు - స్మరణ గా క - జే రి - ఎ రు గ ను - | నీ ర జ - నయనా - | ద ను జ - మదహారణ॥నన్ను॥

3. నీ , సా , - ని రి స ని - ధ ని స ధ ని ప - | ధా , మా ,- రి గ | మ గ స - ని రి స ని ధ -
అం , డాం , - డము ల కు - న ధి ప తి వ ని - | నిం , డా ,- పెంర | లి డ గ - వి ని వి న క -

నీ , సా , - రి గ మ గ మ - ని ధ ని ప ధ - | నీ , సా , - రి గ | మ గ స - ని రి స ని ధ ॥
యుం , డా , - స రి యగు న - మ ద న జ న - | కుం , డా , - వ ర | పెం సగు - న ను ది న ము॥నన్ను॥

సా ,, - ,, - రీ గ మ గ స - ని రీ స ని ధ - | నీ ,, - ,, - ప ధ | ని స ని ధ - మ ప గ రి
అ ,, - ,, ద్రౌ ప తి కి - వ లు వ స భ - | లో ,, - ,, - త ర | గ క నురెయు - స గి న మ

సా ,, - ,, ని ధ ని స ని ధ - ని ప రి గ | మా ,, - ,, - రి గ | మ ప మ - గ మ ని ధ ని -
హా ,, - ,, ద య గ ల ని ను - ప్రా గ డ ను | నా ,, - ,, - త ర | మ గు న - సి రి వె ల యు -

సా రీ స ని ధ - నీ స ధ ని ప - ధా ప మ - | గా మ ప - గ మ నీ | ధ - మ ని ధ ని - ప ధ ని -
రం గ పు రి ని - ఏ లి న ప తి - నా గ ల - | రం గ ని - కో మ రుం | డ - తె లి సి తె - లి యక -

స రీ గ మ గ స - ని రీ స ని - ధ ని ధ - ప ధ ని - | స ధ ప - గ మ ప - గ రి | స - ని ధ ని - స రి గ మ॥
వ డ చి న బ లు - న డ త ల - సుమ ది - తలంప - | వ ల దు - వ ల దు - శ ర | ణు - శర ణు - మురహరి॥ నన్ను॥

28. మే. హరికాంభోజి జన్యము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

19. మోహనరాగము-ఆదితాళము

ఆ. స రి గ ప ధ స
అ. స ధ ప గ రి స

ప॥ నిన్ను కోరియున్నానురా - నిఖిలలోక నాయక
అ॥ నన్ను పాలింప సమయ మిదె - నా మీద కృపజూడర ॥
చ॥ నన్ను తొంగా - శ్రీనివాసా॥

ప॥ గా గా రీ ,, - స స రి రి - గ గ రి రి | స రి గ రి - స రి స ధ | స రి గ ప - గ రి స రి
నిన్నూ కో ,, - రి ఇ ఇ ఇ - యు ఉ ఉ ఉ | న అ అ - ను ఉ ఉ ఉ | ర అ అ - అ అ అ అ
గ ప గ గ రి స - రి గ రి రి స ధ - స రి గ రి | గ ప గ - ప ధ ప - ధ స | ధా ప - గ ధ ప గ రి॥
ని ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఖి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ల అ అ అ | లో ఒ - క అ అ - న అ | అ అ - యు అ అ క అ ॥ని॥

అ॥ గా గా పా ,, - గ గ ప ప - ద ద పా
నా న్నా పా ,, - రి ం ం ం - ప అ అ

గ గ ప ప ద ప - ద స ద - స రి స - గ రి స
న అ అ అ అ అ - మి ఇ ఇ - ద అ అ - కృ ఊ ప

మ॥ గా రి గ - రి స రి - స రి స గ - రి గ స రి
గ స ద ప ధ స రి గ - రి గ - సా రి - దా

చ॥ గా గా గా ,, - రి గ ప గ పా పా
సా న్నా తాం ,, - గ అ అ అ అ శ్రీ

1. గా , , , - రీ సా - రీ , , - ధా , ,
2. గా గ - రి గ రి - స రి గా గ - ప ధ ధ స రి
3. పా ద ద పా గ రి - సా రి గ - రీ స రి
4. సా రి గ రి - స రి స - ధ స ధ ప - గ రి స రి
స రి గ రి గ రి - ద స రి స రి స - ప ద స ద

ద స ద ద - ప గ ధ ప
స అ మ అ - అ అ య అ

ద స - రి సా ద ప ద
అ అ - జా ఊ ఊ ఊ ఊ

స ధ - స రి గ రి గ ప
స పా ద - స రి గ స

గ గ ధ ప ధా - గ ద
ని ఇ ఇ ఇ ఈ - ఇ ఇ

రి ధా - సా ,,
గా గ గ ధ ప గ రి
సా రి గ - పా ధా
సా ,, - ,, స స
స ద గ ప ధ ప ధ ప

ద - గ ద ప - గ రి స రి
అ - మి ఇ ఇ - దె ఎ ఎ ఎ -

స దా ప - గ రి స రి
ద అ అ - ర అ అ అ -

గ ప దా - పా , ,
, ద పా - గ రి స రి ॥సీ॥

ధ ప - గ ప గ రి స రి ॥
ఇ ఇ - న అ అ అ న అ ॥సా॥

రీ , , గా రీ ॥సా॥
గా గ - స ధ ప గ రి ॥సా॥
స సా - ధ పా గ రి ॥సా॥
రి రి గ గ - ప ప ద ద
రి స ధ ప - గ రి స రి ॥సా॥

28 వ. మే, హరికాంభోజి జన్యము
చరి - అంగ - శుమ - ప - చధ - కైని

ఆ. స మ గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

20 ఖమాసు—ఆదితాళము

ప॥ చలమేల జేసేవు ఇది మేరగాదు ॥
అ॥ బలజనాభ నిన్నే నే కోరివచ్చినాను ॥
చ॥ జాలమేల జేసేవు ॥

‖ సా నీ ధా , - ని సని - ధ ధ మా ,, -	మగమ - నిధనిపధ -	మపమ - గమప ధని
చా ల మే , - ఎఎఎ - ఎఎలా ,, -	జె ఎ ఎ - సెఎఎఎ -	ఎ ఎ ఎ-వుఉఉ ఉఉ
సా ని రి స ని - ధ ని స ని ధ ప - మ గ మ ని	ధా, ధపమ-ధప	, - ప మ గ మా,, ‖
ఈ ది ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ మొ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ	రా,-గఅఅ-అ అ	, - అ అ అ దా,, ‖చా‖
అ‖ ధనిధధపమ - పధపపమగమా - సా	మా - ని ధ ని - ప ధ ప	మగమప - ధనిసా
జఅఅఅఅ - లఅఅత్రఅఅజా - సా	భా - అ అఅ - అ అ అ -	ని ఇ ఇ ఇ - ఇఇన్నే
ని ని ధ ని స - రి గ మ - మ గ రి స - నిధనిరి	సానిధ-ప ధ నీ	నిపమ - గ మ ప ధ ని ‖
నె ఎ ఎ ఎ ఎ - కొ ఒ రి - ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇఇఇఇ	నా అఅ-అఅచ్చీ	ఇ ఇ ఇ - న అ అ అ ను ‖
ము‖ { సా,-సనిధపధ - నిసనిని - ధపమగ	మా, - నిధనిపధ -	మపమ - గమపధని
సనిధపమని - ధపమగధ - పమగరిస	మగమ - పధని - గమ	సధని - పమపధని ‖చల‖
చ‖ దా ,, - ,, - ని ధ ని స ని ధ - ప మ గ మ -	పా ,,-,,-స ని	ధ ప మ - గ మ ప ధ ని ‖
జా ,, - ,, - ల అ అ అ అ అ - మె ఎ ఎ ఎ -	లా,,-,, - జే ఎ	ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎవు ‖జా‖
1. ధా ,, - ,, నీ ,, పా ,, - ధా	,, - మా ,, - పా	,, - మా ,, నీ ‖జా‖
2. ధా , ని స ని - ప మ గా మ ని ధ ని ప ధ	రిస నిధ నిస పధ .	స రి స ని ద ప ద ని ‖జా‖
3. నినిధధని - పపధ - మమప - గగమ - రి గ	మపమ - దధప - నిని	దధపప - మమగమ
నినిధ - ససని - రిరిసస - నినిధపధ - ని	స ని - ధనిధ - పధప	మ ప మ - గమపధని ‖జా‖
4. నీ ,, - ,,-నిసనిని - ధపమగ - మని	ధా ,, - ,, - ధని	దధ - పధపమ - పధ
మా,, - ,,-మగమపమ - ధపధనిస -	నిధనిధప - నిధస	ధపమ పధనిరిస
నిరీ - సనిధపధ - నిసాని ధపమగ -	నిధా - ధపమ - ధప	మపా - మనిధా - ధ
నిసా - నిసరీ - సమగా - రిసనిధని -	సరీస - నిద - పధ	నిధాప - మగమని ‖జా‖

28 వ, మే. జన్యము
చరి - అంగ - శుమ - ప - చధ - కైని

21. శహనరాగము—ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప మ ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ మ రి గ రి స

ప|| శరణింప యిది మంచి - శరణము సామి ||
అ|| పరుల వేడలేను నా - పాలి శ్రీ వేణుగోపాలదేవ
చ|| కృపజూడుము - యీ వేళ ||

ప|| పా మా - గా గా - రీ గ రి - సా ,,	ని స రి - గ రి స - ని స	ధ ధ ధ - ధ ధ ని - స రి
శా రూ - ణి ఈ - ఈఇం - పా ,,	యిఇ ఇ- ది ఇ ఇ - ఇ ఇ	మ ం ం - చి ఇ ఇ - ఇ ఇ
ప మ గ మ - రి గ రి సా - రి గ మ - ప మ - ధధ-	ని ని స పా - , రి గ	మ- ధ ప ప మ- గ మ రి ||
శ అ అ అ - అ అఅరూ- ఉఉఉ- ఉఉ - ణఅ-	అ అ అ మూ- , స అ	అ- అ అ అ అ-మి ఇఇ||శా||
అ|| ధ ని - ధ ధ ప ప - ధపపమ - ధపమ - గమ - రి	గ మ - ప ని స రి - గ మ	ప మ - ద ద ని ని సా
ప అ - అ ర ఉ ల - అఅఅఅ - వె ఎ ఎ- ద అ-అ	ల ఎ - ఎ సు ఉఉ- ఉఉ	ఉ ఉ - ఉ ఉ ఉ ఉ నా
ధ ని స రీ - రి ని స రి - గా మ రి - గ రి స	రి నీ స - దా ని ధ -	ప ధ ప ప మ - గ మ రి ||
ప అ అ లీ - ఇశ్రీ ఇఇ - వే ఎ ణు - ఉ ఉ ఉ	గో ఓ ప- ఆ ల అ -	అ దె ఎ ఎ ఎ - వ అ అ ||
ము|| { పా , - ప మ గ మా - , రి గ మ - పమగమ -	రీ - , గ రి స - ని స	రి గ మ - ప ధ ని సా
పా ధ ని స - ని స రి - గమ - రీగరిసని-	స రి - ని సా స ప ద	మ పా - ని స రి గ మ ||శా||
చ|| దాదా ,, - నీ ,, - ని స ధా - ధ ని	పా ,, - ,, ద ప	మ - గ మ - రి గ మ ప మ||
కృ పా ,, - జా,, - ఉఉ ఊ - డుఉ	మూ,, - ,, ఇ ఇ	ఇ - వె ఎ - ళ అ అఅఅ||కృ

1. పా ,,,, - మా ,, - దా పా మా -	గా మా - రీ ,,	గా మా - పా మా ‖కృ‖
2. దా ప మ - గ మ రీ - గ మ ప - ని స రి గ మ -	పా మ - గా మ - రీ	గ రి - స రి_గ మపమ ‖కృ‖
3. ప ద - మ ప - గ మ - రి గ మ ప మ - గ మ-రిగరి	స - రి ని స - ధ ని స రి -	గ మ - స రి గ మ ప ధ
ప మ - ద ని స రి - స రి ని స - రి గ మ-రి గ రి	స - రి ని - రి స - ద నిస	ధ ని ధ - ప ధ ప ప మ‖కృ‖
4. నీ , స రి - స ని రి స - ని స ని ధా - ని ధ	పా, - రీ , గ మ -	ప మ - గ మ - రి గ రి స -
రిగమ - పామ - మపమ - దాద - పదనిధ -	ప ధ - మ ప గ మ - రి గ	రి - స రి గ మ పా -
ప మ - గ మ - రీ - ధపమ - గమరీ - గమప -	ని సా రి - గ మ ప మ -,,	ధ ధ - ని స రీ రీ -
గమ - రిగరిస - నిరిస - నిస - ధపమ - ధని -	ససా - ప పా - రి రి	, - ని స రి - గ మపమ‖కృ‖

28. మే. జన్యరాగము
చరి - అంగ - శుమ - ప - చధ - కై_ని.

22. కేదారగౌళరాగము-ఆదితాళము
ఆ. స రి మ ప ని స
అ. సనిధపమగరిస

ప‖ సామిదయజూడ - మంచిసమయము - వేగరార‖
అ‖ భువినివెలయు - శ్రీమదాది పురినివాసా శ్రీత్యాగేశ్వర ‖
చ‖ నీసాటిదొర నేగాన

ప‖ సా , ని ద ప - మ ప ని ద - ప ద పా - మగ	రీ , - గ రి స - సా	, ని ధ ప - ని స రీ
సా , మి ఇ ఇ - ద అ అ అ - య అ జూ-ఊఊ	డా , - అ అ అ - మం	, ౦ ౦ ౦ - చి ఇ ఈ
మ గ రి - ప మ గ - రి మ ప ని ద ప - ని స రీ	గ రి స - సా ని ద ప	పా మ గ - రి మ ప ని
స అ అ - మ అ అ - య అ అ అ అ అ-ముఊఊ	వె ఎ ఎ - గా అఅఅ	రా అ అ - ర అ అ అ‖సా‖

అ॥ స ని ధ ప మా - ప ని ద పా - ని ద ప - మ గ	రీ , - మపా ని ని	ధ ప - ని ని సా , ,
ఘుఉఉ ఉ వీ - ని ఇ ఇ వే - ఎ ఎ ల - అఅ	యూ , - శ్రీ ఈ మఅ	అ అ - ద అ ర , ,
స ని స రీ - మ గ రి - రి గ రి స - స ని స రి	ని స ని గ - రి స ని స	ని స ని ధ - ప మ ప ని
పు ఉ ఉరీ - ని ఇ ఇ - వ అ అ అ - స అ అ అ	శ్రీ ఇ ఇ త్యా - అ అ గె ఎ	ఎ శ్వ అ అ - అ ర అ అ
మ॥ స ని ద ప - ని ద ప ధ పా - మ గ రి ప మ	పా , - ని ద ప - మ ప	ని స రి స రీ రీ
మ గ రి గ స రి - ని స ని గ రి స ని ద - ప రి	రీ , - స ని ధ పా	, మ గ రీ మ ప ని ॥సా॥
చ॥ నీ , , సా , , - ని ద ద ప - మ గ రి మ	పా , , - , , ని ద -	ద ప మ గ - రీ మ ప॥
నీ , , సా , , - టి ఇ ఇ ఇ - దొ ఒ ఒ ఒ	రా , - , , నె ఎ	గ అ అ అ - నా అ అ॥నీ॥
1. నీ , , - , , సా , , - నీ ధా పా	, , మా గా రీ	, , మా , , పా ॥నీ॥
2. ని ధ ప మ ప - స ని ధ పా - మ గ రి గ రీ	స గ రి సా ని ధ ప	ని స రి స - రీ రీ
మ గ రి రీ - ప మ గ - రి మ ప ని ధ ప - ని స	రి సా ని ధ స పా	మ గ రి - సా రి మ ప ॥నీ॥
3. ద ప మ గ - రి ప మ గ - రి మ గ - రిగరి - సగ	రి స ని ధ - ధ ని స - ని	స రి - స రి మ గ - రి ప
మగ - రి మ ప ని ధ ప - స ని స రి - స మ గ రి	స ని ధ ప - ని ధ ప - మ	గ రి - ప మ గ - రిమప ॥నీ॥
4. రీ , , - , , ని రి స ని ధ ప - మ ప ని ని	సా , , - , , రి స	, ని ద ప - మ ప ని స
ని స ని ద ప - మా ప మ గ రి - రి ప మ ప	మ ని ధ ప - ధ ప ప మ	గ రి - మ మ పా పా ॥
మ గ రి రీ రి - ని ద ప మా ప - స ని ధ ప	రి స ని ధ - ప ని స రి	ని గ రి స రీ రీ ॥
రి మ గ రీ గ - స గ రి సా - రి స ని ధ ప	ని స రి సా - మ ప ధ	పా , మ గ - రి మ ప ॥నీ॥

29 వ, మే. జన్యరాగము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

23. బిళహరిరాగము — ఆదితాళము

ఆ. స రి గ ప ధ స
అ. స నిధప మగరిస

ప|| ఇంతచౌకసేయ - ఇది మేరగాదుగాస్వామి ||
అ|| పంతమేలగా నాతో - వేణుగోపాలరాగా ఈవేళ ||
చ|| నిన్నే కోరియున్నానురా

ప|| సా , సనిధ - పధని - ప ధ ప - మ గ రి
ఈ , ఇఇం - తఅఅ - చౌఉఉ - ఉఉఉఉ

రి స గ రి స - ని స ని ధ ప ధ - మ గ ప ధ -
ఈది ఇ ఇ ఇ - మె ఎ ఎ ఎ ఎ - ర అ అ అ -

అ|| ద ధ ప ధ మ గ - ధ పా మ గ రి - రి స నిధ-
ప ం ం ం త అ - మె ఏ ల అ అ - ర అఅఅ-

మమగగారి - స రి గ సా - స ని ధ పా
ప అఅఅఅ - అ అ అ లా - అ అ అ రా

ము||సా, - స ని ధ ప ధ - రి స ని ధ ప మ - గ ధ
స రి గ పా స - రి గ పా మ గ - ధ పా ప -
రి స ని ధా , గ రి స నీ ధ - స రి గా -
రి సా ని ధ ప - ధ పా మ గ రి - గ ప ధ రి

స రి గ - స ని ధ - సా
క అఅ - అ అ అ - సే

రి సా ని ధ ప - ధ ప
గ అ అ అ అ - అదు

ప ధ స - మ గ ప - సా
న అ అ - తో ఒఒ - వే

, మ గ రి పా - రి స
, ర అ అ ఈ - వె ఎ

సా , మ గ రి - స రి
స ని ధ - రి స ని స
స రి గ - మ గ గ రి స -
సా - ని ధ పా - మ గ

రి గ - స రి గ ప ధ ||
ఎ ఎ - ఎ ఏయ అ అ ||

, మ గ రి - మ గ ప ధ ||స||
, ర అ అ - స అ అ మి ||ఇం||

రి గ ప ధ - స రి గా -
ణు ఉ ఉ ఉ - గో ఒ ఓ -

ని ధ ప ధ - మ గ ప ధ ||
ఎ ఎ ఎ ఎ - ళ అ అ అ ||

గ ప - మ గ రి స ని ధ -
ధ ని ప ధ - మ గ ప ధ -
రి గ స రి స ని ధ -
రి సా - రి గ ప ధ రి ||ఇం||

చ॥ నీ ,, - స̇ ని ధ ని పా ,, - ధ ప మ గ	రి స - రి గ రి స ని̣ధ̣-	రి గ స రి గ - పా ధ ॥
నీ ,, - ఇ ఇ ఇ ఇ న్నే ,, -రో ఒ ఒ ఒ	ఒ ఒ - రి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ -	యుఈ-ఈఈఈస్వార॥
పా , పా , - ధ ని పా - మ గ రి గ పా -	మా , గా , రీ-	సా , రీ గ ప ధ ॥సీ॥
ని ప̇ ని ధ పా - ప ధ మ గ రీ- రి గ సా	ని̣ ధ̣ స రి గ సా రి	గ ప - స రీ గ ప ధ ॥సీ॥
3. సా̇ ని ప ధ ని -ప ధ పా - మ గ రి స రి గ	స ని̣ ధ̣ రి సా - గ రి	ప మ గ - ధ పా ,, -
రి̇ స̇ ని ధ - ప ధ సా̇ - ప ధ ప మ - గరిసా -	స ని̣ ప - ధ̣ ని̣ పా̣	మ గ రి - ధ మ గ ప ధ-॥సీ॥
4. సా̇ ,, - ,, ధ రి̇ స̇ ని ధ ప - మ గ రి గ -	పా , , - , , ధ ప	మ గ రి స - రి గ ప ధ -
స̇ పా - ధ̣ ని ప మ గ - ప రీ గ మ - రి గ మ -	రి గ స రి - ధ̣ గ రి-ప	మ గ ధ ప-స̇ ని ధ ప -
మ గ రి సా - స రి గ పా-మ గ ప ధ సా -	ప ధ స̇రీ̇గ̇ - స̇ రి	గ̇ మ̇ - గ̇ గ̇ రి̇ ని ధా -
గ̇ రి̇ ని ధా - రి̇ ని ధ - పా మ గ - ప ప ధ ని -	ప సా̇ ని ధ ప-పా	మ గ - రీ , గ ప ధ ॥సీ॥
5. పా ధ రి̇ - సా̇ ,, ప ధ ప మ గా ,,	రీ గ స రీ , , -	స ని̣ ధ̣ ప̣ - సా ,, -
రి స ని̣ ధ̣- గా ,, - ప మ గ రి ధా ,, -	స̇ ని ధ ప రీ., , -	ని స̇ ధ ని పా ,, -
స̇ స̇ సా̇- ప ప పా - ధ ని పా - మ గ రీ-	రి గ ధా - మ గ రి స-	ని̣ ప̣ ధ̣ రి సా ,, -
పా ,, - సా̇ ,, - రీ ,, గా̇ ,,	మ̇ గ̇ రి̇ స̇ - ని ధ పా -	మ గ రి స - రి గ ప ధ ॥సీ॥

29 వ మే. జన్యము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

24. అఠాణరాగము—ఆదితాళము

ఆ. స రి మ ప ని స
అ. స ని ధా ప మ గా రి స

ప॥ సెలతరో యీ మరుల సెట్టులోర్తునే
అ॥ చాలనే వేడిన శ్రీ వేణుగోపాలుని తేవ
చ॥ నీపాదములే నమ్మితి

ప॥ సా నీ సా , - ని రి స ని స ని ప ధా	ప ధ ప - మ ప స గా	మ ప మ - ధా ప ధ ని
సె లా తా , - అ అ అ అ అ అ అ రో	ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ యీ	అ అ అ - మరు ఉ ఉ ల
సా ని రి స ని - ప ధ ని స ని ప - ధా ప మ	ధ ప - మ ప మ గ మా	, - ప మ గ మ ప ధ ని
సె ఎ ఎ ఎ ఎ - ట్టుఉ ఉ ఉ ఉ ఉ - లో ఒ ఒ	ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ ర్తూ	, - ఉ ఉ నె ఎ ఎ ఎ ఎ
అ॥ పా ధ ధ ప మ - ధ ప మ ప మ - గ గ మ ప మ	ధా , - ప ధ ని స ని	ప - ధా ప మ సా - మ
చా అ అ అ అ - ల అ అ అ అ - నె ఎ ఎ ఎ ఎ	వే , - ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ	ఎ - డి ఇ ఇ నా - శ్రీ
మ గ మ ప మ - ధా ప - స ని రి ప ని - ప ధ ని	స ని ప ధా , - ప మ	ధ ప మ - గ మ ప ధ ని॥
ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - వే ఎ - ణుఉ ఉ ఉ ఉ ఉ - గో ఒ ఒ	పా అ అ లూ , - ఉ ఉ	ని ఇ ఇ - తె ఎ ఎ ఎ వ ॥సె॥
మ॥ సా , - స ని ప ధ ని - స స ని ప - ధా ప మ	ధ ప - మ ధ ప మ - గా	మ ప మ ధా ప ధ ని
స ని - ప ధ ని స ని ప - ధ ప మ ధ ప మ - గ గ	మ గ - మ ప మ ప ధా	ప మ - ప ధా ప ధ ని ॥సె॥
చ॥ సా ,, ,, - ధ ని స స ని ప - ధా ప మ	పా ,, ,, - ధ ప	మ ప మ - గ మ ప ధ ని॥
నీ ,, ,, - ప అ అ ద అ అ - ము ఉ ఉ ఉ	లే ,, ,, - న ం	ం ం ం - మ్మి ఇ ఇ తి ని ॥నీ॥

1. సా , నీ , ధా , పా , మా పా	మా , గా, మా	, , పా , ధా ని ‖నీ‖
2. సా , - స ని రి స ని - ధా , ప మ - ధ ప మ	గా , మ గ మ - ప మ	ధా , - ప మ ప ధ ని ‖నీ‖
3. స స ని ని - స స ని ప-ధ ధ ప ప మ-ధ ప మ	గ గ మ గ మ - ప మ ప	ధ ధ ప - ప మ ప ధ ని
ప ప మ - ధ ధ ప - స ని రి రి స స ని ని ప ధ	ని - స స ని ని ప - ధ ధ	ప ప మ గ మ - ప ధ ని ‖నీ‖
4. సా ,, ,, - స ని రి స - ని స ని రి స ని	ధా ,, ,, - ప మ	ధ ప - మ ధ ప మ ప మ
గా ,, ,, - మ గ మ ప మ - ధ ధ ప ధ ని	స స ని - రి రి స స ని	ధ ధ ప ప - మ ప ధ ని
స సా - స ని రి స ని - ప-ధా ధ ప మ - ధ ప	మ పా - స మ గ గ మ	స మ గ మ ప మ ధా
ప ప మ ధా ప - స స ని రి - స స ని రి స ని	స ని ప ధ ప మ - ప మ	గ మ ధ ప - స ని రి ని ‖నీ‖

29 వ మే. జన్యరాగము

చరి - అంగ - శుమ - ప - చధ - కాని

25 దేవగాంధారి—ఆదితాళము

ఆ. స రి గ రి మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

గ్రంథకర్తచే
రచియింపబడినది.

ప‖ పావనసుత ! పాడెదనిను - దేవ ! దేవగాంధారిని

అ‖ శ్రీవనితాముఖ భ్రమరీ - సేవకజనప్రియ శౌరీ !

చ‖ బ్రోవవే గుంటూరినిలయ

ప‖ ధా పా మా ,, మ గ రి మ పా ,,	మ ప ధ ని - స ని ధా	ప మ గ రీ స రి మ
పా వా నా ,, సు ఊ ఊ ఊ తా ,,	ప అ అ అ - డె ఎ దా	ని ఇ ఇ ఈ ను ఉ ఉ
ప మా గ రి స - గ రీ స ని ధ - స రి మ ప	ధా ప మ - ప ధ ని స	ని ధా ప - మ గ రి మ
దే ఏ ఎ ఎ ఎ - వ అ అ అ అ - దె ఎ వ అ	గా ం ం - ధ అ అ అ	రి ఈ ఇ - ఇ ఇ ని ఇ

అ|| ధ ధ ప ప - మ మ - ధ ప మ గ రి స - ని ధ రి స	రీ , రీ , - స రి	మ ప ధ రి సా ,,
శ్రీ ఇ ఇ ఇ - వ అ - ని ఇ త అ అ అ - మ ఉ ఉ ఊ	ఖా , బ్రా , - మ అ	అ అ అ అ రీ ,,
స ని ధ - స రి మా గ రీ - స రి గ - సా ని	ధ రి స సా - , స ని	ధ పా , - మ గ రి మ ||
సు ఎ ఎ - వ అ కా అ ఆ - జ అ అ - నా అ	ప్రి ఇ ఇ ఈ - , య అ	శ్రా ఊ , - ఊ ఊ రి ఇ ||
ము|| ప ధ ప ప - మ గ రి రి - స ని ధ ధ -	స రి స మ గ - రి మ ప	ధ ధ ప మ పా ,,
మ ప ధ - మ ప ధ ని స - రి స రి మ గ రి - స ని	ధ రి సా ని ధ - ప ధ	పా మ గ - రి స రి మ
చ|| పా మా - మ గ రి మ - పా ,, పా ,,	స ని ధా ప మ - ప ధ	ప మా గ రి - స రి మ
బ్రో ఓ - వ అ అ అ - వే ,, ఏ ,,	గు ం ం టు ఊ - రి ఇ	ని ఈ ల అ - యి అ అ
1. ధా , పా , మా , గ రీ , స ని ధ	సా , రీ , మా	, గ రీ , - స రి మ ||పా||
2. ప ధ ప పా - మ గ రి - స రి సా ని ధ ధ	మ ప ధ సా - రి మ ప	ధ ని ధ ప - మ గ రి మ||పా||
3. స ని ధ ప మ ప - ధ ని ధ ప మ గ రి స - రి మ	గ రి స - మ రి ప మ - ధ	ప ని ధ - స ని ధ రి స
స రి గ రి మ ప ధ ప - స ని ధ - రి స మ గ రి	స రి రి - ధ ని స - ప ధ	ప స ధ ప - మ గ రి మ ||పా
4. సా , స ని ధ - నీ ధ ప మ - ప ధ మా గ	రీ , - స రి గ సా	, ని ధ - స రి మ ప ధ
స స ని ధా ధ - ధ ని ధ పా ప - మ ప ధ ని	స - ప ధ ని ధ - మ ప ధ	ప - మ గ రి - స రి మ ప
మ ప ధ ని సా స ని ధ రీ స రి మా గ	రీ రి స రి గ సా	ని ధ రి స - ని ధ ని ధ
ప మ ప ధ ని స - రీ సనీ ధ - ప మ పధ	రి సా ని - ధ నీ ధ	ప మా గ - రి స రి మ ||పా||

15. వ మే. జన్యరాగము
శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-శాని

26. వసంత—ఆదితాళము

ఆ. స గ మ ధ ని స
అ. స ని ధ మ గ రి స

ప॥ నిన్నుకోరి యున్నార - నెనరుంచి - నన్నేలుకోర॥
అ॥ పన్నగశయనుడౌ శ్రీ పార్థసారధిదేవ॥
చ॥ నూనశరుని బారి కోర్వలేర॥

ప॥ గా మా ధా ,, - ని ని ధ ని సా ,, - | ధ ని స నీ ధ - ధ ని | ధ ధ మ - గ మ గ రి స॥
నీ న్నూ కో ,, - ఓ ఓ ఓ ఓ రీ ,, - | యుఉఉఊఉ - న్నఅ | అ అ అ - ర అ అ అ అ॥
రి స ని - ధా ని స రి - స ని స గ - మ ధ ధ ని - | స గ రి స ని ధ - స ని | ధ మ గ - ధ మగరిస॥ గామా॥
నె ఎ ఎ - నాఅ రు ం - చి ఇ ఇ ఇ - న అ అ అ - | న్నెఎ ఎలుం ఉఉ - కో ఓ | ఓ ఓ ఓ - రఅఅఅఅ ॥నీన్ను॥

అ॥ ధా , ధ మ ధ - ని ని ధ ధ మ - గ మ గ రి స - | మ గ మ - సా రి - స మ | గ మ - ధ ని సా ,, -
పా , న్న అ అ - గ అ అ అ అ - శ అ అ అ అ - | య అ అ - నూ ఉ - డ ఉ | ఉఉ - ఉఉ శ్రీ ,, -
స గ మ గ రి స - స స గ రి స ని - ధ మ ధ ని - | స ని రి సా ని - ధ మ | ని ధా - గ మ గ రి స ॥
ప ఆ అ అ అఅ - ర్థ అ అ అఅ అ - స అ అ అ - | ర అ అ ధీ ఇ - ఇ ఇ | ఇ దే - ఎ ఎ వ అ అ ॥

చ॥ రి స ని ధ ని స - మ ధ ని స రి - ని స గ గమ - | స రి స మ గ మ - ధ మ | గ ని ధ - స ని ధ మ గ
మ గ రి సా - ధ మ గ రి - ని ధ మ గ - స ని రి | సా - ని ధ మ - ని ధా | మ గ - ధ మాగరిస ॥నీన్ను॥

చ॥ సా , రి స ని - ధ ని ధ ధ మ - గమగ - రి రి | సా ,, - ,, స ని | ధ ధ మ - గ మ ధ ధ ని ॥
నూ , న అ అ - శ అ రు ఉ ఉ - ని ఇ ఇ - ఇ ఇ | బా ,, - ,, రి ఇ | కో ఓ ఓ - ర్వ అ లె ఎ ర ॥

1. సాం , నీ ధా - మా , గా రి -	సా , న్రీ , ధా -	న్రీసా - గ మ ధ ధ ని ||సా||
2. సాం ని ధ మ గ - ధా మ గ రి - సా ని ధ ని	స రి స - గా మ ధా -	మ గ ని ధా - మ ధ ని ||సా||
3. ధా, నీ సం - ధ ని సం - ధ ని ధ మ గ - మ ని	ధా , మా గ - మ ధ	మ - గ మ గ - రి రి స ని
ధా, న్రీ స - ధని స రి స - ని స గ గ మ -	ధా , మా గ - ని ధ	మ - సం నిధమ - ధధనీ ||సా||
4. సాం ,, - , ని సం రిం నీ ధ - మ గా రి -	సా ,, - ,, గ రి -	సం నీ ధ - మ ధ ధ ని -
సం నీ ధ - మ గా మ - ధ మా గ - రి సా ని -	ధ నీ స - రి న్రీ స -	మగామ - ధా ,, -
స రి స - మ గ మ - ధమగనిధ - గమదధని	మ గ మ ధా మ - గ మ	ధ ధ - ని ని ధ మ గ రి -
మగరిస - గమధమ - గమధని - సంగంమంగం -	రిం సాం ని - ధ ని ధ - మ	, - గ రి స - గ మధ ని||సా||

65. మే. రాగము

చరి–అంగ–ప్రమ–ప–చధ–కాని

27. కళ్యాణి—ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ వనజాక్షిరో యీవిరహమోర్వనే - వాసుదేవునితోఁడితేవే॥

అ॥ వినవే నాగపురమున వెలయు సౌందర్యరాజుని॥

చ॥ నిలుపరాని మోహమాయె॥

ప॥ సం సాం సం ని ధ - రిసని - ని ద ద ప మ - గ మ	ప ధ నిధా - రిం సం ని -	ధ ప మ - గ మ ప ధ ని ॥
వ నా జ అ అ - క్షిఇఇ - రో ఓ ఓ ఓ ఓ - ఇ ఇ	వి ఇ ఇ రా - హఅ అ -	మోఒఒ -
సం రిం గం రిం సం - ని సం రిం సం ని - రిసని - ధనిధ	నీ ,, - ,, సం ని	ధ ప
వ అ అ అఅ - సుఉ ఉఉఉ - దెఎఎ - వుఉఉ	నీ ,, - ,, తోఁఒ	డి ఇ ఇ - తె ఎ ఎ

అ|| పామ - గ ని ధా - గ ధ పా మ - గ రి స ని నీ ఇ - ఇ ఇ నా - అ ఆ వే ఎ - న అ గ అ	స రి గ మా , - గ మ పు ఊ ఊ రా, - ముఊ	ప గా - మ ని ధ ని ప - ఊ నా .. అ అ అ అ అ -
ధ ని స రీ - స రి గ - స రి గ రి - స ని ధ ని - వె ఎ ఎ లా-యుఉఉ - సౌఉఉ ం- ద అ అఆ -	ధ గ రి స ని ధ - ప ని ర్య అ అ అ అ అ- ర అ	ధ ప మ - గ మ ప ధ ని|| అ అ అ - జు ఊ ఊ ఊ ని||
ము { స రీ - ని స ని - ధనీ - స ని ధ ప మ గ రి- ధ గ రి-నీరి- నీ స - ధా ని - ప ధ ని స -	స రి సపామ - ధా గ రి సా - ని ధ పా -	ప - ని ధ - రి స ని ధ ని - మగ రి - గమ ప ధ ని ప||నా||
చ|| నీ ,, - ,, స ధ - స ని ధ ప మ - గ మా - నీ ,, - ,, లు ఊ- ఊఊ ప అ అ - ర అ -	పా ,, - ,, మ ప నీ ,, - ,, మొఒ	ధ ని ప - ధ ని ధ రి స || హఅఅ - మ అ అ అ రొ||
1. పా ,, మా గా రీ - ధా మా గా -	రీ - స్నీ సా రీ -	గా మా పా ధా ||నీ||
2. పా ధ పా మ గ మ - పా మ గా రి స ని -	సా రి స్నీ స ధ ని-	సా రి గా మ ప ధ ||నీ||
3. నీ ,, - ,, స రి - ని స ని . ధ ని ధ ప మ - ని స ని గ రి గ స రి - ని సా రి - స రి ని స -	పా , - ధ ని ధ పధ - ధ నీ - స ని ధ ప మ -	ప మ ప మ - గ మ ప ధ - గ మ ప ధా - ని ని గ రి ||నీ||
4. రీ ,, - ,, ధ గ రి స ని ప-ధ ని స రి - మాపధ ని - పా ధ ని స - రీ స ని - ధ ని ధ ని స రి - రి సగమ - గరిస ని - రి స స ని-	సా ,, - ,, స ని స నీ ధ ప మ-గమ ధ స ని ధ - ప ని ధ ప	ధ ప మ - గా మ ప ధ- ప ధ - ప ని ధా ,, - మ - గా మా పా ధ ||నీ||

22 వ మే. జన్యరాగము — 28. ముఖారి—ఆదితాళము — ఆ. స రి మ ప ధ ని ధ స

చరి–సాగ–శుమ–ప–చధ–కైని — అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఏర నాపై నింత కోపమేలర - ఎవ్వారి బోధన విన్నావురా॥
అ॥ ధీరుడైన శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యా- రార నన్నేలుకోర యీవేళ॥
చ॥ నీరజాక్ష నాపై దయయుంచరా॥

ప॥ సా స్స ని ధ - ప ని ధ ధ ప మ - గ రి మ ప -	ని ధ ప మా మ - ప మ	గ రి స - రి మ ప ని ధ ॥
ఏ , ర అ అ - న అ ప ఇ ఇ ఇ - ని ఇం త -	కొ ఒ పా అ - మె ఎ	ఎ ఎ ఎ ల అ ర అ అ ॥
స ని ధ పా మ - ధ ప మ గా రి - మ గ రి స -	ని ధ స రి స - ప మ	గా రి - స రి మ ప ధ ॥సా॥
ఎ ఎ ఎ వ్వా అ - ర ఇ ఇ బో ఒ - ధ అ అ అ -	న అ అ వి ఇ - న్నా అ	అ అ - వు ఉ ర అ అ ॥ఎ॥
అ పా ధ ప మ గా రి - స రి మ - గా రి స ని -	ధ స రి మా గ - రి మ	ప నీ ధ - మ ప ధ స
ధీ రు ఉ ఉ డై ఇ - న అ అ - శ్రీ ఇ ఇ ఇ -	సు ఉ ఉ బ్రం - హ్మ అ	అ అ అ - ణ్యా అ అ అ
రీ , మ గ రి - స రి గ - సా ని ధ - మ ప ధ -	సా , నీ ధ - మ ప	ధ - మా గ - రి మ ప ధ ॥
రా , ర అ అ - న అ అ - న్నే ఎ ఎ - లు ఉ ఉ -	కో , రా అ - ఇ ఇ	ఇ - వే ఎ - ళ అ అ అ ॥
ము॥ స నీ ధ ప మ - ధ పా మ గ రి - మ గ రి స -	ధ సా - రి మ గ రి - ప	, మ ని ధ ప - మ ప ధ -
స రి మ గా స రి గ - సా ని ధ ప - మ ప ధ -	స రి గ - సా ని ధ ప -	మ గ రి - రీ మ ప ధ ॥ఏర॥
చ॥ నీ ,, ధా - స ని ధ పా మ - గ రి ప మ -	పా ,, - ,, ప మ	గ రి స - రీ మ ప ధ ॥
నీ ,, రా - జ అ క్షా అ - న అ అ అ -	పై ,, - ,, ద అ	యు అ అ - యుంచ అ ర ॥

1. నీ , ధా , పా - మా , గా , రీ -	సా , నీ , ధా -	సా , - రి మ ప ధ ‖నీ‖
2. ని ధ ధ మా గ - రి మ ప ధా ని - ధ స ని ధ -	రి సా - గ రి స ని ధ -	ప మా గ - రి మ ప ధ ‖నీ‖
3. ప ధ మ ప - మ గ రి స - రిపమగ - రిసనిధ -	స రి మ గ రి - ని ధ ప -	స ని ధ - రి స గ రి స ‖నీ‖
4. ధ పా మ గ రి - స రి ప్ప మ గ - రి స ని ధ -	ధ ధా - స రి గ సా -	రి ప మ గ - రి మ ప ధ -
స రి మ గా రి - స రి స నీ ధప- మప ధ -	సస్స - ని ధ పామ -	గ రి స - రి మ ప ధ ‖నీ‖

29 వ మే. జన్యరాగము

చరి — అంగ — శుమ — ప — చధ — కాని

29. బేగడ—ఆదితాళము

ఆ. సగరిగమపధనీధపస

అ. సనిధపమగరిస

ప‖ ఇంత చలముజేసితే - ఏమనితాళుదురా

అ‖ అంతరంగుడని మోవి ఆనవచ్చితె నాతో - పంతిమేలరా శ్రీవేణుగోపాలదాస పరిపాలా ‖

చ‖ పగవారి బోధనవిని ‖

ప‖ ధ ప మా - గ రి సా - రి ని ధ ధ ధ ప - సా	సా - స ని గ రి గా -	మా మా - గ రి గ మ ‖
ఇ ఇ ఇం - త అ అ - చ అ అ అ అ అ - లా	అ - ముఉ ఉ ఉ జే -	సి ఈ - తె ఎ ఎ ఎ ‖
పా మ - ధా ప - స ని ధ ప - స ని ధ ని సా -	ప ధ ప - నీ ధా ప -	మా గా రి - గ మ ప ‖ధప‖
ఏ ఎ - మాఅ - ని ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ తా -	అ అ అ - ళూఉఉ -	దూ ఉఉ ఉ - ర అ అ ‖ఇం‖
అ‖ సా ధ ధ ప - ని ని ధ - మ ప ధ ని ధ ప - మా	గ రి స - మ గ మ - రి గ	మ ప - ప ధ మా , , -
అ ం ం ం ం - త అ అ - ర ం ం ం గు ఉ - ఉఉ	డ అఅ - ని ఇ ఇ - ఇ ఇ	ఇ ఇ - మొఒ వీ , , -

ప ధా ధ ప మ - మ పా పమగ - రి గ మ ప -	ప ధా ప - స ని ధ ప -	స ని ధ ని - సా , , -
ఆ అ న అ అ - వ అ అఅఅ - చ్చిఇ ఇ ఇ -	ఇ ఈ ఇ - తెఎ ఎ ఎ -	న అ అ అ - తో , , -
ధ ని స రీ స - గ రి గ మ - గ మ రీ - ప మ	రీ , - రి స స - ధ ధ	ప - సా ని - ధ ని స రి
పం ౦ ౦ తా ఆ - మెఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ లా - ఆ అ	రా , - అఅ అ - క్రిఇ	ఇ - వే ఎ - ణుఊ ఊ ఊ -
రి సా· ని ధ ప - ధ మా గా రి - గ మ ప ధ -	స సా - ప ధ ప - నీ	ధ ప మ గ రి - గ మ ప ||
గా ఓ ప అ ఆ - ల ఆ దా స - వ అ అ అ -	రి ఈ - ఇ ఇ ఇ - పా	అ అ అ అ అ - ల అ అ ||
ము { ధా ప మా - గ ప మ గ రీ - గా మ ప ధ -	మ గా రి స ని - రి స	, రి ని ధ - ధ ధ ధ స -
ని రీ స - గ రి - ప మా ప గ రి - గ మ ప ధ	స - నీ ధ ప - మ గ రి	గ మప ధ - పా , - మ
గ రి సా , - గ రి గ మ ప మ - గ మ ప ధ ప	సా ని - రీ స - రి ని	ధ ప - స ని రి స - గ రి
మ మా గ రి స - ని నీ ధ ప మ - గ రీ స -	స సా రి ని ధ - ధ ప	, మ గ - రీ గ మ ప ||౨౦||
చ|| పా మా ,, పా , , - , , మ ప ధా -	ప ధ నీ - ధ ని ధ ప -	మ ప గ మ రి - గ మా
పా గా ,, వా , , - , , రి ఇ ఈ -	బొ ఓ - ధ అ అ అ -	న అ అ అ అ - వి సి
1. పా , మా ధ మా గ రీ - సా ని ధా	పా , - సా ని రీ	స - గా రీ గా మ ||పగ||
2. ప మ ధ పా మ గ రి - స ని రి సా రి ని ధ	ధ ధ ధ - సా ని రి స	గ రి గ మ - పా (మప)
ధ మా గ రి స - గ రి గ మ ప మ - ధ ప స ని	రి సా ని - ప ధ నీ -	ధ ప మ గా - రి గ మ ||పగ||

3. మగమపధ - మ ధ ప మ గ రి - గ మ ప - స ధ | మ గ రి - ప మ గ రి - స | ని ధ ధ రి - స ని గ రి -
స మ గ రి - ప మ గ ధ ప - సనిధరిస - మగ | రి - స రి ని రి స - ప ధ | మ ధ ప - గ మ రి గ మ॥పగ॥

4. సీ ,, - ,, ధ ప ధ మా ప - గ రి గ మ | పా , - మ ప ధ - మ ధ | ప మ గ రి - గ మ ప ధ -
నీ ధ పా మ - ప ధ పా మ గా రి - ప మ | గా రి - సా ని ధ ధ - | స ని గ రి - గా ,, -
రి స మ గా మ గ రి - ప మా ప - ద ధ మ గ - | మ ప మ - ప ధ ప - సా | ని ధా ప - స ని రి స -
గ రి గ మా గ రి స - స నీ ద ధ ప - స ని | రి స - ని ధ ప - పా | మ గ రి - స గ రి గ మ॥పగ॥

65వ- మే, జన్యరాగము
చరి - అంగ - ప్రమ - ప - చధ - కాని

30. సారంగ—ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఇంత మోడిసేయ - నీకిది మేర గాదు సామి ॥

అ॥ చెంత జేరినను కావ - వంత మేల శ్రీత్యాగేశ ॥

చ॥ పగదాని బోధన విని ॥

ప॥ సా , స ని ధ ప మ - ధ ప మ - రి గ మ రిస - | రి రి స - పా మ - ద ధ | ప మ రి - గ మ ప ధ ని ॥
ఈ ం త అ అ అ అ - అ మెంది - ఓ ఓ ఓ ఓడి - | డి ఇఇ - ఈ ఇ - సె ఎ | ఎ ఎ ఎ - యఅ అ అ అ ॥

స గ రి స ని - రి ని ధ ప మ రి - గ మ ప ధ ని - | స ధా ప మ రి - గ మ | రి స రి - గ మ ప ధ ని ॥సా॥
ని ఇ ఇ ఇ ఇ - కి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - డి ఇ ఇ ఇ ఇ - | ఇ మే ఎ ఎ ర - గ అ | అ అ దు- స అ అ అమి ॥ఇం॥

అ॥ స ని ధ ధ మ ప - ధ ని ధ ప మ మ - రీ గ మ -	ప ధా ప - మ ప ధ ని -	మ ప ధ ని - సా , , -
నా ఎ ఎ ఎ ఎం - త అ అ అ అ అ - జే ఎ ఎ -	రి ఈ న - అ అ ను ఉ -	క అ అ అ - వా , , -
స ని స - రి రి స - గ రి స ని - స ధా ని స రి -	సా ని ధా ప మా -	రి గా మా - ప ధ ని ॥
ప ం ం - త అ అ - కొ ఎ ఎ ఎ ఎ లా అ అ అ -	శ్రీ ఇ త్యా అ అ -	అ గే ఎ - శ అ అ ॥
మ॥ స రి ని స - ధ ని ప ధ - ని ధ ప మ - ప రి గ మ -	స రి గ - మ రి స - ప మ	ధ - రి గ మ - పా ధ ని -
స గ రి స - ని రి స ని - స ధా ప - మ ప ధ ని	స రి స ధా , - ప ప	మ రీ - గ మ ప ధ ని ॥౧౦॥
చ॥ పా పా - ,, ధ ప - ప ధ ప ప - ప మ గ మ -	పా ధ ని - సా స ని -	ధ ప ప మ - రీ గ మ ॥
పా గా - ,, ద అ - అ అ అ అ - ని ఇ ఇ ఇ -	బో ఒ ఒ - ధా న అ -	అ వి ఇ ని - ఈ ఇ ఇ॥
1. పా , మా రీ - గా మ రీ రి స ,	రీ , సా , - ప మ	ధ పా మ - రీ గ మ ॥పగ॥
2. ప ధా ప - మ ప మ రీ - గ మ ప - రి గ మ ప -	మ ధా ప - మ ప ధ ని -	స ధా ప - మ రి గ మ॥పగ॥
3. ధ ప ధ మ - ప రి గ మ - ప రి గ మ రి ని - రి స -	రి స ప - స ప మ ధ ప -	ని ధ ప మ రి - గ మ ప -
ని స రి గ మ ప - గా మ ప ధ - మ పా ధ ని -	సా స - సా ప - స ని	ధ పా మ - రీ గ మ ॥పగ॥

32 వ, మే. జన్యము
చరి - సాగ - శుమ - ప - చధ - కైని

31. కానడరాగము—ఆదితాళము

ఆ. గరిసరిగమపమధానిస
అ. సనిసధపమగమరిస

ప॥ నిన్నే కోరియున్నదిరా నెలత ఈవేళ ॥
అ॥ సన్నుతాంగ మా చక్కని సామి వేణుగోపాలదేవ ॥
చ॥ కానడాయె నను మోహామున ॥

ప॥ పామాగా ,, - గా గ మ రీ ,,	స ని స రి స రి - ని స	ధనిధ - ని స రి స రి
నీ ఈ న్నే ,, - కో ఒ ఒ రీ ,,	యఉఉఉఉన్న - అ అ	దిఇఇ - ర ల అ అ అ
ప మ గా మ రి - గ రి స - ని స రి గ గ మ మ	ధ ధ ని ధ ప మ - ధ ప	మ - గ మ రి స - ని స రి
నె ల ఏ ఎ ఎ - ల అ అ - త అ అ అ అ అ అ	ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఈ ఎ	ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ - శ అ అ॥నీ॥
అ॥ ప ధ ని ధ ప - మపధప - మ ప మ గా మ రి	గ రి స - మ గ మ ధ ధ	ని ని స రి సా ,,
స అ అ అన్ను - ఉఉఉత - అ అ అ అ అం	గ అఅ - మ అ అ చ అ	అ అ క్కఅ నీ ,,
ధ ని స రి - స రి గా , - గ మ రి స ని స రి	సా , ని రి స - ని స	ధ ప మ - గ మ రి స రి
స అ అ అ - అ అమి , - వె ఎ ఎ ణు ఉ ఉ ఉ	గో , ప అ అ - ల అ	ఆ అ అ - దె ఎ వ అ అ॥నీ॥
చ॥ ప ప మ గా - గ మ రి స రి - సనిస - ధనిధ	ని స ని - రి స రి గ మ	గ మ ద ధ ని ని సా
వ ని త గా - న ము సు వ ని - తసర - సతెను	వ ని త - ముఖరు చి ని	గ ని స ర సు డ యా
ధ ని స - ని స రి - స రి గా మ రి - స రి ని స	ధా , నీ ధ ప ధ	ప ప మ - గ మ రి స రి
వ ని త - ని పుడు - వి డ నా డు ట - యుచితము	వా , దే ల స ఖి	క ల యు - స మయ మి ది
॥ధా ,,,, - ప ధ ని ధ ప - మ ధ ప మ ప	గా , మ రి స - ని స	రి గా - మ ప మ గ మ
కా ,,,, - న అ డ అ అ - అ అ అ అ అ	యే , న ను చు - మొబ	ఒ హా - ము ఉ ఉ న అ॥కా॥

1. ధా , పా , మా , , గా , , మా శా , మా , నీ , , గ , , న్న	రి , సా , - రీ చ , క్క , - నీ	,, - గా ,, మా ,, - సా ,, మా
2. ధా ని ధ ప మ పా - ధ ప మ ప గా మ రి గా న చతు ర్ద్రై - శె ల యుచునట గ ని	స రి ని స - ధా ని స క ర మున - గూ డి న	రి గా - మ ప మ గ మ క ళా - ని ధి యి చట ‖శా‖
3. ప ధ ప మ గ - ప మ గ మ రి - గ రి స రి స ని స ర సు డ ని - స ద యుడ ని - మ ది ద ల చి బి	స ధ ని - స ని రి స ని స రు హా - న యను ని వ	స రి గ మ - స రి గ మ శ ము బ డి - వ రు స గ
గ మ ద ధ ని - ద ధ ని ని స - ని స రి గ మ రి స క ల మా ను - మ ర చి తి ని - ని దు ర వి డ చె	స రి స ని స - ధ ప మ స రి స తు ల - న డుమ	గ మ రి - ని స రి గ మ ము ల క - న అ రయునిట ‖శా‖
4. సా , ని రి స ని స ధ ప మ - గ మ రి స ని చి , న్న పు డె న ను గ ల సి - తొ ని న స ర	సా , ని స ధ ని స సా , గ్రణి యత డు	రి గ మ - గ మ ద ధ ని ప రు ల - ప ల కు ల ను
స రి స నీ - ని స ని ధా - నీ ధ ప ధ ప చెవి ని జే - ర్చైను గ దా - న న్ను విడ చి	మ పమ - గా మ రి స చ లము - బూ ని ని క	ని స గ గ మా , ధ త అ శ గ జా , ల
ప మ గా , - నీ ధ ప మ గా , మ ప మ నం చె లీ , - చే ని క ను మన్మ ధు ని	ద ధా ని ధ ని - ప ధ శ రం బు ల ప - గు ల	ప మ ద ధ ని - ని స రి స మ యమి ది - రొ గ ద
గా గ మ రి స - నీ ని స ధ ప మ - గ మ రి చీ న్న త న మ - నా టి నె ఎ న్త ము - ద లం క	సా - స సా ధ ప మ గా - చింత వొడ మె	గ మ రి - ని స రి గ మ స గ సు - డి క న యిన ‖శా‖

నవరాగమాలికావర్ణము, 32. కేదారరాగము—ఆదితాళము

ప॥ వలచి వచ్చియున్న నాపై - చలముసేయ మేరారా సామినే
అ॥ చెలువుడైన శ్రీవెంకటేశ - కలసిమెలసి కౌగిలించర
చ॥ పదసరోజములనే నమ్మితిని ॥

1. కేదారరాగము

29. మే. ధీరశంకరాభరణ జన్యము. చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని ఆరో. సమగమపనిస. అవరో. సనిపమగమధమగరిస.

ప॥ పా న్లీ సా ,, - స ధ్ని స రి స స న్ని ని	స మ గ మ - ప ని ప ప	మ మ గ గ - రి రి స న్ని
వా లా చీ ఇ ఇ- వ అ అ అ చ్చి ఇ ఇ ఇ	యుఉ ఉ ఉ - న్న అ అ అ	న అ అ అ - పై ఇ ఇ ఇ
ధ న్ని స- మ గ మ ప ని - ప స్ని పా మ - మగ	రి రి సా - స్ని ప మ	గ - ని ప మ గ రి స న్ని
చ అ అ - ల అ అ ముఉ - సె ఎ ఎ యా అ - మె ఎ	ఎ ఎ రా - స అ అ అ	అ - మి ఇ ఇ నె ఎ ఎ ఎ॥వ॥

29. మే. 2 శంకరాభరణరాగము చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని. ఆ. సరిగమపధనిస. అ. సనిధపమగరిస

అ॥ సా పా ప మ గ రి - గా మా పా ,,	గ మ ప - ధ ధ ప - మ ప	ధ ని - స్ని సా ,,
చే లూ వు ఉ ఉ ఉ - డై ఈ నా అ అ	శ్రీ ఇ ఇ - వెం ం ం - క అ	టె ఎ - ఎ ఎ శా అ అ
ని స్ గ్ రి్ స ని స్ రి్ గా-మ్ గ్ రి్ స్ ని - ప	ధ ని సా , - మ ప ధ	పా, - మ గ రి స న్ని
క అ ల అఅఅ సి ఇ ఈ- మె ఎ ల అ అ-సి	ఇ ఇ కౌ , - గ అ అ	లిం ం ం- చ అ ర అ అ॥చె॥

65. మేళకర్త 3. కళ్యాణిరాగము చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని అ. సరిగమపధనిస అ. సనిధపమగరిస

మ॥ ధ న్ని స రి గ - స రి గ మా - ధ ప మ గ రి	న్ని గ రి - న్ని రి న్ని - ధ న్ని	స రి గ మ పా ,,
ధ మ గ రి సా - ధన్ని స రీ గా మ ప ధ	గ మ ప ధా ని ప ధ	మ ప ధ ని సా ,,

29. ధీరశంకరాభరణ జ. 4. బేగడరాగము చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని. ఆ. సరిగమపధనీధపస. అ. సనిధపమగరిస.

ని ధ ప మా గ రి గ - ధ మా గ రి స ని ధ	ధ సా - ని రి స - గ రి	ప మ - ధ ప - స ని రి స -
గ రి గ మ గ మ రీ - స ని రి స రి ని ధ	మ మా గ రి స - సా	, మ గ గ రి రి స ని ‖ప‖

28. మే. హరికాంభోజి జ. 5. కాంభోజిరాగము చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని ఆ. సరిగమపధస అ. సనిధపమగరిస.

చ‖ పా ధా సా ,, - స ని ధా ధ ని పా	మ ప ధ ని ని ధ - ప ని	ద ధ ప ప - మ గ మా
పా దా సా ,, - రో ఒ ఓ ఒ ఒ బా	ము ఈ ఈ ల అ అ - నె ఎ	న అమ్మి ఇ - తి ఇనీ ‖పాద‖

28. మే. హరికాం. జ 6. యదుకులకాంభోజిరాగము చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని ఆ. సరిమపధస అ. సనిధపమగరిస

1. పా, మా, గా ,, రి గా రి	సా, - ధా , ధా	, , సా , రీ స ‖పద‖

29. మే. ధీరశంకరాభరణ జ. 7. బిలహరిరాగము చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని ఆ. సరిగపధస అ. సనిధపమగరిస

2. ప ధ ప మ గ రి గా - ధ ప మ గ రి స ని ధ	ధ ధ స రి - గ ప మ గ	రి స రి గ పా , - ప
మ గ రి , - గ ప ధ సా - రి గ ప ధ సా	స రి గ ప ధ స - ధ స	రి గ - పా మ గ రి గ . ‖పద‖

28. మే. హరికాంభోజి జన్యము 8. మోహనరాగము చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని ఆ. సరిగపధస అ. సధపగరిస

3. పా ధ ప - గ రి గా - ధ ప గ రి - గ ప గ రి	సా గ రి - ప రిసా	రి స ధ స - రి గ ప ధ
స ధ ప గ రి స - ధ ప గ రి స - రి గ ప ధస	రి గ రిస రి స - ధ స	ధ ప గ రి-సరి రి గ‖ పద‖

22. మే. ఖరహరప్రియ జ. 9. శ్రీరాగము చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని. ఆ. సరిమపనిస. అ. సనిపధనిపమరిగరిస

4. పా , - ప మ రి గా , గ రి స - ని స గరి	సా , , - స ని పా	, నీ - సా రీ మ
ప మ రి గ రి స - ని స రి మ ప - స రి మ ప ని	ప స ని పా మ - రి గ	రి సా - రి మ ప ని స
ప ని స రీ రి - ని స రి గా గ - రి స ని స	గ రి గ సా రి - రి స	రి నీ స - ప ని స రి
ని గాగరిస - ని రీ రిస ని - ప ధ ని ప	మ - రి గ రి పా - గ రి	స ని ప - రి స ని ప మ‖పద‖

 ఈ క్రింది వ్రాయబడిన తానవర్ణములు ఖండజాతి అటతాళముగలవి. ఈ తాళమునకు రెండు లఘువులు, రెండు ద్రుతములు గలవు. ఈ వర్ణములు పాడుటలో ముందుగా రెండు లఘువులను పాడుకొని పిమ్మట రెండు ద్రుతములను పాడుకొనవలెను.

20 వ, మేళకర్తరాగము
చరి - సాగ - శుమ - ప - శుధ - కైని

1. భైరవి—అటతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ విరిబోణి నిన్నే కోరి మరులుకొన్నదిరా ॥
అ॥ సరసుడా దక్షిణద్వారకస్వామి శ్రీరాజగోపాలదేవా ॥
చ॥ చిరునవ్వు మోమున ॥

లఘువు. | లఘువు.	○ ద్రుతము	○ ద్రుతము
ప॥ సా , రి న్ని ధ్గా॥ న్ని సా రి ,, - గ స రీ - అ , అ అ అ॥ వి రి బో ,, - ఒ ఒ ఓ -		
స రి గ గ రీ ,, - గగరిగ - మపధమ - పగరిస- ఒ ఒ ఒ ఒ ణి ,, - నిఇఇఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ- ఇఇఇఇ -	ని స మ గ రి స - ని స న్నె ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ- కోఒ	రి గ - స రి ని ని ధ ని - ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ -
సగరిని - సనిధప ॥ పధపధ-నినిధ ప - ధ ని స రి - రిఇఇఇ - ఇఇఇఇ॥ మఅరుఉ- లుఉఉఉ - ఉఉఉఉ -		
పధనిస - రిగమప - మగరిగ - మనిపధ -మగరిని- కొఒఒఒ ఒఒఒఒ - నఅదిఇ - ఇఇఇఇ - ఇఇఇఇ-	స రి గ మ గ రి - గ గ , ఇ ఇ ఇ ఇ ర అ - అ అ	రీ , , - స ని ద ప ఆ , , - అ అ అ అ

|| మగరి-సా రినిధ || సనిధప-మ గ రి గ-మ ని ధ -ప అఅఅ-అ అఅఅ|| సఅరఅ-సుఉఉఉ-డఉఉఉ -		
మ గ రి - ప మ గ రి స - పధని సరిగ-నిసరిగమప- ఉఉఉ-ఉఉఉఉఉ-ద అఅఅ అఅ-త్మీ ఇఅఅఅ-	ని ని ధ - పా ధ మ ప - ద్వ అఅ -అ అ అ అ -	గ రి గ మ - ప ధ ని స అ అ అ అ - ర అ క అ
పధనిస - రిగమగ - రిగసరి - నిగరిస - నిధనిస - పఅఅఅ - అఅమిఇ-ఇఇఇఇ -శ్రిఇఇఇ - ఇఇఇఇ -		
గ రిరిస- సనినిధ ధ ప - మనిధప - మగరి గరి స - రఅఅఅ- అఅఅజ గొఒ - ఒఒఒఒ - పఅఅ అఅల -	ని స రి గ - మ ప ధ ని - డ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ -	స ని ద ధ ప మ - పా వ అ అ అ అ అ - అ
, మగ రి - స రి ని ధ || , అఅఅ - అ అ అ అ || గగరిస - రిస నిని-ధనిసరి -		
ధమపప - ధధనిని-పపప-ద ధధనిని-నిసరి -	ప ధ ని స - రి గ మ ప -	ధ ప మ ధ పా - ని ని
ధధ - ధపపమ - నిధని - పధని-మపధని-సరినిధ -		
మగరిసరి - నిసరి - రిగామపధ - మపాధనిస -	ని రి స ని ధ సా	, ని ధ ప - పా , మ
గ రి - సా , రి ని ధ ||వి||		

చి॥ ,,,, - ,,,, ॥ మామా - ధ ప ధ మ ప గ మా
చీ రూ - న ఊ ఊ ఊ ఊ ఊ

పా , , - పా , , - మప నినిధపమగ - మనిధప- | మ గ రి గ - మ ప ధ - ము | ప - మ ధా పా - మ ప
ఊ , , - ఊ , , - వొంఒఒఒఒఒఒ - ఒ ఒఒఒ- | ఒ ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ - ను | న - అ అ అ - అ అ

సనిధప - మ గ రి గ ॥
అఅఅఅ - అ అ అ అ ॥చీర॥

(మప)

1. గా, రి స - న్రి , ధా ప మా, - ప ధా ని స -
ని రి - ని స రి గ మ గ మా - నినిధధ - నీధధమ- | మ ప మ - మా గ రి గ | ని ని ద ధా - మ మా -

గ రి స - ని సా రి గ ॥చీర॥

(ధా)

2. ని ని ధ - ధా ని ధ ధ మా, - ని ధ ప మా, -ధపమ
గ రీ - గామపధ - మపాధ - పధని - ధనిసరిస- | ని గ రి - నీ ధ ప ధ - | మ పా మ - గ రి స రి -
ని ధా ని - స గ రి గ ॥చీర॥.

3. సారిగ - స రి గా - రీ , , - న్రి స రి - ని స రీ -

పా, రి - న్రి న్ని ధ - గా, రీ స - న్రి,ధా ని | పా , - ధా ని స రి - | ప ధ ని స - , , -

ధ్పస గరిరి - నిధ్రిసాస - మ గా రి - పమాగ -		
రిగామ - పధపమ - నినిదధాని - దధపపామ -	గ రి - గా మ ప ధ -	మ ప గ మ - పా , ,
నిస - నిగ -రిమ గప-మధ-పనిధని - పధమప-గరి		
గమపమ - పధనిస - నిసనిగరిగ - నిసనిరిసరి -	ని రి స ని - ధ ప ధ మ -	ప ధ ని ని సా - ని ని
ససరిరిగగ - మగగరి - మగరిస - నిగరిస - నిరి		
సనిధప - ధనిసరి - మమపప - దధనిని - సగరిని	, ధ - రి స నీ - ధ ని	ధ ధ ని - ధ ధ మ - మా
గ రి స - సా రి గ ॥చీరు॥		

8 వ, మేళకర్తరాగము
శురి-సాగ-శుమ--ప-శుధ-కైని

2. తోడి—అటతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ కనకాంగి నీచెలిమిగోరి - కాచియున్నదిరా॥
అ॥ ధనదుడైన శ్రీతుళజేంద్రుని తనయుడైన - శరభోజి మహారాజేంద్రా॥
చ॥ మగువ రమ్మనెరా॥

ప॥ ,,,, - ,,,, ॥ గామా - ధా ,, - నీ , , కానా - కా ,, - అ , ం		
సా , , - సా , , - నినిసనీధ - ధనిధపమగ గీ ,, - ఈ , , - నిఇఇఈఇ - ఇఇచెఎఎఎ	మా , - గ మ ధ ధా , - ఎ ఎ ఎ లీ	, - మ ధ ని ధా - సా , - ఇ ఇ ఇ ని - ఈ

నిధప - గారిసరి ‖ దధపపమ - గ పమగా , - రి ఇఇఇ - కోఒఒరి ‖ కఅఅఅఅ - అ అఅ అ , - అ		
సన్నిధా, - న్నిసరి - ధ గా గ మా - ధధనిని - ꣳరిꣳరి అఅచీ, - ఇఇఇ - యఉఊఉఊ - ఉఉఉఉ-ఉఉ	సం సం - ని ని ధ ప - ప మ ఉఉ - ఉఉ ఉఉ- ఉఉ	గ రి స రి - గ మ ప గ ఉఉఉఉ - న అ అ ది
అ‖ మా,-పమగరి స‖ సంనిధపమ-గ మ ద ధ ని - మగ రా,-అఅఅఅఅ‖ ధఅనఅఅ-దుఉ ఉఉ ఉ- ద ఇ		
పమ-దధమగరిస - మగమసారి - ని సం దధపమ - ఇఇ-ఇఇఇనఅఅ - శ్రీఇఇఈఇ - తుఉ శఅఅఅ -	సం నీ ని - ధ రిం సం ని - జె ఏ ఎ - ఎ ం ద్రుఉ-	ధ ప ధ ని సాం , - రిం ఉఉఉ ఉ నీ , - ఇ
రింసంసం - నినిధపమ ‖ గమపధ - ని సం రిం - ధనిసంరీం ఇఇఇ - ఇఇఇఇఇ ‖ తఅనఅ -యుఉఉ- దఇఇఈ		
రిం - దధగంగంరింరింగం - మంగంరింరిం - గంరింరిం సం - రింరింసంని - ఇ - నఅఅఅఅఅఅ- శఅరఅ - బొఒఒ- జిఇఇఇ -	గం రిం సం ని - ధ ని సాం మ అఅ అ - హంఅ రా	, - ని ధ ప గా , - రి , - అ అ అ జే , - ఎ
సన్నిధా , - న్ని స రి ‖ ఎంద్రా, - అ అ అ ‖ గా, మప - గమదదాధ-గ-		
మపామగరి - మగరిసా - గరిన్ని - ధా , ని - ధని మగరిన్నిసరిగమ - ధగరిమ గనిధా - గమధ	స రీ - న్ని స ధ గ రి	గ మ ప మ గా - ని ధ

ధని - ధధనినిస - ధరినిరి - సారినిస - ధనిధ - గ సనిధా, ని స రి ||శన||	రి స ని ధా - మ గ గ	రి - స ని ధా - మ గ రి
చ|| ,,,,-,,,, || మామా - గా , రి - రీ సా - || మాగా - వా , అ - అ అ -		
మా గామా ,, - మ మగగ - రి రి గ గ రి స - గరి ర ం ం ం ,, - మ్మఅఅఅ - అఅ [illegible] ఎ ఎ - ఎఎ	స ని - రి స ని ధా ని - ఎ ఎ - ర అ అ అ అ -	ధ గ రి రి గా - గ మ అ అ అ అ అ - అ అ
ధ ధ మ - గ రి స రి గ || అ అ అ - అ అ అ అ అ ||మగు||		
1. రి సా - స్రీ ,, - ,,,, - రీ సా - సా స్రీ ధా ,, - ,, స్రీ - సా ,, - ధా - ,, స్రీ సా సా ,, - రీ గా - ||మగు||	రీ - స్రీ రీ సా	, , స్రీ - ధా , ని
2. సా రి రి - స ని ధా ,, - ని స రి రి గ - స రినిధా , - రి ని ధ - గరిసరిగా , - మాగమధధని - ధ ని ని ధా - ధ స స రి గ ||మగు||	స రీ ని స - ధ నీ	ధమ - గ మా గ రి స -
3. గ మ ని ధా ధ - గమధమాగ - రిగమాగరి - సరి గ - సా రి ని స - ధనిగరిరిగా - ధనిసరి - గమ మ గ రి - ని సా రి గ ||మగు||	గ ధా ని - ధ గ రి ని	, ధ - ధ మా గ - ని ధ

4. ధా ని - ప థ ని - పధనీనిధ - పధనిస - నీ నీ ని ధ - రిరిససనిధ - గరిగ సారినిస - ధనీ - రి ధసనిధప - గమపమగరిస - రిగమగపమ - గ మ ధధని - ధనినిస - ధనిసరి - సరిగరిగమ-గరిని- గ రి స - ధ ని స రి గ ||మగ||	స రి స - ని ని ద ధ ప - స రి గ రి స - ధ ని స	ప మ గ మ - ధా , - ని ని ధ - గ రి ని ధ మ

28 వ, మే. జన్యరాగము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కై ని

3. కాంభోజి—అటతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సరసిజనాభా నిన్ను సన్నుతి జేసేనురా - చాలాకృపయుంచుట కిది సమయమురా॥
అ॥ నిరతము నీపాదమే గతియని యున్నారా - నిజమనియెంచి నాపనవి గైకోరా॥
చ॥ సార్వభౌమ సకల లోకాభిరామ॥ .

ప॥ ,,,, - ,,,, ॥ మా గా - సా , ని - ధాధా
సా రా - సీ , ఇ - జా అ

సా,, - సా,, - స రి గ రి - రి గ రిరిస - నిధప - నా,, - అ,, - భ అ అ అ - అఅనిఇఇ -న్నుఉఉ	మ గ ప ధ స - ప ధ స స అ అ అ అ - న్నుఉఉ	రి గ - స రి గ - మ గ గ తి ఇ- జె ఎ ఎ - సె ఎ ఎ
రి స ని - ప ధ స రిగ ॥ మమగగ - రినిససని-పధస- సుఉఉ - ర అఅఅఅ॥ చఅఆఅ-అఅలఅఅ-అ అఅ-		

మ గ మ ప-సరిసమమగ -స స ధ పమగ -సస్సని కృఉఉఉ-పఅఅయుఉం-చుఉఉ టఅఅ-కిఇ ఇది	ధ ప - ప ధ - రి స ని ధ - ఇ ఇ - ఇ ఇ - ఇ స ఆ అ -	ధ ప మ గ - గ రి సా - మ అ అ అ - య అ అ -
అ|| రి స ని - పధ్సరిగ ||నినిధా-పమధప - మగమా- మఉఉ -రఅఅఅ||నిఇరా-తఅముఉ - ని ఇ ఈ-		
పా ,, - పా ,, - పపదధ - నీ నిధ-ధప-పమగ - పా ,, - అ ,, - దఅఅఅ - మెఎఎ-గఅ-తిఇఇ -	మ ప మ - ప ధ ప - ధ స యఅ అ - ని ఇ ఇ - యుఉ	ని - రి స ని - పా ధా - ఉ- ఉఉఉ -న్నా అ -
సా ,, - సా ,, || నిధససా-రిరిగగ - మమగ -గ తా ,, - అ ,, || నిఇఇఇ-ఇఇఇఇ - జఅఅ-మ		
రిరిస - సనిధపమ - పధసరిగసానిధ - మ ప ధ అఅఅ - ని ఇఇఇఇ ఎఎఎఎం చీఇఇ - న అ అ	పా- మ గ రి సా- రి మా- అ అ అ నా- అ	స ని ధ - ధ ప మ గ - గ వి ఇ ఇ - ఇ గ ఇ ఇ - ఇ
రి స ని - ప ధ స రి గ|| గా, మ -గగరి రిసా, - రి కొఒఒ - ర అ అ అ అ||కం,మ్మ-విలంతుజగం -మ్మ		
గ - సరిసనిధ -పధసా స -పధసరీ రి -ధ సరి కు - సరిపలుకు-తగుతు మ్మె చలిలర్పు మ్మె-రవము	గా గ - స రి గ రీ నన్ను - యేురముగ్రు	రి - ధ స రి సా స - మ మ్మె- చ ద రియు న్న- ము
గ రి స ని-పధస రి ||గమగరిస - పమగరిస-ధప గుతనిటు -మకమాట ||తగునటర - బిగునటర-కట		

మగ-నిధ ప-పని ధ-రిసగరి-మగరిగసరి - ధరి	సా , నిధ - మపధ	పా , మగరి - సరి
కట-యిటుల-చెటుల-సరిసరి-మరుగురికాడ-పరి	తా , పము - నిలంప	శే , దనర - సర
సారి - ప్థసరిగ ‖		
సంబు- చెరచ కుర ‖సారా‖		
చ‖ ,,,, ,,,, ‖ సా,, పనిదధ - పమగగ -		
‖ సా,, ర్వఅఅఅ - భఉఉఉ -		
సా,, - సా,, - పధసరిగా - సరిగమపా -	మగపధసా - పధ	రిసానిధ - ధపమ
మా,, - అ ,, - సఅఅఅఅ - కఅఅఅఅ -	లఅఅఅఅ - లాబ	ఒకాఅఅ - భిఇఇ
గరిస - మగమపధ ‖		
రఅఅ - మఅఅఅఅ ‖సార్వ ‖		
1. సా ,, ,, - నీ ,, ధా - పా ,, - ,, - ధా		
దా ,, ,, - నిం,, టి - కే ,, - ,, - గు		
మా గా రీ గా సా ,, సా నీ - ప్థా	,, - ధా ,, పా	,, - రీ ,, గా
టతరమ సా ,, రిమను - మే	,, - ర ,, గా	,, - దూ,, శే
,, - మాపాధా ‖		
,, - రాయిక ‖సార్వ‖		

.శ్రీ ,, ,, - రి గ రి - రి గ రి రి స - ని ధ ప ధ -		
ఏ ,, ,, -రాయిటు- వెర పు రేళ - దురిత ము -		
సా ,, - ,, సా - ధ ధ స రి గ సా - రి గ మ ప స	, - రి గ మ ప ధ - సా	ని ధ మా గ సా - ధ
మా ,, - ,, రా - బి ర ము గను ధా - ర ళ ము గ ధ	, - ర ల వ రు స - దీ	ర ను మా త్రముల్ - వె
ధా స - రి గ మ ప ధ||		
ఏయ - త గు న ట ర||సార్వ||		
3. మా ,, ,, - ప ధ మా - పధనిధమా - పస నిధ		
మా ,, ,, - యలమా - రికియభిమా - నమా సతి		
మా - ధ మా ప - గ మ పా ,,,, - ని ధ పమ గ రి	గ సా - రి స ని ధా	ధ సా - రి గ మ - రి గ -
మా - ర మా ర - మ ణ మా ,,,, - నము వ్రుమ రెయ	ను మా - తమిని పం	త మా - విను ము - విను -
మగమ - రిగస - పమప - గమగ-ని ధని- పధప-సని		
మతని - కిఖను - తగదు - వలన-మ గుర-దశెను-౯గి		
ధ - రిసగరిసని ధ - పధసరి - గమగసానిధ - మ	ప ధ స - గ ప ధ స : స	రి గ మ ప - ని ధ స రి
లి - తెగువిటు సలుప - వలదుర - నమినదానర - వ	ల ని నె - న ల ని తె - మ	రు వ ళు ర - స ర గు న
గ మా - మ ధ స రి గ||		
ర రా - స్మ ర జ న క||సార్వ||		

4. సా ,, - రి గ రి స - నిధపా-మగరిసాని - ధ ధ
తా ,, - పను మరి - వి ప రీ-తమునుజేసె- గ ద

సా ,, - సా ,, - ధాధధ-ధాపధ - పా రి స -
రా ,, - నీ ,, - పాదయు-గంబుల-యాన ర -

సరిస ని-ధ ప మప-ధ ప నిద-పమగరి - సరిగరి -
నారిగణ-మునుగొని-రొదనెన -రునమర - కురుని ము-

స రి స ని-ధ ధ ధ ధ-స రి స రి-సరిగ-రిగమ-గ మ
సముహాలి -మురహర-పురహర-ధరజ-రురుని-యుర

స రిగమప ధ - మగపధ సని - పధసరిగరి - గమ
గడిగడియకు - తడబడుచును - పదకస్తుబడి-ఝుడి

గ రి - స నిధప - మగపధసరి - గమగరిసా ,, -
యక - వెంరలిడ - విని బెదరుచు- వనితలుపా ,, -

స రి గ మ - గ మ ప ధ ||
జీ ంచిగా - లి ం చ వెర||సార్వ||

రి గ రి - గా మ గ -
వించుక - లే దు గ -

ప - మ ప ధ - స ని రి స
గ - వి భు ని - వి రి శ ర

ప స ని ధ - ప మ గ రి
రొంచినను - బ లి కి రి

మా ప మ - పా ధ రి
దా యు ని - లే ద ని

ని ధ - ప ధ సా ,, -
ములు- ర వ ము ల్ -

సా ,, - ప ధ స రి -
గా ,, - రొంచికరు -

29 వ. మేళకర్త రాగము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

4. శంకరాభరణము—అటతాళము

ఆ, స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ చలమేల జేసేవురా సరసకుశాసామి॥
అ॥ జలజాక్షుడైన చక్కని సరసిజనాభజేవా॥
చ॥ పాపజాతిమారుడు॥

ప॥ ;;;; - ;;;; ॥ సాం నీ - పా , మగారీ ॥ చాలా .. మే , ఎ ఏఏ		
పా ,, - ,, ధరిరీ ,, - స రి గ రి - రి గ రి రి లా ,, - ,, అఅజే,, - సెఎ ఎ ఎ - ఎఎ ఎఎ	నీ , - స రి గ సా - ఏ , - ఎ ఎ ఎ ఏ -	స రి గ మ ప - ధ నిస వురఅ అఅ - అఅఅ
నీ స - ధ నిపధని ॥ రినిసధనిప - ధమప గమరి- రాఅ - అఅఅఅఅ ॥ సఅఅఅఅ - రఅఅ అఅఅ-		
గసా - రిస నిధని -స సరి రి గ గ-మమపపధని- సఅ - అఅఅఅఅ-కుఉఉఉఉఉ-రఅఅఅఅఅ-	సరిసా , ని - ధ ని సఅఅ , అ - అఅ	పా , - మ ప మ గ రి అ , - మి ఇ ఇ ఇ ఇ
అ॥ సా -రిగమపధని ॥ సాంధాపా ,, - పమగమ - ఈ - ఇఇఇఇఇఇ ॥ జాలాజా ,, - అఅఅఅ -		
పా ,, - పా ,, - పధనిధ - మపధప - గమపమ- క్షు ,, - డై ,, - దఇఇఇ - ఇ ఇఇఇ - నఅఅఅ-	స నిరి స గ రి - గ గ చఅ అఅ అఅ - క్క అ	మ ప - మ ప ధ ని - సరి అ అ - అ అ అ అ - అఅ

పా, - ధనిపధని || సా నీ - సా రీ - రి స నీ -
నీ , - ఇఇఇఇఇ || సారా - నీ ఈ - ఇ ఇ ఈ -

సాసా - రీరీ - రిగమగ - గరిసని - ధపధని -
జా అ - అఅ - నఅఅఅ - అఅఅఅ - అఅఅఅ -

సధప - మపాధని || సానిధపమ - ధపామ - గమ
అఅఅ - అఅఅఅ || సారసఅల - సరోజ - ముఖి

పా, మ గ రి - ప రి గ - రి గ రీ స-న్రిసన్ని - ధని
నీ , స్నెనయ - ద లపు - మదిబూని - వలచిన - దన

మపమ - గమపధని || సరీగరిస - నిస రీ స - నిరి
వపుర - భళి వినర ||వెరసరసు - దపటంచు - బతి

సాని - ధ ని స నిధప మ - గమపని ధని-సధని-మ
మాలు - కొనియిటు మనవి - చెవినిడుకొని-సతిని-మ

ని - స రి గ మ ప ధ ని ||
ని - ప్రియచెలిపయిని ||చల||

చ|| ,,,, - ,,,, || పా ,, - ,, ప మ గ రి - గ మ
|| పా ,, - ,, అ అ అ అ - అ అ

రి సా ధ ప మ - ధ ప
భ అ అ అ అ - డ ఎ

పా , - ధ ని స రి ని
రా , - న ను చు ని రా

ధ ని - మ ప ధ ని - గ మ
రు ని - కి ద న ని - హాట

, మ గ రి సా - సా
, ఎ ఎ ఎ ఏ - వా

, - స రి గ సా - రి గ
, - ద ర ణ సల్ - పెద

ప ధ ని -) గ మ ప ధ
ముల ని - శము ని డుకొ

గా ,, - మగగ రి-సారిగ - రి రిసని - ధపధని -	స మా మ గ రి - స ప	, ప మ గ - స సా రి
జా ,, - అఅఅఅ-తీ ఇఇ - ఇఇఇఇ - ఇఇఇఇ -	మ ఆ అ అ అ - రఊ	, ఊ ఊ ఊ - డుఊ ఊ
ని ధ - ప మ గ రి గ మ ||		
ఊఊ - ఊఊఊఊఊఊ ||పా||		
1. పా ,, - ,, మాగారీ - సా నీ ,, - సా		
ఇం ,, - ,, చు విలు - ధ రిం ,, - చి		
రీ సా నీ సా - ధా ,, నీ - పాధానీ	సా రీ నీ ,, -	సా రీ గా సా
పు డు మ రి - పం ,, చ - శ ర ము -	లి టు నెం ,, -	చి వి డ సా
,, - రీగామా ||		
,, - గెనురా ||పా||		
2. గా , మగ రి - స గ రి రి స - ని స రీ స-నిసధని		
ఖా , మగురు - కుచయుగము - లు గురించి వి శర		
పా , - ధనిసరినిసా , - రిగరిగా , - మగమ -	ధ పా మ గ రి - ప మ	గ రి - మ గ రి స - గ రి
ముల్ , - విడువకనెహా , - వెలదినే , - నెటుల -	స హింతు న ని - చె లి	బ లి - ఆ వి న ర - స ర
స ని - స రీ గా మ ||		
మడ - యిదే నేడు ||పా||		
3. పా , ధపమపా , - మగమపా , - గ రి స ని ధ		
పా - పపుజపా , - రమధుపా , - కుం ల లి ద శ్రృ		

ప్రా , - ధ్వని ప రి స పా , - మ ప ధ పా ,- నిధని	పా , - స ని ధ పా	, - ని ధ మ పా , - ధ
పా , - రహిత మైన పా , - య సుమపా ,- టలను	పా , - డెచె లి పా	, - లిటు క పా , - యు
ని స పా , - రి గ మ ‖		
మ గుపా , - టి గ ను ‖పా‖		
4. సా, సాస - పసాస - ధ ని స నీ ధ - పమగమ -		
నీ , సాటి - విశాల - న య న గాన - న నువగ -		
ధా ,, - మారీ - గమగ రి సా - స్థా సా సా	స్నీ రీ - గా మా -	దా , ని - గా, రి -
జెం ,, - దేనూ - సరస ముగా - యుందీ వా -	రాక్షీ - నీ తో -	పొం దు - జే , సి -
సా ని రీ స గా - రి గమగరిసా - రి గ రి స ని -		
వంద మెుందగా - మరునికదనం - బున ను వ ద -		
రిని సధ నిపధని - స రి గ మ గ రి - సరిసా నిధ -	ప ధ ని స ని ధ - ప ధ	పా మ గ రి స - స్నీ
లకపెనగొనవలె - న ని క ల వ ర - పడు చున్నది	యిది స మయము - ప ద	రా త గ దు ర - పం
, స రి గ మ ప ధ ని ‖		
, తెముప ల దు వి ను ‖పా‖		

65 వ, మేళకర్తరాగము

చరి - అంగ - ప్రమ - ప - చధ - శాని

5. కళ్యాణి—అటతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ వనజాక్షి నిన్నే కోరి - వలచి వచ్చియున్నదిరా॥
అ॥ మనసిజానిగన్న చక్కని శ్రీమాకస్తూరి రంగసామి॥
చ॥ చిరునవ్వు మోమున॥

ప॥ సా ని - ధని స రి గ ‖ పామా-గా, రి రీ ,, - అ అ - అఅ అఅఅ ‖ వానా-జా, అ అ ,, -		
గమపగ - రిసనిధ - రిససారి - ధగరి - గపమరి - క్షిఇఇఇ - ఇఇఇఇ - నిఇఈఇ - ఇఇఇ - ఇఇఇఇ -	గ మ ప ధ ప - మ ని ధ న్నె ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ	ని - పా మ గ - ధ మ గ ఎ - కో ఒ ఒ - రి ఇ ఇ
రిసని - ధని స రి గ ‖ ధపమ-రి గమపధప-మనిధ ఇఇఇ - ఇఇ ఇ ఇ ఇ ‖ వఅఅ-అ అఅఅఅఅ- అఅఅ		
ని పమ - గమపధని - సనిసధప - నిధపమగ-ధ మ అచిఅ - ఇఇఇఇఇ - వఅఅఅఅ- చిఇఇఇఇ-యుఉ	గ రి స ని - ధ గ రి - ప ఉఉఉఉ - ఉ ఉ ఉ-ఉ	మ గ రి స ని - ధ రి స ఉఉ ఉఉఉ - న్న అ ది
అ॥ రీ , - ధని స రి గ ‖ మపనిధప-మపధపమగ - రా, - ఆఅ అ అ అ॥ మఅనఅఅ-సిఇఇ ఇఇఇఇ -		
ని ధ - గ మ పగ రిస-నిధమగరి-ప మ గ రి స ని రి - జాఉ - ఉ ఉ ఉని ఇఇ-గఅఅఅఅ-న్నఅఅఅ అఅ చ -	ధ ని స రి - ని స రి గ అఅఅఅ - క్క అఅఅ	ప మ - గ మ ప ధ ధ ని అ అ - ని ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ

ప ద ని స - ధనిపా ॥ నిధస నిస- ధనిసరి స గ రి శ్రీ ఇ ఇ ఇ - ఇఇఈ ॥ మఅఅఅఅ- కఅఅఅఅ-అఅ		
మ గ రి స-ని ధనిస - గరిస - సని - నిధప-గగధధ స్తుఉఉఉ-ఉఉఉఉ-రిఇఇ - ఇఇ - ఇఇఇ- ర౦౦౦	ని ని - స సా రి ని ద - ౦ ౦ - గ సా అ అ అ -	ద ధ మ గ - ని ధ మ గ అ అ అ అ - అ అ మి ఇ
రి స ని -ధనిసరిగ ॥ ఇ ఇ ఇ -ఇఇఇఇఇ ॥ మా, - గపమపాధ-గమప		
ని ధ ప - నిధా - పమధమగరీ - పమగరిసని - ధ ని ధపమ- గమపధనిపా - ధపనిధ - సనిరి - ధగ	రి ని - ధ గ రి - ప మ గ	మ - రి గ ని ధా స ని
రి - మగరిసని - ధరిసానిధ - సనిధప - నిధపధ రి స ని - ధ ని స రి గ ॥వస॥	మ ప గా , - రి రి స	సా , ని - ని ధ మ గ
చ॥ ,,,, - ,,,, ॥ సనిధ ప - గా, రి - గ మ ప ధ చిఇరుఉ - న ,వ్వు- ఉ ఉఉఉ		
పా , - గ మ ప ధ ప-మప ధ ధనిని-ససనినిధప - ఊ , - ఉఉ ఉ ఉఉ-మొ ఒఒఒఒ-ఒఒఒఒఒ -	మ ప ధ ని పా - ధ ని మ ఉఉ ఉ ఊ - ఉఉ	స - ధ స ని సా - స ని ఉ - ఉఉఉ నా - అ అ
ధ ప మ - గ మ ప ధ ని ॥ అ అ అ - అ అ అ అ అ ॥చి॥		(సని)

1. రి ,, - ,, - సా ,,,, - రీ సా నీ- ధా

నీ పా ,, - మా ధా మా గా రీ - ,, స్నీ మా పా ధా నీ ‖-చి‖	సా రీ గా - సా	రీ గా మా - గా
2 ధాపమప - గమాప - గధమగరి - పమాగరిన్ని - సరిగపమగరి - న్నిరీరి - ధగరి - పమమగ - నిధ - , ని ధ నీ - ప ధ ని ‖-చి‖	ధ గం రిం ని ధ - ధ ని ధ	మ గ - ధ మ గ రి ప - ప
3. మనిధమప - గపమపా , - మగ - ధమగరిస న్నిరి , రి - ధన్నిసరీరి - ధపమగరి - నిధపమ - గమప - గ ని ధ - గమాధని ‖-చి‖	ద ధ ని ని సం - ధ గం రిం	సం ని - ధ రిం ని ధ ప మ -
4. ధానిధమగ - ధమగరీ - మగరిన్నిధ్హా - గరి - మ గ - నిధ - గమపధని-పధమగధ-గమపనిధ-సని న్ని స రి - గమపధని ‖-చి‖	సం - ధ ని రిం ని ధ మ - ధ	మ గ రి - న్ని రి న్ని స - ధ
5. పమగా - గ రి రి స - రీ [illegible] - న్నిసరిం - నిధపమగరి సా , - ధగరిన్ని - ధ రీ రి - ధ రీ రి - న్నగరిసప - గమరీ - గమపధ - గామపధని - పాధమప - ధ నిసా-ధగరినిధ - గరిమగరిస - గ రిం సం - ని సం రిం మా - గమాపధని ‖-చి‖	మా ప గరి న్ని ధ - గ ని ధ - రిం ని సం - ధ ని స	మ ప ధ ని సా , రిం - ధ మ గ - రిం నీ ద ధ

20 వ. మే. జన్యరాగము **6. రీతిగౌళ—అటతాళము** ఆ. స గ రి గ మ ని ధ మ ప ని స
చరి-సాగ-శుమ-వ-శుధ-కై_ని అ. స ని ధ మ ప ధ మ గ రి స

ప॥ వనజాక్షా నిన్నేకోరిన వేసటదీర్చి బ్రోవవయ్యా
అ॥ మనసిజానిగన్న చక్కని మా వేణుగోపాల యీ వేళ
చ॥ అన్నిటికి నీవేదిక్కని

ప॥ సా , _ ని గ రి గ మ ॥ పామా - గారీసా ,,-
అ , _ అఅ అ అ అ ॥ వానా - జాఅక్షా ,,-

నిసగరిసనిని - నిధనినిసని - పగాగమా - నిఇఇఇఇఇఇ- నాఎఎఎఎ- ఎ ఏ ఎ ఏ -	గ మ ప ధ ప మ - గ మ ఎ ఎ ఎ కో ఒ ఒ - ఒ ఒ	ప - ప మ మ గ రి - ప మ ఒ - రి ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ
గరిసని — సగగమ ॥ పాదధమ- గమప - పమగరి నఅఅఅ- అఅఅఅ ॥ వే ఎఎఎ - సఅఅ -టఅఅఅ		
గమ - గమనినిదధ - ని ని ధ మా, - గమగసా, - అఅ - దిఇఇఇఇఇ - ర్చి ఇ ఇ బ్రో, - ఒఒఒవా,	ని స ని - స గ రి గ మ - అ అ అ - వ ఇ ఇ ఇ ఇ -	ప ధ మ ప - గ మ గ రి ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ
అ॥ గా - పమగరిగమ ॥ సానిధని - దధనినిధమ - గ యా - అఅఅఅఅ ॥ మానఅఅ - సీఇఇఇఇఇ - జా		
మ ధ ప మ-గ రి గ మ - ధపామగరి-పమాగరిస — ఉ ఉఉ ఉ-ఉఉఉ ఉ -ఉనీ ఇఇఇ-గం ం ం ం-	ని సా - ని గ రి గ మ - ం ం - న అ అ అ అ -	మ ని ని ధ మ - గ మ ని చ అ అ అ అ - క అ అ

శ్రీ స్స నీ సా ,, ॥ ని స్స గ గ మ - గమగరి-గాగ ఆ అ అ నీ ,, ॥ మ అ అ అ అ - వెఎఎ-ఏ ఎ		
రిస - ని ని సగరిస - నిసని ని ధమ-గమగ రిగమ- ఎ ఎ- ణుఊఊఊఊఊ-గొఒఒఒఒ-పఅఅఅఅఅ-	ని ధ మ - ని ని స సా ల అ అ - అ అ అ ఈ	ని ధ మ - గ మ ధ ప మ - ఇ ఇ ఇ - వె ఎ ఎ ఎ ఎ -
గ రి స ని - స గ గ మ ॥ శ్రీ అ అ అ- అ అ అ అ ॥ పాధధమగమా-పమగరి		
గమా - ధధమగమా - మ గ రి రి - గాగరిస-ని ధ గరిస - గగమగ మ - నిధమనీనిస-నిసగాంగ -	ని ని స - ని గ రి గ మ -	ప ధ ప ప మా ,, -
రిగమగాగరిస - సనిసగరిస - నినిసా , - స స - నీ స గ గా మ ॥వ॥	ని ధ మా , - మ గ రి	ప - నీ ధా మ గ -
చ॥ ,,,, - ,,,, - సా ,, - ని ధ నీ - ని ధ మా - ,,,, - ,,,, - అం ,, - ని ఇ ఈ - టి ఇ ఈ -		
మగమప - పమగరి - గమపమగరి - గాగరిసని - శ్రీ ఇ ఇఇ - ఇఇఇఇ - ని ఇఇఇఇఇ - వేఎఎఎ ,	స గ రి - గ మ గ గ ప ది ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ క అ	ప మ - గ గ మా , - మ అ ఉ - అ అ నీ , - ఇ
గ మ ప మ - గ రి స ని ॥ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ		

1. మా ,, ,, గా రీ - గా రీ సా ,, - సా నీ ధా ,, నీ నీ సా ,, నీ గా రీ సా గా రీ నీ ‖అ‖	గా, మా, - దా	ధా మా గా రీ -
2 నిపనినిసని - సగిగిమ - సమాన్మగరిస - గాగ రిస - గగమగామ - నినిసనిస - పమాపగరి - సా ని ధా - ప ని ని ‖ అ‖	గ మా ని ధ సా - నీ	నినిధపు - మాగరిస -
3. పపపమగరి - పమగరి - గగమమపమ - ధపమప - గ ప మగరి - పమగరి - సాసనిస - సగమ - సగగ రి - ని ధ మ గ రి స ని ‖అ‖	మ - నిధమ - నినిస - ని	సానిధమ - మాగ -
4. పధధమగగ - మపగరిస మగరినిస - నిగరిస - నిసనినిధమ - నినిసగరిస - మ గ రి - పమగనిధ ధ మ ప - గ రి స రి ని ‖అ‖	మ - గమనినిస - నిగ	రి - నిరిసనిధమ - ని
5. నినిధమగగ - మధధమగరి - గగమమపమగమ గగరిస - గరిసరి - నిసనినిధమ - నినిస - నిగరి పమాగరిస - నిధామగమ - నినీసనిస - గగ	గ గ మ - గ ప మ - ధప	మగరిని - సగగమ -
, మగరి - గగరిసా - రిసపని - నీనిధమ - గగ మ గా గ రి - స రి ని ‖అ‖	, మగరి - ససాస	నిధ - మనీధమగ -

తానవర్ణములు సమాప్తము.

కృతులు పాడవలసిన పద్ధతులు

1. కృతులు కొన్ని చౌకముగాను, కొన్ని మధ్యమకాలముగాను పాడుట వాడుకయందున్నవి. అందు చౌకముగ పాడవలసిన కృతులను వ్రేలికి నాలుగక్షరముల చొప్పునను, మధ్యమకాలముగా పాడవలసిన కృతులను, వ్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున, స్వరపరచి తాళమునకు సరిపడునట్లు లఘుద్రుతము లేర్పరచి, వ్రాయుటయ్యెను. మఱియు, రూపకతాళ కృతులకు ప్రతి ఆ వృత్తముయొక్క చివర (||) ఈ బ్రాకెటులోనున్న రెండు నిలువుగీట్లు గల గుఱుతు వేసియుండును. ఇట్లే మిశ్రగతికిగల చాపుతాళమునకు వేసియుండును.

2. ఈకృతులు పాడునపుడు, మొదటి యెత్తుగడకాలమునకంటె, పై కాలముసంగతి వచ్చినచోట దానిక్రింద (——) ఈ బ్రాకెటులోనున్న అడ్డగీటుగల గురుతు వేసియుండును గాన, అట్టిగురుతులుగల తావున మొదటియెత్తుగడ కాలమునకు రెట్టింపు కాలము పాడుకొనవలెనని యెఱుఁగునది.

3. వరీసపట్టవలసిన స్వరముపైని (⁀⁀) ఈ బ్రాకెటులోనున్న గుఱుతు వేసియుండును గాన అట్టిగుఱుతుగల స్వరము ననుసరించి దాని పైస్వరమును అనుస్వరముగా తగిలేటట్టు ఊహించిపాడవలెను.

4. కృతులయొక్క మొదటి యెత్తుగడలోనే (,) ఈ బ్రాకెటులోనుండు గురుతులు ఎన్నియుంటే నన్ని యక్షరముల కాలము తాళముయొక్క మొదటిఘాతలోనే విడిచి పాడుకొనవలెను.

5. మఱియు, తాళముయొక్క మొదటిఘాతకు పూర్వమే కృతిని పాడవలసినపుడు (స ।) ఈ బ్రాకెటులో నుండునటుల మొదటి స్వరమున్ను పిమ్మట నిలువుగీటున్ను వ్రాయబడియుండును గాన, అట్టి గుఱుతుగల కృతులను తాళమునకు పూర్వమే యెత్తుగడ, కాలమని యెఱుంగవలెను.

6. మొదట ఏగుఱుతులున్ను లేక వ్రాయబడియున్న కృతులను తాళమునకు సమముగానే యెత్తుకొని పాడుకొనవలెను.

—* కృతులు *—

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కా ని.
శ్రీత్యాగరాజయ్యగారి కృతి

1. హంసధ్వని—ఆదితాళము.

ఆరో. స రి గ ప ని స
అవ. స ని ప గ రి స

ప॥ శ్రీ రఘుకులమందు బుట్టి నీవు సీతను జేకొన్న రామచంద్ర! ॥శ్రీ॥
అ॥ ఆరామమందు మునుల కోరిక లీడేరఁ జేయబూనుకొన్న రామ! ॥శ్రీ॥
చ॥ వర రత్నపీఠమందు మజ్జనము పుడమిసురులచే గైకొన్న రామ!
పరమభక్తులను పాలనముసేయు, సాకేతవాస! త్యాగరాజనుత! ॥శ్రీ॥

రాగలక్షణము:— ఇది 29 వ మేళకర్త, ధీరశంకరాభరణజన్యము. ఉపాంగరాగము, ఔడవఔడవరాగము. మధ్యమ దైవతములు, వర్జ్యములు. అంతరగాంధార నిషాదములు, రాగఛాయాస్వరములు, దాటుస్వరప్రయోగములు రాగరంజకములు. అన్ని వేళలయందు పాడదగినది. ఈ రాగము రామస్వామిదీక్షితులుగారిచే నిర్మింపబడినదని తెలియుచున్నది.

ప్రతిలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.

ప॥ ,,, - పని స్రా - స ని ప గ | రీ స - స | ని - గా రి
,,, - శ్రీఇ ఈ - ర అ అ ఘు | కుఁల - మం | దు- బు ట్టి

గా , గా , - ప ని స్రి - స ని ప గ | రీ , రి స స - స ని | స్రా - స ని గా రీ
నీ ఇ వు ఉ - శ్రీ ఇ ఇ ఇ - ర అ అ ఘు | కూ, ఉల అ - మం | దు - బు ఉ ఉ ట్టి

గా , గా , - ప ని స రి - గ రి స ని ప గ
నీ ఇ వ్వేఉ - శ్రీ ఇ ఇ ఇ - ర అ అ అ ఘుఉ

గా , గా , - గా పాని
నీ ఇ వుఉ - . సీ తను

గా , పా , - ప గ గా - ప ని సా ని
చం ద్రా అ - నీ ఇ ఈ - త అ అ ను

అ॥ ,,, - స ని పా - సా ని
,,, - అ అ అ - రామ

రి , - స రి - రి స సా నీ
కా అ - లి ఇ - జె ఎ ఏ ర

చ॥ ,,, - గ గ - పా గ
,,, - వ ర - ర త్న

రి గ ప గ గ రి - ప ని పా - ప గ రి
న అ అ అ ముఉ - పు ద మి - నుర ల

రీ , రి స స - సని
కూ , ఉల అ - మం

సా , - స రి
చే ఎ - కొ ఒ

ని స రీ - స రి
చె ఎ ఏ - కొ ఒ

రి రీ - గ గ
మందూ - ముసు

పా , రీ , - స రి
జేఎ యఅ - బుఉ

నీ , పా , - స రి
పీ ఇ త అ - మం

రీ , సా , - స ని
చెఎ ఏ ఎ - గ్రఇ

పా - స ని గా రీ
దు - బుఉ ఉట్టి

స ని - పా ని
న్న అ - రామ

స ని - పా ని । పగపా - పని
న్న అ - రా మ । చంద్రా - శ్రీఇ

రీ - స రి గ ప గ రి
లా - కొ ఒ ఒ ఒ రి ఇ

స ని - పాని । పగపా - పని
నుఉ - కొన్న । రఅమా - శ్రీఇ

స ని - పా గ
దుఉ - మాజ్ఞ

పా - స రి గా రీ । గా, పా,
ఈ - కొ ఒ ఓ న్న । రా, మా,

పరమ భక్తులను పాలనము సేయు, సాకేతవాస ! త్యాగరాజనుత ! (అను పల్లవివలె పాడుకొనేది)

శుద్ధ - అంగ - శుద్ధ
ప - శుద్ధ - కాని

2. సౌరాష్ట్రరాగము - ఆదితాళము

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధాపమగరిస

(శ్రీ గణపతి స్తోత్రము) శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి.

ప॥ శ్రీ గణపతిని సేవింపరే; శ్రితమానవులారా! ॥శ్రీగణ॥

అ॥ వాగాధిపాదిను పూజల చేకొని బాగ నటింపుమను వెడలిన ॥శ్రీగణ॥

చ॥ పనస నారికేళాది జంబూ-ఫలము లారగించి, ఘనతరంబుగను మహిపై పదములు ఘల్లుఘల్లన నుంచి, అనయము హరిచరణ యుగములను హృద-యాంబుజమున నుంచి, వినయమునను త్యాగరాజ వినుతుఁడు వివిధగతుల దిత్తళంగుమని వెడలిన ॥శ్రీగణ॥

లక్షణము:— 15 వ మేళకర్తయగు మాయా మాళవగౌళ రాగజన్యముగా పూర్వులు చెప్పియున్నారు. సంపూర్ణ రాగము రక్తిరాగము భాషాంగరాగము పదపా అను ప్రయోగములో శుద్ధదైవతమును పదనిదపా - సనిదనిద అను ప్రయోగములో దనిద అను తావులో కైశికి నిషాదము పలుకును. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది. పదప అను ప్రయోగములో తప్ప ఎక్కువగా చతుశ్రుతి దైవత సంబంధముగా వచ్చుచున్నందున 17 వ మేళకర్త సూర్యకాంత రాగజన్యముగా చెప్పుటే న్యాయముగా తోచుచున్నది.

☞ క్రిందికి నాల్గు అక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.

ప॥ ,, ధాని - సంసా - నిసాని దా ధా,ని పా । ,, మపమ - పథప । మా మగపమ రి ,,
శ్రీఇ - గ ణ - పఅఅ తి నీఇఇ ఈ । ఇఇసెఎఎ - వింప । రా అఅఅఅ రే ఎఎ

,, దా ని - స సా - నిసరిస-నిసాని-దా,ని దా,ని పా । ,, పమధ - పాప । మగరిగమపమరి ,,
శ్రీ ఇ - గ ణ - పఅఅఅ-అఅఅ- తీఇఇఈఇఇ నీ । ఇ ఇసెఎఎ - వింప । రఅఅఅఅఅఅ శేఎఎ
,, ధా ని - ససా - నిసరిగమాగరి-సా,ని-ధనిధని ! పా-మపధనిసా-సనిధాపా । మా - మగపమ-రి ,,
శ్రీ ఇ - గ ణ - పఅఅఅఅఅఅ- తీఇఇ-నిఇఇఇ। ఈ-సెఎఎఎ ఏ-విం ం ం ప । రా - అఅఅఅ-శేఎఎ
డిటో । పా-మపధని-సారిస-నిధనిప। మా-మగపమ-రి ,,
డిటో । ఈ-సెఎఎఎ-ఏవిం-ంంంప । రా -అఅఅఅ-శేఎఎ
,, గరిసా ,, - రిసన్నిధ స్నీ - సరిగమ - పమగమ । రీ , , , , గమ । పధనిసా-స నిధ । పమ । దాని॥
శ్రీతమాఅఅ - నఅఅఅవ్రూ- అఅఅఅ - అఅఅఅ । రాఅఅఅఅ అఅ। అఅఅఅ -అ అఅ। అ అ । శ్రీఇ॥
,, దాని - సపా- నిసరిగమాగరి -సా,ని-ధనిధని । పా - మపధని-సారిస-నిధనిప । మా-మగపమ - రి ,,
శ్రీఇ - గణ- పఅఅఅఅఅఅ -తీఇఇ-నిఇఇఇ । ఈ - సెఎఎఎ-ఏ వి ం-ంంంప । రా-అఅఅఅ -శేఎఎ

,, గరిసా , ,- రిసన్నిధ స్నీ - సరిగమ-పమగమ । రీ , , , , , - గమపధ।నిసరిగ -మగ రిస నిధ-రి స నిధపమ। నిధపమ ॥ధాని
శ్రీతమాఅ అ-నఅఅఅవ్రూ-అఅఅఅ- అఅఅఅ । రాఅఅఅఅ- అఅఅఅ।అఅఅఅ-అఅఅఅఅఅ-అఅఅఅఅఅ।అఅఅఅ ॥శ్రీఇ

అ॥ ,, పా, మదా-సాసని ధారిసా । , , , సాసపా । సా , ని దా - ధ నిధని పా
వా అఅగా-ధిపఅ అతినూ। ఉఉఉవ్రూజల । జే ఎ ఎ ఏ - కొంఒఒఒ నీ
,, పమనిధపమ - దధా - సా స ని ధా -రీ-రిససా। , , నిసారిసా । ధా,నిసా,ని-ధా,నిధా,ని పా
పఅఅఅఅఅ- గ అ - ధీ ప అ అ -తీ-నుఉఉ।ఉఉవ్రుఉజలా। జేఎఎఏఎఎ-కొంఒఒఓఒఒ నీ

,, సాని-సగరి-నిసరిస-నిసాని-ధానిధపా । గమపస -నిసరిస-సనిధాపా । పా, మ- గమపధ-నిసరిస।నిధపమ॥ధాని॥
,,వాఅ-గఅన-టింంం-ంంవు-చూఉఉఉ। సెఎఎఎ-ఎఎఎఎ- ఎఎఎడ । తీ ఇ ఇ -నఅఅఅ-అఅఅఅ।అఅఅఅ॥శ్రీఇ॥

చ॥ దధప - పాప - పమమా - మగమమ రీ - సాకిసనసా । నిధనిసారి - గమ । పమపధ - ధానిధ పా
మపస - సారి - కవవి - శాతాతాటదీ - జంబుఫల । ఫలములార - గి ం । ం ం ం ం - చీఇ ఇ ఈ
మనిధపాప - పప - మపమా - మగరిస । సనిధానిస - రిసరిరి । మగపమ - రీ , ,
ఘనతరంబు - గమ - మహిమై - పదములు । ఘనతులను - అల్లమున । సుం ం ం చీఇఇ
పనిదధపప - మప - మ - మగరీసా - నిధనిస । రిగమప - ధధానిధ । పా , , - నిధనిస
అనయము పారి - చర - ణ - యుగము - హృదయాం । బుజమున - సుం ం ం । చీ ఇ ఇ - వినయము
రిగమగ - రిసాస - సనిధానిస - నిధనిస । సస - రీరిసాస । నిధపాపప - ధపపధ । నిధపమ । భా
సనుత్య అ - గరాజ - విఇనుతుడు - వివిధగ । తుల - తీర్థశాంగు । ధికతోమని - వెవడఅ । లిఇన అ । శ్రీఇ॥

29 మే, శంకరాభరణ జన్యము — 3. హంసధ్వనిరాగము—ఆదితాళము — ఆ. స రి గ ప ని స

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని — [శ్రీముద్దుస్వామి దీక్షితులవారి కీర్తన] — అ. స ని ప గ రి స

ప॥ వాతాపిగణపతిం భజేహం - వారణాస్యం వరప్రదం శ్రీ ॥వాతా॥
అ॥ భూతాది సంసేవిత చరణం - భూతభౌతిక ప్రపంచ భరణం; వీతరాగిణం వినుతయోగినం విశ్వకారణం విఘ్న
వారణం ॥వాతా॥

చ॥ పురాకుంభ సంభవ మునివర - ప్రపూజితం త్రికోణమధ్యగతం; మురారి ప్రముఖాది సేవితం - మూలాధార క్షేత్ర
స్థితం - పరాది చత్వారి వాగాత్మకం - ప్రణవస్వరూప వక్రతుండం - నిరంతరం నిటల చంద్రఖండం - నిజ
వామకర - విధృతేక్షుదండం - కరాంబుజపాశ బీజాపూరం - కలుషవిదూరం - భూతాకారం - అనాది గురుగుహ -
తోషితబింబం - హంసధ్వని భూషిత హేరంబం ॥వాతా॥
రాగలక్షణము:— 1 వ కృతిలో నున్నది.

 వ్రేలికి రెండు అక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.

ప॥ గా X - రీ రి స ని వా అ - తాపి X ణ	ఫ రీ - ని ప తిం - భ	రీ - స ని స రి జే - హా ౦ ౦ ౦	1
గా ప - గా రి స ని వా అ - తా పి X ణ	డిటో డిటో	డిటో డిటో	2
గాపXగాపXగా,, - రీ X రి రీ X రిరీ,, - స రి స ని వాఅఅఽఅఅఅ ,, - తాఅఅఅఅఅపి,, - X అ ణ అ	ఫ రీ - ని పతిం - భ	రీ X రి రీ - స ని స రి జేఎ ఎ ఏ - హా౦ ౦ ౦	3
X ప X X రీ - రి X రి రి పా - స రి స ని వ అ అఅ అ - తి అ అ అ పి - X అ ణ అ	డిటో డిటో	డిటో డిటో	4
గా స రి X పా - రి , రి - స రి స ని వా అ అ అ అ - తాఅపి - X అ ణ అ	డిటో డిటో	డిటో డిటో	5
X ప ని - ప X రి - X రి స ని వ అ అ - త అ పి - Xఅ ణ అ	డిటో డిటో	డిటో డిటో	6
X ప ని స రీ - స ని ప X రీ - స రి స ని వ అ అ అ అ - త అ అ అ అపి - X అ ణ అ	ఫ రీ - ని పతిం - భ	రీ X రి రీ - స ని స రి జే ఎ ఎ ఏ - హా౦ ౦ ౦	7

ప గ ని స - రి గ స గ రి స ని ప - గ రి స ని వ అ అ అ - అ అ త అ అ పి ఇ - గ అ ణ అ	స రీ - ని పతిం - భ	రి గ రి రీ - స ని స రి జే ఏ ఏ ఏ - హా ౦ ౦ ౦
రీ , - స ని స గ రీ - స రి స ని వా అ - త అ అ అ పి - గ అ ణ అ	డిటో డిటో	డిటో డిటో
, రీ గ - పా నీ , వార - ణాశ్యం	స ని పా - గ వ అ రా - ప్ర	రీ - స ని స రి ||గాగ|| దం- శ్రీ ఇ ఇ ఇ ||వాఅ||
అ||గ పా - గా రి - పా భుజ - గా ది - సం	రి స ని స స ఎ వి త	రి గ పా చ ర ణం
నీ స - రీ స ని పా భూత - భ్రా తి ఇ కా	ప గా రి ప్ర పం చ	స రి పా భ ర ణం
గా ప గా ని పా - స స స - నీ రి సా వీ త రా గి ణ ం - వి న త -యోగిణం	రీ ని పా ని గ ప వి శ్వా కా ర ణ ం	గా రి స్రీ రి స రి ||గాగ|| వి ఘ్న వా ర ణం||వాఅ||
చ|| రి గా - రీ రి - రి స పా భు రా - ఘంభ- స ౦ ౦	స ని పా - స ని భ అ వా -ము ని	గ రీ , వ రా అ
గ పా గ రీ - ని స ప్రపూజితం-త్రిశ్రో	ని స - రీ ఓ ణ - మ	గ - స రీ ధ్వ- గ తం

ద్ద రి రి - రి గ రి గ రీ - రి గ గ రి
మురళి - రి ఇ ఇ ఇఈ - ప్రమముఖ

గా , గ పా - ప గ గా - రీ
మూ , ఈ లా - థ అ ఆ - రా

ధ స ని స - రీ గా
త ర అ రి - చత్వా

మ సే సే ని స్థి - ప ని గ మ
ప్రణ వ అ అ - స్వరయు మ

సే రీ గే రీ - ని సే
ని రం త రం - ని ట

సే రి సే ని - మ ని పా - గ రి స ని
ని ఇ జ అ - వ అ ఆ - మ క ర వి

స గా రి - స నీ ప - రి రి స ని సా రీ
క రాం బు - జ పా శ - వి ఇ జ అ పూరం

సే గా రి - సే రి సే ని - పా ని సే - రీ రీ
అ నా వి - గు రుగుహా - తోషి త - బిం బం

సా - స ని పా
ఖా - ద్యుతి పా

సా సా
త్రే త్రా

రి పా - గ
రి వా - గ

, గా రి
అ వ క్ర

రి - పా ని
ల - చంద్ర

స గా రి
దృ తే క్షు

రి గ ప గ - నీ పా
కలు మ వి - దూరం

సే ని రి సే ని సే పా
హం స అ ధ్వని భూ

, - గ రీ
అ - స్థి తం

ని - రి సా
అ - స్థి తం

, - ని పా
అ - తృ తం

సే రి సా
తు ం డం

సా నీ
ఖండం

స రి సా
ద ం డం

ని సే రీ - సే ని సే
భుతా - క అ రం

గ రి స ని - ధ ని స రి॥గా గ॥
శి త పాప - ర ం భ ం॥వాతా॥

4 వ, మేళకర్త **4. వనస్పతిరాగము—రూపకతాళము** ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

శురి-శుగ-శుమ—ప-చధ-కైని [శ్రీత్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ పరియాచకమా మాట ? పదుగురిలోఁ బొగడినది ॥ప॥

అ॥ వెఱపున, నవమానంబున - వెసనంబున నేఁగోరి, శరణాగతరక్షక ! నిను - సంతతమున శరణనగ ॥ప॥

చ॥ ఒకమునికై ద్రౌపది, ద్వా - రకనిలయా ! శరణనగ, ఒకమాటకు విభీషణుఁడు - ఓర్వలేక శరణనగ, సకలేశ్వర! ప్రహ్లాదుఁడు - జాలిచే శరణనగ, హితకరుఁడై బ్రోచితివే, త్యాగరాజానిమాట ॥ప॥

లక్షణము :— ఇది, 4 వ మేళకర్త శుద్ధ కర్నాటకరాగముఇది సంపూర్ణరాగమైనను ఇందు సర్వస్వర గమక వరికలం కాసేరవు. ఇందుగల శుద్ధగాంధారమును శుద్ధముగనే పలికించవలయును. సరిగ అను తావులలో ఋషభమునకు కొంచెము దీర్ఘమునిచ్చి, సరిగ అని పలికించినచో నీరాగపు కళ చక్కగ వెల్లడియగును. అవరోహణమునందు, మగరి అను తావులలో శుద్ధ గాంధారమును, వర్జించి మమారి అని పలుకుట సాంప్రదాయముగ నున్నది. తక్కిన ప్రయోగములను సర్వసాధారణముగ, గమక వరికలతో నుపయోగింపవచ్చును. ఈ రాగమునంను సాధారణ గాంధారము నుపయోగించినచో రాగ కళకు బొత్తుగ మార్పు గల్గును. ఎల్లప్పుడును పాడ తగినది.

ప॥ , - ప మ గా, రి - స రి । సా, - స ని ధ నీ । , - ప మ గా , రి - స రి । రి స సా - రి స ని ధ నీ
, - ప రి యా అఅ - చ క । మా అ - మ అ అ టా । అ - ను రి యా అ అ - చ క । మ అ అ - మ అఅఅటా

, - ప మ గా, రి - స రి గ రి । రిససా - రిసనిధనీ । , - సరిగమా పా । ధనపమగా - గమపమ - గరి । గమ-పమ॥
, - పరి యా అఅ - చ అ క అ । మఅఅ -మఅఅఅటా । అ. పదుగురిలో । బొఒగ అడి - న అఅఅ- దిఇ । ఇఇ-ప రి॥

అ॥ , -పధామ పా - గమ । పధ నీ సే స । , ధ ని సాం - స నిధా । ని ధ ని స - ని సరి స రీ
అ- తెఆ పున - న వ । మ అ సంబున । అ వెసనం - బు ఈ న । నె ఎ ఎ ఎ-గొ ఒ ఒ ఒ రి
, - గమపమగా। రి స । ని ధ ని స ని ధ- ప ధ మా । పధనీ-ధనిసా- నిధపమ । గమపధ. నిసరిస- నిధపమ । గమ-పమ॥
ఇ - శ రణఅఅ। గ త । ర అఅ అ న్న క- ని ఇన్నా । సం ం.త అత- ముఈనఅ।శఅరఅ-ణఅఅఅ-నఅఅఅ । గఅ - పరి॥

చ॥ , - ధధా - ధధా పధ । పధ నీ - నిధధప - ప ధ ని ధ । ధపమా - పధనీ - ని ధ ధా । పధ - ధ ప ప మ - గా
, - ఒ క - ముని రై ఇ । దాఈఈ- షఅవిఇ - ధ్వ అఅఅ । ర అ క - నిఇలా- యఅఅ । శర - ణఅ న అ - గా
, - గమ గా రిస । రిసనిధని - స స స। రి స రి - గమపాపా । ధ - ధని - రి స ని ధ పా
, - ఒకమాటక । ఐఇభిఇఈ - మణుడు। ఒ ఒ ర్వ-తెఎ ఏ కా । శ - రఅ - ణ అన అ గా
, - పధ - పాంమ - మగమా । ప ధ నీ- ధనిసా - ని స । ధనిసారిస - నిసనిధపా । ధని సా రిస రీ
అ- సక - లేఎఎ - శ్వఅరా । ప్రఅఅ- హ్లాఅఅ -దుడు । జఅఅలిఇ - చెఏఎఎఏ । శరణానఅగా
సరిగమ- గ రి - రి స । సనిధ ని - ప ధ నీ - ధపమా । ప ధ ని ధ - ధనిసా .. నిధపమ । గమ పధ - ని స రి స -
హాఇతఅ- కరు - డవై । ప్రొఒఒఒ - చిఇ ఈ - తి ఇ వే । త్య అఅఅ .. గఅరా -జాఈఈఈ- ని ఇ ఇ ఇ - మఅ అ అ-
నిధపమ । గమ -పమ॥
అఅటఅ । అఅ - పరి॥

8. మేళకర్త 5. హనుమత్తోడిరాగము—ఆదితాళము ఆ సరిగమపధసా స
సరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. సనిధపమగరిస
ప॥ చేసినదెల్ల మరచితివో ఓ రామరామ! ॥చేసి॥
అ॥ ఆసకొన్నట్టిన -న్నులయించుటకు, మును ॥చేసి॥

చ॥ (1) అలుకతోనైన భక్తురాలనుచు, నాడు పాలుమాలక రవి బాలుని చెలిమియు ॥జేసి॥

(2) భావతప్పక విభీషణుని శరణాది - శేషుడగు తమ్ముని బోషించవనిరాజా ॥జేసి॥

(3) రామ ! శ్రీ త్యాగరాజ ప్రేమావతార ! సీతా - భామమాటలు దెల్ప, భీమాంజనేయులు మును ॥జేసి॥

లక్షణము:—ఇది 8వ, హనుమత్తోడి మేళకర్త రాగము. రాగాంగము సప్తస్వర సంపూర్ణ గమక, వరిక, రక్తిరాగము, (పూర్వము విద్వాంసులు యీ రాగమును శుద్ధ కర్నాటరాగమని చెప్పియున్నారు. అయినను యిందు యుపయోగింపబడు హిందూస్థానరాగ మూర్ఛలవలన శ్రోత్రరాగమనియే చెప్పదగినదై యున్నది.) ఆరోహణ, అవరోహణముల యందు సాధారణ గాంధార శుద్ధమధ్యమ శుద్ధదైవతముల ప్రయోగముల వలననే విశేషముగ రక్తి కల్గించుచున్నది. గరిగ అను ప్రయోగములో చతుశ్శ్రుతి, రిషభములను, మ గమ అను ప్రయోగమునందు అంతర గాంధారములను వాడుచున్నారు. ఈవాడుక శాస్త్రసమ్మతము కానేరదని కొందరభిప్రాయము. మధ్యాహ్నము మూడుగంటలు మొదలు ఆరుగంటలవరకు పాడదగినది. ద ప మ గా. నిగరిగా- మ గ రి గా- ద ని స ని ద మొదలైన ప్రయోగములు రక్తి గలిగించును.

వేళికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

ప॥ పా , ద ని - ధపమగా - గమాగ - రి స - సా రి రి స న్ని । ధన్నిసా ,, పా । , ధ పమా ప - ప మ గ మ ॥ 1
చే ఎ ఎ ఎ - సి ఇఇ నా - అఅ అ - దెల్ల - మా ర అఅ అ । చితివో ఓ ఓ । , ర అ ఆ మ - ర అ అ మ ॥

పా , ద ని - ధపమ-పమాగా-పమగరి - రిస - సా , రి - గ రి స న్ని । ధన్నిసా , రి-గమపా । , ధపమాప-పమగమ॥ 2
చే ఎ ఎ ఎ - సి ఇఇ-న అఅ -అఅఅఅ-దెల్ల - మా అఅ - ర ఆ అఅ । చితివో ఒఒ-ఒ ఒ ఓ । ఒ రఅఅమ-రఅఅమ॥

పదని సాని - ధపమ - గమ - నిద మ గరిస-గరిసన్ని । ధన్నిసా ,న్ని - సరిగమపధనీ । దా-దనిస్సనిదా-పధనిధ-ధపపమ॥ 3
చెఎఎ ఏఎ - సి ఇఇ - నఅ - అదెఎ ల్లమఅ-రఅఅఅ। చితివో ఒఒ - ఒఒఒఒఒఒ । ఓ-రఅఅఅమా-రఅఅఅ-అఅఅమ॥

పధనిస రీగరి సని - ధనిసా - సానిధ - పమ - గమపదనిస - నిధపమ - గరిసని।	డిటో	—	డిటో	4
చాఎఎఎ ఏఎఎఎఎ - సిఇ ఈ - నాఅఅ - అఅ - అఅదెవ్లఅ - మఅఅఅ - రఅఅఅ।	డిటో	—	డిటో	
పధనిసరిగ - సరినిసధనిపధమప - గమపధనిసరిస - ని ధపమ - గ రి స ని ।	డిటో	—	డిటో	5
చాఎఎఎఎఎ - సిఇఇఇఇఇనఅఅఅ - అఅఅఅదెవ్లఅ - మ అఅఅ - రఅ అఅ ।	డిటో	—	డిటో	
పధనిసరిగ - మగరిసనిధ - పధనిస - రి గ రి స - నిధపమ - మగరిస - గరిసని।	డిటో	—	డిటో	6
చాఎఎఎఎఎ - సిఇఇఇఇఇ - నఅఅఅ - అఅ అఅ - దెవ్లఅ - మఅఅఅ - రఅఅఅ।	డిటో	—	డిటో	

అ॥ పా,ధనీ - ధనీద - దా - ధ ని స రి సా - సా,ని - నిధపమ। పా,దనీ - నిద దా , - దా। ద నిసరి సా - దనిసారిస - నిధపమ
అఅఅఅ - శ అఅ - శో - న్నఅఅఅ ట్రీ - ఈఇఇ - ఇఇఇఇ। అఅఅఅ - శఅ అ అ - శో।న్నఅఅఅ ట్రీ - ఇఇఈఇఇ - ఇఇఇఇ

గమగ - మధమ - ధనిద - నిసా - ధని సారిస - నిధపమ। గ మధధమగ - మధనినిధమ - ధ నిసారిస।నిధ - నిసాధని సారిస - నిధపమ
అఅఅ - శఅఅశో ఒఓ - న ట్రి - ఇఇ ఈఇఇ - ఇఇఇఇ। అఅఅఅఅఅ - శఅఅఅఅఅఅ - శో ఒఓఒఓ।ఒఓ - న్నట్రిఇఇ ఈఇఇ ఇఇఇఇ

గమదానిదమగ - మదనీస నిదమ - దనిసారిస నిద - నిసా ,, సని।రీససాని - సనిదనిసా ,, - నీ । ,, ధా,, - ధపామ - దా,దా, ।
అఅ అఅఅఅఅ - శ అఅఅ అఅఅశో ఒఓఒఓ ఒఓ - న్నట్రిఈ నఅ।న్నా అలాఅ - ఇం000000 - చూ।ఊటాఅ - కుడూఊ - ము,మూ, ।

చి॥పదనిసరిని - దనిదదపమ - గరిసనిసా,,,,,, - నిధని - సరిగమపమ।పదని - పదమపమ - గమగదపమగరి।సరిగ - సరి - నిసని - ధనిసరి - గమపద।
పదని - పదనిసరి - నిరిసని - సనిదప - పదని - పద - మపమ - గమపదనినిసా । పదనిస - రిగమగరిసాని - దనిసా । రి - గరిసనిద - రిసనిదప -
సనిదపమ ॥

చ॥ గా, గారి - సరిగమపా - దపమాపా - పమ గా - రిస, స నిధ-నిసా, - ధ,పమాప - పమగరి స రి
రాఅమాఅ - శ్రీఇఇఇతా - త్యాగఅగా - రిఅఅ - అజాప్రే ఎఎ-ఎమాల - ఆఁవతాం - సిఇఇ ఇ తి

గా, మా, ద నిధ - నిసా - దనిసరిసనిసా।సాసగరిస - నీ సరిసని - సానిస ।నిద - సా స ని ద ప - దపామ - దాదా॥
భాఅమాఅమఅఆ -టలూ-డెఎఎఎల్పుతఆఁ। ఇఇఇఇ -మాంఁజఅ- రిఎఎ।ఎఎ - సూాతఁతఁతఁతి-అఁతో - మాను ॥జే॥

1.2 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనేది, (విట్టస్వరము పాడి పల్లవి పాడవలెను.)

8 వ, మేళకర్త
తోడి-సాగ-శుమ- ప -శుధ-కైని

6. తోడిరాగము——ఆదితాళము
[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

రాగలక్షణము:—5 వ- కృతియందున్నది.

ప॥ కోటినదులు ధనుష్కోటిలోనుండగ యేటికితిరిగెదవే? ఓ మనస ! ॥కో॥

అ॥ సూటిగ,శ్యామసుందరమూర్తిని మాటిమాటికిఁ జూచువారాజులకు ॥కో॥

చ॥ గంగనూపురంబునను జనియించెను; రంగనిఁగని కావేరిరాజిల్లెను; పొంగుచు శ్రీ రఘునాథుని ప్రేమతోఁబొగడు
త్యాగరాజుమనవి వినవే ॥కో॥

[redacted] ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది.

ప॥1. ,-పా, ధ - నీ సం స - ధ ని | సాం - ని ధ పా | పా ధ ప - మ గ మా
,-కొ ఒ టి - న దు లం - ధను | షో్క - టి ఇ లా౦ | ను ౦ ౦ - డ అ గ
, - మ నీ ధ మా - గ రి స రి | సా , - గ మ | పధ ని సాం - సం ని ధ
అ - ఎ ఏ టి కి - తి రి గ ద | వే ఎ - ఓ ఒ | మ అ న అ - స అ అ

2. ప మ - పధానిసాం - రిం సం ధ ని | సాం రిం సం - సం ని ధ ప | మ ప ధ ప - మ గ మా
అ అ - కొ ఓ టిన - దు లం ధను | షో్క ఒఒ - టి ఇ లా౦ఒ | ను ౦ ౦ ౦ - డ అ గా
,.- మ నీ ద మా - గ రి స రి | సా , - ప మ | గ మ ప ధ ని - స ని ధ
అ - ఎ ఏ టి కి - తి రి గ ద | వే ఎ - ఒ ఒ | మ అ న ఊ అ - స అ అ

3. ప మ - ప ధా ని సం రిం సం - ధ ని | సాం రిం గం రిం సం - సం ని ధా | ప ధ ధ ప - మ గ మా
అ అ - కొ ఓ టి న దు లం - ధన | షో్క ఒఒ ఒఒ - టి ఇ లా౦ | యు ౦ ౦ ౦ - డ అ గ
, - మ నీ ధ మా - గ రి స రి | సా , - ప ద | ని సం గం రిం సం - సంనిధ।పమ॥పా॥
అ - ఎ ఏ టి కి - తి రి గ ద | వే ఎ - ఒ ఒ | ఒ మ అ న అ - సఅఅ।అఅ॥కొ॥

అ॥ 1. , - ధా , ప ధా - పా ధ ని ధా , ని ధ ప | మా , - పధ ని సాం | ధ ని సం ని - సాం సాం
, - సూ ఊ టి గ - శ్యా అ అ ఆఅ అ మ అ | ఆ అ - సుం ద ర | ముఊ ఊ ఊ - త్రి నీ

2. , సాం, ని దా - ధ ని సాం రిం సం - ని ద ధా | , - ప ధా ని సాం - | సం రిం సం ని ధ ని సాం
ఇ - సూఊ టి గ - శ్యా అఅఅఅ - అ అమా | అ - సుం ద ర - | ముఊ ఊ ఊ ఊ త్రి నీ
, - ధ ని - సం రిం గం రిం - రిం సం | సం ని ధ ప ధా - గం రిం | పా, - సంని నిధ - ధ।పమ॥పా॥
ఇ - మా టి - మా అ అ టి - కి ఇ | జ ఊఊ ఊ చు - మహా | రాఅ - జాఊలఅ - కు।ఊఊ॥కొ॥

చ॥ , మ ధా ప - మా ప - ప మ గా	, - మ నీ ధ పా	ప మ గా , రి సా
, గ ం గ - నూ పు - ర ం ం	ం - బు న ను జ	ని ం ం ం చె ను
, - స రీ గ రీ - స ని ధ ని సా	అ - స రీ గ మా	ప ధ నీ , ధ పా
, - ర ం గ ని - గ అ ని ఇ కా	అ - చె పీ రి రా	జ ఇ తాఇ ల్ల నూ

పొంగుచు శ్రీ రఘునాథుని ప్రేమతోఁ బొగడు త్యాగరాజు మనవి వినవే ॥రా॥ (అనుపల్లవివలె పాడుకొనేది.)

భురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని 7. తోడిరాగము—ఆదితాళము ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

లక్షణము:—5వ కృతియందున్నది. శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఏమని మాటాడితివో? రామ! యెవరిమనను యే విధమో తెలిసి ॥ఏమని॥

అ॥ మామ, మఱఁదు లనుజాలు, దలిదండ్రులు, భామలు, పరిజనులు స్వవశమాట ॥ఏమని॥

చ॥ రాజులు, మునులు, సురాసురులు, వరదిగ్గజాలు, మరియూరులు, శశిధరదినరాజులు లోఁబడి నడువను, త్యాగ
రాజ వినుత! నయభయముగ ముద్దుగ; ॥ఏమని॥

ప్రేలిక నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

ప॥ ,, - సా , రి సా - ని స రి స - స ని ధా	ధా నీ స ని సా	, , , , - స ని ధ ప
,, - ఎ ఎ మ నీ - మ అ అ అ - ట అ అ	డీ తీ వొఒ ఓ	ఒఒ ఒఒ - ర అ అ అ
ధ ని - సా,రిగ-రిసా - సారిగరిసనీ - సనిధప	ధా నీ - ధ ని స ని	సా , , - స ని ధ ప
మఅ - ఏఎఎఎ-మనీ -మాఅఅఅఅఅ - టఅఅఅ	డీ తీ -వొ ఒ ఒ ఒ	ఓ ఒఒ - ర అ అ అ
ధని - నిసా రిసా-స గరి గసరినిస - ధనిసనినిద ధ ప	ధా , ని స ని - స ని ధ ని	సా , స ని ధ ప మ గ రి స రి గ
మఅ- ఎ ఏమనీ -మఅఅఅఅఅఅఅ-టఅఅఅఅఅఅఅ	డీ ఇ ఇ తి ఇ - వొ ఒ ఒ ఒ	ఓ ఒ ర అ అ అ అ అ అ అ అ అ

మ ప ధ ని - స రి స ని - దని-రిసనీ, ధ ప మ - గరిసని	స రి గ మ - పా ద ని	స రి గ రి - సనిధప,ధని||సా||
మ అ అఅ - ఏవ రిఇ - మ అ-నఅఅఅసుఉఉ-రాయుఎఎఎ	వి ఇ ధ అ - వెూఒ ఒ	తె ఎ లి ఇ - సిఇఇఇ,ఇఇ||ఏ||
అ|| , , - గా , గ గా - రి గ మ గ - గ రి సా	, , - ని సా రి సా	ని స ని ధ నీ సా
, , - మా , మ మా - అఅ దు ఉ - ళ అ నా	ఉఉ-జా లం త ట్లీ	ద ౦ ౦ ౦ ద్రులూ
, , - ని గా రి సా - నీ రీ స ని ధ ప - ధా నీ	సా - స ని ధ ప మా	ప ద ధ ని - నిసరిగరిసనిధ।
ఉఉ - ధ ఆ మ లూ - పాఅరి ఇ ఇ ఇ - జా నూ	లూ - స్యాఅ వ అ శా	మాఉఉఉ - టఅఅతిఅఅఅ।
		పా ధ ని - సా||
		అ అఅ - శే||
అ|| , , సా , ని ధా - ని స రి గ - రి స - ని ధ	నీ సా , ని ధ ప	మ ప ధ ప - ప మ గా
, , రా అజా లూ - మఉనుఉ - లంఉ - నుఉ	ఊరాఅసు ర ఉ	లం ఉ వ అ - ర అ దీ
, , - స రి గ మా - ప ధ ని స - రి స స ని	ధా ని సా - రి సా	ని ధ నీ - స రి గ రి
ఇఇ - (గఆ జా లూ - మ అ టి ఇ - ఉఉఉఉ	ఊ రు లూ - శ శ్రీ	ధ అరా - ది ఇ న అ
రీ - గా , గ గా - రి గ మ గ - గ రి సా	, , - ని సా రి సా	ని స ని ధ - నీ సా
అ - రాఅదా లూ - లూఒ ఒ ఒ - బ అ డీ	ఇఇ - న డూ వశా	త్యాఅఅఅ - అ గా
, , - ని గా రి సా - ని రి స ని ధ ప - దా నీ	సా స ని ధ ప మా	ప ద ధ ని - ని స రి గ - రిసనిధ।
అఅ - ర ఆ జ పీ - నుఉత అ అఅ - సాయా	భాయఅమఉ గా	మఉఉఉ-ద్దఉఉఉ-గఅఅఅ।
		పా ధ ని - సా||
		అ అఅ - ఏ||

8-వ మేళకర్త | 8. తోడిరాగము—మిశ్రచాపుతాళము | ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
శురి, సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైసి | [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి.] | అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఎందుదాఁగినాఁడో శ్రీరఘురాముఁడెందు దాగినాడో, యీడకురా - డెన్నాడు దయవచ్చునో ఓ మనస ॥ఎందు॥

అ॥ ఎందుకీ చపలము విను వేనామనవిని - ముందటివలె భక్తులఁబోషించుటకు ॥ఎందు॥

చ॥ అలనాఁడు కనక కశ్యపునిం డారు - చలముఁజేసి సుతుని సకలబా - ధలఁబెట్టఁగ
మదిని తాళకని - శ్చలుఁడైన ప్రహ్లాదుకొరకుఁ కంబములో - పలనుండఁ లేదా యారీతిని నేఁ ॥డెం॥

(2) మునువారి వాహవాహన తనయుఁడు మద - మున రవిజుని జాలఁగొట్టుటఁజూచి మనసుతాళఁజాలలేక
ప్రేమ - మునఁబాలనము సేయఁదాళ తరువుమరుఁగున నిల్వఁగలేదా యారీతిని నేఁ ॥డెందు॥

(3) తొలిజన్మములనాఁడు చేసిన - దుష్కర్మములనణఁగను జేయసాటిం శ - త్రులనుబట్టి పాడి
సేయునదియుఁగాక - యిలనుజంచల విరహిత నిజభక్తజ - నులను త్యాగరాజును రక్షింపనేఁ ॥డెందు॥

రాగలక్షణము:—5-వ కృతియందున్నది.

ప॥ ,, - ప రీ, గ సా । సా, స ని ని - ధా నీ । సా, , , , , - ధ ని । స రీ - సా రీ ॥ (1)
,, - ఎందూ, ఊదా । ఆ, గి ఇ ఇ - నా అ । డో, , , , , - శ్రీ ఇ । రఘూ. ర అ

సా, ని - స గ - రీ సా । సా, నీ, - ధా ని స ని రి । స ని ధ నీ, - ధా, ధ ని । స సా - సా సా ॥ (2)
ఆ, ము - డెం - దూ దా । ఆ, గీ, - నా అఅ అఅ । అఅ డో ఓ, ఓ, శ్రీ ఇ । రఘూ - రా అ

రీ, ని - సా - రీ - రి స సా । సా, స ని ధ - ధా ని స - నీ స రి । డిటో - డిటో (3)
ఆ, ము-డెం - దూ- ద అఅ । ఆ, గి ఇ ఇ - నా అ అ - అ అ అ । డిటో - డిటో

రీ, ని - స రి గా - గ రి రీ । రి సా - ధనిసరి - సని ధని । నిధధా ,, ధనిసరి । గగా- రి స రీ (1)
ఆ, ము - డెం దూ - దాఅఅ । అ గి - నాఅఅఅ- అఅఅఅ । డోఓఓ ,,యీఇఇ । డకు-రా అఅ

గరిసని - రిగమాపమ మాగామగ గా । సా, రి స ని - ధ ని సారిస - నీసరి సా, రి । ధనిధ-ధాధని । సరీ - సరిగరి-సరిగరి
ముఊఊఊ-డెందూఊఊఊ దాఅఅ అ । ఆ, గి ఇ ఇ - న అ అఅఅ - అఅఅఅ, అ । డోఓఓ-ఓ ఇఇ । డకురాఅఅఅ-అఅఅఅ॥

స రి స న్ని - రి గ - మామమ మ గ గ రి రి స। రి గారిసన్ని-ధ న్ని సారిస - సన్నిధ న్ని। ధా ,,,, ధ న్ని। సా,రిగా- గమపద -నిదపమ
ముఊఊఊ - డెం - దూఊఊ ఊఊదాఅఅఅ। అ అగిఇఇ.నఅ అఅఅ - అఅఅఅ। డో,,,,యీాఇ। ద ,అను - రాఅఅఅ-అఅఅఅ
గ రి సన్ని-గమ- పాద ప ప మ ,, గరిసా। గా, రిసన్ని - ధాన్నిస - న్నీసరి -సా, రి స న్ని।ధన్నీ-న్నిన్నిధా - ధన్నిసరి। గగా-గమపమ-గమపద
అఅఅఅ డెం- దుఊఊ ఊఊ - దాఅఅ। అ , గిఇఇ - నాఅఅ-అఅఅ-అ ,అ అఅ।అఅ.డొఒఓ-యిఇఇ। దను -రాఅఅ-అఅఅఅ
నీ -ధనిసా- నిదపమ।గమగరిసన్ని- ధ న్ని సారిస- సన్నిధ న్ని।న్నిధధా- ,,ధన్నిసరి।గమపధనిస -రి గమగ-గరిరిస (5)
అ-డెం డు- దాఅఅ।అఅఅఅగిఇ- నాఅఅఅఅ- అఅఅఅ।డొఒఓ- ,,ఇఇఇఇ।దఅనుఊఊఊ-రాఅఅఅ-అఅఅఅ
సనిదని - రిస - సనిధప - నిధపమ। మగారిసన్ని - డిటో। న్ని ధధా , , - ధ న్నిసరి। గగా - మాపమ - మామగ (6)
అఅఅఅ - డెం - దుఊఊఊ - దాఅఅ। అఅ గిఇఇ - డిటో। డొఒఓ , , - యిఇఇఇ। దను - రాఅఅ - అ అఅ
గా - మగ - మా పాదప మా। మా, మ గ రి - రి స రి న్ని। సా ,,,, ధ న్ని। స రి రి - మా గమా మమ
అ - డెవ - న్నాడుఊఊ ఊ। ద , యఅఅ - వొఒ ఒచ్చు। నూ ,,,, ట్రీఇ। రాఅఅ - ముఊఊ నఅ
గా - డిటో। డిటో। సరిగమా - మపధప। పమమగగ రి - రీ సా స రి। గరిసన్ని॥ స రీ॥
అ - కెవ-న్నాడు ఊఊఊ। ద , యఅఅ వొఒఒచ్చు। నొఒఒఓ - ఒఒఒఒ। మఅన అఅఅ - అసా అఅ। అఅఅఅ॥ ఎందూ॥
అ॥ , , ప - పాపమ। మగ మా - ధ ని ధా। , , - దధ - నీ ధా। ధా , ని సా - సరిసస సా
, ,ఎం - దు కీఇ। చఅ ప - ల అ ము। , , - విన - వేనా। మ , అ న - నీఇఇఇ నీ
నిదపమ - దపాపమ। పా , మగమా - ధపధా। ,, పద నీధని। ధనిసనిధా - దానిస - నిసరిస
ఇఇఇఇ - ఎందుకీఇ। చ , పఅఅ - లఅమూ। ,, విన వేనఅ। మఅనఅఅ - నీ ఇఇ - నిఇఇఇ
ని ధ ప మ - ద ధ గ రి స ని - స ని ధ ప। స ని ధ ప మా - ధ ప గా। , , ప ద నీ ధ ని। స స ని - సా సా
ఇ ఇ ఇ ఇ - ఎ ం దుఊఊఊ - కి ఇ ఇ ఇ। చ అ ప అ అ - ల అ ము। , , వి న వే న అ। మ న అ - నీ నీ
రి ని - స నిసారీ - రీసా। సాసనిధా దానీ ధనిసా। నిదా - ప దగద - ధపపమ। మపధపపమ గారిస।రి న్ని - స రీ॥
ఇఇ - ముందఅ - టీఈ। వ లెవవే భాఅఅఅఅ। త్తుల - పోఒఒఒ - ఒఒఒఒ। షిం౦౦౦౦ చుటఅ।కుఊ - ఎందూ॥

చి॥ గా రి స్థి - రి । ని ధా - స్నీ స్థీ । రి రీ గా రి । మ గా మా మా
దా ని ద మ గా । గా మ గ రి రీ । గ రి స - ధా మ గ । నీ ద - గ రి రీ
గ రి స - ని ద ధా । ని ధ మ - గ మ ప ని । గ రి ని - ద మ గ రి । ని ధ మ గ రి స రి ॥ , ని - ఎం దూ ॥
చ॥ , , మ గ మా పా । ధ నీ-ధ ని - ధ ని సా । ని సా - ని స రి స - ని ద ప మ । మ ప ద ప ప మ - గా రి
, , అ ల నా డు । క న-క అ - క అ అ । శ్యపు - ని ౦ ౦ ౦ - ౦ ౦ ౦ ౦ । డాఅ అ అ అ అ - అ రు
స ని - గ రి - గా రి । రి స్ని - స ని రి స ధా । ధ ని ధ - స్ని స రి । గ రీ-సా రి ని
ఈ ఈ - చ ల - ము జే । సి ఈ - సురఉఉఉతూ । ని ఇ ఇ - స అ అ । క ల-బా అఅ
గ రీ - మ గ రి సా । సా , రి స్ని - సా స ని । ధ ని స్నీ - ని ధ ధా ధా । ధ స్నీ - స్నీ - సా
ధ ల - నా ఎ ఏ ట్ట । గా , అఅ - మ ది ఇ । ని ఇ ఈ - తాఅ అ అ । శ అ - కా - నీ
, , స రి గా మా । ద ని ద - నీ సా । , , ద ని సా - స ని । స ని దా - ని ని సా
, , శ్చలుండై న । ప్ర ల అ - హ్లాదు । , , కో ర కు - క ౦ । బ అ ము - లాౙ ..
, , ప ద ని స రి స । స ని ధా - ధా నీ । సా , , , - స ని । ధ ప మ - ధ ప ప మ - గ రి
, , ప ల ను ౦ ౦ ౦ । డ అ అ - లే ఏ । దా , , , - అ అ । రి ఇ ఇ - తి ఇ ఇ ఇ - ని ఇ
స రి స ని - ద ని స రి గ రి - రి స స ని । స ని దా - ని స - ని స రీ । సా , , , - స ని । ధపమ-ధపపమ-మగగరి
సేఎ ఎ ఎ - ప ల ను ౦ ౦ ౦ - ౦ ౦ ౦ ౦ । డ అ అ - లే ఎ - ఎ ఎ ఏ । దా , , , - అఅ । రిఇఇ -తిఇ ఇఇ -నిఇఇఇ
రి స స ని - స రీ , గ సా ॥
సెఎ ఎ ఎ - డెందూ , ఈ దా ॥

8 మేళకర్త
శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

9. తోడిరాగము—రూపకతాళము
శ్రీ త్యాగయ్యగారికృతి

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ వెడలెను కోదండపాణి అనుజ సౌమిత్రిని గూడి ॥వెడ॥ అ॥ పుడమిలోని జనులెల్ల పొగడ పూజితుడై మునితో గూడి॥వె॥

చ॥ శిరమున శిఖండియు జారగ యురమున హారములు మెరయ కరమున శరచాపములను ఘనముగ మెరయగా సురుచిర వాద్యములు మ్రోయ సురులెల్లను స్తుతినిసేయగా వర త్యాగరాజనుతుడు వసుధభార మెల్లదీర్ప ॥వె॥

రాగలక్షణము:— 5 వ కృతియందున్నది.

ప॥ , । స రి గ రి సా - ని ధ ని స స ప
, । వె డ లె ను కో - దం డ పా ణి

, ని । స రీ గ రీ స ని గ రి - స ని ధా , ని స స స
ఇ ఇ । వెడా లెనూ కో ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ దం డ ప అ ణి

, ని । స రీ గ రీ సా గ రి సా గ రి - స ని ధ ని స స స
ఇ ఇ । వెడా లెనూ కో ఒ ఒ ఓ ఒ ఒ - ఒ ఒ దం డ ప అ ణి

, ని । స రి ప మ గ రి స ని గ రి - స ని ధా , ని స స స
ఇ ఇ । వె డ లె ఎ ఎ ఎ నుఉ కో ఒ - ఒ ఒ దం , డ ప అ ణి

, ని । సా ధ ప ప మ గా రి స ని గ రి స - ని ధ ని స స స
ఇ ఇ । వే డ ఎ అ అ లె ను కో ఒ ఒ ఒ ఒ - ఒ దండ అ పాణి

, ని । మ గ మా పా ధ - పా ధ ప ప మ మా ప మ గ రి
ఇ ఇ । అను జా సా మి - త్రి ఇ ఇ ఇ ని గూ ఉ ఉ ఉ డ్

ప ని । మ గ మా పా ధ - ధ ని సా స ని ధ ప మ గ
ఇ ఇ । అ ను జా సౌ మి - త్రి ఇ నీ గు ఉ ఉ ఉ డి ఇ

రి స । మ గ మా పా ధ - ధ ని సా రి ని ధ మ గ రి । స ని ॥ స రి
ఇ ఇ । అ మ జా సా మి - త్రిఇ నీ గు ఉ ఉ ఉ డ ఇ । ఇ ఇ ॥ వె డ

అ॥ , । ప ధా ని ధా ప మ - ధా ధ ని స ని । సా , , , ధ ని - సా , రి స ని ధ నిధ
, । పు మ మి లో జ ను - లే ల్ల పొ గ డ । రీ , , , ఇ ఇ - ఈ , ఇ ఇ ఇ ఇ ఇఇ

ప మ । ప ధా ని స ధ ప మ - ధా ధ ని స ని । సా , , , ధ ని - సా , రి స ని ధ ని ధ
ఇ ఇ । పు డా మి ఇ లో జ ను - లే ల్ల పొ గ డ । రీ , , , ఇ ఇ - ఈ , ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ

ప మ । ప ధ రి స ని ధ ని ధ ప మ - ధా ధ ని స స
ఇ ఇ । పు డ మి ఇ లో ఓ జ అ ను ఉ - లే ల్ల పొ గ డ

స ని । గ రి సా స ని ధ ప ధా - ధ ని సా రి ని ధ మ గ రి । స ని ॥ స రి
పు ఉ । ఉ ఉ దీ రు ఉ ఉ ఉ డై - ము నితో గు ఉ ఉ ఉ డి ఇ । ఇ ఇ ॥ వె డ

చ॥ , । ప ధ ప ప ప ధ ప ధ - మ ప మా ప మ మ గ మ ప
, శ్రీ । ర ము న కొం ం ం ం - డి యు జా అ అ అ అ ర గ

, । ప ధా ని ధా ప ధ ప ధ - మ ప మా ప మ మ గ మ ప
అ । శ్రీ రా ము నా కొం ం ం - డి యు జా అ అ అ అ ర గ

, । ప ప మ మ మా - మ ప ధ ప ప మ గ రి గ రి సా
అ । యురము న హా - ర అ మా ఉ లం ఉ మెం ఎ ర జా యా

, । స స మ మమమ - మా ధ ప ప మ గ రి గా । , గ మ ప ప ధ ప ధ మ - పా , , , ,
అ। కొ ర మ న కొ ర - చా ప ల మ లల అనా । , ఘ న ము గ మొ ఎ ర ల - యా , , , ,
, ప ధా ని ధా పా - మ ప ధా ని సా స । , ధ ని సా స ని - ధ ని స రి స ని ధ ని ధ
నూ రూ చి రా వా - అ ద్య ము లు మో య । అ సు ర శే ల్ల ను - స్తు తి ని చె ఎ ఎ ఎ యు అ
ప మ । ధ ధ గా రి స - స ని ధ ప ధా ధ ని స స । సనిగరిసాసని ధ ప ధా -
ల ల । వ ర త్యా గ అ గ - ర ల ల అ జా సు తు తుడు । వ లను తు ధా ధ అ ల ల రా -
ని స్తనిధపమ నిధపమ గ రి । స ని ॥సరి॥
మొ ఎల్లఅల ని ఇఇఇ ర్పల। అల ॥ఎం॥

---

10. తోడిరాగము-తిశ్రజాతిత్రిపుటతాళము

8 మేళకర్త

శురి - సాగ - శుమ - ప - శుధ - కై ని

ఆ. సరిగమపధనిస

అ. సనిధపమగరిస

శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి

రాగలక్షణము:—వ ప. కృతియందున్నది.

ప॥ ఎందుకు దయ రాదు రా శ్రీరామచంద్ర నీ ॥కెం॥

అ॥ సందడి యని మా చితివో యుండలేవో నీ ॥కెం॥

చ॥ తీరని భవనీరధియూరడి పైరింప - సేరకభయమొందగ పంకజపత్ర - నీరవిధినల్లాడగ జూచిజూచి - నీరదాభశరీర నిరుపమ శూరనీ ॥కెం॥

2. సారకు దుర్భవంబు సాగర మమభవించు - వారిచెలిమినేయ నేరకమేను - శ్రీరామ సగమారెుు నిట్టి నమంజూచి - నీరజదళనయన నిర్మలాప ఘననీ ॥కెం॥

3. జాగేల యిది సమయమేగాదు జేసిన - నీ వేగతిపలుకవయ్య శ్రీరామనీ - వేగాని దరిలేదురా దీనశరణ్య - త్యాగరాజవినుత తారకచరితనీ ॥కెం

1.2 చరణము వలె పాడుకొనవలయును.

చ॥ ,, ద ని సా స ని ద ప । పా మ గ రి ప గ రి స ని ధ్యా న్ని । సా , , , , స రి । గా మ దా నీ
,, ఎ ం దూ కు ఉ ఉఉ । దా య అ అఅ ర అ అ అ అ దూ। రా, , , ,శ్రీ ఇ । రామచంద్రా

స ని ద ప ॥ ద ని సా ని రి స ని ద ప । మ ప మ గ రి ప గ రి స ని ధ్యా న్ని । డిటో డిటో
ని ఇ ఇ ఇ ॥ కెం దూ ఉ ఉ కు ఉఉఉ । ద అ య అ అ ర అ అ అ అదూ। డిటో డిటో

స ని ద ప ॥ ద ని స గ రి స ని రి స ని । ద ని ద ప మ గ గ రి స ని ధ్యా న్ని । డిటో । గా మ పా ద ప దా నీ
ని ఇ ఇ ఇ ॥ కెం దు ఉఉఉ కుఉఉఉ । ద అ అ య అ అ ర అ అ అ అమా। డిటో। రా మ చ ం ం ద్రా అ

సనిదప॥ దని సా రిగరీ సా నీ స రి సా నీ । దానిస ని ద పమ మాపద ప మ గ రి స ని । సా ,,,, సరి।గామ దానీ
నిఇఇఇ॥ కెం దూఉఉఉఊకూ ఉఉ ఊఊ। దాఅఅయఅఅఅ రాఅఅ అఅఅఅ దు ఉ । రా ,,,, శ్రీఇ।రామచంద్రా

సనిదప ॥	డిటో	డిటో	డిటో
నిఇఇఇ ॥	డిటో	డిటో	డిటో

గమపదనిస రిగమగ గరి స ని । సనిదప ॥ దని
రఅఅఅమఅ చెంం ం ద్రఅఅఅ । ని ఇఇఇ ॥ కెం

అ॥ ,,, పాద నీ పప । సా,రిసనిదనిసా ।నిదమ పాద నిసరిగారిసా।సా,రిసని దనిస పద। నీ,దప మగగమమదదనిని। సనిదప॥దని
,,, సంద డీయని।మా,రఅఅచితివో।రఅమ సంద డిఇఇఈయనీ।మారిఅ చితివో ఇం।దూ,ఆఎఎఒఒఒఒఒఒఒఒ।నిఇఇఇ॥ కెం

చ॥ ,, - ని దా పా । పా ప మ గా గ మ ద ప దా -
,, - జా గే లా । యూగి ఇ ఈ స అ మ అ యా -

, , - ద ని సా సా । స ని రి సా ని ద ప దా । , , ద ని సా స ని ద ప
అఅ - మొఎ గా దూ । జె ఎ ఎ ఏ ఎ సి ఇ నా । అఅ ని ఇ శ క అ తి ఇ

పా మ గ రి స గ రి స ని ధా స్థీ । సా , , , , స రి । గా మ దా నీ -
బా లు ఉఉఉ క అ అఅ ఆ వా । య్యా అ అ శ్రి ఇ । రా మ చంద్రా -

స ని ధ ప - ధ ని సా స ని ధ ప । ధ ప మ గ రి స గ రి స ని ధా స్థీ । సా , , , , స రి । గా మ దా నీ -
ని ఇ ఇ ఇ - వె ఎ గా న్ని ఇ ఇ ఇ । ద అ రి ఇ ఇ ఇ ఠె ఎ ఎ ఎ ఏ దూ । రా అఅఅఅ ది ఇ । నా శ రా ణ్యా -

స ని ధ ప - ప ధ నీ స స । సా రి గ రి స ధ ని స ప ధ । నీ , ధ ప మ గ గ మ మ ధ ధ ని ని । స ని ధ ప ॥ధని॥
అ అ అ అ - త్య అ గా ర అ । జా అఅ అఅ వి ను త త అ । రా అ క అ అ చె ఎ ఎ ఎ ర ఇ ఇ ఇ । త ౦ అ - ॥కెం॥

11. తోడిరాగము — ఆదితాళము

8వ మేళకర్త — ఆ. సరిగమపధనిస

శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని — అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ కద్దనువారికి కద్దుకద్దని మొరలనిడు - పెద్దల మాటలు కెడబద్ధమా నా ॥కద్దు॥

అ॥ అద్దంపు చెక్కిళ్ళతో ముద్దు గారు మోముజూడ-బుద్ధికలిగినట్టిమా-యొద్దరావదేమిరా?॥కద్దు॥

చ॥ నిద్దుర నిరాకరించి-ముద్దుగా(తంబుర(బట్టి-శుద్ధమైన మనసుచే సుస్వరముతో-పద్దుతప్పక భజియించే భక్త పాలనము సేయు-తద్దయాశాలివనీ వే త్యాగరాజసన్నుత॥కద్దను॥

రాగలక్షణము:—5.వ కృతియందున్నది (వేరిలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనెది.)

| O O | O O

1.ప॥ , మ నీ ధా పా । మా గా । , రి స రి ॥ గ రి గ - స రి ని-సా । , స ని ధ ని । సా సా
, క ద్ద ను వా । రి కి । , క అ ద్దు॥ క అ ద్ద - అ అ ని - మొు । , అ అ అ లు । ని డు

2. , మ నీ దా - ధ ని సా । ని ధ ప మ । గ-రి స రి॥ గ రి గ - స రి ని స రీ సా । ని ధ ని । సా సా
, క ద్ద ను - వ అ అ । రి ఇ కి ఇ - క ద్దు ఉ॥ క అ ద్ద - అ ని ఇ మొు ఒ ఓ । ల అ లు । ని డు

(త) , మ నీ దా - ధనిసరి ‖ గమగరిరిసని । ధమగరి - సరి ‖ ధా - దమగరి - సా - సరిసా । నిధస్ని । సాసా
, కి ద్దను - వఅఅఅ। రిఇఇకిఇఇ । కఅఅఅ - స్తుఉ ‖ క - ద్దఅఅల - ని - మొఓఓ। ఒఅల। నిదు
, రి స రి - గా మా । గపధా । ని స రీ సా ‖ సా ని ద - ని ని సా । ప ద ని ధ । పా - ప మ గా
, పెద్దల - మా అ । టఅలు । నెఎ ఏ ఏ ‖ వ అ అ - బ అ ధి । మాఉఉఉ । ఉ - వ అ అ
, గి స ర గా - మ ప ద ప । ప ద ని ద - ద ని స ని । ని ద ని స - స ని స ర ‖ డిటో ‖ , గ మ స ‖
, పెద్ద అ లా - మా అ అ అ । ట అ అ అ - లంఉఉఉ । నె ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ ‖ డిటో ‖ అఅ క ద ‖
అ‖ , ని దా పా మా । , మ ప మ । ప మ గ మ ‖ , ప పా - ద ని స ని । ద ని ద ప । ధ ని సా
, అ ద్దం పు చె । , క్కి-ఇళ్ళ । తో ఒ ఒ ఒ ‖ , ముద్దూ - గ అ అ రు । మొఓ ఓము । జాఉ డ
, నిసా - నిద - ప ద ని స । రి గ రి స - ని ద ప మ । పమగమ ‖ , దపా - దనిసని । ధ ని ద ప । ద ని-స ని ధ ప
, అద్దం - పుఉ - చ ఎ ఎ ఎ । ఎఎక్కి- ఇ - ఇ ఇ ళ్ళ అ । తోఒఒఒ ‖ , ముద్దు - గఅఅరు । మొఓఓము । జాఉ-డ అ అ అ
ద ని దపద - ని ని సరి । గ - గరిస । ని ని సా ‖ రి స - సరి - స నిధని । సానిధ । ప ద - పమ గా । , గ-మని ‖
అ అ - బుద్ధిఇ - గ అఅ ల్గి । ఇ . నఅఅ । ట్టి ఇవా ‖ రొఓ-ద్దఅ - గాఅఅవ। గేఎమి । రా అ- అఅఅ । అఅ-కద్ద ‖
చ‖ , ద దా దా పా । , మా ప । ప మ గ మ ‖ , మ దా పా మా । , మ గ మ । ప మ గా
, ని ద్దు ర ని । , రా క । రి ం చి ఇ ‖ , ము ద్దు గాతం । , బూఉర । బ అ ట్టి
, ద దా దా నిసరిస । , ని దా ప । ప మ గా ‖ , గమా - ద ని స ని దా । , ద ప మ । ప మ గా
, ని ద్దు ర - నిఇఇఇ । , ఇ రా క । రి ం చీ ‖ , ముద్దు - గా అ తాం ం । , బుఉర । బ అ ట్టి
, రి స రి - గామా । ప ద నీ - ద ప । ద మ గా ‖ రి స రీ గా మా । ప ద ప మ । పా పా
, శుఉద్ధ - మైన । మ అ అ - న అ । ను ఉ చే ‖ నుఉస్వ ర ము । తో ఒ ఒ ఒ । ఓ ఓ .

పద్దు తప్పక భజియించు - భక్తుల - పాలనము సేయు ి- తద్దయాశాలివి, నీ వే త్యాగరాజ సన్నుత॥

(అనుపల్లవి వలె పాడుకునేది)

8-వ మేళకర్త. హనుమత్తోడి. 12. ధన్యాసిరాగము.-రూపకతాళము ఆ. స గ మ ప ని స
జన్యము. శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారికృతి అ. సనిధపమగరిస

ప॥ శ్యామసుందరాంగ సకల శక్తియు నీవేర ॥శ్యా॥ అ॥ తామసరహితగుణసాంద్ర ధరను వెలయు రామచంద్ర ॥శ్యా॥
చ॥ దుష్టదనుజ మదవిదార - శిష్టజన హృదయవిహార ఇష్టదైవము నీవేర ఇలను త్యాగరాజువేర ॥శ్యామ॥

రాగలక్షణము:—8వ మేళకర్త హనుమత్తోడి జన్యరాగము. ఇందు సాధారణగాంధార కైశికనిషాదములు రాగచ్ఛాయలు రాత్రి మూడుగంటలు (అనగా ప్రాతఃకాలమందు) మొదలు ఆరుగంటలవరకు పాడదగినది. ఇది భాషాంగ, రక్తి, ఉపాంగరాగము. ఔడవసంపూర్ణరాగము. సగామమగరిస-పనిసానిధమగరిస-నిసగామగరిస మొదలగు ప్రయోగములు రక్తిని కల్గించును.

ప॥ (1) ధా ప - గా మ ॥ పా పా ధ ప ధ మ ॥ (2) ధా ప - గా మ ॥ ప నీ ప - సా ని ధ ప మ ॥
శ్యామ - సుంద ॥ రా ం గ అ అ ఆ ॥ శ్యామ - సుంద ॥ ర అ ం - గా అ అ అ అ
(3) ధా ప - గా మ ॥ ప ని సా - ప ని సా రి స - ని ధ ప మ ॥ (4) ప ని ద - ప ద ప । డిటో
శ్యామ - సుంద ॥ ర ం ం - ం ం ం ం ం - గ అ అ అ ॥ శ్యాఅమ - సుం ద । డిటో
(5) ప ని ద - ప ద ప ॥ పా ప - గ మ ప ॥ ప ని సా రి స - ని స రీ సా । గ గరిస - రి ని సా - నిదపమ ॥ ధాప॥
శ్యాఅమ, సుం ద ॥ రాంగ - స క ల ॥ శ అ అ ఆ అ - క్తిఇయు నీ । వె ఎఎఎ - ఎ ఎ ఏ - రఅఅఅ॥శ్యామ॥

అ॥ (1) , స గ గ గ గ గ ॥ గ - గ మ రీ - స రి ని ॥ సా - సా రి స సా ॥ స ని స రి స ని - ని ధ ప మ ప మ ॥
, తాఅమ స రహి ॥ త - గుణ ణ - సాంద్ర ॥ రి - ఈ ఇ ఇ ఈ ॥ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ॥
(2) డిటో ॥ డిటో ॥ గ గ రి రి సా - స రి నీ నీ ॥ సా స - స ని ని ద ప మ ॥ధాప॥
డిటో ॥ డిటో ॥ ధ అ ర అ ను - వెఅలయు ॥ రా మ - చ ం ం ం ద్ర అ॥శ్యామ।

చ॥ , ప ప ప ప మ । ప ని ని - స ని ధ ప మా ॥ , మా ప మ - గ రి స ॥ గ గ మ - పా ప ॥
దుష్ట ద ను జ । మ ద వి - ద అ అ అ ర ॥ , శి ష్ట అ - జ నహృ॥ ద య వి - హా ర ॥
, గ గ గా గ । గా మ గ రీ - స రి స ॥ గ గ రి రి సా - స రి నీ నీ ॥ సా స - స ని ని ధ ప మ ॥ ధా ప ॥
ఇ ష్ట దై వ । ము ని ఇ ఈ - వే ల ర ॥ ఇ ఇ ల అ ను - త్యాఅఅగ ॥ రా జు - వేఎ ఎ ఎ ర అ ॥ శ్యామ ॥

13. అసావేరిరాగము—ఆదితాళము

ఆ. స రి మ ప ధ స

శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కై_ని [శ్రీత్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. సనిధపమగరిస

ప॥ రారా మా యింటిదాకా రామ గఘువీర సుకుమాగ మ్రొక్కెరా రామ ॥రారా॥
అ॥ రార దశరథకుమార నన్నేలుకోరా తాళలేరారామ ॥రారా॥

చ॥ (1) కోరిన కోర్కెలం-కొనసాగక నే-నీరజనయననీ-దారినిగని వే-సారితి
గాని-సాధుజనావన-సారివెడలి-సామి నేడైన॥రారా॥ (2) ప్రొద్దునలేచి-
పుణ్యముతోటి బుద్ధులుచెప్పి-బ్రోతువుగాని-ముద్దుగారునీ-మోమును
జూచుచు-వద్దనిలిచి-వారము పూజించె॥రారా॥
(3) దిక్కునేననుచు దెలాసి నన్ను బ్రోవ గ్రక్కునరావు కరుణను
నీచే జిక్కియున్న దెల్ల మరచితివో-శ్రీత్యాగరాజ నీభాగ్యమరావ ॥రారా॥

రాగలక్షణము:—౨౮వ మే. హనుమత్తోడి జన్యరాగము ఔడవ సంపూర్ణ, కాపాంగరక్తి, రాగము శుద్ధ ఋషభ సాధారణ గాంధార శుద్ధదైవతములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఆరోహణమందు గాంధార నిషాదములువర్జింపదగినవి,గమకవరికారాగము యెల్లప్పుడును పాడదగినది. [వేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకోనేది.]

ప॥ , - పా పా ప మ గా గ రి సా రీ	గా , రి రీ	సా , స
, - రా రా మ అ అ ఇ ఇ ఇం టి	ద అ అ అ	దా అర
రి మ-పా పా ప మ గా గ రి సా రీ	ప మ గ రి రీ	సా , స
అమ-రా రా మ అ అ ఇ ఇ ఇం టి	ద అ అ అ అ	దా అ ర
రి మ - ప ద పా ప మ గా గ రి సా రీ	ప మ గ రి రీ	సా , స
అమ- ర అ రా మ అ అ ఇ ఇ ఇంటి	ద అ అ అ అ	దా అ ర

రి మ- రి మ మ పా ద ధ ప
అమ - ర అ ర మాఇ ఇంటి

రి మ - పా పా మ ప ద పా ద ప మ గ రి సా రీ
అమ - రా రా మ అ అ అఅ అ అ ఇ ఇ ఈంటి

మా ప ధ స రి గా రి సా
వీ ర మ కు మ ఆ అ రా

అ|| రి మ - ప మ ప ద స స స స
అ మ - ర అ ర ద శ ర థకు

పా పా , ద మ ప ద స స
రా రాఅ అ ద శ ర థ కు

, ద ద థ మ ప ద సా రి గ రి స ని స
ఈకొ ఓ ఓ ఓ ఓ రా అ అ అ అ అ అ

చ|| , రి మ పా ప ద ప
, దిక్కు నే న ను చూ

, ధ దా ప మా మ గ గ రి రీ సా
అ గ అ క్కు నా ర అ అ అఅ వు

పా ప నీ ధ పా
హా అఆ అ ఆ

పా , మ మ గ రీ
దా అ అ అ అ అ

, పా ధ ప మ ధ
అ మొం ఓ ఒక్క ఎ

గా , రీ , సా
మా అ రా అ నా

సా రి గ రి స రి
మా ర అ అ అ న

, పా ధ ప మ గ
అ తా శ అ తె ఎ

, ప ధా ప మా
, ద లా నీ నా

, ధ సా రి మా
ఈ కరు ణానా

మ ప ధ ప మ గ రి స
శ అ అ అ అఅ అ ర

సా , స రి
కా అ ర ఘు

ధపమగరిసాస । రి మ - పాపా
ఎఎఎఎరార । అమ - రారా

, నీ సా
అన్నే లా

స నీ స
అన్నే లా

రి సా స । రి మ పా పా
ఎ రా ర । అమ - రా రా||

మ ప గ రి రి స రీ
న్నుఈ బ్రో ఓఓఓవా

పా పా , ధ
నీ చే ఎ ఎ

పా ప ద సా స గా	రి స రీ గ రీ	సా రి గ రి సా ని ప పా
ఏ జి క్కి_యున్న దే	ల్ల మరాచి తీ	ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ శ్రీ
, ప ద ప మ ప ద సా రి గ రి స ని స పా	, , , పా , ప మ	గ రి సా , స ‌। రి మ-పాపా‖
ఇర్య అ గ అ ర అ ఆ ఆ ఆ అ అ జ ఉ నీ	ఇఇ ఇ భా అ గ్యము	ఆ అ ఆ అ ర । అమ-రారా‖

శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని- 14. మాయామాళవగౌళరాగము ఆదితాళము. ఆ. సరిగమపధనిస

త్రేలికి వాల్గతరముల చొప్పున పాడునది. శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారికృతి

అ. సనిధపమగరిస

ప‖ మేరుసమాన ధీరవరద, రఘు - వీరజూతును రా గ; మహా ‖మేరు‖

అ‖ సారసార ఒయ్యారపు నడలను - నీరద కాంతిని, నీ కీవిని, మహా ‖మేరు‖

చ‖ అలకలముద్దును తిలకపుతీరును - తళుకుజెక్కుల్కా తనరు నెమ్మోముసూ - గళమున శోభిల్లు - కనక-భూషణముల - దళిత దుర్మానవ త్యాగరాజార్చిత ‖మేరు‖

లక్షణము:—ఇది 15-వ మేళకర్తరాగము. రాగాంగ, సంపూర్ణరాగము. ఈ రాగమందుగల (సరిమపద)లు, మారని స్వరములుగాక కాకల్యంతరములును మారుబడని స్వరములుగా నుండుటచేత నీరాగ మన్నివిధముల శుభదాయకమనియు, షడ్జమునకు రిషభములు గాంధారమునకు మధ్యమమును పంచమమునకు దైవతమును నిషాదమునకు షడ్జమును డాసిన స్థానములు గనుక పట్టి యభ్యసించుటకు సులభమనియు పూర్వులు పెద్దలు యీరాగ స్వరావళిని మొట్టమొదట విద్యాభ్యాసకులైన బాలబాలికలకు ప్రారంభించిన సరళీవరుస, అలంకారములను సాధనచేయుట వాడుకగా యున్నది. సప్తస్వరసంపూర్ణ గమక వరికర క్తిరాగము. అన్ని వేళలయందు పాడదగినది.

ప‖ , , రిస ని - సా రి - గ రి గా , , మ గ ।	రి స - రి స ని - సా రి ।	గ రి మ గ ప మ - గమపమ
మే ఎ ఎ - రు స - మ అ ఆ , , న అ ।	అ అ - మెఎ ఎ - రు స ।	మ ఆ అ అ అ అ - న అఅఅ

గరిస ని.రి పని సారి-గమపమ-గమపమ-గామామగరీ|	సా - సమగ - మపద ||	పదపపా - గమా
అఆఆఆ-మెంఎఎ రుస-మఆఆఅ-అఆఆఆ-అఆనాఅఆ|	ఆ - ధీ ఇఇ - ర వర ||	వా అఆ ఆ - రఘూ
, , పా , దనీ - సనిసరి - సనిధని |	సరిసా , నిధా |	పాదపమాపమ - గామగ - రీ॥
ఉఉ వీ , రజా - ఉఉఉఉ - తుఉనుఉ |	ఉఉరా అర మా |	మాఅఆఆ ఆఆ - ఆ ఆఅ - ఆ॥
		గరిసనిరిస
		అఆఅ అమెఎ
అ॥ , , ధా , పమా - గమపమ - గరిగగ |	మా - గమగ - మపద |	నిసని - దా పమా
సా , ర ఆ - స అఆఆ - రఆఓఓ |	ఓ - య్యాఆఅ - ర ఆ త్రి |	స ఆ అ - డ ల నూ
, , ధా , పమా - గమపమగమపమ - గరిగగ |	మా - గమగ - మపద |	నిసనిదపా - దని
సా , ర ఆ - సఆఅఅఆఅఆ - రఆఓఓ |	ఓ - య్యాఆఅ - ర ఆ పు |	నఆడఆల - నుఉ
సా - దా , నిసా - గరిసని - సనిధని |	సరిసా , - నిదా |	పాదప - మాపమ - గామగరీ॥
ఊ - నీ , రదా - కాంంం - తిఇని ఇ |	నీ ఇ ఈ , - తి ఈ |	హీ ఇఇ - నీ ఇ ఇ - మాఅఅహీ
		గరిసని - రిస॥
		అఅఆ ఆ - మెరు॥
చ॥ , , పదా పమా - మగరిగమా , , |	, , సరిగమా |	పా దపమప - పమగా
అ ల క ల - ముఉద్దుఉ నూ , , |	, , తిలక ఫు |	శ్రీ ఇఇ ఇఇ - రుఉనూ
, , గమా పదా - పాదపమా పమ గారిస|	స్రీ - స గా మ పా |	పాదపమప - గమపా
తళుకు జె - క్కి ఇఇ ఈ ఇఇ ళా ఆఆ |	ఆ - తి స రు నే |	మ్రొ ఒ ఒ ఒ ఒ - ముఉనూ

శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని-15. మాయామాళవగౌళరాగము——రూపకతాళము ఆ. సరిగమపదనిస
రాగలక్షణము:14-వ కృతిలో నున్నది శ్రీతంజావూరు పొన్నయ్యాపిళ్ళగారికృతి అ. సనిధపమగరిస

ప॥ మాయాతీత స్వరూపిణీ నన్ను బ్రోవవే మహాత్రిపురసుందరీ - శంకరి ॥మాయా॥
అ॥ మాయామాళవగౌళదేశమున మహిమగల దొరలర్చించు ఈశ్వరీ ॥మాయా॥
చ॥ కాయజాని వైరికి ప్రాణకాంత బృహదీశ్వరి కృపసేయవలెను శ్రీగురుగుహస్వామికినే దానునైతి ॥మాయా॥

ప॥ సా , రి - , గా మా । పా ప - మ గ మ గ మా । పా , , - ప ద । పా , ప మ గ రి స ని 1
మా అఅ - యా తీ । త స్వ - రు ఊ ఊఊ పి । ణీ ఈ - న ను । బ్రోఒవ అ వె ఎ ఎ ఎ

సా , రి - గా , గ మా । పా ప - మ గ మ గ మా । పా , , - ధ ని । సా - ని ధ ప మ - గ రి స ని 2
మాఅఅ - యాఅఅ తీ । త స్వ - రు ఊ ఊఊ పి । ణీ ఈ - న ను । బ్రో - వ అఅ అ - వె ఎ ఎ ఎ

సా రి స సా - రీ గ రి రీ - గా మ గ గా । మా ప మ మా - మా ప మ గా మా
మా అ అ అ - యాఅఅఅ - తీ ఇ ఇ ఈ । తా అ అ అ - స్వ రు ఊ ఊ పి

పా ,, - దనిసరి । స నిసా - ని ధ ప మ - గ రి స ని । ని స నీ ధా - ధ ని ధ ప మా । గమపదపమ - ప మ గా ।
ణీ ఈ - నఅనుఈ । బ్రొఒఓ - వ అ అ అ - వెఎ ఎ ఎ । మఅ హా అ - త్రిఇ పు ఉ ర । సుం00 000 - ద అ రీ ।

రీ స - స రి గ మ ప ధ । ని స ని ధ ప మ - గ మ - గ రి స ని ॥ సా , రి ॥
ఈఇ - శ 0 0 0 0 0 । 0 0 0 0 క అ - అ అ - రి ఇ ఇ ఇ ॥ మా అఅ ॥

ఆ॥ పా - పా, ధ - ప ధ ప ధ । మ ప - ప మ గా రి స । స రి గ మ పా । ధ ని సా ని ధ పా
మా - యూఅఅ - మఅ అ అ । శ వ - గాఅ ఊ ఉ । దా ఎ శ మున । ఆ అ అ అ అ అ
ధ ని స - ని ధ ప । ధ ని ధ - ప మ ప । గ మ ప ధ ప మ । గ మ గ రి సా ॥ సా , రి ॥
మ హి మ - గ లదా । ర ల అ - ర్చించు । ఈ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ । శ్వఅ రి ఇ ఈ ॥ మాఅఅ ॥
చ॥ మా గ రి స - మా గ రి - సా ని । స రి గ మ - ప మ - గ మ ప ధ ని స
కాయ జా ని - వై రి కి - ప్రాణ । కాం త అ - బ్రహ్మా - ది ఇ శ్వరి కృప
రి ని స - ధ ని ప - ధ మ ప గ మ ని । ధ ప - మ ధ ప మ - గ మ గ - రి స ని ॥ సా , రి ॥
సెవియ - వ లె ను - శ్రీ ఇ గు రు గుహ । స అ - మి కి వ ఎ - ద ల ను - వైఇ తి ॥ మాఅఅ ॥

16. సావేరిరాగము. త్రిశ్ర-లఘువు

శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని.

ఆ. స రి మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

శ్రీ శ్యామశాస్త్రిగారి కృతి

ప॥ శంకరి! శంకరురుచంద్రముఖి! అఖిలాండేశ్వరి! శాంభవి! సరసిజభవవందితే! గౌరి! శ్రీ ॥ శంకరి ॥
అ॥ సంకటహారిణి! రిపువిదారిణి! కళ్యాణి! సదానతఫలదాయకి! హారనాయకి! త్రిజగజ్జనని! ॥శంకరి ॥
చ॥ శ్యామకృష్ణసోదరి! శ్యామశేషకోదరి! సామగానలోల! బాల! సదాత్రితభంజని! శీల! ॥ శంకరి ॥

లక్షణము:—ఇది భాషాంగరాగము. ఔడవసంపూర్ణరక్తిరాగము. 15-వ మేళకర్త మాయామాళవగౌళరాగమునందు పుట్టినది. అంతరగాంధార శుద్ధధైవతములు రాగచ్ఛాయలు. అంతరగాంధార కాకలి నిషాదములు రెండు కృతి తక్కువగనే పల్కునగాని కళలు చక్కగ స్ఫురింపవని పెద్దలు లక్షణగీతములయందు, సాధారణగాంధార కైశికి నిషాదములనే యుపయోగించుచుటుల తెలియుచున్నది. సరిస అను ప్రయోగమునందు కాకలినిషాదము, సరిమగ అను ప్రయోగమునందు అంతరగాంధారము పల్కును. ఇతర సమయములందెల్ల కొంచెము తక్కువగనే పల్కును. ఈ విషయము పెద్దల అనుభవమువల్ల తెలుసుకొనవలయును. సరిగరి-గారిగరి. రిమపధమాగరి-పదనిధపమగరి- మొదలైన ప్రయోగములు రక్తిని కల్గించును. సాయంత్రము 6 గంటలు మొదలు రాత్రి 9 గంటలవరకు పాడదగినది.

ప॥ ని ధ స । రి-మా । ప ధ మ । ప ధ స । ధ స దా । మ ప ధ । సా ని ప పా । మ ప ద (1)
శం క । రి-శం । క రు చ । ం ద్ర ము । శి ఇ పే । ఇ అ శ్రీ । గా ౦ డే వే । శ్వ అ రి
సా స । దా , । గ రి స । ని ద మ । గ రి స । దా ప మ । గా , । గ స రి ॥
శాంభ । వీ , । స ర సి । జ భ వ । వం ది । తే గా ఉ । రీ , । శ్రీ ఇఇ ॥
స ని ధా సా । రి మా । పా ద మ పా । , ద స । ధా , । , ప ద । సా ని రి । ప మ పా దా (2)
శం ౦ ౦ క । రి-శం । క ర అ చ । ం ద్ర ము । శే , । , అ శ్రీ । గాం ౦ డే ఎ । ఎ ఎ శ్వ రి
స రి స । దా , । గ రి స । ని ధ మ । గ రి స । ధా ప మ । ప మ గ రీ , । గ స రి ॥ ని ధ స ॥
శాంభ । వీ , । స ర సి । జ భ వ । వం ది । తే గా ఉ । రి ఇ ఇ ఈ , । అం ౦ బ ॥ శం ౦ క ॥
అ॥ సా ని । ధ-ప ధ । ప ధా । మ ప ధ । రి సా । ద ప ధ । స ని ద ప ధా । , సా (1)
సం క । ట-హా అ । రి ణీ । రి ఇ పు । వి దా । రి ణి ఇ । కి అ ల్యా అ అ । , ణీ
ధ సా । రి గ స । రి సా । ని ద ప । ద సా । ని ధ మ । ప ధ మ । గ రి స
స దా । న త ఫ । ల దా । యకి-హా । ర నా । యకి-కి తి । జ గ అ । జ న ని
సా ని । ధ ప ద ని । పా ద । మ ప ద । రి సా । స ని ద మ దా । స ని దా సా । , సా (2)
సం క । ట హా అ అ । రి ణి । ఇ- రి పు । వి దా । రి ఇ ఇ ఇ ణీ । క అ ఆ ల్యా । , ణీ
ద సా । రి గ స । రి సా । ని ద ప । ద సా । ని ద మ । ప దా ద ప మా । గ రి స ॥ ని ధ స ॥
స దా । న త ఫ । ల దా । యకి-హా । ర నా । యకి-త్రి । జ అ గ అ అ । జ న ని ॥ శం ౦ క ॥
చ॥ సా స । స ని దా ప మ । పా ద । రి స దా । మ ప ద । సా స । స ని దా । ప మ దా
శ్యామ । కృ ఉ ఊ ష్ణ అ । సో ఒ । ద అ రీ । శ్య అ మ । లే-స । హో ఒ సీ । ద అ రీ
పా ద । స రి గా రీ । సా స । స ని ద ప దా । రి సా । స ని దా మా । పా ద ని ద మ । గ రి గ రి స ధ ॥ ని ధ స ॥
పా మ । గ అ అ న । లో ల । బా అ అ ఆ ల । స దా । త్రి ఇ ఈ భం । జ స ఇ శి ఇ । ఇ ఇ ల అ అ అ ॥ శం ౦ క ॥

శరి-అంగ-శుద్ధ-ప-శుధ-కాని **17. సావేరిరాగము**—ఆదితాళము   ఆ. స రి మ ప ధ స
[రాగలక్షణము:— 16 వ కృతియందున్నది. శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]   అ. స ని ధ ప మ గ రి స

పll రామబాణ త్రాణశౌర్య - మేమని పొగడుదురా ఓమనసా ॥రామ॥

అll భామ కాసంబడు రావణుమూల - బలములనెల్ల గూలఁజేయు॥రామ॥

చll తమ్ముఁడుబడలిన వేళసురరిపు - తెమ్మని చక్కర పంచియయ్యంగ గవి - తెన్నుసుచును యింద్రారిపల్క - సమయమ్మని లేవగా, సమ్మతితో నిలఁబడి కోదండ ప్రజ్యాఘోషమ్ముల శరములఁజేసితా - సమ్మగిగలతోడను జూచురానిజమైన త్యాగరాజ సుతముగ శ్రీ ॥రామ॥ [ప్రతిఅక్షరములు చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

పll ,, - గ రి గ రి సా - సా , రి స ని ధా - రి స రి	,, స రి మా - ప ధ	పా , , , , పా (1)
రా అ అ అ మ - బా అ అ అ అ - అ అ ణ	అ అ త్రా అ అ - ణ అ	త్రా ఉ ఉ ఉ ఉ ర్య
ధ ప మా - గ రి గ రి సా - స స రి స - స ని ధా - రి స రి	,, స రి మా - ప ధ	ప ధ సా ,, - పా
అ అ అ - రా అ అ మ బా అ అ అ - అ అ అ - అ ణ	అ అ త్రా అ అ - ణ అ	త్రా ఉ ఉ ,, - ర్య
ప ధ ప మ - గ రి గ రి రి స సా - స రి గ రి స ని ధా - రి స రి	,, స రి మా - ప ధ	ప ధ సా ,, - ని ధ
అ అ అ అ - రా అ అ అ అ మా - బా అ అ అ అ అ అ - అ ణ	అ అ త్రా అ అ - ణ అ	త్రా ఉ ఉ ,, - ర్య అ
ధ ప ప మ - డిటో	డిటో	ప ధ సా రి గ రి స నీ ని ధ
అ అ అ - - డిటో	డిటో	త్రా ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ - ఉ ర్య అ
డిటో - డిటో	,, రి స రి మ పా	పా దా ధ ప ప మ ధ ప ధా
డిటో - డిటో	,, త్రా అ అ అ ణ	త్రా ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ర్య
,, - ప దా రి సా - గ రి సా - ని ధ ప ధ	సా , , , , సా , రి	ప ని ధా - ని ధ ధ మ
అ అ - మొ ఏ మ ని - పొ ఓ గ - డు ఉ దు ఉ	రా అ అ అ అ ఓ ఓ ఓ	ఓ ఓ ఓ - మ అ న అ
గ రి - గ రి స రి - ప మ గ రి సా - స ని ధా - రి సా	,, రి రి ప మ ధ ప	ప ధ ధ ప ప మ - ధ ప ధా
స అ - రా అ అ అ - అ అ అ అ మ - బా అ అ - అ ణ	అ అ త్రా అ అ అ ణ	త్రా ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ - ఉ ఉ ర్యా

,, - ప ధా ర్ణీ శ్రీ - గ ర్ణి స్రా - ని ధ ప ధ
ఆఆ - మునీ మ ని - పా ఒ గ - దుఉ దుఉ

అ|| ,, - దా ధా - పా పా ధ ప పా మ - ద ధా
భా మ - కా అ అ అ న అ - ప డు

ప మ - దా ధా పాధప - ధపపమ పా మ - ద ధా
అ అ - భామ - కా అఅ - అఅఅ న అ - ప డు

ప మ - డిట్టో
అ అ - డిట్టో

రీ - రి గా రి సా - ధ స రి స ని ధ ప మ - పా ధా
అ - బ ల ను ల - నె ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ - ఏ ల్ల

గరి - డిట్టో - ధపధా
అఅ - డిట్టో - ఎఎల్ల

చ|| ని ధ ని ప - ధ ప ధ మ - ద ధ ప ధ - దనిపధ
తఅమ్ముడు - బ డ లి న - జే ఏ ఎ శ - సురరిపు

మ రి ప మ ధ ప - దా ధ ప మ గా రి - రి స
లె ఎ మ్మను చును - ఇ౦ద్రాఅ రి బల్కు - స మ

స రి గ రి సా - ధ ప ప మ - సా ని ధ ధ ప
స అమ్మతితో - ని ల బ డి - కో ద ౦ డ పు

స రి గ రి - రి స రీ గ రి - సా ని ద ధా
నెఎమ్మది - గల - తోడును - జూచె ను రా

సా , రి గా గా - రి స
రా అఅ అ అ - ఒ ఓ

, , ప ధా ని ధా
ఈఈగా అ వ ణు

, , ప ధా ని ధా
ఈఈగా అ వ ణు

డిట్టో
డిట్టో

రి స రీ - ధ ప ధా
గూఈఊ - ల అ ఆ

ధ స రి స రీ - మ ప ధ ప - ధా
గుఈఈఈఊ - ల్ల అ అ అ - అ

సా ని ద - ప మ గ రి
తె మ్మ ని - చ అ క్క ర

ధా స రి - పా , మ
యమ్మ ని - లే ఎ వ

ధ రి సా - ని ధ - ప ని
జ్యాఅఘూ - మ మూ - ల శ

ధ రి సా ని ధ - రీ
ని జ మై ఇ న - శా

ని ద ధా - నిని ధమ | గరి - గరి||
గ ఒ ఓ - మల అ ఆ | అఅ - గ అ||

సా , , , , - ని ధ
మా ఈఈ ఈ ఈ - ౦ అ

సా ప ధ సా - ని ద
మూ ఈ ఈ ఈ - ల అ

సా , , , , ధ స రి స
మా ఈ ఈ ఈ ఈ ల అ అఅ

పాధస - ధ ని ధ మ
జే ఎఎ - యు ఈ ఈ ఈ

మమపప - నినిసమ | గరి - గరి
జెఎఎఎ - యుఈఈఈ | ఈఈ - గ అ

సా రి మ ప మ - ప ధ
పం చ ఇ గు గ - గ ని

ధ మ గా రీ , , సా
గా అ ఆ అఅఅ అ

ధ మ - ప ధ స స సా
ను ల - జే ఎ ఎ సి తా

స - స ని ధామా - ధమగరి | రి - గరి||
గ - రాఅఅజ - నుతమగు | శ్రీ - రా అ

శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని 18 నాదనామక్రియరాగము -ఆదితాళము ఆ. స రి గ రి మ ప ధ నీ

అ. ని ధ ప మ గ రి స నీ

[శ్రీ త్యాగరాజయ్య గారి కృతి]

ప॥ కరుణాజలధే - దాశరథే కమనీయానన సుగుణనిధే ॥కరు॥

చ॥ 1) నీమయమే గా యిలను-నిన్నే మని నే దూషదును ॥కరు॥ (2) నిజదాసుల యనుభవ మెంకటి - నిను దెలియని జనమత మెంకటి ॥కరు॥ (3) వలచుచు నామము సేయురే నినుదలచుచు బ్రొద్దుపోగొట్టుదురే ॥కరు॥ (4) సుకృతము లొప్పగింతురే - ప్రకృతిని దెలిసి యేగింతురే ॥కరు॥ (5) మనసారగ బూజింతురే నిను - మాటిమాటికి యోజింతురే ॥కరు॥ (6) నిను కనులను కనగోరుదురే పవ - నిధులబ్బిన స్వస్థులు కారే ॥కరు॥ (7) తనులో నెంచుగుచు నుందురే-తారకరూపుని కందురే ॥కరు॥(8) నీ వన్నిటయని పలుకుదురే - నీవే తానని కులుకుదురే ॥కరు॥ (9) భాగవత ప్రహ్లాదహిత - భావుక త్యాగరాజనుత ॥కరు॥

లక్షణము:—15వ మే. మాయామాళవగౌళజన్యము గమక వరీక ఉపాంగ రక్తిరాగము. శుద్ధఋషభ శుద్ధమధ్యమ శుద్ధ దైవతములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు, స రి గ రి స నీ - రి మ గ మ - ప ధ నీ - ని ధా ప మా - గ రి స ని మొదలైనవి రాగరంజకములు సాయంకాలమందు పాడదగినది.

[పేర్లిక రెండుస్వరముల చొప్పున పాడుకొనేది]

ప॥ స రి గ రి - గ మ పా
క రు ణా - జ ల ధే
రి గ మ ప - ప ధ నీ ధప
క మ ని య - యా ఆ న న
స రి గ రి గా - గ మ ప మ పా
క అరుణ ణా - జ అ ల అ ధే

ప ధ ప మ
దా శ ర
మ ప మ గ
సు గు ణ ని
ప ధ ని ధ - ధ ప ప మ
ద అ అ అ - శ అ ర అ

గ మ ప మ గా
థే ఏ ఏ ఏ ఏ
గ మ గ రి - స రి స్రీ
థే ఏ ఏ ఏ - ఏ ఏ ఏ
గ మ ప మ గా
ధీ ఇ ఇ ఇ ఈ

, గ మ పా - మ ద ప ద - మ మ	మ గ మ మ గా - గ మ	ప మ గా - రి స రి ॥స॥
ఇ క ను నీ - యుల ఆ అ - న న	నుతి గు ఉ ణా - ని ఇ	ఇ ఇ వా - ధ ఇ తె॥ కర॥
చ॥ రీ గ మ - ప ద పా	సా ద ని	ప ద పా
నీ ఇ ఇ - మయ మే	గా ని ఇ	యుల ను
మ గ ప మ ద ప - ని ద	ని ద ప ద - ప మ గా	మ గ ప మ గ రి స రి ॥స॥
ని ఇ న్నా వీ ప అ - ని ఇ	మతి ఉ ఉ - రు ఉ ఊ	దు ఉ ఉ ఉ - నుతి ఇ తి ॥కరు॥

2 మొగలు 9 చరణములు మొదటి చరణము స్వరమునలె పాడుకొనేది.

19. గౌళిపంతురాగము——ఆదితాళము ఆ. స రి మ ప ని స

శురి–అంగ–శుమ–ప–శుధ–కాని (శ్రీ) త్యాగరాజయ్యగారి కృతి అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ తెరతీయఁగ రాద నాలోని - తిరుపతి వెంకటరమణ మత్సరమను ॥తెర॥

అ॥ పరమపురుష ధర్మార్థమోక్షములఁ - బారఁదోలుచున్నది నాలోని ॥తెర॥

చ॥ (1) మచ్చెమాఁకలిగొని గాలముచే - మగ్నమైన రీతియున్నది. అచ్చమైన దీప సన్నిధిని మఱుఁగు - నడ్డ తె రౌగించిన ట్లున్నది ॥తెర॥ (1) ఇరవొందగ భుజియించు సమయమున - నీగ దగులుగీరి యున్నది. హరిధ్యానసు సేగము జేళ్ళెఁ జిత్త - మ్మంత్యజు వాడకుఁ బోయినట్లున్నది. ॥తెర॥ (3) వాగురయని తెలియక మృగగణ మాకలి - వచ్చి తగులురీతి నున్నది. వేమె నీ మతము ననుసరించినఁ - త్యాగరాజనుత మదమత్సరమను ॥తెర॥

లక్షణము:—15.వ మేళకర్త మాయామాళవగౌళజన్యము. ఔడవపక్రి సంపూర్ణ గమక వరీక రాగము. ఆరోహణ మందు గాంధార ధైవతములు వర్జ్యములు. శుద్ధమధ్యమ కాకలినిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది

[వేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

ప॥ , ధ ధ నీ - స స - స రి	సా , - స	, రి స నీ
, తె ర తీ - యఁ గ - ర అ	దా అ - న	అలాఅనీ

డిటో
డిటో

స్ని - న్ని ధ న్ని స స - గ రి సా
ఇ - తె ర దీ య గ - ర అ అ

స న్ని - స రి మ పా - నీ స స
ఇ ఇ - తి రు ప తి - వెంక ట

అ॥ , ప మా ప నీ స సా - స రి
, వ ర ము ప్రు రు ష - ధ ఆ

, రీ , స - స ని దా పా - ప మ
అశా , గ - దాజ ఓ లు - మ ఊ

చ॥ , పా , ప పా - ప ద ద ప
, వా , గు రా - యని తెలి

, - ధ న్ని రి స రి - రి స
ఈ - వచ్చిత గులు - రి ఇ

, - మ గీ మ పా - నీ స స
ఇ - వె ఎ గ మె - నీ మ త

, - స రి సా - స ని ద ప మా - రి మ ప ని -
అ - త్యాలి గ - ర అ ఆ ఆ జ - సు ఊ తఆ -

రి స సా - స న్ని
ధత ఆ - న ఆ

రీ - మ ప ధా
దా - న ఆ అ

స ని స రి స ని సా
ర అ మ అ ణ ఎ మా

మా గ రి - స
ర్మాత్రి అ - మె

రి మ ప ని స రి - స ని
స్న అ అ అని ఇ - వ అ

, - స నీ ధ పా
ఇ - యరి మ్మగ

రి స - రీ
తి ఇ - ఈ

స - స ని గ రి సా
మా - న అ సు ఊస

స రి స ని - ప మ రి మ
మ అ ద అ - హ ఆ అ అ

సా రి గ రి స - రి స
ఆ అ ఉ అలో - ని ఇ

ప ధ ప మ గ రి - గ రి
లోంజ ఒ ఒ ని ఇ - ఇ ఇ

స నిధపమగ-గరి । సన్ని-॥పప॥
త్సఅరఅమఅ-నాఊ । ఊఊ॥ తెర

, స - రి గ సా
ఒత్తు - ముగు ల

పధప మ గ రి-గ రి । స న్ని ॥పప
అ అలాంజ ఒ ఒ-ని ఇ । ఇ ఇ॥ తెర

ప ధ ప మ - గ రి సా
గ అ ణ ఆ - ముఊలా

సా రి స
మ న్నది

ప ని ధ ప - ని స రీ
రి ○ ○ ○ - చి ఇ వ

ప ధప మ గ రి - గరి । సన్ని ॥పప॥
త్సఅర అ మ అ-నావి । ఎవి ॥తెర॥

1, 2 చరణములు చరణము స్వరమువలె పాడుకొనవలెను.

తురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-తాని   20. జగన్మోహినీరాగము — రూపకతాళము ఆ. సగమపనిస
[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]   అ. సనిపమగారిస

ప॥ శోభిల్లు సప్తస్వర - సుందరుల భజించు మనసా ॥శోభి॥

అ॥ నాభి హృత్కంఠ రసన - నాసాదులయందు ॥శోభి॥

చ॥ ధర ఋక్సామాదులలో - వర గాయత్రీ హృదయమున - సురభూసుర మానసమున - శుభ త్యాగరాజుని యెడ ॥శోభి॥

లక్షణము:—15వ మేళకర్త మాయామాళవగౌళజన్యము. ఔడవషాడవరాగము ఇందు షడ్జమము ఆరోహణమందు ఋషభమున్నూ వర్జ్యములు. అంతరగాంధార కాకలినిషాదములు రాగఛాయాస్వరములు ఎల్లప్పుడును పాడదగినది.

ప॥ (1) గా , రి స ని ॥ సా గా మ మ ॥ (2) గ మ ప ని ప మ - ప మ గ రి స ని ॥ స గ మా - గ మ పా - మ ప నీ
శో భి ఇల్లు ॥ స ప్త స్వ ర ॥ శో ఒ ఒ ఒఒ ఒ - భి ఇ ఇ ఇ ల్లుఉ ॥ స అ అ - ప్త అ అ - స్వఅరా

(3) స ని స రి స ని - ప మ గ రి స ని ॥ స గ మా - గ మ పా - మ ప నీ ॥
శో ఒ ఒ ఒ ఒఒ - భి ఇ ఇఇ ల్లు ఉ ॥ స అ అ - ప్త అ అ - స్వ అ రా
ప ని సా - ని స గ రి సా - ప ని ॥ సా , ని ప మ - ప మ గ రి స ని ॥ గా ॥
సుం ం - ద అ రు ఉ ల - భ అ ॥ జిం ం చు ఉ - మ అ న అ స అ ॥ శో ॥

అ॥ , పా ని స గా ॥ మగరిసని - స రి స ॥ స గ మ గ - స రి స ని - స ని ప మ ॥ గ మ ప ని - స ని ప మ - గరిసని
నా భి హృ ఉ ॥ త్కం ం ఠా - ర స న ॥ న అ అ అ - స అ అ అ - దు ఉ ల అ ॥ యం ం ం - దు ఉ ఉ ఉ - నఅఅఅ

చ॥ మ మ మా మా ॥ ప ని స ని - ప ని ప మ - మ ॥ గ మ - ప ని సా - రి స నీ ॥ స రి స ని - ప మ గా
ధ ర ఋ క్సా ॥ మఅ అ అ - దు ఉ ల అ - లో ॥ వ ర - గ అ ఆ - య అ త్రీ ॥ హృ ఉ ద అ - య ము నా
, మ ప నీ - స స ॥ గా రి స రి స ॥ , స స - స ని గా - రి స ॥ సా - స ని ప మ - గ రి స ని ॥ గా ॥
అసు రభూ - సు ర ॥ మా న స ము న ॥ అశు భ - త్యాఅ ఆ - అ గ ॥ రా - జు ని ఇ - యె ఎ డ అ ॥ శో ॥

శురి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

21. చక్రవాకరాగము—త్రిపుటతాళము.

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ ఎటుల బ్రోతువో తెలియ - దేకాంత రామయ్య ॥ఎ॥
అ॥ కటకట నా చరితము - కర్ణకఠోరమయ్య ॥ఎ॥
చ॥ వట్టి గొడ్డురీతి - భక్షించి తిరిగితి, పుట్టులోభులను - పొట్టకై పొగడితి - దుష్టులతో గూడి - దుష్కృత్యములు
సల్పి ఉట్టుజేసిన త్యాగరాజుని దయతో ॥ఎటు॥

లక్షణము:—16వ మేళకర్త సర్వస్వర సంపూర్ణ గమక వరిక రక్తి రాగము, శుద్ధముమధ్యకైశికి నిషాదములు ముఖ్యమైన జీవ స్వరములు ఎల్లప్పుడును పాడదగినది.

ప॥ ,, స రి గా మా । ప మా ధ ప ధా । ద ని స్తా స ని ధా పా । ప మ ధ పం మ రి ప మ గ రి । గ రి స న్ని
,, ఎటు లా బ్రో । తు వో తె లి యా । దె ఎ ఏ క అ అం తా । ర అ అ అ అమాయ్యల అఅ । అ అ అ అ

,, - స రి గా మా । ప మా ధ ప ధా । ధ ని స్తారిసనిప స ని ధాధానిధ పా । ప మధపాము రి పమగరి । గ రిసన్ని
అ అ-ఎ టు లా బ్రో । తు వో తె లియా । ఎ ఎ ఏఎఎఎఎ ఎ క అఅంత అ అ । రఅఅఅఅమాయ్యఅలఅ।అఅఅఅ

,, - సరి గామా । పమాధపదా । దనిసరిగరిసని - దని సరిస । ని ద ప ద ని స ని ద ప ద ని ద స మ । గ రి స న్ని
అఅ- ఎటులాబ్రో।తువోతెలియా।ఎఎఎఎకఅఅఅం- తఅఅఅఅ । ర అ అఅ మ ఇ ఇ ఇ ఇఇ య్యాఅ అ । అఅఅ అ

,, - సరి గా మా । పమాధపధా । ధ ని స రి గ మ గ రి స ని ధ ని రి స । నిధపసనిధ మగరిపమగరి । గరిసన్ని ॥సరి॥
అఅ-ఎటులాబ్రో । తువోతెలియా।ఎఎఎఎ క అఅ అ ం త అ అ అ గ అ।అఅఅమఇఇఇఇఇయ్యాఅఅ। ఆఅఅ॥ఎటు

అ॥ ,,, ధధానిధపమ ధా । సాసనిధాసనిగరి సా । ధా,నిసా సనిధా పా । ధానిధపాధపమామగరి పమగరి। గరిసన్ని॥సరి॥
,,, కటాకటటఅనా । చరితఅతఅఅఅ మూ । కా,అ అ ర్ణఅఅ కా । ఠోఒఒ ఒఒఒరాముఅఅయ్యాఅఅ। అఅఅఅ ॥ఎటు॥

పా ,, - ప పా పా । మ గ రీ గ మ పా । ని ద ప మ
,, - వ ట్టి గా । ప్తూఊ ఊ రి ఇ తీ । ఇ ఇ ఇ ఇ

,, - ప పా ప ద ని ద మ ప ద ప । ప మ రీ గ మ పా । ని ద ప మ గ మ పా ప ద పమ । పా , ద నీ దా పా
ఇ ఇ- వ ట్టి గా ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ । ప్తూఊ ఊ రి ఇ తీ । ఇ ఇ ఇ ఇ భ అ క్తిం చి ఇ ఇ ఇ । తీ ఇ రి ఈ గి తీ

, మ - ప పా మ ప ధ ప , । ప మ రీ సా రీ ర స సా
ఇ ఇ - పుట్టూలా ఒ ఒ ఒ ఒ । భుఊ ఊలా అను ఊ ఊ

,, - పా ప మ గా మా । పా , ద నీ దా పా ।
ఊఊ- బా ట్ట అ అ రై । బా ఒ గ అ ర్తీ తీ ।

ప ద ప మ - ద పా ని ద ప మ । దా , ని సా స ని రీ రి స సా
ఇ ఇ ఇ ఇ - దుష్టూ అ అ అ అ । లో ఒ ఒ, గు ఊ ఊ ఊడ ఇ ఈ

,, - స రి గా రి గ మా । మ గ ప మ రీ సా రీ రి స సా
ఇఇ- దుఊ ప్రూ్వా త్యా అ ఆ । ముఊ లం ఊ ఊసా అల్పి ఇ ఈ

,, - ధ ని సా సా । స ని ధా ధా , ని పా । గ మ ప ధ ని స స ని ధా పా
ఇఇ- ర అ ట్టూ జే । ని ఇ నా త్యా అ గా । ర అ అ అ అ అ ూఊ ఊ నీ

ప మ ధ పా ప గా రి ప మ గ రి । గ రి స ని ॥సః॥
ద అ య ఆ అ తో ఓ ఒ ఒ ఒ ఒ । ఒ ఒ ఒ ఒ ॥ఎటు॥

శురి-అంగ-శుమ-వ-చధ-_కెని **22. మలయమారుతము—ఆదితాళము** ఆ. సరిగపధనిస

[శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి] అ. సనిధపగరిస

ప॥ జన్మ మెందుకు భక్తిలేని నరజన్మ మెల్ల భూభారమే మనసా ॥జన్మ॥

అ॥ మన్మదాంధకార మగు చీకటిలో మరిమరీ దూరీ మహిలోను బుట్టి ॥జన్మ॥

చ॥ తనదైవమని అన్యదైవమని దనలోనే తానే తారతమ్య మెంచి పెనువాద తర్కములు జేసి జేసి ఘనమైన పాపమును బెంచుచుండే ॥జన్మ॥ (2) తనపాశమున - తగిలిచింతలేక - ధనధాన్యములే - దైవమనియెంచి - తనవంటిమాన - వుని సన్నుతించి - తన ప్రాయ మెల్ల తాఱుమాఱు చేసే ॥జన్మ॥ (3) హరిబ్రహ్మరుద్రా - దులనెల్లమాని - హరిగీత తత్వార్థములు చదివి శ్రీ - వరద వెంకటేశ - యని భజియించె - వరభక్తులతో - వాదాడుచుండే ॥జన్మ॥

లక్షణము:—16వ మేళకర్తయగు చక్రవాకరాగజన్యము షాడవరాగము మధ్యమము వర్జ్యము. అంతరగాంధార కైశికినిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది. ఉదయమున పాడదగినదని కొందరి మతము.

[ద్రుతకాలమున నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

ప॥ , , , , , , , - గా గా పా , , ధా
జ న్మ మెం ం ం దు

గ రి సా , , - గా గా పా , , ధా
న అ ర అఅ - జ న్మ మెం ం ందు

ప గ రి స రి గ - పా గా పా , , ధా
న అర అ అ అ - జ న్మ మెం ం ందు

సా రి సా - సా న్రీ - ని ధ ధా పా
న అ ర - జన్మ - మె ఎ ఏ ల్ల

ధ ప గ రి సా ॥ గా గా ॥
వ అ స అ అ ॥జన్మ॥

పా , , , , - ధా
కు ఉ ఉ ఉ ఉ - భ

పధ నీ , , - ధ ని
కుఉ ఉఉ ఉ - భ అ

ప ధ ని స ని ధ - ధ ని
కుఉ ఉ ఉ ఉ ఉ - భ అ

ధ ని సా , , - స రి
భు ఉ భాఅఅ - ర అ

పా గా , , పా
క్తి లే ఎ ఎ ని

ధ ప - గా , , పా
క్తి ఇ - లే ఎ ఎ ని

ధ ప - ప గ గా రి
క్తి ఇ - లే ఎ ఏ ని

గ రి గా , , - గ ప
అ అ మే ఏఏ - మ అ

అ|| , , , , , , , - పా ధా - నీ , , ధా | పా ధ ని ధ ప - ధా | సా , , నీ
మ న్మ - థాం౦౦౦ ధ | కా ర అ అ అ - మ | గ చీ ఇఇ క

సా , సా , - దానీ - ధ ని స ని ధ ప | ధా ని స ని ధ - ధా | నీ స రి గా రి స
టి ఇ లోబ - మన్మ - ధాం౦ ౦ ౦ ధ అ | కా ర అఅ అ - మ | గ చీ ఇ ఈ క అ

ని ద నీ , , - స రి గ రి స ని ధా పా | గా పా , , - రీ | గా - ప ద ని ద - పా
టి ఇ లోబఓ - మ అ రి ఇ మ అ అ రీ | దూ రీ , , - మ | సీ - లాఒ ఒ ఓ - ను

గ రి సా , ||గా గా||
బుఉ ట్టే ఎ ||జన్మ ||

చ|| , , , , , , , - నీ ధా పా , , ధా | ప ధ నీ , , - ధ ని | స ని - ధా , , పా
త న ద్రై ఇ ఇ వ | మ అ నీ ఇఇ - అ అ | వ్యఅ - ద్రై ఇ ఇ వ

గా పా , , - గా పా గా , , - రి స | ని ధ నీ , , - స రి | గా - రి గ పా గా
మ నీ ఇఇ - త న లో ఒ ఒ - నెఎ | తాఅ నే ఎఎ - తాఅ | ర - తం౦ ౦ మ్య

పా , పా , - పా ధా నీ , , ధా | ధ ని స ని ధ ప - ధా | నీ సా , , నీ
మెం౦ చీ ఇ - పె ను వాఅఅ ద | త అర్క అ అ అ - ము | లు జే ఎ ఏ సి

పా , పా , - ధా నీ - ధ ని స ని ధ ప | ధాని స ని ధ - దా | నీ - స రి గా రి స
జే ఎ సి ఇ - పె ను - వాఅ అ అ ద అ | తర్క అ అ అ - ము | లు - జె ఎ ఏ సి ఇ

ని ధ సీ , , - డిటో	డిటో	సీ - స రి గా రీ
జె ఎ సీ ఇఇ - డిటో	డిటో	ఊ- జె ఎ ఏ సీ
సా , సా , - స రి గ రి - స ని ధా పా	ప గ పా , , రి	గా - ప ద ని ద పా
జె ఎ సి ఇ - ఘు అ న అ - మైఇ ఈ న	పాఅ ప అఅ ము	ను - బెం ౦ ౦ ౦ చు
స గ గ రి సా ॥ గాగా ॥	2.3 చరణములను చరణము వలె పాడుకొనేది.	
చు ౦ ౦ ౦ డె ॥ జన్మ ॥		

తురి-అంగ-శుమ-ప-చధ-శాని

23. భైరవము—ఆదితాళము
[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ధ ప మ గ రి స

ప॥ మరియాద గాదయ - మనుపవేమయ ॥మ॥

అ॥ సరివారిలో నను చౌకఁజేయు టెల్ల, హరిహరి! నీవంటి కరుణానిధికి ॥మ॥

చ॥ తనవారు లన్యులను తారతమ్యము మునూఘసుఁడైన దాశరథీఁ గలనని కీర్తిగాని నినుబాయ నేరని నను బ్రోవ కుండెడిది? ధనదసఖుఁడగు శ్రీ త్యాగరాజ పూజిత! ॥మ॥

లక్షణము:—17వ మేళకర్త సూర్యకాంతము జన్యరాగము. దేశీయభాషాంగరాగము. ఆరోహణము సంపూర్ణము. అవరోహణమందు నిషాదవర్జ్యము. శుద్ధధైవత శుద్ధమధ్యమ కాకలినిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఎల్లప్పుడును పాడదగినది.

[ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

ప॥ , , , - గ మ గా రి	సా - స ధ ని	ని - స రి సా
, , , - మ రి యాద	గా - అ అ అ	అ - ద అయా
రి స రి - గ మ గా రి	రి స సా - స స	ధా - ని స రి స
అఅ అ - మ రి యాద	గ అ అ - అ అ	అ - అఅ ద అ

ధ - రి స ని స రి స
అ - అ అ ద అ అ అ

, - ప మ గ మ ప మ
అ - ద అ అ అ అ అ

పా , మ గ
ఏ ఎ - మ అ

గా , - రి స । రీ , - గ మ||
ఏ ఎ - మ అ ।య్యా అ - మరి||

, - రి సా
ఒ - న నూ

స - రీ స
ఒ - న ను

, - ధ పా
ఈ - ఔల్లా

సా - ధ ప ప మ
టీ - ఇ ఇ ఇ ఇ

ప రి గ రి రి స - స
గ అ అ అ అ అ - అ

గ మ ప మ - మ గ రి
గ అ అ అ - అ అ అ

ధా , ని - పా
ఔ ఎ ఎ - ఏ

ప ధ ని ధ - ధ ప ప మ
ఔ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ

సా - స ని ధా
లో - ఒ ఒ ఒ

రీ - సా రి స
లో - ఓ ఒ ఒ

సా - ధ ని సా
ఏ - యు ఊ ఊ

నీ , స రి
నీ ఇ వ ం

రీ , - గ మ ప మ - గా రి
యా అ - అ అ రి ఇ - యాద

రీ , - గ మ గ మ రి రీ
యా అ - మ రి య అ అ దా

రీ , - గ మ ద ధా
యా అ - మ సు ప వ

రీ , గ మ దా ధ
యా అ మ సు ప వ

అ|| , , , - స స - స స ధా సా
, , , - స రి - వ అ అ రీ

సా స - స రి స రి - స స ధా సా
ఊ ఉ - స అ రి ఇ - వ అ అ రీ

, , , - స రి గా రి
ఉ ఉ ఉ - జా ఉ క చే

మా , - ప మ ద ధా
అ అ - మా రి హా రీ

గా - మపమగ | రి , - గమ||
ఈ - కి ఇ ఇఇ | ఈఇ - మ రి||

మ పా ద
ఈ ల అ
ప - యూ గ
ఈ - మూఈ

రి గా రి
అ ర ధి

ని - ధా ధ
ఇ - తా అ
, - రి సా
ఎ - ర నీ

, - ధ పా
ఎ - డి ది
ధ ధ పా
శ్రీ ఇ ఈ
ప మ గ మ | గి , - గమ||
పు ఈ గి ఇ | తాఅ - మరి||

పా - ప ధ ప మ
నీ - ధి ఇ ఇ ఇ

గా , మా , - గ
ల అ అ అ - న్యా
ప ధ ని సా , - ద
మ్యాఅఅ అ , - ము

సా , స
దా అ శ

దా , - ధ
కి ఇ - ద్రి
సా - స ని ధా
నే - ఎ ఎ ఏ

ధా , ని సా
దు ఈ ం జే
ధ ని - సా
ఖు డ - గో
గా , ,
జా అఅ

మా , - ద ధ పా మ
ఈ ఇ - శ రు జా అ

చ|| , , , - మ మ మ గ రి స రీ
, , , - త న వ అ అఅ రూ

ప మా - గా , మ దా ధ
సు ఈ - తా అ ర తా అ

రి గ - మ మ - మ గ రీ సా
మాఈ - ఘ సు - దై ఇ ఈ న

గా , - గ మ పా ద
శే ఎ - శ ల ద ని
పా , - మ ప ధా ని
దా అ - నిన్ను బాయ

, , , - ప రి గ రి స
ఇఇ ఇ - నన్ను బ్రోవ
, , , - మ ప ద ధా
ఇఇ ఇ - ధ న ద సా
తపమ - ధా ప మా
ఇఇ ఇ - తాక్య గ రా

24. భైరవిరాగము—ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

చా-సాగ-శుము-వ-శుధ-కైని [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ శ్రీ రఘువర సుగుణాలయ - సరసిజలోచన విరోచనాథ ॥ శ్రీ ॥

అ॥ తరానతేని పరాకుశేటికి - చిరావ నను బ్రోవగరాదా వాదా ॥ శ్రీ ॥

చ॥ (1) కమలాహితనత - కమలాహితధర - మమతదలిని నను మన్నించరాదా - ॥ శ్రీ ॥
(2) కనికరమున నసుం - గనికరముం నిజ చనవున ఒకమనవిని బల్కరాదా - ॥ శ్రీ ॥
(3) అగమమూల అవనిజలోల - వేగ మొ తెలుసుకో త్యాగరాజ నుత ॥ శ్రీ ॥

లక్షణము:—ఇది, 20-వ మేళకర్త సంపూర్ణరాగము, భాషాంగరాగము సప్తస్వరములు గమక వరీకర త్తిరాగము. ఆరోహణమందు చతుశ్శృతి రిషభ సాధారణగాంధార శుద్ధమధ్యమచతుశ్శ్రుతి దైవత కైశికి నిషాదములున్నూ, అవరోహణమందు శుద్ధధైవతమున్నూ కొన్ని సమయములందు చతుశ్శృతిధైవతమును రాగచ్ఛాయలు, (సంగమకాలమందు)అనగా ఉదయం ఆరు గంటలు మొదలు 9 గంటలవరకు పాడదగినది. సాయంకాలమందు పాడదగినదని కొందరి అభిప్రాయము.

[వేళిలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

స॥ ప ద నీ - ని ధ ప ప - మ ప | ప మ గా - మ | పా - ప మ
శ్రీ ఇఈ - ర ఘు వ ర - సు గు | ణ అ అ - ల | యా . రా మ

నీ ద ని స ని - ద ప - మ ప | ప మ మ గ గా - మ | పా - ప ద ప మ
శ్రీర అఘుఈ - వ రి - సు గు | ణ అ అ అ అ - ల | యా - ర అ మ అ

నీ - ద ని సా రి స - ని ద పా - మ ప ద ప | ప మ గ మా గ - మ | పా - ని ధ ప మ
శ్రీ - ర అఘూఈఈ - ఈ వ రా - సుఈ గుఈ | ణ అ అ అ అ - ల | యా - ర అ మ అ

ప ద ని స -రి గ రి - స రి నీ , - దపా-మపదప	ప మ గ మా గ మ	పా - మ ప ధ ని
శ్రీ ఇ ఇ ఇ - ఈఇఇ - రఅఘూఈ-వరా-నుఈగుఈ	ణ త అ అఅ - ల	యా- ర అ మ అ
స ని సా - ప ద మ ప - ప మ గా - రి స	ని స గ గ రి - గ మ ప	మ ప ధ నీ - ధ ప మ ॥పదనీ॥
స అ రా - సి ఇ జ అ - లూఓ ఓ - చ న	ని ఇ రా ఓ ఓ- చ అ అ	న అ అ అ- భ అ అ॥శ్రీ ఇఇ।
అ॥ ప ద నీ ద పా - ని ద ప మ	ప ద నీ ద	నీ స స
త అ రా న లే - ని ఇ ఇ ఇ	వ అ రాను	శే టి కి
ప ద రి స ని ద - సా - ని ద ప మ	ప ధ నీ ధ	సా , ని - స రి గ రి
త అ ర అ అ ఎ- లే - ని ఇ ఇ ఇ	వ అ రా ను	లె ఎ ఎ - టి ఇ కి ఇ
స రి గ రి - రి స ని ధ - ప ద ని స - నిదపమ	పా స ని ని ధ	నీ స స
త అ ర అ- అ అ న అ- లె ఏ ఏ ఏ - నిఇఇఇ	ప ర అ అ ను	శే టి కి
ద ని సా రి - రి గ రి సా	స స - ప ధ ని స	రి గ రి స ని ధ పమ ॥ పధనీ॥
శి ఇ రా న - న అను బ్రో	వ గ - ర అ అ అ	దఅఆ ఆ-వ ఎ దఅ॥శ్రీ ఇఈ॥
చ॥ , మ పా ద నీ - స ని ద ని సా	, - ని గా రి సా	సా రి స నీ - ద ప
, అ అ గ ము - మురఈఈఈలా	, - అ వా ని జ	లా ఓ ఓ ఓ- ఓల
,-ని గా రి సా - స ని రి స - ని ద పా	ప ద నీ - ధ ప	మపధప - ని ధ ప మ ॥పదనీ॥
అ-శా ఏ గ మె- తె ఏ లం ఈ- నుఈకో	త్యాఅఅ - గ ర	జఅలఅ - నుఈ త అ॥శ్రీ ఇఈ

1, 2 చరణములను చరణమువలె పాడుకొనవలయును.

25. భైరవిరాగము—ఆదితాళము

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని | ఆ. సరిగమపధనిస
రాగలక్షణము: 24వ కృతియందున్నది. [శ్రీ శేషశయనాంకిత కృతి] | అ. సనిధపమగరిస

ప|| ఇక నన్ను బ్రోవకున్న నిను విడువను రామ నిశ్చయముగాను బల్కెద మనోహరమా ||ఇక||
అ|| పరవారివలె నన్ను యెంచి చూచినను నగడు చేయుట నీకు న్యాయమా రామ ||ఇక||
చ|| భవసాగరమందు మునిగి వేదనల జిక్కి భువనమందు నే తిరిగి బ్రతిమి వేడితి - నాయేడ గాలోచగ యీ ధరలోన నన్నేలగా వేడితి శ్రీ శేషశయన ||ఇక||

[వేరిలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును]

ప|| , , , - స ని గ రీ - గ రి గ మ పా - దా , ని	సాం , - సరిసనిధా పా -	మపమ ధపమ గా - రీ , గ సా 1
, , , - ఇ క న న్నూ - బ్రోఒ ఒ ఒ వా - కూ , ఉ	న్నా , - నీఇనుఉ వీ డూ -	వఅఅ అ-అ ఆ - నూ , ఉ ఉ
సరిగరిస ని - సనిగరీ - రిగరీగమపా - మ ప ద నిసా	,, - ధ ని సాం రిం సం ని ధ పా	మపధపపమగా - రీ , గ సా 2
రఅఅఅమఅ - ఇకనన్నూ - బ్రోఒఓవఅఅ - కు ం ం ంన్నా	,, - ని ఇ న్నూ ఉ ఉ ఉ విడూ	వఅఅఅఅఅఆ - నూ , ఉ ఉ
రిగగరిసని - గరిసనిగారీ - రిగమప - పమగరి - మపదప - మపదని	సాం , - సం ని ధ పా	మపధపపమగా రీ , - రి 3
రఅఅఅమఅ - ఇఇక అన్నానూ - బ్రోఒఒఒ - వఅఅఅకుఉఉఉ - నఅఅ	అ , - ని ను వి డూ	వఅఅఅఅఅఅ నూ , - ర
సా , - రి సని సా గా , గ రి స - రీ మపధప - మ గా	రీ ,, - ప మ పా	దా , ని సాం సం ని ధ ప
మా , - నిశ్చాయమూ గా , నుఉఉ - బల్కెఎఎఎఎఎ	దా ,, - మ ల ఆ	అ , అ ఆ నో ఒహారు

మగ రి - రి స్థి సా - గా, గ రిస - రీమపదపపమగా	డిటో	ధ ని స రి గ మ గ రి - స రి గరి-
ర అఅ - నిక్కామా - గా, నుఈఈ - బల్ కఏఏఏఏఏ	డిటో	ను అ అ ఆనొ ఒ ఒ ఒ - హొఅఅఅ -
		స రి స ని॥ ధస మ గరి స ॥సని॥
		అఅ అఅ॥ రఅ మ అఅఅ ॥ఇక॥
అ॥ , , , - మగగరి సా - నీ రీ సనిదా ప - ద	మా - పా , ధ నీ ధా	ధా , రి సా నీ సా
, , , - పగవారి వా - తే ఏఎఎ ఏ ఏ - న	నూ - ఏ , ఎ ఏంచీ	చూ, ఈఊ ఊ చీ
సా , - ని గ రి సా - నీ రీ స ని దా - ప ద మా	,, - ధ ని స రి ప ని ధా పా	మపమ ధపమగా రీ - రీ , గ ।
వ న్ - న గ డు నే - యూఈటఅఅ - నీ ఇ కూ	,, - న్యఅ అ అ అఅ అ యా	నుఅఅఅఅఅ ఆ అ - రా , అ ।
		ప మ గ రి స ని ॥సని॥
		ను అ అఅఅ ఆ ॥ఇక॥
చ॥ , , - పదపా ,, - పా పాదప మా - మాప ద ని స	నీ , - ప ధ మ పా	, , , - నీ ధ ధ ప
, , - భవసా ,, - గా రా అఅఅ - మందుఈఈఈ	ఊ, - ముని ఇ గీ	, , , - వే ద న ల
పదమ - పదపమా - మపదపపమ గా - రీగరి - రిస	స్థి సా , రి మా	పా - సా స ని ధా రి
జిఇక్కి - భువనమం - డఈఈఈఈఈఊ - నేఏఏ - లిఇ	రీ గీ , బ్ర తీ	నా - జెం ది ఇ ఈ తి
సా , - సాపసా - స ని స రీ - సనిద - పాదని దపాంద	మా - పా , ధ నీ ధా	ధ ని స ని రీ సా
నా , - ఏ వగా - తొఒ ఒ ఓ - చఅ - అగాఅఅఅఅ అ	అ - ఈ , ఇ ఈ ఈ	ధ అ ర అలోనా

సా ని - నిగరిసా - సా ని - షని రి - షనిదాపా। ,, - మ ప ధ ని సా। నిధపా - మాపా - మగధప। మ ప మ గ రి స ॥సని॥
నా అ - సెవలగా - శ ఎ - ఎఎఎ - డిఇఈ తి । ,, - శ్రీ ఇ ఇ ఇ ఈ। శుఎపా - రా అ - అఅఅఅ। య అ న అ అ అ॥ఇక

చరి - సాగ - శుమ - ప - శుధ - కైని — 26. భైరవిరాగము — రూపకతాళము — ఆ. సరిగమపధనిస

20వ - మేళకర్త నఠభైరవిజన్యము [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] — అ. సనిధపమగరిస

ప॥ ఉపచారము జేసేవా - రున్నారని మరువకురా ॥ఉప॥
అ॥ కృపకావలెనని నేనీ - కీర్తిని బల్కుచు నుండగ ॥ఉప॥
చ॥ వాకిట నే పదిలముగా - వాతాత్మజుఁడున్నాఁడని - శ్రీకరులగు సీతమ్మలు - జేరియున్నారని యేకాంతమున జానకి-
యేర్పడి యున్నదని శ్రీకాంత పరులెల్లను శ్రీత్యాగరాజార్చిత ॥ఉప॥

రాగలక్షణము:—24వ కృతియం దున్నది.

ప॥ , గ మ గా రి స॥ రీ - స రి గా రీ॥ , - గ మ పా ద ప॥ మ గ మా - ధ ప - మ గ రీ
, ఉ ప చా రము॥ జే - సెవే వా॥ , - రు ఉ న్నా ర ని॥ మ అరు - వ కు - ర అ అ
సరి - డిటో ॥ డిటో ॥ స రి గా - రి గ మ ప - ధ ప॥ మ గ మా - ధ ప ప మ - గ రి
అఅ డిటో ॥ డిటో ॥రు ఉ ఊ - న్నఅ అ అ - ర ని॥ మ అ రూ - వ అ కుఉ - ర అ
సరి - డిటో ॥ డిటో రిగమప - ధసనరి - సనిధప॥ పనిధపమా - పమగరిసస ॥సరి - గమ॥
అఅ - డిటో ॥ డిటో రుఉఉఉ - న్నఅఅఅ - రఅనిఇ॥మఅరుఉవ - కుఉరఅఅఅ॥అఅ - ఉప॥

అ॥ నినిసారిస ॥ సని - దపమా - పధనిస ॥ రీ గ రి - స ని ధ ప - స ని ని ద॥ ద ప ప మ - ప మ గారీ - సని॥సరి - గమ॥
కృప కావలె నని - నెనవీ - నిఇఇఇ కీఇ ఇ - ర్తి ఇ ని ఇ - బ అ అ - ॥ ల్కు ఉ చు ఉ - నుం ం డ - గఅ॥అఅ ఉప॥

చ॥ ని ధ ప ధ నీ॥ ధ ని సా ని ధ పమ ॥ మా పా ధ ప॥ ధ ని స ని సా స స॥
వ అ కి ట నే ప అ ది ల ము గఅ ॥ వా తా త్మజు॥ డుఉఉఉ న్నాడని
, మ పా ద నీ - స రి నీ॥ స ని ధ ప - ప మ గా రీ సా॥ స ని ధ ని సా - రీ గమపా॥ మ గ - ప మ గా - రీ
శ్రీ ఈ క రు - ల అగు॥ సి ఇ ఇ ఇ - త అ అ మ్మలు ॥ జే ఎ ఎ ఎ రి - యూఉఉఉ॥ న్నఅ - ర అ అ - నీ

, ని సా - ని ని॥ ధ ని సా - నీ దా ప ద పా॥ , మ సు ను - ప ద॥ సి స ని దా పా
, ఎ కాం-౦ త॥ ము ఈ న - జా అ న అ కి ॥ , యే ర్వ డి- యుఉ॥న్నా అఅ ద ని

, ధ నిసా, రి గ రి ॥ నిసరీ - రి సనీ ధప॥ పద నీసా - రి స నిధపా॥ మపధప-నిధపమ-గ రిసని॥ స రి । గ మ॥
, శ్రీఇకాం, ౦ తఅ ॥ పఅరు-లెవేల్లను ॥ శ్రీఇఈఈ-త్యాఅఅఅగా॥ రఅఅఅ-జఅఅఅ-క్కిఇఇఅ॥ అఅ। ఈ ప॥

చరి—సాగ—శుమ—ప—శుధ—కైని 27. భైరవిరాగము— ఆదితాళము ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి]

లక్షణము 24వ కృతియందున్నది

ప॥ నీ పాదములె గతియని నమ్మితి - నీరజాక్షి పరాశక్తి ॥నీపా॥

అ॥ శ్రీపంచనదీశ్వరుని రాణి - శ్రితజనపాలిని ధర్మసంవర్ధని ॥నీపా॥

చ॥ (1.) కామిత ఫలదాయకి కౌమారి కామదహనుని మనోహారి శంకరి ఓ మహాకాళి
సనాతని ఓంకారి సదని భవాని సామజ వరగమనీ శుకభాషిణి సకలలోక జనని
పాపదహని పామరాసుగ మదవిభంజని పరాత్పరి పావని శంకరీ ॥నీపా॥

(2) ఈ కేడు లోకములకు నీవాధారమైన దైవంబని నేనిను కోరి కొలిచితిని. నా మనవిగల విచారములను దీర్పుము తల్లి పారాహితమగు దుఃఖసమాజ మపార ఘోరకలుషాకరమగు సంసార కాననమున తిరిగి మిగుల తాపమూరులాయ నా మనసు నీవరని ॥నీపా॥ (3) నాదు విన్నపంబులను విని నన్నాదరించి వెతలెల్లను దీర్పరాదా నేను నీ బిడ్డను గాదా - యిది నీ కరుదా నాదవినోదిని మానిని శూలిని - నాగవేణి సుకుమారి సువాసిని - ఆది వెంకటేశ్వరుని సహోదరి అఖిలాండేశ్వరి త్రిపురసుందరి ॥నీపా॥

[వేరొకరి నాల్గవరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

ప॥ , , - రీ సా , , - ధ ని రి స - నిధపధ। ని ధ ని ప - ధ మ పా । , , , , - ప మ ప ధ
, , - నీ పా , , - ద అ ము ఉ- లెఎఎ। గ అ తి ఇ - య అ ని । , , , , - న అ మ్మి ఇ

సా స - రి గ గ రి సా ,, - స ని రి స - ని ధ ప ధ । ని ధ ని ప - ధ మ పా । గ మ పా - ప మ ప ధ
తి ఇ - ని ఇ ఇ ఇ పా ,, - ద అమఉ - శ ఎ ఎ ఎ । X అ తి ఇ - య అ నీ । న అ అ - అ అమ్మి ఇ
ని స - రి మ గ రి సా ,, - ధ ని రి స నీ - ద ప ధ ని । స ని స - ని స - ప ధ ప । గ మ పా - ప మ గా రి స
తి ఇ - ని ఇ ఇ ఇ పా ,, - ద అమ ఉఊ - శ ఎ ఎ ఎ । X అ తి - యఅ - ని ఇ ఇ । న అ అ - మ్మి ఇ ఈ తి ఇ
ని స - రీ సా - ని ధ ని స ని స - రి X రి స । X రి X మ - ప ద ప ధ మ గ ప మ । ప మ గా రీ ,, రి స
ఇ ఇ - నీ రా - జ అ అ అ త్మీ ఇ - ఇ ఇ ప అ । ర అ అ అ - అ అ అ అ శ అ అ । ఇ ఈ ఈ ,, ఇ ఇ
డిటో - డిటో । రి X మ ప ధ ని స రి - సా ధ ప మ గ ప మ । గా రీ ,, రి స । ని స - రీ సా ,,
డిటో - డిటో । ర అ అ అ అ అ అ అ - అ అ అ అ అ శ అ । క్ష్మీ ఈ ,, ఇ ఇ । ఇ ఇ - నీ పా ,,

అ॥ పా ,, - ధ ప ధ మ పా - ప మ - గ రి గ మ । పా పా , ద నీ - ని ద ధా । , ధ ని స రి స ని - సా సా
శ్రీ ఈ - ప ం ం ం చ - న అ - ద ఇ ఇ ఇ । శ్వ రూ , ఉ ఊ - ని ఇ ఈ । , ర అ అ అ అ - అ త్మీ
పా ,, - ధ ప ద మ పా - ప మ - గ రి గ మ । పా పా , ద నీ - ని ద ధా । , ధ ని స రి స ని - సా రీ
శ్రీ ఈ - ప ం ం ం చ - న అ - ద ఇ ఇ ఇ । శ్వ రూ , ఉ ఊ - ని ఇ ఈ । , ర అ అ అ అ - అ త్మీ
గ గ రీ - సా రీ - నీ రి స నీ - ధ ప ధ ని । సా , - ,,,, । స ని ధ ప మ గ రి స - రి గ మ ప ధ ని స రి
శ్రీ ఇ త - జ న - పా అ అ అ - లి ఇ ని ఇ । యా ,, - ,,,, । అ అ అ అ అ అ అ అ - అ అ అ అ అ అ అ
డిటో డిటో । సా ,, - రి ని ధ । మా , ప గ రి - ప మ ప ధ । ని స - రీ సా ॥
డిటో డిటో । ధా ,, - ర్మ అ స । వా , అ అ అ - గ్ధ అ ని ఇ । ఇ ఇ - నీ పా ॥

చ॥ మా గ గ - రి రి గ గ రి స - మా గ గ రి స । గ రి స - ని ధ ని ని స । రి గ మ ప - ప మ గ రి
కా మి త - ఫ ల ద అయ కి - కా మ అ రి ఇ । క అమ - దహాను ని మ । నొఒహా రి - శ ం క రి
గ రి గ - మ ప మ - పా , ద ప - ధ ప మ - గ మ పా । మ ప మ గ - గ రి స రి । గ - మ ప గా - రీ ,,
శీ ఒ మ - హా అ అ - కా , అ ళి - స అ న - అ త నీ । ఓ ం ం క - అ రి స ద । ని - ధ అ వా - నీ ఈ

పా మ గ రి స - రి గ మా - గ రి - మగరిస । ని స రి - గ మ ప - ప ద । ధ పా మ - ప మ ప - ధ ని స
సా మ జ వ ర - గ మ నీ - శుక - భ అషిణి । స క ల - లో ఓ క - జ న । నీ ఈ ఇ - ప అ ప - ద హాని
ధ ప ధ - ని - స స గ రి - గ రి స స రి - ని ద - ని స । స గ రీ , రి సా - సా । ని ధ పా-పా,మపద। నిస-రీసా॥
ప అ మ - ర - అఅ సుర - మద వి భ ం - ం ం - జ ని । ప అరా , త్పరీ - పా । వ అ నీ -శంం క అ। రిఇ-నీపా॥

(2-3 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనేది)

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని **28. ఆనందభైరవిరాగము—ఆదితాళము** ఆ. సగరిగమపధపనిస
అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ శ్యామశాస్త్రులవారి కృతి]

ప॥ హిమాచలతనయ బ్రోచుటా కిదీ - మంచి సమయము రావే అంబా ॥హిమా॥
అ॥ కుమారజననీ సమాన మెవరిలను - మానవతి శ్రీ బృహన్నాయకి దేవి ॥హిమా॥
చ॥ సరోజముఖి బిరాన నీవు-వరాలొసగుమని నిను వేడితి - పురారిమారీ సురేంద్రనుత పురాణి షణ్ముఖ మేలనే తల్లీ ॥హిమా॥ (2) ఈ మాహాంసగమా - తామసమా - బ్రోవదిక్కెవ్వరు - నిక్కముగను - మాయుపురదభిమానము భరమా చలమా - వినుమా దయతోను ॥హిమా॥ (3) సదానంద వరదాయకి - నిజదాసుడను - శ్యామకృష్ణసోదరి గాదా మొర వినరాదా - దురితవిధారిణీ - శ్రీ బృహన్నాయకి దేవి ॥హిమా॥

లక్షణము:—ఇది 20వ మే. నఠభైరవి జన్యము. ఈ పాంగరక్తి రాగము షాడవ, వక్ర, సంపూర్ణరాగము. సాధారణ గాంధార కైశికీ నిషాదములు రాగఛాయాస్వరములు. ఈ రాగమందు, కైశికీ నిషాధము వాడుకయందు యుంటూయున్నది. స ని ధ ని - ప ధ ని ప యను ప్రయోగములు వాడుకయందు యున్నవి. అన్ని వేళలందు పాడదగినది.

[వేళలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

ప॥ స గా రి గ - మ ప ధ పా - , , , దా పా స గ	గా-మాపమమగ - గాపమగారీ	సా - , , , గ రి ని
హి మా చ ల - త న య బ్రో - ఓఓఓ చూటా కి ఇ	దీ -మాంచిఇఇ-సామఅయామూ	రా - అఅఅవెఅంబ
డిటో	గా-మగ మపపమ- గాపమగారీ	సా - , , గమ ప మ గ రి స ని
డిటో	దీ-మఅఅంచిఇ-సామఅయామూ	రా - అఅవెఎ ఎ ఎ అ ం బ అ

స గా రి X - మ ప ధ పా - , , , ౕదా పాము గ	గా-మాపమమగ-గామమ గా రీ	సా-,న్ని గా,-రిగమపమగరిసన్ని॥సగా
హిమా చ ల - త న య బ్రో. ఓఓఓ చూటా కి ఇ	దీ -మాంచిఇఇ-సామఅయామా	రా-ఇఆఅఆ-వెఎఎఎఅంబఆ॥హి
అ॥ పా న్నిన్నిపమ ప ని స స - స మా గ రి రి స ని -	స సా , , ని ధ ప	మా ,-ప మ - ప మ గ రి స న్ని
మా మ ఆర జ న నీ ని - స మా న మెవ రి అ -	సు మా , , న వ తి	శ్రీ ఇ-బృహ-న అయ కి దే వి
పా నినిపమ పనిసస - రిగమాపమ గారీ సనిసస	సరి సా , , ని ధ ప	మా , - పమ-పమగరిసన్ని ॥సగా॥
మా మఅఅర జనని ఇ - సఅమాఅఅఆనా మెవరిల	సుఈ మా , , న వ తి	శ్రీఇ-బృహ-నఅయకిదేవి హిమా॥
చ॥ ప పా , - ద ధ ప మ గ మా , , గా మ	ప పా , - ధ ధ ప మ	గ మా , , గా మ
స రో జ - జ అ ము ఖి బి రా , , నా అ	స రో జ - జ అ ము ఖి	బి రా అఅ నా అ
పపాధనిధానిపాధ - పమగమా , , పాపమ గా	రి గా ,, - మ ప ప -	పమధప పమ - పమగరి సని
సరోజజజ జజ జ - ముఖిబిరాఅఅ నాని ఇవు	వ రా ,, - లాస గు -	మఅనిఇ నిను - వెఎఎ డితి
స సా , , స - గ రి - గ మ పా , ప ని స	స మా గ - రి గ సా , ని	ధ ని పా , - మగరిసన్ని॥ సగా॥
పు రా , , రి - హరి - సు ఈ శం , ద్రను త	పు రా జి - పఅ రాఅజ్ము	ఖ అ మేఎ -లఅనెతల్లి॥హిమా॥

ఈమా - పాంసగమా - తామసమా - బ్రోవదిక్కెవ్వరు - నిక్కముగనుమా - యిపుడభిమానము - భరమా - చలమా - వినుమా - దయతోను ॥హిమా॥ సదా - నందవరదా - యకి నిజదాసుడను - శ్యామ - కృష్ణసోదరిగదా - మొరవినరాదా - దురితవిదారిని - శ్రీబృహన్నాయకిదేవి ॥హిమా॥ (చరణమువలె పాడుకొనవలెను)

చరి–సాగ–శుమ–ప–శుధ–కై ని **29. ఆనందభైరవిరాగము–ఆదితాళము** ఆ. సగరిగమపధపనిస

లక్షణము:-28 వ కృతియందున్నది [తిరుచునాకల్లి శ్రీ కుంతలాంబాంకిత కృతి] అ సనిధపమగరిస

ప॥ నీమది చల్లగ నన్ను బ్రోచుట - కేమమ్మా శంకరీ ॥నీమ॥

అ॥ సోమశేఖరుని రాణివైన - సుగంధి కుంతలాంబ మాయమ్మా ॥నీమ॥

చ॥ తల్లిదండ్రి గురుదైవము నీవని - యెల్లప్పుడు నీపాదభక్తియు నే యుల్లమున నిను మరువక భజించెద - ఓంకారి శ్రీ త్రిపురసుందరి ॥నీమ॥

[త్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును]

ప॥ ప మ పా ద ప గా	ధ మ ప మ - గ మ ప ధ	మ ప మ గ - రి గ మా	1
ని ఇ ఈ మ ది చా	ల్ల అ గ అ - న అ న్ను ఊ	ఊ ఊ బ్రో ఒ - ఒ చు టా	
ప మ పా - దా పా ద ప ప మ గా	ధ ప ప మ - గ మ ప ధ	మ ప మ గ - రి గ మా	2
ని ఇ ఈ - మా దీ చ అ అ అ అ	ల్ల గ అ అ - న అ న్ను ఊ	ఊ ఊ బ్రో ఒ - ఒ చు టా	
ప మ పా - పా సా - సా రి స ని ద	ధ ప ప మ - గ మ పా ధ ప	మ ప ప మ గా రి గ మా	3
ని ఇ ఈ - మా దీ - చా అఅ అ అ	ల్ల అ గ అ - న అ న్నూ ఊఊ	ఊ ఊ బ్రో ఒ ఓ ఒ చు టా	
ప మ పా - సా స ని - పా గ రి	గ మ ప మ - గ మ పా ధ ప	డిటో	4
ని ఇ ఈ - మా ది ఇ - చా అఅ	ల్ల అ గ అ - న అ న్నూ ఊఊ	డిటో	
ప మ పా - పా సా స రి గ రి ని స రి స	ని ధ ప మ - గ మ పా ధ ప	డిటో	5
ని ఇ ఈ - మా దీ చ అఅ అఅ అ అఅ	ల్ల అ గ అ - న అ న్నూ ఊఊ	డిటో	

ప మ గ రి సా - రి స రి స న్రీ ,
ఇ ఏ ఏ ఏ ఏ -మ ం ం ం మ్మా

అ॥ పా ప - సా స స స
సో మ - శే ఖ ర ని
ద ప ప మ గ గి మా - పా ప ప స
నం ఈ గ ం ం ధీ - రం త ల ం

చ॥ ప ద ప సా స ప స - ని ద ప మ గ రి స ని
ప ద ని పా ద మప - గ మ గ ద ప మ గ రి
స్రీ స మ గ రి గ మ ప మ గ మ గ రి గ మ
స గ రి గా మగ మ గ రి స - గ రి స ని ద

చ॥ పా ప ని ప ని ప పా ద ప మా
త ల్లి ద ం ం ం ం ్రడి గు ఊరూ
ప మ గ రి సా రి స రి స న్రీ
ఏ ఏ ఏ ఏ ఏ ల్ల అభుడు నీ
పా ని ప మా - ప స స స స
యూా ఊ ఊ ల్లా - ము ఊ న ని ను

పా ద ని ద ని పా ప మ గా మా - గ మ ప మ
ఓ ం ం ం ం ం క అ అ రీ - ్రశ ఇ ఇ ఇ

రి స ప మ - ధ ప ప మ
శ ం ం ం - ం ం క అ

ని స రి స ని ధ పా
ర అ అ అ అ జీ
ని ధ పా - ధ ప ప మ
ఒం వా - మ అ అ అ

సా , మ గ రి గ మ
స గ రి గా మ ప మ
గ మ ప సా ని స గ
స - రి స ని ధ ప-ధ ప

,, మా , మ మా
,, దై , న మా
సా పా - ప మ గ రి
పా దా - ధ అ అ అ
ని స రీ గ రి సా సా
మ అరూా ఊ ఊ వా క

గా - గ మ పా మా
ఈ - ్రతి ఇ పూ రా

గ రి గ గ మా ,, ॥ప మ॥
అ అఅఅ రి ,, ॥ని ఇ॥

ప ని ధ ప - మ గ మా
వ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఽ
గ రి - ప గ మా మా ॥ పమ
అ - - యం ం మ్మా ॥ నిఇ

ప ధ మ ప గ రి గ మ
గ రి గ గ మా ,,
రి స రి స ని ,,
మగరి- సగరిగమ ॥నిఇ॥

ప మ గ రీ గ మా
ని ఇ ఇ ఈ వ ని
గా గా మా
క్తి యు తే
రి స ని ధ పా ధ ప
ధ అ అ అ జిం చె ద

ధ ప మ గ రి గ మా । పమ ॥
ము ం ం ం ద రీ । ని ఇ ॥

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కై ని **30. జయంతశ్రీరాగము—ఆదితాళము** ఆ. సగమధనిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. సనిధమపమగస

ప॥ మరుగేలర ? ఓ రాఘవ ! ॥మరు॥

అ॥ మరుగేల ? చరాచరరూప ! పరాత్పర ! సూర్యసుధాకరలోచన ! ॥మరు॥

చ॥ అన్ని నీవనుచు నంతరంగమున దిన్నగ వెదకి - తెలుసుకొంటినయ్య; నిన్నె గాని - మదిని నెన్నజాలనొరుల, నన్ను బ్రోవుమయ్యా, త్యాగరాజనుత ! ॥మరు॥

లక్షణము:— 20 వ మేళకర్తయగు నఠభైరవి రాగజన్యము ఔడవషాడవ వక్రరాగము, ఋషభవర్జ్యము సాధారణ గాంధార శుద్ధ ధైవతములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఎల్లస్థానము పాడదగినది.

 ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

ప॥ ,,, - ద ని పా మ	గా , సా , ని	స గా మ । దా ,
,,, - మ రు గే ల	రా , ఆ , ఓ	ఓ రా ఘ । వా ,
,,, - ప మ పా మ	గ మ గ స ని	స గా గ మ । ద ని స ని ధ ని
,,, - మ రు గే ల	గ అ అ అ ఓ	ఓ రా ఘఅ । వ అ అ అ అ అ
,,, - ద మ పా ద ప ప మ	డిటో	స గా గ మ । ధ ని స ని ధ ని
,,, - మ రు గే ఎ ఎ ఎ ల	డిటో	ఓ రా ఘ అ । వ అ అ అ అ అ
,,, - ద మ పా ద స పా ద ప ప మ	డిటో	డిటో । ధ ని సా ,, ॥ ధ మ
,,, - మ రు గే ఎ ఎ ఏ ఎ ఎ ల అ	డిటో	డిటో । వ అ అ ,, ॥ మ రు

అ॥ , , , - ద ద దా మ	ధా , ధా , ధ	ని సా ని । ధ ని సా ,,
, , , - మ రు గే ల	చా , రా , చ	ర రూ ప । ఏ ల రా ,,
డిటో	గ మ ధ ని స ని ధ	మ ధ ని స ని । సా , గా ,
డిటో	చ అ ర ఎ అ ఎ చ	ర రు ఈ ఈ ప । పా , రా ,
, , , - స గ స గా గ	స గ సా స ని	నినిసగగసని । దనిసనిధని॥దమ॥
, , , - త్వఅ ర మార్య	ముఈ ధా క అ	రలాఒఒఒచఅ।నఅఅఅఅ॥మరు॥
చ॥ ,,, - ప ప పా ప	మ ప మా మ గ	స గా గ । స గ సా , ,
,,, - అన్ని నీ వ	ను ఈచూ అ ం	త రం గ । ముఈ నా , ,
, , , - ద ని సా ని	స గా మ గ	గ గా గ । ప గ మా , ,
, , , - తి న్న గా వె	ద కీ తె లు	సుకొంటి । ఎ అయ్యా , ,

తిన్నగానె-మదిని-నెన్న- జాలనోరులా - నన్ను బ్రోవ-నయ్య త్యా-గరాజనుత ॥మరు॥ అనుపల్లవివలె పాడుకొనేది.

చరి–సాగ–శుమ–ప–శుధ–కైని **31. అమృతవాహినిరాగము-ఆదితాళము** ఆ. సరిమపధనిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. సనిధమగరిస

ప॥ శ్రీరామపాదమా! నీకృప - జాలునే; చిత్తమునకురా వే ॥శ్రీ॥

అ॥ వారిజభవ సనక సనందన వాసవా శ్రీనారదాదులెల్ల పూజించే ॥శ్రీ॥

చ॥ దారిని శిలయై తాపముతాళక వారగకన్నీరు రాల్చగ, శూర! అహల్యనుజూచి బ్రోచితివి యారీతిధన్యునేయవే, త్యాగరాజగేయ! మా ॥శ్రీ॥

లక్షణము:—20వ మేళకర్తయగు నఠభైరవిరాగజన్యము. షాడవరాగము, ఆరోహణమందు గాంధారమున్నూ, అవరోహణమందు పంచమమున్నూ వర్జ్యములు. శుధ,మధ్యమ. కైశికీ నిషాధములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

[వేరొకరి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును]

ప॥ ప ధ నీ - దా మా - పా , ధ మా

శ్రీ ఇ ఈ - రా మ - పా అద మా

ప ధ ని సా - ని ధ మ - పా , ద మా

శ్రీ ఇ ఇ ఈ - ర అ మ - పా అ ద మా

ప ధ నీ - ధ మ - గ రి - మ గ గ రి

చి ఇ ఈ - త్త ము - స కు - ర అ అ అ

సా ని ని ధ - ధ మ - గ రి - మ గ గ రి

చి ఇ ఇ ఇ - త్తము - సకు - ర అ అ అ

అ॥ , ప ధా ని సా - ధ ని స ని సా

, వ అ రి జ - భ అ అ అ వా

రీ , మ గా రీ - సా స ని - సా రీ

వా , స వా శ్రీ - నా ర అ - దా దు

చ॥ ప ధ నీ - ధ మ - ధ మ - మ గ రీ

ద అ అ - రి ని - శి ల - ద్యు ఇ ఈ

, - ని సా రి రి - రీ - రి స రీ

, - ధ అ ర గ - క - న్ని ఇ నూ

, - ప ధా ని - సా - ధ ని స ని స స

, - శు ఊ ర - అ - మా అ అ అ ల్యా ను

గా రి స

నీ కృ ప

మ గ గా రి స

ని ఇ ఈ కృ ప

సా ,,

వే ఏ

సా ,,

వే ఏ

, - స రీ గ - రీ

అ - స న క - స

రి మ గ రి - స ని ధ ప

శ ఏ ఏ ఏ - ల్ల అ అ అ

, - ధ నీ ధ మా

ఇ - త అ ప ము

స రి మ గ గా

ర అ అ అ ల్చ

స రి మా గా

జా ఊ ఊ చి

రీ , మ మా

జా అలు సే

రీ మ మ

జా లు సే

రి గ మ ప - ధ ని స రి

న అ అ అ - అ అ అ అ

స రి మ ప - ధ ని ధ మ ॥పధ॥

ఒ ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ ॥శ్రీఇ॥

రీ గ రి

నంద న

ప ధ ని ధ - ప ధ మా ॥పధ॥

పు ఊ ఊ ఊ - జి ం చ ॥శ్రీఇ॥

మ గ గ మ - రి స

బ అ అ అ - శ క

రీ సా

గా అ

రీ , ; గ రి

బ్రో చితివా

రి , మ , రి సా - రి ప ని - ప రి	రి మ గ రి - ప ని ధ ప	ప ధ ని ధ - ; ; మా॥ ప ధ॥
రీ , తి - ధ న్యు - జై ఎ ఏ-యా జె	త్య అ అగ - ర అ అ జ	గ ఎ ఎ ఏ - ... మా॥ శి ఇ

చరి-సాగ-తను---వ-శుధ-క్తైని

32. సారమతిరాగము——ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ మ గ స

శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి

ప॥ మోక్షము గలదా ? భువిలో జీవన్ముక్తులు గానివారలకు ॥మోక్ష॥

అ॥ సాక్షాత్కార నీ సద్భక్తి - సంగీతజ్ఞాన విహీనులకు ॥మోక్ష॥

చ॥ ప్రాణానల సంయోగము వల్ల ప్రణవనాదము సప్తస్వరములై బరగ వీణావాదన లోలుడౌ శివ మనోవిధ మెఱుగరు, త్యాగరాజవినుత ! ॥మోక్ష॥

లక్షణము:-22 వ మేళకర్త ఖరహరప్రియ జన్యరాగము. 20 వ మేళమునందు జన్యమని కొందఱి మతము. అవరోహణమునందు ఋషభ పంచమములు వర్జ్యములు. శుద్ధమధ్యమ కైశికీ నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

[ప్రతిలేఖనమునకు నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

ప॥ ,, స రీ గ సా రీ గా మా ,,	,, ప ధ నీ ,,	,, ని ధ ధ మ మ గ
,, మోక్షమూ గాలా దా ,,	,, భువిలో ,,	,, జీ ఇ ఇ ఇ వ అ
గ స - స రీ గ సా రీ గా మ గ మా	,, ప ధ నీ ప ని నీ	ని ధ ధ మ మ గ మ గ
అక - మోక్షమూ గాలా ద అ అ	,, భు విలో ఒ ఒ ఓ	జీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ వ అ
గ స - స రీ గ సా రీ గా మా రీ , గ	మా ప ధ ప ధ ని ప నీ	ని ధ ని ధ మా మ గ
అవ్ - మోక్షమూ గాలా దా అ , అ	ఆ భు వి లో ఒ ఒ ఒ ఓ	జీ ఇ ఇ ఇ ఈ వ అ

X స - స రి X సా రి గా మా రి , X | మా ప ధ ప ధ ని స రి గా , | స ని ని ధ ధ మ మ X
అఆ - మెుట్టు మూ గాలా దా అ , అ | ఆ భు వి లోం ఒ ఒ ఒ ఓ , | జి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ వ అ

X స - స రి X సా రి X మ ప ద ని సా | ,, నీ స ని నీ ధా ని ధ | ధా మా ధ మ మా మ X
అఆ - ముప్పూర్తు లా X అ అ అ అ అ నీ | ,, వా అ అ అ అ అ అ | ఆ రా అ అ అ ల అ

X స - స రి X సా రి X మ ప ద ని సా | ,, ని స ని ధ ధ ని | ధ మ మ ధ మ X X మ|X స|| సరి
అ కు - ము ఊ కుల X అ అ అ అ అ నీ | ,, వ అ అ అ అ అ | అ అ ర అ అ అ ల అ ఆ|కు| మెుట్ట

అ|| ,, - ని సా రీ , X రి X రి X స స రి X రి రి | గా X మా X సా | స ని ని ధ ని ధ మా
,, - ప అ ణ్యా , త్య అ అ అ ర అ ని ఇ ఇ ఇ | ఈ స ఆ ద్భ ఆ | క్తి ఇ యు ఊ వ ం ం

,, - మ ప మ ప దా ,, దా , ని సా , ని సా | ,, ధా ని స ని ధ మా | ని ధ ధ మ మ X X స | సని || స రి
,, - గి ఇ ఇ త అ ,, ఙ్ఞా , అ అ , అ నా | ,, ని ఇ ఇ ఇ ఇ హీ | ను ఊ ఊ ఊ ల అ అ అ | కు ఊ || మెుట్ట

చ|| ,, - పా పా ,, పా దా ప ద ని ద నీ | నీ ధా ని స ని ధ మా | మ X మ X X స స రి
,, - ప్రా ణా ,, నా లా స ం ం ం ఊ | రాం ఓ ఒ ఒ ఒ X మూ | వ అ అ అ ల్ల అ అ అ

X మ - పా పా ,, పా దా పా , ద నీ | ,, దా ని స ని ధ మా | మ X X మ గా సా
అ అ - ప్రాణా ,, నా లా సా , ం ం | ,, రాం ఒ ఒ ఒ X మూ | వ అ అ అ ల్లా అ

,,, - ద ని స నీ దా మా గా సా | ,, స రి X సా | మా గా మ X మా
,,, - ప్రణ వ నా దా మూ సా ప్తా | ,, స్వ ర ము లై | బా రా గె ఎ ఏ

,, - ని ధా రీ , స రి స రి రీ సరిసరి	గా, స స స సా	స ని ని ద ధ మ మా
,, - ని శుభా, వ అ అ అదానఅఅఅ	ఆ, లొకి లు నో	కి ఇ వ అ మ ఆనా
,, - మ ప మ ప దా నీ దా ని ని సా	,, ధా ని స ని ధ మా	,, ధ ని ధ మ గ మ । గ స
,, - వి ధ అ మెరయాగాయా త్యాఅగా	,, రా అ అ అ అ జా	,, వి ఇ న ఈ త అ । అ అ
డిటో	డిటో	గ మ ధ ని సనిధమ।గస॥సరీ
డిటో	డిటో	విఇనఈత అఅఅ।అఅ।మోడి,

ఆ. సగ౯గమనిధనిస
అ. సనిధమగమపమగరిసా

33. రీతిగౌళ——మిశ్రచాపుతాళము

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుద్ధ-కైని

[శ్రీ సుబ్బరాయశాస్త్రిగారి కృతి

ప॥ జననీ నిన్నువినా-త్రిలోకి దిక్కెవరమ్మా జగములోనంగాన త్రిలోకి ॥జననీ॥

అ॥ మనసిజ మానస సమ్మోదిని-వినవే నామనవిని-విని నన్ను బ్రోవుము ॥జననీ॥

చ॥ (1) వరదాయకి గాదా-ఒకనిం బ్రోవ-నరుద దయరాదా-నెజనమ్మిన నాతో సువాదా-సరసీజభవ హరిహరనుత పాద ॥జననీ॥ (2) కరుణానిధిసీవు వేగ మెవచ్చి కరుణతో నన్నుం బ్రోవు-గిరిరాజకుమారి వైనావు! పరితాపముల నెల్ల పరిహరించేవు ॥జననీ॥ (3) వనజాయతనేత్రీ! కుమారజననీ! కామితదాత్రీ! ఘనపాపలతాలవిత్రీ! సనకాదిముని జనసన్నుతిపాత్రీ ॥జననీ॥

రాగలక్షణము:——20వ-మేళకర్త నఠభైరవిజన్యము. వక్రసంపూర్ణరాగము. సాధారణగాంధార-శుద్ధమధ్యమ కైశికినిషాదములు. రాగచ్ఛాయాస్వరములు సాయంకాలము పాడదగినది. నినిస-నిపసనిసా-నిపపనిసా-నిసగగమా - గమనిధనిస-మనినిసా-మొదలగునవి రాగరంజకములు

ప॥ ని స్రీ సా - స్రీ । గ రీ సా , , । స రీ సా - స్రీ । ధ స్రీ - ని ధ మా (1)
జ న నీ . నీ । న్ను వి నా , , । అ అ అ - త్రి । లో కి - ఒ ఒ క

ని స్రీ సా - స ని । గ రీ - గ రి గ రి । సా , , , - స్రీ । ధ ని స - ని ధ మా (2)
జ న నీ - ని ఇ । న్నువి-న అ అ అ । అ , , , - త్రి ।లోకి ఓ - ఒ ఒ క

ని ప్సా న్ని - స ని। గరీ - గ మ ప మ గ రి। సా , , , న్ని। ప ని ప - ని ధ మా (3)
జ న నీ - ని ఇ। న్నువి - న అ అ అ అ అ। అ , , , । త్రి। లాం బ ఓ - ఓ ఓ క

డిటో। డిటో । సా , , , - న్ని। స గ రి - గా మా (4)
డిటో। డిటో । డిటో - దిక్కావ అ - గ మ్మా

ని నీ దా మా । గ రీ - గరిగరి । సా , , , - న్ని। స గ రి - గా మా
జ గ ము లో । ఒ న - గఅఅఅ। న , , , - దిక్కావ అ - ర మ్మా
నినిప - నిపనిదమా। గరీ - గ మ ప మ గ రి। సా , , , ని ప । ని ని స - ని ధ మా ॥నినీసా॥
జగఅ - మాఉఉఉలో। ఒన - గఅఅఅఅ । న , , , త్రి ఇ। లాం బ ఓ - ఓ ఓ క ॥ జనని॥

అ॥ ని నీ సా నీ । సా , , , నీ । సా , , , నీ । స ని సా - ని ధ మా (1)
మ న నీ జ । మా , , , న । స , , , స । మొమ్ము బ్రోవ - ది ఇ నీ
ని నీ సా నీ । సా గ రి స నీ । సా , , , ని స । ని ని స - ని ధ మా (2)
మ న నీ జ । మా అ న అ అ । స , , , స అ । మొమ్ము బ్రోవ - ది ఇ నీ
ని నీ సా - స నినీ। సా , స గ రి గ। రి సా , , స ని। ని ద మ - ని ని సా (3)
మ న నీ - జ అఅ। మా , అ అన అ। స అ , , సఅ। మొమ్ము బ్రోవ - ది ఇ నీ
రి సా - సా రి స నీ । స నీ - స ని ధా । ని ద ని ని ధ మా । గ రీ - గ రి గ రి సా
వి న - తే ఎ ఎ తా । మ న - వి ఇ ని । వి ని ఇ న అమ్మా। బ్రోవ - వుఉముఉ ఉ

చ॥ రి సా - రి స నీ । ని నీ - నీ ధా । ద ని ధ - దా ధ మ । గ రీ - గ రి సా
ని ప ని - ని స - ని ని । సా , - , , ని స । గ రి స - ని స - గ గ । మా మ - గ గ రి స
ని స గ రి ని - స గ । రి ని - స రి స - స ని । ప్సా ని ని ని - సా । గ గ మ - గ గ రి స
గ గ మ - గ గ మా । ని నీ - ని ని సా । ని స గ - గ మ - గ మ । ని ని ధ - మ ని ని స
గ గ మ - గ రి - గా । గ రి ని - సా ని ని । సా ని ద మ - మా । గ రి స - సా ని ప ॥జనని।

చ॥ (1) ని ష్హా - ని ని సా । ని స్నీ - గ రి గ రి । సా , , , - స్నీ । స గా - మ గ మా
వ ర - ద అ అ । య కీ - గ అ అ అ । దా , , , - ఓ । క ని - బ్రో ఓ వ
మ నీ - స ని ని ద మా । గ రీ - గ మ ప మ గ రి । స ని ష్హా - ని ని స ని । సా , , , , ,
వ రు - ద అ అ అ అ । ద య - ర అ అ అ అ అ । అ అ అ - అ అ అ అ । దా , , , , ,
గ మా - ని ద మా । ని నీ సా , , । స నీ - గ రి గ రి । స ని నీ - సా , ,
పా ర - వ ం ం । మ్మి వ నా ,, । తో ఓ - ను ఉ ఉ ఉ । వ అ అ - దా , ,
రి సా సా రి స నీ । స నీ - స ని ధా । ని ప ని - స ని ధ మ । గ రి గ మ ప మ గ రి సా ॥ ని స్నీ సా ॥
వ ర - నీ ఇ ఇఇ । భ వ - మో అ రి । మో ర అ - ను ఉ త అ । వ అ ద అ అ అ అ అ అ ॥ జ న నీ ॥

20వ, మేళకర్త నఠభైరవి జన్యము 34. హిందోళరాగము— ఆదితాళము ఆ. సమగమధనిస
చరి—సాగ-శుమ-వ-శుధ-కై ని [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. సనిధమగస

ప॥ మనసులోని మర్మమును దెలిసికో - మానరక్షక మరకతాంగనా ॥మనసు॥

అ॥ ఇనకులాప్త నీవేగాని వే - ఱెవరులేరు ఆనందహృదయ ॥మనసు॥

చ॥ మునుపు ప్రేమగల దొరవై సదా - చనవు నేలినది గొప్పగాదయ - కనికరంబుతో నీవేళనా - కరముఁబట్టి త్యాగరాజ వినుత ॥మనసు॥

రాగలక్షణము:—ఇది 20వ మేళకర్త నఠభైరవి జన్యరాగము. ఔడవరాగము ఋషభ పంచమములు వర్జ్యములు. శుద్ధ ధైవత కైశికీ నిషాధములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఆరోహణమందు చతుశ్రుతి ధైవతము నుపయోగించుటవాడుక యందున్నది. ఇది లక్షణ విరుద్ధము. ఎల్లప్పుడు పాడుదురేని.

[వేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది.]

ప॥ , , , - మ గ సా మా గ	మా , మ ని	ధా - ని ధ ని ని
, , , - మ న సు లో ని	మా అ ర్మ ము	ను - దె లి సి

డిట్టో
డిట్టో
డిట్టో
డిట్టో
సా - ని ద స ని ధా
ను - డ ఎ లి ఇ ని
మా - ధ ని - సానీ। దనిసనిధా॥మగ॥
క - శాం - ం గ। నాలఅలఅలి॥మన॥
ని - సా ని
ఎ - గా ని
పా - ని ద మా గా
వీ - గా అ అ ని
స - స గ స
వీ - గా అ ని
ధ మ - దా ని। ధ మా॥మగ॥
ం ం - దా క్ష్యా। దయా॥మన॥
స ని - స ని ధా మా
ర అ - వై ఇ ఈ స
స - మ గ గా మా। దమమా-
ప్వ - గా అ అ ద। యఅఅ-
గరాజవినుత (అను పల్లవి వరకు)

డిట్టో
డిట్టో
డిట్టో
డిట్టో
మ గ మా - ధ ని
మ అ అ - ర్మ్యమం
పా , - మ గ
కా అ - ము ర
ని ద దా - ధ
ని ఇ ఈ - వై
ని ద దా - ధ ని
ని ఇ ఈ - వె ఎ
డిట్టో
డిట్టో
ధ ని సా - స ని
అ అ అ - సం ం
ని ద ధా - ధ ని
గ అ అ - దొ ఒ
స సా - ని
న ది - గా
కరము బట్టితో

ని ద ధా - డిట్టో
తో ఒ ఓ - డిట్టో
దా ని ని ధా - డిట్టో
తో ఒ ఒ ఓ - డిట్టో
స ని ని ద ధా - డిట్టో
తో ఒ ఒ ఒ ఓ - డిట్టో
ని స ని ద ధా - మ గ పా - స ని ధా నీ
తో ఒ ఒ ఒ ఓ - మ అ న - రా అ అ క్ష
అ॥ ,,, - ని ద నీ ధా ని
,,, - ఇ న వ లా ప్త
స ని సా - డిట్టో
చే ఎ ఏ - డిట్టో
మ గ మా - డిట్టో
చే ఎ ఏ - డిట్టో
మ గ మా - మ గ సా నీ ని
చే ఎ ఏ - శ వ రు చే రు
చ॥ ,,, - మ గ మా - ధా ని
,,, - మను వు - ప్రేమ
గ మా - మ గ పా - స్ని ని
దా అ - చ న తొ - నే లి
తోషకరమ్ముతో నీ చే క నా

చ రి - సా గ - శు మ - ప - చ ధ - కై ని

35. ఖరహర ప్రియరాగము—ఆదితాళము

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి.]

ప॥ నడచి నడచి చూచెద రదియే దివ్యనగరము గానరే ॥నడ॥

అ॥ పుడమిని మత సహాయులై చెలంగు - పూర్ణుని ఆత్మారాముని గూడియాడ ॥నడ॥

చ॥ అట్టికన్నులఁ గూర్చి తెరచి సూత్రము - బట్టి వికలితేపథ రుల్లై; ఘటుచాపులేని తావుఁదెలియక - బాగడెవరు త్యాగరాజ వినుతుని ॥నడ॥ రాగలక్షణము :— ఇది 22వ మేళకర్త సర్వస్వరగమకవరీకరక్తి సంపూర్ణరాగము. ఆరోహణమందు సాధారణ గాంధారచతుశ్శ్రుతి ధైవతములు. అవరోహణమందు కైశికీ నిషాద శుద్ధమధ్యమములు రాగ ఛాయగలిగించు స్వరములు. అన్నివేళలయందు పాడదగినది. [శ్రోతలీ నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొన వలయును.]

ప॥ ,, - ని స రీ - రి గ మా మా - పా , ,	మా ప మ మా - గా గా	మా పమమ గగా - రీ గా - రి గమగ
,, - న డ చీ - న అ డ చీ - జూ ఉ ఉ	చే ఎ ఎ ఏ - ద ర	రారో ఒఒఒ ఓ , త్యా అ - అఅఅఅ
రి స - ని స రీ - రి గ - రిగమామా - పాధా సధని	నీ - ని ధ ధ ప మా	గమపధపమగా - రీగా రి గ మగ
అ అ - న డ చీ - నఅ - డఅఅ చీ - జూ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ	ఉ - చె ఎ ఎ ఎ ద	ర అఅ అరొ ఒ ఓ - త్యా అఅఅ అఅ
గరిరిస - సరిని -, సరీ - రీ,గ - మా,రి - రిమగా - గరిరీ	సా , , , , ప ధ	ని ధ ప మ గ రి - మ గ గ రి
అఅఅఅ - నఅగా - అరమా - గా,అ - అ,అఅఅ - నఅఅ	రే ఎ ఎ ఎ ఎ అ అ	రొ ఒ ఒ ఒ త్యా అ - అ అ అఅ
రిస - సరిరిస ని - సరీ - రి,గమా - రిమగా - గరిరీ	సా , , , , సా	ని ధ ప మ గ రి - మ గ గ రి
అఅ - నఅగఅఅ - రమా - గా,అఅ - అఅ అ - నఅఅ	రే ఎ ఎ ఎ ఎ అ	రొ ఒ ఒ త్య అ - అ అ అఅ
రిస - రీరిసని - సరీ - రిగమప - ధనిసరి - సనిధప - మగగరి	సా , , , , గ రి స ని	ధ ప - రిసానిధప - ధనిసా - నిధపమ
అఅ - నాగఅఅ - రమా - గఅఅఅ - అఅఅఅ - అఅఅఅ - నఅఅఅ	రే ఎ ఎ ఎ ఎ అ అ అ అ	అఅ - అరొ ఒఒఒ - ఒఒఓ - త్యఅఅఅ
గరిరిస - రీరిస ని - సరీ - గరిగమ - పధనిస - రిసనిధపమగరి	సా , , , , - రీ	రి స ని ధ నీ - సనిసా ॥,,- ని॥
అఅఅఅ - నగఅఅ - రము - గఅఅఅ - అఅఅఅ - అఅఅఅఅఅనఅ	రే ఎఎ ఎఎ - అ	అ అ అ అ అ - అఅఅ॥అఅ - న॥

అ॥ ,, - నిధపా - మగగా - పమగరిసని
,, - పుడమీ - సుఊత - సఅహాఅఅఅ
సద - నిధపా - మగగా - గమపధ - పమగరి - సాని
గాఎ - పుడమీ - సుఊత - సఅఅఅ - అఅఅఅ - హాఅ
గరిసా - నినిధాపా - సా - నిధపమగమపధ - పమగరిసాని
ఊఊఊ - పుఊడమి - సు - తఅఅఅసఅఅఅ - అఅఅఅహాఅ
గరిసా - రిగరిమ గారీసా - నిధ - నిసనిస - పాధమ
ఎఎఏ - పుఊఊఊఊఊర్ణూ - ఊని - అఅఅఅ - త్మాఅఅ

చ॥ ,, - పాపా - పమగారీ - పమగా....
,, - అట్టె - క అన్నూలా - గుఊఊ
,, - పానిధ - నిసాసా - గరిగా
ఊఊ - పట్టి ఇ - వెకిలి - వెఎఏ

సా , రీ , - గరి
యూ , డై , - ఇఇ
సా , రీ , - గరి
యూ , డై , - ఇఇ
సా , రీ , రిగమప
యూ , డై , చెఎఎఎ
పా , , - రిగమప - ధనీధ
రా అఅ - మూఊఊఊ - ఊఊఉ

రీ - నిధపామగ
ట్చి - తె ఎరచిఇ
గామా - గమపా
పాఅ - ధఅఅ

మగారి - సరిగమ
చెఏఎ - ల౦౦౦
రిగమప - ధనిసా - ధనిసరి
చెఎల౦ - గుఊఊ - ఊఊఊఊ
ధనిసరిసా , , । ధనిసరి
ల౦౦౦౦౦౦౦ । గెఎఎఎ
నిధపమగా - గరిరీ - మగగరి । రిస - నిస॥
నిఇఇఇ గూ - డిఇఈ - యుఅఅఅ ।
అడ - ।నడ॥
మాపమ - మగగా - గారి
నూఊఊ - ఊఊఊ - (త్రాము
మాపమ - మగగా । రిస -
రూఊఊ - ఊఊ లై । ఇఇ -

పుట్టుచావులేని తావు దెలియక - పొగడెదరు త్యాగరాజవినుతుని ॥నడచి॥ (అను పల్లవివలెపాడి పల్లవిపాడుకొనేది)

చరి - సాగ - శుమ - ప - చధ - కైని

36. ఖరహరప్రియ — రూపకతాళము

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

లక్షణము:- 35-వ కృతియందున్నది.

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ రామ ! నీసమాన మెవరు ? - రఘువంశోద్ధారక ! ॥రామ॥

అ॥ భామా మరువంపు మొలక ! భక్తుల పంజరపు చిలుక ॥రామ॥

చ॥ పలుకు పలుకులకు తేనె - లొలుకు మాటలాడే కులుకులహరి త్యాగరాజకుల విభూష ! మృదు - సుభాష ! ॥రామ॥

చ॥ ,,,,, - స । సని ధ ని స ని । సా , రి గ గ రి స
,,,,, - న । మ అ న మెవ్వరు । రా , ని ఇ ఇ ఇ స

స ని ని ధా ని స ని । సా రి గ రి స । స ని ని ధా ని స స ।
మ అ అ నా మెవ్వరు । రా మ నీ ఇ స । మ అ అ నా మెవ్వరు ।

సా రి మ మ గ రి సా । ని ధ ని స స । , స రి రి మ - మ గ గ రి స రి ।
రా మ నీ ఇ ఇ ఇ సా । మా న మెవ్వరు । , ర అ మ అ - ని ఇ ఇ ఇ స అ ।

స ని ని ధ ని స స । , రి రి రీ రి । స రి గ మ గ గ రి రి స
మ అ అ న మెవ్వరు । , ర మ నీ స । మ అ న మె ఎవ్వ అరుఊ

స ని రి రి రీ రి । స రి గ మ గ రి స ని । ధ ని స రి రి గ మా ప మ గ రి స రి ।
ఊఊరమ నీ స । మ అ న మె వ అరు ఊ । ఊఊ ర అ మ అ నీ ఇ ఇ ఇ ఇ స అ ।

స ని ని ధ ని స్స స । , రి రి రీ ని । స రీ స రి గా రి ప మ గ రి
మ అ అ న మెవ్వరు । , ర మ నీ స । మ అ అ న అ అ మెవ్వరు ఊ

స ని స రి రి గ మా ప మ గ రి స రి । స ని ని ధ ని స్స స ।
ఊఊ ర అ మ అ నీ ఇ ఇ ఇ ఇ స అ । మ అ అ న మెవ్వరు ।

, స గ మా గ । మా ,,,, । ప మ గ రి గా ,, । మ గ రి స రీ ,, గ రి స ని ధ ని సా ।
ఊ ర మ నీ స । మా ,,,, । అ అ అ అ అ ,, । అ అ అ అ అ ,, అ అ అ అ అ అ అ ।

, స గ మా గ । మా మ పా మా గ రి । స న్ని స రి రి గ – మా ప మ గ రి స రి ।
, ర మ నీ స । మా న మె వ్వా రు ఊ । ఊ ఊ ర అ మ అ – నీ ఇ ఇ ఇ ఇ స అ ।

, ప ద ని ధ ప । ప మ మా ,,,, । పా ,,,, ।
, ర మ ని ఇ స । మ అ అ ,,,, । నా ,,,, ।

, ప ద ని ధ ప । ప మ మా మా పా మా గ రి ।
, ర మ ని ఇ స । మ అ అ నా మె వ్వా రు ఊ ।

స న్ని ప ద నీ – ని ద ధ ప స్ని । ధ ప రి స ని ధ – ధ ప మ గ గ రి ।
ఊ ఊ ర మా – ని ఇ ఇ ఇ స అ । అ అ మ అ న అ – మెవ్వ అ రు ఊ ।

స న్ని స రి ప మ గ రి సా । ప మ గ రి సా – పా ప్ప మ గ రి ।
ఊ ఊ ర మ ని ఇ ఇ ఇ సా । మ అ అ అ నా – మె వ్వ అ రు ఊ ।

ప ని స రి గ రి స । న్నీ ధ న్ని స స । గా ,,,, । మ గ రి స రీ ,, । గ రి స న్ని ధ న్ని న్ని సా ।
ఊ ఊ ర మ ని ఇ స । మాన మెవ్వరు । రా ,,,, । అ అ అ అ అ ,, । అ అ అ అ అ అ అ అ ।

1. ధన్నిసా – న్ని స రీ – స రి గా । రి గ మా మా – ప మ గ రి గ రి । స న్ని స రి గ రి స । న్నీ ధ న్ని స స ।
ర అ ఘూ వ ం ం శో ఓ కే । ధ అ అ రా – క అ అ అ అ అ । అ అ ర మ ని ఇ స । మాన మెవ్వరు ।

2. ధ న్ని న్ని స రీ రి గ మ ప । పా ధ ని ధ ని పా – ప మ గ రి గ రి । స న్ని స రి గ రి స ।
రఅఘూవం ం శో ఓ ఓ ఓ । ధా అ అ అ అ రా – క అ అ అ అ అ । అ అ ర మ ని ఇ స ।

3. ధ న్ని పా రి గ – మ ప ధ ని సా । స ని ధ ని పా – ప మ గ రి గ రి । స న్ని స రి – గ రి స ।
ర ఘూ వ ం – ం ం శో ఓ కే । ధ అ అ అ రా – క అ అ అ అ అ । అ అ ర మ – ని ఇ స ।

చ. [illegible] • మ ప ధ ని స రి ; గ రి గ రి సా రి స ని ధ - పా ధ ప మా ప మ గ రి ।
[illegible] ం ం ఓ ఓ ఓ । ధ అ అ అ అ అ ర అ - రా అ అ అ అ అ అ అ ।

మ స్థ మ రి రి గ మా ప మ గ రి స రి । స ని ధ ధా ని స ని । గా ,,,, । మ గ రి స రీ ,, - గ రి స ని ధ ని ని సా ।
అ అ ర అ మ అ ని ఇ ఇ ఇ ఇ స అ । మ అ అ నా మెవరు । రా ,,,, । అ అ అ అ అ ,, - అ అ అ అ అ అ అ అ ।

అ॥ , ప ధా ని సం - సం ని నీ ధ ని స్స ని । సా ,,,, । నీ ,, ధ ప మా ।
, భ మా మ రు - వ ం ం పు మెం ల క । రీ ,,,, । ఈ ,, ఇ ఇ ఈ ।

మ ప ధా ని సం । సం ని నీ ధ ని స్స ని । సా ,,,, । ప ధ ప ధ ధ ని - ధ ని ధ ప మ ప
అ భ మా మ రు । వ ం ం పు మెం ల క । రీ ,,,, । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ
, ప ధా ని సం । సం ని నీ ధ ని స్స ని । సా ,,,, । గం రిం రిం సం సం ని - ని ధ ధ ప మ ప
, భ మా మ రు । వ ం ం పు మెం ల క । రీ ,,,, । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ

, మ ప ధా ని సం । సం ని నీ ధ ని స్స ని । గా ,,,, । మం గం గం రిం సం ని - ని ధ ధ ప మ ప
ఇ ఇ భ మా మ రు । వ ం ం పు మెం ల క । రీ ,,,, । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ
, మ మ ధా ధ ధ । ధ ని ధ ని ధా - ప ధ ప ధ పా ॥
ఇ ఇ భ మా మ రు । వ ం ం ం పూ - మెం ఓ ల అ రా ॥
, మ ప ధా ని సం । సం ని నీ ధ ని స్స రిం । గం మం గం రిం సం ని - ధ ని పా । సం ని ధ ని ప మ - ప మ గ రి గ రి
ఇ ఇ భ మా మ రు । వ ం ం పు మెం ల క । భ అ అ అ క్తు ఈ - ల అ పం । జ అ ర అ పు ఈ - చి ఇ లు ఈ క అ
స ని స రి - ప మ గ రి స ॥
అ అ ర మ - ని ఇ ఇ ఇ స ॥

చ॥, ప ప పా ప ప మ । మ మ మ గ - గా గ్గ రి రీ । , ప ప పా - ప ధ ని ధ ధ ప । మ గ మ ప ప మ - గా గ రి రీ॥
అప లం కూప లం కు । ల కు తె ఎ - ఏ నె ఎ ఏ । , ప లం కూ - ప అ లం ఈ కుఈ । అ ఆ కు ఈ తె ఎ - ఏ నె ఎ ఏ॥
, ని ధ ప ధ - ని ధ ధ ప మా । మ గ గా గ్గ రి రీ ,, । సా , , , , । , ప ప పా - పా ధ ని సా । స ని నీ ధా - పని సారీ॥
ఎ లాం లం కుఈ - ఈ ఈ మ అ టా । అ అ ఆ డె ఎ ఏ ,, । ఏ , , , , । ఎ కు లంకూ - లా మా అ రి । త్యా అ ఆ గా - ర అ ఆ జా॥
గ మ గ రి సా - స ని ధ ని పా । స ని ధ ని ప మ - ప మ గ రి గ రి । స ని । సా రి॥
క ఈ ల అ ని - భు ఈ ఈ ఈ పా । స్తృ ఈ దుఈ ను ఈ - భ అ అ అ వ అ । అ అ । రామ॥

22వ - మేళకర్త. 37. ఖరహరప్రియ రాగము - త్రిపుటతాళము ఆ. సరిగమపధనిస
చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని [శ్రీ త్యాగరాజయ్య గారి కృతి.] అ. సనిధపమగరిస

ప॥ పక్కల నిలబడి - గొలిచే ముచ్చట బాగ దెల్పరాదా ॥పక్క॥
అ॥ చుక్కలరాయుని గేరుమోముగల - సుదతి సీతమ్మ సౌమిత్రి రాముని కిరు ॥పక్క॥
చ॥ తనువుచే వందన మొనరించుచున్నారా - చనువున నామకీర్తన సేయుచున్నారా - మనసున దలచి మైమరచి
యున్నారా - నెనరుంచి త్యాగరాజునితో రాముని కిరు ॥పక్క॥

రాగలక్షణము:— 36వ - కృతియందున్నది.

ప॥ ,, - ప నీ - నిదదా । పాస ని నీ - స ని ని ద - నిదధప॥ మపామ-ప నీ నిదదా।దనిసారిస నీ స ని - దానిదపాదప-పమమా
,, - పక్కా - ల అ ఆ । నీ లం ఈ డీ - బ అ అ అ - డి ష ఇ॥ ఇ ఈ ఇ-పక్కాల అ ఆ।నిఇలాఅఅఆ అఅ - బాఅఅఅఅఅ-డిఇ ఈ
మా - ప ధ నీ ని ద ధా । పా , ధ ప మ - గా గ రి రీ ॥ సా , రి గా రి గ మా । ప ద ని ద ధ ప మా - మ గ రి
ఈ - గొలి చే ఎ ఎ ఏ । ముా , చ్చ అ అ - టా అ అ అ ॥ బా , అ ఆ గ అ ఆ । దె ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ల్పా - ర అ ఆ
రీ , గ సా - ని స రి గ మ ప ధ ని । స రి గ రి రి స - సా రి స నీ స ని - దా ని ద ప మ మా ॥ పా - ప నీ॥
దా , అ ఆ - అ అ అ అ అ అ అ । అ అ అ అ అ అ - అ అ అ అ అ అ - అ అ అ అ అ అ ॥ అ - పక్కా॥
అ॥ , , - ని స రీ రీ । సా , రి గా - రీ రి స సా । నీ స రి గా రి స సా । ని స గ రి రి స స ని ని ద ధ ప పా ।
, , - చుఈ క్కాలా । రా , అ ఆ - యూని ఇ ఈ । ఈ గె ఎ రూ మొఓ ఓ । ము ఈ ఈ ఈ ఈ ఈ గ అ అ అ అఅఅ ।

[illegible] సా [illegible] - ని ద పా ॥ ప ని ని ధ ధ ప - ప మ మా గ రి । రి గ ప మ గ రి రీ , గ సా ॥
కొ ణా ఓ ఇ ఈ - నీ ఇ ఈ । ఓ ० ० ० ० ० - మ అ అ సొ ఊ । మిం ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ తీ , ఇ ఈ ;
ప ని సా - రి గ మ ప - ని ద ప మ గ రి । గ మ ప మ ॥ ప నీ ॥
ర అ అ - ముఊ ని ఇ - కి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ । రు ఊ ఊ ఊ ॥ పక్కా ॥

చ॥ , , - ప ప పా పధ నీ । ని ద ధ ప ప మ - మ గ గా గ రి రీ । రి రీ రీ , గ మా । పా , ద నీ - నిదధప - మగగా
, , - చ సువూ చెవ ఏ । వ ० ० ० ० ० - ద అ ఆ న అఆ । మెం నారీ , ఇఈం । చు , ఊ ఊ చుఊఊఊ - నఅఆ
గరిరీ - పమ గా గంరీ । రి ప ని సా ని ప గా రిరిమాగ । పా , ధపమ - గా గ రి రీ । రి గ మ ప ధని ధా - నిదపమ
రఅఆ - చను వూనఅఆ । న అఆ ఆ అ మ ఆ అకిఈఇ । ర్తా , నఅఆ - సేయుఊ ఊ । చుఊఊఊఊఊన్నా - రఅఆఆ

పాపా - } మనసు - దలచి మై - మరచియున్నారా సెనరుంచి త్యాగ - రాజునితో రాముని
ఆ ఆ - } కిరు ॥ పక్కా ॥ (అను పల్లవివలె పాడుకొనవలయును)

చరి-సాగ-శుమ ప-చధ-నైని ౩౩. ఖరహరప్రియరాగము-ఆదితాళము ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

దేవీగానసుధాకర శ్రీ ఓగిరాల వీరరాఘవశర్మ గారి కృతి.

[రాగలక్షణము : ౩౫-వ కృతిలో నున్నది] అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ నాదా నందానుభవశాలికి - నానావిధయోని జననబాధ లుండునె మనసా ॥నాదా॥
అ॥ వేదవిదిత సుస్వర - విధ మెంటిగి నిఖిల - సాధువరులు మన - సార సేవించు ప్రణవ ॥నాదా॥
చ॥ లయశ్రుతి బద్ధమౌ - లాలిత్యముతో - నియమనిష్ఠ లొలుకు - నిజభక్తితో - కాయజాప్తుపితు - కాంతామణి ముఖ -
సోయగము నుజూచి - సోహంభ్రమను రాఘవనుతవర ॥నాదా॥ [ప్రతిలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును]

ప॥ పా ద ని ని ద పా పా , మ । మ గ ప మ గా రీ । రీ గ మ 1
నా ద అ ‥ అ నం దా అఆ । సుఊ ఊ ఊ భ వ । శా లి కి
పా ద ని సా - స ని ద ద - పా , మ । మా పా దా ని ద - దా పా మా గా । రీ గా మా ప మ - మ గ రీ 2
నా ద అ ఆ - న ० ० ० - దా అ ఆ । నూ ఊ ఊ ఊఉ - ఊ ఊ భ వ । శా ఆ ఆ అ ఆ - లి ఇ కి

రీ గా మా ప మ మ గ రి 3
ళా అ అ అ అ లి ఇ క
ని ద ప మ - గ రి గ మ ॥పా॥
లం ం డు నె - మ న స అ ॥నా॥
సా రి గ రి రీ సా 1
అ అ అ అ అ అ
రి గ మ గ - గ రి రి స 2
అ అ అ అ - అ అ అ అ
డిట్టో 3
డిట్టో
రి గ రి స రీ రి 4
గ ఇ ని ష శి ల
ని ధ ప మ - గ రి గ మ 1
వి ం చు ట - ప్ర ణ వ అ
ప ద ని ద - మపధ ప - గరిగమ 2
వి ం ం ం - ము[illegible] - ప్రణవఅ
డిట్టో ॥పా॥ 3
డిట్టో ॥నా॥
నీ దా పా , ,
ర్త్య ము తో ఓ ఓ

స ని దా - ద ప మా
సు ఊ ఊ - భ అ వ
సీ , ని ద ప మా
నా అ బ అ అ ధ
సా , ,
రా అ అ
సా , ,
రా అ ,
సా ప ధ ని స
రా అ అ అ అ
రి రి రి రి
వి ధ ము రి
ద ని ని ధ పా ప మ
స అ అ అ ర ణా ఎ
డిట్టో
డిట్టో
రి గ మ ప ధ ని పా
స అ అ అ ర అ సే
, , ప దా ని రి స
ఊ ఊ ల అ లి ఇ ఇ

పా ద ని స ని - రి స ని ద పా సా
నా ద అ అ అ న ం ం ం దా అ
పా , సా , రి గమా , మా , ప ప
నాఅ నా అ వి ధయోఒ నీ ఇ జ వ
అ॥ నీ ద ధ ని సా సా - సా స ని
వే ద వి ఇ ది త - సు స్వ అ
ని ద ధ ని సా సా - రీ రి ని
వే ద వి ఇ ది త - సు స్వ అ
నీ ద ధ ని సా సా - రీ రి ని
వే ద వి ఇ ది త - సు స్వ అ
నీ ద ద ని సా సా - సా స స
వే ద వి ఇ ది త - సు స్వ ర
సా స స నీ నీ ద ప ధా
సా ధు వ ర లం మ అ న
డిట్టో
డిట్టో
డిట్టో
డిట్టో
చ॥ ,, - ని దా ని దా - దా , , ని ధ నీ
,, - ల య శ్ర లి - బ అ అ ధ అమా

ప ద నీ ధ పా - ప మ ద ప మ గ రీ । సా రి గ మా , , । ప ద నీ దా పా
కా - ని య మ ని - ష్ట మ గాం - ఓ లు ఊ కూ । ఊ ని జ భ అ అ । క్తి ఇ ఊ తో ఓ
నీ , , దా దా - ధ నీ సా సా సా । రీ రీ । రి గ మ గ - రి స రీ
రా జ యో జ - రి ఇ ప్రి యి య । కాం తా । మ అ ణి ఇ - ము ఊ ఖ
సా స స నీ నీ ద ప ధా । నీ నీ ని ధ ప మ । ని ధ ప మ - గ రి గ మ । పా ॥
సో య గ ము ను జూ ఊ చి । సో అ హం మ్మ ను । ర అ ఘు వ - ను త వ ర । నా ॥

39. నాయకిరాగము - రూపకతాళము

చరి-సాగ-శుమ-వ-చధ-కైని

ఆ. సరిగమపధపసా
ఆ. సనీధపమరిగారిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ కనుఁగొను సౌఖ్యము - కమలజునకైనఁ గల్గునా ॥కను॥ అ॥ దనుజవైరియగు రాముని దయగల్గిన యతనివినా ॥కను॥
చ॥ తనువొకచో మనసొకచోఁ - దగినవేష మొకచో నిడి - జనులఁ జేయువారికి జయమౌనా త్యాగరాజనుత ॥కను॥

రాగలక్షణము:— ఇది 22.వ మేళకర్త ఖరహరప్రియజన్యము. వక్రసంపూర్ణదేశీయ, భాషాంగరాగము. సాధారణ గాంధారకైశికీ నిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఆరోహణమందు నిషాదము వర్జ్యము. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప॥ రి మ ప ధ ధ ప । ని ధ ప ధ నీ ధ ప । మ ప - ధ ప ధ ని । ధ ప మ రి గా - రి స ॥
క ను గొ ను సౌ ఉ । ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఖ్యము । క మ - ల జు న కై । ఇ న గ అ అ - ల్గున
రి మ ప ధ ని ధ । మ ప ద ప - ప ద నీ ధ ప । ప మ - ధ ప - ప ధ నీ । ధ ప - మ రి గా - రి స
క నుగొ న సౌ ఉ । ఉ ఉ ఉ ఉ - ఉ ఉ ఉ ఖ్యము । క మ - ల జు - న అ కై । ఇ న - గ అ అ - ల్గున
రి మ - పా ధ ప - నీ ధ ప । మ ప ద ప - ప స నీ ధ ప । ప మ - ద ప - స నీ ధ । ప మ రీ - గ గ - రి స॥
క ను - గొ న అ - సౌ ఉ ఉ । ఉ ఉ ఉ ఉ - ఉ ఉ ఉ ఖ్యము । క మ - ల జు - న అ కై । ఇ ఇ న - గా అ - ల్గున ॥

అ॥ ప ధ ప - సాం ప । రిం రిం గాం రిం సం । ధ రిం నీ ధ ప ; ప ధ నీ - ధ ప మ రి - గా రి స ॥
ద ను జ - వై రి । య ఘరా ము ని। ద య గ ల్గి న । య అ త - ని ఇ వి ఇ - ఈ న అ ॥
డి టా డి టా । ధ రిం సం రిం - నీ - ధ ప । మ ప ధ ప - ధ ప మ రి - గా రి స । రి మ ॥
డి టో డి టో । ద అ య అ - గ - ల్గి న । య అ త అ - ని ఇ వి ఇ - ఈ న అ । క ను ॥

చ॥ ప ప ప ప - ద ధ పా । మ ప ధ ప మ రి - గ - రి స । రీ ప మ రీ - రి గ రీ సా । రి మ ప ధ నీ ధ ప
త ను వొ క - చా ఒ ఓ। మ అ న అ సా ఒ - క - చో ఒ। త గి ఇ న - వే ఎ ఏ వు । మొ ఓ క అ చో ని డి
ప ధ ప - సాం ప । రీ గాం రిం సం । ధ రిం సం రిం - సం రిం నీ - దా పా । మ ప ధ ప మ రి - గా రి స ॥రిమ॥
జ ను ల - సే చు । వా అ రి కి । జ అ య అ - మా ఈ ఈ - ని ఏ । త్యా గ అ రా అ - జ ను త ॥కను॥

చరి—సాగ-శుమ—ప—చధ—క్ష్ని.

40. శుద్ధబంగాళారాగము-ఆదితాళము.

ఆ. స రి మ ప ధ సా
అ. స ధ ప మ రి గ రిస

[(శ్రీ) త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] ప్రతికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుచునేది.

ప॥ తొలి నేజేసిన పూజాఫలము దెలిసెను; నాపాలి దైవమా! ॥తొలి॥ అ॥ పలువిధముల వేదలవి కలుగ ఖలు
కల నీవటు నే నిటు కాగ । తొలి॥ చ॥ పరివారలలో చౌక జేసేవు; ఈదరపోషకులను పొందగనవేసి; మారి
వాస రహిత పురము జేచ్చి; దరిజూపకుండుట, త్యాగరాజార్చిత ॥తొలి॥

రాగలక్షణము :— 22 వ మేళకర్తయగు ఖరహరప్రియరాగజన్యము. ఔడవ వక్ర షాడవ రాగము. ఋషభగాంధార
ములు, రాగచ్ఛాయాస్వరములు, ఇందు నిషాదము న్నూ ఆరోహణమందు గాంధారము వర్జ్యములు
మా రి గ రి స - రి గ రి రి స ధ - గ గ రి రి స ధ - మొదలగు ప్రయోగములు రాగ రంజకములు.
రి గ రి స - మా రి గ రి స - రీ గ గ రి స - అను మధ్యమ, ఋషభగాంధార, ప్రయోగములవల్లనే
ఈ రాగము రక్తిగలుగుచున్నది. మూడు వేళలయందు పాడదగినది.

ప॥ , రి మ పా దా ద ప	మ ప ధా - ధ ప మా	రీ గా గ రి రి స । సా
, - తొ౦లి నే జే సి న	పూ జా ఫ - ల ము	పా లా మ డ లే లే । లే

[illegible] డ ప
[illegible] నీ స
డిటో
డిటో

, ధ పా ధ సా - రీ మా పా దా
, దు ల శ సూ - నా అ పా అ

, ధ సా ధ సా రీ మా ప ద స ద
, దు ల శ మా నా ప అ అ అ

అ॥ , మ పా ధ సాం ప ద స ద సా
, వ లూ వి ధా ము ఊ ల అ నే

, స దా స దా ద ప ప మ పా దా
, బ లూ క గా ని ఇ ఇ ఇ వా టూ

తో॥ , స రి మా రి గ రి స దీ మా
, స రి వా ర అ ల అ లో ఓ

, ధ సా ధ సా రీ మా రి గ రి స
, ఊ దా ర బో షా కూ ల అ ను ఊ

హ రీ ద అ స అ ర అ హి త -
తాం అ అ గా ర అ అ జ అ అ -

మ ప ద స - ధ ప మా
పు ఊ ఊ ఊ - జ అ అ
మ ప ధ సా - ధ ప మ
పు ఊ ఊ ఊ - జ అ అ
సా దా పా మా
అ ల్లి ద్దై ఊ

పా ప మ రీ గా
లీ ఇ వ ఊ వా

, స రీ గ రీ
ఎ ద లా చి కా

రి సా స దా ప ద
నా ఏ ఎ నీ టు ఊ

, ప దా ప మా
, చ ఊ క జే

సా రి మా ప దా
ఊ పా రూ గు నా

పు రా ము న - జే ఏ ర్చి
ర్చి ఇ త అ - అ అ॥తో॥

డిటో
డిటో
డిటో
డిటో
రీ గా గ రి రి స । సా
ఈ వా మ అ అ అ । అ

రి గ గ రి రి స గ రి । రి స ॥రి మ॥
మ అ అ అ అ అ అ అ । అ అ॥తో లి॥

రీ గాం గ రి రీ । ,,
యూ గా గ అ అ । ,,

స ద ప మ రి గ గ రి । రి స ॥రి మ॥
ఊ క అ అ గ అ అ అ । అ అ॥తో లి

రీ గా గ రి రీ
ఏ సే వు ఊ ఊ

ద స ద ద పా , ,
వె ఎ ఎ ఎ సీ ఇ ఇ

ఇ ఈ_ద రీ జూపకం౦౦ దూటా
అనుపల్లవివలె పాడుకొనేది.

చరి-సాగ-శుమ-వ-చధ-కై ని

41. రుద్రప్రియరాగము-రూపకతాళము

ఆ. స రి గ మ ని స
అ. స ని ప మగారిస

శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి

ప॥ లావణ్యరామ! కను - లారజూడరే; అతి ॥లావణ్య॥
అ॥ శ్రీవనితా చిత్తకుముద - శీతకర! సదానంద ॥లావణ్య॥
చ॥ నీమనసు నీసొగసు - నీదినుసు వేరేరామ; తామసగుణ దైత్యహరణ త్యాగరాజ పూజిత ॥లావణ్య॥

లక్షణము:—22వ మేళకర్త ఖరహరప్రియజన్య రాగము. భాషాంగ సంపూర్ణము ఇందు దైవత వర్జ్యము షడ్జగ్రహము దేశీయరాగము. ఆరోహణా అవరోహణములలో జంట నిషాదమును దీర్ఘ నిషాధ గాంధారములుగా గనిపించియుండుటచేత విశేష రంజకములు గలిగించు నిషాద మధ్యమ గాంధార ఋషభములు జీవస్వర న్యాసస్వరములు ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప॥ సా ని పా మ ॥ గా గ గ రి రి సా ॥ , ని స గా గ ॥ మా , , మ ని ॥
లా అ వా ణ్య॥ రాము క అ ఆ నూ ॥ ఈ ల ర జూ డ ॥ రే , , అ తి ॥

ని స ని పా మ ॥ రి గ మ గ గా గ రి రి స ॥ , ని స గా గ ॥ మా , , మ ని ॥
ల అ అ వా ణ్య॥ ర అ అ అ మూక అ అ ను ॥ఈ ల ర జూ డ ॥ రే , , అ తి ॥

స ని స రి స ని పా మ ॥ రి గ మ గ గా గ రి రి స ॥ , ని స గా గ ॥ మా ,, మ ని ॥
ల అ అ అఅ అ వా ణ్య ॥ ర అ అ అ మూక అ అ ను ॥ఈ ల ర జూ డ ॥ రే ,, అ తి ॥

స ని స రి స ని - ప ని ప ని సా ॥ స ని ప ని ప మ - మ గ గ రి సా ॥ డిటో - డిటో ॥
ల అ అ అ అ అ - వ అ ఆ అ ణ్యా॥ ర అ ఆ అ ముఊ - క అ అ ఆ నూ ॥ డిటో - డిటో ॥

అ॥ , గ గ గా గ ॥ , రి రి స ని ని ॥ సా ,, ,, ॥ మ ప ని స రి గా రి స రి స ॥ ని స -
, శ్రీ వ ని త ॥ ఆచి త్త కుము ద ॥ శీ ,, ,, ॥ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఈ ఇ ఇ ఈ ఇ ॥ ఇ ఇ -

, రిరి స ని ॥ సా ,, ,, ॥ స ప ని స రి గ మ గ గ రి రి స ॥ ని స -
, శ్రీ ప తి త ॥ అచిత్తమున్న ॥ రి ,, ,, ॥ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ॥ ఇ ఇ -
, గ గ గా గ ॥ , రి రి సా ని ॥ పా ని ప మ , ॥ గ గా మ ని ని ॥ పా ని
, శ్రీ ప తి త ॥ అచిత్తకుముద ॥ శి శి శ ర అ ॥ స దా న ం ద ॥ లా అ

అ॥ పా , మ మ మ ॥ మా , గ రి స ॥ స్ని , స గ గ ॥ మా మా గ మ ॥
నీ ఇ మ న సు ॥ నీ ఇ సా గను ॥ నీ ఇ ది నుసు ॥ వే శే ర మ ॥
ప ని ప ని పా మ మ మ ॥ మ ప మ ప మా గ రి స ॥ స్ని , స గ గ ॥ మామా గ మ ॥
ని ఇ ఇ ఇ ఈ మ న సు ॥ ని ఇ ఇ ఇ ఈ సా గను ॥ నీ ఇ ది నుసు ॥ వే శే ర మ ॥
పా ని ప పా ని ప పా మ మ మ ॥ మా ప మ మా ప మ మా గ రి స ॥ స్ని , స గ గ ॥ మామాగమ ॥
నీ ఇ ఇ ఈ ఇ ఇ ఈ మ న సు ॥ నీ ఇ ఇ ఈ ఇ ఇ ఈ సా గను ॥ నీ ఇ ది నుసు ॥ వే శే ర మ ॥

తామసగుణ దైత్యహరణ - త్యాగరాజపూజిత ॥ లావణ్య ॥ అను పల్లవివలె పాడుకొనేది.

42. కాఫిరాగము—రూపకతాళము

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

[శ్రీత్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ఆ. స రి గా మ రి ప మ పధనిస
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ నిత్యరూప! యెవరి పాండిత్యమేమి నడచురా? ॥నిత్య॥ అ॥ సత్యమైన యాజ్ఞమీర - సామర్థ్యము గలదా? ॥నిత్య॥
చ॥ భానుశశులు కేయురత్న - సానుజాట్టఁడా? పూని శేషఁ డమితభార - భూమిమోయఁడా? వీనులందు కాశిపతి -
నీనామము బల్కఁడా? మానిత్యాగరాజ వినుత - మహిమా స్పదమగు నీముందరా ॥నిత్య॥

రాగలక్షణము:—22వ, మేళకర్త ఖరహరప్రియ రాగజన్యము భాషాంగరాగము, వక్రసంపూర్ణ రక్తిరాగము. గాంధార పంచమ నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఇప్పటి వాడుకలో అంతర గాంధార కాకలి నిషాదములు గూడా గలిగి పలువిధములైన సంచారములతో వాడుకయందున్నవి. యెల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప॥ , - ధ ప మా ప । , మ గ రి సా , ॥ , సా రి రి స స్ని సా ॥ , రి రి మ పా , ॥
, - ని త్య రూ ప ॥ అ ఎ వ రి పాం, ॥ ం డి త్యా మె ఎ ఏ మీ ॥ ఇ న డచు రా అ ॥

, - ధ ప మా ప ॥ , మ మ గా రి సా ॥ , సా రి రి స న్ని సా ॥ , రి రి మ పా , ॥
, - ని త్యరూ ప ॥ అ అ ఏ వా రి పాం ॥ ం డి త్యా మై ఏ మి ॥ ఇ న డా చు రా అ ॥

అ॥ , - పా నీ ని ధ ధా మా ॥ , పా స ని - ని ధ ధా సా ॥ , రి మ పా ధ ప ॥ మ రి మ పా , ॥
, - స త్యా మ ఇ ఈ నా ॥ అ యా జ్ఞ అ - మి ఇ ఈ రా ॥ అ స అ మా ర్గ్య ము ॥ గ ల ద అ అ ॥

చ॥ , - ధా పా ప మ గా మా ॥ , ప ని ప ని సా స ॥ , గా , రి సా స ॥ ని స రి ని స ప ధ మ పా ॥
, - శ్రా మా ప అ గా అ ॥ ఈ రె ఏ యు ఈ రా త్న ॥ అ సా అ న జా ట్ల ॥ ద అ అ అ అ అ అ అ అ ॥

, - సా సా - స ని రి సా ॥ ధ ని ప ప మ గా రి ॥ , రి మ ప ధ ప । గా,,,, । రి గ రి స రి , , ॥ గ రి స ని సా,, ॥
, - శ్రా నీ - శె ఎ శ్రా । ద వి తి థి అ అ రా ॥ ఈ శ్రు వి మెం ఓ యు । యా,,,, । అ అ అ అ అ , , ॥ అ అ అ అ అ , ,

, - ప ని ధా మా మ ॥ ని స ధా ప ప ॥ , ప ని ధా మా మ ॥ మ ప ని స రి స - నీ , ధ పా ॥
, - వి ఇ నా లం దు ॥ క అ శ ప తి ॥ ఇ వి ఇ నా లం దు ॥ క అ అ అ అ అ - శ్రీ , ప తీ ॥

, - రి మ పా , ద ప ॥ రి మ రీ మా - ప ధ మ పా , ॥ , సా సా - స ని రీ సా । ధ ని ప ప మ గా మా
, - ని ఇ నా , మమః ॥ బ అ అ ల్క - ద అ అ అ , ॥ అ మా నీ - త్య అ అ గా । ర అ జ వి ఇ సు తా

ధ ని ప ధ మ ప ॥ సా రీ స్ని - స గా మ పా ॥
మహా మఅ ప్ప ద ॥ మా గు నీ - ముం ం ద రా ॥ (గీత్య)

హరి-నాగ-శుభ-ప-చర్ధ్యాని 48. కాఫి రాగము-ఆదితాళము ఆ. సరిగామరిపమపధనిస
(శ్రీ) పురంధర విఠలువారి కీర్తన లక్షణము:—42 వ కృతిలో నున్నది అ. సని ధ ప మగరిస

ప॥ జగదోద్ధారణ ఆడిశిదళెశోదా ॥జగ॥
అ॥ జగదోద్ధారణా మగనెందు తిళియుత సుగుణతగుణ నడిశిదళెశోదా ॥జగ॥
చ॥ (1) నిగమకెశిలుకదా అగణిత మహిమసామగ మాణిక్య నడిశిదళెశోదా ॥జగ॥
(2) అణోరణీయనా మహతో మహీయనా అప్రమేయనా ఆడిశిదళెశోదా ॥జగ॥
(3) పరమ పురుషనా పరవాసుదేవనా పురంధర విఠాలనా ఆడిశిదళెశోదా ॥జగ॥

[(పేలికి నాలు అక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

ప॥ , , - స స - నీ ధా నీ - సా , ని సా | , , , - రి గ రి స స | ని స రి గ రీ , ,
, , - జ గ - దో ఓ ఓ - ద్ధా అ ర ణా | అఅఅ - ఆ డి శి ద ళె | శో ఒ ఒ ఒదా , ,

రి గ గ రి - స స - నీ ధా నీ - సా , రి సా | డిట్టో | ని స - ని స రి గ రీ , ,
అ అ అ అ - జ గ - దో ఓ ఓ - ద్ధా అ ర ణా | డిట్టో | శో ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒదాఅఅ

రిమగరి - సని రిస - స నిని ధధానీ రి స సా , రి సా | , , , - స రి రి మ గ రి - స స | ని స - ని స రి గ రీ , ,
అఅఅఅ - జఅగఅ - దొఒఒ ఓ ఓద్ధాఅ అ అ ర ణా | అఅఅ - అఅ డి ఇ శి ఇ - ద ళె | శో ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒదాఅఅ

డిట్టో | డిట్టో | రి మ ప ని - పసని ని పా - గ రీ
డిట్టో | డిట్టో | శో ఒ ఒ ఒ - ఒఒ ఒ ఒఓ - దాఅ
డిట్టో | డిట్టో | నిసరిమపదనిద-పసనిద - పమగరి
డిట్టో | డిట్టో | శో ఒఒఒఒఒఒ-ఒఒఒఒ-దాఅఅ

పా - ని స రి స - స ని ని ధ ధా - నీ పా , గ రి పా | , , , , - , , , , | , , , , - , , , ,
అ - జ అ గ అ - దొ౦ఒఒ ఒ ఓ - ఓ ద్ధాఅ ర అణా | అఅఅఅ - అఅఅఅ | అఅఅఅ - అఅఅఅ

అ॥ , , ని ని నీ , , నీ నీ , ద నీ | , , , ప ద - ధ ప మా మా | పా పా , ద ని - ద పా
, , జ గ దో౦ఒఒ ఓద్ధాఅ ర ణా | ఆఅఅ మ గ - నె ం ం దు | త ళీ ఇ ఇ యు - ఉ తా

రి మపని - నిని - నినిసని నీ - నినిసని పా , పని సరీస | సా , ని ని స ని - ని ధ మ - | పా రి మ ప ని , ధ పా
అఅఅఅ - జగ - దొ౦ఒఒఒ ఓ - ఒఒఒఓద్ధాఅరఅణాఅఅ | ఆ అమ అ గ అ - నె ం దు | త ళి ఇ ఇ ఇఇయుతా

పా , - ప ప ప పా - ని ప ని ప ని ప - ప స స ని | పా , - మ గ రి స స | ని సనిసరగరీ , , । రి గ గ రి। సస।
ఆ అ - అ గ ణి తా - గుఉ ణఅ అ అ - న అ అఅ | ఆ అ - అ డి శి ద శే | శ్రో౦ఒఒఒఒదాఅఅ ।అఅఅఅ॥జగ।

చ॥ (1) , , , - ని ని ని నీ - ని ని నీ స ని - ని ప ప ని | సా , - స ని ధా మ | పా , మ ని ద పా
ని గుమ కే - శి ఇ లం ఉ ఉ - క అఅఅ | దా అ - అ గ జీ త | ఆ అ మహిమనా

పా , - ప పా , పా పా పా స - ని స ని ద | పా , మ గ రి స స | ని స ని స రి గ రీ , ,
ఆ అ - మ గు ఉ మా ఆ ణి క్య - న అ అ అ | ఆ అ అ డి శి ద శే | శ్రో౦ఒ ఒ ఒ ఒఒ దాఅఅ

(2) (1. చ. స్వరమువలె) అణోరణీయసా ।
అప్రమేయసా । | మహాతో | మహాయసా
| ఆడిశిదశే | శ్రో౦దా

(3) , , , - ప ప ప పా - పా పా , మ పా | , , , ని ప గ రీ | రీ - మగగమ మ-గరీ
అఅఅ - ప రి మ పూ - రూ ఉ ఉ ప నా | అఅఅపర వా ప్తం | డే - ఎఎ ఎఎ ఎ-పనా

, , , - ప ప పపా-పనిపా-పనిపా-రిమపనిసారిసనిద | పా , - రి గ రి స స - | ని స ని స రి గ రీ , ,
అఅఅ-పురందరా-విఇఈ-తాఅఅ-లఅఅఅనాఅఅఅఅ | అ అ - అ డి శి ద శే - | శ్రో ఒ ఒ ఒ ఒ ఒదా అఅ

రీ , - స స గ గా - గా , స గ ప మా | గా , రిగరిసస | నిస - ని స రి గ - రీ , , | రి మ గ రి । స స ॥
అఅ-పుర ం ద రా- ఆ అ వి ఠ ల నా | అఅఅడిశిదశే | శ్రో౦ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ - దాఅఅ | అ అ అ అ । జగ ॥

ఆది-సాగ-కుడు-వ-చక-త్రి
[శ్రీ సుబ్బరాయశాస్త్రులుగారి కృతి]

44. శ్రీరాగము—రూపకతాళము.

ఆ. స రి మ ప ని స
అ. సనిపధనిపమరిగారిస

ప|| వనజాసన వినుతా ! నతవరదాయకి శ్రీ లలిత ! ||వన||

అ|| కనకాద్రిని వాసిని ! నన్ను కటాక్షింపు, కామాక్షి ! ||వన||

చ|| కళాధరణి ! కళాధరివి సకలాగమ సన్నుతా ! కలుషార్తి భయభంజని ! ఇలలోపల నీవలెనే కలదా ? శ్రీలలితాంబిక ! ||వన|| (2) పరాకుసలుప రాదికను పరావిను నిన్నువినా ! పరులెవ్వరు సముద్ధరించుట కరుదా ? కరుణాకరి ! శ్రీకరి ! నిన్నే నెఱనమ్మితి ||వన|| (3) సదాదలచితి దాసులకును దాసుడ శంకరి ! మదనాంతకి ! కుమారిని మాద సంపద కాపుదమైనదిగా ? నీపదపద్మము ||వన||

రాగలక్షణము:—22-వ మేళకర్త ఖరహరప్రియరాగజన్యము. షాడవ, వక్రసంపూర్ణ, రాగాంగ ఘనరాగము, ఆరోహణ మందు గాంధార ధైవతములు వర్జ్యములు. దీర్ఘ ఋషభ సాధారణ గాంధార చతుశ్శ్రుతి ధైవతములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ధైవత గాంధారములు కొద్ది ప్రయోగములు గలవి. (పధనిప) ప్రయోగ మిందు తరుచుగా యుపయోగించరు. సమస్త మంగళ ప్రదమైన రాగము ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప|| రి రి గా రి స । స రి - స ని ధా - మ ధ । ని ని పా । రి స ని స । రీ ప మ రీ - గ రి సా
వ న జా స న । విను - త అ అ - న త । వ ర దా - య అ కి ఇ । శ్రీ ఇ ఇఈ - ల లి తా

2. రి రి - రిమమప - రి గ రి స । ని స రీ - సా రి స ని ధ - మ ధ - ని ని సా - రి మ పా । ప ని పా - ప మ రీ - గా రి స
వ న - జఅఅఅ - స అ న అ । వి ఇనూ - తా అ అఅఅ - న త - వ ర దా - య అ కీ । శ్రీ ఇ ఈ - ల అ లీ - తాఅఅ

౩. రి రి - రిమపమ - రి గ రి స । ని స రి - సా రి స ని ప - మ ప । ని స రి మ - పనిసా - రి స । రిసని-సనిపమ-రిగరిస

వ న - జఅఅఅ - న అ న అ। వి ఇనా - తా అఅ అఅ - న త । వ ా ర ా- ద అ ఆ- యు కి । శ్రీఇఇ.లఅలిఇ-త--అఅ

అ॥ స స సా ని ని । ని ప స ని స రి । సా , , స ని । ప మ రి గ రి స

శ న తా ద్రి ని । వ_అ సి ని న ను। రీ ఇ ఇ ఇ ఇ । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ

౨. స స సా ని ని । ప ని ని ప - స ని సి - స రి । సా , , ప ని స రి । స ని - ప ని స ని ప మ - రి గ రి స

శ న తా ద్రి ని। వ అ అ అ- సి ఇ ని - న ను। రీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ । ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ

౩. డిటో । డిటో । సా ,, - నిసరిగరి । సారిస నిసని - సాంరిప మాపమ రిగరిస

డిటో । డిటో । రీ ,, - ఇఇఅఇఇ। ఈఇఇ ఆఇఇ- ఈఇఇ ఈఇఇ ఇఇఇ

౪. స స సా ని ని - ని ని ప మ - ప ని స ని - స రి । రి సా - స ని ప మ పా । ప ని స ని ప మ - రిగారిస ॥౨౪॥

శ న తా ద్రిని - వ అ అ అ - సి ఇ ని ఇ - వను । క టా. క్షి ం ం ం పూ । ... - మఅక్షిఇఇ । వన॥

మ॥ రీ ,,,, ,,,, - రి ప । ప మరి గ రి స ని , ప - ని ని । సా ,,,, ,,,, - ని స । రి గ రి స - ని స రి స - ని ప ని స

రీరిగరిస రి మపనిమప । నినిసా - నిసగరిస - సనిప । సనిసా - పని సససని । పనిసా - సనిపమ - రిగరిస ॥వన॥

చ॥ ప నీ ని ప మ । మ పా , మ - రి గ రి । స రి సా ని స । స రి ని స సా

శ శా ధ ర ణ । శ శా , అ - ధ రి వి । న శ లా గ ను। స ం ం న్నుతా

స స సా ని ని। ని ని ప మ - ప ని స ని - స రి । రి గ రీ - ప రి సా - ని స నీ । ప ని పా - మాపమ - రిగ రి స ॥౨౨॥

శ అం పా ట్టిభ। యు అ అ అ - భ ం ం ం - జ ని । ఇ అలో - ప ల ని । వ రొసే। గ ల దా - శ్రీ ల లి - తాంబిక ॥వన॥

౨, ౩, చరణములను చరణము వలె పాడుకొనవలయును.

45. దేవామృతవర్షిణిరాగము-ఆదితాళము

చరి-సాగ-శుమ-ప-చథ్సైకని

(శ్రీ) త్యాగరాజయ్యగారి కృతి

ఆ. సరిగమనిధనిస
అ. సనిధపమగరిస

ప॥ ఎవరని నిర్ణయించేదిరా ని - న్నెట్లారాధించేదిరా? నరవర ! ॥ఎవ॥

అ॥ శివుఁడవో? మాధవుఁడవో? - కమల భవుఁడవో? పరబ్రహ్మమవో ॥నెవ॥

చ॥ శివమంత్రమునకు మా జీవము, మా - ధవమంత్రమునకు రాజీవము, యీవివరముఁ దెలిసిన ఘనులకు మ్రొక్కెద-
వితరణగుణ! (శ్రీ)త్యాగరాజవినుత ! ॥నెవ॥

లక్షణము:—22వ మేళకర్త ఖరహరప్రియజన్యము. ఉపాంగరాగము. వక్రషాడవ సంపూర్ణము. శుద్ధ మధ్యమ కైశికి నిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. గమకవరిక రక్తిరాగము. నిధసస-నిధధపమా-మనిదనీ-దపమగమా-నిధపమనిధా- పానీ దనిసా - సరిరిసీ - మాపమ-మనిదా - మగమ మొదలగునవి రాగరంజకములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

[ప్రేలిక నాల్గు అక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

ప॥ ,, - ని ధా ని సా - నీ ,, ధ ప మ గ | మా పా ని ధ - ధ ప ధ ని సా నీ | సా ,,,, దా , ని
,, - ఎ వా ర నీ - నీ ,, ర్ణ అ అ అ | ఆ యిం౦౦ - ౦ ౦ చె ఎ ఏ దీ | రా ,,,, నీ , ఇ

సా - ని ధా ని సా - రిగరీసరిసా నీ ధపమగ | మా పా ని ధ - ధ ప ధ ని సా నీ | డిట్టో
ఈ - నె వా ర నీ - నిఇఈఇఇ ఈఈర్ణ అఅఅ | ఆ యిం౦౦ - ౦ ౦ చె ఎ ఏ దీ | డిట్టో

సా - నిదానిసా- రిగమగగ రిరిస నీ ద ప మ గ | మా పా ని ధ ధ ప ధ ని సా నీ | సా దా , ని స ని సా
ఈ - నెవరనీ - నిఇఇఇఇఇఇ ఈర్ణ అ అ అ | ఆ యిం ౦ ౦ ● ౦ చె ఎ ఏ దీ | రా నీ , ఇ ఇ ఇ ఈ

,, - రీ , సా , నీ ,, దపమగ మా	,, గా , రి సా	,, పదూగమా ‖ ని ధ ప మ ‖ని
,, - న్నే , ట్లా , రా ,, ధిం ౦౦ ౦	,, చే ఎ ది రా	,, నరావరా ‖ ని ఇ ఇ ఇ ‖ఎ
అ‖ ,, - ని సా రి రీ - ,,,, స రి స రి గా	గ రి రీ ,, గ రి ని సా	,,,,,, స రి గ రి
,, - ఈ వూ డవో - ,,,, మఅ అఅ అ	అఅ అ ,, ధ వుడ వో	,,,,,, ఓ ఓ ఓ ఓ
సా ని ద - డిటో	డిటో	,,,, ని స రీ గ రి
ఓ ఓ ఓ - డిటో	డిటో	,,,, ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ
స రి ని ద - డిటో	డిటో	,, ని స - రి గ మ గ గ రి రి స
ఓ ఓ ఓ ఓ - డిటో	డిటో	,, ఓ ఓ - ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ ఓఓ
రి నీ ద - దని నిదదా మమ -, దగా - దానీ - దనిసా	ని స రీ - రీ గ రి - సా రి స నీ స ని	దానిధపాధా - ధానీనిసరిస। నిధపమ
ఓఓ ఓ - కమ లఅఅ ధ వు -, దవో - పాఅ - ర అఅ	అఅ అ - బ్రం ౦ - ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ ౦	హ్మాఅఆమాఆ - వోఓనిఇ ఇ। ఇఇఇఇ
చ‖ ,, ప మ దా ,, - పా ద ప మ ప మ ద దా	,, దా , ని - సా స ని నీ	ద ని దా ప ద పా - పమమా ,
,, ఈ వ మం ,, - త్రాఅ అ మఉ ఉ న దూ	,, మా , అ - అ జి ఇ ఈ	వ అ అ మఉ ఉ - మఅ అ ,
,, పా , దా , ని పా - మామగ ప మమా గారీ	గ రి స ని సా , రి గ	మా రి , గ మా గా మా
,, ధా , కా , మంత్రా - మఉ ఉ ఉ ఉ ఉ నాదూ	ఉ ఉ ఉ ఉ రా అజి ఇ	వామూ , ఉ ఉ ఉ ఉ
ని ద దా . ని సా రి రీ - రీ రీ రి స గా	గ రి రీ గ రి ని సా	,,,, ద ని స రి గ రి
యుఇ ఈ - విదా రయా - శేలాని ఇవా	అఅ అ ఘన ల దూ	,,,, బ్రహ్మోత్సు - ఎఎఎ

శ్వనిద - తదాదదా - దనిదాదని దనిపా	ని స రీ సా , ని దా	దాదపాదపమాదనిపా ।నిదపమ ।ని
శతశ. విశారదా -గుణ జ్ఞాత్యిఇఇఇతా	ఇ ఇతి త్యా , గ రా	జాతిఅవిఇఇయాతఅఅఅ ।విఇఇఇ ।ని

చరీ-సాగ-రిమ-ప-చధ-క్రై ని

46. ముఖారిరాగము——రూపకతాళము

ఆ. సరిమపనిధస
అ. సనిధపమగరిస

(శ్రీ) త్యాగరాజయ్యగారి కృతి

ప॥ ఎంతని నే వర్ణింతును శబరీ భాగ్య ॥మెం॥

అ॥ దాంతులు వర కాంతలు జగ - మంత నిండియుండగ ॥మెం॥

చ॥ కనులార సేవించి - కమ్మని ఫలములను నొసగి తనువు పులకరింపగ బా - దయుగములకు (మొ్కి) - ఉదములపతి పముఖంబునఁ - బునరావృత్తి రహితపదమును బొందిన త్యాగరా - జనుతురాలి పుణ్యమును ॥ఎం॥

రాగలక్షణము:—— ఇది 22 వ మేళకర్త ఖరహరప్రియ జన్యము, భాషాంగ, రక్తి, రాగము వక్ర షాడవ సంపూర్ణ రాగము. ఆరోహణమందు గాంధారము వర్జ్యము. చతుశ్రుతి రిషభ శుద్ధమధ్యమ కైశిక నిషాదములు జీవస్వరములు. ఆరోహణమందు చతుశ్రుతి దైవతమును, అవరోహణమందు శుద్ధదైవతమును, సాధారణ గాంధారమును గాగచ్ఛాయ స్వరములు. (పగటి కాలమందు అనగా పుదయం 6 గంటలు మొదలు 9 గంటల వరకు పాడదగినది. (ఈ రాగము 20 వ మేళకర్త నఠభైరవి జన్యమని కొందరు చెప్పుచున్నారు.)

ప॥ మ గ రీ - మా పా - ని ధా ప - ॥ మ ప ధ ప - ప మ గా - రీ సా - ॥
ఎం౦ ం - తా నీ - నె ఏ ఎ - ॥ ఎ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఏ - వా అ -

రీ ,, - మా మా - పా దా - ॥ పా ,,,, - మ ప మ గ రి స
ర్ణిం ,, - తూ నూ - శా బా - ॥ రి ,,,, - భ అ అ అ గ్యఅ॥

మ గ రీ - ప మ పా - స̇ ని ధ ప - ‖ మ ప ధ పా - ప మ గా - రీ సా ‖
ఎం౦ ౦ - త ఆ నీ - నె ఎ ఎ ఎ - ‖ ఎ ఎ ఎ ఏ - ఎ ఎ ఏ - వా ఆ -

రి స రీ - మా పా - ధా సా̇ ‖ స̇ రి̇ మా̇ గ̇ రి̇ - సా̇ ని ధ ప మ ‖
ర్ణిం౦౦ ౦ - తూ నూ - ళా బా ‖ రి ఇ ఈ ఇ ఇ - భా అ అ గ్య అ

ప ధ స̇ రి̇ - మా̇ గ̇ రి̇ - స̇ ని ధ ప ‖ మ ప ధ పా - ప మ గా - రీ సా ‖
మెం౦ ౦ - తా ని ఇ - నె ఎ ఎ ఎ ‖ ఎ ఎ ఎ ఏ - ఎ ఎ ఏ - వా అ ‖

రీ ,, - మా మా - నీ ధా ‖ పా ,, - పా ,, పా ,, ‖మగ‖
ర్ణిం౦,, - తూ నా - ళాబా ‖ రి ,, - ఈ ,, ఈ ,, ‖ఎంత‖

అ‖ సా̇ ,, నీ దా - సా̇ సా̇ - ‖ రీ̇ ,, రీ̇ రీ̇ - రీ̇ గ̇ రి̇ ‖
దాం,, తాలూ - పా రా - ‖ కాం,,తాలూ-జాఅగ

రి̇ స̇ గ̇ రి̇ సా̇ - స̇ ని ధా పా ‖ మ ప ధ ప - ప మ గ రి - రి స రి మ ‖మగ‖
మం౦౦ ౦ ౦ తా - ని ౦ ౦౦ డి ‖ యుం౦౦౦ ౦ - ౦ ౦ ౦ ౦ - ద అ గ అ ‖ఎంత‖

చ‖ ,, - మ ప - ప మ గా - రీ సా ‖ ,, రి మ - పా నీ దా పా ‖
,, - క ను - ల ఆ ఆ - అ రా ‖ ,, నె ఎ - వి౦ ౦ ౦ చీ ‖

,, - రి మా ప దా - నీ దా ‖ సా̇ నీ - నీ దా పా ,, ‖
,, - క ౦ మ్మ నీ - ఫా లా ‖ మూలా - నో°సా గీ

నీ ని ధా పా - మా పా - ప మ గా రీ - ॥ ప రి ప మ గ రి - గ్రి , గ పా ॥
శు అ మా వృా - వృా ఊ - ల అ ఆ శా - ॥ రి ఇ ం ంం చ అ - పా , అ అ

స న్ని ధ్వా - సా రీ - మా పా - ॥ ప ధ స ని - ని ధ ధా పా ,, ॥
దళయా - గామా - లా కు - ॥ (బెంఓఓఓ - ఓ ఓ ఓ క్కీ ,, ॥

నీ నీ - నీ ధా ధా పా - ॥ మ ప ధ ప - ప మ గ రి - మా పా -
ఈశా - కూ లా పా తీ - ॥ స అ ముఊ - ఖ ం ం ం - బూ నా -

,, రి మ పా నీ , ని ధ ధా ॥ సా - సా నీ ధా ధా పా ॥ { మును బొందిన - త్యాగరాజు - నుతురాలి -
,, ఘ న రా అ - వృ ఉ ఊ ॥ త్తి - రా హీ తా పా దా ॥ { పుణ్యమును (అను పల్లవివలె పాడుకునేది)

చరి-సాగ-శుసు-ప-చధ-కై సి. **47. ముఖారిరాగము - ఆదితాళము.** ఆ. స రి మ ప ని ధ స
[(శ్రీ) సుబ్బరాయశాస్త్రిగారి కృతి] [(వేళికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకునేది.] అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఏ మ ని నే - నీ మ హి మ దె లు పు దు న మ్మా ? ॥ఏ॥ అ॥ సా మ జ గా మి ని-సారసలోచని ॥ఏమని॥
చ॥ హరిహరులు - సురముని వరులకు నీదు చరణ మహిమ పొగడుట తరమా - నరుడను నేను పామరుడను దేవి -
వర కాంచి పురాలయ వాసిని-శ్రీ పరదేవత నీకుకుమారుడనమ్మా ॥ఏమని॥ రాగలక్షణము:_ 46 కృతియందున్నది.

ప॥ ,, - నీ ధ - స రీ - మ ప మ ప గా - గ రి రీ రి మ । ప ని - నీ ని ద ధా - స నీ । దా పా , - మ గ రి
ఏ ఏ - మని - నె ఎ ఎ ఎ ఏ - ఎ ఎ ఏ ని ఇ । ఇ ఇ - మ హి ఇ ఈ మ దే । లు పు , - దు ఉ న

గస-రిసన్నిధ్వధా-సరీ-మపపమ గా - గరిరీ రిస । పనినిదధా,రి - సరిగరి । రిసనీదాపా-దసరీ-సనిధప । మగరిస - నీధ ।
అమ్మ-ఎఎఎఎఏ-మనీ-నె ఎఎఎ ఏ - ఎఎఏనిఇ । ఇఇమఅహ,మ-దెఎఎఎ । లుఉఊ ఉపూ-దుఉఊ-నఅఅఅ । మ్మఅఅ-ఏఎ ॥

అ॥ ,, - నీ , ద ధా - పా మ ప మ ప దా । పా , , , , మా । గ రీ - ప మా - ధ ప ।
సా , మ జ - గా అ అ అ మి నీ । రీ , , , , ఈ । ఇ ఈ - ఇ ఈ - ఇ ఇ ।

, మ - నీ , ద ధా - పా మ ప మ ప దా । పా , , , , - ధా । సాం , , ṡ ని ధ ప - మ గ రి స
అ అ - సా , మ జ - గా అ అ అ మి నీ । రీ , , , , - ఈ । ఈ , , ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ
రిమపధ - నీ , దధా - పామపమపధా । సరిగరి - రిసని - ధాపా - మపనప । పా - పమమగ - గరిరిస - రి మ
ఇఇఇఇ - పా , మ జ - గాఅఅఅమినీ । రిఇఇఇ - ఇఇఈ - ఈఈ - ఇఇఇఇ । ఈ - ఇఇ ఇఇ - ఇఇఇఇ - ఇఇ
ప ధ - డి టో । సాం - సాం రి ప సాం - ని ద । పా ప మ - పా మ గ ॥ రి స - స్నిధ ॥
ఇ ఇ - డి టో । సా - అ అ అ అ - ర స । లో ఒ చ - సీ ఇ ఇ ॥ ఇ ఇ - ఏ ఎ ॥

చ॥ ,, - ని ధా - సనీ - ధ ప మా , గ రీ । ,, ని ధా స రీ । ప మ మ గ రి - గ రి రి
,, - మా రి - మాయ - సు ఊ ర , మునీ । ,, వ రు ల కు । ని ఇ ఇ ఇ ఇ - డుఊఊ
పా ,- రి మ ప నీ దా - సాం రి స నీ - ధ ప । ద మ - మ మా - ప దా । పా ,, పా , మ
ఈ ,- చ ర ణ మ హీ - మా అ అ అ - పా జ । గ అ - డు ట - త ర । మా ,, అ , అ
గ రి స - డి టో । డి టో । సాం , , , , ని ద
అ అ అ - డి టో । డి టో । మా , , , , అ అ

పా , - మ ద ప దా - సాం ప ద సాం రీ । , స రీ గ రీ । మా - మ గ రి స - ని ద
అ అ - న రు ద ను - నేనుఊఈపా । ,, మ రు ద ను । దే - వి ఇ ఇ ఇ - వ ర
రీ రి - రి రీ స స - సాం ని ధ - మా ప ద । సాం ని ద పా ప - మ । ద ప ప మ - గా రి స
కాంచి - పు రా ల యు - వా సి ని - శ్రీ ప ర । దే వ త నీ దు - కు । మా అ రు డ - న మ్మ అ

చి॥ రీ , , , , రి గ స రి స ని ధ - స ధ । సా , , సా - స రి । గ - పా ని ధ - పా మ
రా , , , , కొండు వ ద న వి ను - మి క । నీ , , కు - స రి । గ - డై వ ము - గా న
ధ ధా - స రి మ - ప దా స ని ద - ప మ ప ద । స రి గ సాం ని ధ ప । ధ - పామ గా రీ ॥ , స - స్నిధ ॥
వ చా - జ్జ ము ల - స దా వి ను తి - స లి పి తే , న త జ నా ర్తి హా ర । ణ - నీ కె గా త ॥ అల్లి - ఏ ఎ ॥

సరి-సాగ-రిమ-ప-దధ-కై_ని 48. శ్రీరంజనిరాగము - ఆదితాళము ఆ. స రి గ మ ధ ని స

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] [వేలికి నాల్గక్షరముల చొ॥ పాడుకొనేది అ. స ని ధ మ గ రి స

ప॥ మారుబల్క_కున్నా వేమిరా - మా మనోరమణ ॥మా॥

అ॥ జారచోర భజన జేసితినా సాకేతసదన ॥మా॥

చ॥ దూరభారమందు నా హృద - యారవిందమందు నెలకొన దారితెలిని సంతసిల్లినట్టి త్యాగరాజనుత ॥మారు॥

రాగలక్షణము:- 22 వ - మే॥ ఖరహరప్రియ జన్యము, షాడవ వక్రరాగము, పంచమము వర్జ్యము. చతుశ్శ్రుతి ఋషభ, చతుశ్శ్రుతి ధైవతములు, రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది. మ గ రి స - రి గ మ రి గ స - మ రి గ రి స - మొదలగు ప్రయోగములు రాగ రంజకములు. అవరోహణమందు, స ని ధ మ గ రి స అను ప్రయోగము యీ రాగమునకు వెంకటమఖిచే జెప్పబడియున్నది. వాడుకయందు యీ ప్రయోగము సాధారణముగ గవబడుచున్నది.

ప॥ మా , గ - రి గ మా గ - గ రీ రి స గ రి	సా , , , , - స ని	ధ - ని సా , - స రి గ	(1)
మా , రు - బ ల్కా_ఆ - కు న్నా వె ఎ ఎమి	రా , , , , - మఅ	అ - మ నో , - ర మణ	
మా , గ - రి గ మ గ మ - గ రీ - రి గ గ రి	సా , , , , - సా	, - ని స గ రి - స రి గ	(2)
మా , రు - బ అల్కా_అ అ - కు న్నా - వె ఎ ఎమి	రా , , , , - మా	అ - మనో ఒ ఓ - ర మ ణ	
మ గ గా రి - గా మా , _ ద నీ - దాని ద ద మ	మా , , , , - మా	, - గ రి గ రి - స రి గ	(3)
మఅ అరు - బ ల్కా_అ - కు న్నా - వె ఎ ఎ ఎ మి	రా , , , , - మా	అ - మనో ఒఓ - ర మ ణ	
మ గ గా రి - గా మా , _ ద నీ - ధ ని ṡ ని ధ ని	దా , , , , - దా , ని	ṡ-ని సా , _ని ద ని ṡ ని ద	(4)
మఅ అ రు - బల్కా_అ - కున్నా - వె ఎ ఎఎ ఎమి	రా , , , , - మా , అ	అ-మనో , _ర అ మఅ ణఅ	
డిటో	ṡా , , , , - ṡా	ని - ṙి ṡా , ని ద ని ṡ ని ద	(5)
డిటో	రా , , , , - మా	అ - మనో , ర అ మ అణఅ	

(6) మగ గారి - గామా , - దనీ - దనిసానిసరీ । రిగమాగిగ - మగ - గరిరిస - దనిసరి । సనిదనిసా,-నిదనిసనిద॥
మఅ అరు - బల్లా అ - కుస్మా - వెలపిమిషతా । రఅ అఅఅ - అఅ - అఅఅఅ - మఅఅఅ । అఅమఅనో - రఅమఅఅఅ
అ॥ , నీద - నిసా - , సగరిరి - మగరిస । రీ , , - , , , , । సా , , , - సనిసా
, జార - చోరా - అభజన అ - జెఎనితి । నాఅ - అ అ । అ అఅఅ - అఅ అ
స - సనినిద - నీసా , - రిగరీ - రిగమగగరి । రీ , , - , , , , । దా , నిసా , ని - సా , రిగా , రి
అ - జఅఅర - చోరా , - భజనా - జెఎఎఎనితి । నాఅ - అఅ । అ , అఅ , అ - అ , అఅ , అ
సరి - డిట్టో । రీ , , , , - రీగరి । సారిసనీద - నిదనిసగరి
అఅ - డిట్టో । నాఅఅ - సాఅఅ । శేఎఎతాఅ - పఅదఅనఅ
సరి - డిట్టో । రీ , , , , - రిగమా । గరిసగగరిరిస - నిదనిసనిద । మా॥
అఅ - డిట్టో । నాఅఅ - సఅఅ । శఎతిఅఅఅఅ - పఅదఅనఅ । మా॥
చ॥ మామ - ధాధ - నిద - మదనిదనీ - దనిసానిద । మామ గారి - గమగరి । సా , , - నిసరిగ
దూర - ధీర - మం - దుఅఅఅ - నఅఅహ్యాస । యూగనింద - మ ం ం ం । దూతో - నిలకొం
మ - నీదనిసని - సగరీ - రి - మగగరిరిస । రీ , , , , - రీగరి । సారిసనీద - నిదనిసనిద ॥మా , గ॥
అ - దారిదిలసి - సంతసి - ల్లి - నఅట్టఅఅఅ । తా , , , , - త్యాఅఅ । గాఅఅరాఅ - జఅమఅఅఅ ॥మా , గ॥

చరి-సాగ-శుమ-ప-చవ-క్షైని

49. బృందావనసారంగరాగము-ఆదితాళము

ఆ. సరిమపనిస
అ. సనిపమరిగస

[శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి.]

ప॥ సరసీరుహానన శ్రీరామ ! ॥సర॥ అ॥ ధరజా మనోహర ! శంఖచక్రాధర ! ॥ శ్రీకర దానవావిహారణ ॥సర॥
చ॥ వాసవాదిపూజిత పాదసరణా ! వారణారి భంజన నిపుణతరణ వసుదేవ పద్మానఖాముకేశా ! వరద వెంకటేశ ! సర్వేశ ! ॥సర॥

రాగలక్షణము:—22 వ మేళకర్త ఖరహరప్రియ రాగజన్యము ఔడవ రాగము శుద్ధ మధ్యమ కైశికి నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు ఇందు ధైవతము న్నూ ఆరోహణమందు గాంధారము వర్జితములైయున్నవి. మూడువేళల పాడదగినది.

[illegible]॥ ,,, - స ద రి ద రి
,,, - ధ ర నీ ఇ రు

పా ని పా ని ॥ స ద రి స రి
అ మ అ అ ॥ స ర సి ఇ రు

పా ని పా ని ॥ స ద రి స రి
అ మ అ అ ॥ స ర సి ఇ రు

అ॥ ,,, ప ని సాం ని
,,, ధ ర జా మ

రి సాం ॥ సం రి సం ని పా మ
చ క్రా॥ ధ అ ర అ శ్రీ క

చ॥ , , , - ద ప పా ద
, , , - వ స వా ది

ద మ రి గ సా ॥ స ని సా రి మ
చ అ ర అ ణా ॥ వ అ రా ణా ర్తి

రి గ స ॥ ద ని సాం ని
శ ర ణ ॥ వ సు దే వ

రి సాం ॥ సం రి సం ని పా మ
కే శా ॥ వ ర ద అ వెం క

మా , రి
హా , న

స రి మ రి మా రి
హా అ అ అ అ న

పా , ప మ
హ , న అ

పా , సం ని
నో , హా అ

ప ని సాం సం ని
ర అ అ ద అ

మ ద నీ ద
పు ం డా జ

ప నీ ప
భ ం జ

ప నీ సం
పద్మాన

ప ని సాం సం ని
కెఎ శా స అ

గ సా ద ని
న శ్రీ ర అ

గ సా స ని
న శ్రీ ర అ

రి గ సా , స ని। పా ని సా ని ॥ స స
న అ శ్రీ, ర అ। అ మ అ అ ॥ స ర

సాం రీ మం
రా శంఖు

సం ని పా మ । రి గ స ॥ స స॥
న అ వా ది । హ ర ణ ॥ స ర॥

మ రీ రి
త పాద

మ రి ద మ
న ని పు ణ

ని రీ మం
అఖాసు

సం ని పా మ । రి గ స ॥ స స॥
అ అ శ్వే ఎ । ఎ ఎ శ ॥ స ర॥

చరి-సాగ-శుమ-వ-చధ-క్రైని

50. అభోగిరాగము— ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ధ స
అ. స ధ మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ మనసు నిల్ప శక్తిలేకపోతే - మధుర ఘంటావిరుల పూజేమి జేయును ॥మన॥

అ॥ ఘనదుర్మతుడై తా మునిగితే - కావేరి మందాకిని రొంటు బ్రోచును ॥మన॥

చ॥ సోమిదమ్మ సొగసుగాండ్ర గోరితే - సోమయాజి స్వర్గార్హుడౌనా - కామక్రోధుడు తపం బొనర్చితే - గాచిరక్షిం
చున త్యాగరాజ నుత ॥మన॥

లక్షణము:— 22-వ మేళకర్త ఖరహరప్రియ రాగజన్యము. ఔడవ, ఔడవరాగము పంచమనిషాదములు వర్జితములు, శుద్ధమధ్యమ చతుశ్రుతి ధైవతములు రాగఛాయా స్వరములు ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

[ప్రేలికి రెండక్షరములు చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

ప॥ సం ధ మ - మ గ రి - రి గ మా	గ - గ రి - రి స	స ధ సా - రి గ మా
మ న సు - ని ఇ ల్పా- శ అ అ	క్తి- లె ఎ- ఎ క	పొఒ ఓ - తె ఎ ఏ
మ రి మా - ధా మా- ద ధ సా - ధ స	రి - రి గ రి	స రి గ రి - స ద మ ధ ॥ స ధ
మ ధు ర - ఘంటా- వి రు ల - పూ ఊ	జ - ఏ ఏ మి	జె ఎ ఎఎ . యు ఉ ను ఉ ॥మన॥
అ॥గ మ ధ స - ధ స - రి స	స ధ మా - గ మ	ధ స - రి గ రీ
ఘ న దు ఉ - ఉ ఉ - ర్మతు	డై ఇ తా - త అ	ము ని- గి ఇ తే
గ రి - స రి గా రీ - రి సా స ధా	ధ స - రి గ	రి - స ద మ ధ ॥ స ధ
కా అ- వె ఎ ఏ రి - మ ం ద అ	కి ని - రొంటు	బ్రో-చు ఉ ను ఉ॥మన॥
చ॥ మా మ మ గ రి గ - మ ధ	మ - ద స ధ	మా- మ గ రీ
సో మి-ద ం ం మ్మ - సొ గ	సు - గ ం డ్ర	గో - రి ఇ తే
రి గ మా గా - గ రి రి స సా - స ధ సా	రి గ మ గ - గ రి రి స -	రి గ మా
సో-ఓ మ - య అ అ అ జి- స్వ అ అ	ర్గ అ అ అ - ర్హు ఉ ఉ ఉ -	డౌ ఉ నా

గా - మగ మా దా - ద ప | ధ మా - ధ | సా - రి గ రి
శా - మ అ అ క్రో - ధుడు | త పం - బో | న - ర్చితె
సా రి - స రి గ రి - ధ స రి | స రి గా - మ గ గ రి | సా - స రి - ద ప మ ద॥ పధ
గా చి - ర అఅ అ - త్యుంచు | న అ అ - త్యా అ గ అ | రా - జ అ - ను ఊ త అ॥ మన

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని. 51. హంస్వని రాగము - ఆదితాళము. ఆరో. సరి గ ప పధనిస
అవ. స సీ ధపమాగరీస

[శ్రీరామనాథపురం శ్రీనివాసఅయ్యంగారికృతి]

ప॥ శ్రీ రఘుకుల నిధిం - శ్రితజన పరిపాలం - చింతయామ్యహం - సతతం శ్రీరామం ॥శ్రీరఘు॥
అ॥ నీ రాజ దళ నేత్రం నిరుపమ సుచరిత్రం - నిఖిల భువన పవిత్రం - నిజభక్త పాల గాత్రం ॥శ్రీరఘు॥
చ॥ దశరథ రాజకుమారం - దశముఖ రిపుసంహారం - దనుజవనోద్ధారం - కౌసల్యా కుమారం - కమలపతి హృదయా విహారం - పరమదయాకరం వీరం - పాకారివినుత పాదం - పతి శ్రీనివాసానతిం ॥శ్రీరఘు॥

రాగలక్షణము :— ఇది, 29 వ మేళకర్త జన్యము. వక్రసంపూర్ణము, చతుశ్రుతి ఋషభ, శుద్ధమధ్యమ కైశికీ నిషాద ములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు - అన్ని వేళలయందు పాడదగినది. రీగసా - పమా గమా-రిగామా - పానిధమా - పనిగని పానిధమా - మగపమా - పమాగరి - సగరిగమాగరి - గరినిసా - మొదలగునవి రాగరంజకములు. (జేలికి 4, ౦౦, చా. పా)

స॥ సాపాసానీ - సారిస - నిధపా - ధపపమ । పసపాసనీ - నిధాప - ధనిధప । మగ మపధప - పమగా - రిస్ని
శ్రీరఘుకు - లఅఅ - అఅని - ధి ౦ ౦ ౦ । శ్రీతజాఅఅ - నఅఅ - పఅరిపా । పా అ అఅఅఅ - అఅఅ - లం
సాపాసా - నిసరిగరి - సారిసనిధ - పాధపపమ । పధనిస రిగరిసా రిస-నిధపా-ధనిధప మగగా-మపధప-పమ గా రీ
శ్రీరఘు -కుఅలాఅఅ-అఅఅఅఅ- నీ ధి ౦ ౦ ౦ । శ్రీతఅజాఅఅఅఅఅ-నఅఅ-పఅరిఇ-పాఅఅ-అఅఅఅ- అ అ లం
స - రిగ మా - పా - ధ ని ధ ప - మగగా మపధప - పమగా రీ । సన్నిసా , , న్ని స । రీ , గ మా - మగగా గరిరీ
౦ - చిం త -యా - అ అ మ్యఅ - హా ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ - ౦ ౦ ౦ ౦ । స త తం ఊ శ్రీ రా , అ అ - ౦౦౦ మం౦౦
రిస-రిగ మా-పా-ధనిధప-మగగా-మపధప-పమగా రీ । సన్నిసా , , పమపా । పనిస-పధపమగ - మపధప పమగరి ॥సాపా॥
౦౦-చిం త-యా-అఅమ్యఅ-హా౦౦-౦౦౦౦-౦ ౦ ౦ ౦ । సతతం ఊ శ్రీ రఘు । రఅఅ-అఅఅఅఅ- అఅఅఅ మం౦౦౦ ॥శ్రీర॥

అ॥ పా మా పా స ని - నిధ ధా - నీ సాంరి స - నిధ - నీ సా । నిసాని - సరీస - రీగరి సా । నీ సాంరిస నిధ - పా , ని ధామా
నీ ఈ రా అ అ - జ అ అ - ద శాఅఅ - అఅ - నే త్రం । నిఈఇ - రుఊఊ - పఅ అ మ । మా చాఅఅఅ - రి ఇ ఇ త్రం
డిటో - డిటో । ని సా ని - సరీస - రి మ గ రి సా । డిటో
డిటో - డిటో । ని ఇ ఇ - రుఊఊ - ప అ అ అ మ । టో
డిటో - డిటో । నిసాని-సరీస-రిగమాపమ గరిసా । నిసరీగరిసా రిసనిధ-పా, నిధామా
డిటో - డిటో । నిఇఇ-రుఊఊ-పఅఅఅ-మఅఅ । మాచాఅఅఅఅ-రీ ఇ ఇ త్రం
పమపధనీ-ధనిసాసా-నీసాంరిసనిధ-పాధపపమ । పమపధనిధ - పనిధప - మగగా - మపధప - పమగా - రీ సమగరి
నిఖిలఅఅ-భువ వనా-పవిఇఇఇఇ- ఈ త్రం౦౦౦ । నిజశ్యామ అఅ-మఅఅఅ - అఅఅ । గఅఅఅ - అఅఅ - అ త్రం౦౦
చి॥ పా , పా మ ప ని ధ మా ప ని ధా ని । సా , రీ సా ని । ధ పా - మ ప మ గ రి
సా , రి గ మ - ప మా గ రి స-రిగామ- పా , - స్రీ స రి గ । మ ప ని ధ మ గ రి స్రి
స సా - స పా - ధ సా - నీ ధ ని - స రి స । గ రి స - ని రి స రి ని । రి సా - ని ధ ప - మ ప
ని ధ ని స - రి గ మ - రి గ రి - స ని రి స రి ని । సా - ప మ ప స ని స । ప ధ - మ ప మ - గ రి స్రి ॥శ్రీర॥
చ॥ స స సా సా సా - పపపా - పధపానిధమా । ప మ-పధనిధ - పనిధప - మగగా । పధపపమ గా రీ- సమగరి
ద శ ర ధ రా - జకుమా -అఅఅ ర౦౦ । ద శ-ముఊఊఊ-ఖ [illegible] -రి ఇ ప్ర । ౦౦ ౦ ౦ ౦ ౦ వా రం౦౦౦
స స సా సా సా - పపపా - పధపానిధమా । పమ పనిధా - ధనిధని-పధపధ । మపమప మగ- రీగమ - గరి
ద శ ర ధ రా - జకుమా - అ అ అరం౦ । దశ ముఊఊ- ఖఅఅ-రిఇప్రు । స ౦ ౦ ౦ ౦ ౦- వాఅఅ- రం
గ గ గా మా - ప ని ధ ప - మ గ మ పా మ - గ రి - స మ గ రి । సా , - రి గ మ పా । పమగరి-గమపమ పాపా
ద ను జ మ - నో ఒ ఒ ఒ - హా అ అ అఅ - అఅ - ర ౦ ౦ ౦ । ౦ ఊ - త అ అ వ । త్రఅయఅ-విఇఇఇ హారం
ప మ ప ధ నీ - ధా ధ ని సా రి స ని ధ నీ - సా సా । ని సా ని - స రీ స - రీ గ రి సా । నీ సాంరిసనిధ పా ని ధా మ
వ శు వ అ అ- తీ హృదయాఅఅ ని ఇ ఈ - హా రం। వర అ - మ అ అ-దఅ అ యా । శ రం౦౦౦౦వి- ర ౦ ౦

ప మ ప ధ నీ - ధ ని స్రా సా - నిని సాశ్శని ధ పా - ధ ప ప మ । పమ - పధనిధ - పనిధప - మగ గా । మపధప
శా అ కుఅ అ - అ అ అ రి - వినుతా అఅఅఅ పా - ద ం ం ం । ప తి - శ్రీఇఇఇ - నిఇఇఇ - వఅ అ । నఅఅఅ
ప మ గా - రీ - ప మ గ రి ॥ సా ॥
అ అ అ - ను - తం ం ం ॥ శ్రీ ॥

52. మధ్యమావతిరాగము-ఆదితాళము

ఖరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కై సి

ఆ. స రి మ ప ని స
అ. స ని ప మ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] [శ్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది]

ప॥ వినాయకునివలెను బ్రోవవే నిను - వినా వేల్పులెవరమ్మ ॥వినా॥

అ॥ అనాథరక్షకి శ్రీకామాక్షి సుజనాఘమో - చని శంకరి జనని ॥వినా॥

చ॥ (1) గరాధమౌలవను వరాలొసగను.దరాముఖై భూసురాది దేవతు - లురాయడిని జెందరాదు దయజూ-డరాదా
కాంచీపురాదినాయకి ॥వినా॥
(2) పితామహుడు జనహితార్థమై ని - న్నే తా తెలియ వేడ తాళిమిగల య - వతారమె త్తికను తాపసము
చే - య తాళజాలము నతా ర్తిహారిణి ॥ వినా ॥
(3) పురాణి దయచే - గిరాలు మాకని - కిరాజేసి బ్రోచు రాజధరి త్యా-గరాజుని హృదయ
సరోజ మైత్రి-సహోదరి పరాశ క్తినను ॥వినా॥

రాగలక్షణము :- 22. వ మే. ఖరహరప్రియరాగజన్యము. భాషాంగ, ఔడవఔడవ రాగము. గాంధారధైవతములు వర్జితములు. చతుశ్రృతి ఋషభ శుద్ధమధ్యమ కైశికినిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. గమక, ఒరికర క్తిరాగము. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది. 28-వ మేళకర్తయని కొందరి మతము. ఈ రాగమును సురరాగమని చెప్పియున్నారు. ఆకాలమందు ఇతరరాగములు పాడుటవల్ల గలిగెడు దోషములను పోగొట్టి శుభములు నిచ్చునని పూర్వీకులవల్లదెలియుచున్నది.

| ౦ ౦ | ౦ ౦

చ॥ రి మా ప - ప ని స రి । స - సా ని । పా ప మ ॥ ప ని సా - ని - ప మ రి స । రి మ ప మ రీ । సా , ,
వి నాయ- కు ని వలె । ను -బ్రో వ । వే ని ను ॥ వి ఘ నా - వె . ఎ ల్ల వె ల్వ । ర ౦ ౦ ౦ ౦ । మ్మా , ,
డిట్టో డిట్టో డిట్టో ॥ డిట్టో । రిమపని-సరిమరి । సనిపమ. రి మ రి స
డిట్టో డిట్టో డిట్టో ॥ డిట్టో । ర౦ ౦ ౦-౦౦౦౦ । ౦ ౦ ౦ ౦-మ్మా ఇా ఇా ఆ
డిట్టో । డిట్టో । పా,నిపమ ॥ డిట్టో । మరిపమ-నిపస్సని । డిట్టో ॥ రిమా॥
డిట్టో । డిట్టో । వె,ఎ-నిను ॥ డిట్టో । ర ౦౦ ౦-౦ ౦ ౦౦ । డిట్టో ॥ వినా॥

అ॥ ప నీ స - సా రి ని । సా , , । సా , , ॥ ప నీ స - స రి స ని । సా , ని । ప - నీ స
అ నాథ - ర క్ష కి । శ్రీ , , । ఈ , , ॥ అ నాథ - రాఅక్ష కి । శ్రీ , కా । అ - మా క్షి
ప నీ స - రీ స రి । మా , స రి । స ని పా - ని స ॥ పనిసా - స నిపామ । రీ - మపనిస । సని - పమ - పమరిసరిమా॥
అనా థ - రాక్షకి । శ్రీ , కాఅ । అ అ మా - అ క్షి ॥కుజనా - ఘ అమోచ । నీ - శ ౦క అ । ఇ - జ అ - నఆసిఇవినా॥

చ॥ ప పామ - ప ని సా । స రి ని స , ని । ప మ రీ - స స ॥ ని స రి మా , ప మ రి - సా స । రీ మ ప । ప ని పా
శ్రీ రాణి - దయ చే । గి ఇ ర అ , ౦ు । మా అఅ - కు ని ॥ కి ఇ రా అ , జె ఎ ని - బ్రోచు । గాఅ జ । ధ ర శా
ని మా ప - ని స రి స । ని స రీ మ రి । రి సా - స ని ॥ ప - నీ స - స ని ప మ । ప ని సా - ని । ప మా - రి స॥రిమా
గ రా జా - ని-హృదయ।న అతా ఒ ఒ । ఒ జ - మొవె ॥ ఎ - లైన - సొఒ ద రి । వ అ రా - శ । అ క్షి - నను॥వినా

(1, 2 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనవలయును.)

చరి-అంగ-శుమ-వ-చధ-కై ని.

53. మధ్యమావతిరాగము-రూపకము

ఆ. సరిమపనిస

[జీవిగానసుధాకర శ్రీ ఓగిరాల వీరరాఘవశర్మగారి కృతి] రాగలక్షణము:—52వ కృతిలోనున్నది. అ. సనిపమరిస

ప॥ విడిచి కుక్షింపకె మనసా దు - ర్విషయాదులపై మోహము ॥విడ॥
అ॥ అదవిచరించు మృగ పమ - నదతలపైగల తమకము ॥విడ॥

చ॥ కామకామాహాలోభములు - కలకాల మీ భవకాననమున - కామినీమణిపై సపత్నీ - కాంత్రులుండుగ నేరక మరి -
-- సోదరివయి బహు దుర్గుణ్మ-హామూలజిక్కి- సొలసిన నిను కామరిపు సతీమణి రొుటు-గాచును రాఘవునివలెను॥విడ॥

పల్లవి॥ రి రి - రి రి రీ । ప మ రీ - రీ రీ సా ,, ॥ రి రి - రి రి రి మ ప ని । ప మ రీ - రీ రీ సా ,,
వి డ - చిముఖం । వ అ నే - మన సా అ ॥ వి డ - చిముఖ ం ం ం । వ అ వే - మ న సా అ
రి రి - రి రి రి మ ప ని । ప ని ప మ - రీ రీ సా సా ॥ రి మ - పా ని స । ప ని సా - స ని ప మ రీ సా
వి డ - చి ముఖ ం ం ం । వ అ వెఎ - మన సా దు ॥ ర్వ్యస - యా దు ల । పై ఇ ఈ - మెంబ ఒ ఒ హాము
రి మ - ప ని స రి । సా - స ని ప మ - మ రి సా ॥ రి మ - ప ని స రి । మ రి స ని - ప ని స ని - ప మ రి స
ర్వ్యస - యఅదు ల । పై - మెంబ ఒ ఒ - హాఅ ము ॥ ర్వ్యస - యఅ దుల । పై ఇ ఇ ఇ - మెంబ ఒ ఒ - హాఅ ముఈ
రి మ - ప ని స రి । మ రి స స - ని ప ప మ - రి మ రి స ॥ రి రి ॥
ర్వ్యస - యఅ దుల । పై ఇ ఇ మెం- ఒ ఒ హాఅ - అముఈఈ ॥ విడ ॥

అ॥ ప ప - ని స రీ । స రి మ రి - రీ రీ - సా సా ॥ ప ప - ని స రీ । స రి ప మ - రీ రీ - సా సా
అ డ - వి చ రిం। చుఈఈఈ -మృగ - స మ ॥ అ డ - వి చరిం । చుఈఈఈ -మృగ - స మ
రీ రీ - సాసని - పనిసా । సనిపమ - నిపమరి - మరి రి స ॥ రీ రీ - సాసని - ప నిసరి । మరిసని - సనిపమ - రిమ రి స
న డ - త లఅ - పైఇఈ । గఅలఅ - తఅమఅ - కఅముఈ ॥ న డ - త లఅ - పైఇఇఇ । గఅలఅ - తఅమఅ - కఅముఈ
రీ రీ - సా స ని - రి మ ప ని । స రి మ రి - స ని ప మ - రి మ రి స ॥ రి రి ॥
న డ - త లఅ - పై ఇ ఇ ఇ । గ అ ల అ - త ల మ అ - క అముఈ ॥ విడ ॥

చ॥ పా - ప పా ప । మ ప ని ప - ప మ రీ - రీ మ రి ॥ ప మ రీ - రీ మ రి - మ రి స స । ని స రి స - ని స రి స రీ రీ
కా - మమోహా । లోఒ ఒ ఒ - భ అ ము- ల క ల ॥ క అ అ - ల మి ఇ - ఇ ఇ భ వ । క అ అ అ - న అ నఅమున
మరిసని - పా రిమ - పాపమ । పనిసా - సనిరిస - నిపపమ॥ పనిసా - సాసనిపామా - మపనిప - పమరీ - రిసరీ
కఅఅఅ- మినిఇ - ఈమణి । పైఇఈ - సఅపఅ -అఅత్నిఇ॥ కాంం - త్రులు ఈ డు గ - నెఎఎ - రఅక - మఅరి

నినిపప - మరి ప మ - రిసా । న్రిసరిస - నిప్రని స - రి సరిరి॥ పాపని-సరిసరి - సనిపని । సానిప-మానిప-మమరిస ॥౧౧॥

సాటిమరి-దయిబహు-దుర్గ్రా।హాములజి-ఇక్కె-సాల-నీననిను॥ కామరి-పుసతిఇ-మణివటు। గా-చును-రాఘవ నివలెను ॥విడ॥

చరి-అంగ-శుమ-వ-శుధ-కైని.

54. చారుకేశి - ఆదితాళము.

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స.

అ. స ని ధ ప మ గ రి స.

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి.] (పేలికి రెండక్షరములచొప్పన పాడుకొనేది.

ప॥ ఆడమోడి గలదా? రామయ్య! మాట ॥ ఆడ ॥ అ॥ తోడునీడ నీవేయనుచు సద్భక్తితో గూడెనీ, పాదము బట్టిన మాట ॥ఆడ॥ చ॥ చదువులన్ని జదివి శంకరాంశజుడుద్భవుడాగ సంభవుడు మ్రొక్కి కదలు తమ్ముని బల్కఁజేసితివి గాకను, త్యాగరాజు యాడిన మాట ॥ఆడ॥

రాగలక్షణము :— 26-వ మేళకర్తరాగము. సంపూర్ణరాగము. సర్వస్వర గమకవరికరక్తిరాగము. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప॥ పా ద పా మ గ రి । గ సా స । రి గా మ ॥ పా ద పా మ గ రి । గ సా స । రి గ మ పా మా

ఆ డ మో డి గ ల । ద రా మ । య్యమాట ॥ ఆ డ మో డి గ ల । ద రా మ । య్యమఅ ఆ టా

ప ద నీ ద పా మ గ రి । గ సా స । రి గ మ పా మా ॥ ప ద ని స ని ద ప మ గ రి ॥ గ సా స । డి టో

అ అ ఆ డ మోడి గ ల । ద రా మ । య్యమఅ ఆ టా ॥ అ అ ఆ ఆ డ అ మో డి గ ల । ద రా మ । డి టో

ప ద ని స రీ రి స ని ద పా - మ గ గ రి । గా , మ గ రి పా । రి గ మ పా మా । ॥పా॥

అ అ అ అ డా మొ ఒఒ డి - గ అ ల అ । దా , ర అ అమా । య్యా మ అఅటా । ॥అ॥

అ॥ , ప దా ని దా నీ సా	, , , ,	, నీ దా పా
, తోడు ని డా నీ డ	, , , ,	, రా అ మా
, మ - ప దా ని దా నీ సా	, ద ని సా	, నీ దా పా
, అ - తోడూని డా నీ డ	, ఎ ఎ ఏ	, రా అ మా
, మ - ప ధా ని ధా నీ సా	, ధ ని సా ధ ని	సా రి స నీ స ని ధా పా
, అ - తోడూని డా నీ డ	, ఎ ఎ ఏ ఎ ఎ	ఏ ఎ ఎ ఏ ఎ ఎ రా అ

, మ - ప ధా ని ధా ప ని సా	ప మా గ రీ	మ గ గ రి సా
, మ - తో డూ ని డా ని ఇ కే	యమూము సా	ద్భుత అ అ ట్టి
ప రీ . గ రి ప స ని ధా ని స	ప ని ధ ప మ	ప ధ నీ , ధ ప మ ‖పాద‖
తా ఒ - ఒగు డి ని ఇ ఈ ప ద	ముఈఈ బ ట్టి	న అఅ అమ ఆ ట ‖అడ‖
చ‖ , - ప పా ధ పా మ గ రి	గ సా రి	మ గ గ రి సా
, - చదూ వు లా న్ని జది	వి ళం క	ర ం ం ం క్షో
, - స ని ధా ని సా	, మ గ రి	మ గ గ రి సా
ఓ-ద్భు వు డా గ సం	ం భ వుడు	[ము ఒ ఒ ఒకా

కదలం తమ్ముని బల్కఁజేసితివిగాకను త్యాగరాజు యాడినమాటలాడ‖ (అను పల్లవిరతె పాడుకొనేది.)

27 వ మేళకర్త, సరసాంగి జన్యం 55. నళినకాంతిరాగము:—ఆదితాళము ఆ. సగమపనిస

చరి–అంగ–శుమ–ప–శుధ–కాని. [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. సనిపమగరిస

ప‖ మనవి యాలకింపరాదఁటే - మర్మమెల్లఁ దెల్పెద నే మనసా ‖మనవి‖

అ‖ ఘనుఁడైన రామచంద్రుని - కరుణాంతరంగము దెలిసిన నా ‖మనవి‖

చ‖ కర్మకాండ మతాకృష్ట భైభవ - గహనచారులై గాసిఁ జెందఁగఁ గని మానవ అవతారుఁడై - కనిపించినాఁడే యతఁడే త్యాగరాజు ‖మనవి‖

రాగలక్షణము:— ఇది 27 వ మేళకర్త సరసాంగి జన్యరాగము. వక్రషాడవరాగము ఆరోహణమందు ఋషభము వక్రము. ధైవతము వర్జ్యము. అంతరగాంధార శుద్ధమధ్యమములు, రాగఛాయాస్వరములు ఎల్లప్పుడు పాడదగినది. త్రిశలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది

ప‖ , , , - గ రి మ గ - రీ స	గా , - రి	మా , - గ రి
, , , - మ న వి ఇ - యాల	కి ం - ప	రా , - దఅ

మా , - గ రి 2
రా , - ద అ
మా , - మ ప 3
రా , - ద అ
మా , - మ ప
నే , - మ న
మా , - గ రి । పా ,
రా , - ద అ । జే ఎ
రి మా మ
ం ం ద్రు
గ రి - సారిస । పనిసా ॥ గరి ॥
ముదా- లి నిఇ । నఅనా ॥ మన ॥
మ పా - ని ప
ష్ఠ లై - భ అ
మ పా - మ ప
ని జెం - ద అ
రి మా మ
వ తా రు
నీ - పామ । మగగ రి రీ ॥ గరి ॥
జే - త్యాగ । రాఅఅఅజా ॥మన ॥

డిట్టో
డిట్టో
గ రి గా - రి
కిం ం - ప
రి స సా - గ రి
దా ఎ ఏ - ల్పద
గా , రి
కిం ప
స ని నీ - గ
రాఅమా- చ
గ రి రీ - మ
ర ం ం - గ
ప మ మా - గ రి
మ అ తా - కృ
రి స సా - గ రి
లైఇ ఈ - గాఅ
సా రి స సా - గ
నా అ అ అ - అ
రీ , రీ , - ని స
నా , డే , - న తే

మా , - గ రి మ గ - మ గ రీ సా
జే , - మ న వి ఇ - యఅ అ ల
పా , - ప మ మా - మ గ గ రి సా
జే , - మ న వి - యఅ అ అ ల
నీ , - ప మ మ గ గా రీ
జే , - మ గ్మ్రొంఎ ఏ ల్లా
నీ , - ప మ మా - మ గ రీ సా
నాఅ- మ న వీ - య అ అ ల
అ॥ , , , - ప ని సా ని
, , , - ఘను డైన
మ గ గా - గ రి మా - మ గ గా గా
ని ఇ ఈ - క అ రు - ణాం ఈ అ
చ॥ , , , - ప ప - మ ప సీ పా
, , , - క గ్మ్ర- కాం ం ద
మా , - ప ని పా - మ గ రీ రీ
వ అ - గ హా న - చాఅ అరు
నీ , - ప ని సా ని
గా, - గ ని మా న
మ గ గా - రి మ మ గ గా రీ
డైఇ ఈ - క ను నీ ం ం చి

ప|| ద ని సా - స ని ని ద ప మ
వి న శా - అ అ అ అ సు త

ని ధ ని సా - , ,
వా హ న నా - ఊ ఊ

ద ని సరిస - స నిదని - ప మ
వి న తఅఅ - అఅఅఅ - సు త

ని ధ ని సా - ని స రి గ
వా హ న నా - కో ం ం ం

ద ని - రిసనిద - సనిదప - ని ద ప మ
వి న - తఅఅఅ - అఅఅఅ - సుఊ త అ

ని ధ ని సా - సరిగమ
వా హ న నా - కోంంం

నిదని - సరిగామగ - రిగరిసారిస - నిదపమ
విఇన - తఅఅ అఅ - అఅఅఅఅఅ - సుఊతఅ

సనిధా - ని సా - రి గ మ ప
వాఎడ - లే నా - కో ం ం ం

ప ద నీ - దనిసా - సనిరిస - ని ద పా
వ అనా - జఅఅ - అఅఅఅ - అ అ స

సరిగా - గమగరి - గరిసా - స ని రి స
సఅన - కఅసఅ - నఅది - ముఊనుఊ

ప ధ ని ధ - ధ ప మ గ
వ అ అ అ - మా అ ను ఊ

ని స రి గ - మ ప ధ ని
కో ం ం ం - చి ఇ ఇ ఇ

ప ధ ని ధ - ధ ప మ గ
వ అ అ అ - మా అ ను ఊ

మ ప ధ ని - సా , ని
ం ం ం ం - చీ ఇ ఇ

ప ధ ని - ప ధ మ - గ మ
వ అ అ - మా అ అ - ను ఊ

పా - ధ ని - సా , ని
ం - చిఇ - ఈ ఇ ఇ

ప ద ని స - ధ ప మ గ
వ అ అ అ - మా అ ను ఊ

ద ని స రి - సా , ని
ం ం ం ం - చీ ఇ ఇ

ప ధ నీ - ధ ని
న అ అ - అ గి

ని ద పా - ప ద ని స
లుఊ ఊ - బొఒ ఒ ఒ

రి గ మ గ - గ రి సా 1
దైఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఈ

స ని రి స - స ని ధ ప
వ అ ర అ - దు ఊ దు ఊ

రి గ మ ప - గ రి సా 2
దైఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఈ

రి స ని ధ - స ని ధ ప
వ అ ర అ - దుఊదుఊ

రి గ మ ప - గ రి సా 3
దైఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఈ

రి స ని ద - స ని ధ ప
వ అ ర అ - దుఊదుఊ

రి గ మ గా , మ - రి సా 4
దైఇ ఇ ఈ ఇ ఇ - ఈ ఈ

రి స ని ద - స ని ధ ప
వ అ ర అ - దు ఊదుఊ

స రి గా మ గ - రి గ రి సా
సుఊ రా అ అ - అ అఅ లా

రి గ రి సా రి స - సనిదప||దని||
గాఅఅ అ అ అ - దఅఅఅ||విన||

చ॥ , ద నీ , ధా - ని ద ధ ప - దా
, నె ర అ వై - శ అ అ అ - అ
మా. నిదానిపా - మదపమ - గ రి స
అ - జనకరు - లుఉదఅ - అ అ అ
ద ప - ధ నీ , సా - సససా - స
ఒ ఒ - పు ర అద్యా - రముల - చ
స రి గా - గ మ గ రి - గ రి సా - స ని రి స
వ అ రా - త్య అ అ ఆ - అ అ గా - ర అ అ అ

, - ప ధా ని సా
అ - ఖా ఓ త్న వ
, - స రి గ మా
, - యిం చి నా
స రి గా - మ గ
ర అ అ - చ ర
ని ద పా - ప ద ని స
అ అ జా - ను ఉ ఉ ఉ

స ని ని ద - ధా ని ద పా ధ ప
ఉ ఉ న అ - ళ అ అ తా అఅ
ప ద - నీ స స - స ని
. . న - ప ర్చ ము - గొ ఒ
రి గ మ గ - గ రి సా
ఎ ఆ ఆ ఆ . డ ఉ ఉ
రి స రి సా రి స - సనిదప॥దని॥
తో - ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ - డుఉ ఉ ఉ॥వెన॥

చరి-అం క-శుమ-వ-చక్ర-క్తై ని.

57. హరికాంభోజిరాగము-రూపకతాళము.

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ ఒకమాట - యొకబాణము - ఒకపత్నీవ్రతుఁడే మనస ॥ఒక॥ అ॥ ఒకచిత్తముగలవాఁడే ఒకనాఁడును మరువకవే ॥ఒక॥

చ॥ చిరజీవత్వము నిర్జర - వరసౌఖ్యమొసంగునే - ధరఁబరగే దేవుఁడే - త్యాగరాజ వినుతుఁడే ॥ఒక॥

రాగలక్షణము : 56-వ కృతిలోనున్నది.

ప॥ ప ప ధా ని ధ । ధ ని - స ని నీ - ధ ప । గ మ ప ధ - ధ ప మా । ప ధ ని - స ని ధ ప మా
ఒ క మా అట । యొక - బ అ అ - ణము । ఒ క ప అ - త్నీ ఇ ఈ । వ్రతుఁడే - మ అ న అ సా
ని ధ పా - ధా ని ద । ప ధ ప ధ నీ ధ ప । మ గ - మ ప ధ ని - సా । స ని రి స ని ధ - ని స ని ధ ప మ
ఒ ఒ కా - మా అట । యొఒ క అ బాణము । ఒ క - ప అ అ అ - త్నీ । వ్రతుఁడే ఎ - మ అ న అ స అ

అ॥ ధ ని స ని ధ ప । ధ ని స ని సా । ధ ని - ధ ని స ని ధ ప । ధ ని - ధ ని స రి - సా
ఓ క చి ఇ త్తము । గ ల వ అ డే । ఓ క - చి ఇ ఇ ఇ త్తము । గ ల - వ అ అఅ - డే
ధ ని - ధ ని స ని - ధ ని । స రి స ని స రి సా । ధ ని స రి - రి గ మా - గ రి । స రి-గ రి సా - ని ధ ప మ
ఓ క - చి ఇ ఇ ఇ - త్త ము । గ ల వ అ అ అడే । ఓ ఓ క అ- న అ అ - డు ను । మరు- వ అ కా - వె ఎ ఎ ఎ

॥ పప ధని సా - సని ధా । నిధ నీధ ని । సరి గరి సని । ధని సని ధప
క్షీర బిధ శా - వళ అ । త్వము నీర్జర । వరసౌఖ్య మిం । సం గ అ ని ఎ
ధని ధని సని ధప । సరి - సని సరి - సా । ధని సరి - రిగ మా - గరి । సరి - గరి సా - నిధ పమ ॥ పప
ధర బల అరణ గాఏ । రాఏ - వృఊఊఊ - డే । త్య అ అఅ - గ రా - జఅ । వినుతుఊఊ - డఏ ఏ ఎ ॥ ఒక

చరి-అంగ-శుమ-వ-చధ-కైని. 58. హరికాంభోజిరాగము - ఆదితాళము ఆ. సరిగమపధనిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] రాగలక్షణము:—56-వ కృతియందున్నది. అ. సనిధపమగరిస

ప॥ దినమణివంశతిలక । లావణ్య । దీనశరణ్య । ॥దిన॥ అ॥ మనవిని బాగుగ మదిని దలంచుచు చనువున న్నేలు చాలగాజాలు ॥దిన॥ చ॥ సార్వవినుత । నను సంరక్షింపను గర్వముయేల గాచువారెవరికి నివి కారగుణ । నిర్మలకర ధృతపర్వత । త్యాగరాజ సర్వస్వమా ॥దిన॥ [(కేలికి నాల్గక్షరములు చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

ప॥ ,, సనీద పా - పమగరి మగగరి	సా , - సరిగమా	మగరీ , - రిగమప
,, దినామ ణీ - వం ం ం ం ం ం ం	శా , - తిలకలా	వం ం , - ణ్యఅఅఅ
దని-సనీ దపమ - గామపదపమగ-పమమగ మగగరి	డిట్టో	డిట్టో
అఅ-దినా మణిఇ - వ ం ంం ంంం-ం ం ం ం ం ం ం ం	డిట్టో	డిట్టో
,, - సనీ దపమగా - రిగమపధనిదప - పమగరిమగగరి	డిట్టో	డిట్టో
అఅ - దినామణిఇఈ - వం ం ంంం ంం - ంం ంం ం ంంం	డిట్టో	డిట్టో
డిట్టో - దపపమ మగగరి	డిట్టో	రీ గా , మ పా ధా , ని । సా
డిట్టో - ం ంంం ంంంం	డిట్టో	వంణ్య, అ అ అ , అ । అ

,, - పా , ద నిదపా - మపమదపమగారీ మగగరి । సా ,,,, మగరిస।రిగమపధనిసరి - గమగరిసనిధప । మపధని । సనీ ।
,, - దీ , ఇ ననశా - ర ం ం ం ం ం ం ంణ్యఅఅఅ। అ ,,,, అఅఅఅ,అఅఅఅఅఅఅ-అఅఅఅఅఅఅఅ। అఅఅఅ । దినా।

అ॥ ,, - మ నీ ద నీ - సా దా , ని స ని సా	,,, - స రి మ గా	మ గ గ రి సా , రి గా
,, - మసా వి నీ - బా ఆ , అ ఆ గు గా	,,, - మది ని దా	అ ం ం ం ం , చుమా
,,, - మగరిసా - నిసనిరిసనిదా దా ,ని సా	,,, - నీ ద పా	ప మ గా రిగమప । ధ ని-సనీ॥
,,, - చనువున -న్నైఎఎఎంఊఊఊ,ఊఊ	,,, - చాల గా	చ అఅ ంఊఊఊ । ఊఊ-దినా
చ॥ ,, - పాపమపా - ,, పద నీ ద పా	,, - ప మ ప ప మ పా	మ గ మ - రి గ మ పా
,, - సార్వవినూ- ,, తఅ అ న నూ	,, - స ం ం ర ం అ	శ్రీ ం ం - ం ం ప నూ
గ మ - మపామగా - రిగ మగ గరిసా	,,, - స మ గ మా	పా , మ గ మ పా , మ పా
ఊఊ - గఆర్వమూ - ఎఎఎఎ ఎఎలా	,,, - గ అ చు నా	శే , ఎ వ్వఅ శే , ఎ వి

నిర్వికారగుణనిర్మల కరధృత - సర్వాత త్యాగరాజ సర్వస్వనా - గినా॥ అను పల్లవి వరకు పాడుకొనేది.

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కై ని. 59. హరికాంభోజిరాగము - ఆదితాళము ఆ. సరిగమపధనిస.

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] [వేలికి నాల్గక్షరములు చొప్పున పాడుకొనేది.] అ. సనిధపమగరిస.

ప॥ ఎంతరాని తన కెంతపోని నీ - చెంత విడజాల శ్రీరామా ॥ఎంత॥

అ॥ అంతకారి నీ చెంతజేర హాను - మంతుడై కొలువలేదా ॥ఎంత॥

చ॥ (1) శేషుడు శివునికి - భూషుడు లక్ష్మణ- శేషిరైయై కొలువలేదా ॥ఎంత॥ (2) నిష్టుడు నారద - పష్టుడు గొప్ప వ - నిష్టుడు హితుడు కాలేదా ॥ఎంత॥ (3) నరవర! నీకై - సురగణముల వా - నరులై గొల్వగ లేదా ॥ఎంత॥ (4) ఆగమోక్తమగు నీ గుణములు శ్రీ - త్యాగరాజు బా - డగ లేదా ॥ఎంత॥

రాగలక్షణము:— 56-వ కృతిలోనున్నది.

ప॥ ,, దా , ని సా - సా ని స నీ , ని దా । ని ద ప మ - ప ద నీ దా - ని సా । ,, ద ని స ని సీ ని దా

ఏం , త రా - ఆ ని ఇఈ ఇ త నా । అ అ అ అ - కెం ం త - ర అ । అ ని ఇ ఇ ఇ ఈ త నా

నిదపమ - పద నీ దానిసరీగరిసా - ,, దరిసారిప - పని నీ నిదదా । దా , పదా ప దనిస । నీ ,, దనిసనినిదదప

[illegible]

మమపా-గమప- మపదప - దానిదపా- మగరిగమగమ । మగరిసా,, - పద । నిసరిసా,ని - నినిదాదనిసని।నిదపమ-దా, ||

ఇభభూ చింత - విభుడు- వలఅల - జలఅఅఅఅఅ। లాఅఅఅ,, - శ్రీఇ।రాఅఅఅ,ఇ- అఅఅ-మఅలా।అఅఅఅ- కిం||

అ|| ,, నీ సా ,, - నీసా-నిసరీ రీ - రిసనిస । రిగగమగా - మగరీరిగారి। దనిసారిస సనిని , - నిదా

,, అంతా ,, - కాఅ-అఅఅరీ - ఇఇఇఇ । నిఇచెం ం - రఅఅజెఏఏ। ఎఎఏఎఎ ఇఇఇ , - పాను

,, పదదపమా మా - దపదా - దనిదనిసా । నిసరీసారిస - నీసని గా । దానిదపాదప మా - దసాసని । నిధపమపా ||

ఈఈమంతుఈ ఈ - డైఇఈ -కొఒలుఈఈ। వఅఅలేఎఎ- ఏ ఎ ఎ ఏ। ఏ ఎ ఎ ఏ ఎ ఎ ఏ -బాఅఅఅ। అఅఅఅ ఏం||

చ|| ,, సా , స సా - , , ని దా ని సా । , , ని రీ - స స ని । గా , ని సా , ని దా

శ్రీ , షు డు - , , శ్రీ వు ని కి । , , భుడూ- షుకుఈ । లా , ఇ అ , తృణా

,, పద దపమా మా - దపదా - దని ధనిసా । నిసరీ - సారిస - నీసని దా । దానిదపాదప మాదనిసని । నిదపమ-దా,||

,, జెఎ షిఇఈ ఈ - రైయిఇఈ- కొఒలుఈఈ। వఅఅ - లేఎఎ - ఏఎఎ ఏ । ఏఎఎ ఏ ఎఎ ఏ దఅ అఅ । అఅఅఅ-కేం||

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కై ని 60. కాంభోజిరాగము - ఆదితాళము ఆ. స రి గ మ ప ధ స

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప|| మాజానకి చెట్టబట్టగ - మహారాజవైతివి ||మా|| అ|| రాజరాజవర ! రాజీవాక్ష - వినురావణారియని రాజిల్లు కీర్తియు ||మా|| చ|| కానకేగి యాజ్ఞ మీరక మాయా కారము నిపఠిఖి చెంతనేయుండి - దానవుని వెంటనేతని యశోక - తరుమూలనుండి, వానిమాటలకుఁ గోపగించి కంట - వధియించక యేయుండి - శ్రీ నాయక ! యశము నీకేగల్గజేయలేద ? త్యాగరాజపరిపాల ! ||మా||

రాగలక్షణము :— ఇది 28-వ మేళకర్త హరికాంభోజిజన్యము. భాషాంగ, షాడవ, సంపూర్ణ సర్వస్వరగమక వరికర క్తి రాగము. ఆరోహణమందు నిషాద వర్జితము. ఇందు మధ్యమ, ధైవత నిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు (స ని ప ధ సా) అను ప్రయోగమందలి కాకలీ నిషాదము బలుకును. సాయంకాలము 6 గంటలు మొదలు రాత్రి 9 గంటల వరకు పాడదగినది.

పll ,,, - గ మ పా ద
,,, - మ అ జా న
పా , - దా పా ద
గా , - మా జా న
ప ద నీ - ప ద ని ద - మ ప ద ప - ద ని -
గ అ అ - మ అ అ అ - జ అ అ అ - న అ -
ప ద ని ద నీ - ప ద సా - ప ద సా నీ
గ అ ం అ అ - మ ం అ - జ అ అ నా
ప ద నీ - ప ద సా స -
గ అ అ - మహా రా జా -

అll ,,, - ప ప దా - స ని పా దా -
,,, - ర అ జా - ర అ అ జా -
స రి గా మ గ రీ - రీ సా - స ని ని ద - ప ద
వి ఇ నూతు ఈ ఊ - రావా - ణ అ అ అ - రి ఇ

చll ,,, నీ ద పా మ -
,,, దాన శే గి -
పా , - మ ప ద ప ద ప -
యా , - కే అ ర మ ని చి -

పా , - మ
కే , - చె
పా మ - గ
కే ఇ - చె
ప ధ ప - మ ప మ - గ
కే ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ - చె
ధ సా ధ ప మ - గ
కే ఈ ఇ ఇ ఇ - చె
ధ ప మ ప ధా ని ధ పా -
వ ఇ ఇ ఇ ఈ ఇ ఇ అ -
సా , సా , - స రి
వా , రా , - రి అ
రి , సా , - స ని
యా , నీ , - ర అ
గా , మా , - మ ప
యా , జ్ఞ , - మి ఇ
మ ప మా -
తి థి చెం -

ప - మ గ మ - 1
ట్ట - ఐ అ ట్ట -
మ పా ద - 2
ట్ట బా ట్ట -
మ పా ధ - 3
ట్ట బా ట్ట -
మ పా ధ - 4
ట్ట బా ట్ట -
పధాధపమ-గమ౹,గమపాప॥గమ
తిఈ ఇఇఇ-విఇ౹,ఇఇఈఇ౹ మఅ॥
గా - గా గ
జే - వా త్మ
నిధధప-మగరిప౹౩గమపాప॥గమ॥
జీఇఇుఊఈఇఇ౹ దైయుఈఈ౹మఅ
ధా పా - పా ధ ని ద ని
రా శా - మా అ అ ఒ అ
ప ధ ప ధ సా
త నయు ం ం

నీ , దా ,- మ ధ ధ స రి
యుం డీ ,- ద అ న వు ని

పా ప - ద ని పా మ గ -
కో క - త రు మా ఈ ల -

పా , - నీ ద పా మ -
ఈ , - వా ని మా ట -

నీ , దా , - ని ద పా మ -
శం , టా , - వ ధి ఇం చ -

నీ , దా , - మా - ప ద స రి -
ం , డి , - శ్రీ - న అ య క -

రి స ని ద పా - ధ స స రి - రి స నీ దా -
ఎ ఎ గ అ ల్గా - చె ఎ య అ - ళె ఎ ఏ దా -

ధ స ధ స రీ సా -
జెం ట అ అ నే -

గ మా రి - స రి గ మ
సు ఈ ఉ - ఈ ఈ ఈ ఈం

మ గ మా - గ మ
ల అ కూ - కో ఓ

గ మా - గ మ
క యే - ఎ ఎ

స రి గా -
యుశమూ -

ప ద స - రి స
త్యఅ గ - ర అ

స స ని నీ - ధ
చ ని ఇ ఈ - యు

రి - రి గా రి
డీ - ఇ ఈ ఇ

ప - మ ప దా పా -
ప - గి ం ఈ ం చీ -

పా - ప ద సా నీ
ఏ - యుం ం ం

స రి గ రి సా - ధ స
ని ఇ ఇ ఇ కే - ఎ ఎ

నిద - పపమ । గమప ||గమ||
జఅ - ప రి ఇ । పఅల ||వఅ||

చరి - అంగ - శుమ - ప - చధ - కై ని   61 కాంభోజిరాగము —— ఆదితాళము   ఆ. సరిగమపధస

రాగలక్షణము:—60 వ కృతియందున్నది.   [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]   అ. సనిధపమగరిస

ప|| ఎవరిమాట విన్నావో రావో - ఇందుశేలో భళిభళి ||ఎవరి||

అ|| అవనిలో నార్షేయ పౌరుషేయ మందీ చోద్యా మెరుగలేనయ్యా ||ఎవరి||

చ|| భక్తపరాధీనుడనుచు పరమభాగవతులచే వింటీ-వ్యక్తరూపుడై పలికి నామచ్చట-యుక్తమనుకొంటీ - శక్తికలమహా
దేవుడు నీవని సంతోషముతోయుంటీ-సక్తచిత్తుడౌ-త్యాగరాజనుత సత్యసంధు డనుకొంటీ ఇలలో ||ఎవరి||

[ప్రతిపల్లవి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

చ॥ ,, - పా , మా , గ మా-పా ,, - పా - దప	ధా ,, - ధ ని ధ ప	మమ పప - ని ని ద ప। మా 1
,, - ఏ , వా , రి గ - అ ,, - టా - వి ఇ	న్నా ,, - వో ఒ ఒ ఒ	ర అ అ అ- అ అ అ అ। వో
డి టో	డి టో	మపధరి - సా ని ద । ప మ 2
డి టో	డి టో	రఅఅఅ - అ వో ఒ । ఒ ఒ
డి టో	డి టో	మగమప-పమపద-ధపధస-సనినిధ
డి టో	డి టో	రఅఅఅ-అఅఅఅ-అఅఅఅ-వోఒఒ
,, - పా, మా, గ మా-పా-మపదా-పా, ధ సా	ధ స రి గ - స గ రి గ	మగరిస-సనిదప ।పమ4 ధపపమ 3
,, - ఎ, వా, రి మా- అ - టఅఅ-వీ, ఇ ఈ	న్నఅ అ అ- అ అ వోఒ	ఒఒఒఒ-రఅఅఅ।వోఒ ఒఒఒఒ
,, - ని ద ద ప-పమగా-మగరీ-గరిసా - సప్తధ్ధ	సా ,, - సా - స రి	గమ సదరిస నీదా । పమ
,, - యిందుకే -లెఎ ఏ-ఎఎఏ-ఎఎఏ - ఎఎఎఎ	వో ,, - ఓ - ఒ ఒ	ఒఒ భఅలిఇ భాళీ । ఇఇ
డి టో	సరిగమపదసరి-గమగరి-రిమగరి	సా పదరిస నీ-దా । పమ ॥పా॥
డి టో	వోఒఒఒఒఒఒ-ఒఒఒఒ-ఒఒఒఒ	ఓ -భఅలిఇఈ-భా । లీఇ ॥ఏ
అ॥ ,, - సా, పా, ధ - సా, ద సా ,, స రిసా, రి	గా - స రి గ రి- గ మ గ రి సా	సా ప ద రి స - నీ దా పా
,, - అ , కా, ని - లో, ఒ ఓ ,, ఒఒనా, అ	అ - క్షి ఎ ఎఎ- యఅఅ అ అ	పొంఉఉఉరు - షీ ఏ యా
మగ - పదసరిమగరిగసా - స ని రి స నీ దా	పా మా - పా , ద సా - ని ని	దాపమ గమపద-సనినిద । ధపపమ
అఅ - మం౦ ందిఇఇఇఈ - చా ఒ ఒ ఒ ఓ ఓ	ఓ ఓ - ద్యా, అ అ - పొ ఎ	రూగఅశిఎఎఎ-నఅఅఅ।య్యఅఅఅ

ఆవ॥ ,, దా ని ధ పా - దా ,,,, ద ప
,, ధా అ క్షపా - రా ,,,, అ అ

,, ప ద సా - నీ , ద పా - దా ,,,, ద మ
,, ధ అ అ - క్షా, ప రా - అ ,,,, అ అ

,, మ ప మ మ దా - పా మా గా మ ప
,, ధ అ అ అ గా - వా తూ లా అ అ

,, - మగపా , ధసా-సారిగరీసా-నీదా- పా, ద
,, -వ్యఅ క్షాఅఅ-రూఉఉఉఊ-పూఊ-డై,ఇ

రి -రీగా - రిగమగ - గరిసారీగా-రిగమగమా ,,
టూ-యూఊ-ఉఉఉఉ-ఉఉఊఊఊ-క్షఅ -అఅ,,

,, - ధసనిదపా - ని ద ద ప - పమగామా
,, - శఅ క్షిశలా - మ అ అ అ-హాఅఅ అ

,, - పనిధ - పధపమమ - గాపా - దా
,, - సం౦ - తొఒఒఒ - పామా - ఊ

,, - ప ద సా - పదసరిగా - రి గ మ గ గ రి
,, - స అ క్షా-చిఇఇఇత్రా - డౌఉఉఉఉ ఉ

సా-స రి గ రి - రీగరి సా-సనిరిస నీదా -పామా
శా-స అ త్యఅ- సం౦౦ధూ-డఅఅఅనూఊ-కోం

నిదనీ , - ని ధ ని
ధి ఇ ఈ, - ను ద ను

గమ పధనిద నీ - ని ద ని
ధి ఇఇఇఇఇఈ - ను ద ను

దా - పా , ద సా ని ద
చే - ఏ , ఎ ఏ వి ౦

సా - స నీ ద పా
ఈ - ప లి కె నా

,, పమగా - మ గ రీ - గ రి సా
,, మఅఅ - మఉఉ - ఉఉఊ

,, గ మా ప దా
,, డ ఏ వు డూ

,, సా - స ప దా
,, తో - యు ౦ ౦

రి స - సా రి గ రీ సా - నీ దా
ఉ ఉ-త్యా అ అ అ అ - గాఅ

మ గ పా , ద సా - ని ని
౦ ౦ టీ , ఇ ఈ - యి ఇ

పా ,, - ధ స ని ద పా । దమ
చూ,, - ప అ ర అ మా । అఅ

పా ,, - ధసనిద పా ।
చూ,, - పఅరఅ మా ।

పా , - పా ,, ।
టీ ,, - ఈ ,, ।

ని ద ద ప - ప మ గా మ గ
ము ఉఉఉ - చ్చ అ అ అ అ

ప ప ధ ధ - సా ,, । ,,
కో ౦ ౦ ౦ - టి ,, । ,,

పా, ద సా ని - ని దా
నీ , ఇ ఈ ఇ - వ నీ

సా ,, - సా ,,
టీ ,, - ఈ ,,

పాదని - దాపామగ - పా, ద
రాఅఅ - అ జాఅఅ - నూ, ఉ

దాపమ-గమపద-సనినిద।ధపపమ॥
లాఅఅ-లాఒఒఒ-ఒఒఒ। ఒఒఒ

చరి-అంగ. శుమ-వ-చధ-కెన్ని 62. కాంభోజిరాగము-ఆదితాళము ఆ. స రి గ మ ప ధ స

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] శ్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుచునేని అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ శ్రీరఘువరా ప్రమేయ మామవ ॥శ్రీ॥ అ॥ శ్రీరఘుకులజలనిధి సోమ - శ్రీరామధామ-లయ ॥శ్రీ॥

చ॥ (1) సారసహితకులాబ్జ భృంగ - సంగీతలోల ॥శ్రీ॥ (2) విరోచనకులేశ్వర స్వరలయాగి - మూర్ఛనోల్లసిత నారద వినుత ॥శ్రీ॥ (3) శ్రీభాస్కర కులాద్రిదీప - శ్రీ భాగవతవినుత సుచరణ ॥శ్రీ॥ (4) సీతానాథ త్యాగరాజ - నుతా నిలమతా ప్త సుగుణాభరణ ॥శ్రీ॥ రాగలక్షణము:—60 వ కృతియందు దున్నది.

ప॥ సా రి ష - ని ధ ప - మ ప దా	పా - ని ద ధ ప మా	, గ మా ప గా (1)
శ్రీ ఇ ఇ - రఘు వ - ర అ అ	ప్ర - మే ఎ ఎ య	, మా ఆ మ వ
సా ప ద - సా రి స - నీ దా పా - మ ప దా	ప ద స ని - ద ప మా	ప మ - గ మా స దా (2)
శ్రీ ఇ ఇ - ఈ ఇ ఇ - ర ఘు వ - ర అ అ	ప్రఅమే ఎ - ఎ ఎ య	అ అ - మాఆ మ వ
సా ప ద సా రి స నీ - దా పా - మ ప ద రి	సా - స ని ద ప మా	ప మ - గా , మ ప ద (3)
శ్రీ ఇ ఇ ఈ ఇ ఇ ర - ఘు వ - ర అ అ అ	ప్ర - మే ఎ ఎ య	అ అ - మా , మ వ అ
అ॥ ప మ పా - నీ ద ద ప - మ గ రి స ష ధ	సా , రి	, గా మ - గ మ ప ధ ॥సా॥
శ్రీ ఇ ఈ - ర ఘుకు ల - జ ల ని ధి సో౾	మాఅశ్రీ	, రా మ - హాఆ ల య॥శ్రీ॥
చ॥ (1) దా - నీ ద ప , మ ప ద నీ ద - ప ద	మా , గి మ	పా ద ప - గ మ ప ద ॥సా॥
సా - అ ర స - హి త కు లాబ్జ - భృం	గా , స ం	గీ త త - లో౾ ల ॥శ్రీ॥
(2) ద నీ ద - ప - ద నీ ద ప - మ ప ద పా మ	గా మ పా , రి గ	మ పా - రి గ మ ప ద ॥సా॥
వి రో చ - న - కు లే శ్వ ర - స్వ ర లయా౾గి	మూ౾ర్ఛ నో , ల్ల సి	త నా - ర ద వి ను త ॥శ్రీ॥
(3) సా , సా , ప ద స పా ద - నీ ధ ప	మా - పా - గ మ	ప - స స రి - గమపద ॥సా॥
శ్రీ , భా , స్కా రకు లా ద్రి - దీ ఇ ప	శ్రీ - భా - గ వ	త - వి ను త - సుచరణ॥శ్రీ॥

4) దా ధ - సా - రి రి - గ మ గ - రి గ రి రి । పా రి స ని దా - ద । ప మ గా , మ ప ద ॥ సా ॥
న - ణ - తా అ - వాధ - త్య అ గ - రాజను । తా ని లను తా - ప్త । సు గు ణా అ ధ ర ణ ॥ కని ॥

ఆ. స రి గ మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

63. కాంభోజిరాగము - ఆదితాళము

వది - అంగ - శుమ - వ - చధ - కని

[శ్రీ పట్టణం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి]

ప॥ కానియాడిన నాపైని - కోపము సేయ తగుర ॥కాని॥ అ॥ నిను మించిన దైవము లేదని - నిరంతరము కీర్తి సెంతో ॥కాని॥

చ॥ శ్రీలకంఠ శ్రీకాళహాస్త్రీశ - నిఖిలలోక బుధజనపాలన గోపాలదాస దురితవనకుఠార - పరాత్పరా దయాకరా యనినిను ॥కాని॥

చ॥ బాలుడౌ మార్కండేయుని - భక్తికి సంతసిల్లి వేవేగ మే - కాలుని ఒకపాదమున దునిమి కరుణించితివని గాకను - కాల కూటబాధ సైరింపక - శతభుజాలెల్లను గూడి - చాలకింతో మొఱలిడి వేడగా - లీలగాను గరళమును మ్రింగిన -

రాగలక్షణము:— 60 వ కృతియందున్నది.

ప॥ ప మ మ గ - గ రి రి స - రి గ మ గ రి గ మ గ - రి గా రి సా । స ని ధా - ధ ని పా । ధా సా - రి గ రి (1)
కా ఒ ని ఇ - యఅఅఅ - అఅ అ అఅ అ అ - అ అ అ । డి ఇ న - నా అ అ । పై ఈ - నీ ఇ ఇ

కా ఒ ని ఇ - యఅఅఅ - అఅ అ అ అ - అ - అ అ అ । డిటో । డిటో (2)
ప మ మ గ గ రి - సా రి గ - రి గ మ గా మ ప గ మ రి గ సా । డిటో । డిటో
కా ఒ ని ఇ యఅ - అ అ అ - అఅ అ అ అ అ అ అ అఅ అ । డిటో । ధా సా రి గ మ ప (3)
ప మ మ గ గ రి - స రి గ మ పా పా మ గ రి - ప మ గ రి సా । డిటో । డిటో
కా ఒ ని ఇ యఅ - అ అ అ అ అ అ అ అ అ - అ అ అ అ అ । డిటో । డిటో (4)
ధా ని ద ప మ - ప ద ని ద - మ ప ధ ప - నిదధపమగరి - పమగరిసా । డిటో । డిటో
కా ని ఇ ఇ ఇ - యఅఅ అ - అ అ అ అ - అఅఅఅఅఅఅ - అఅఅఅఅ । డిటో । ధా సా - స రి గ మ - ప ధ సా (5)
దానిదపా - సనిదప - నిదపమ - దపమగ - పమగరి - మగగరిసా । డిటో । అ అ - అఅఅఅ - అఅఅ
కా ని ఇ ఈ - యఅఅఅ - అఅఅఅ - అఅఅఅ - అఅఅఅ - అఅఅఅ ।

మ ద ప్స పా దా - మ ప ధ రి సా ని ద ప - ద పా - మగరీ - ప మ X రి సా। స న్రి ధ్రా - స్ర న్రి శ్రా। శ్రా సా - రి X రి
రాా౦. ౩. నీ ఈ - య అ అ అ అ అ అ అ - అ అ - అఅఅ - అ అ అ అ అ। కె ర న నా అ। హై ఈ - నీ ఇ ఇ
మ X మ ప మా - ప మ ప ద పా - ని ని దా। మ ప ధ స - స ని దా ని ద పా। ప మ మ - మ X రి . X స రీ ||పమ||
రాా ఒ ఒ ఒ. ౩. - ప అ 'మా - ఈఈఈ। సె ఎ ఎ ఎ - గలల అ అ ఆ ఆ। మఎ ఏ - ఎ ఎ ఎ - ఎఎరా||రాా ఒ||
అ|| ని ని దా - పా ,, ప ద ని ద ప ద ని ద - దా మా మ గ మా। పా ,, దా స ని। ని ప సా - సా సా (1)
ని ఇ మ - మి ,, o o o o o o o o o - చీ ఈ న అ అ। రై ,, న మంతు। తా ఎ ఏ - ద ని
ని ని దా - మ ప ద స - స ని దా ని ద పా - ద ప మా - మగమా। డిట్టో। డిట్టో (2)
ని ఇ మ - మి o o o o - o o o o o o o - చి ఇ ఈ - సతా। డిట్టో। డిట్టో
ని ని ధా - మ ప దా ప ద సా - ద స రి స ని ద సా - ప ద ని స మ మ మ X। డిట్టో। డిట్టో (3)
ని ఇ మ - మి o o o o o o - o o o o o o o o - చి ఇ ఇ ఇ న అ అ అ। డిట్టో। డిట్టో
నిసదా - ప ద ని ద మ ప - ద ప ద రి స ని ద ప మ ప - ద స ద ప - మ గ రి X। డిట్టో। డిట్టో (4)
నిఇమ - మి o o o o o o - o o o o o o o o o o o - చి ఇ ఇ ఇ - న అ అ అ। డిట్టో। డిట్టో
సా ని ద - మ X ప ద - స రి స రి - గ మ గ రి - స ని ద ప - స గ గ మ - మ X స X। సా ,, సాసని। నిపసా - సాంరీ
ని న్నుతీ - మి o o o o - o o o o - o o o o - o o o o - చి ఇ ఇ ఇ - న అ అ అ। నై ,, వమతి। లేఎఏ - ద ని
సాగరి - గరిసా - స నిదా - పదసరిసారిగ। సా - సనిదా పదసా - మపదస। సాపమగరి - స రి X మ - పదసరి
నిరం - ంర త - ర అము - నిఇఇఇఈఇఇ। కీ - ఇఇ ఈ ర్తఇఈ - ఇ ఇఇఇ। కొంంంంం - తొాం - ఒ - ఒఒఒఒ
డిట్టో డిట్టో। సా ,, మ ప ద స। పా , మ - X రి స రి
డిట్టో డిట్టో। కీ ,, ర్తి ఇ ఇ ఇ। కొ , o - తొాఒఒఒ
చి|| గా ,, - ,, XమXXరి - రిXరిరిసా - రిXరిసన్రిన్ర - స్రన్ర। సా ,, - ,, - రిXరిరి। సా - రిసాన్రి - ధ్రాన్రిస్రాధ్ర - ధ్రధ్రపరి
XమXరి - మXరిస - పమXరి - ధపమX - నిని ధ ప - స్రనిధప - మగపద - సరి - గమ। గగ - సరిసా , మపధని - పధ।
పధపా , - సపాన్రి - ధ్రధ్రసరి ||రాాని||

…ధ మ మా మా - మ గ మా మా పా , , । ప మ ప ద పా , , । పా ద ని దా - ని ని దా
…లా - …మ అ । ర్యా ం ం ం ం , , । జె వ వ ఏ - యు ఈని

దా , , ద స ని ద పా - ప మ పా దా - పా । ధ మ గా - గ మ పా మా । మ ప దా పా - ని ని దా
ధా , , క్షి ఇ ఇ ఇ కి - స ం ం త - నీ । ఇ ఇ ల్లి - వె వ వ ఏ । వె వ ఏ ఏ - గ అ మే

పా దా - స ద సా , , , , ని ని దా । దా , , - ని ద ద ప । దా ద మ - పా దా
తా ఉ - నీ ఇ ఈ , , , , నో ఒ క । పా , , - ద అ ము ఈ । న దు ఈ - ని మి

స ని ద ప - ప మ గా - గ రి రి - రి గ సా । , , సా , , రి గ మ గ । రి రి గా రి సా , ,
క అ రు ఈ - జి ం ం - చి ఇ తి - వ అ ది । , , గా , , క అ అ అ । మా ఈ ఈ ఈ ఈ , ,

, , నీ దా పా - మా పా - మా గా । మా పా , , పా । ద ప దా - ని ని దా
, , హా అ మా - ఈ ఉ - జా అ । అ ధ , , నై । రి ం ం - ప అ క

, , ద ద స ద ద ప - ద ప ద ప - ద మ మ గ గా । పా దా - స ని ప ద । సా , , సా , ,
, , క్రతుభు ఈ జా ఈ - లె వ వ వ - వ వ ల్లు అ అ । గూ ఈ - ఈ ఈ ఈ ఈ । డి , , ఈ , ,

, , పా దా సా రి గా - గ మ గా । రి గ రి గ సా , , । స ని దా - ని ప దా
, , చా ల నీ ఈ తో - మె ఒ క । శి ఇ డి ఇ తే , , । దు ఈ కో - ఒ ఒ గా

, , ద రి సా - స ని ద ని పా - మా మా । ప ద ధ స ధ ప - ప మ । గా రీ - రి గ సా
, , లీ ఇ ల - గా అ అ అ ను - గ ద । క అ ము ఈ ను ఈ - ప్రిం । ం ం - గి ఇ న

స ని ధ - పా - ద సా - రి మ గ - స రి మా ప । మ గ మ - ప ధ ప - స ని । ధ ప - మ గ ప ధ సా
నీ ఇ ల - క ం - త శ్రీ - కా అ ళ - వా అ స్త్రీ శ । ని ఖి ల - లో ఒ క - బం ధ । జ న - పా అ ల న గో
దా స రీ గ - స రి మ గ రి స - ని ద ప ద । రి సా ద పా - ద ప । , మ గా - గ రి స రి ॥ ప మ మ గ ॥
పా ల దా స - దు రి త వ న తే - తా అ అ ర । వ రా త్వరా - దయా । , క రా - యు ని నిను ॥ కో ఒ ని ఇ ॥

చరి-అంగ-శుమ-వ-చధ-కైని 64. ఖమాసురాగము-ఆదితాళము ఆ. సమగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ సీతాపతే నా మనసున - సిద్ధాంతమని యున్నానురా ॥సీ॥ అ॥ వాతాత్మజాదులచెంత నే - వర్ణించిన నీ పలుకులెల్ల ॥సీ॥
చ॥ ప్రేమజూపి నాపై పెద్దమనసు జేసి నీ మహిమలెల్ల నిండారజూపి - యీమహి నీదయ మీటి కన్నమాట రామచంద్ర
త్యాగరాజ వినుత ॥ సీతా ॥

రాగలక్షణము:—28-వ మే. హరికాంభోజి జన్యము. దేశీయ భాషాంగ షాడవ రాగము ఆరోహణ, అవరోహణములయందు శుద్ధమధ్యమ చతుశ్రుతి ధైవత కైశికి నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు అన్ని వేళలయందు పాడదగినది.
[పల్లవి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును]

ప॥ , , , - మా గా మ	పా , మ	ని ద ని ద । పా ,
, , , - సీ తా ప	తే , న	అ మ న సు । నా ,
, , , - ద ప మా మ గ గా మ	పా , మ	డిటో
, , , - సీ ఇ ఈ త అ అ ప	తే , న	డిటో
, , డిటో	పా మ ని ద ని	ప ద నీ । ద ప మా
, , డిటో	తే న అ మ అ	న సు ఉ । న అ అ
, , , - ద ప మా మ గ గా మ	పా మ ని ద ని	ప ప ని ద మా । ప ద ని ద ద ప
, , , - సీ ఇ ఈ త అ ఆ ప	తే న అ మ అ	న అ అ అ సు । న అ అ అ అ అ
, , , - ద ప మా మ గ మా ప	సా నీ ద ప	మ గ రి స గ మ ప మ । నీ , ద ప మ
, , , - సీ ఇ ఈ త అ ఆ ప	తే ఏ ఎ ఎ	న అ అ మ న అ సు । నా , అ అ అ
, , , - మా గా రి	సా సా	స మ గా । మ పా
, , , - సి ద్ధాం త	మా నీ	యు న్నా । ను రా

, , , - పా గా మ గ రి పా
, , , - నీ ధ్వాం త మ అ ని
అ|| , , , - ప ద నీ ద ని సా ని
, , , - వ అ అ త అ త్ర
, , , - ప ద నీ ద ని సా సా
ఎఎఎ - వ అ అ త అ త్ర సా
, , , - ద ని సా స ని దా ని
ఎఎఎ - వ అ అ ర్థిం ం ం చే
చ|| , , , - ద ప దా ద
, , , - ప్రే మ జూ పి
, , , - మా గా గా మ
ఇఇఇ - నీ మా పై ను

రి గ మ గ - గ మ ప మ
యు తు తు తు - స్వ అ అ అ
పా , స
జూ అ ను
స ని సా ని గ
దం తు జో ను
ప ప పా
న అ స
నీ దా
సా న్నై
గ రి సా
తి వ

పనిదప | ప స ని ద ||మాగా||
నతుతుతు | గ అ ||సీతా||
స సా ని | నీ , ద ప మ
అ కెం త | న , ఎ ఎ ఎ
రి సా స | నీ , ప ప మ
అ చేం త | నా , ఎ ఎ ఎ
ద మ పా | దపమగమా ||మాగా||
ప అ రా | తె ౦ఎఎల్లా ||సీతా||
ద ని సా స ని ద ని | పా ద
వై ఎ న్నా ను అ వ ను | జే సి
స గ మా - గ ౦ పా | మ పా
ఎ ౦ ౦ - ర ౦ రా | బా పీ

యీ మహినీ బాయ . నేటికన్నమాట - రామచంద్ర - త్యాగరాజవినుత ||సీతా|| (అనుపల్లవివలె పాడుకొనవలెను.)

చరి-అంగ-నేను-వ-చధ-క్రైని. 65. ఖమాసురాగము——ఆదితాళము ఆ. స మ గ మ ప ధ ని స

రాగలక్షణము:- 64-వ కృతియందున్నది. [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప|| సుజన జీవన | సుగుణ భూషణ | రామ | ||సుజ||

అ|| భుజగ భూషణా | ర్చిత - బుధజనావనా | త్మజవందిత శ్రితచందన | దశతురంగమా | రామ ||సుజ||

చ|| చారునేత్ర | శ్రీకళత్ర | శ్రీరమ్య గాత్ర | తారకనామ | సుచరిత్ర | దశరధపుత్ర | తారకాధిపానన | ధర్మపాలక |
తారయ, రఘువర | నిర్మల | త్యాగరాజసన్నుత | ||సుజ||

మ॥ మ గ స మా గ । మా , , - మ ప మా । మ ధ ప గ పా - మా గ । గ మ ప మ మా - ప ధ మా
సు జ న జీ వ । రా , , - ర అ మా । సు గు ణ అ నా - జీ వ । న అ అ అ అ - రి అ మా
మ గ స మా గ । గ మ ప - మ ప ధ - ప ధ ని ధ ప ప । మ గ స మా గ । మా ప మ మా ప ప
సు జ న జీ వ । న అ అ - అ అ అ - ర అ అ అ అ మ । సు జ న జీ వ । నా అ అ అ ...
, - మ గ మా పా ద । పా , - ప సా ని పా । , - ప ధ నీ - ధ ని సా రి స ని ధ । పా , - ప సా ని ధ ప । మ॥
అ - సు గు ణ భూ ష । ణా అ - ర అ అ మా । అ - సు గు ణ - భూ ష ణ ణ వ అ । ణా , - ర అ అ అ । సు॥
అ॥ , - ప ధ నీ - ధ ని - సా నీ । సా , , , ని ధ । ప మ - ప ధ నీ - ధ ని - సా నీ । సా , , - రి స ని ధ
, - భు జ గా - భు జ - ఊ ష । ణా అ అ అ ర అ । అ మ - భు జ గా - భు జ - ఊ ష । ణా అ - ర అ అ అ
పమ - ప ధ నీ - ధ ని - సా నీ । ధ ని సా - ధ ని సా - రి స ని ధ । పమ-ప ధ నీ- ధ ని, సానీ। సా, ని-రి సనిధస నిని ధ
అమ - భుజగా - భుజ - ఊ ష । ణ అ అ - అ అ అ - ర అ అ అ । అ మ-భుజగా-భుజ ఊష। ణా అ అ - అ అ అ
ప మ - ప ధ నీ - ధ ని - సా నీ । సా సా - సా రి స నీ । , ప మా గ సా ని । ధ ని సా రి స నీ - ధ ప
అ మ - భుజగా - భు జ - ఊ ష । ణా అ - ర్చి త ఇ త । అ మ ధ జ నా వ । న అ అ అ అ అ - అ అ
ప గ సా ని ధ । ని స నీ ధ ప । ప ధ ప - ధ ని సా రి స ని ధ । పా , - ప సా ని ధ ప ॥ సగ ॥
త్రిజ వం ది త । ధృత చంద న । ద శ ర - ర ం ం ం ం గ అ । మా అ - ర అ అ అ అ ॥ సుజ ॥
చ॥ , - మ గ మా పా ధ । ధ ని సా సా - రి స ని ధ ప మ । , ప మ ధ ప - ప మ మ గ । రి గ స ప మ గ - రి గ మా
, - చ అ రు శ్రీ త్ర । త్రి అ ఊ శ - శ అ అ అ త్ర అ । అ శ్రి ఇ ఇ ఇ - ర ం ం మ్య । గ అ అ అ అ అ - అ అ త్రా
, - మ గా మ పా - ధ ని సా । సా - స రి నీ - స ని ని ధ ప మ । , - మ పా మ గా - స మ గ మ । పా ధ ని-ధా , ని పా
అ - త అ ర శ - న అ అ । మ - సు ఉ చ - ర ఇ ఇ ఇ ర అ । , - ద శ ర థ - పు త్ర - । త్రా అ అ - అ అ అ అ
తారకాధిపానన ధర్మపాలన తారయరఘువరనిర్మలతా ... రాజసన్నుత ॥ సుజ॥ (అనుపల్లవివలె పాడుకొనేది)

హరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని 66 యదుకుల కాంభోజి రాగము. చాపుతాళము ఆ. స రి మ ప ధ స
[శ్రీ సుబ్బరాయ శాస్త్రులవారి కృతి] (శేష ఎరుకల కాంభోజి రాగ మందురు.) అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ నిను సేవించిన జనులకు నిఁక యీ జనన బాధలు గలవే? ॥నిను॥
అ॥ కనకాంగి శ్రీ రుక్మిణీ హృదయాబ్జ దినమణే! పార్థసారథి స్వామి! ॥నిను॥
చ॥ భవసాగర తారకమై యున్నది నీ పదసారస యుగ్మము; భువి మానవలోకులకు భుక్తి ము క్తి ప్రదము! నీ పదము! భవ సన్నుత! నీదు నామ భజన సదా చేయుచున్న,- కవి జానవన లోల నీపరి- గలదా వేల్పు? కుమార పూజిత పద! ॥నిను॥

రాగలక్షణము:- 28వ మేళకర్త హరి కాంభోజి జన్యము ఔడవ సంపూర్ణ రాగము. ఆరోహణమందు, శుద్ధమధ్యమ చతుశ్రుతి ధైవతములును, అవరోహణమందు, కైశికీనిషాధ, అంతర గాంధార, చతుశ్రుతిఋషభములున్నూ రాగచ్ఛాయా స్వరములు. గమక వరిక రాగము. ఎల్లప్పుడును పాడదగినది. సరిమా - గమపధా - పధసపా - గరిగసా - మొదలగునవి రాగరంజకములు. ఆరోహణమందు, గాంధార నిషాదములు వర్జితములు,

ప॥ రి స రీ - రి ప మా । పా , ధ ప మా । పా ద ని ధా - ధ ప ప మ । మ గ రి - గ రి సా
ని ఇనూ - సెఎ ఏ । వి ం చి ఇ న । జ ను ఉఊ - ల అ కు ఉ । ని క అ -యీా ఇఈ
స ని నీ - ధా స ధ । సా , - సా , రి గ రి పా । రి రి ప - ప మ గా మ గ రీ । సా రి గ రీ - సా , , । రి స రీ ॥
జ అనా - నా అ ఆ । బా అ . ధా , అలుఉ ఊ । గ లఅ - వె ఎ ఏ ఎ ఎ ఏ । ఏ ఎఎ ఏ - ఏ , , । ని ఇనూ ॥
అ॥ మ గ గా - పా దా । సని ధా - సధ ధ ది । సా , స ని ధా । ని ధ పా - ప ధ పా
క అ న - కాం గి । శ్రీ ఇ ఈ - రు ఉక్మి ఇ । ణీ ఇహృ ఉద । యఅ ఆ - అ అ బ్జ
మ పా - దా ది ద । సా ,-స ధ ప మ । పా ద సం - ద ప పా మా । మ గ రి - మ గ గ రి
ది న - మ ణే ఎ । ఏ ,-పాఅ ర్థ అ । సా అఅ - ర అ థి ఈ । స్వాఅఅ - అ అమి ఇ
చ॥ సా , - , , రీ । , మా - పా నీ । ధా , - , పా । పా , - మ గ రి గ
రా , - , , రా । , నీ - న్న స । దా , - , , కో । ఓ , - రి తి విను

డిటో | డిటో | ధా , - పా ని ధ | ప - ని ధ - ప - మ గ రి
డిటో | డిటో | దా , - ణో రి తి | ని - మ న - వి - వి న ము
పారి - స - రిమా | ప - మప - దాపధ | రిసా - ,, మప | ద పా - , మ గ రి ‖ రిప రి ‖
పార - స - దళా | క్షు . శర - ణాగత | జనా - ,, వన | కృపా - , ని ధి ని ‖ నిఖిలూ‖

చ॥ ససా - ద ప ధా | ధ పా - పాదపమా | ప ధ స - ధ ప ప మ | మ గ రి - గ రి సా
భ వ - స అ అ | గ ర - తాఅఅ అ | ర క అ - మైఇయుఉ | న్నది ఇ - ని ఇ ఈ
ప ని ధా - ధా రి స | సా రి గా స - రి రి ప | ప మ గా - మ గ రీ | సా , - ,,,,
ప అ దా - సా అ అ | ర అ ప అ - యుగ్మ అ | ముఉ ఊ - ఉ ఉఊ | ఊ , - ,,,,
, మ గ - రి గ రీ | రి గ స - సా రీ | రి ప మా - మ గ మా | ప ప మ - ప ద పా
, భుఉ - వి ఇఈ | మఅ అ - న వ | లొాఓ ఓ - ఓ ఓ ఓ | కు ల అ - కు ఉ ఊ
మ గ మ - మా - మ గా మ | పా మ - ప ద పా | దా , - ని ద పా | మ గా - మ గ రీ సా
భుఉఊ - క్రీ - ము ఊ ఉ | క్రీ ఇ - ప్ర అ ద | మూ , - ని ఇ ఈ | ప ద - ముఉఊ ఊ
, మ గ - గా ,, | గ రి రీ - సా రీ | రి ప మా - మ గ మా | ప మ ప దా , - దా పా
, భ అ - దా ,, | ప అఅ - న్నత | ని ఇ ఈ - ఇ ఇ దు | వ అ అ అ , - అ మ
, మ ప - ద ప దా | సా , - సా సా రి స | స నీ ,, - దా | ని దా - ద ప ప మ
, భ జ - న అ అ | అ , - అ సా అ అ | దాఅ ,, - చే | యుఊ - చుఉ న్న అ
, మ ప - ధా రి స | సా , - స ని ధ రి | సా రి - స ని ధా | ని ద పా - ప ద పా మా
, క ని - జ న అ | అ , - వ అ న అ | లో ఓ - ఓ ఓ అ | ని ఇ ఈ - ప అ అ రి
ప దా - గ రి సా | స ని దా - పా ప మ | పా ద స - ద ప ప మ | మ గ రి - మ గ గ రి ‖ రి ప రి ‖
గ అ - దాఅ వే | ఏ ఏ ఏ - ల్పా కుఉ | మా అ అ - ర అపూఉ | జ త అ - ప అ ద అ ‖ ని ఇలూ‖

67. యదుకులకాంభోజిరాగము—(ఖండచాపు) లేక మిశ్రఝంపెతాళము.

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

ఆ. స రి మ ప ధ స.
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

28-మే హరికాంభోజిజన్యము.

ప॥ శ్రీరామ రఘురామ శృంగార రామయని - చింతింపరాదే ఓ మనసా ॥శ్రీ॥

అ॥ తళుకుచెక్కులు ముద్దు బెట్టు కౌసల్యముతు - తపమేమి జేసెనో తెలియ - కౌసల్య తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

చ॥ (1) దశరథుడు శ్రీరామ రారయని పిల్వమును - త-మేమి జేసెనో తెలియ-దశరథుడు తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

(2) తనివార పరిచర్య సేయ సౌమిత్రిమును - తపమేమి జేసెనో తెలియ - సౌమిత్రి తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

(3) తనవెంట చనజూచి యుప్పొంగ కౌశికుడు మును-తపమేమి జేసెనో తెలియ కౌశికుడు తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

(4) తాపంబణిగి రూపవతియాట కాహల్య - తపమేమి జేసెనో తెలియ - అహల్య తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

(5) ధర్మాత్ము చరణంబు సోక శివుచాపంబు తపమేమి జేసెనో తెలియ - ఆ-చాపంబు తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

(6) తన తనయ నొసగి కనులారకను జనకుండు-తపమేమి జేసెనో తెలియ-ఆ-జనకుండు తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

(7) దహరింబు కరగ కెరిమెను బట్ట జానకి తపమేమి జేసెనో తెలియ - ఆ జానకి తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

(8) త్యాగరాజాప్తయని పొగడ నారదమౌని-తపమేమి జేసెనో తెలియ - ఆ - మౌని తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

రాగలక్షణము :—66 వ-కృతియందున్నది— [పల్లవిపలె - అనుపల్లవి చరణములు పాడుకొనేది].

ప॥ , స సా స । రి మ పా ప । , ప మ ప ద దా పా । ద ప స మ గ రి - ప మ గ రి ॥

, శ్రీరామ । రఘు రా మ । , శృం గా ఆ అ ర । రా ఆ అ అ మఅ - య అ స ఇ ॥

గ స - స రి - సా స । రి మ పా ద ప ప మ । , మ ప దా ని ద - ప ప । పా ద ప మా - గా గ రి - రి స ॥

ఇ ఇ - శ్రీ ఇ - రా మ । రఘు రా ఆ అ అ మ । , అ శృం గా అ అ - అ ర । రా అ అ అ - మా య అ - ని ఇ ॥

గ స - స రి మా మ । ఊ టో । , ప ప - ప ద ద ప పా । సా రి ప దా - పా మ గ రి మ ॥

ఇ ఇ - శ్రీ ఇ - రా మ । ఊ టో । , శృం - గా అ అ అ ర । రా అ అ అ - మ య అ ని ఇ ॥

గ స - రి గ రి స - సా ని ధ । ధ స ని ధ - స రి రి స రి । రి మ ప ద - సా ద ప । మ గ రీ - రి గా , సా ॥

ఇ ఇ - చిం తిం - ం చ ఎ । రా అ అ అ - దె ఎ ఒ ఒ ఓ । మ అ న అ - సా అ అ । అ అ అ - అ అ అ అ

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కై_ని. 68. నాటకురంజిరాగము - ఆదితాళము ఆ. సరిగమధనిపదనిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] [కేలికి నాల్గక్షరములు చొప్పున పాడుకొనేది అ. సనిధమగస

ప|| మనసు విషయనటవిటుల కొసంగితె - మా రాముని కృపకల్గునో మనసా ||మనసు||

అ|| తనతలం పాకరింటికి తీసిపెట్టి - తాకుక్కలతోం రీతి గాదో ||మనసు||

చ|| తవుటికి రంకాడబోయి గూటి - తపిలకొతికొంపోయినట్లు గాదో - చెవుటికి ఉపదేశించినట్లు గాదో - శ్రీ త్యాగ
రాజనుతుని దలచక ||మనసు||

రాగలక్షణము:— 28 మే. హరికాంభోజిజన్యము, భాషాంగవక్రసంపూర్ణరక్తిరాగము. ఆరోహణ, అవరోహణములయందు, శుద్ధమధ్యమకైశికినిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు గనుక ఒరకు గాగము. అన్ని వేళలయందు పాడదగినది. అవ
రోహణ ... బుషభ, ... వర్జితము.

ప|| ,, - నిస - ంసస ని - స్నినిధ ధా , నిసా	,, ని గా రి గా రి స ని	స్నినిధ ధా , ని సా
మన - సుఊ వి ష - మయ - అ , న ట	,, వి ట ము లా ల ఇ	మయ అ , న ట
,, - నిస - రిగమగరిసనిధని - నిసనిధ - నిసధధా - నిసా	,, ని స - రి గ మ ప గ రి స	గ రి స స - సనిసనిధ ధా - నిసా
మన - సుఉఉఉవిషఉఉ - మఉయఉఅఉఅ - ట	,, ఎ న - సుఉ ఉ ఉఅఉఅ ఉ	మఉ - ఉ - యఉఅఉ - న ట
,,- నిస-రి గమప గరి స-- రిరిస-స నిసధధాని సా	,, ని ని సా , ని గా	గి మ మ గ గ రి - గాసరిసగమ
మన-సుఉఉఉ గిఉఇఉ-మఉఅఉ-యఉఅఉఅన ట	,, వి టు ల , ల కొ	స ం ం ం ం ం . గి తె ఎ ఎ
రి గ సా - మగమానిని దా - ని ద నిద - ని ప దానిస్ప	నీ ని సా - ని ద మా	మా ,, - గామప గ రి ||రిస-నిస||
ఎఎ ఏ - మఅరాఅఉఅ - సుఉనిఇ - కృఉపా అ	అ గ అ - అ అ ల్లు	నో ,, - మ న సాఉ||అఅ-మన||
అ|| ,, మ గ మా ని ద - ని ద ని ప - దా నీ	సా నీ - సా , ,	స సా - సా , స
త న త లం ఉ - పాఒక ఉ - రి ం	టి కి - దీ , ,	సి పె - ఏ ఎ ట్టి
రీ సా - స ని స ని దా - ని ద - ని ప ధా	ని స ని ద మా , ,	గ రి గా మ ప-గ రి రి స||రిస-నిస||
తాఅ - కుఉక్కఅ ల - తోఒ - ఒ ఒ అం	రి ఇ ఇ ఇ తి , ,	గాఅఅ అ అ-దోఒఒఒ||ఒఒ-మన||

శ్రీ ; , ని స - రి గ మా - గా మ గ రి రి - గ రి సా । , ని ని స - రి గా రి స ని । ని ప ని ధ ని - ధ ధా
త రు - టి ఇ క - ర ౦ ౦ ౦ ౦ - ౦ ౦ కా । , ద అ అ - బ్రోచి ఒయి ఇ । గు ఉ ఉ ఉ ఉ - డి ఈ
; , ని ని ని ధ ని - పా ప ని - ధ ని ధ ని సా । , , ని స - రి గ గా , మా గా - మా , ,
త పి ల కా ఒ - ఓ తి ఇ - కొ౦ ౦ ౦ ౦ । , , హాయి - న అ ట్లు । గా అ - దో ఒఓ

చెవుటి కుపదేశించి నట్లు గాదో - శ్రీ త్యాగరాజనుతుని దలచక : (అనుపల్లవి వలె పాడుకొనేది).

చరి-అంగ-శుద్ధ-ప-చధ-కై_ని

౹౯౹ సామ - ఆదితాళము.

ఆ. స రి మ ప ధ స
అ. స ధ ప మ గ రి స

శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ శాంతములేక సౌఖ్యములేదు - సారసదళ నయన ! ॥శాంత॥ అ॥ దాంతునికైనను - వేదాంతునికైన ॥శాం॥
చ॥ (1) దారసుతులు ధనధాన్యములు గల్గిన సారెకు జపతప సంపదగల్గిన ॥శాం॥ (2) ఆగమశాస్త్రము లన్నియుఁ జదివిన బాగుగఁ సకల హృద్భావము దెలిసిన ॥శాం॥ (3) యాగాది కర్మము లన్నియుఁజేసిన భాగవతులనుచు బాగుగఁ బేరైన ॥శాం॥ (4) రాజాధిరాజ ! శ్రీరాఘవ ! త్యాగ - రాజవినుత ! సాధురక్షక ! తనకుప ॥శాం॥

రాగలక్షణము:- 28 వ, మేళకర్త హరికాంభోజి రాగజన్యము, ఔడవషాడవ ఉపాంగరాగము. ఆరోహణము నందు గాంధార నిషాదములుండవు, అవరోహణమునందు నిషాదము వర్జ్యములు మధ్యమ దైవతములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది. [వేలికి వాల్లక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును].

ప॥ ,,, - సా రి మా పా , , , , పా	, , - మ ప ధ ప మా	మ గ గ రి - గ రి - రి గ మ గ
,,, - శాంత మూ లే ఎ ఎ ఎ ఎ కా	అఅ - సౌ ఉ ఖ్య ఆమూ	లె ఎ ఎ ఎ - దు ఉ - ఉ ఉ ఉ ఉ
రి గ స - సా రి మా పా , , , , మ ప ద ప	ధా - ధ సా ధ పా	మధప ధ ప - మగ - రిగ మగ
ఉ ఉ ఉ - శాంత మూ లే ఎ ఎ ఎ ఎక అ అ అ	అ - సౌఉఖ్యమూ	లే ఎఎ ఎ ఎ - ఎఎ - దుఉఉఉ
రి గ స - సా రి మా పా ,, - ,, రి మ ప ద	సా - ధ సా ధ పా	డిట్టో
ఉ ఉ ఉ - శాంతమూ లే ఎఎ-ఎఎక అ అ అ	డిట్టో	డిట్టో

రి గ స - స రి గ సా - సా స ధ్ - స ధ్ రి స	రీ , , , , - రి మ ప ధ	సా - ధ ప - మ గ రి గ మ గ । రి గ స । సా
ఊఊఊ - స అర సా - దా శ అ - న అ యఅ	నాఅఅఅఅ - అ అ అ అ	అ - అఅ - అఅఅఅఅఅ । అఅఅ । శాం
అ॥ , , , - ధా ప ధా - స సధధ సా - స ధ స ధ	సా - ధ సా ధ ప మ	ధాపా ప మ గా మ గ రీ - రి గ మ గ ।
, , , - దాంతు నీ - కై ఇ ఇఇ నా - వె ఎ ఎ ఎ	ఏ - ద అం తు ని ఇ	కై ఈ ఇఇ ఈ ఇఇఈ - వఅఅఅ ।
		రి గ స । సా ॥
		అ అ అ । శాం॥
చ॥ , , , - ధా ప ధా - ప మ మ గ రి - గ రీ	, , , - స రి గ సా	గా రీ - స రి గా - రి రీ
, , , - దా ర సూ . తు ఈ లు ఊఊ - ధ నా	అఅఅ - ధ అన్యమూ	గ అ - అ అ అ - త్రినా
, , , - సా రి మా - పా ధా ధా - ప ధ స ధ	పా - ధ సా ధ ప మ	ధాపాపమ గా - మ గ రీ - రి గ మ గ ।
, , , - సా రకు - జ ప తి - ప అ అ అ	అ - స ం ప ద అ	గ అ అఅ అ - త్రిఇఈ - నఅఅఅ ।
		రి గ స । సా ॥
		అ అఅ । శాం॥

(చరణమువలె 2.3.4 చరణములు పాడుకొనేది)

చరి-అంగ-శుమ-వ-చధ-కై ని

70. సురటరాగము—ఆదితాళము,

ఆ. స రి మ ప ని స

అ. స ని ధ ప మ గ ప మ రి స

శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి.

[కొలికి స్వరాక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది]

ప॥ గీతార్థము సంగీతానందము - నీతావున జూడరా ఓమనసా! ॥గీ॥ అ॥ సీతాపతి చరణాబ్జము నిడుకొన్న వాతాత్మజునికి బాగ దెలుసురా ॥గీ॥ చ॥ హరిహర భాస్కర కాలాది కర్మములను మతముల మర్మముల నెఱింగిన హరివర రూపుఁడు - హరహాయ వినుతుఁడు, వరత్యాగరాజ - వరదుఁడు సుఖిరా ॥గీత॥

రాగలక్షణము :—28 వ మేళకర్త, హరికాంభోజి రాగజన్యము ఔడవవక్ర సంపూర్ణరాగము, దేశీయ భాషాంగరాగము. ఆరోహణమునందు, పనిధనిసా అను ప్రయోగముగలదు. మధ్యమ నిషాద ఋషభములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు ఋషభమధ్యమ నిషాదములు దీర్ఘముగా నిచ్చిన రాగచ్ఛాయలు స్ఫురించును. ఆరోహణమందు గాంధార. దైవతములు వర్జ్యములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ఆ॥ ,, - రిరి మా , రి రి స - రి మా మా ,,
,, - గి ఇ ఈ , త అఅ - ర్థ మూ సం ,,
,, - రి మా , మ రి రి స - రీ మా మా ,,
ఈ - గి ఈ , ఇ త అఅ - ర్థ మూ సం ,,
,, - రి మా , మ రి రి స - రీ మా , మ పా
ఈ - గి ఈ , ఇ త అ అ - ర్థ మూ సం ౦ ౦
,, - రి మా రి రి స - రి మ రి స - ప మ ప ని
,, - ని ఈ త అ అ - పు ణ న అ - జా ఈ ఈడ
గ రి రీ రి ప మా - రి రి స - రి మ రి స - ప మ ప రి
అఅ - నీ ఇ ఇ ఈ - త అల - పు ణ న అ - జా ఈ ఈడె
నిదపమ - మాగమ మాగమ - రిరిస - రిపగమమా - పమపా
అఅఅఅ - గీ ఇ ఇ ఈ ఇ - తఅఅ - ర్థఅఅఅమా - సం ౦
అ॥ ,, - పా నీ , ని మా పా - పా ప నీ ని సా
,, - నీ ఈ ఇ త అ అ - ప తి ఈ చ రా
పా - పాపనీనిమపా - పా ప నీ స సా రి స సా
అ - నీ ఇఈ - తఅ - ప తి ఈ చ రా అఅ అ
నీ - పని సారిస - సద - పదమా - ప పనిసా , నిసారిసనీ
అ - నిఇఈ - ఇఇ - తఅ - అఅఅ - పఅ తిఇఈ , ఇచర తఅ
,, - సనిపా - పనిమ - పనిసా నిసా - నిసా
అ - నిఇఈ - తఅఅ - పఅఅ తిఈ - చరా

,, - రి మ రి - మ పా
,, - గి ఇ ఇ - త అ
,, - రి మ రి - మ పా
,, - గి ఇ ఇ - త అ
,, - రి మ రి - మ పా
,, - గి ఇ అ - త అ
స , ని పా - ,,,,
రా , అ అ - ,,,,
సా ,, - ని ధ ప మ
రా ,, అ అ అ అ
,,,, - ,,,,

డిటో

,,, - ని స రి సా
అ అ - ణ అజ్జ మూ
,,, - ని స రి సా
అ అ - ణ అజ్జ మూ
,,, - ని స రి సా
అ అ - ణ అజ్జ మూ
,,, - ని స రి సా
అ అ - ణ అజ్జ మూ

ప ధ ని ధ పా , - మ గ రీ
స ౦ ౦ ౦ ౦ , - ద అమూ

డిటో

డిటో

ప ధ ని ధ ప పా మ గ రీ
స ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ దఅమూ
ప మ ప ధ ని ధ ప మ
ఓ ఓ ఈ ఈ - న అ ఈ అ
పమ - మపనిప - రినిరిస - సనిరిస
ఓఓ - మఅ - అ - నఅఅ - అ - పఅఅఅ
,,,, - ,,,,

డిటో

నీ నీ ని ధ - ని స ని ధ
నిడు కొ ఒ - న అ ఆ అ
నీ నీ - ని స నీ స ని
ని డు - కొఒన్నా అఅ
స రి స రి నీ - ని స ని రి రీ
ని ఇ ఇ ఇడూ - కొ ఒ ఒ ఒన్నా
రి స నీ నీ - నీ రి స రీ
ని ఇఈడూ - కొఒఒన్నా

,, - ని సాం నీ , - ని ద ని ధ ని - ని సాం | , , ని సా ని ద పా | పమరి రీ - మాపానిధ।పమ ||రీ||
ఆ - వ అ తా , - త్మల జాడ ని - ఇ కి | ఈ బ అ గ త ఆ | దాఏలా - నూ రాఅఅ।ఆమ ||గి||

చ|| ,, - స రి వ పా - ప ద ని ద పా , మ గ రీ - | , , మా , మా స | మా గా , - ప మ రి
,, - హరీ హరా - భ అ వ అ అ , స ..... | ఆ శా అ లా ని | క అ అ - గ్న్రమా

,, - స పా స పా - ప ని రి స - ని ... | , , ని సా - రి రి | రి సా ప మ - పా పా । ,, -
హా - ల నా మతా - మాట లఅ - మఅ ఆ | అ గ్రమా - ఆ నే | రి ..... - గి నా । ,, -

హరివరరూపుడు - హరహాయ వినుతుడు, వర త్యాగరాజ ... ||గిరా|| (... పాడుకొనేది.)

చరి - అంగ - శుమ - వ - చధ - కేని | 71. తదనకుతూహల ... | ఆ. సరిమధనిగపస
[శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి] [... రూపక తాళ] | అ. సనిధపమగరిస

ప|| రఘువంశ సుధాంబుధి చంద్ర - శ్రీరామ రాజరాజేశ్వర ||రఘు||
అ|| అఘమేఘ మారుత శ్రీకరా - అసురేశ మృగేంద్ర వరజగన్నాథ ||రఘు||
చ|| భృగునందన గర్వభంజనా - బృందారక బృందహితకదనా - ... ||రఘు||

రాగలక్షణము:- 28వ మేళకర్త హరికాంభోజి జన్యరాగము ... యిచ్చిన ... నిషాదము లు ... కొన్ని ... నిషాదము ... రాగము ... అయినను ... కనబడదు. ఇది సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి ... చెప్పబడియున్నది.

ప|| ,,, - స రి మా మ | మ గ రీ - స రి | స ని ధా ప
,,, - రఘు వం శ | సుధాం - బుధి | ధ ఇ చంద్ర
పా , - స రి మ మ మా మా | మ గ రీ - స రి | స స - ని ని ధా పా
శ్రీ ఇ - రఘు వ ం ం శ | సుధా - బుధి | ధ ఇ - చం ం ద్ర
పా , - రి మ ధా ని | గ పా - స | - స ని ధా పా
శ్రీ ఇ - ర మ రా జ | అ ఆ - జే | ఎ ఎ ఎ ఏ శ్వ

మ గ - ప మ గ రి - రి మ ధా ని	గ పా ప ని	ధ ప - ని ధ ప మ - ధ ప
ర అ - అ అ అఅ - ర మ రా జ	ర అ జె ఎ	ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ - శ్వఅ
మ గ - ప మ గ రి - డిటో	గ పా గ రి	సని - తపనిస్థ - సని । ధ ప పమగరి॥ పరి॥
అ అ - ర అ అ అ - డిటో	ర అ జెఎ	ఎఎ - ఎ ఎఎఎ - శ్వఅ। అ రఅఅఅ॥రఘు॥
అ॥ ,,, - గ ప సా స	సా , రి	స నీ ధ
,,, - అ ఘ మేఘ	మాలరు	ర శ్రీ క
పా , - గ మ సా స	సా రి స సా - రి	మ - మ గ గ రి రి స
రాఅ - అఘ మే ఘ	మా అఅ అ - రు	త - శ్రీ ష ఇ ఇ క అ
స ని ని ద ధ ప - గ ప సా స	డిటో	మ - గా రి
ర అ అ అ అ అ - అ ఘ మే ఘ	డిటో	త - శ్రీ క
సా , - స రి స ని ధా ని -	మ ధా - ని	గ పా - స ని । ధ ప-స ప మ గ రి । స రి॥
రాఅ - అ అను ఈ శే శ -	మృ గేం-ద్ర	ధ రా - జ అ । గ అ-న్నఅ అఘ । రఘు॥
మ॥ , , , సా రి మ గా రి స రి రి	మ మ ధా ధ ని గా	గ ప సా స ని ధ ప
మ గ ప మ గ రి - సరిరిమమదధని గ వ	వ స స రి రి మమ గ	గరిరిసస్నినిధ । ధపపమగరి ॥రఘు॥
చ॥ ,,, - ప ప పా ప	ప మ మా , రి - రి	మ గా రి
,,, - భృగు నం ద	న అ అ అ అ - గ	ర్వ భంజ
పా , మా గా రి	స సా - ఫ	స రి మ గ గ రి । సా ,
కాఅ బృందా ర	క బృం-ద	హిత క అ దఅ । నా అ

నిగమాంత వాసము దావనా - నీరజాక్ష వేంకటేశ్వర ॥రఘు॥ (అను పల్లవివలె పాడుకొనవలయును)

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని 72. ఛహానరాగము—రూపకతాళము ఆ. సరిగమపమధనిస
[శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి] అ. సనీధపమగమరిగరిస

ప॥ రామా ఇక నన్ను బ్రోవరాదా దయలేదా శ్రీరామ ॥రామా॥
అ॥ తామసంబు చేసితివిక తాళజాల తపలను వేడను ॥రామా॥
చ॥ ఆరు శత్రుతోవ్రేలను బట్టి పాతము చేసి ఘోరార్జిత - ఘోరపాపములను వే గాలిచే చేసినట్టి నేరములను మన్నించి -
నీకే భావశిమ గాని నేరవ్వ రున్నారు శ్రీ వెంకటేశా శ్రీకర! ॥రామా॥

రాగలక్షణము:- ఇది 28-వ మేళకర్త హరికాంభోజి జన్యరాగము దేశీయ భాషాంగరాగము (అనగా దేశ్యరాగము) వక్రసంపూర్ణరాగము. ఆరోహణమందు శుద్ధమధ్యమ, చతుశ్శ్రుతి దైవతములున్నూ, అవరోహణమందు కైశికినిషాద శుద్ధ మధ్యమ అంతరగాంధార చతుశ్శ్రుతి, రిషభములు రాగచ్ఛాయా స్వరములుగ్గా అన్ని వేళలయందు పాడదగినది.

ప॥, సీ రీ - రిగ । మా ప - గా మ । రీ గ రి సా - ని ధ । ని ని సా , - గ స
,రామా - ఇక । నాన్ను - బ్రోవ । రాఅఅ దా - దయ । లె దా - । శ్రీరా
ని స - రీ రీ - రి గ మ ప । రి గ మ ప మ గ - గా మ । రి గ రి సా - ని స ని ధ । సా - సా - పమగమ
ఇ ఇ అరామా - ఇ ఇ క అ । న అ అ అ ను అ - బ్రోవ । రాఅ అ దా - ద అ యలే । లే - దా - శ్రీఇఇఇ
రి స - రీ రీ - రిగమప । రి గ మ ప ధా - ప మధనిసా । ని స రీ గ రి సా , ని - ధ స సా । ని సనిధపమ - పమగమ - రిసని స - రీ రీ ॥
ఇఇరామా - ఇఇకఅ । న అ అఅన్ను - బ్రోఒఒఒవా । ర అఅ అదా, అ - ద అ య । అ లే । ఏఏ - ద అ అ ఆ - యఅ । అఅ - రామా॥

అ॥, - నీ ధ పా మ । ధా ని స రి స । నీ - స ని ధా - ని ధ పా । ధ మ మా - గ మ గ మ రీ గ రి సా ॥
- తామ సంబు । చే సి తి విక । తా - ళ అ జా - ప అ రూ । ల అ నూ - వె ఎ ఎ ఎ - దాఅఅనూ ॥

ని స - నిధపా - పాధపపామా । ధానిస - నిసరిగ । మా ప మ గా - గాపగరీ - రీ గ రి సా ।
ఊ ఊ - తఅమా - ఖ ం ంంబు । జేసి తి - విఘకఅ । తా అ అ అ - పాలనమా - పాఅ అరూ ।

పమ ధ ప - ని ధ ప మ - గ మ రి స । ని స - రీ రీ ॥
అ అ నుఊ - వ ఎ ఎ ఎ - డ అ ను ఉ । ఊఊ - రా ॥

చ॥ ధా ప - పమపాధపమా । మ గ రి - గమపాపా । రి గ మ - పధనీసా । సానిసా - గా గా - రీ రి సా ।
అ ర - శఅఅఅఅత్రూ । పు ల ను - బఅ అ ట్టి । హతను - జఎఏ ప । వ్రూ ఊ ఊ టీ - ర్యాత - గ్గఇఇ తా ।

ని ని ని - ని స ధ్యాపా । ధ ధ ధ - గ్ని స । , రి గ - మ ప ధ ప మా । గగగమా రి రి స । సా - పమ - ధ ధ ।
ఘో ఒర - పఅ అపా । మూ ల ను - పోఒ । , గొట్టి - వె ఎ ఎ ఎ ఏ । జెఎనిఈఈ ఇ సట్టి । నే - రము - అ ను ।

స నిధా - ని స రీ సా । సనిసరిసా - సనిధాపా । పమప - నీ స । రి గ మా - గపగమ - రీ గ రి సా ।
మ ం ం - న్నిం ం చీ । నిఇఇఇ వే - కఅ అ అ । వలెను - గాని । వె ఎ ఏ - రెవి పం - రూ ఊ ఊ ఊ ।

సా - ని స ధా - ప మధా । ధనిసరిసా - నిస్థాపా । ప మధప - ని ధ ప మ - గ మ రి స । ని స ॥ రి రి ॥
న్నా - అఅ రూ - శ్రిఇ ఈ । వెం ంంకా - టెఎ ఏశా । శ్రీ ఇఇఇ - క అ అ అ - ర అ అ అ । అఅ ॥రామా॥

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని 73 మోహనరాగము —ఆదితాళము ఆ. స రి గ ప ధ స
[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. స ధ ప గ రి స

ప॥ నన్ను పాలింప నడచి వచ్చితివో నా ప్రాణనాథ ॥నన్ను॥
అ॥ వనజనయన మోమును చూచుటే జీ - వనమని నెనరున మనసుమర్మముం దెలిసి ॥నన్ను॥
చ॥ సురపతి నీలమణినిభ తనువుతో - నురమున ముత్యపు సరుల చయముతో కరమున శరకోదండ - కాంతితో -ధరణి
తనయతో త్యాగరాజార్చిత ॥నన్ను॥

రాగలక్షణము:— ఇది 28 వ మేళకర్త హరికాంభోజి జన్యరాగము. ఉపాంగము, ఔడవ గమకవరీక రక్తి రాగము మధ్యమ నిషాదములు వర్జములు. షడ్జ గ్రహము. (పగలిదికే) అనగా పగలు 12 గంటలు మొదలు 3 గంటల వరకు పాడదగినది. గాంధార ధైవతములు రంజకములు గల జీవస్వర న్యాసస్వరములు. [ప్రజలికి వాల్లక్షరముల చొప్పన పాడుకొనవలెను.]

ప॥ ,, - గ పా గ రి సా - సారిగరిసపా - సధ॒సధా | ధా , - ధ స రి గా - | ప గ గ రి రి రి గ స
,, - న నూ ప అ అ - లీ ంంంంం - పఅఅఅఅ | అ , - న డ చి వా - | చి ఇ ఇ ఇ తి వో ఒ ఒ

రి - గాపాదపపా - గరిపా - సారిగ - రీగపగరిస సధ రిస | ధా ప - ధ స రి గా | ప గ గ రి రి రి గ రి
ఓ - ననూ ఉ ఊ - పఅఅ - లీంంం - ంంంంంం - పఅఅఅ | అ అ - న డ చి వో | చ్చి ఇ ఇ ఇ తి వో ఒ ఒ

రి - డిటో - పరిగపధసధప - గరిసా - సధరిప | ధాప - ధ స రి గా | గా ప గ - రి గ రి - రి రి స
ఓ - డిటో - లీంం ంం ం ంం - ంం ం ఏఅఅఅ | అ అ - న డ చి వా | చ్చి ఇ ఇ - ఈ ఇ ఇ - తి వో ఒ

రి - గపాధసస - సారిస - ధాసధ - పాధప గపగా | రి - గ పా ధ స రి | గరిసధ - రిసధప - సధపగ -
ఓ - నఅప్రాణ - నాంఅ - అఅఅ - ధఅఅ - అఅఅ | అ - న అ ప్ర అ ణ | నఅఅఅ - అఅఅఅ - అ , అఅ -

ధ ప గ రి - గ రి స రి ॥గపా॥
ధ అ అఅ - అఅఅఅ ॥ననూ॥

అ॥ ,, - గ గాపదా - సాధా - సారిస సా | ,, - గ గా ప ధా | సా ధా సా రి గ రి స సా
,, - వ నాజనా - యనా - మోఒఒ ఓ | ,, - వ నా జ నా | యా నా మో ఒ ఒ ఒ ఒ ఓ

,, - గ గా ప దా - సా ధా - సా రి గ - రి గ ప | గా - రి సా - రి ధా | సధ ధా - పా ధ స - ధ ప పా
,, - వ నా జ నా - యా నా - మో ఒ ఒ - ఓ ఒ ఒ | ఓ - మ నూ - జా ఊ | చుతూ టే - జీ ఇ ఇ - ఇ ఇ తూ

,, - ప గా గ గా - గా గ రి - రి గ ప ద । ధ రి - స ధా స ధా । పా ధ స - ధ ప పా - ధ స గా - పగరి గరిసరి ॥గపా॥
,, - వ నా మ నీ - వేన అ - యతూ న అ । అ అ - మ నా సుమా । ర్నా అ అ - ముతూ ఊ - దివ్య - లఅఅ నిఇఇఇ ॥ననూ॥

,, - ధపా - ధగా - పా ,, - గమగప గా	రీ - ధ పా గ రీ	స ధ ప రి - రీ గ మ గా
,, - మరా - వ తీ - నీ ,, - అఅఅఅ అ	అ - వ నీ ని భా	త అ నుఉ - ఉాఉఉఉ
రీ - గ పా ధ సా - స ధ ధ ప - ప గ ధ ప గా	రీ - స ధ్వా స రీ	గా - పా ధ ప పా - రీ , స
ఓ - యురా మునా - మున ఉ ఉ - ర్యఅ అ అ అ	పూ - వ సు ల జే	యా - యూ ఉ ఉ ఉ - తో , ఒ

కరమున - శరకో - దండ - కాం - తితో - ధరణీ - తనయతో త్యాగరాజార్చిత ॥ అను పల్లవివలె పాడుకొనేది

చరి-అంగ-కుమ-స-చధ-కైని **71. కేదారగౌళరాగము-ఆదితాళము** ఆ. స రి మ ప ని స

[శ్రీ రామనాథపురము శ్రీనివాసయ్యంగారి కృతి] అ. సనిధప మగరిస

ప॥ సరగున పాలింప సమయమురా నీకు - సరియెవ్వరున్నారురా సరసిజనేత్ర ॥సరగున॥

అ॥ వరగుణ శేషాద్రివరద వెంకటేశ్వర - వనజ సంభవనుత వరము లొసగి నను ॥సరగున॥

చ॥ శరధృతిప్రాణిత గజరాజు - మొరలిడగా ననుగ్రహించలేదా - అతివేతజెందిన పరమభక్తుడగు - ప్రహ్లాదుని కాచినావే శ్రీకవలేదా - మన్మథ జనక మహాక్షమునకు నికేతన - మహనీయ శ్రీనివాస నీవు - సత్కథలను విని నిను వేడితిని - మనసు కరగి నీవు నాదు సంకటముల దీర్చి ॥సరగున॥

రాగలక్షణము:- ఇది 28 వ మేళకర్త. హరికాంభోజి జన్యము. ఉపాంగ ఔడవ సంపూర్ణరక్తిరాగము. ఆరోహణ మందు గాంధార ధైవతములు వర్జములు. మూడు వేళలయందు పాడదగినది. రిషభ మధ్యమ గాంధారములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. [శ్రీలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును]

ప॥ ,, - మపాధపా - మ గ గ రి రీ - మగగరి	పా , - ని స రి పా	రి స ని ధ ప - నిసరిమాగ 1
,, - సరాగునా - ప అ అఅలిం - ం ంంం	పా , - సమయమూ	ర ,, అఅ అ - నిఇకుఉఉ
రీ - మ పా ధ పా - మ ప ధ ప - పమగరి రీ - మగరిరి	డిటో	రి స ని ధ పా , - నిసరిమాగ 2
ఉ - స రా గు నా - ప అ అ అ - అఅఅఅ లిం - ంంంం	డిటో	ర అఅ అ అ , - నిఇకుఉఉ
రీ - మపాధ పా - మపనిస - రిగరిస - నిదధప - మగగరి	సా , - ని స రి సా	సారిసనిధా పా , - నిసరిగారి
ఉ - సరాగు నా - పఅఅఅ - అఅఅఅ - అఅఅఅ - లింంం	పా , - సమయమూ	రాఅఅఅఅ అ , - నిఇకుఉఉ

రీ , - రిపమగ పారి - మా పా , ని - సరిసా
ఊ , - నఆరిక్షయావ్వ- ము ' న్నా , ఆ - రఊరా

అ॥ ,, - సపాసపా - పా ,, - ని స రీ
,, - వరాగుణా - శే ,, - షఅ్రదీ
దమ - మపాక్రిసా - నీ సని సా , నిదపా -
అఅ - వనాజసం - భావఅఆఅ , సుఊ తా -

చ॥ ,, - మా , పనిద - పాద - మపమగరి -
సరి మా గ - రిమగరీగ - సరిమప - ని
ధప - మాగ - రిమప - నిధాప - మపనిస
సరిమాగరి - మగరీ - గరిస - రిసని

చ॥ రి రి రి రి - రీ రి రి - రిస సమగా - మగరీ స స
శ తన్మతి - పూజిత - గ జరఅఅ - అఅజా జెంర
సధపామగ - రిగ రి పామగ రి - సా
జితజెందిన - పర మ భా స్తుడగు - ప్ర
మగ - రిమప - మప స ని ధ ప - ధ పా ప మ
న్మథ - జనక - మహా ర్ష మా నమ - ని శే తి స
మ ప ని స - రి రి - రి స పమగా రిసస - నిదప
త్య - తల ను - విని - నిను జా ఎ ఏ డితిని - మనను

,, - స రి సా ని ధ పా -
,, - స అ రా ని ఇ జా -

,, - రీ ప మ మా గ రీ
,, - వా గ అ అ ద వెం
,, - ప నీ ధ పా -
,, - వ రా మాలో -
మ గ రి - సా ని ధ స
దా వ - ద ప మ గ రి
రి స రి సా ని ధ ప
ధ ప మ ప ని స - రి స
స రి గ స - స రీ స
లి ధ న అ - న ను గ్ర
స రి - మ మ - మ ప మ గ
హింతు - దు గి - ము ను వె ఎ
ప స స ని ధా ప - పా ధ
మ హాని - శాయ - శ్రీ ని
మపసరిసనిధపా - పా
కరిగిసిఇఅఇవ్రూ - నా

మపనిసరిగరి - సానిధప - ధపామ
జెఎఎఎఎఎ - త్రాఅఅఅ - ఇఅఅ
॥గ - రి రి గ ॥మపా
॥అ - అఅఅ ॥సరా
సా స ని సా రి స నీధాధపా -
తాజె ఎ ఎ ఎ ఎ ఎఎశ్వరా -
ధ ప ప మ - గ రి రి
స అ గి ఇ - ఇ నూ
మ మ ని స , - రి
స రి మ మపా , - ని
మ ప ని ని సా , - రి
, నిదప - ధ పామ । గరి ॥మపా॥
స రి గ రి రీ - రి మ
హించలెవదా - అ తి
రి మ ప ని ధా పా పా
బ్రోవలె ఎ ఏ దా మా
పా ప - మ గ రి - స రి
వా స - ని ఇ దు - స అ
రిసా - సని ధప - మ గ రి ॥మపా॥
దుపం - కటమాల - దీ ఇర్చి ॥సరా॥

చరణము చివర చిట్టస్వరం పాడుకొనవలెను.

అంగ-శుమ-వ-చధ-కైని 75. కేదారగౌళరాగము-రూపకతాళము ఆ. స రి మ ప ని స

[శ్రీ దీక్షితులవారి కృతి] రాగలక్షణము:- 74-వ కృతియం దున్నది అ. సనిధప మగరిస

ప॥ నీలకంఠం భజేహం - సతతం - నీరజాసనాదినుతం ॥నీల॥ అ॥ బాలకుచాంబా సహితం - బాలచంద్ర సేవితం - శిల గురుగుహ పూజితం - శ్రీకదంబవననాథం ॥నీల॥ చ॥ అక్షయరూపఖండ - కాశీటీరో త్తరాభిముఖం - పంచముఖం - రక్షితభక్తప్రముఖం - నక్షత్రేశ శేఖరం - నామరూప విచిత్రతరం - దక్షకరమీశ్వరం - కేదారగౌళప్రియకరం - దక్షిణ కాశీపురం - దండితకామత్రిపురం - దక్షాధ్వరహరం హరం దయాకరం కమలకరం ॥నీల॥

ప॥ స ని ధ - ప మ గ । రి గ రి స ని స రీ । సా రి స ని ధ పా । నీ స - రి మ గ । రీ మ - ప నీ
నీ ఇ ల - క ం ం । ఠం భ జె ఏ ఏ ఏ । హం ం స అ తఅతం । నీ ర - జ ఆ స । నాది - నుతం
స ని సా రి స ని ద - పా ద ప మ గ । రి గ రి స - ని స రీ । సా - ని స రి సా ।
ని ఇ ఈ ఇ ఇ ల అ - క ం ం ఒ ం । ఠం భ జె - ఏ ఏ ఏ । హం- ం ం ం ం ।

అ॥ మా - మ గ స రి । మా - ప ద పా । మా ప ని ధ ప । ని స ని సా - స
బా - ల కు చాం । బా - సహి తం । బా ల చం ద్ర । సే ఏ వి తం - శి
, ని - ని స రి రి । సా , సా రి స ని ద పా । స రి-సా - ని ద ధ ప । మ గ రి మ పా , ని ॥ స ని ధ ॥
ఇల - గురు గుహా । పూ , జీ ఇ ఇ తం ం । శ్రీఇ ఈ - క ద ం బ । వ న నా అ థ , ం ॥ నీ ఇ ల ॥

చ॥ , రి రీ - రి ప । ప మ - గ రి గ రి । నీ - ని స రీ । సా స - ని ధ ప ।
, అక్ష-యరూ । ఉ ప - ఖం ం డ । కా- శీ ఏ ర । తీరో - ఒ ఒ త్త ।
నీ - స రి రీ । రి మ గ - స రీ । ని ద ప మ గా , గా రి మ గ స ।
రా- భిముఖం । పం చ -ముఖం । ర అ క్షి త భ । క్త ప్రముఖ ం ।
, మ మా గ స । రి మ ప మ పా । , మ ప ని ద ప । ని సా ని స రి ।
, న క్ష త్రే ఏ । శ శే ఖ ర ం । , నామ రూ ప । వి చి త్ర తరం ।

నీ సా రి రి । మ గ రి సా - స । సా ని - ని ధ ప । పా మ ప మ గ రి సా
ద క్షు క ర । మీ ా క్ష్వరం - కే । దా ర - గా ఉళ । ప్రి య క రం ం ం
రి ప మ గా - రి గ రి మ పా । మా ప ప నీ ద ప - ని ని సా
ద క్షి ణ కా - శి ఎ ఇ పు రం । దం డి త కా మ అ - త్రిపు రం
నీ సా - గ రి స - సా ని ధ ప । ప సా ని ధ ప - మ గ రి మ ప ని । స ని ధ ॥
ద క్షా - ద్వార వా - రం వా ర ం । ద యా క ర ం - క మ ల క ర ం । నీ ఇ ల ॥

సరి-అంగ-శుమ-ప-నధ-క్నైని. 76. నీలాంబరిరాగము - ఆదితాళము ఆ. సరిగమపనిస
అ. సనిపధనిపమగరిగస

[(శ్రీ) లింగరాజుగారి కృతి]

ప॥ శృంగారలహరీ - ఆశ్రితజనశుభకరి ॥శృం॥ అ॥ సంగీత బ్రహ్మానంద మధు మాధురి మధు మధుకరి - మంగళాంగి మదనారి మనోహారి మానవ ॥శృం॥ చ॥ వదన శశి కళంకిత మృగమదతిలకే విభుధావళి నాయక మదనవైరి చుంబన సముదితపులకే - మృదుల గానరసికే ధృతశారికే సదయమే హృదయకైరవ చంద్రికే ॥శృం॥

(2) తరుణతరణి కిరణారుణ మృదుచరణా బంధూకగమారుణా శరణచరణభరణా
ధృతనిజకరుణా సరస సుగుణభరణా ఖలవారిణా గిరితనూజ జగదాదిమ కారుణా ॥శృం॥

(3) అంగజారి హృదయాంగ మదరహాసితే అఖిలాగమసన్నుతే భృంగచికురే కరుణారస
భరభరితే తుంగజఘనలలితే సురసేవితే లింగరాజ వదనాంబుజపూజితే ॥శృం॥

రాగలక్షణము:—ఇది 29వ మే. ధీరశంకరాభరణ జన్యము, భాషాంగరాగము, వక్ర షాడవ, వక్రసంపూర్ణ, రక్తి రాగము, వక్ర ధైవతము. ఈ రాగమునకు మధ్యమము మిగుల రంజనము గలిగించు జీవస్వరము. మందరస్థాయి నిషాదము క్రింద సంచరింపులు అత్యుత్తమముల గనబడలేవు. అవరోహణమందు ధైవతము వర్జితము. (మధ్యాహ్న కాలమందు) అనగా పగలు 9 గంటలు మొదలుకొని 12 గంటల వరకు పాడదగినది. 29వ మేళకర్త యని కొందరి మతము. [ప్రేలిక నాల్గక్షరములు చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

ప॥ పా ,, ,, - స ని స ని పా - ప మ గ రి శృం,, ,, - గ అ అ అ రా - అ అ ల హ	గా , మ పా మా - పా రీ , ఇ ఈ ఈ - అ	సనిప - మ - గమపని 1 శ్రిత జ - న - శుభ క రి

పా రి స సా ,, - సా , ని రి సా ని పా - పమ గ రి	గా , మ ప మ మా - సా	స నిపమ - గ మపని రి
శ్రీ ౦ ౦ ౦ ,, - గా , అ అ అ అ రా - లఅహూఅ	రి , ఇ ఇ ఇ ఈ - అ	(శ్రితజన - శుభకరి
సా రి స సా రి స సా ,, పా నీ పనిసా - పనిసా - పమగ రి	గా , మ పా మా - సా	స రి స నిపమ . గ మపని రి
శ్రీ ౦౦ ౦ ౦౦ ౦ ,, - గా అఅఅఅ - ౦అ అ - లఅహూఅ	రి , ఇ ఈ ఈ - అ	(శ్రితతఅజన - శు భకరి

సా రి స సా రి స సా ,, - మని స రి స ని - ప ని స ని - ప ని పమ - గమపమగరి । గా , మ - పా , నిపప - మా - సా । డిటో

శ్రీ ౦౦ ౦ ౦౦ ౦ ,, - గఅ అ అఅఅ - అ అఅ అ - ర అఅఅ - లఅహూఅఅఅ । రి , ఇ - ఈ , ఇఇఇ - ఈ - అ । డిటో

అ॥ పా దని దా , ని - దా , నిపా - పానినిపమ - ప మ పా	,, - మ ని సా స ని నీ	పానీ - పనిసా - సనినీపా
స ౦ ౦ ౦ , ౦ - ౦ , ౦ ౦ - గీ ఇ - ఇ ఇ - త అ అం	,, - భో ౦ జా అ అ అ	స ౦ - ౦ ౦ ౦ - ౦ ౦౦ దా
ప నిసా స ని పని - స రి స ని - పమ - గామప	ని ప - మగ - రిగ రిపమగ	గా స స - సా స స ॥సా॥
మధుమాధు రి - మధు - మఅధు ఈ - శ రి - మంగళ	అంగి - మద - నఅఅఅరిమ	సూమా రి - మా మ వ ॥శ్రీ౦॥
చి॥ సా ,,,, రిసనిస - సనిపమగమ	పా , , , , గ మ	ప స ని ప గ మ ప ని
సరిసనిస నిపమ - పనిపమపమగమ	రి గ మ రి గ రి పా	మా , గామ ప ని
సస నిప - నినిపమ పపమగ మమగప	మ గ మ ప ని ప స ని	ప మ గ మ ప ని ధ ని
పదపప - మగస - పమగస నిపమగస	స ని ప మ గ స - రి స	ని ప మ - గా మ ప ని ॥శ్రీ౦॥
చి॥ , మగమాప - పప - ప స - సనినీపమ - గ రి రి ప	పమమామా - మామ - గమ	పా ప ప - పా ప ప
, అ ౦ గ జ - అ రి - హృద - యు౦౦గమ - దరహాసి	తెఎ ఏ ఏ - ఏ ఎ - అఖి	లా గ మ - స న్నుతె
, మగమా - పపప - పస - సా నీపమ - మగరిప	పమమామా - మా రి గ మ ప	మ గ రి గా ,,,, సా ,,
, శ్రీ ౦ గ - చిదశే - కరు - ణాఅఅరస - భరభరి	తెఎ ఏ ఏ - ఏ ఎ ఎ ఎ ఎ	ఎ ఎ ఎ ఏ ,,,, ఏ ,,

సా స స - స స ప ని సా - ప ని సా స స
త్వం గ జ - ఘ న ల లి తే - సుర సే వి తే
డి టో
డి టో
సా స స - స స - ప ని సా - ప ని స రి స స
త్వం గ జ - ఘ న - ల లి తే - సుర సే ఎ వి తే

సా రి స సా సా , ,	ని స రి స ని - ప మ గ స
రి ఇ ఇ ఈ ఈ , ,	రి ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ
ని స రి సా నీ - పా ని ప పా మా	గా మ ప - మా గా - రి గ మ ప . మ గ రి గ
రి ఇ ఇ ఈ ఈ - ఈ ఇ ఇ ఈ ఈ	ఈ ఇ ఇ ఈ ఈ - ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ
స ప గ సా - ని ప ని	స ని ప మ - గ మ ప ని ‖సా‖
వి ం గ రా - జ వ చ	న ం బు జ - పూజి తే ‖త్వం‖

ప్రతిచరణము చివర చిట్టస్వరము పాడుకొనవలయును. 1.2 చరణములు చంద్రమువలె పాడుకొనవలయును.

77. శంకరాభరణరాగము-ఆదితాళము

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

ఆ. సరిగమపదనిస
అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప‖ ఎదుట నిలచితే నీదు సొమ్మేమి బోవురా ‖ఎదు‖

అ‖ సుదటిద్రాలి గాని మట్టుమీరను - నాతరమా తెలిసి మోసబోదునా ‖ఎదు‖ (రాజసుతనా ‖ఎదు‖

చ‖ తరానదొరకని పరాకు వారియెడ నురాము జేసితె సురాసురులు మెత్తురా యుప్పుడు-యీహాగామితన మేలగా భక్త త్యాగ

రాగలక్షణము:- ఇది 29-వ మేళకర్తరాగము, సంపూర్ణరాగము రాగాంగరాగము. సప్తస్వరగమక వరీకరక్తి రాగము. చతుశ్రుతి రిషభ ధైవతములను శుద్ధమధ్యమ పంచమ కాకలి నిషాదములు ఛాయాస్వరములు. ఆరోహణమందు రిషభ ధైవతములను చెప్పియుండుటచేత నీ రాగము ప్రాశస్త్యము పట్టవలెను. ఈ రాగము సకలరాగములకును శ్రేష్ఠమైన రాగమని పూర్వులు పెద్దలు జెప్పియుండుటచేత నీ రాగము వక్క, షడ్జము గ్రహాంశన్యాసస్వరములుగా నున్నప్పటికిని అన్ని స్వరములును రంజనములు గలిగియే దీనిలో ముఖ్యమైన నిషాద గాంధార మధ్యమ పంచమములు జీవస్వరములై యున్నవి. సగలు 12 గం. ము. సాయంత్రము 3 గం వరకు పాడదగినది.

[రేఖ 4 అక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది]

ప‖ మ గ మా - పా దా - నీ సా - ,,,,	పా స ని ధ ని పా ,,	సా,మ - గ మ ప మ మ గ రి రి 1
ము ఎటా నీ - లా - చి తే - ,,,,	ని ఇ ఇ ఇ ఇ దూ ,,	సొ,ఉ - మ్మ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ

మ X మా - పా దా - నీ పా - , , , , ఎ దుటా - నీ లా - చీ కే - , , , ,	పా ధ ని సా రి స ని ధ ని పా నీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ దూ	ధ ని సా స ని ధ ని - పా , మ - సా ఒ ఓ ఒ ఒ ఒ ఓ - మ్మ్రు , ఊ - ప మ X రి 2 ఊఊ ఊఊ
మమ - Xమపమ-మపదప పద౽ద-ధనిస్తాం- నిసరీసా ,, ఎహ - ట - అఅ-ని ఇఇఇ-లఅఅఅ-చిఇఈ-ఇఇఈతే ,,	పా ధ ని సా రి X రి స ని పా నీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ దూ	ధ ని స రి స నిధని - పా , మ సాఒ ఒ ఒ ఒ ఒఒఒ - మ్ము , ఊ ప మ ∧ రి 3 ఊఊ ఊఊ
రి - సారిరిపసస్ని-సరిXమపా-పమXరి-గామా-ధపమX ఊ-యేఏఏఏఏఏ-మిఇఇఇపొ-ఒఒఒఒ-ఓఓ-ఒఒఒఊ	రీ , సా , - గా రీ - రా , అ , - నీ ఈ -	గామపమాగా రి X రి మ - ఈ ఇఇఈదూ - సాఒ ఒ ఒ - మ X X రి మ్మ్రు ఊ ఊ ఊ
సస్ని- సారిరిపసస్నిస్నీ- సరిగమపదనిస - గరిసనిదప -గమ ఊఊ-ఏఏఏఏఏఏమి-పొఒఒఒఒఒఒ-ఒఒఒఒఒఒ -ఒఊ	రీ , సా , - X రి స ని రా , అ , - ని ఇ ఇ ఇ	ద ప - స ని ధ ప మ X - ఇ ఇ - దుఊఊ ఊఊ ఊ - ధ ప మ X - ప మ X రి ‖మX‖ సా ఒ ఒ ఒ - మ్మ్రు ఊ ఊ ఊ ‖ఎదు‖
అ‖ ,, - ని స - సనిదా పా - ప మదమ - పమగరి ,, - మదు - టిఇఈ ఈ - ప్రఅఈఅ - కఅఅఅ	గా , మ పా - మాపాసనిదా అ , అ నీ - మాఅఅఅ అ	పా - మపదని - సరిసని టూ - మిఇఇఇ - రఅఅఅ
ద ప ద ని - సనిసరిస నిదా పా - ప మధప - పమగరి మఊ ఊఊ -మఊదుఊటిఇఈఈ-ప్ర అఈఅ - కఅఅఅ	గా , మ పా - మాపాపనిదా అ , అ నీ - మా అ అఅఅ	పా - మపదని - సనిసా యూ - మిఇఇఇ - రఅసా

సాంరిగరిసని-నిసారిసనిద-దాని-సనిదప- మగదనిసనిదప	మగరిగ - మాపాసాదని పా	మ ప ద ని - స ని సా
మాదూఉఉఉ-టిఈఇఇఇ-ప్రాఅ-తఅఅఅ-కఅఅఅఅఅఅ	నిఇఇఇ - మాఅ అ-అఅటూ	మి ఇ ఇ ఇ - ర అ నూ
సా - రిగమగ - గరిరిప సా - నిసారిప సా - నిదనీ	స రి ని రి - సనిదని పా-పాదని	స ని ధ ని పా , మ -
నా - తఅఅఅ - రఅఅఅమా- తేలాఅఅఅ - నిఇఈ	కొంఒఒఒ - ఒఒఒఒ సా-పాఒఒ	ఒ ఒ ఒ ఒ దూ, ఆ -
		గమపమ - మగగరి ‖ మగ
		సఅ అఅ - అఅఅఅ ‖ ఎదు
చ‖ మ పా మ - గ రి గ మ - ప గా మ - గ రి స ని	రి సా ని - ధ ని స స	స రి - గ మ ప పా -
త రా న - దొరక ని - ప రా ను - న అ యోన	నగాము - జె ఎ ని తె	సురా- సు ర లు మే -
గ మా - ప ధ ని సా - స రీ గ రి ని సా -	నిసా - సనిదాపా-ద ని స రి	స ని ద పా ,, మ - గమపమ
త్తురా - యిపుడు యీ- హరామిత స మే -	లరా - భఅఅక్తా-త్యాఅఅఅ	గ అ అ గా ,, జ - నాంతతా
		మ గ గ రి ‖ మగ ‖
		న అ అ అ ‖ ఎదు ‖

చరి-అంగ-శుద్ధ-మ-చతు-కాని 78. శంకరాభరణ రాగము-మిశ్రగతిచాపుతాళము ఆ. సరిగమ పధనిస

[శ్రీముద్దుస్వామి దీక్షితులవారి కృతి] రాగలక్షణము:- 77-వ కృతిలో నున్నది అ. సనిధపమగరిస

ప‖ అక్షయలింగవిభో స్వయంభో - అఖిలాండకోటిప్రభో పాహి శంభో ‖ అక్ష ‖

అ‖ అక్షర స్వరూప అమిత ప్రతాప - ఆరూఢ వృషవాహ జగన్మోహ - దక్షశిక్షణ దక్షతర

సురలక్షణవిధి విలక్షణ - లక్షలక్షణబహువిచక్షణ సుధాభక్షణ గురుకటాక్ష వీక్షణ ‖ అక్ష ‖

చ‖ బదరీవనమూల నాయికాసహిత - భద్రకాళీశ భక్తవిహిత - మదనజనకాదిదేవ మహిత మాయాకార్యకలనారహిత -

సదయ గురుగుహ తాత గుణాతీత-సాధుజనోపేత శంకర నవనీత హృదయ విభాత తుంబురు సంగీత హ్రీంకార సంభూత

హేమగిరినాథ - సదాశ్రిత కల్పక మహీరుహ పదాంబుజ యుగ రథగజ తురగ - పదాదిసంయుక్త చైత్రోత్సవ సదాశివ

సచ్చిదానంద ‖ అక్షయ ‖

పు॥ , పా - మ గ మా । పా , - మ ప ధ ని । ప్ప రీ సా , - ప్ప ని । ధ పా మ గా - రి స రి గ
, అ - త్త అ య । లి ం - గ అ వి ఇ । భో ఓ ఓ , - స్వా అ । య ం ం ం - భో ఒ ఒ ఒ
మ . పా మ గ మా । పా , - మ ప ధ ని । సా , రి ప్ప ని - ధ పా ప్ప ని । ధ పా , , మ - గ మ ప మ - గ రి స రి
ఒ - అ త్త అ య । ల ం - గ అ వి ఇ । భో , ఒ ఒఒ - ఒ ఓ స్వా అ । య ం ం ం ం - భో ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ
గ మ - ప మ రీ స న్ని । సా , - రి గ మ ప । మ గ రీ - సా - పా । మ గ రి - సా రి గ
ఒ ఒ - అ ఖి లాం డ । కో , - టి ఇ ఇ ఇ । ప్రఅ భో - ఓ - పా । అహో ఇ - శంభో ఒ
మ - ప మ - రీ స న్ని । సా న్ని - స రి గ మ - గా పా । మ గ రీ సా - ధ ప । , మ గ రి - స రి గ । మ - పా ॥
ఒ - అ ఖి - లాం ం డ । కో ఒ - టి ఇఇ ఇ - ఈ వ్రి । భో ఒ ఓ ఓ - పా అ । , అహో ఇ - శ ంభో । ఓ - అ ॥

అ॥ , సా - ద ధ పా । మ ద ప మ గా - మా పా । ప్ప ని ద ప పా - మ ప । ధ నీ - ప్ప ని సా సా
. అ - త్త అ ర । స్వా అ రు ఊ ఊ - ఊ పా । అమి తా అ అ - ప్ర అ । తా అ - పా అ అ అ
, ని ప్ప - రీ గ మ - గ రి । ప్ప ని రీ - ప్ప ని పా - ధా నీ । సా , రి ప్ప ని - ధ ప - రి గ । మ ధ ప - మ గ రీ సా
అఅ అ - రూ ఊ ఊ - ధ అ । వృ ఊ వ - పా అ అ - అ అ । హా , అఅ అ - అ అ - జ అ । గన్ ఊ ఊ - మో ఒ ఓ పా
సా రి - రి స స న్ని । సా రి - గ మ గ రి - సా న్ని । సా ద ప మ ప - గ మ రి గ । సా ద - మ ప గ మ
ద త్త - శ ఇ త్త ణ । ద త్త - త అ ర అ - సు ర । లా అ అ త్త ణ - వి ఇ ధి వి । ల త్త - అ అ అ ణ
పమప - ధ - నిసరి । సనిధాపా - ధనిసా - సా । పాసనిధా - ప - మగమ । పాసద - పా - మపగరి । గమ - పా ॥
లఅత్త - ణ - బహువి । చలఅత్త - సుకధా - అ । భాఅఅత్త - ణ - గురుక । టాఅత్త - వీ - త్తఅణఅ । అఅ - అ ॥

చ॥ , గ మ పా - మ గ । మ పా - పా మా । పా ద ని ధా - పా ప మ । ధ ప మ - గా మా
, బ ద రీ - వ అ । అ న - ము ల । నా అ అ అ - యి క అ । అ స హి - త అ
, గ మ ధ ప - ప మ । మ గ రి - రి స స న్ని । సా , - గ రి స న్ని । సా , రి గ గా
, భ అ ద్ర అ - కా అ । అ ళీ ఇ - ఇ ఇ శ అ । భ , - అఅ క్త అ । వి , హి ఇ త

, మ ద పా - ప మ గా । మ గ రి - గా సా । ని షా - ధ ని సా - మ గ రి - గ మ పా
, మ ద న - జ అ ఆ । న క అ - ఆ ఆ । ది దే - ఎ ఎ వా - డు ఉ ఉ - హిఇ రి
ప మ గ మా , , । పా , - ని ధ నీ । ధ ని - స ని ని పా । పా ప మ గా - గ రి గా
మాఅ అ య , , । కా , - అ ఆర్య । క అ - లఅఅ నా । ర అ అ ఆ - హిఇ త
, మ ధ పా - ప మ । మ గ రి - గా సా । సా ని - స రి గ మ । పా , - ధ ని సా
, స ద యా - గు ఉ । రు గు ఉ - పం ఆ । త అ - త అ అ గు । జా , - తీ ఇ త
సా , - నీ సా । రి , - రి స - స ని నీ । స రి గ - రి స నీ । స రి స ని ధా - నీ సా
సా , - ధు జ । ని , - వేఎ - త అ ఆ । శం ం - క అ ర । న అ వ అ ఆ - నీ త
స రీ - గ రి రీ । సా గ - రీ రీ । మ గ రి స ని - సా రి స నీ । ధ ప - ధ ని సా
హృద - యజలధి । భూ ఆ - అ త । తు ం ం బు రు - స ం ం ం । గి ఇ ఇ ఇ ఇ త
మా ప - ధ ని సా । నీ స ని ధా పా - ప మ గా । పా , - స ని ధ స । గ మ మ - గ రి సా
ప్రీం ం - క అ ర । ప ం ం ం ం - త అ ఆ । హే , - మ అ గి ఇ । రి ఇ ఇ - నా అ ధా
స దా - ప మ గ రి । గ మ ప - గ రి స స । స రి స ని ధా - ధ ని స స । రి స ని - స రి గ మ
స దా - శ్రి త క అ । ల్ప క మ - హీ ఇ రుహా । ప అ దా ం ం - బు జ యు గ । ర థ గ - జ తు ర గ
ప సా ని - సా రి । గ రీ - స ని స రి । ప సా - రి స ని ద పా । మ గ రీ - సా రి గ । మ - పా ॥
ప దా ది - పంయు । కైచై - త్రోఓత్సవ । స దా - శి ఇ వ అ స । చ్చి ఇ దా - నం ద అ । అ - అ ॥

చరి–అంగ–శుమ–వ–చధ–కొని 79. శంకరాభరణము—ఆదితాళము. ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారికృతి.] రాగలక్షణము:—77-వ కృతియందున్నది. అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ప్రాణనాథ ! బిరాన బ్రోవ రా ! ప్రా॥ అ॥ వేణుగానమూచే బదియారు-వేల గోపికల బాలించి యేలు ॥ప్రా॥
చ॥ వెన్నమీగడల వేడ్క—మీరగను - కన్న పిన్నవాండ్ర గడుపునించి-తిన్నగ వెలయు దివ్యరూపమా ! చిన్నికృష్ణ ! దయచేసి త్యాగరాజ ॥ప్రా॥ [ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

పః ,,, - పా మా - మగ గ రి స ని	సా రి గా , మా -	పా , - గ మ
,,, - ప్రాణా - న అ అ అధ అ	శ్రీ ధ రా , న -	బ్రో, - వ అ
పా , - మగరి - డిటో	డిటో	గ మ ప ధ . ని స ని ధ
శే , - ఎఎఎ - డిటో	డిటో	బ్రో ఓ ఓ ఓ - వ అ అ అ
డిటో	డిటో	మ ప ద ని - స రి స ని
డిటో	డిటో	బ్రో ఓ ఓ ఓ - వ అ అ అ
ధ పా మ గ రి - డిటో	డిటో	పా ద ని - గ రి స ని
అ శే ఎ ఎ ఎ - డిటో	డిటో	బ్రో ఓ ఓ - ఓ ఓ వ అ
అ॥ ధ పా మ గ రి - దా ని సా ని	ద నీ ని పా - ద	ని సా ని
అ శే ఎ ఎ ఎ - వే ణు గా న	మా ఊ చె ఏ - ప	ది యా రు
సాం, సాం , - దా నీ - స రి గ రి స ని	ద నీ ని పా - స ని	దప - ద ని స రి - స ని
శే , లా , - శే ణు - గ అ అ అ న అ	మా ఊ తు చే - ప అ	దిఇ - యఅ అ అ - రుఉ
సాం, సాం , - సాం నీ - స గ రీ సాం -	స ని రి స ని స - సాం	, ని - ద ని ధ రి - స ని
శే , లా , - గో పి - క అ అ లా -	ప అ అ అ అ అ - అ	, అ - లి ఇ చి ఇ - ఎ ఎ
చ॥ ధ పా మ గ రి - గ మ పా మ -	గమప - మగరి - సని	సా - రి గ మా రీ
లం ఊ ఊ ఊఊ - వెన్న మీ గ -	దళఅ - లఅఅ వెఎ	హ్రా - మి ఇ ఈ రా
గా , మా , - గ మ - పా మ -	గమా - మగరి - సని	సా-రి గ మా రీ । గమపమపా-
గా , మా , · క న్న - పీ న్న -	పఆం - ద్రఅఅ - కడు	ప్రా-ఊఊ ఊఊ। ఠం ం ం చీ-

తిన్న గావెలయు దివ్యరూపమా చిన్నికృష్ణ దయచేసి త్యాగరాజ ॥ప్రా॥ అనుపల్లవివలె పాడుకొనేది.

29-అంగ-శుమ-ప-సధ-శాని, 80. శంకరాభరణము-త్రిపుటతాళము ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] రాగలక్షణము:—77వ-కృతిలో నున్నది.

ప॥ మనసు స్వాధీనమైన యాఘనునకు మఱి మంత్రతంత్రములేల? ॥మనసు॥

అ॥ తనువు తానుగాదని యెంచువానికి తపసుచేయనేల? దశరథబాల ॥మనసు॥

చ॥ (1) అన్ని నీవనుచు యెంచినవానికి యాశ్రమభేదములేల? కన్నకట్టు మాయలని యెంచువానికి కాంతలభ్రమలేల?
దశరథబాల ॥మ॥ (2) అజ్ఞానము దుర్విషయ రహితునికి గతాగతమికయేల? రాజరాజేశ, నిరంజన ! నిరుపమ
రాజవదన ! త్యాగరాజవినుత ! ॥మ॥

ప॥ ,, - మ గ మా - పా । మ పా - ధా నీ । సా , , , సా । ప నీ - పా - గ మ ప మ
,, - మ న సూ - స్వా । ధీ ఈ - న మై । నా అఅఅ అ । ఘ నూ - న - కు ఉ ఉ ఉ
మ గ గ రి - మ గ - రి స ని స - రి గ మ ప । ధ ని స రి గ రి - స ని ధ ప - మ ప ధ ని
ఉ ఉ ఉ ఉ - మ న - సు ఉ ఉ ఉ - స్వా అ అ అ । ధీ ఇ ఇ ఇ న అ - అ అ అ అ - మై ఇ ఇ ఇ
స రీ - సా - స ని రి స । స ని ధా - పా - గ మ ప మ । గ రి - స రి గా మా । పా మ గ రి స - ని స ధ ని
న అ - అ - యా అఅఅ అ । ఘ అ మా - నా - కు ఉ ఉ ఉ । ఉ ఉ - మ రి మం త్ర । తం ం ం త్ర అ - ము ఎ ఎ ఎ
పా , , , - రీ । సా ని ధ నీ - పా - గ మ ప మ । గ రి - మ గ ॥
లా అఅఅ - అ । ఘ అ నుఉఉ - నా - కు ఉ ఉ ఉ । ఉ ఉ - మ న ॥

అ॥ , , ప నీ సా । స రీ - రీ సా । ని సా - ని ధ నీ । ప దా నీ పా
, , త ను వూ । త అ - ను తా । ద నీ - యెం చు । వ అ ని కి
ధ ని - ని స రీ సా । స ని ధా పా మ ప ధ ని । స రీ - ,,, - ని స । ని ధా - పా , మ - గ మ ప మ । మ గ గ రి । మగ॥
ఇ ఇ - త ప సు చే । ఏ ఎ ఏ యా నె ఎ ఎ ఎ । ల అ - అ ద శ । ర థా - బా అ అ - అ అ అ । అ అ అ అ । మన॥

చ॥ ,, - గా - మా ధ ప । గ మ పా - ప మ గా । మ రి - గ మా మా । మ గా - గా - గ మ ప మ
,, - అ - జా న్నము । దుఉ ఉ - ర్వి షయా । అ అ - ర హి ఈ । తు ఉ - నీ - కి ఇ ఇ ఇ

గరి - సరీ గా । మపా - పమ గా రీ । సని రి స ని స - ధా నీ । పా , - ,,,,
ఇఇ - గౌ గా । తము - యిఇ ఈ ఈ । యివ ఏ ఏ ఏ ఏ - వీ వీ । లా , - ,,,,
,, - పామా పా । పధా నీ , ని । సా , రీ సా । నీ రి స ని స - ని ధ నీ
అఅ - రాజా రా । జె ఏ శా , ని । రం , జన । ని రు ఉఉ ఉ - ప అ వు
,, ని స రీ సా । స ని ధా - మ ప ధ ని । సా , - సనిధా పా । మపా-పా - గమపమ । మగ గ రి । మగ॥
అఅర అ జావా । దఅ నా - త్యఅ గ అ । రా , - జఅఅ వీ । నుఊ-తా - అఅఅఅ । అఅఅఅ । మస॥
(చరణము వలె । వ - చరణము పాడుకునేది)

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని **81. శంకరాభరణరాగము-ఆదితాళము** ఆ. సరిగమపధనిస

[శ్రీ శ్యామశాస్త్రుల వారి కృతి] రాగలక్షణము:—77-వ కృతిలోనున్నది. అ. సనిధపమగరిస

ప॥ సరోజదళనేత్రీ హిమగిరి పుత్రీ నీ పదాంబుజములే సదా నమ్మినా నమ్మ శుభమిమ్మా శ్రీమీనాక్షమ్మ ॥సరో॥

అ॥ పరాకుసేయక వరదాయకి నీవలె దైవము లోకములో గలదా పురాణి శుకపాణి మధుకరవేణి సదా శివునకు రాణి॥సరో॥

చ॥ కోరి వచ్చిన వారి కెల్లను కోర్కె లొసగే బిరుదుగదా అంబ యతిభారమా నన్ను బ్రోవతల్లి కృపాలవాల నే తాళజాలను ॥సరో॥ 2. ఇందుముఖి కరు - ణించుమని నిన్నెంతో వేడు - కొంటిని . నాయందు జాగేలనమ్మ - మరియాదగాదు - దయావతి నీవు ॥సరో॥ 3. సామగాన వినోదినీ-గుణధామ-శ్యామ-కృష్ణ నుతా-శుకశ్యామలా దేవి-నీవే - అతిరథి కామ-కామ్యద - కావవే నన్ను ॥సరో॥ [ప్రతిలికి స్వరాక్షరముల చొప్పున పాడుకునేది.]

ప॥ స పా ని - ద ని పా , ప ధ ధా పా - మ గ - మా	పా , , , , మ ప ద ని	స ని ధా ప గ మ - ధ ప
స రో జ - ద ళ నే ఏ త్రి ఇ హి మ - గి రి - పు	త్రీ ఇ ఇ ఇఇ నీ ఇ ఇ ఇ	ప అ దాంబుజ ము - లే ఏ
మమమగరీ - గారిసా , - మగరి - గమధప - రీ	సా , , , , పా	సా , ని పా - ప మ గ రి
సఅఅఅదా-నమ్మినాఅ - నఅమ్మ - శుఉభఅ - మి	మ్మా ఆఅఅఅ శ్రీ	మీ ఇ ఇ నా - క్ష అమ్మ అ

మ, ప మ గ రి - గా రి సా , , - మగరి - గమదప - రి
ధ అ అ అ దా - న మ్మినాఅ - నఅమ్మ - శుభ అ - మి

సా , , , , - రి స మ గ
మ్మాఅఅఅఅ - శ్రీఇ ఇ ఇ

రి ప - స రి స ని ధ ప -
ఇ ఇ - మిఇ ఇ ఇ ఇ ఇ -
మ ద ప మ - గ మ గరి॥
నాఅ అ అ - తృఅమ్మాఅ॥

డిటో
డిటో

అ॥ పసాస - సా స స - సస - సరిగా - రిపసా - నీ
షడాను - శే య క - వర - దాఅఅ - యఅకి - నీ
గ మా ప ధ ని - స ని ధ ని సా - స ని ధ ని
పు రా ణి ఇ ఇ - శు క పాఅ ణీ - మ ధుక ర

సా , , - , , , ,
మ్మాఅఅ - అఅఅ

సా , , - , , , ,
అ అ అ - అ అఅఅ

స రి ని స - ధ ని - పా
వ రె దైఇ - వము - లా

మ ప ప మ గ రి - గ మ పా
క మలాఒ ఒ ఒ - గ ల దా

స ని సా , , - స స
వె ఎ జీ ఇ ఇ - స గా

, రి పని - ధా పమ - గా మా , పదని
అఅఅఫు - న అఅ - వరాఅణిఇఇ

చ॥ పా , పపాపమ - ప ద ధ ప - పా ధ ప మ గ
శో ఒ రి వచ్చిన - వాఅ అ రి - కె ఎ ఎ ల్లను
పా ధ ని ధ ప - పమమగ - మాపధ పమ - గమగరి
శో ఒ ఒ ఒ రి - వ అచ్చిన - వాఅఅ అరి - కెఎల్లను
గామపధని - స ని స రి స - స ని స - స
భారమఅఅ - నఅన్ను(బ్రోవ - త అ ల్లి - కృ)
సరి॥

మాపధ పామా - గామపమగ రి
శో ఒఒ ఓ ర్చి - నాఒఒవఅ గే
మాపధ పామా - గామపమగ రి
శో ఒఒ ఓ ర్చి - నాఒఒవఅ గే
సాసరిస రి సా - ని స రి సా నీ
పాఅఅ అ అ - వా అ అ అ

గమపమపా - ప ప
విరుదుగదా - అంబ
గ మ ప మ పా - మ ప
వి రు దు గ దా - యు గి
పా ధ ని ధా పా - ప మ గ మ
నే ఎ ఎ తా క - జా అ లను

(పై, 3 చరణముల చరణమువలె పాడుకొనవలెను.)

చరి-అంగ-శుమ-వ-చధ-శాని

89. ఆరభిరాగము—రూపకతాళము.

ఆ. స రి మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ ముత్తుస్వామిదీక్షితులు వారి కృతి.]

ప॥ శ్రీ సరస్వతి నమోస్తుతే - వరదే పరదేవతే ॥శ్రీ॥ అ॥ శ్రీపతి గౌరిపతి గురుగుహవినుతే - విధియువతే ॥శ్రీ॥

చ॥ పాశాసనాత్రయ వివర్జితపర - మునిభావిత మూర్తే - వాసవాద్యఖిల నిర్జరవర - వితరణ బహుకీర్తే - దరహాసయుత ముఖాంబురుహే - అద్భుత చరణాంబురుహే - సంసార భీత్యాపహే - సకల మంత్రాక్షర గుహే ॥శ్రీ॥

రాగలక్షణము:- 29 వ. మేళకర్త ధీర శంకరాభరణ రాగజన్యము. ఓడవ, సంపూర్ణ, ఉపాంగ ఘనరాగము. మధ్యమ ధైవతములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఆరోహణమందు, గాంధార నిషాదములున్నా, ప ధ ని ధ ప - స రి గ రి మ - అను వక్ర ప్రయోగములను కూడా వర్జింప వలెను. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప॥ పా - మ ప మ గ - రి స । రీ - స రి స ని - ధా రి స । రీ - రీ - రి స రి మ । , , , , , , ,
శ్రీ - వ అ ర అ - అస్వ । తీ - న అ మొంబ - ఓ స్తు ఊ । తే - ఏ - వ ర దే ఎ । ఎఎఎఎ ఎఎ
పా - మ - మ ప మ గ రి స । రీ - స రి రీ గ రి - స ధ రి స । రీ రీ - ధ ధ । పా మ - మ గ రి స రి మ
శ్రీ - వ - ర అ అ అ స్వఅ । తీ - న అమోఒఒ - ఒ ఒ స్తుఊ । తే ఏ - వ ర । దే వ - తె ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ
పా - మ ప ధ ప - మ గ రి రి । డిటో । డిటో । డిటో
శ్రీ - వ అ ర అ - అ అ స్వఅ । డిటో । డిటో । డిటో
అ॥ రి స రి - మ గ । రీ - ప మ గ రి । మ ప ద ṡ సా । ధ ప మ గ రి మ ॥పా॥
శ్రీపతి - గౌరీ । రీ - ప తి గు రు । గు హా వి ను తే । వి ధి యు వ తె ఎ ॥శ్రీ॥
చ॥ స ని ధా - ధ సా రి । రి మ - మ గ రి స । రి రి రి మ - మ గ రీ । రి మ ప ధ పా
పా అ స - న అ త్ర । యవి - వ అ ర్జిత । ప రము ని - భ అ అ । వి తము ఊ ర్తే
ధా స సా ṙ - ṙ ṁ ġ ṙ - ṡ ṙ సా । ధ ṙ సా - ṡ ని ధా - ధ ధ పా । మ ప ధ ప - మ గ రి స రీ - స రి
వా సవాద్య - ఖి ల అ నీ - ర్జ అ ర । వ అ ర - వి ఇ త - ర అ ణా । బ అ హుకీ - కీ ఇ ఇ ఇర్తే - ద ర
హా స ధ స - రి రీ - మ గ రి । పా మ ప - ధ ధ పా - ధ ṙ సా । ṙ ṁ ġ ṙ ṙ సా ని ధ ṙ । ṡ ని ధ
హా స యుత - ము ఖాం - బురుహే । అ ద్భు త - చ ర ణాం - బురుహే । సంస అ ర భీ త్యాపహేఎ । స క ల
ధా - ప మ గ రి - స రి మ ॥పా॥
మం - త్ర అ క్షర - గుహేఎ ॥శ్రీ॥

చరి–అంగ–శుమ–ప–చధ–కాని. 83. ఆరభిరాగము—జంపెతాళము. ఆ. సరిమపధస

[దేవీగానసుధాకర శ్రీఓగిరాల వీరరాఘవశర్మగారికృతి] రాగలక్షణము: 82-వ కృతిలోనున్నది. అ. సనిధపమగరిస

ప॥ కలవారి నమ్మిమది - కలతజెందగనేల - కామితార్థము-లొసగు - కల్పవల్లివి నీవుండగ అంబ ॥కల॥

అ॥ కలకాలమతిఘోర - కర్మబద్ధులై జగతి - కలిమి గల్గుటనీదు - కరుణాఫలమని తెలియక - కలినింగితమెరుగని-మానవు
లాడెడి మాటలు విని కరుణామాలి - కఠినోక్తులు ఘనముని - నన్నలయ బలికె బుణ - షడి భువి బ్రతికెడి సిరి ॥కల॥

చ॥ నిత్యమని భ్రమసి కడు - నీచులైనురసేరు - సత్యమగగనలేక మద-మత్తులై నన్నాడేరు - నిత్యానిత్య వివేక నేర్పరులు
గాకమరి - భృత్యుడగు రాఘవుని - బూని వంచన జేసెడి లోభము ॥కల॥

ప॥ పా ద ప దా పా - ప మ పా , , । మ గ । రి రి స ॥ రి సా స ధ సా , , - రి ప మ గ । రి స । రి రి మ ॥
క ల అ వా అ - రి ఇ న ం ం । మ్మి ఇ । మ ది ఇ ॥ క ల త అ జెం ం - ద అ గ అ । నె ఎ । ఏ ల అ ॥
పాదపదాపాపా - మాపామపదప । మగ । రి రి ॥ రిసాసన్నసా , , - రిపమగ । రిస । రిరిమ ॥
కలఅ వా అ రి - న ం ం ం ం ం ం । మ్మి ఇ । మది ॥ కలతఅజెం ం - దఅగఅ । నెఎ । ఏలఅ ॥
పాదసదా - పామగ - రిమమప । మపదప । మాగారి , , ॥ సన్నరిసరిమగ - రిదాపా । పమ । పాదరి ॥
కలఅ వా - అ రి ఇ - న ం ం ం । మ్మి ఇఇఇ । మ అ ది ఈ ॥ కఅలఅతజెం - ం ద గ । నె ఎ । ఏ లఅ ॥
రిరిసనదధ - పపమగరిరి । స రి । సా సా ॥ సద్ధరిస - రిమగరి - దాపా । పమ । పాదా ॥
కఅలఅవఅ - అఅరిఇన ం । మ్మి ఇ । మ ది ॥ కఅలఅ . తజెంం - ద గ । నెఎ । ఏ ల ॥
పాదపమా , , - పధసా , , - సాసా । సా । సాసా ॥ సనరిస - దాపా , , పమపమ । మగ । రిసరిమ । పా ॥
కాఅఅఅఅఅ - మిఇ తా అ - ర్థ ము । లొ । స గు ॥ కఅఅఅ - ల్ప వ అ ల్లి వినిఇ । వుం । డగ అంబ । క ॥

అ॥ ,, - పపదాపాదా - సాసద । సా । ,, సా ॥ ,, - రిరిరి ,, మగరిస । రి । రి రి ॥
,, - కలకా అ ల - మతి ఇ । ఘో ఓ ర ॥ ,, - కర్మబఅద్ధుఉలైఇ । జ । గ తి ॥

,, - పప - దాపాదా - ధసరిస । రి । రిరి ॥ రిమపా - మగరీరీ - సాసధ । సా । సాసా ॥
,, - కల - క అ ల - ములశిఖ । ఘూ । ఓర ॥ కలఅ - గ్మ అబఅ - ధు శైల ॥ జ । గతి ॥
రీసాసాసా ,, - సద రిస । దా । దాపా ॥ పదరిస - సదపాపా - పమదప । మగ । రిసరి మ ॥
కలిమి గల్ - గు ఈటఅ । నీ । ఈ దు ॥ కఅసుఈ - ణఅఫల - ముఅనిఖ । తెఎ । లిఇయక ॥
పపమగరిరి సససస - సాధస । రీ । రిరి మగ ॥ రిస రిరి - రిమపదాప - దపపమ । పద । దరిసద ॥
కలి నింగిత - మెరుగని - మాన పు । లా । డెడిమఅ ॥ టలువిని - కరుణమాలి - కలినొజ । క్షు లం । ఘనమని ॥
ధపమప - ప మగరి - ద ధపపమప । మగ । రిసరిమ ॥ పాధస ॥
నం జల - యబలిక - బుణపడిభువి । బ్రతి । కడిసిరి ॥ గలఅ ॥
చ॥ ,, - దాపాపాపా - మాపా । మా । మగరిస ॥ రిమ - పాదసదాపా - మాపామపధప । మగ । రిసరీ ॥
,, - నిత్య ము ని - భ్రమ । నీ । క అడుఈ ॥ ఈఈ - నిత్యఅమని - భ్రమాఅఅఅ । నేఇ । కఅడు ॥
రిరి సధ - సా,, - మపమగ । రిస । రీరీ ॥ ,, - రీమా పా - ధస దా ధా । పా । పాపమ ॥
వి ఇ ఇ ఇ - చుట్టెఈ - ముగురిఇ । నేఎ । ఏరు ॥ ,, - సత్య ము - గన తే ఏ । క । మదఅ ॥
పదరిస - దాపాపా - మాపామపదప । మగ । రిసరీ ॥ ,, - దాద ధపమపా - దాదా । సా । ,, సా ॥
మఅఅ - తుళైన - న్నాఅఅఅఅఅ । డెఎ । ఎఎరు ॥ ,, - నిత్యఅఅఅ ని - త్య వి । నే । ఏక ॥
దా సా రీ రీ రీ రీ ,, । మగ । రిసరీ ॥ ,, - దాదధపమపాదాదా । సా । ,, సా ॥
నె ఎ ర్వరులంగా అ । క అ । మ అ రి ॥ ,, - నిత్యఅఅనిత్య వి । నే । ఏక ॥
దాసా రీ రీ రీ - రీమపా । మగ । రిసరీ ॥ ,, - రీ సాసాసా - సధరిస । ధా । పాపస ॥
నే ఏ ర్వరులం - గఅ అ । క అ । మ అ రి ॥ ,, - భృత్యుడగు - ర అఅఅ । ఘ । వు విఖ ॥
పదరిస - దాపా ,, - పమధప । మగ । రిసరిమ ॥ పాధస ॥
బుఈఈ ఈ - నివం౦ - చ సజెఎ । నెడి । లాబభము ॥ కలఅ ॥

84. బిళహరిరాగము. మిశ్రజాతి — ఝంపె. ఆ. స రి గ ప ధ స.
ధరి-అంగ-శుమ-ప-చతు-పాని. అ. సనిధపమగరిస.

[శ్రీ పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారికృతి]

ప॥ పరిదాన మిచ్చితే - పాలింతు కోదండపాణి ॥ప॥ అ॥ నరవరరూప శ్రీపతి నాపై నీకు - కరుణ గల్గక యున్న - కారణ మేమయ్య ॥ప॥ చ॥ రొక్కమిచ్చుటకునే - చక్కని చెలిగాను చక్కని చెలిని - బొసగ జనక - రాజును గాను బిక్కలి సైన్యమివ్వ మర్కటేంద్రుడ గాను - అక్కటిక మెటులు ల్గు - ఆదివేంకటేశ నీవు ॥పరి॥

రాగలక్షణము:— ఇది 29 వ మేళ. ధీరశంకరాభరణ జన్యము. గమక, వరిక, దేశీయ, రక్తి, భాషాంగ రాగము. ఔడవ సంపూర్ణరాగము. చతుశ్శ్రుతి, గివర్తచతుశ్శ్రుతి, ధైవత, కాకలి నిషాదములు రాగఛాయ స్వరములు. మరియు ఆరోహణమందు కైశిక నిషాదము నీ రాగచ్ఛాయా స్వరము రి గ మ గా - ప రి గా - ద ప పా - మ గ మ ద స - మ గ ద ప పా - రి స ని దా - మొదలైన ప్రయోగములు రాగరంజకములు. ద ని ద ప మ గ - ప ని ద ప మ గ - గ ని ద గ పా - స ని ద ప మ గ - రి ని ద మొదలగు ప్రయోగము లయందు కైశిక నిషాదము పలుకుచున్నది. (సంగమ కాలమందు) అనగా ఉదయం 6 గంటలు మొదలు 9 గంటలవరకు పాడదగినది. [ప్రతి అంతస్వరములు చూచ్చిన పాడుకొనవలయును.]

| ○ ◡ |
ప॥ పామా - మ గ గ రి సా - సా ,, | సా - | స ని ని ధ
1. ప రి - దా అఅ అ న - మి ,, | చ్చి - | తే ఎ ఎ ఎ
2. ప మ మ గ - మగగ రి సా - సరి గ రి | సా - | స ని ని స
ప అ రి ఇ - దాఅఅఅన - మిఇ ఇ ఇ | చ్చి - | తే ఎ ఎఎ
3. పామా - గామగ-రిగరిసా - సరి గ రి | సరి- | స ని ని ధ
ప రి - దాఅఅ - అఅఅన - మిఇఇఇ | చ్చిఇ- | తే ఎ ఎఎ
4. పామా - గరిపమగరి - ధ ధ పా - | స ని | ధ ప ద రి
పరి - దాఅఅఅనఅ - మి ఇ ఈ - | చ్చి ఇ | తే ఎ ఎ ఎ

| ◡ ○
పా ,, రి ,, గా - పమగా - | గ రి | సా రి గ
పా ,, లిం ,, తు - కో ఎ ఏ - | దండ | ఓ ఒ ఒ
పరి గా - రిగపమగధ - పా ,, - | ప మ | మ గ గ రి
పాఅఅ-లింంంంతుఉ - కో ,, - | దండ | ఒ ఒ ఒ ఒ
పరిగప-ధాసరిధసధని-పధధప | ధ ప | మ గ గ రి
పాఅఅఅ-లింంంంంతుఉ-కోఎఎఎ | దండ | ఒ ఒ ఒ ఒ
సా ,, సనిధప - ధనిపా ,, - | ధ ప | మ గ రి గ
పా ,, లింంంం - తుఉకో ,, - | దండ | ఒ ఒ ఒ ఒ

5. పామా - గ రి స మ గ రి - ధ ధ పా - । స ని । ధ పమగ
స రి - దాఅఅ అ న అ - మి ఇ ఈ - । చ్చి ఇ । తే ఎఎఎ

6. పామా - గ రి పమగ రి - ధ ధ పా - । స ని । ధ పమగ
స రి - దాఅఅఅన అ - మి ఇ ఈ - । చ్చి ఇ । తే ఎఎఎ

7. పాధరి-సాంరిపధానిధపా - మ గ గ రి - । సా । స ని ని ధ
స రిఇ-దాఅఅఅఅఅన - మి ఇ ఇ ఇ - । చ్చి । తే ఎఎఎ

అ॥ పాపా - మ గ రిగ పా - ధ ధ పా - । మ గ । గ రి సా
స ర - మ అపుఉ రు - వ అ అ - । శ్రీ ఇ । ఇ ఇ ఈ

1. పధస రిగా-రిగమగమ - గ రి సా - । గ రి । స ని ధా
క అరుఉ ణ-గఅఅఅఅ - ల్గ అ క - । యుఉ । ఉఉన్న

2. డిటో । డిటో । డిటో
డిటో । డిటో । డిటో

3. డిటో । డిటో । డిటో
డిటో । డిటో । డిటో

చ॥ పా మ గ రి స రి గ స రి - సా ని ధ । పా । ధసరిగ
పాధసరిగ - పమగరి - గా రి స । ని ధ । పధసరి

చ॥ సా ,, రీ గా పా - ధ ధ పా - । ప మ । గ రి సా
1. రాజఒక్క మి ఈ - చ్చుఉట - । కు ఉ । నె ఎ ఏ

2. స రి గా - రి గ ప మ గా - ధ ధ పా - । మ గ । ప ధ సా
రాజ ఓ -క్క అ మి ఇ ఈ -చ్చుఉ ట - । కు ఉ । నె ఎ ఏ

రిగమ - ధ - సరిగారిస - ధరిసని - । ధ ప । మగరిగ
పలఅ- అ - లింంంతుఉ- నేఎఎఎ - । వెంఓ । ఓఓఓఓ

రి గ ప ధ - స రి గా రి స - ధ రి రీ - । స ని । ధపధరి
పాలఅఅ - లింంం తుఉ - నేఎఏ - । వెంఓ । ఓఓఓఓ

సా ,, రీ ,, గా - పమగరి - । రీ ।,గసా॥పామా
పా ,, లిం,, తు - నేఎఎఎ - । వెం।,ఓ ఓ॥పరి॥

సరిగా - రిగపమగా - ధధపా - । మగ । పధసా
ప అతి -నాతఅఅఅ -హైఇ ఈ - । నీ ఇ । ఇఇను

గ రిగ-స రి -నిస-ధ ని ప - ధరిసని । ధ ప । మగరిగ
తాఅఅరఅ-ణఅ- మెంఎఎ-మఅఅఅ। య్యాఆ।అఆఆఆ

గ రి స ని - స ని ధపధరి - సానిధ । ప-మ। గ రి గ
తాతఅఅ - ర అ ణ మెంఎ - ఏమఅ.య్యా-అ।అఅఅ

గ రి సనిరి సని ధ - సనిధప - నిధ- ।పమ । పమగరి
తాఅఅఅ-రఅణఅ-మెంఎఎఎ- మఅ ।అఅ ।య్యాఅఅఅ

పమగధపా - మ గ రి స రి గ ప ధ । స ని । ధ రి సా
గరిసనిధ - రి స ని ధ - ప ధ పా । మగ ।రిసరిగ॥పరి

స రి గా - గరిసనిధా - స ని ధా । సా । ,, సా
మాఉఉ - కింంంటి - చె ఎ లి । గా । ,, ను

స ని ని ధ - ప మమగ రీ - స ని నిధ । సా । ,, సా
మాఉఉఉ - క్కంంంటి - చె ఎ లిఇ । గా । ,, ను

పా ,, ని ధ ప ద ని ధ - గ ప ధ ష - । మ గ । రి గ పా	ధ్పరిగపా - మగరిగ - ధధపా - । మగ । గరిసా
చా ,,క్క-అ ని ఇ చె ఎ - లి ఇ ని ఇ - । రాయి । న అ గ	జలనలక - రాలలల-జాతు ను - । గాల। అలను
పా ,, ప మ మ గ - రి గ - ధ ధ పా । మ గ । గ రి సా	సరిగా - రిగపమగా - ధదపా - । మగ - పధసా
మి ,, క్క- ఇ లి ఇ - సై ఇ - ఇ ఇ న్య । మి ఇ । ఇ ఇ వ్య	మలల -ర్క-ఆటేంం౦-ద్రుడుద - । గాల- అలను

అక్క-టికమెటు గల్గు అది వెంకటేశ నీకు (అను పల్లవివలె పాడుకొనవలెను)

చరి-అంగ-శుమ-వ-చధ-కాని 85. బేగడరాగము - ఆదితాళము

ఆ. సగరిగమపధనీధపస

అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ నాదోపాసన చేసే శంకర - నారాయణవిధులు వెలసిరి ఓ మనసా ॥నాదో॥

అ॥ వేదోద్ధరులు వేదాతీతులు - విశ్వమెల్ల నిండియుండేవారలు॥ నాదో॥

చ॥ మంత్రాత్ములు యంత్ర తంత్రాత్ములు మహా - మంత్రము లెన్నో గలవారలు -

తంత్రీలయస్వరగాన వినోదులు - త్యాగరాజవంద్యులు స్వతంత్రులు ॥నాదో॥

రాగలక్షణము :— ఇది 29 వ - మేళము. ధీరశంకరాభరణ జన్యము. భాషాంగ, వక్రసంపూర్ణ రక్తిరాగము, సమయోచితము శుద్ధ మధ్యమ, కాకలి నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. మధ్యమ నిషాదములు కొన్ని తావులలో గను, అల్పముగాను, అధికముగాను పల్కును. సాయంత్రము 6 గంటలు మొదలు రాత్రి 9 గంటలవరకు పాడదగినది.

[వేరికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

ప॥ ,, - మా - మగా - మాపా , దపా	,, ప మ మా , మ గా	గ మ పా , ద - పా , ద
,, - సా , దో ఓ - పా అ , స న	,, నాఅ అ , గో ఓ	పాఅ అ , న - నా , అ
నీ - దపమా , మ గా - గా గ మ పా , ద పా	,, గా , మ ప - మ ప ద	సా , ద నీ ని - ద పా
అ - నాఅఅ , దో ఓ - పా అ అ అ , స న	,, జే , ఎ ఎ - శం ఎ ఎ	క , ం ం ం - క ర
,, - సా , ని ద ప - మ గ రి - స ని ధ ధ	సా ,, ,, - స స	రిస-గరిగ మపదనీ । , దపమ-మా
,, - నా , రాఅ అ - యఅ ణ - వి ఇ ధు లు	లు ,, ,, - వె ల	సిరి-ఓఒమఅనఅసా। ,అఅఅఅ-నా

, , - మ ప మ - ప ద మ - ప నిదప సా , , | , , - ని స ని - స రి స | సా రి స నీ, ద పా
, , - నీ ఎ ఎ - దొా జి జి - ధ్ధ అ రు ఈ లు , , | , , - వె ఏ ఎ - దా అ అ | తీ ఇ ఇ ఈ, తు లు
, , - ప మ మా - గ రి గ మ పా - మ మ ప ద | పా - సా స ని రీ | స రి నీ,దపా , ద। నీదప - మా॥
, , - ని ఇ శ్వ - మె ఎ ఎ ఎల్ల - ని ం ం ం | డి - యు ం ం డే | ఎఎవా,రలూ,ఈ। ఈఈఈ - నా॥
చ॥ ,, పా పా ,, - ద ప మ ప మ - ప మా | , , - గా , రీ , | పా - గ మ ప - మ పా
,, మం(త్రా ,, - త్మ్ర ఈ లు ఈ ఈ - యం(త్రా | , , - తం ,(త్రా, | త్మ్ర - లు ఈ ఈ - మ హా
,, గ మా - ప ద ప - ని ని ధ ప - మ గ రీ | సా - స స గా మ రి | గ మ ప ద నీ - , దపమగరిసా
,, మ ం - (త అము - తె ఎ ఎ ఎ - ఎఎనో | ఓ - గ ల వా అ అ | ర అ అ అ అ- ,అఅఅఅలు రో

తం(త్రీలయ - స్వర గానవినోదులు । త్యాగరాజవంద్యులు స్వతం(త్రులు ॥ (అనుపల్లవి వలె)

చరి-అంగ-శుమ-వ-చధ-శాని. 86. అఠాణా.—ఆదితాళము. ఆ. స రి మ ప ని స.

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]. ((కేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది.) అ. స ని ధా పె మ గా రి స.

ప॥ ఇలలో (ప్రణతార్తి హరుడనుచు - పేరెవ వడిరో శంకరుపెని ని ॥ఇల॥ అ॥ దలచి కరిగి చిరకాలము పదములు వదండ మిడిన నా యెడ దయలేదాయె ॥ఇల॥ చ॥ కరచరణయురము నాసలు భుజములు - ధరపై సోకి (మొక్కగలేదా - శరణనుచును వెంబడిడలేదా - పంచనదీశ త్యాగరాజనుతనీ ॥ఇల॥

రాగలక్షణము :- 29-వ మే. ధీరశంకరాభరణ జన్యము. ఔడవ సంపూర్ణరాగము, చతుశ్రుతి ధైవత, సాధారణ అంతర గాంధారం, కాకలి, కైశికి నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ని స ధా - ప ధ ని స రి స - గ గా రి స మొదలగు (ప్రయోగములు రాగరంజకములు. ఎల్లప్పుడును పాడదగినది. ఈ రాగము ఒక (త్రోవను అనుసరించి యుండలేదు. సందర్భాను సారముగా, సాధారణ గాంధారము, అంతర గాంధారము, కైశికి నిషాదము, కాకలి నిషాదము మొదలగు, స్వరములు పలుకుటయు మాత్రమే గాక, షాడవ సంపూర్ణముగాను, వ(క సంపూర్ణముగాను పలుకు చున్నది.

చ॥ ,, - సని సాం ,, - సని పమ - పని సరి | సాం - సరి సని పా | నిని పా - పని పమ
,, - ఇల లో ,, - ప్రణ అ - త అ అఅ | త్రి - పుం అరుణ ద | ను ఈ చు - పెఎఎఎ
పని - సాం సా ,, - నినిపమ - పని సా | రి - డి టో | డి టో
ఎఎ - రి లలో ,, - ప్రణ అ - తఅఅ | రి - డి టో | డి టో
పని - పసాం - సని దా - పని సాం - నిసరి | రి - డి టో | డి టో
ఎఎ - రి ల - లోఒ ఓ - ప్రణా - తఎఅ | రి - డి టో | డి టో
పని - సరిసని దా - నినిపా మపనిస | రి - సాంరిస - నిసని పా | నినిపా నిపపమ
ఎఎ - రిలా లోఒ ఓ - ప్రణా - గఅఅఅ | త్రి - పుంఅఅ - రుణఈడ | నఈమా - పెఎఎఅ
పని - సనిపమా - రి ,,,, - రిస | పరిపమ - నిపనిస | రిమరి - సాంరిస - నిసని - పమ । పని - సని॥
ఎఎ - శవరి డి - గాఓ ఓ - శం | కఅరుణ - దఅనిఇ | ఆఇఇ - ఆఇఇ - ఆఇఇ - ఇఇ । ఇఇ - కల

అ॥ ,, మపా నిసాం - రిరి మా రిసాం । నిసరిమరి - సరిసాం । నిసదా - నిసా
,, దలచి కే - రగి ఈ చిరా । కఅఅఅఅ - లఅము । పఅదా - ముల
సరిమరి - రిసనిసదా - పమ - రిమరిస । రిమపా నిసాం - । రిమరిసాం రిసనిసనిపమ ॥పని - సని॥
దం ౦ ౦ - దఅమి ఇఈ - డిఇ - నఅనఅ । అరొదదయా - । శేఎఎఏఎ ఎదాఅ అఅఅ ।రొఎ - ఇల॥

చ॥ ,, పపా పపా - పా పా - పమరి | ,, - రిమా పని | సనిరిస - నిసధా
,, క రచర - ణయు - రఅమా | ఈ - నాఓ సలం | భువుజఅ మూఈలా
పనిపా , - మపదపమరి - రిమరిస | పా - రిమా పమా | నినిపమపా ,,
ధరాపై ఇ - సా ఒఒఒ క్కి - ఇ - ప్రొంఒఒఒ | ఓ - క్కి అగఅ | శెఎఎఎదా అ
,, మపా నిని - సాం సాం - రిసాం | నిసరిగరి సాంరిస నిస | నిసదా - నిసాం
కరణము - ము ను - పొంర | లిఇదఅఅ - శేఎఎఎఎ | దఅఅ - పం
గగరిస - నిసదా పమరిమ - రిపసా । మరిపమ - నిపనిస । నిసరిగరి - సాంరిస - నిస । ధనిసని॥
పఅనఅ - దిఇక అఅఅఅ - అఅకా । గఅరఅ - అఅజఅ । నుత శాఅఅ - నీఇఇ - ఇఇ । ఇఇకల॥

చరి-అంగ-శుమ-వ-చధ-శాని. 87. అఠాణారాగము——ఝంపెతాళము. ఆ. స రి మ ప ని స.

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] రాగలక్షణము : 86.వ కృతిలోనున్నది. అ. సనిధాపమగారిస.

ప॥ అనుపమ గుణాంబుధి యని నిన్ను నెరనమ్మి - అనుసరించినవాడనైతి ॥అను॥

అ॥ మనుపకరయు యున్నావు మనుపతీ ! ప్రాని మేనుసుప మాకెవరు వినుమా ? దయరాని ॥అను॥

చ॥ జనకజామాతనై జనకజామాతనై జనకజాలము చాలును చాలును; హరీ ॥అను॥ (2) కనకపటధర నన్ను కనకపట మేల-తవ కనకశతనము నేతుగాని బూని ॥అను॥ (3) కలలోను నీవే సకలలోకనాథ-రోకలలోనుపగనిచ్చి గాచినది విని ॥అను॥ (4) రాజకుల కలశాబ్ధిరాజ సురపాల - గజరాజరక్షక త్యాగరాజ వినుత ॥అను॥

ప॥ స ని సా - ప ద ప మ పా - ప మ రీ - మ పా ॥ స రి ని స - ప ధ ప మ పా - స మ మ గ మ పా ॥

అ అ నూ - ప అ మ అ గూ - ణ ం ం - బు ధీ ॥ అఅ ను ఊ - ప అ మ అ గు - ణ ం ం ం బు ధీ ॥

నిస రీగ రి సా రిసనీ స ని పా - ప మ రీ మ పా । రి ప ప ధ ప - ని ప మ రి స

అ ఆనూఊఊపా అఅమాఅఆగు - ణ ం ం బు ధి । య ని ని ఇన్ను - నె ర నఅమ్మి

ప ద్ని సా రి మా - ప ప - ప ని స । ని ని స ని ని స - ని స ని రి - స రి స స . ప ని ప మ ప ని ॥ స ని సా ॥

యఅ నూ స రిం - చి న - వ అ డ । నై ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ - తి ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ । అ ఆ నూ ॥

అ॥ ని ని ప మ ప స స - స ని దా - ని స రి సా రి స ని పా । ని ని ప మ ప స స - స ని ధా - ని స రి స రీ

మ అ ను ఊ ప క రయు యుఊఊ - న్న అ అ ఆ అ అ అ ఆ । మఅ ను ఊ ప కరయు - యుఊఊ - న్నఅ అ ఆ వూ

ని ని ప మ ప రి స - సా , రి స ని ధా - ని స రి రీ । , ని స రి మ రీ మా - రి ని సా

మ అ ను ఊ ప కరయు - యుూ , ఊ ఊఊఊ - న్నఅఅవూ । , మను ప అ తీ ఈ - ప్రానిమే

ని స గ రి మా - రి మ రి ని స । సా , ని - స రి స - ని స ని - స రి స ని - ప ని ప మ ప ని ॥ సనిసా ॥

ము ను పఅమా - కె వ రు వి ను । మా , అ - అ అ అ - అ అ అ - ద అ యఅ - ర ఆ అ అ ఆ ని ॥ అఆనూ ॥

చ॥ , - మా రి మా ప ప - ని ప ని ని ప మ పా । , ప మ పా స స - సా రి స ని ధ పీ , పా ,
, - ర అ జా మ ల - క ల శ అ ఆ ఆ బ్రి । ఇ గ అ జా సు ర - పా ఆ ఆ ల అ అ రాణి
, ని స రి మ రి మ రీ - రి స ని స - ని స రి సా । సా , ని స రి స ని ప ని - స రి స ని ప ని ప మ ప ని ॥సనిసా॥
అగ జ ర అ అజా - ర అ అ అ - ష్ణు అ కా । త్యాఅగ అ అ అ ర అ - ఇ ఎ అ అ ని ఇ ను ఈ క అ ॥అఅనా॥

1, 2, 3, చరణములను చరణమువలె పాడుకొనేది.

88. పూర్ణచంద్రికరాగము-ఆదితాళము

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని — ఆ. సరిగమపధపస — అ. సనిపధపమగమరిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ పలుకవేమి నాదైవమా రామ ! - పరులు నవ్వేది న్యాయమా రామ ! ॥పలు॥
అ॥ అలుగ కారణమేమిరా రామ ! నీ - వాడించి నట్టు లాడిన నాతో ॥పలు॥
చ॥ తల్లిదండ్రులు భక్తి నొసగి గక్షించిరి - తక్కువవారలు రొంతో పింపించిరి - తెలిసి యూరకుండే దెన్నాళ్ళురా - దేవాదిదేవ త్యాగరాజునితో ॥పలు॥

రాగలక్షణము:- ఇది 29 వ మేళకర్త, ధీరశంకరాభరణ జన్యరాగము షడ్జ పంచమ, పూర్ణ సంపూర్ణము చతుశ్శ్రుతి, ఋషభ, చతుశ్శ్రుతి ధైవతములు, రాగచ్ఛాయా స్వరములు. కొన్ని తావులలో కైశికి నిషాద [illegible] గూడ వాడబడును. ఎల్ల ప్పుడు పాడదగినది.

[ప్రారంభ [illegible]]

ప॥ రి ప మా - రీ - స స స ని పా
ప లు క - వే - ఏమి న అ అ
మ మ మా - మ మ రీ - స స స ని పా
ప లు క - వె ఎ ఏ - మి ఇ న ఆ అ
, మ మ మా - రి రీ స ని పా
అ ప రు లు - న వ్వేది ఇ ఈ

, - స రి స
ఎ - న్యా ఇ మ
, - స రి స
అ - దై ఇ వ
, - స రి స
ఇ - న్యాఅయ

రి ని - ని
మా-గ అ మా
పీ - స స రి
.మా - గ అమా
రి - రిసరిమ॥ రిపమా॥
మా-గ అ అము॥పలుకవే॥

పప మా పా - పమ గమ రీ	గ మ ప మ రీ , మ	ప సా ని - పా
ఆ ఆ గ - గా - ర అ అ అ అ కే	ఏ ఎ ఎ మి రా అ అ	ర అ ము - నీ
పా స ని రీ సా - స ని ప మ పా	ప నీ , పా	సనిప మ - గ మ రి స ॥క్షీర॥
గా డి ఇ తుంచి - న అ అ అట్టు	ల అ అ అ	డిఇ న అ - న అ తో ం ॥పలుక॥
చ॥ ప ప మా పా - ప మ గ మ - రి రి	గ మ ప మ - రి - స	రి గ మ ప
త అ ల్లి దం - ద్రుతుడుంట - భ క్తి	నా ఒ ప అ - గి - ర	క్షీం చి రి
, - రి గ మ - ప ని స ని - ప మ -	ప మ గ మ - రి స	రి గ మ ప
ఇ - తక్కి న - వ అ అ అ - ర లు -	ఏ ౦ ౦ ౦ -తో హిం	సి ం ని రి

. తెలిసి యూరకుండే దెన్నాళ్ళురా - దేవాదిదేవ త్యాగరాజునితో ॥పలుక॥ అనుపల్లవివలె పాడుకొనేది.

చరి-అంగ-శుము-ప-చధ-శాని 89. దేవగాంధారిరాగము-ఆదితాళము ఆ. సరిగరమపధనిస

అ. సనిధపమాగరీస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] [ద్రేలికి నాల్గక్షరముల చొ॥ పాడుకొనేది]

ప॥ క్షీరసాగర శయన ! నను - చింతలు బెట్టవలెనా ? రామ ! ॥క్షీర॥

అ॥ వారణరాజు నీ బ్రోవను వేగమె వచ్చినది విన్నానురా; రామ ! ॥క్షీర॥

చ॥ నారీమణికిc జీరలిచ్చినది - నాడేవిన్నానురా; ధీరుcడౌ రామదానుని బంధము - దీర్చినది విన్నానురా; నీరజాక్షికై నీరధిదాటిన నీకీర్తిని విన్నానురా; తారకనామ ! త్యాగరాజనుత ! - దయతో నేలుకోర; రామ ! ॥క్షీర॥

రాగలక్షణము:—29వ-మేళకర్త ధీరశంకరాభరణ రాగజన్యము. దేశీయ, భాషాంగ, వక్రసంపూర్ణరాగము. ఋషభ మధ్యమ దైవతములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఆరోహణమందు గాంధారనిషాదములు కొన్ని ప్రయోగములందు మాత్రము పలుకుచున్నందున, ఔడవ సంపూర్ణముగాను, ఆరో. సరిమపధస - అవ. సనిధపమగరిస. అని కొందరి యభిప్రాయము. సారిమ-దధాస-అను ప్రయోగములు విశేషముగ కన్పడుచున్నవి. దనిధప అను ప్రయోగములో కైశికి నిషాదము పలుకును. సనిదా అను తావున నిషాదమును, రిమాగరి- అను తావులో రిగమాగరీ అను గాంధారమును అను స్వరములుగా పాడవలెను. పదాపనిద-నిసనిదా-రిసనిదా-పదనిసరీ మొదలగు ప్రయోగములు రాగరంజకములు. మూడు వేళల పాడదగినది.

స|| ,,, - రి రీ - ధ ధ పా , మ గ రీ - స రి । సా , స ని ధా ,, । ,, - స స రీ , స - రి మ మా , గ । రీ , 1
,,, - శ్రీరా - స అ అ , గ అరా - గయ । నా , అ అ ,, । ,, - అ అ అ , అ - న అ మా , ణు । డౌ ,
,,, - రి రీ - ధ ధ - పాధస్వధ గ పా - ధపమగ రి । గ రిసా - రి స సని ధా ,, । , స న్స సరీస - రీ రి మా గ । రీ , 2
,,, - శ్రీరా - సఅ - అ గ అ అ అ రా - శ అ అ అ యా । క అ అ - అ అ అ అ అ ,, । ,, అ అ అ అ ౦ - నానుతోగు । డౌ ,
,,, - మగరీ - ధ ధ ప ప సా - స ని ధ ప మ గ రీ ,, సా రి గ । రి స సా , స ని ధా । ,, స స రీ , స - రిమ మా , గ । రీ ,
,,, - శ్రీఇరా - సఅఅఅఅ - గ అ అ అ రజ అ ,, శాయ అ । న అ అ , అ అ । ,, అ , అ - అనా , గ । డౌ , 3
,,, - మ గ రీ - మగ దా - ధ స్వ రీ మ రీ - స్వ నిధ స మ గ రీ - సా రి మ । మా , గ రీ ,, సా రి గ । సరీసా - రీ రి మా గ 4
,,, - శ్రీ రా - సఅ అ - గ అ అ అ అ - రఅఅఅఅఅఅ - శా యఅ । నా , అ ,, అ అ । అ అ అ - నానుతో తే
- రీ - మపమ - ధ ధా - స్వ సా నిధా - ధా నిధ పా । ప ధ ని ధ - మ ప ధ ప - మ గ గ రి । రీ , - రి మా పా ।
- తో - చిం ౦ - త అ - అ అ అ అ - అ అ అ టా । స అ అ అ - అ అ అ - న అ అ । అ , - ర అ వా
,, - మపధపమ - ధధా - ససరిసధా - ధనిధపా । పధనిధ - మ ధ ప - పధని ధ - ధ పధప । పమాపమ - నురిమ రి - రి సరి సధా రీ ।
అ అ - చిం ౦ ౦ ౦ ౦ - త అ - అ అ అ అ అ అ అ టా । న అ అ అ - అ అ అ అ - న అ అ అ - అ అ అ - అ అ అ - అ అ అ అ రా న శ్రీ ।
అ|| ,, - పా మ - ధ ధా - స సా నిధా , రి సా । ,, సా , స సా । స స ని స ధా - స ని ధ పా
,, - నా అ - రజా - గ అ అ అ , జూని । ,, శ్రో , క మా । అ అ అ అ అ - గ అ అ అ
,, రీ మ గ రీ - స్వనిధస్వ - నిధపా । పధ నిధ - మ ధ - స ధ ని ధ - ధ ...
,, - నా అ చ్ఛి - న అ ది ఇ - వి ఇ తు । న అ అ అ ... । ... మా శ్రీ ।
చ|| ,, - సధపా ,,, పమగరి - మగరీ । , స రి మా పా ,, । స మ - స గ - ప ని
,, - వఅ రీ ,,, మఅజిఇ - కిఇతు । , చి ఇరా లీ ,, । చి , ఇ - ఇ ఇ ఇ - న వ
,, - రిమమా , గ రీ - స రి గా - సా రి గ రీ , గ - రి స స్ని ధా । ధా రి స - రి మా మా , గ రీ । రీ , రి సా ,,
ఇఇ - నఅ డె , ఎ ఏ - నా ఎ ఏ - ఏ - ఎ ఏ , ఎ - వి ఇ తు తు । న్యా నుతు - ర అ అ , ఆ అ । అ , రమ అ అ

,, -మ ప మ - ద ధా - ప్సానిధా - ధ నీ ధ పా । పా మ ద ధా - ప ధ ని ధ । మ ప ద ప - పా-మ గ రీ ,
అఅ-ది ఇ ఇ - రుడా - రఅఅ అ - అ అ అమా । దా అ ను నీ - బ ం ం ం । ం ం ం ం - ం ధ అమా,
,, - రీ మ గ రీ - స రి గా - సా రి గ రీ , గ - రి స సా ధా । ధా రి స - రి మ మా , గ రీ । రీ , - రి సా ,,
ఉఉ-దీ ఇ ఇ ర్చి - న అ అ - దీ ఇ ఇఈ , ఇ - వి ఇ ఈ ఈ । న్నానుఈ . ర అ అ , అఅ । అ , - ర మా అబ
,,, - ధ పా - మా ప ధ పా , ధ ప మ మ గ రీ - మ ప ధ ప । పా - పా మ ధ ధా । స స స రి స ని ధా , రి సా
అఅఅ - ని రా - జా అ అ అ , అ అ అ అ అక్షీ - కై ఇ ఇ ఇ । ఈ - నీ ఇ ర ధీ । ద అ అ అఅఅ అ , టి నా
,, ధ రి సా ,, ధాసాసనిధా - ధానిధ పా । సనిధా - ధ స రి స రీ । రి మా గ రీ - రి రి స - రి । సా
అఅని ఇ కీ ,, ర్తిఈ నిఇఈ - నేఎఎ ఏ । విఇఈ - న అ అఅనూ । ర అ అఅ - అ అఅ - ర । మా
,,, - ధా స రీ - మా ,, - మ గ గ రి । రీ , స రి గ - రి స సా । , రి స ని - ధా , రి । సా ,
,,, - తా గ కా - నా ,, - మ అ అ అ । అ , త్యాఅగ - ర అ అ । , జ అ అ - అ , సు । తా ,
,,, - రిసధా స రీ - పమపధా , పా - ధపపమమా , గ । రీ , స రి గ - రి స సా । , రి స ని - ధా , రీ । సా ,
,,, - తఅఅ గ కా - నఅ అఅ , అ - అఅఅఅఅ , అ । మా , త్యాఅగ - ర అ అ । , జ అ అ - అ , సు । తా ,
,, - ధ రి సా ,, సనిధస-ని ధ ధ ప । ప ధనిధ-మపధప-పధనిధ-ధపధప । పమపమ-గరి మరి-రిసరిస - ధా రి । సా
,, - ద యతో ,, నేఎఎ-ఉఉఉఉ । తొఒఒ-ఒఒఒ-రఅఅ-అఅఅ । అఅఅఅ-అఅఅఅ-అఅఅఅ-అరా । మా ॥శ్రీ॥

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని 90. కేదార రాగము .. రూపక తాళము ఆ. సమగమపనిస

[శ్రీ పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి] అ. ససిపమగమధమగరిస

ప॥ సమయమిదే నన్ను బ్రోవ - జాలమేల తాళజాల ॥సమ॥

అ॥ కమలనాభ శ్రీరమణ - కమలాసన నుత చరితా ॥సమ॥

చ॥ కరుణతోను గజరాజుని గాచి రక్షించినదిగాక - వరపార్థసారధి యనుచు వసుధలో బిరుదాంకితుడై - పరమ భక్తకోట్లకెల్ల వరములిచ్చి - బ్రోచిన శ్రీ వరద వెంకటేశనాదు దురితమెల్ల - దీర్చవయ్య ॥సమ॥

[illegible]రాగలక్షణము:—29-వ మేళకర్తయగు ధీరశంకరాభరణ రాగజన్యం [illegible]వవక్రసంపూర్ణము. మధ్యమనిషాదము[illegible] రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఆరోహణమందు గాంధారమున్ను, అవరోహణమందు ధైవతమున్ను వక్రములు. సరిరిసా-పనిదప - గమపని - పమగరి - సనిపపామ - సరిరిగాస - మొదలగు ప్రయోగములు రాగరంజకములు. రాత్రి 9 గం మొదలు 12 గంటలు రాత్రి వరకు పాడదగినది.

ప॥ (1) ని ధ స ని సా ॥ గ రి స రీ స సా ॥ (2) స ని ధా సా - సని సమాగ ॥ గ రి - రీ , స - సా
స మ యమి దే ॥ న స్ప్రబో ఓ ఓ వ ॥ సఅ మయ - మిఇదఏఏ ॥ న సు - బ్రో , ఓ వ
(3) స ని ధా సా - సా ప ని ద మ ॥ గ మ గ రి - స రి స సా ॥ , గ మ పా ని ॥ ద ని ప మ - గ మ గ రి - స రి స
స అ మ య - మి ద ఏ ఏ ఏ ॥ న [illegible] - బ్రో ఓఓ వ ॥ , జా ల మే ల ॥ [illegible] - జాఅల
(4) సనిధాసా - సాపనిసని ॥ పమగరి - సరీ , సా ॥ సమగమపని - స మగరిసా ॥ సరిసనిపా పమగరి [illegible] ॥
సఅమయ - మిదఏఏఏ ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥
అ॥ స స ప - ప మ గ [illegible] సా ॥ నీ స ని నీ - [illegible] ॥ స ని నీ [illegible] ॥ సా ,,,, ॥
క మ ల - [illegible] ॥ శ్రీ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ,,,, ॥
సా ,,,, ॥ ప ని స రి స ని - నీ ప ॥ ప ప ద ని ప మ - గా రి ॥ [illegible] - [illegible] గా , సా
[illegible] ,,,, ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]
స స ప - ప మ గ రి సా ॥ స ని సా రి స ని ప - [illegible] ॥ గ గ రీ - [illegible] ॥ [illegible] - సా
క మ ల - న [illegible] ॥ శ్రీ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] - [illegible]
చ॥ నిధాని సా - సమగగరి ॥ సా , పమ - గగరిస ॥ నిధానిసా - సమగగరిస ॥ గామపనిప - [illegible]
[illegible] - సరిరిసమగ ॥ నిరిస - సనిప - పమగమపని - ॥ [illegible] - పమగగ[illegible] ॥ [illegible] - [illegible]
చ॥ , గమపని - మ పపమగా ॥ గరిస - సరిరి గాససా ॥ ని సనినిధా - ధ సనిసా ॥ పాని[illegible]సా
[illegible] - [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]
, గమ - ప పమగసా - సా ॥ సానీసరినిప - ప సాసని ॥ గగరీ - స రిసని ॥ పనిపమ - [illegible] - [illegible]
వర - [illegible] - సా ॥ [illegible] - [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] - [illegible]

సనమగారి - సానిపాప॥ పప సనీ స - స సస్నిసా॥ సనమగా రి - ప నిసస్ని ప॥ గగమపాని - మపమ గరి స ॥నిస్థ॥
పరమభక్త - కోట్లకెల్ల॥ వరమొసిచ్చి - బ్రోచినశ్రీ॥ వరద వెంక - టేశ కనడు॥ దురిత మెల్ల - దిఇర్చవలయ్య॥సమ॥

మరి-అంగ-శుమ-వ-పధ-కాని

91. నాట రాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ద ని స

[శ్రీ పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి] (వేలికి రెండక్షరములచొప్పున పాడుకొనేది) అ. స ని ప మ రి స

ప॥ భజన సేయరాదా మనసా! ॥భజ॥ అ॥ విజయా! సకలాత్మ భూతా! విమలాంబుజ! యని ॥భజన॥
చ॥ బ్రోవుము శ్రీహిత! ముకుంద! మురహర! భావజజనకా! సదానందా! కావవే నాధా! వేంకటేశా!యని ॥భజన॥

రాగలక్షణము:— ౩౬ వ - మేళకర్త. చలనాటజన్యము, ఘనరాగము, సంపూర్ణ షాడవరాగము. షట్శ్రుతి, ఋషభ శుద్ధమధ్యమ కాకలి నిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. అవరోహణమందు ధైవత గాంధారములు వర్జితములు. సాయంకాలమందు పాడదగినది.

ప॥ ప మ పా - ప మ గా - మ రి సా	ని స రీ - స గ మా -	గ మ పా - ప మ గ మ
భ జ నా - సె ఎ ఏ - య ఆ అ	ర అ ఆ - అ ద అ -	మ అ అ - న అ స అ
2. డిటో	రి గ మా	ని ప మ రి - స రి గ మ
డిటో	రా అ దా	మ అ న అ - స అ అ అ
3. డిటో	గ మ పా - మ ప నీ	పా ని ప మా ప మ - రి స గ మ
డిటో	రా అ అ - దా అ అ	మా అ అ అ అ అ - న అ స అ
4. డిటో	గ మ ప ద - ని స	స ని ప మ - రి స గ మ
డిటో	రా అ అ అ - ద అ	మా అ అ అ - న అ స అ
5. డిటో	గ మ ప ని - సా రి స నీ స ని	పా ని ప మా ప మ - రి స గ మ
డిటో	రా అ అ అ - దా అ అ అ అ అ	మా అ అ అ అ అ - న అ స అ

గ॥	ప మ ప - మ గ సా - స ని స్రా	స్రి స రి - గ మ పా	ని ప మ రీ - స గ మ
	భ జ న - సె ఎ వే - యా ఆ ఆ	రా ఆ ఆ - దా ఆ ఆ	మ ఆ అహా - స ఆ ఆ
అ॥	ప ని సా - ప ని సా - సా	ప ని పా - నీ	సా సా 1
	వి జ యా - స ఆ ఆ - కా	ల ఆ ఆ - ఆ	త్యా ఆ
	ప ని సా - ప ని సా - ప ని సా	ని ప రీ - ప ని పా	నీ సా 2
	వి జ యా - స ఆ ఆ - కా ఆ ఆ	ల ఆ ఆ - త్యా ఆ ఆ	ధూ తా
	స స రి స నీ - స ని పా - ని ప మా	గ మ ప ని సా రి స నీ స ని -	[illegible]
	వి మ లా ం ం - ం ం ం బు ు ఊ	జ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ -	[illegible] । భు జ ॥
చ॥	మా రి స - పా మ గ	స గ మా	గ మ ప మ
	శ్రోపుము - శ్రీ హ త	ముకుంద	[illegible]
	పా స ని - ని ప ప మ - గ మ పా - మ ప నీ	ని సా స - స ని పా	నీ సా
	భా ఆ ఆ - వ ఆ జ ఆ - జ ఆ న - క ఆ ఆ	ప ఆ ఆ - దా ఆ ఆ	నందా
	స రి - రి స నీ - స ని ప మ - రి స	గ మ ప ని - సా	స ని ప మ - రి స గ మ
	శా ఆ - వ ఆ వే - నా ఆ ఆ ఆ - ధా ఆ	వేం ం క ఆ - టే	శ ఆ ఆ ఆ - యు ఆ ని ఇ
చి॥	పా, ని - ప మ గ మ పా - మ రి స ని స రి	సా, స ని ధ ని ని	స రి స మ రి స గ మ
	స పా ని ప మ గ మ ం - ప మ రి స ని స రి	స సా - స ని ధ ని ని	స రి స మ రి స గ మ
	ప ని ప ప - మ గ మ ప - మ మ రి స-మరిసని	స రి స - ని ధ ని ని	స రి స మ రి స గ మ
	ప ని ప సా ని - స రి స - మ రి స - ని ప ని ని	స సా - స ని ప పా	, ప మ - రి సా గ మ ॥భజన॥

శురి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని 92. శుభ పంతువరాళిరాగము-ఆదితాళము ఆ. సరిగమపధనిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] (ప్రతిలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది) అ. సనిధపమగరిస

ప॥ వాడేరా దైవము; మనసా! ॥వా॥ అ॥ ఆడిమాటలం దప్పండనుచును ఆచంద్రార్కముగ కీర్తిగలిగిన ॥వా॥

చ॥ (1) దండిరక్కసుల మదమణచను యూ - ఖండలాది సురకోట్లను బ్రో - మండల సుజనులం బాలింపను కో - దండ పాణిరూపముతో వెలసిన ॥వా॥ (2) దారిందెలియలేని యజ్ఞులకు భవ - నీరధి దాటి మోక్షమందుటకు నీరజారిధరుం డుపదేశించెడి తారకనామముతోను వెలసిన ॥వా॥ (3) ధాత్రివినుతుండైన త్యాగరాజుగనీ - చేపూజ లందె బాగుగ ప్రద్యోతనాన్వయమునను జనించి సీతాపతియను పేరుగలిగిన ॥వా॥

లక్షణము:—45 వ - మేళకర్త రాగము రాగాంగము సంపూర్ణ సర్వస్వర గమకవరిక రక్తిరాగము ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప॥ సా స ని ధా పా ,,
వా డే ఎ ఏ రా ,,
సా రీ - స ని ధా - ప ధ ని ధ పా -
వా అ - డే ఎ ఏ - ర అ అ అ అ -
స ని ధ ని - స రి గ రి-స ని ధ ని - స ని ధ ప-
వ అ అ అ - డే ఎ ఎఎ-ర అ అఅ - అ అ అ అ-

అ॥ , - గా , మ ధా - నీ రి స -
, - ఆ , డి మా -మాట లం -
, - ధా , ప ధా - స ని ధా , రి సా
దం- అ అడి నా - మ అ అ అ టలూ
, - రీ , సా , స ని ధా ప మ
దం- ఆఅచం ంద్ర అ అర్కా-ము

ప మ గ రి
దై అ వము
ప మ గా రి గ -
దై అ ఈ వము-
స ని ని ధ - ప మ గా -
దై అ అ అ - వ అ మూ-
, - స రి స -
దం- తప్పద -
, - ని రీ స సా -
దం- త అప్పదా -
గ - ప మ గ రి గా
గ - కీ అ అ అ ర్తి

గ మ ప ధ నీ
మ న స అ అ
మ ప ధ ప - మ ప ధ ని
మ అ స అ - స అ అ అ
మ ప ధ ని
మ న స అ
ని ధ ప ధ - రి స ని ధ। పమ
ను చు నునూ - చునూనూనూ।నూనూ
స ని రి స - ని ధ నీ
ను నూ చునూ - నునూనూ
ప మ గా మ ప ధ ని ॥సా॥
గ అ లీ గి అ న అ ॥వా॥

చ॥ , - పమప - ధపధనిస
, - ధ అత్ప - విను తుం డై ఇ
పధనీధపమ - గమప
చా ఎ ఏ పుఱ జ - ల ం ం
దా ధ - నీని సస
దో ్ర త - నా అ స్వయ
, - సా ధా ని స రి స
ఇ - నీ తా ప తి యని

స - సనిధా నీ -
న - త్య అ అ గా -
ధా , - ధ
దీ ఇ - చా
, - రి గా రి సా -
అ-ము న సు జ -
, - ని ధా ప ధా -
ఇ - చె ఏ ర ఈ -

ధ ని ధ ప - మ గ మా
ర ఆ అ అ - బా గ నీ
, ప ధా , మ - ప
, గు గా అ అ - ప్ర
ని స ని ధ - ని ధ ప మ
ని ం ం ం - చి ఇ ఇ ఇ
ప మ గా - మ గ ధ ని । సా॥
గ అ తీ - గి ఇ న అ । వా॥

శురి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-శాని

93. కామవర్ధనిరాగము—రూపకతాళము.

ఆ. సరిగమపధనిస.
అ. సనిధపమగరిస.

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ అప్ప! రామభక్తియెంతో - గొప్పరా; మా ॥య॥ అ॥ త్రిప్పటలను దీర్చికంటి - శెప్పవలెను గాచు; మా ॥య॥

చ. (1) లక్ష్మీదేవి వలచునా? లక్ష్మణుండు గొలుచునా? సూక్ష్మబుద్ధిగల భరతుడు జూచిచూచి సొలసునా? మా ॥యప్ప॥ (2) శబరియెంగిలి నిచ్చునా? చంద్రధరుడు మెచ్చునా? అబలస్వయం ప్రభకు దివ్యపదవినిచ్చునా? మా॥యప్ప॥ కపివారధి దాటునా? కలికిరోటగట్టునా? అపరాధ త్యాగరాజాత్మానందము హెచ్చునా? మా ॥యప్ప॥

రాగలక్షణము:—ఇది 51-వ మే. సంపూర్ణ. సర్వస్వరగమక వరిక రక్తిరాగాంగరాగము. గాంధార నిషాదము, మధ్యమ పంచమములు, రాగచ్ఛాయాస్వరములు. మధ్యాహ్నకాలమందు అనగా పగలు 9 గంటలు మొదలు 12 గంటల వరకు పాడదగినది.

ప॥ , - సస - సనిదప । పమధపపమ - గమగరిసా । , ని - సరిగా । రిగమ - పమగమా - ప
, - అప్ప - రా అఅమ । భఅఅఅ క్తిఇ - ఎంంంతో । , ఓ - గొప్పర అ । అఅఅ - అఅఅఅ - మా
ధని - సరిగరి - స నిధనిపమ । గమపధ - నిధపమ - గరిసా । , ని - సరిగా - గమ । పధనిధ - పమగరి - గమపధ
అఅ - అఅప్పఅ - రఅఅఅమఅ । భఅఅఅ - క్తిఇఎం - ంంతో । ఓ - గొప్పరా - అఅ । అఅఅఅ - అఅఅఅ - మఅఅఅ

, ని - సరిగరి - సనినిధపమ । గమపద - నిధపమ - గరిసా । ని-సరి-గమపధనిస । రిగమగ - రిసనిధ - పమాప।ధని॥సస
అఅ-అఅప్పఅ-రఅఅఅమఅ । భఅఅఅ - త్రిభువం -౦౦౦తో ।ఓ-గొప్ప-గఅఅఅఅ ।అఅఅఅ-అఅఅఅ-అమాఅ।అఅ॥అప్ప
అ॥ , - మ ప ధ ని స । సాస । సనిగరిసా । , , సనిరిస - గరిరిససా । సనిదధప - పమగమాప । ధని। సస॥
, - త్రిప్పు ట ల ను । దీర్చి - క౦౦టి । ఇ-రెప్పఅ- ఖఅలెవరూ । గఅఅఅచుఅ- మ అ అఅఅ । అఅ।యప్ప॥
చ॥ , - గ మ పా మ । ప ద ప - మ ప ధ ప ధా । , - మ ప ధ ని స - స రి స - స ని రి స ధా ।
, - లక్ష్మి దే వి । వ ల చు - న అ అ అ అ । అ - లక్ష్మణుం డు । గొలచు - న అ అ అ అ
, - ధానీ - స రి గా రి । రిస - సనిగరి - స ని ధా । , స రిసరి - సనిధపధా । పమగారీ - గమపమపధ । , ని । స స॥
అ- మూత్మ-బుఅ ఉద్ది । గల - భఅరఅ- తుఅ డూ । ఉజాఅచిఇ-జాఅఉఅ-చీ।సొంలను - నఅఅఅఅ ।అఅ । అప్ప॥
2, 3 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనేది.

తురి-అంగ-ప్రమ-వ-శుద్ధ-శాని 94. కామవర్ధని రాగము—రూపకతాళము. ఆ. సరిగమపధనిస.
[శ్రీ భద్రాచల రామదాసుగారి కృతి.] రాగలక్షణము:—91.వ కృతిలోనున్నది. అ. సనిధపమగరిస.

ప॥ ఎన్న గాను రామభజన కన్నమిక్కిలున్న దా ॥ఎన్న॥
అ॥ సన్నుతించు శ్రీరామచంద్రుని దలచవే మనస - కన్న పిన్న వారి జేడుకొన్న నేమి ఫలము మనస ॥ఎన్న॥
చ॥ రామచిలుక నొకటె పెంచి ప్రేమమూటలాడనేర్పి రామా రామ యనుచు రమణి యొక్కతె ప్రేమమీర భద్రాద్రి
ధాముడైన రామవిభుడు కామితార్థ ఫలము నిచ్చి కైవల్య మొసగలేదా ॥ఎన్న॥

ప॥ ని స ని - ధ ప మ ॥ గా మ - గ రి స ॥ స రి సా - పా మ ॥ గా మ - ధ ప ధా
ఏ ఏ న్న - గాఅ ను ॥ రా మ - భ జ న ॥ క అన్న - మి క్కి ॥ లు న్న - దాఅ ఆ
ని స గ రి సా - స ని ధా పా ॥ గ మ ధ ని ధ మ - ధ మ గ రి సా ॥ , స రి గా మ ॥ పామ - ధ ప ధా ॥ని స ని॥
ఏ ఏ ఏ ఏన్న - గాఅ ఆ ను ॥ రాఅ అ అ మ అ - భ అ జ అ నా ॥ , కన్న మి క్కి ॥ లున్న - దా అ ఆ ॥ఏఏన్న॥
అ॥ పా ధ నీ ధ ॥ నీ , సా-స ॥ నీ స రి - స స స ॥ స రి నీ - ధ ప మ ॥
స న్నుతించు॥ శ్రీ , రా మ ॥ చంద్రుని - ద ల చ ॥ వె ఏ ఏ - మ న స ॥

పా ద - నీ స ని ధ ని ॥ స ని ధా నీ - స స స ॥ స ని రీ సా - ని ధ ని ॥ స రి నీ - ధ ప మ
మన్నా - తిం ం ం చుచు ॥ శ్రీ ఇ తీ తీ - రా అమ ॥ చం ం ం ద్రు - ద ల చ ॥ వె ఎవీ - మ న స
పా ద నీ స ॥ స ని ధ నీ స ॥ సా స - ని ధ మ ॥ గ గ రి - గ మ ప ధ ॥ ని స ని ॥
క న్న పి న్న ॥ వా రి ఇ కే డు ॥ కొ న్న - నె ఎ మి ॥ ఫ లము - మ న స అ ॥ ఏ ఏన్న ॥

చ॥ పా ప ప ప ప ॥ ప ప ధ - ధ ధ మ ॥ పా ధ నీ స ॥ నీ ద - పా మ
రా మ చిలు క ॥ నో క కె - పెం ం చి ॥ ప్రేమ మాట ॥ లాడ - నే ర్పె
, గా మా ధ ని ధా మా ॥ గ మ ధ ని ధ మ - గ రి స ॥ , మ గ రీ - గ మ పా మా ॥ పా , , , ,
, రా మా ర అ అ మా ॥ రా అ అ అ మ అ - యనుచు ॥ , ర మ ణీ - రొంబ ఓ క్క ॥ తే , , , ,
పా ద ని ని ధ ॥ నీ ని సా స ॥ , ని రి సా స ॥ స ని ధా నీ - ధ ప ధ
ప్రేమ మీ ఇర ॥ భా అ ద్రా ద్రి ॥ , ధా ముడై న ॥ రా అ ఆ మ - వి భు డు
పా ధ - నీ స ॥ రి ని ధ నీ స ॥ సా ని ధ ప మ ॥ గ గ రి - గ మ ప ధ ॥ ని స ని ॥
కా మి - తార్థ ॥ ఫలము లిచ్చి ॥ నై వ అల్లఅ ॥ కొంసగ - ల ఎ దా అ ॥ ఏ ఏ న్న ॥

ఖరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని   95. పూర్వకల్యాణి—మిశ్రలఘువు   ఆ. సరిగమపధనిధస

[శ్రీ శ్యామశాస్త్రిగారి కృతి]   ఈ రాగమునందే గమకక్రియ యందురు   అ. సనిధపమగరిస

ప॥ నిన్నువినాగ మరి దిక్కెవరున్నారు నిఖిలలోక జననీ నన్ను బ్రోచుటకు ॥ నిన్ను ॥

అ॥ పన్నగ భూషణుడైన కంచి ఏకాంబరపతి మనోహారిణి శ్రీ కామాక్షి! ॥ నిన్ను ॥

చ॥ (1) పరమలోభులను పొగడి పొగడి యలసి ! పామరుడై తిరిగి తిరిగి వేసారి - స్థిరముతేక చలచపలుడైతి నా చింత దీర్చి వేగమే బ్రోచుటకు ॥నిన్ను॥ (2) ఇలలో నీవలె గలదా ! నీ మహిమ - లెంతని వర్ణించ నెవ్వరి తరమమ్మ పలుక శకమా? అది శేషునికైనను - పతితపావని నన్ను బ్రోచుటకు ॥నిన్ను॥ (3) కామసం విటుల సేయరాదికను - తల్లినా మొర వినరాదా? దయలేదా? కామితార్థఫలదాయకి నీవేగదా? శ్యామకృష్ణసహోదరి బ్రోచుటకు ॥నిన్ను॥

రాగలక్షణము:— ఇది 23వ-మేళకర్త గౌరీమనోహరి జన్యము. ఔడవ షాడవ రాగము. వక్రసంపూర్ణ రక్తి దేశీయరాగము అన్ని వేళలందును పాడదగినది. ఈ రాగమునకు గాంధారము మిగుల రంజనము కలిగించు జీవస్వరము.

ప॥ స ని ధా ప పా । , , పా ప రీ । గ రీ గా మా । గా మా గ రి స ।
ని న్నూ వి నా । , , గా మ రి । ది క్కె వ్వ । రూ న్నా రు ।
డిట్టో । , , గా రి గా । గా రీ గ మా । , , పా , ప మ
డిట్టో । , , గా మ రి । ది క్కె వ రు । , , న్నా , ర రు
పా మా ప దా । పా మా గ రీ । గా - పా , మా । గా మా - మ గ రి ॥ స ని ధా ॥
ని ఖి ల లో । కే శా జ న । నీ - న , న్ను । బ్రో వ - చు ట కు॥ ని న్నూ ॥

అ॥ గా మా ప ధా । , , ధ రి ప నీ । ధ ని ధా ప ధా । పా పా , పా
ప న్న గ శా । , , య న ఘ నా । న ఘ క ం చి । పీ శ ం బ్ర [illegible]
ధా రీ ప నీ । , , ని ద ప మా । ప మ - ధ ప మ - గా । మ గ-గ రి సా ॥ స ని ధా ॥
ప తి మ నో । , , హా ర ర రి । జి వ - శ్రీ వ వ - కా । అ అ-మ అ క్షి ॥ ని న్నూ ॥

చ॥ పా పా ప పా । , , ధా ప ధా । పా మా ప ధా । పా మా గ రీ
ప ర మ లో । , , భు ల ను । పొ గ డి పొ । గడి యం బ
పా మా గ రీ । , , సా రి గా । రీ- రి గ మ గరి । మగ గ రీ సా
పా మ రు డై । , , తి రి గి । తి- రి వ గి వె వె । వె వె స అ రి
గా మా ప ధా । , , ధ రి పనీ । ధ ని ధా ప ధా । పా పా రిపా
ధీ ర మ తే । , , క అ న తి । చ అ పా అ లు । డై ఈ తినా
, , ధ రి పధా । , , పా ని ధా । , , ని ధా ప మ । గా మా మ గ రి ॥ స ని ధా ॥
, , చిం త దీ । , , ర్చి వి వే । , , గ మే వి వి । బ్రో వ చు ట కు ॥ ని న్నూ ॥

2-3. చరణములు. చరణమువలె పాడుకొనేది.

షరి-సాగ-ప్రమ-వ-శుధ-కైని 96. షణ్ముఖప్రియరాగము - ఆదితాళము ఆ. సరిగమపధనిస

[శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి] (వేలిక రెండక్షరముల చా॥ పాడుకొనేది.] అ. సనిధపమగరిస

ప॥ మరివేరె దిక్కెవరయ్య రామ - మాటిమాటికి రెంటపవలెనా ॥మరి॥

అ. దరిదాపులేని వాజాలిదీక్షి - దయచేసిబ్రోచే దొరనీవుగదా ॥మరి॥

చ. నిన్నుచాల నమ్మియున్నవాడనుచు - నీకీర్తియెంతో పొగడుచుండగా నన్నుతాంగ శ్రీవేంకటేశ నీవు - నన్ను బ్రోవకయుండుట న్యాయమౌన ॥మరి॥

రాగలక్షణము :— 56. వ మే. రాగము సంపూర్ణ సర్వస్వర గమక వరీక రక్తిరాగము. ఇందు శుద్ధధైవతము కొంచెము తీవ్రముగానే పలుకును. ప్రతి మధ్యమమును పంచమ సంబంధముగానే పాడుట రాగయుక్తము రొల్లప్పుడున్నా పాడదగినది.

ప॥ , , , - ప ద పా మ	పా , - ప	మ ని ధ ని
, , , - మ రి వే రె	ది , - క్కె	వ ర యయ్య
దా ద - డిటో	డిటో	డిటో
రా మ - డిటో	డిటో	డిటో
ప ద ని స నీ - ప ద పా మ	పా , - ప	మ ని ధ ని
ర అ అ అమా - మ రి వే రె	ది , - క్కె	వ ర యయ్య
సా , - రి నీ - డిటో	ప ద ని ద నీ - ప ద	ని స - రీ గ సా రి
రాఅ - అమా - డిటో	ది ఇ ఇ ఇ ఈ - క్కెఎ	వ అ - రఅయ్యా అ
నీ , - ద ప మ - ప ద ని ద పా మ	ప ద నీ ద నీ - ప ద	ని స - రీ గ రి సా - ని స
రాఅ - మ అ అ - మ అ రి ఇ వే రె	ది ఇ ఈ ఇ ఈ - క్కెఎ	వ అ - ర అా అ - య్యాఅ
రీ గ రి సా రి స ని ద - పా మా పా ద ప ప మ గా	రి , సా , - సా	గరిగా - ప మపధ । పధపనీ॥ ప॥
రాఅఅ అఅ -మ అ - మా టి మా అ అ అ అ టి	కి ఇ నీ , - రె	అంఅప - వఅలెఎ ।నఅఅఆ ॥మ॥

చ॥ , , , - పదనీష
, , , - దరిదాపు
నీ , - దపమ - పదనీష
దీఇ - ర్చఇఇ - దరిదాపు
రీ , రీ , - పరిగరి - గరిని
దీఇర్చఇ - ద ఆయత - జెఏని
చ॥ , , , - రిగమాప
, , , - నిన్నుచాల
గరిస - సని ధా - నిపరీసా
సుఉచు - నిఇఈ - కిఇఈరి

రీ , రీ , - పరి
లే - నిఇ - నఅ
రిపనిపరీ - పరి
శఎఎనీఈ - నఅ
పరిగరిసా - ని
బ్రొఒఒచే - దొ
దపమపదా - పా
న ం ం ం మ్మా - యు
రి , రి , - రి
యెంతొఒ - పా

గరిసా - పరి
అఅజా - లిఇ
గా - రిగపమగరి
అ - జఅఅఅలిఇ
దపాద । నిపరిగరిప ॥ప॥
రనీ వు । క అద అఅఅ ॥న॥
మా - పాదపమా
న్న వాఅఅద
గమా - పమ । పదాపా ,
గడా - చు ం । దఅ గాఅ

నన్ను శాంగ శ్రీ వెంకటేశ నీవు - నన్ను బ్రోవకయుండుట న్యాయమాన ॥మరి॥ (అనుపల్లవివలె పాడుకొనేది.)

చరి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-శాని 97. సింహేంద్రమధ్యమరాగము-మిశ్రగతితాళము ఆ. సరిగమపధనిస
[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. సనిధపమగరిస

ప॥ నీదు చరణములే గతియని - చిరత నమ్మినవాడనురా ! ఓరామ ! ॥నీదు॥

అ॥ వేద వేదాంత విదితుండని - వెలయు శ్రీ సర్వేశ రామా ! ॥నీదు॥

చ॥ పాపకర్మపు కుండరా - యిందు బాధ పడనే చాలరా ! రామ ! యేపగిది నైన నన్నేలుకో త్యాగరాజనుత ॥నీదు॥

లక్షణము:— 57 వ - మేళకర్తరాగము. ఘనరాగము రాగాంగరాగము. సంపూర్ణ రక్తిరాగము, ఎల్లప్పుడున్నూ పాడదగియున్నది.

ప॥ నీద - పదనిని । సా , - , , రిప । నీద - పదనిని । సా , , , - నిసరీ
నీదు - చరణము । లేఎ - ఎఎరమ । నీదు - చరణము । లేఎఎఎ - ర అమా

నీ ద - ప ద ని ని । సా , - , , స రి గ రి । నీ ద - ప ద ని ని । సా , - గ రి గ రి
సీ దు - చ ర ణాము । శే ఎ - ఎఎ ర అమఅ । నీ దు - చ ర ణాము । శే ఎ - X తియని
సీ దు - చ ర ణాము । శే ఎ - ఎఎ ర అమఅ । నీ దు - చ ర ణాము । శే ఎ - X తియని
స రి స - స ని దా ప మ । ప మ గ రి - రి సా । రి గ మ - ప ద నీ । సా , , , - స రి గ రి ॥ నీద ॥
సు ర త - న అ అ న్మి న । ప అ అ ద - సూరా । ఓ ఓ ఓ - ఓ ఓ ఓ । రా అఅఅ - మఅ అఅ ॥ నీదు ॥
అ॥ రి రి - రి రి । రి - స రి - స ని ద ని । సా , - , , , , । సా ని - స రి గ రి - రి స ని స
వే ద - వే దాం । త - వి ది - తుం ద ని । రి ఇ - ఇఇ ఇఇ । ఈ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ
డిటో । డిటో । రి గ ప మ గా - రి సా । ని ద ప - ప ద - ని స రి స ॥ నీ ద ॥
డిటో । డిటో । కావ ల అ యు - శ్రీ స । ర్వాఎ శ - ర అ - మ అఅఅ ॥ నీదు ॥
చ॥ పా ప - పా ప ప । మా ప - గా - రి రి । సా రి - స రి స్రీ । గా మ పా - ప మ
పా ప - పు ర్వ పు । ణ్యం ద - రా - యుందు । బాధ - ప డ నే । చా ల రా - ర మ
రీ , - రి రి రీ । స రి స - స ని ద ని । గా రి రీ - సా । ని దా - ప మ ప ద ॥ నీ ద ॥
దేఎ - వ గి దీ । నైఇఇ - ఇఇ న అ । స్నేలంకా - త్యా । గ రా - జ అ ను త ॥ నీ దు ॥

౧౪. కల్యాణిరాగము — ఆదితాళము

చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ సుందరి! నీ దివ్యరూపము - జూడ తనకు దొరికెనమ్మ ॥ సుం ॥

అ॥ సుందరి! నీ కటాక్షబలమో? ముందటి పూజాఫలమో? త్రిపుర ॥ సుం ॥

చ॥ (1) భువిలో వరమగు శ్రీమదాదిపురమున నెలకొన్న నీ సొగసు విని సువిశేషమైన బ్రహ్మాది సురులు గుంపుగూడి కలివాస మందగమన! నీ కటాక్షబలమో? ముందటి పూజాఫలమో? త్రిపుర ॥ సుం ॥
(2) కలిలో దీనరక్షకి యని సభగలిగినతావున పొగడుదునమ్మ, సలలిత గుణాకరయగా సాగరి ! నీసాటి యెవరమ్మ ? అలని రఘువీర కనుంగొనంగ గలుగునా యని కరగుచు, మదిలోదివిధ త్రరము బడుచునుండగా, దీనజనా ర్తిహారిణి ! త్రిపుర ॥ సుం ॥ ఉగ్రవారత్వ వచ్చినందుకు నామనము పోయిసెందునా యని యుండగ, మతి కలకలమని సురనరులు పరుషగా గొలుచు,

చూడ్డ త్రిపుర ॥కుం॥ (8) నన్ను గన్న తల్లి! నా జన్మము నాడు సఫల మాయెనమ్మ; యిపుడు భువ దర్శనమునకు చెలికములవలె కనుల పండువుగా, వనజనయన! రెండు సైరలకు జలము వలె శుభదాయకి! కామ జనని సోదరి! శ్రీ త్యాగరాజ మనోహరి! గౌరి! ॥కుం॥ రాగలక్షణము:- ఇది 65 వ. మే రాగాంగ సంపూర్ణ రాగము. చతుశ్శ్రుతి ఋషభ అంతర గాంధార కాకలి నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. సర్వ స్వర గమక వరిక రాగము. ధారి-ధగ-నిగరిగ - సరినిధ- మధమగా-ధనిరినిధ - గనిసమగ. మొదలగు వక్రప్రయోగములు రాగరంజకములు. మరియు, గద - గని - నిగ-ధరి-ధగ-మొదలగు దాటు స్వర ప్రయోగము వలన యీ రాగము విశేషముగ స్ఫురించు చున్నది. ప్రతి మధ్యమము ముఖ్యమైన జీవస్వరమైనను ప్రతి మధ్యమ ప్రయోగము లేకనే యీ రాగమును నిగరి నిధ - నిరిగరినిగరిగ - నిరినిధ - ధరినిధగ అను సట్టి ప్రయోగముల వల్ల స్ఫురింప జేయవచ్చును. శంకరాభరణ ముందు బలుకు కాకలి నిషాదమున కన్న యీ రాగమందు గల కాకలి నిషాదము ఒక శ్రుతి తక్కువగానే బలుకు చున్నది. పగలు 12 గం మొదలు సాయంత్రము 3. గం వరకు పాడదగినది.

[త్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొన వలయును.]

పు॥ 1. సా , ని ద - ప - ప మ గా
సుం ద రి - ని - ఇ ఇ ఈ
, రీ సా - రి స రి - ని ద
ఈ చూడ - త న కు - వా రి
రీ ,, ,, మపదప
మ్మా అ అ ఓఓఓఓ

2. సనిపధ - నిస - సనిధా - పమగా
సుంంం - ంం - దఅ రీ - ని ఇఈ
, రి స స్రీ - రి స రి - ప ధ నీ
ఈచూఉడ - త న కు - వొఓ రి

, - ని ధ మ
ఇ - డి ఇ వ్వ
మ - ప మ గా రి
కె - న ం ం ం
గా - మ ప
డీ - మహా
, ని ధ మ
, డి ఇ వ్వ
ని ధ ధ ప - ప మ ధ ప
కె ఎ ఎ ఎ - న ం ం ం

ప మ గా - రి స
రు ఊ ఊ - పము
స ని ధా - ని స రి స
ం ం ం - ం ం ం ం
, ప ధ ని
అ త్రి పు ర
ప ధ ప మ - గ రి
రు ఊఊ ఊ - పము
స మ గ రి - సా రి గ రి స
ం ం ం ం - ం ం ం ం ం

రీ ,, ,, పమ పాధప
మ్మా అఅఒఒ ఓ ఒఒ

అ॥ సా ని - సరి స - గరి
మంద - గ మన - ని ఇ
సనిధానీ - రి నా రి స రీ - స మ గా
మం౦ద - గ అమఅ న - ని ఇ ఈ
గ రి స ని - ధ ని ధ ని పా
మం౦ ద టి - పుఈ ఈఈ జా

చ॥ ప మ పా , ప మ గా మ
క లి లో , ఒ ది ఈ న
స ని ప రి - గా మ ప
గ లి గి న - తా పు న
గ మ ప ప - ధ ని - స స
స ల లి త - గు ణ - క ర
స ని ధా ని స - ని స రి గ మ
స అ అ అ టి - యె ఎ ఎ ఎవ్వ
ని ధ మ - గ రి స - ధ మ
అ ల సి - వ అ చ్చి - న ం
గా మ ప ధ ప - ధ ని
కా యిచె ంద - న అ

ప మ గా - మ ప ధా
ఒ ఒ ఓ - మ అ హా

సా ని స - ని స
క ట అ - అ క్ష
రి స ని స
క ట అ క్ష
ప ధ - ప మ గా
ఫ ల - మిం ఒ ఓ

ని ధ ప మ
ర అ క్ష కి
మ ప ధ ని
పొంగ డుదు
సా - స ని ధా
జా - స అ అ
గ మ ప ధ
ర అ అ అ
గ రి - సా
దుకు - నా
స ని - సా
యుని - యుం

, - ప ధ ని ॥ సా , ।
అ - త్రిపుర ॥ సుం ॥

ని ప ధ ని
మహిమయొ
ని ప ధ ని
బ లమింఒ
మ - ప ధ ని ॥ సా , ॥
ఒ - త్రిపుర ॥ సుం ॥

ప ధ ప మ - గ రి
యఅ ని ఇ - ప ఖ
నీ స ని ధా - పా
నా అఅ అ - మ్మా
ప మ గా - రీ
గ అ రి - నీ
ని ధ ప మ - గ రి సా
అ అ అ అ - మ్మ అఅ
ని స రి స
మునను ఈ
స స రి స
డ గ మరి

ని ద స ని ఁరి స - గ ఁరి	మ గ ఁరి - ఁస ని	ధ ని సా
కలకలమని - నుర	స తులం - వ అ	రు స గా
ధ గ ఁరి - ఁస ని ధా ఁరి సా	ప ధ - ధ ప	మ - ప ధ ని ॥సా,॥
గొలుచు - ఉ ఉ ఉ త్రవా	ర పు - మురా	ద్దు - త్రిపుర ॥నుం॥

చరి-అంగ-ప్రమ-వ-చ ధ-కాని. 99. కల్యాణిరాగము-ఆదితాళము ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

[శ్రీ సుబ్బరాయశాస్త్రిగారి కృతి] [త్రిలికి రెండక్షరముల చౌ॥ పాడుకునేది] అ. స ని ధ ప మ గ రి స.

ప॥ నినువినా గతి గాన జగాన - వనరుహాక్షి ధర్మసంవర్ధనీ కామసంవర్ధని ॥నిను॥

అ॥ వినుతపాలినివి నీవనుచు నేనిని సదా నిన్నే శరణంటిని మనవిని వినుమని నినువేడ్కొంటిని వనరుహాభవ దనుజరిపు వినుతపద ॥నిను॥ చ॥ పదపంకజములె నమ్మితి ఆపదలెల్లను దీర్తువని మదిలోదలచి నిన్నుగొలిచితి మరాళగమన రావె పురారిసతి - ఇలలోపల కరుణానిధి నీవలెగలదా వరదా - నతకలుషా నలజలదా - సంతత వినుత కుమారుని కభిమానివి నీవేగదా ॥నిన్ను॥ రాగలక్షణము:— 98వ-కృతియందున్నది.

| ం ం | ం ం

ప॥ గ మ ప ధా , ని ధ । పా మ - ప మ । గా - గ రి ॥ గ మ ప ధా , ఁస ని । ధ ప మ - ప మ । గా - మ రి

ని ను వి నా , గ తి । గా న - జ అ । గా - అ న ॥ ని ను వి నా , గ తి । గాఅ న - జ అ । గా - అ న

గ మ ప ధా ఁరి - స ని । ధ ప మ - గ । ధ మ గ రి ॥ రి ని స - రి రి - గా । నీ స ని ద ప - మ గ । ప మ గా రి స

ని ను వి నా అ - గ తి । గాఅ న - జ । గా అ అ న ॥ వ న రు - హా క్షి - ధ । ర్మఅ అ అ అ - సం । వ అ అ ర్ధ అ

సా రి గ రీ ,, - ధ ఁరి స ని । ధ ప - పా । , మ గ రి ॥ గమ ॥

నీ ఇ ఇ ఈ ,, - కాఅమసం । ం ం - వా । అ ర్ధ ని ఇ ॥ నిను ॥

అ॥ స ని ధ పా , ని ధ । ప - ప మ ధ । ప మ - గ మ ॥ పా ,,,, ధ ని । ధా ,, । మ ప - ధ ని

వి ను త పా , లి ని । వి - నీ ఇ వ । ను చు - అ ం ॥ నే ,,,, అ అ । అ అ । అ అ - అ అ

డిటో డిటో ॥ పా మ ప - ధా ధ ని । నీ ష్ ని । ధ ప ధ ఠి
డిటో డిటో ॥ బా అ అ - అ అ అ । అ అ అ । అ అ అఅ

ఠి ని ధ - ప ధ ఠి - ని ధ । ప - సా ఠి ష్ ని ధ పా । ప మ గ ఠి॥ గ మ ప ధ - ధ ప ధా । నీ - ష్ ని । ధ ని ష్ ష్
వినుత - ప అ అ - లి ని । ని - నీ ఇ ఇ ఇ ఇ వ । నుచు ౹సె౹॥ వి ని స దా - అఅ ని । స్నే - శ ర । ణం టి ని
ని ధ ష్ ష్ ఠి ఠి - సా ఠి గ్ । ఠి ష్ - ష్ ని । ధ ప ధ ని॥ ధ ఠి ని ధ ప ధ - ఠి ని । ధ ప మ - ద । మ గ ఠి స
మ న వి ని విను - మా ని ఇ । నిను - సె ఎ । డ్యాం టి ని॥ వ న రుహా భ వ - దను । జ రి పు - వి । నుత ప ద

చ॥ ని ధ మ గ ఠి - ధ మ గ । ఠి - మ గా । , ఠి స ఠి॥ సా , ని ధ ని - స ఠి । గ మ ప ధ । పా ,,
ని ర త ముఈ - నిను మ । ది - లో నే । ఎద లచి॥ కో ఒ రి తి ని - ని జ । ము గ వ ర । దా అ
మ గ ఠి సా - స ఠి గ । మ పా - ద । ని ష్ ఠి ష్॥ , ని ద ప - ద పా మ । గ ఠి స ధ । , ని స ఠి ॥గ మ॥
వ ని ర దా - దురును । గ నా - దు । ఠి తమ ది॥ ఇర్చుట కి - ది భా ర । మని నుతా । అళ ని ర ॥ని ను॥

చ॥ ప ద పా , , - ష్ ని । ధ ప పా । మ గ ఠీ - గ ఠి॥ స ఠి సా , , - గ ఠి । గా మ ప । ధా , ,
ప ద పం , , - క జ । ముల న । మ్మి ఇ తి - అఅ॥ ప ద తే , , - ల్లను । దీ ర్ధ వ । నీ ఈ
ని ద ష్ ని - ఠి ఠి ష్ ఠి । గ్ - ఠి ష్ ని । ధ ప ధ ని॥ ధ ఠి ని ధ - ప మ గ ద । ప మ - ప గ । , ఠి - స ఠి
మ దిలో ఓ - ఓ స ద ల । చి - ని ఇన్ను । గొ లి చి తి॥ మరాళ ళ - గ మ న రా । అ పె - పురా । , ఠి - స తి

ఇలలోపల కరుణానిధి నీవలె గలదా - వరదా - నతకలుషావలజలదా - సంతత వినుతపమూయని కళిమానిని
నీశేగదా॥నిను॥ (అను పల్లవివలె పాడునునేని)

చరి—అంగ—ప్రవు—ప—చధ—కాని. 100. కళ్యాణిరాగము - ఆదితాళము ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
[శ్రీ పల్లవి గోపాలయ్యగారి కృతి] (రాగలక్షణము:- 9వ కృతిలోనున్నది) అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ నీదు చరణపంకజములె గతియని - నెఱనమ్మియున్న నను బ్రోవవమ్మా ! అంబా ! ॥నీదు॥
అ॥ ఆదికారిణి పురాణీ అఖిలాండజనని - అనత గీర్వాణి - నాదబిందు కళాతీతమగు వానందవల్లి నతజన కల్పవల్లి॥నీదు॥

అ॥ రాజ రాజేశ్వరి త్రిపుర భైరవి మహాకాళి మధుకరవేణీ - ఈ జగాన నీదు పరివెల్వుల వేసెందు గానసమ్మా - ఓంజగజ్జ
ననీ - మనోన్మణి - ఓంకారరూపిణి - కల్యాణి - తేజరిల్లుచును - వెలయు నీమూర్తిని - దినదినమును - మదిని దలచి
గొలిచి ॥నీదు॥ [ప్రతిలికి రెండక్షరములు చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

| ○ ○ | ○ ○

చ॥ దని సా ని - ధ ప మ గా । ని ధ ప మ । గ రి స ని ॥ స రి రి స సా , స రి రి । గా ని ద - పా । మ గ-రి స॥
నీ ఇ ఈ దు - చ ర ణ పం । క జ ము లె । గ తి యని ॥ నె ర వం ం ,మ్మి యున్న । న న్ను కా - బ్రో । వ వ-వ అ॥

సా రి గ రీ , , గ మ ధ ని । రీ - ని ధ ప మ । రీ-సా ॥ ద ని సా ని॥
మ్మా అఅఅ , , అ అ అ అ । అ - అ ం ం ం । వా-అ ॥ నీ ఇ ఈ దు॥

అ॥ ద ని సా ని - ధా ప ప మ । ప మా ద , , , - గ మ ॥ పా ద - నిదస - సరిగరి । నిదపాదా । , నీ స॥
అ అ అ ది - శా అ ర ణి । పు రా ణీ । ఈ - అ శు ॥ లాండ - జనని -అఅఅఅ। న అ త గీ । ఇర్వాణి॥

సా ని రి రి స - గ రి । , సా ని - । ధ ప ధ ని ॥ సా ని ద ప మ - రి ని । ద ప మ - గ । మ ప ధ ని ॥దనిసాని॥
నా ద బిం దు -కళా । అ తీ త - । మ గు వ అ ॥ నం ద వ అ ల్లి - న త । జ న క - అ । ల్పా-వ అ ల్లి॥నిఇఈదు॥

చ॥ పా ప పా ప మ ప । పా - ద ని ధ ప మా - మా ప మ - గ రి ॥ రి సా రీ రి గ మ । ప ప ప మ । గ గ రి రి ॥
రా జ రా జె ఏ శ్వ। రి - త్రి ఇ పు ఉ ర । భై ఇ ఇ - ర వి ॥ మహాకాళిమధు । క ర వె ఏ । ఎ ఎ ఎ ణి ॥
గా మ పా మ గా । మ ప ప గ । , గ రీ ॥ రి ని స - రీ రి - ద మ । గ రి స రి । రీ సా ॥
ఈ జ గా న నీ । దు స రి వె । ఎల్వుల ॥ వే ఎ ఎ -సెందు- గా అ । అ న స అ ।మ్మా అ ॥

ఓంజగజ్జననీ - మనోన్మణి - ఓంకారరూపిణి - కల్యాణి - తేజరిల్లుచును, వెలయు నీ మూర్తిని - దినదినమును.
మదిని దలచి గొలిచి, (అను పల్లవివలె పాడుకొనేది).

చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-శాని   101. కల్యాణిరాగము-చాపుతాళము   ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]   రాగలక్షణము:-98 వ కృతిలో నున్నది   అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప|| నిధి చాల సుఖమా రాముని సన్నిధిసేవ సుఖమా నిజముగ బల్కు మనస || నిధి ||
అ|| దధి నవనీతక్షీరములు రుచిరో దాశరధి ధ్యాన భజన సుధారసము రుచిరో || నిధి ||
చ|| దమశమను గంగాస్నానము సుఖమా కర్దమదుర్విషయకూప స్నానము సుఖమా - మమతబంధనయుత నరస్తుతి సుఖమా
సుమతి త్యాగరాజనుతుని కీర్తన సుఖమా || నిధి ||

ప|| , - స ని - దా ప మ
, - ని ధి - చా అ అ
పా , , , - గ మ
మాఅఅఅ - ర అ
ని - స ని దా - పా మ గ
౦ - ని ఇ ధి - చా అ అ
ప రి సా - గ మ
మఅ అ - ర అ
స - ని ద పా - గ ద
౦ - ని ధి సె - ఎ ఎ
గా , , , - రి స
మా , , , - ని జ
అ|| , - స స సా స ని దా
, - ద ధి నా వ అ అ

గ రి - స ని ధ ని
ల అ - సు ఖ అ
ప పా - గ మ ప ద
ము ని - స ౦ ౦ ౦
మ గ రి - స ని ధ ని
ల అ అ - సు ఖ అ
ప పా - మ ప ద ని
ము నీ - స ౦ ౦ ౦
మ గ రి - స ని గ రి
వ అ అ - సు ఖ అ
ని ధ - ని ధ ప - మ ప । ధ ని || స ని ||
ముగ - బ ల్కు - మ న । స అ || ని ధి ||
ప ధ నీ - ధా ప మ గా
ని ఇ ఈ - తా క్షీ ఇ ఈ

, మ ప ద నీ - ని
ఇ - ర ములు ఈ - రు
ని - షప - సా ష ని దా
ఒ - దధి - నా వ అ ఆ
, - మ ప - దా , - ని
ఇ - రము - లూఈ - రు
ని - ష ని - ప ద ని రి
ఒ - ద ధి - న అ వ అ
, - గ మ ప దా - ని
ఇ - ర ములు ఈ - రు
గ రీ - రీ - సా
శరా - ధీ - ధ్యా
సా , - ని ద ప మ
ధా అ - ర స ము లు

చ|| , - ని ద - ప మ గా
, - ద మ - శ అ మ
, - ని స రీ గా
అ- స్న అన ము
, - మ ప నీ ద పా
అ- శ అ ర్ధ ఆ మ

సా , , , - ప ధ
చో ఒఒఒ - ఒ ఒ
మ పా - ప మ గా
ని ఈ - త అ క్షి
సా , - ష ని ప ద
చోఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ
ష ని దా పా ప మ గా
ని ఇ ఈ ఈ క్షి ఇ ఈ
సా , సా - ష ని
చోఒ ఓ - ద అ
ని దా - ప ద ని రి
అ న - భ జ న సు
పా ప మ గా - గ మ ప ద , ని || షని ||
రుచో ఒ ఓ - మ న స అ , ఆ || నిధి ||

మ గ రీ సా - ష ని ధా
మ అనూగం - గ అ ఆ
గ మా - ప మ పా
సుఖా - మ అ ఆ
ప ద నీ - ష ని ద ప
దుఃఉఈ - ర్వ్యమ యఅ

, - పా పా మ గ
అ - తూ పా స్నఅ
, - సా స సా స ని ధా
అ - మ మ త ఖం ం
, - మ ప ద ప ద ని
అ - న ర స్తుతు తి ఇ
గ రీ - రి గ రి స
మ తీ - త్యఅ గ అ
స నీ - ద ప మా
ని కీ - ర్త అ నా

రి రీ - ని ద పమ గ రి సా
నమ - సుఈ ఖ అ అ అమా
ప ద నీ - దా ప మ గా
ధ అసా - యూాత అ అ
స నీ సా - నీ
సుఖా మా - సు
సా , - స ని ద ని
రా అ - జ అ ను తు
ప మ గా - గ మ ప ద । ని ||స ని||
సు ఈ ఖా - మ అ అ అ । అ ||ని ధ||

చరి-అంగ-ప్రమ-వ-చధ-కాని. 102. కల్యాణిరాగము-రూపకతాళము ఆ. సరిగమపధనిస

[శ్రీ శ్యామశాస్త్రిలవారి కృతి] రాగలక్షణము:—91వ-కృతియందున్నది. అ. సనిధపమగరిస

ప|| బిరాన వరాలిచ్చి బ్రోవుము నిను నెరనమ్మితి ||బిరాన|| అ|| పురారి మనోహరిణీ - శ్రీకామాక్షి ||బిరా||

చ|| తామసంబుసేయక నీవు - కరుణానిధిగావా - పరాముఖ మికనేల విను సరోజముఖి ||బిరా||

(2) కామితార్థదాయకి దేవి - నతకల్పక లతికా పురాణీమధురవాణీ శివుని రాణిగద ||బిరా||

(3) శ్యామకృష్ణసోదరి గౌరి - పరమేశ్వరి గిరిజా - అనాదరణంబు సలిపితే విననూ ||బిరా||

ప|| రి స్ని స - రీ రి || గా మ - పా పా ప మ || గ మ ద పా మ || ప మ గా రి స || I
బి రా న - వ రా || లి చ్చి - బ్రో ఓ వుము || ని ను నె. ర అ || న ం ం మ్మి తి
డిటో డిటో || గ మ పా - మ ప దా - ప మ || డిటో || 2
డిటో డిటో || ని ఇ ఈ - సు ఈ ఈ - నె ర || డిటో ||

డిటో ॥ డిటో ॥ ధా , ని సా - నీ ద పా మ । డిటో ॥ రి స్థి॥ (వ)
డిటో ॥ డిటో ॥ నీ , ఇను - సే ఎ రా అ । డిటో ॥ ధి రా॥

అ॥ స సా - స ని స ॥ స ని ద - దా , రి సా ॥ పా , ద ని స ని దా ॥ గ మ ద ని ధ మ - మ మ గా రి స॥ రి స్థి ॥
భు రా - అ అ రి ॥ మనొజ - హా , రి ణి ॥ శ్రీ , క అ అ అ అ ॥ మ అ అ అ అ అ - శ్రీ ఇ ఈ ఇ ఇ॥ ధి రా॥

చ॥ స ని ద పా మ ॥ గా మ మ ప ప ॥ ద ద ధా ని ప ॥ ధ ని స ని సా ॥
తా ళ మ సం బు ॥ నేయ క నీ వు ॥ క రు ణా ని ధి ॥ గా అ అ అ వా ॥
సా రి గ రీ ॥ స ని ద ధ నీ ॥ ధా ప - ద ప మ ॥ గ ద మ గ రి స ॥ రి స్థి ॥
పా ర అ అ ॥ మా ఖుమి క నే ॥ ఏ ల - వి ఇ ను ॥ స రో జ జ ఇ ఖి ॥ ధి రా॥

(2-3 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనేది.)

చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-శాని 103. సారంగ రాగము—రూపకతాళము. ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమరిగమరిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ నీ వాడనే గాన - నిఖిలలోక నిదాన - నిమిష మోర్వగలనా ॥నీ॥

అ॥ దేవాది దేవ భూదేవ వరపక్షరా - జీవాక్ష సాధుజన జీవన సనాతన ।నీ॥

చ॥ సత్యంబు నిత్యంబు - సమరమున శౌర్యంబు - అత్యంత సంతోష మపరిమిత ఫలము నిత్యోత్సవంబు గల - నీకు నిజ దాసుడను తథ్యంబు బల్కు - శ్రీ - త్యాగరాజార్చిత ॥నీ॥ రాగలక్షణము :- 65. మేళకర్త మేచకల్యాణి జన్యము. మరియు 29వ- మేళమైన ప్రతి మధ్యమ, శుద్ధ మధ్యమ, కర్తలయందు జన్యమని చెప్పుటయే యుక్తమని తోచుచున్నది. వక్ర సంపూర్ణ రక్తి రాగము. చతుశ్రుతి ఋషభ, చతుశ్రుతి ధైవత, అంతర గాంధారములున్నూ ఉభయ మధ్యమములున్నూ రాగచ్ఛాయా స్వరములు. పమరిగమరిస -పమరీస - మరిస - గమరిస - గమరి - అను ప్రయోగము లలో, శుద్ధ మధ్యమమే రాగచ్ఛాయా స్వరముగ బలుకును. ప మ రీ - రి గ మ రి స - స ధా ప మ - మ ప ధ ని స మొదలగు ప్రయోగములు,రాగరంజకములు. ఈరాగము మందర స్థాయి నిషాదమునుండి తారస్థాయి,గాంధారము వరకు మాత్రమే విస్తరింప యోగ్యమని పూర్వికుల చే చెప్పబడియున్నది. పగలు 9 గంటలు మొదలు 12 గంటల వరకు పాడదగినది. మరియు ఎల్లప్పుడును పాడదగినదని కొందరి మతము.

చ॥ పా సని దా పా । పమ - పపప | ధని సా - సనినిదపా । మగమా - పపప
మీ వాఅఅ డ । నే ఎ - గ అన | నిఇఈ - వాఅఅఅ డ । నె ఎ ఏ - గాఅన

ధ ని సరి - నిస దా పా । మగ గా - మప దా పా | మపద - సని దా । పమ రీ - గమ రీ సా
ని ఇఇఇ - వాఅ అ డ । నె ఎ ఏ - గాఅ అ న | నిఖిల - లోక । క అనీ - దఅఅన

మ గ మ మ పా । దని సధప | పదపమ - రిగమ రీ । సా , , , ॥సా॥
నిమి ష అహో । ర్వాఅగ అ అ | గఅలఅ - నాఅ అ అ । అ , , , ॥నీ॥

అ॥ సా సా స । సా ని సా
దే వా ది । దే వభూ
డిటో । డిటో
డిటో । డిటో
సా ధ ని స । ని స ని ధ ప
తీ వ అ త్మ । ప అధు జన
చ॥ సా సా స । పా దద పా మా
స త్యం బు । ని త్యం ం ం బు
మ ని - ని స రీ సా । ని స - స ని దా పా
అ అ - త్యం ం త । సం - తో షి ఓ దు
సా సా స । సా సస స
జ తో త్స । వం బుగ ల
, ప - ద ని సా సా । ని స దా - ప - ధ ని
ఈత - ధ్యం ం బు । బ అ అ - అ ధ్య త్రి ఇ

సా రి స ని । దా ని - ని ద పా
దే వ వర । మ త్మ - ర అ అ
స రి - గ రి రి స స ని । ని ద ని - ధ ప పా
దె ఎ - వ అ వ అ ర అ । మ అ త్మ - ర అ అ
రి గ మా - రి మ - మ । రి గ మ మ - ధ ని స ని ధ ని ॥సా॥
జీ వ ఈ - వ న - మ । న అ అ అ - త అ న అ అ అ ॥నీ॥
మ ప ద ని స । స ని ధా - మ మ మ
స మ ర ము న । శౌ ఉ ఉ - ర్యం బు
మ ప మ రి గ । మ రి సా ,
మ మ రి మి త । ఫ లమూ ,
ని స రీ స - ని స । దా ప మ మ
ని ఇఈశు - ని జ । దా సు ద ను
సా , రి ని ధ మ । మా ప ధ ని ॥సా॥
శౌ, అ గ ర అ , జా ర్చి ఇ త ॥నీ॥

చం-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కై_ని. 104. చారుకేశిరాగము—మిశ్రచాపుతాళము. ఆ. సరిగమపధనిస
[శ్రీ స్వాతీ తిరునాల్ (శక) శ్రీ కులశేఖరమహారాజాగారిది] అ. సనిధపమగరిస

ప॥ కృపయా పాలయా శౌరె కరుణారస వాసకలుషార్తి విరామ ॥కృప॥
అ॥ తపనీయ నిభాచల తుహినాంసు సువదన శ్రీ పద్మనాభ సరసీరుహా లోచన ॥కృప॥
చ॥ కుసుమ కుశలం మోదకురువింద నిభదంత నిరుపమా సంస్కార నీరద వరబోధ - నారద ముఖముని నికరగేయ చరిత
పాపజాతం భగవానుతె ॥కృప॥

రాగలక్షణము:—26-వ మేళకర్తరాగము. సర్వస్వర గమక వరిక రక్తిరాగము. అన్నివేళలపాడదగినది.

ప॥ , పా - మా మగగరి । సా , , , - సా । రీ , - గ మపద । పా , , , పమగరి (1)
, కృ పాయ-అఅ । పా , అఅ- లా ।యాఅ- శౌఉఉఉ। రె ఎఎఎ ఎఎఎఎ
గ మ - డిటో । డిటో । డిటో । పా , , , పదనిద (2)
ఎ ఎ - డిటో । డిటో । డిటో । రె , , , ఎఎఎఎ
ప మ - డిటో । సా , , , - నిస । రీ , - గ మ పద । నీద - పదనిద (3)
ఎ ఎ - డిటో । పా , , , - లఅ ।యాఅ- శౌఉఉఉ। రెఎ - ఎఎఎఎ
ప మ - పామాగమపద । నిసా - పమపదపమ - గరి । గమగ - రిగరీ । సా , - , , సరిగమ
ఎ ఎ - క రుణాఅఅఅ । రఅ - సవాఅఅఅఅ - వాఅ । అఅఅ- అఅఅ । సాఅ - అఅఅఅఅఅ
ప మ -పా మా మగగరి । సా , - సనిస । సా , - ధానిస । సా , , , - సరిగమ । పమ పా-మా॥
అఅ -క -లు షాఅఅ। ర్తిఇ - విఇఈ। రాఅ - అఅ । మాఅఅ - అఅఅఅ । అఅ కృ-పా॥

అ॥ , పద - నీదా । సనీ - రీసా । , సరిగారీ । సనీ - రిసనిద పా
తప - నీయ । నిభా చాలా । ,తుహినాంసు। సువ - దఅఅ అ నా
, సరి - గారీ । సనీ - దానా । పమా - మగగరి - రీసా । సరిగమపా - దపమగ - సరిగమ । పమ పా - మా
, శ్రీఇ- పద్మ । నాఅ- భా అ । సర - సీఇఇఇ - రుహా । లోఓఓచ - నఅఅఅ - అఅఅఅ । అఅ-కృ- పా॥

చ॥ , సరి - గా - రి । స న్ని - రి స ని ధ ప్సా । , మ గ - రి సా । ని సా - రి సా
, కరు - ణే - క । శ అం- బుజ ద ళ దా । అ ర వి - విందా । ని భా - దంత
, స రి గా రి । స న్ని - రి సా । , స రి గా మా । ప మా - దా పా
, నిరు పమా । సం౦ - స్మా ర్రా । , నీ ఇ రా దా । వ రా - బో ధా

శారదముఖముని నికరగేయ చరిత పాపజాతం భగవానుతె ॥కృప॥ (అనుపల్లవివలె పాడుకొనేది)

చరి-అంగ-శుమ-వ-చధ-కై ని 105. సురటిరాగము—రూపకతాళము ఆ. సరిమపనిస
అ. సనిధపమగపమరీస

తాగఅత్రణము:- 10 వ-కృతియందున్నది.

ప॥ భజనపరుల కేల దండ - పాణిభయము? మనసా! రామ ॥భజ॥
అ॥ అజరుద్ర సురేశులకా - స్థాన మొసంగె రామ ॥భజ॥
చ॥ అండకోట్ల నిండిన కో - దండపాణి మాభయము ప్రాత్పుండరీకనయన జూచి - పూజనల్పుచు, నిందు శేఖరుం
గరుణ - నిప్పాణములకు వరదే - దండపాణి గానుడైన - త్యాగరాజ సేయు రామ ॥భ॥

ప॥ 1. స ని ధ - ప మ గ । రి మ రి మ - రి స స । , - రీ మా - ప మ ప । ని ధ పా - రి మ ప ని
భ జ న - ప రు ల । కే ఎ ల - దం డ । అ - పా ణి - భ యము । మ న సా - ర అ అమ
2. సససా - రిసనిధపా । మగపమరీ - రిమరీసా । , రీ మా - ప మ ప । మ ప ని ధ పా - ని ధ ప ని
భజన - పఅరుఉల । కేఎఎల - దం౦ డ । అ-పాణి - భయము । మ అ న అ సా - ర అ అమ
3. సనిరీసా-సనినిధపా । మగపమరీ - రిమరీసా । పనిమరిమా-రి మ ప మ పా । మ ప నీ సా - ని ధ ప ని
భఅజన -పఅరుఉలా। కేఎఎ-ల - దం౦ డ । పఅ-ఆణి-భ అ యఅ మూ । మ అ న సా - ర అ అ మ
4. డిటో । డిటో । స రి మ రి - రి మ - ప మ - మ ప ని ధ । ప ని స రి - సా - ని ధ ప ని
డిటో । డిటో । భ అ అజ - జి ఇ - భ అ - యఅ ముఉ । మఅన అ - సా - ర అఅమ

చ. డిటో డిటో । ని స రి మ రి స - రి మ ప ని సా । స రి మ రి సా - ని ధ ప ని । ప ని ॥
డిటో డిటో । ం అ అ అ ణి ఇ - ధ అయ అమా । మాఅ న అ పా - ర అ అ గు । భ జ ॥

అ॥ ప ప నీ స ని । ని స రీ - స ని సా । స రి రి మ రీ - సా రి స । రి స ని ధ - ప ని సా - నిధపని । ప ని ॥
అ జరా ద్రదను । రె ఎ ఏ - ఉ ల శా । స్థ అ అ అ న - మోబ ఓ । స ం ం ం - గౌ ఎ ఏ - గఅఅమ । భ జ ॥

చ॥ , - రి మ మాప । మగపా - మ గ రీ । , - రి మ రీ - రి మ రి పా । రి మ రి మ పా
అ- అండ కోట్లు । స ం ం - డి న కో । ఓ - ద ం డ - ప అ అ ణి । ముఖము న వ్వా
, - రి మ ప ని ధ । ప మ - మ గ ప మ రి ప - । ని స రి - స మ మా రీ । రీ సా , ,
ఈ-త్పుండరి ఇ క । గూ న - జా ఈ ఈ ఈ చి ఇ - । పు ఈ జ - ఎ అ అ ల్పు । చూడా ఈ ఈ
, - ని ధ పా మ । రి మ ప - పా మ । రి మ పా ని ప । ని ని - స ని - సా
ఈ- నిండు ప్రేమ । తో ఒ గ - ర ం గు । ని ఇప్పు మ ఈ । ల కు - వ ర - వే
, - ని స రి మ రి । స రి , - సని ధ పా । ని స రి గ రి స - నిసనిధపా । ప ని ధ ప పా - పమ-రి మ ప స । స ని ॥
ఎ- దండ ప అ ణి । ది ఆ సు - దై ఇ అ న । త్యా అ అ గ అ - ర అ అ - జా । సె ఎ ఎ ఎయియా - ర అ-అ ల అ మ । భ జ ॥

106. రాగమాలిక [శ్రీ సీతారామారావుగారి కీర్తన]

1. కల్యాణి:—నిత్యకళ్యాణి నిగమాంత సంచారిణి ఆత్మానందాభిరామ అమరసేవిత త్రిపురసుందరి.
2. శంకరాభరణము:—కరుణాకరి కంబుకంఠి కాత్యాయని కౌమారి - శరణాగత రక్షక శ్రీశంకరాభరణవేణి.
3. తోడి:—పరమప్రీతి తోడితేవే పాలింపు జాలమేలే - పరితాపము లెల్ల యిప్తుడు పరిహరింపుము పతితపావని.
4. కాంభోజి:—గంభీరభాషిణి కరకంఠమవిరాణి - కాంభోజాధిపతులు కాంక్షతో కొనియాడుచున్నారు.
5. నాయకి:—దిక్కు వ్వరు నీకెగద దీనదయాపరయంబ - మక్కువతో బ్రోచే శ్రీ మంగళనాయకి.
6. భైరవి:—మధుకైటభ భంజనియంబమాళిగమన భైరవి - మధురాపురవాసిని మహేశ్వరి మీనాక్షి.
7. మోహన:—ఆదిశక్తి శంకరి అఖిలాండేశ్వరి నీదుపాదసన్నుత - భక్తపోషిణి - పార్వతి ముద్దుమోహనాంగి.
8. భూపాలము:—పాండ్యభూపాలపుత్రి పర్వతరాజకుమారి - తాండవేశ్వరి రక్షదాత సీతారామపావని.

రాగలక్షణములు :—(1) 98-వ కృతి (2) 77-వ కృతి (3) 5-వ కృతి (4) 60-వ కృతి (5) 39-వ కృతి (6) 24-వ కృతి (7) 73-వ కృతి యందున్నవి. (8) భూపాలరాగము :- 8- మేళకర్త హనుమత్తోడి రాగజన్యము. ఉపాంగ ఔడవ రక్తిరాగము. మధ్యమ నిషాదములు వర్జ్యములు. ప్రాతఃకాలమున పాడదగినది. దీనికి గల సాధారణ గాంధారమును అంతర గాంధారముగా ఈ కాలమున వాడుచున్నారు. సాధారణ గాంధారముతో పాడుట సాంప్రదాయము.

చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని 1. కల్యాణిరాగము — రూపకతాళము. ఆ. సరిగమపధనిస.
అ. సనిధపమగరిస.

65 వ మేళకర్త

సా , , ప ని ధా - ప ధ నీ । ధపామ-గాగారీసా । , , నిసరీ , , గ - స రీ । గ మ ప మ గా - మ పా ద నీ
నీ ఇ ఇ త్వ అ అ - క అ అ । త్వఅఅ-అఅ అణీ । ఇదనిగమాం ం ం - ంతా । పం ం ం ం ం - చ అ రిణీ
సా , , నీ స ని ధా - మ ద నీ స ని । ధపామమగా - రీసా । , , ని స రీ , , గ - స రీ । గమపా దమమగ-మపాధనీ
నీ ఇ ఇ త్వా అ అ - క అ అ అ అ । త్వఅఅఅఅ - అణీ । ఇఇనిగమాం ంం - ంతా । పం ం ంం ం-చ అ రణీ
,,- ని స - రీ , , - స రి గ మ । గ రి స ని ధ మ - దానీసా । సరిగరిస - నిసరిసని । ధనిసనిధప - మగమపధని
అఅ-త్వాఅఅ- పం ం ం ం । ద అ అ అ భి ఇ-రాఅమా । అఅఅ మఅర - సావిదత్ప్రభిఇధప్రణుర- పుం ంం దరి
ఉ॥ సా,నిధమ - పా,మగరి । సా,రిగమ - నిరిగమధని । సరిగరిసనిసారిసని । ధనిధపమగమాపధని । సరిసనిసానిధనిధపామ ।
గధమగరిసరిగమపధని ॥

29 మేళకర్త (2) శంకరాభరణము - రూ॥ తా॥ ఆ. సరిగమపధనిస
చరి-అంగ-శుమ ప-చద-కాని అ. సనిధపమగరిస

,, - గమపా , , - ధాపా । , , - మాపా - పనిధాపా । , , గమపా , , దా - పాధప । మా-మాపా-సారిస - నిధపా
- శరణాఅఅ - శ రీ । ఇఇ - శం బు - శం ం ం । ఇఇ శరణాఅఅ శ - రి ఇఇ । ఈ-శంబు - శ ం ం - ంం టి
,, -గమపాధపమగ - పమగా । రీ గమపమపదా - పపా । ,, గమపధనీ - సాసా । రి స ని ధ - మ ప ధ ని సా,,
శఅత్వాఅఅఅ- యఅనీ । ఈ- శాఅమఅఅఅ - అ రీ । ,, శరణఅఅ - గ త । ద అ అఅ - శ అ క ఇ ప్రీ ,,

సా ,, సా - ప ని ధా పా । మ ద ప మ గా - మ గ మ ప ధ ని ॥
న ంం న - ర అ ఆ ఆ । ధ అ ర అ ణ - వె ఎ ఎ ఎ ఎ జీ ॥
-ముll సా ,,,, రీ సా నీ । ధా నీ ధా ,, పా మా । ధా పా ,, ధాపామా । రీగామాపాధానీ । సా, రిని ప-ధా, నిపధ ॥
మా , మగమ - రి గ మ ప ధ ని । సరి స సా ని - ధ ని ధపా మ । గ ధ మ గ రి స రి గ మ ప ధ ని ॥

8. మేళకర్త

శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-శాని

(3) తోడిరాగము—రూ॥ తా॥

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

,, ధ ని సా - స ని ధా పా । ప మ ధ ప ప మ - గా రీ సా । ,, స ర స రి గా ,, మా । ధనిధామా - ధ ని సా సా
వ ర మ - ప్రీఇ ఈ తి , తో ఒ ఒ ఒ డి ఇ - న అమ్మా । ప అ అ అ లిం ం ప । జఅ అ ల - వె ఎ ఏ ల
,, ధనిసా - సారిసనిధపమ । గమపాదపమగ - పమగరిసా । డి టో డి టో
వ ర మ - ప్రీ ఇఇఇఇతిఇ । తో ఒఒఒఒడిఇ - నఅఅఅమ్మా । డి టో డి టో
,,-రిసగా ,, రీసా । సనిరిసధా - ధానీసా । ,, రిసరిగమగరీసా । సనిసారిస నిధ - దానీసా
పరితా అఅపము । వెఎఎల్ల - యిపుడు । పరితఅఅఅపము । వెఎఏ ఎల్లఅ - యిపుడు
రిసనీ - సనిధా - నిధమా । గామామా - గమాధనీ ॥
పఅరి - మాఅం- పురఈము । వ తి త - వ అసనీ ॥
-ముll సా,రినిధ - నిధమగరిస్రి । సా,రిగమ - నిరిగమధని । సరినిసానిధనినిధమగ ।
మధమగరిస్రిపరిగమధని । సరిసనాని - ధనిధపామ । గధమగరిసరిగమపధని ।

28 మేళకర్త జన్యము

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

(4) కాంభోజిరాగము—రూ॥ తా॥

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

,, పధసా , నిసీధా । ధాపాధా - రిసనిధపా । ,, పధసారిగరీసా - నీధా । ధాపాధా - సారిసనిధపా
,, గంభీ ఇ ఇఈరా । ధా అ షి - ణిఇఇఇఈ । ,, గంభీఇఇఈఈ - ఈర । ధా అ షి - ణీ ఇఇఇఇఈ

నిధపా - ధపమగ - పాధా । సనిపధ - సా ,, సా ,, । ,, స ధ-స రి గా - మ గ గ రి । సధరిస-ధాపాధా ,,
కలర - కం౦౦ - కు ని । ర అ అ అ - అ అలతి ఇఇ । ,, క ౦ -ళో ఒ౭ - జ అ అ అ । ధిఇపఅ-తుతొలాతురు

ధధగరిపా - సారిసని - ధపా । పధామగా - మగాపాధ ॥
కం౦౦౦ జా - తొ౦ఒఒఒ- కాని । యఅడుతా - చుతొన్నారు ॥

చ॥ సా,,,,నీధాపా ధాపా ,, మాగామా । పా,,,,మాగారీ । సారీగామా , పాధ । సా,రిగమగరి-స నిధప
ధా రిసనిధపమగమపధ । సరిససాని - ధనిధపామ : గధమగరిసరిగమపధని ॥

(౫) నాయకిరాగము——రూ॥తా॥

ఆ. సరిగమపధపసా
అ. ససీధపమరిగారిస

౨౨ మే. జన్యము

పరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

,, - రిమపా , , ధా పా । ధరిసా - ధసధప - ధాపా । ,, రిమ పాధసధా - ధాపా । ధరిసా - ధా , సరిప - ధాపా
దిఇకృ-ఎఎ వ్య రు । నిఇతా - కుఎఎఎ - గ ద । ,, దిఇకృ-ఎఎ వీ - వ్య రు । నిఇతా - కు ఎఎఎ - గ ద

మపదాపాపా - మాపదపద । పమరీమా - రిమరిసా । ,, రీ రీ రీ - రిమరిమ । రీ , , సా , , - ధ రి స రి
దిఇ తా న ద - యాఅఅఅఅ । కఅరీ తా - యం౦౦బ । ,,మక్కు-వ -తొ౦ఒఒ। బ్రో౦ఒఒచేఎఎ - బ్రి ఇ ఇఇ

ధసధస - ధాపా - మపధప । ధపమరి - గా , , రి సా ॥
మం౦౦ ౦ - గ ళ - నఅఅఅ । అఅఅఅ - అ అ అ-ను రి ॥

చ॥ మదపసాస - సధనినిధప - మధపమరిగ - రిసరిమపధ - : పపమరిగగరిసరిమపస ।
నినిధపమపధప సనిసరి । సరిససాని ధనిధపామ । గధమగరిసరిగమపధని ॥

(౬) భైరవిరాగము-రూపకతాళము

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

౨౦. మేళక ర్త

-పరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

,, ధ ని సా , , రీ సా । , , సారీ - రిస నిధపా । ,, ధ ని సా , , రీ - రి గరి । సా-సారీ - సారిసని - ధపా
,, మధు రై-ఇఇట శ్యా । అఅథం౦జ - నిఇ యం౦బ । ,, మధు రై ఇఇట -శ్యా౦అఅ। అ-థం౦జ - ని ఇఇఇ -యం౦బ

,, ధ ని సా , , రి గమాపమే । గరి - సారీసారిసని - ధ పా । ధ నిసాసా - సనిధాపా । గా , రి గా - మా , - ప దా
,, మ ధు రై ఇ ఇ టశభా అఅ । అఅ - భంజనీఇఇఇ - యంబ । మ అఅ అ - రఅఅ శ । గా అమి నీ - త్తై ఇ - ర ని

,, ధ ని సా , , రీసా । సా , ని - రి స నీ - ధాపా । , , ధ ని పా - రిగమాపమగరి । సా , ని - సారిసని - దపా
,, మ ధు రా అఅపుర । వా అఅ - అఅ అ - ని ని । , , మ ధు రా - పుణ్యరఅఅఅఅ । వా అ అ - అఅఅఅ - నీ శీ

ధ నిసాసా - స రి నీ , ధ పా । మ ప మ గ రి స - రి గ మ ప ధ ని ॥
మ అఅ అ - పాపపైశ్వ రి । మి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - స అ అ అ అ క్షి ॥

-ముక్తా॥ సా , రి స రి - ని ధ ప మ గ రి । సా , రి న్ని స - రి గ మ ప ధ ని । సారిగరిస - నిరినీధప । మప గారిస-రిగమపధని
సరిసపాని - ధనిధపామ । గధమగరిస - రిగమపధని ॥

28. మేళకర్త జన్యము
-చరి-అంగ-శుమ-ప చధ-కైని.

(7) మోహనరాగము—రూపకతాళము

ఆ. సరిగపధస
అ. సధపగరిస

,, స రి గాగా - గా , ప । రీ.గా ధాపాధా , , । ,, స రి గాగా - గా ప ప - ప గ । రి - గాదా పాధసధా , ,
,, అ అ ది శ - క్తి ఇ ఇ । ఈ.శం క రీ ఈ ఇ ఇ । ,, అ అ ది శ - క్తి ఇ ఇ - ఇ ఇ । ఈ. శం క రి ఇఇఈ ఇఇ

,, ప గ - పధసా - సధపా । గ గ ధ ప - గ ప గ రి సా , , । ,, పా ధా - సా , రి గ - రి సా । ద ధరీసా-ధసాపదా
,, అ భి - లం ం - డెపప । శ్యాఅ రి ఇ - ని ఇ ఇ ఇ దూఈఈ । ,, పా దా - సా అఅ అ-స్మృత । భఅఅక్తా-పాఓషి జీ

ప ధ గ రి సా - ధ సా ధ పా । ధ ప గ రి సా - స రి గ ప ధ రి ॥
పాఅ అ అర్వ - తి ఈ ము ద్దు । మెుఒ ఒ ఒ హా - న ం ం ం ం గి ॥

-ముక్తా॥ సా , ప ధ ప - ధ ప గ రి ప ధ । సా , ప ధ స - రి గ రి గ ప ధ । స రి ధ స ప ధ గ ప రి గ స రి ।
ప ధ ప ధ స రి గ ప గ ధ ప ధ । స రి ప సా ని ధ ని ధ పా మ । గ ధ మ గ రి స రి గ మ ప ధ ని ॥

8. మేళకర్త జన్యము
శుద్ధరి-సాగ-శుద్ధమ-ప-శుద్ధ-కైశిని

(8) భూపాలరాగము—రూ॥ తా॥

ఆ. సరిగపధస.
అ. సధపగరిస.

,, గా గా - పా ,, ధా । పా ,, ధా - ప ద ధ ప గా । ,, గా పా దా - ప ద స్ప ధ । గ గ ధ ప - గపగరిసా ,,
,, పాం డ్యా - భూ రు రు రూ । పా ల అ ల - పు రు షు షు । త్రి । ,, ప ర్వ త - ర అ అ అ । జ అ స రూ - మ అ అ అ రీ ఇ ఇ

,, పా దా - స రి గా రీ । సా ,,,, - ధా పా ధా । ద ధ గ రి సా - రి స దా పా । ధ ప గ రి సా - రిగాపదా
,, పాం డ్యా - శి వ పీ ఠ్యా । రీ ఇ ఇ ఇ - రా అ ఘు । ద అ అ అ సా - సి ఇ ఈ తా । ర అ అ అ మా - ప అ వ నీ

సా , స ధ ప - గ ధ ప గ రి రి । సా , రి స రి - గ ప గ ధ ప ద ।
స ధ ప గ ధ ప గ ప గ రి స ధ ... ... భూపాలము.

గ రి గ రి గ ప గ ధ ప గ రి గ ... ... మోహన.
మ ప ధ ని స ని ధ ప మ గ రి స ... ... శైరవి.

రి మ ప ధ ని ని ధ ప మ రి గ రి ... ... నాయకి.
స రి గ మ ప ధ స ని ధ ప ధ స ... ... కాంభోజి.

రి గ రి ని స రి ని ధ మ గ రి స ... ... తోడి.
ప మ గ రి స ని స రి గ మ రి గ ... ... శంకరాభరణము.

ప మ ధ ప మ గ రి గ మ ప ధ ని ... ... కల్యాణి.
స రి స సా ని ధ ని ధ పా మ । గ ధ మ గ రి స రి గ మ ప ధ ని ॥

తరఙ్గము (రాగమాలిక)

చరి–సాగ-శుమ-ప-శుధ-కై.ని   భైరవిరాగము—రూపకతాళము   ఆ. సరిగమపధనిస

జన్యము:- 24 వ కృతియందున్నది.   [శ్రీనారాయణతీర్థయతీంద్ర విరచితము]   అ. సనిధపమగరిస

ప॥ జయజయ గోకులబాల ! - జయ సకలాగమమూల !
దయయా మాంగోపాల ! - దీనం పాలయబాల ! ॥ జయ ॥

అ॥ దేవమయా చరితమిదం - దీనధియా అపరాధం - శ్రీ వసుధాధిప కృపయా - కేవలమిహ ధూనుహి ॥జయ॥

చ॥ ఈక్షితావక దేహే - ఈశ జగంతినిరీహే - విష్ణాశిక్షితమోహే - వేదాంతాగమగేహే ॥
2. జగదండకోటితనో - జగదుదరాంతరసుతనో - అగణిత సంజాతమనో - అపరిమితాశ్రితధేనో ॥జయ॥
3. వితరతు యాశ్వరకరుణాం - విఘటయ మోహావరణం - సతతం మే ధవశరణం - సాధయ సంసృతి తరణం ॥జయ॥
4. ఇతివిధి నాపరిగీతం - శ్రుతివచసా పరిచరితం - యతినారాయణకథితం - యదుకుల భూషణ ముదితం ॥జయ॥

స॥ ,, - ద ని సా సా సా , ని । నీ నీ సా రి ప నీ ధా పా ॥ ,, -   1
,, - జ య జ య గో , ఒ । కులాబాల అ అ అ లా ॥అఅ-

,, - ప ని సా రి , సా ,, ।   డిటో   2
అఅ - జయ జయ , గో ,, ।   డిటో

,, - ప ని సా రీ రీ గ రి ।   డిటో   3
,, - జ య జ యగో ఒఒ ।   డిటో

,, - సని సా రీ గా స రి గ రి । డిటో 4
,, - జయ జ యగో ఓ ఓ ఓ ఓ । డిటో

,, - ద ని సా సా సా , ని । ద ని సా రి స నీ దా పా 5
,, - జయ జ య గో , ఓ । స ల పా అ అ అ అ లా

,, - ప మ నీ దా పా దని దని । డిటో 6
,, - జ య జ య గో ఓఓఓఓ । డిటో

,, - స ని సా రీ గ మ గ రి - సా । రీ సా రి స నీ దా - పా 7
,, - జయ జ యగో ఓ ఓ ఓ - ఓ । లాలాఅ అ అ అ - లా

,, - దనిసాసనిదాపా । మాపాపమగా రీసా । సాస ని రీ గ రిమాపమ । పాదప నీ సనిసారిస।
,, - జయసకలలా అ । గ మయు తోలాఅ । బాయఅయాఅఅయాఅం । గోఓఓపాఅఅలాఅఅ।

,, - రి మ గ రి సా ,, స ని ద ప । మ గ రీ మా ప మ పా ద ప ॥ద ని॥
,, - ది ఇ ఇ ఇ శాం,, స అ అ అ। ల అయ శా అ అ లా అ అ ॥జయ॥

అ॥ ,, - ప మ ని ద ని పా ద ని ద నీ । దా నీ సా నీ ద పా , । పా ,, మా ధా పా ,, । పా పా ప మ ప ధ పా ,, ।
,, - దె ఎ వ అ మ యాఅ అ అ అ । చ రి త అమి దం , । దీ ,, న ధి యా ,, । అ ప ర అ అ అ ధం ,, ।

,, - ధ ని సాసాసా ,, । నీ నీ ని రి నీ దా పా । ,, ద ని సా స ని దా పా । ప మ గ రి మా పమ పా ధ ప ॥ద ని॥
,, - శ్రీఇ వ సు ధా ,, । తి వ కృతపయా అ । ,, కె ఎ వా ల అ మి వా । ధుఉఉఉ తో ఉఉ శా మీ ఇ॥జయ॥

చి॥ స్ని స రి గ రి స రి - రిస్నిపధ । పస్ప-మనిధప-మగమగరిస । నిసరిగసరి-నిసని-ధనిస । రిగమపధప-మపధనిస్సా ।
స్నిధనిసరి-ధనిస్సరిగా , నిస్సరిగారి - గమగరిసరి । గా , రీ స - నీ , ధాప । గా , రీ స - గరిగ - మపధ ॥జయ॥

చరి-అంగ-శుమా-వ-చధ-కైని 2. అఠాణారాగము ఆ. స రి మ ప ని ప స ని స
అ. స ని ధా ప మ ప గా రి స

లక్షణము:-58.వ కృతియందున్నది

ఖ॥ నీ పా-ని స్సానిదా ,, । పని పా-నీ స్సరిసని - ద ద । పమ-పామప-మప గా ,, । రీమా-పనీ ప-ని పధధ
ఈఈ-క్షేఏ ఎతా ,, । కలశా-గే ఎఎఎ-హెఎ । ఎఎ-ఈశ అ-జల గ ,, । తి ని-రిఈ ఇ-హెఎఎఎ
పా - సాగాగారీసా । స్సరిస్సరి - ని స్సధా - ని నిసా । ,, స్సరిసాసనిదాదా । పనిపా-నిరిస్సని-ద ధపమ ॥
ఏ - వి క్షా ఆశీఈ । క్షిఇతఅ-మొ ఒఓ - హెఎఏ । ,, వెఎదాం౦ ం త । గమఅ -గఎఎఎ-హెఎఎఎ
చి॥ పా,ద ధప - మధప - మపమ । గా, రిరిస - నిస్సరిమపని । పా,సాని - స్సరిస - నిసని । ధా,నిసని-స్సరిసనిసా ।
స్సరిగారిస - నిస రీస్నిసా । స్సరిస - నిస్సని - దనిద - నిస్సరి । గా,రీస - నీ,ధాప । గా,రీస-గరిగ-మపధ ॥జయ॥

చరి-అంగ-శుమా-వ-చధ-కైని 3. కాంభోజిరాగము ఆ స రి గ మ ప ధ స
అ స ని ద ప మ గ రి స

లక్షణము;—60 వ కృతియం దున్నది.

ప. ,, - ధస్సధస - నీనీదా । దా ,, దాదా - ని నిదా । పాదా - పాదాసా ,, । స్సనిదా - పదపద - మపమా ।
,, - జగదం - ం ం ద । శో ,, టి త - నొఒ ఓ । జ గ - దుదరాం ,, । త అ ర -సుఉతఅ- నొఒ ఓ ।
,, - మగపాదాసారీ - । రీ మ గ రీ - రి స రీ గా । రి గ రీ సా ధా - ధ రీ స । సనిధా - పధరిస - సనిధప ।
,, - అగ జీ తసంఅ - । జాఅఅ త - మఅనో ఓ । అ అ ప రి మి - త అ అ । శ్రిఇత - ధాఎఎ - నొఒఒఒ ।
చి॥ పధసా - ధస్సరిస - నిధపధ । మ ధ పా - మధపమ - గమగరి । సరిగసారి - ధసనిధపధ । సరిగమపధ-మగపధసా ।
పధసరి - గమగరి - సరి గరి । గరిసనిధప - మగపధసరి । గా, రీస - నీ , ధాప । గా , రీస-గరిగ-మపధ ।జయ॥

4. కల్యాణిరాగము

చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని
లక్షణము:- 98వ- కృతియందున్నది.

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

పా. గాగాపామాపా ,, । ధధపా - నినిధా - ని స రీ । స రి నీ - ని స ధా - ధ పమప । గా ,, ధధపమ - గపమరి ।
వి త ర ము ఈ ,, । శ్వా అ ర - కఅరు - ణాం ం । వి ఖ ఘ - ట అ యు - మొఒఒఒ । హే ,, వఅరఅ - ణంం౦౦ ।
,, సరిరీ గా - గరిసా । నిసరీ - సనిధా - నీసా । స రి నీ - ని సధా - సనిధని । ధ ప పా - ధధపమ - గామ్మరి ।
,, పతితం౦- మొఎఏ । భఅవ- శఅ వ - ణ ం । స అ అ- ధ అయు - వ ౦౦౦ । స్తుతు తి - త అరఅ- ణం ం ం ।

చి॥ గా, మ్మాప - గధమ - గ రి స , రీ, గ్గరిస - నిసరిసనిస । ధా, న్నిసరి - గా, మ్మమప । ధా,న్ని సరి -గరిసనిసా।
ధనిసరి - గమగరి - నిరిగరి । నిగరి - నిరిని - ధమధనిసరి । గా , రీస - నీ,ధాప । గా, రీస - గరిగ - మపధ ॥జయ॥

5. సురట రాగము

చరి-అంగ- శుమా-ప-చధ-కైని
రాగలక్షణము:—70-వ కృతియందున్నది.

ఆ. సరిమపనిస.
అ. సనిధపమగపమరిస.

పా. ,, రిమపారిసా ,, । నీదా - నిసనిదపా ,, । ,, రిమపాదా - నిసనిధ । ప ధపమ - మగరిమ - రీ పా ।
,, ఇతి విధినా ,, । ప రి - గఇఇఇతం ,, । ,, కృతివ చ - నఅఅఅ । మా అరిఇ - చఅరిఇ - తం ం ం ।

,, సపనిసరిగసా ,, । నీ దా - నిసనిధ - పా ,,। ప నిసరిసని - నిసనిధపస । నిదపా - రి మ రిమ - పమపా॥
,, యతివ-అఅరా,, । యు ణ - శఅధిఇ - తం,,యఅదుఉదుఉ-లఅధుఉఉఉ। ముఅణ - మునుదిఇ - తం ం ం॥

చి॥ సా, స్సనిధ - నిసనినిధప । మపమనిదని - పధపమరీ । మమరిస్సప - రిమరి - మపమ । నిదని - పదప - మపనినిసా ।
సరిమ - నిసరి - మనిసరిరి । సా, నిదప - మాపనిసరి । గా , రీస - నీ,ధాప । గా, రీస - గరిగ - మపధ ॥జయ॥

పదములు

హరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కై ని 1. ఆనందభైరవిరాగము-త్రిశ్రజాతి త్రిపుటతాళము ఆ. సగరిగమపధపనిస
లక్షణము:- 28 వ కృతియందున్నది. [శ్రీ క్షేత్రజ్ఞులవారి విరచితము] అ. సనిధపమగరిస

ప॥ మంచిదినము నేడే మహారాజుగా రమ్మనవే ॥

అ॥ పొంచి జూచుటేలె పాలతిరో గోపాలునికి ॥

చ॥ సుదతిరో అల వానిసొమ్మే గాదా యీ మేను - పదరితి ఏమానో పదుచుతనమందురా -
వదయుని విడనాడ సమాజమానటే యీ - కాదువ వద్దనవె అ కొమ్మ పేరత్తేను ॥మంచి॥

2. ఇందువచ్చుటకు భేద మెంచనేల యీ వేళ - ఇందువదనరో వాని ఇల్లుగాదటవె -
అందున్న సుందరివలె యందగత్తె నేగాదా - ఎందుకే వట్టిదూరు ఎవరు దండించేర ॥మంచి॥

3. మునుపటివలె నాతో ముచ్చట లాడవచ్చితే - మనసీయక నేను మాట్లాడితినా -
వనజాక్షి గోపాలుడావాడే యీ చెలిని గూడ - తనకు యిష్టమైతె తగదని చెప్పుదునా ॥మంచి॥

[ప్రతి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును]

ప॥ , , , - స గ రి - స ని స - , , ని స	స గ రి గా , - గ మ పా - మా , , ।
, , , - మం ० ० - చి ఇ ఈ - ఇఇ ది ఇ	న అఅ ముఉ - నా ఎ ఏ - డే ఎ ఎ ।
గ రి స - డిటో	డిటో - ప మ గ రి ।
ఎ ఎ ఎ - డిటో	డిటో - డె ఎ ఎ ఎ ।

పమ X రిసా -   డిటో
ఏ ఏ ఏ ఏ ఏ -   డిటో

గా , X మా - పా , , - , , X మ
ఏ ఏ మ హా - రాఅఅ - అఅజా ఉ

అ॥ , , , - ప నీ - సాం , , - , , , ,
, , , - పాంఓ - చీ ఇ ఇ - ఇఇ ఇఇ

పా మ మ మా - పా , , - , , X మ
ఏ ఏ పా ల - శ్రీ ఇ ఇ - ఇఇ రాఁఓ

చ॥ , , , - ప సా - స X X రి - స న్ని ,
, , , - ను ద - తి ఇ ఇ ఇ - రాఁఓఓ

గా , X మా - పా , , - , , X మ
ఈ ఇసా కే - క్ష్మ ఏఏ - ఏ ఏ గాఅ

పమXరిసా సనా - సాXరిసాన్ని - న్ని , ,
ఉఉఉఉఉపద - రీ ఇఇఈఈ - తే , ,

గా , మ మా - పా , , - , , X మ
కే ఓ వ దూ - మ ఉఉ - ఉఉ క అ

పమXరిసా ప పా - పధధప - మా , ,
ఏఏఏఏ వ ద - యఉఉఉ - నీ ఇ ఇ

స X రి గా , - X మ పా - మా , ,
స అ అ నూఉ - నా ఏ ఏ - జే ఏ ఏ

ప ధ ప మ ప మ - ప మ X మ - ప మ X రి । ప మ X రి సా ॥సX॥
X అ అ ర అ అ - మ్మఅనా ఏ - ఏ ఏ ఏ ఏ । ఏ ఏ ఏ ఏ ఏ ॥మం౦౦॥

ప ని ని స సాం - రిం సం ని ధ - ప ని ని ధ
జూఉ ఉ ఉమా - టె ఏఏ ఏ - ఏ ఏ తె ఏ

ప ధ ప మ ప మ - ప మ X మ - ప మ X రి । X మ X రి సా ॥సX॥
గాఁఓ ఓ వ అ అ - లం ఉ ని ఇ - కి ఇ ఇ ఇ । ఇ ఇ ఇ ఇ ఈ ॥మం౦౦॥

ని స ని స X రి - X మ పా - మా , , ।
అ అఅ ల అ అ - వాల అ - నీ ఇ ఇ ।

ప ధ ప మ ప మ - ప మ X మ - ప మ X రి ।
దాఅ అ ఈ ఇ ఇ - మే ఏ ఏ ఏ - న ఉ ఉఉ ।

స X రి X మ X - X మ పా - మా , , ।
ఏ ఏ ఏమాఉ ఉ - ఉ ఉ ఉ - నో ఓ ఓ

ప ధ ప మ ప మ - ప మ X మ - ప మ X రి ।
స అ అ మం౦ ౦ - దుఉ ఉ ఉ - ర ఏ ఏ ఏ

ప ని ని సాం , - నీ సాం ని సం రీం - సాం , , ।
ని ఇ ఇ డాఅ - నాఅఅ అ అ - ద అ అ

పా , , మ గి - సా గ రి గా - రీ , , | సా , , సా - రి స ని ధ - ప ధ ధ ప
అమ్మఅప్పతా - ఆ అ అ అ - మాడది | న అ అ టే - ఈ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ
పా , ని నీ - సా , , - , , , , | పా నీ ప ని సా సా - రి స ని ధ - ప ధ ధ ప
ఈ ఘకొ దు - వ అఅ - అఅఅఅ | ఎ అ అ అ అ ద్ద - న అ అ అ - అ అ అ ఎ
పామమమా - పా , , - , , గమ | ప ధ ప మ ప మ - ప మ గ మ - ప మ గ రి , ప మ గ రి సా ‖ స గ ‖
అ అకొడే - మ్మఅ--అ అ ఎ ఎ | ఆ ఎ ఎ త్త అ అ - ఎ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ । ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ‖ మం౦ ‖

2, 3 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనేది.

29వ–మేళకర్త. 2. శంకరాభరణమురాగము–చాపుతాళము ఆ. సరిగమపధనిస
చరి–అంగ–శుమ–ప–చధ–కాని. శ్రీ క్షేత్రజ్ఞులవారి విరచితము. అ. సనిధపమగరిస

ప‖ ఏవ్వడె ఏవ్వడే–ఓ భామా వీ–డెవ్వడే యెవ్వడే ‖ఏవ్వ‖ అ‖ ఏవ్వడే నే పవ్వళించిన వేళ–పువ్వుబాణము వేసి రవ్వ జేసి పోయె ‖ఏవ్వ‖ చ‖ పట్టపగలు తావచ్చి మంచి – దిట్టమైన యిల్లుజొచ్చి – అతనాడు చైపట్టి కౌగలించి – గట్టిగ శావిరావిగంటు జేసిపోయె ‖ఏవ్వ‖ (2) చెన్నదిన్న చిన్నతనమో – గొల్లకన్నెల వలపించేగుణమో – కొన్న మగని వలె కొంగుబట్టి దీసి – రచ్చకు తావచ్చి – రవ్వజేసిపోయెనే ‖ఏవ్వ‖ (3) పేదవాదల కిది యూరా – యిందు చిన్న పెద్దలు లెవరులేరా – వీధివారందరు వింతగచూచేరు – దాదుఫిరాదేమి లేదాయె తరుణివి ‖డెవ్వడే‖ (4) సరస వంతుడు తాననుకొని – తనకుతా – సరిసాటియెవ్వరు లేరని – పురుషుడూరలేని ప్రొద్దు మాపటివేళ – ముద్దుల దేలించి – ముద్దుబెట్టుకపోయె ‖ఏవ్వ‖ (5) నీలమేఘశ్యామలాంగుడు మంచి – మేలు పీతాంబరధరుడు – లీల పదియార్వేల గోపస్త్రీలతోలుండు మా మువ్వగోపాలుండని పోయె ‖ఏవ్వ‖ రాగలక్షణము:–77వ–కృతియందున్నది.

ప‖ , – పా మా గా । మ పా – మ ప ధ ని । సా , , , సా । స ని దా పా – పా
, – ఏ వ్వ డే । ఎ ఏ – ఎ ఎ వ్వఅ । డే ఎఎ ఎ ఓ । భ అ అ మా – వీ

గ మ - పా మా గ మ । పా , ధ ప ధ ని । స రీ సా - స ని ధ ని । ప ధ ని , - ని సా

[illegible]

అ॥ , - పా - మ మ మ గ । మ పా - ని ధ నీ । , సా రీ సా । స ని దా - ని సా

[illegible]

, - ప ద ని సా । స ని దా - ప ద ని స । సా , - స ద పా । మ పా - పా మ గ । మ - పా ॥

[illegible]

చ॥ , - స రి గా గా । మ గా - మ గ మా । , మ ప - ప మ గా । ప రీ - రి - స

[illegible]

స రీ - రీ సా । సా , - స ని స । స పా - మ మ గా । గ మా - పా పా

[illegible]

, - పా మా గా । మ పా - ని ద నీ । , సా - స రి గ రి సా । ని ప పా - ని సా

[illegible]

, - స ని - గ రి సా । సా ని - ధ ని స రి । సా రి - స ని ధా పా । మ పా - పా మ గ । మ - పా ॥

[illegible]

2, 3. 4, 5 చరణములు, చరణమువలె పాడుకొనేది

8. కురంజి రాగము - ఆదితాళము

ఆ. స ని స రి గ మ ప ధ

అ. ధ ప మ గ రి స ని స

[illegible]

[శ్రీ [illegible]]

[illegible]

(2) పంచాక్షరీ జపశీలసురా! - మాశిపలుకులను వినజాలనురా! కొంచెపు వగలు జేసెంచనురా! [కొంపక్కాడు రుద్రాక్ష సరులు తెంచనురా! ॥శివ॥ (3) అజ్జాచి చన్నులదుమనురా! నాపెజ్జ గొలుసుబట్టి కదియనురా! బుజ్జగించను పనికాలనురా! కనుమ్మావి నొక్కుడు ధత్తురాలనురా! ॥శివ॥ (4) మోమూ మోమూబట్టి జేర్చనురా! - నీనామమ తోడ బూతిగూర్చనురా! వేమరుతోడ బిక్షవేడనురా! - బోపోరా మన్నారురంగ మల్లాడనురా! శివ॥

(2, 3, 4 చరణములు చరణము స్వరమువలె పాడుకొనేది)

రాగలక్షణము:—29 వ, మేళకర్త ధీరశంకరాభరణ రాగజన్యము. నిషాదాంత్య ఉపాంగ రాగము. ఇది మందర స్థాయి నిషాదము క్రిందను మధ్యమస్థాయి నిషాదము పైనను సంచారము లేనిది. మధ్యమ నిషాదములు, రాగచ్ఛాయాస్వరములు మందరస్థాయిలో (నీపా) అను ప్రయోగమును కదాచిత్‌గా పూర్వులు పాడుకయుండు యున్నది. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది. [క్రింది వాగ్గేయకారుల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

శి॥ ,, - స స సా , , - సా ,,, ని గ రి రి స | ని , ని స రి | సా , , , , స ని నీ
,, - శి వ దీ , , - క్షా ,,, ప రు ఊ ఊ ఊ | ఊ, రాలనూ | రా , , , , వె ఎ ఏ
డిటో | డిటో | సా , , ని స గ మ గా
డిటో | డిటో | రా , , అ అ వె ఎ ఏ
రిగ రీ - స ని సా ,, ని సరిగమా , రీ , స నీ | , , , నీ స రీ | సా , , నిస రిగమపమగ । రిసనీ
ఎఎఎ - శి వ దీ ,, క్షఅఅఅఅ , అ , వరూ | , , , రాలనూ | రా , , వెఎఎఎ ఎఎఎ । ఎఎఏ
, , - రి ని సా రీ - గా గా గ మ గా | రీ , గ మా ,, గ రి | సా , రి గా ,, గా మ ప
శి ఇ లామిం - తై నా వి డు వా | జా, అ అ ,, ల ను | రా , అ అ ,, నే ఎ ఎ
గ రి - డిటో | రిగమగరిగమా , గ రి | సరి గరి సరిగా , గామప।గరి।సస
ఎ ఎ - డిటో | జఅఅఅఅఅ , లను | రఅఅ అ అఅ , వె - ఎ ।ఎఎ।శివ
అ॥ , , మ పా మ గా , రి - గా పా పాపా | ,, ప మ గా మ పా | ప మ గా , గా మ ప గ రి
, , శి వా శి వా , అ - గూరూ నా జ్ఞ | ,, మి ఇ ఈ ర నూ | ర అ అ , వె ఎ ఏ ఎ ఎ

స ని - స రి సా,, - రి గా గపమపగా
ఎ ఏ - (శ్రీ త్రై ,, - ష్ణ ప్రాదం ం ం టే

పా ,, - స ని సా సా - ,, సా ని స నీ
,, - త డి గా వా - అ చ్చి ను త మా

నీ - ప ని సా స స - రీ గా గ మ గా
ఆ - శ్రి ఆ వా ర్చ వ - శే శా త అ పు

రీ , గ మా ,, గ రి
చే , ఎ వీ ,, ర ను
,,, ని స స రీ
,,, బో ర వరూ
రీ , గ మా ,, గ రి
తీ , ఇ తే ,,య్యేఘ

పా , రి గా ,, గామప । గరి । సని
రా , అ అ ,, కే ఎఎ । ఎఎ। రద
పా ,,,, స ని ధ
రా ,,,, అ అ అ
సా , రిగా ,, గామప । గరి । సస
రా , అఅ ,, కే ఎఎ । ఎఎ। రవ

మహుసు కాని । చెరగుతీయకురానీవు మాటిమాటికి నోర । మాయదశా ॥రవ॥ అనుపల్లవివలె పాడుకొనేది.

2, 3, 4 చరణములు, చరణము స్వరమువలె పాడుకొనేది.

1. తిల్లాన. వసంత——ఆది

ఆ. సరిగమధనిస

అ. సనిధమగరిస

సురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

[క్రింది సాహిత్యరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

రాగలక్షణము:—15-వ మేళకర్త మాయామాళవగౌళ జన్యరాగము. షాడవరాగము, ఆరోహణమునందు, సగమధని అను షాడవ ప్రయోగమే విశేషముగ గనబడుచున్నది. సరిగమ అని కొందఱమతము. ఈరాగమందు, పంచమము సుపయోగించ వలయునని మరికొందర మతము. అంతర గాంధార, కాకలి నిషాదములును, చతుశ్రుతి దైవతమును రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఈ రాగమునకు లక్షణ ప్రకారముగ నుండవలసిన శుద్ధదైవతము, మధని అను ప్రయోగమునందు మాత్రము గనబడుచున్నది. తక్కినతర దైవతములు చతుశ్రుతి దైవతములే. మంద్రస్థాయి దైవతము కొన్ని చోట్ల సంచరింపజేయవచ్చును. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప॥ సా ,, స రి నీ - దా నీ , ద మా
ధీం ,, తో ం ం - తా ం , ది రి

అ॥ సససస - సససస - సారిసాని - సాగగ
తదనిత - తదనిత - తా రదా ర- నాది రి

మాగమధమ గరిసా
తానాఅఅఅ అదిరి
రి గా - మగ రి స ని
దిత్తోం- త న న త న

ధామాధానీ
సా అ ది రి
ధధమ - గమధధని
న న న - న నన నన

చ॥ సా సా సా, ప సా ప ని - సా రీ రి ప ని
న న్ను శో , ఖ గ్ర యున్న - దీ రా ల అ అ
సా గ రి గా మా గా , రి గా ప ని
మ న్న గ దా ని తో . బం గా ర ము

ధా నీ ధ ధ మా
ని వై మ రు లు
సా స సా రి సా
వ న్ను కా వ శ్రీ

సా , ని - ధ ని ధ మ . గ మ ధ ని
శా , న్న - వి ఖ ఖ ఖ - ర అ అ అ
నీ ని ధ ప మ ధ ని
కృష్ణా జ్ఞ ం ం ద్ర

[illegible] ని

2. ఫరజురాగము —ఆదితాళము

ఆ. స గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[illegible]

రాగలక్షణము:— 15 వ మేళకర్త యగు, మాయామాళవగౌళ జన్యరాగము. షాడవసంపూర్ణ రాగము. గాంధార మధ్యమములు, రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఆరోహణమునందు ఋషభవర్జ్యము. మంద్రస్థాయి, నిషాదమునుండి తారస్థాయి గాంధారము వరకు సంచారము గల పూర్వులు పాడుచున్నట్లు కనబడుచున్నది. ఎల్లప్పుడు గానము చేయదగినది.

ప॥ ప నీ - ధా - మ ప మ
త ధీం - ధీం - త త న
మ ప మ గా - మ మ గ గ రి రి
త కి ట ధీం - త - కి ట త క
అ॥ దా ద ద దా ,, నీ ని ,, నీ ,,
దా ని ర ధీం ,, నా ది ధీం ,,
ప ని ప గా మ మ గ
ఉ ధ ర దాని తో ద
సా మ మ గ మ గా సా సా ప ద ప ద
తా ఝణు త క ధీ ం , త త క ఝణు
స గ స రి ని సా స స సా
త ద్ది త శంగుతో ం ది ధీ

పా , ప మ
నం , తో ం
సా మ మ గ గ మ మ
తా కి ట కి ట త కి
ప స రి స
త ది యన
ప స , ప స
స ని , ఉ ం
మ గ సా గ మ
త కి ట , త
ప దా మ సా ,
త శం గుతో ం ,,

గ మ ప ద
, త ద ర
ప ద ప మ ప ప ద ధ
త కి ట ం కి ట త క
ని సా స
ర ధీం త
సా ని ని ప ద సా
తా ద - ని = ధీం
మ ప ద ప ని ద పస
త కి ధ ర కి ట త క
మ ద ప మ ప ప దా
త క ద ధ కి ట తో ం

ప ని ద పా మ గ మ	ప ద ప మ	గ రి గా
మ ద తి నీ మ త గి	వ చి , ,	న్న దిగా
మ గ మ గా రి స స్రి	స మ గ మ	ప ధ సీ
మ ర త కే శి క ది	బ లు మా ,	, టి గా
ప ని ద పా ద నీ	ప గా మ	గ రి ప ని
ప దయుడై న శం	క టీ శ్య	రా , ని మ
ప ని ద ప మ గ మ ప	ప మ గా , మ	గ మ ప ద ॥
ఘ ర గు న ర , మ్మ	రా , , , స	మ య ము ర॥

అష్టపది

ఘరి-అంగ-శుభ-వ-చధ-క్రైని   మోహనరాగము - ఆదితాళము   ఆ. స రి గ ప ధ స

అ. స ధ ప గ రి స

లక్షణము:. 73 వ. [illegible]యందున్నది.

శ్రీ జయదేవకవి విరచితము

చ॥ విరచిత చాటువచన రచనం - చరణే రచిత ప్రణిపాతం - సంప్రతి మంజుళ వంజుల సీమని కేళి శయన మనుయాతమ్ - ముగ్ధే! మధుమథనం - అనుగతమనుసర రాధే! ॥

2. ఘన ఘన స్తన భారభరే - దర మంథర చరణవిహారం - ముఖరిత మణి మంజీర - ముపైహి విధేహి మరాళ నికారం - ముగ్ధే! మధుమథనం, అను గతమనుసర రాధే! ॥

3. శ్రుణు రమణీయతరం తరుణీ జనమోహన మధురిపు రావం కుసుమ శరాసన శాసన వందిని పికనికరే భజ భావం. ముగ్ధే! మధుమథనం అనుగతమనుసర రాధే!

4. అనిల తరల కిసలయ నికరేణ కరేణ లతా నికురుంబం ప్రేరణమివ కరభోరు! కరోతి గతిం ప్రతి ముంచ విలంబం. ముగ్ధే! మధుమథనం అనుగతమనుసర రాధే!

5. స్ఫురిత మనంగతరంగ వశాదివ సూచిత హరిపరిరంభం పృచ్ఛ మనోహర హార, విమలజలధార, మముం కుచకుంభం. ముగ్ధే! మధుమథనం అనుగతమనుసర రాధే!

6\. అధిగత మఖిల సఖీభిరిదం, తవ వపురపి రతిరణ సజ్జం చండి! రణితరశనారవ,
డిండిమ మభిసర సరసమలజ్జం మూర్ఖే! మధుమథనం అనుగతమను సరరాధే! ॥

7\. స్మరశరసుభగనఖేన, సఖీమవలంబ్య కరేణ సలీలంచల వలయక్వణి తైరవబోధయ, హరి
మపి, నిగదితశీలం, మూర్ఖే! మధుమథనం అనుగతమను సరరాధే!

8\. శ్రీజయదేవ భణిత మధరీకృతహార, ముదాసితవామం - హరివినిహిత - మనసా - మధితిష్ఠ
కు-కంఠతటీమవిరామం. మూర్ఖే! మధుమథనం అనుగెతమనుసరరాధే!

[ప్రతిలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

. , - స రీ రి గా - గా - గ రి సా	, - స రి గ -	స రి గా
, - వి ర చి త - చా - అఅ టూ	ఊ - వ చ న -	ర చ నం
, - మ గా మ దా - స ద - స ద పా	, - ప దా పా ,	గా గ రి రి స
, - చ ర ణె ఎ - ర చి - త అ అ	అ . ప్ర ణీ పా ,	తం ం ం ం ం
రీ - గ గా మ పా - ద ప - ద ప ధా	, - సా స దా ,	సా స స
ం - పం ప్ర ణి - పా ం - జా తం క	అ - వం జా అ ,	నీ మ ని
, - రీ స - స ద మ - మ ద	రి స ద స - ద మ	గ మ - గ రి స రి । స ధ
, - కే లి : క లయ న - మ ను	యఅఅ అ - అఅ	తం ం - ం ం ం ం । ం ం
, - గ గా - గ రి రి స రీ	, - స రీ గ సా	ధ ప గ మ - గ రి స రి
, - మూర్ఖే - ఎఎ ఎ ఎ ఏ	ఎ - మధు మ థ	న ం ౧ ం - ం ం ం ం
రీ - గ పా ధ పా - ప ద - స స	రీ - రి స ద స	ద ప గ మ - గ రి స రి । సధ ॥
ం - అనూ గ తా - మను - స ర	రా - అఅ అ అ	అ అ అఅ - ధె ఎ ఎఎ । ఎఎ ॥

(2 నుండి 8 వరకు నొకటి చరణమువలె పాడుకొనవలయును.)

జావళ్లు

1. కాంభోజిరాగము — ఆదితాళము

ఆ. సరిగమపధస
అ. సనిధపమగరిస

షరి–అంగ–శుమ–ప–చధ–కై_ని
రాగలక్షణము:—60-వ కృతియందున్నది.
శ్రీధర్మపురి సుబ్బారావుగారి విరచితము

ప॥ నిను నమ్మినారా - నీరజనయనా -
అ॥ నన్ను విడనాడ న్యాయమా - నాసామి
చ॥ 1. కన్నుని మోవిచ్చి కౌగిలియ్యవేరా - నమ్మినదానరా నాసామి యీవేళ ॥నిను॥
2. ఎంతవేడినను పంతమా నాపైని - సంతతంబు నిన్నే చింతించుచున్నార ॥నిను॥
3. మరునిబారికి ఓర్వఁజాలని - మర్మమెల్ల తెలిసి - శ్రీధర్మపురనివాస ॥నిను॥
[వేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.

ప॥ , , , - ప ద సా ని
, , , - ని ను న మ్మి
పా , దామ - పాదా - సరిగరిసని -
యాఅనాఅ - ని ను -నఅఅఅఅమ్మి-
అ॥ పా , ధామ - ధ స - రి గ రి
యఅ నా అ - నన్ను - వి డ అ
దానిదపమ - దాసా - రిగమప - మగ
పామిఇఇఇ - నసాన్నై - విఇఇఇ - డఅ

ధా , పా , - మా
నాఅరా అ - ని
ధా , ని పా- మా
నాఅఅ రా - ని
స రి గా - సా
న అ డా - న్యా
రి , సా , - స ని
నాఅడాఅ - న్యఅ

ధ ప ప మ గా - మా
ర అ జ అ అ - న
ధ ప - ప మ గా - మా
ర అ - జ అ అ - న
రి గ రి సా - రి స ని
యఅఅ మా - న అ అ
సరిసా-నిధపా। ధానిధపమ ॥పధ॥
యఅయా-నఅసా।మిఇఇఇఇ ॥నిను॥

పల్లవివలెనే 1, 2, 3 చరణములు పాడుకొనేది.

...రి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కై ని

2. ఆనందభైరవిరాగము-ఆదితాళము

ఆ. సగరిగమపధపనిస
అ. సనిధపమగరిస

ప॥ మధురానగరిలో చల్లనమ్మబోను దారి విడువు కృష్ణా! ॥మధు॥
అ॥ ...కటి శోళ - ... - పట్టకు కొంగు - గట్టిగాను కృష్ణా! ॥మధు॥
చ॥ ...రి - ... - పరిపరి ... - రాజమార్గమిది కృష్ణా! కృష్ణా!
...సను చేసవత్తు రిక - విడువిడు నా చేయి కృష్ణా! కృష్ణా! ॥మధు॥

[అర్థము:-పై కృతియందున్నది]

[ప్రతిచోటను స్వరములు చూపవలె పాడుకొనవలెను]

,,,- ప ప ప - ప ప ని ద పా - ప ధ మా	,,, - ప ప ని సా	సా ,, - సా సా
గా స రి - గా పీ ప అ రి - నా అ తో	ఒట ఓ - ప ర ప ము	లా అ అ - ద మా
,,,- ప గ రి సా - ,, సా - ని ద పా	ద మ - ప ని స రి - ,, సా	,, ని స రి ప - ని ద పా,
రా అ జ మా - అ అ గ్గ - మి ఇ దీ	ఇ ఇ - కృ ష్ణ అ - అ అ అ	అ అ కృ ష్ణ - అ అ అ అ
,,,- మ ప రి సా - స ని రి స ని - ధ పా	మా , - గా మ పా	ప మ మ గ రి - గ మా
ప్ర జ స ని - త అ లం త - న మా	త త - చే ర వా	అ అ త్తు త త - రి క
,,,- గ మ ప పా - పా ,, ప ని సా రి స ని ధ	సా ,, ,, పా	పదపమగ - పగమ । పా । మధా ‖
ని దు ని దు - నా అ చై ఇ ఈ ఇ ఇ ఇ ఇ	ఈ ఈ ఈ కృ	ష్ణా అ అ అ - అ అ అ । అ । మధు ‖

కాంభోజి జన్యము. 3. శహానరాగము - చాపుతాళము. ఆ. సరిగమపమధనిస

అవ. సనిధపమగమరిగరిస. [తెల్లాకుల వంటి కేశ్వోగ ప్రాగాతే వీరతకము]

ప॥ రారా మా యింటిదాక రయము నగ పాలా - బాలుడవని నిన్ను చాలా గా నమ్మితి ॥రారా॥

అ॥ ఎంతని నేడితా వంతి మేలరా నా పై దయ లేక యిక నాకు ఏ తకు జేరగా ॥రారా॥

చ॥ (1) మాపాలి ఫత్యాలు అని గో - లాగ దయాలయ - చల్లని మారుత - పెల్లాకి చూచు నుండే - నల్లని నీకు రారా నల్ల - నాధ రాగా - నలిఁ తము గ మా తి పరి పిలాపదు గాని ॥రారా॥ (2) అత్తా గారు న్నారు - కత్తి వంటిది నా - అత్తా గారున్నారు - కత్తి వంటిది నా - చిత్తము నిల్వదు తాల్పదా - నినుజూడ - పంకజముఖ తో వంకలు జలిసేవు - లింక మేలర చెంక వేళ వరద నేడే ॥రారా॥ (అనుపల్లవివలె పాడుకొనేది)

రాగలక్షణము :— 72వ-కృతియందున్నది.

ప॥ , సా - స రి గా రి । రి , - రి రి । , రి గ - మ ప మా । గ మా - రి రి గ రి (1)

, రా - ర అ అ మా, ఇం - టిక । ఇ ర యు - ము త నా । గా పీ - పా లా

. స్ స - సా - స రి గా రి । రి గా - గ రి రి । , రి గ మా - ప ద ని - ధ ప మా (2)

రా - రా - ర అ అ మా । ఇ ం - టి ఇ క । ఇ ద అయా - ము తా - వ అ అ

గ మా - ప మ గ మ రి గ రి । స ని ని స - రి గ రి సా । స ని ధా - ప మ ధా

గో - ష్ఠీ - వ అ అ అ లా అ అ , అ అ బ అ - బా ఈ ఈ ద । వ అ నీ - నీ ఇ మ్నా

, ని స - రి గ మా ప ధ । ప మ గా , మ - రి రి గ రి । స ని సా ॥

ఈ వ అ - అ అ అ గ అ । నం ం ం ం ం - మ్నా తీ ఇ ఇ । ఇ ఇ రా ॥రా॥

అ॥ , ప ధ - ప మ ధా । నీ , - రీ సా । , ని స - రీ సా । స ని ధా - దా ని ధ పా

, ఎ ం - త అ నీ । కె , - డీ రా । , వం - తా మే । ల అ రా - నా అ అ హై

, స రి - సా ప ని ధా । ద ధా - దా ని ద పా । , రి గ - మా ప మ మా । రి గా - రి రి గ రి । స ని - సా ॥

ఇ ద ం - తి ర అ అ । త్న రా - నా అ అ దూ । , చెం - తా అ అ కూ । జె షీ - రా గా అ అ । అ అ - రా ॥

(అనుపల్లవి స్వరమువలె చరణములు పాడుకొనేది)

చరి-సాగ-శుమ-వ-చధ-కైని కాపీరాగము——ఆదితాళము ఆ. సరిగామరిపమపధనిస

[శ్రీ బంకించంద్ర చటోపాధ్యాయిగారిచే రచింపబడినది] రాష్ట్రగీత అ. సనిధపమగరిస

ప॥ వందే మాతరమ్ - వందే మాతరమ్ ॥వందే॥ అ॥ సుజలాం సుఫలాం మలయజ శీతలాం సస్యశ్యామలాం మాతరమ్॥వందే॥

చ॥ (1) శుభ్రజ్యోత్స్నా పులకిత యామినీం ఫుల్లకుసుమిత ద్రుమదల శోభినీమ్ సుహాసినీం సుమధుర భాషిణీం సుఖదాం వరదాం మాతరమ్ ॥వందే॥ (2) త్రింశత్కోటి కంఠ కలకల నినాదకరాళే ద్విత్రింశత్కోటి భుజైధృత ఖరకరవాలే కేబోలే మా తుమి అబలే? బహుబల ధారిణీం నమామి తారిణీం రిపుదల వారిణీం మాతరమ్ ॥వందే॥ (3) తుమి విద్యా తుమి ధర్మ, తుమి హృది, తుమి మర్మ త్వం హి ప్రాణాః శరీరే బాహుతే తుమి మా శక్తి హృదయే తుమి మా భక్తి తోమార యీ ప్రతిమా గడి మందిరె మందిరే ॥వందే॥ (4) త్వం హి దుర్గా దశప్రహరణ ధారిణీ కమలా కమలదల విహారిణీ వాణీ విద్యాదాయినీ నమామి త్వాం నమామి కమలాం అమలాం అతులాం సుజలాం సుఫలాం మాతరం ॥ వందే మాతరమ్॥ శ్యామలాం సరళాం సుస్మితాం భూషితాం ధరణీం భరణీం మాతరం ॥వందే॥

రాగలక్షణము :- 42 వ కృతియందున్నది. త్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది.

చ॥ సా - నిపమ - రీని । సా , - రి । , మ - రిమపని ॥ పప - నిపమ - రీని । సా , , । సా , , ॥
వం - దిఎఎ - మాత । రం ం - మ । , త - రం ం ం ం ॥ వం - దిఎఎ - మాత । రం ం ం । ం ం ం ం ॥

అ॥ మమమా - పపపా । మపనిని । సా , నిసా ॥ , పాపా - రీస । సా , స । , నిపమ ॥ పస ॥
సాజలాం - సుఫలాం । మలయజ । శీ , తలాం ॥ , సస్య - శ్యామ । లాం - మ । , తరం ॥ వం ॥

చ॥ , మమా - పా నీ । మపనిని । సా , నిసా ॥ మపనిసరిరి - సని । సని - సా । ని - సా , ॥
, శు భ్ర - జ్యోత్స్నా । పులకిత । యా , మి నీం ॥ ఫు ల్లకుసు మిత - ద్రుమ । దల - శో । భి - నీం , ॥
సరీ - స రీ - సని । సని - సా । నిసా , ॥ మప రీ ,, - సని । సా , - స । , నిపమ ॥ పస ॥
సుహా - సి నీం - సుమ । ధుర - భా । షి ణీం ॥ సుఖ దాం ం - వర । దాం - మ । , తరం ॥ వం ॥

2 నుం 4 చరణములు చరణమువలె పాడుకొన వలయును. (మిగిలినది అనుపల్లవి వలె)

—: మంగళము :—

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

చరి-అంగ-శుమ-వ-శుద్ధ-కాని. సౌరాష్ట్రి రాగము. ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి విరచితము]
(అనుభవమున, చధ-కైని లు వాడబడు చున్నవి.) (జేలకి శాల్లక్షురముల చా॥ పాడుటకేది.
[రాగలక్షణము:- 2 వ- కృతియందు నున్నది.

ప॥ నీ నామ రూపములకు - నిత్య జయ మంగళము ॥నీ॥
అ॥ పవమాన సుతుడు పట్టు - పాదార విందములకు ॥నీ॥
చ॥ పంకజాక్షి నెలకొన్న - యంక యుగమునకు ॥నీ॥ (2) నలినారి గేరు చిరు - నవ్వుగల మోమునకు ॥నీ॥ (3) పవమాత్ర శరములు - నటియించే యురమునకు ॥నీ॥ (4) ప్రహ్లాద నారదాది - భక్తులు పొగడు చుండే ॥నీ॥ (5) రాజీవ నయన త్యాగ - రాజ వినుతమైన ॥నీనా॥

సా , - పనిధా పా , - పామ - గరిసా | , స్థప - రిపరీ | పామ - గమపధని ||
[illegible] - [illegible] మా అ - రూప - ము లపు | ర . నిత్య - జయా | మం ౦ - గ ళ ౦ ౦ ౦ ||
సా , - పనిధా పా , - గమధప - పమధపమ గరిస | , - స్థప - రిపరీ | పామ - గమపధని
[illegible] - [illegible] మా అ - [illegible] - [illegible] | [illegible] - నిత్య జయా | మం ౦ - గ ళ ౦ ౦ ౦
పమధనీ , సా , - రిసరి - సరి సా | నిసని - ధనిధ - పా | , - మా గ - మపధని ||సా||
[illegible] , సా , , [illegible] - [illegible] టూ | ప అ అ - ద [illegible] - రా | అ - విం ద - [illegible] ||నీ||
పమధనీ , రిసా , - రిసనిసరీ - మంగగరిసా | నిసని - ధనిధ . పా , , - పమగ - మపధని ||సా||
[illegible] , [illegible] - [illegible] దూ - [illegible] అటూ | ప అ అ - ద అ అ - రా | అ - విం ద - [illegible] ||నీ||

(అనుపల్లవి చరణములు [illegible])

పల్లవి భైరవిరాగము — ఆదితాళము

రాగలక్షణము:—24 వ కృతియందున్నది.

షడ్జ-సాధారణగాంధార-శుద్ధమధ్యమ-పంచమ-శుద్ధధైవత-కైశికినిషాదములు ఆ. సరిగమపధనిస అ. సనిధపమగరిస

[illegible] - 32 [illegible] ఆరోహణయందు చతుశ్రుతిధైవతము గూడ [illegible].

ప॥ పాలయమాం పశుపతే సామో దయాసిధే. [క్రింద అక్షరముల చొప్పున పాడవలెను.

[illegible] ,,,,,- రీ ,, నీ సా ,, రీ ,,మాగారీ - గా,మా ,	పా ,,,, దా ,,,,,, పా	,,, ,, పామా,, , గా , ,, - రీ సా
[illegible] - పా ,, [illegible] యా ,మాం,, పా శు . ప,అ,	తే ,,,, స ,,,,,, మో	,,,,,, దయా,,,, నీ ; ,, - ధే ఏ
1 ,,,,,, - డిటో డిటో	,,,,,, గా ,,,, - రీ ,,	,, - గా ,, - మా ,, - గా ,, - రీ ||
2 ,,గా,, -	,,,,,, మా ,,,, - గా ,,	,, - రీ ,, - మా ,, - గా ,, రీ ||
3 డిటో	,,,,,, గా ,,,, మా ,,	,, - పా ,, - మా ,, - గా,, - రీ ||
4 డిటో	,,,, , రీ ,,,,గా ,,	,, - గా ,, - రీ ,, - సా ,, - రీ	

5 ,,సా,, -	...	...	,,,,,, సా ,, రి ,, సా ,, । ,, - ,, స్రి ,,,,,,ధా ,, స్రి ।
6 డిటో	...	...	,,,,,, రి ,, గా ,, సా । ,, - రి ,, స్రి ,, గా ,, రి ।
7 డిటో	...	...	,,,,,, గా ,, రి ,, స్రి । ,, - పా ,, మా ,, గా ,, రి ।
8 డిటో	...	...	,, ,,, మా ,, పా ,, మా । ,, - గా ,, రి ,, గా ,, రి ।
9 డిటో	...	...	,,,,,, పా ,, మా ,, పా । ,, - గా ,, మా ,, రి ,, గా ।
10 డిటో	...	...	,,,,,, ధా ,, పా ,, మా । ,, - పా ,, మా ,, రి ,, గా ।
11 డిటో	...	....	,, ,, ని ,, ధా ,, పా । ,, - పా ,, మా ,, గా ,, రి ।
12 డిటో	...	...	,,,,,, సా ,, ని ,, ధా । ,, - పా ,, మా ,, గా ,, రి ।
13 డిటో	...	...	,,,,,, పా, మా ,, మా । ,, - గా ,, గా ,, రి ,, రి ।
14 డిటో	...	...	,,,,,, పా ,, రి ,, సా । ,, గా ,, రి ,, సా ,, స్రి ।
15 డిటో	...	...	,,,,,, ? ,, గా ,, రి । ,, మా ,, మా ,, గా ,, రి ।
16 డిటో	...	...	,,,,,, ని ,, సా ,, రి । ,, గా ,, రి ,, సా ,, స్రి ।
17 డిటో	...	...	,,,,,, మా గా - రి గా - పా । రి పా - స్రిస్రి - సారిగా ।
18 సారిసా	...	...	,,,,,, గామాపాధా - మా । పామా - గారిగామాపామా ।
19 గారిసా	...	...	,,,,,, స్రిసా - రిగామా । పాధానిసాని - ధాపామా ।
20 గారిసా	...	...	,,,,,, పాధాపా - మాగా । రిగా - మాపా - మాపా - గారి ।
21 స్రిరిసా	...	...	,,,,,, గామాపాధా - మా । పాగారి - గామా - గరిసా ।
22 స్రిరిసా	...	...	,,,,,, మాగా - రి గా రి । మాగా - పామాపా - గారిగా ।
23 సారిసా	...	...	,,,,,, పాని - ధా - మా । పామా - గామాపా - మాగారి ।
24 గారిసా	...	...	,,,,,, నిధా - పాధాని । సాని - ధానిధా - పామాగా ।

25 రీగాసా ... ... ,,,,,, మానీ - ధానీసా । నీధా - పాధాపా - మాపామా ।
26 గారీసా ... ... ,,,,,, నీధాపా - మాపా । ధానీసా - పాధాపా - మాగా।
27 రీనిసా ... ... ,,,,,, గామా - గాపామా । గామాపా - మాపామా - గారీ।
28 పారీసా ... ... ,,,,,, ధానీ - సానీధా । పానీధా - పామాపా - గామా।
29 గారీసా ... ... ,,,,,, రీగా - రీగామా । పా - గారీగా - మాగాగారీ ।
30 పారీసా ... ... ,,,,,, గారీ - సాన్లీధా । షాధ్నాన్లీ - షాధ్నాన్లీ - సాన్లీ ।
31 గారీసా ... ... ,,,,,, నీధాపా - మాగా । రీ - ధాపా - మాపా-మాగారీ।
32 సాన్లీసా ... ... ,,,,,, సానీధా - పాధా । మాపామా - గారీ - మాగారీ ।
33 సారీసా ... ... ,,,,,, మపధ-నిసనిధ-పనిధ । పమ-గమప-గమగరి-నిధ-పధని।
34 సధ్ధన్లిసరిస ... ... ,,,,,, పనిధ-పధప-మగ-మని । ధప-మప-మగరి-పమగరిస-న్లిగరిస ।
35 న్లి - స రి గ రి స - డిటో । ,,,,,, ని ధ ని - ని ధ - ధ ప - మపమ । పమధప-నిధపమ-గరిగమ-ధ్పమ-ని ।
36 ధ - పమ గ రి స - డిటో । ,,,,,, సనిధ ప - మగరి - గ మ - ధ । పామగ-రిగమగపమ-పనిధ-పమగ।
రి - గమగరిస ॥

ఒకావృత్త స్వరములు 64 అక్షరములు

1. ,,,,,,, - సా - రి గ మ గ - స రి గ మ । గ - మగరిసరిగామ - రి గ రి స న్లి - ధ్లా
న్లిసన్లిసరి - గమధపమ - గపమగరి । గమపధనీధపమ - గమగపమ - గరి ।
2. గ - సరిసన్లిస - రిగమ - రిగ సరిస - న్లి । ధన్లి - సగరిసరిగమపమ - పనిధనిస ।
మపధపధని - పధనిధప - మనిధపమ । గరి - గమపధపాధపమ - నిధాప ।
3. మగరి - సనిస - గామపమ - గారిగరి । సన్లిరిస - న్లిసన్లి - రిసన్లి - సరిగమగ - ।
పమా పగరి - గమాప ధని - సనిధప । ధనిస - నిరిసనిధ - పధప - మప - గమగ ।

4. పమాగరిస - మనిధపధ - మపమగరి । గమపధని - షరిసనిధ - నిషరిగరి - స ।
రినిధప - ధని - పనిధనిష - నిధ - నసరి । సరీ - సనిధపధమపధనిసా - నిధ।

5. పా - మగరిస - పాధనిసనిసా - నీ । ధపమగారిసన్నిధని - సరిగారిస - ।
రిగమపమగ - మపానిధని - సనిధప । మ - పధపమగపమా గారిసన్ని - సరి ।

6. గ - రిమ - గరిస - ధాని - ధధని - పధని - ప । నిధ - మపధప - మగారిసన్ని - సమగరి ।
,, గమపా - ధపధనీధ - పనిధా । ప - ధపమపమగరి - గమాగరిస - న్నిస ।

7. , - న్నిసగరిస - నీధ - పధనిధాపమ । మగామగరిసన్ని - సరిగ - రిగమ - పధ ।
స - మపధనిస - నీధ - నిషరిగరి - సరి । , - సనిధ పధమపధనిసా - సనిధప ।

8. , - మగగరిస - సనిధపా - మగరి - గమ । గధపమ - పమపగా మగరి - గమపని
, ద - నినిసా - సరిగ - రిగమగరి - మగ । , గరిస నిధ నిరీ సనిధ - సానిధ ।
ప-పమగరిస ॥

రెండావృత్తస్వరములు 128 అక్షరములు

1. ,,,,,, - నీధపధ - మపమాగ । రిగమ - పమగరి - సరిగ - సరి - న్నిసన్నిధ ।
, - నిసరి - గమ - గరి - పమగ - రిగమపమ - । ధపనిధప - మపధపమగరి - గమపధ ।

స - మపధనిస - పధని - సనిధ - నిధని - స । రిగరిస - నిరిస - నిసనిధప - ధనిసరి।
స - నిధనిసా - నిసరిగమ - రిగసరి - స । గరి - సనిధనిసరీ - సనిధపమ - ధప ।

ఇటులనే అభ్యసించిన యెడల స్వరప్రస్తార జ్ఞానము కలుగును.

పల్లవిని రెండవ చౌకముగాను మధ్యకాలముగను, తదుపరి పై కాలముగాను త్రికాలములం చేసి పాడవలయును.

రాగప్రకరణము

రాగశబ్దార్థము

శ్లో॥ యోఽయంధ్వని విశేషస్తు స్వరవర్ణ విభూషితః ।
రంజకోజన చిత్తానాం స రాగః కథితో బుధైః ।

తా॥ రాగమనగా, స్వరవర్ణములచే అలంకరింపఁబడి, జనుల చిత్తమును ఆనందింపఁ జేయునట్టి ధ్వని విశేషము రాగమనంబడును.

శ్లో॥ స్థాయ్యారోహ్యవరోహీచ సంచారీత్యథ లక్షణమ్ ।
స్థిత్వాస్థిత్వాప్రయోగః స్యాదేకైకస్యస్వరస్యతుః ॥

శ్లో॥ స్థాయీవర్ణస్సవిజ్ఞేయః పరావన్వర్థనామకౌ ।
ఏతత్సమ్మిశ్రణాద్వర్ణస్సంచారీ పరికీర్తితః ।

తా॥ రాగము-స్థాయి, ఆరోహి, అవరోహి, సంచారి, యని నాలుగువిధములు. అందు ఒక్కొక్క స్వరమును దీర్ఘంబుగా నిలిచి నిలిచి పాడుట స్థాయియనఁబడును. స్వరములు సరిగమపధనిస యని క్రమముగా హెచ్చుట ఆరోహియనఁబడును. సనిధపమగరిస యని క్రమముగా తగ్గుట అవరోహియనంబడును. ఈ మూఁటి యొక్క చేరిక సంచారి యనఁబడును.

శ్లో॥ షాడవౌడవ సంపూర్ణ భేదాద్రాగ స్త్రిధామతః ।
ఔడవః పంచభిఃప్రోక్త స్స్వరైష్షడ్భిస్తుషాడవః
సంపూర్ణస్సప్తభిర్జ్ఞేయ ఏవంరాగస్త్రినామకాః॥

తా॥ రాగములు - షాడవము, ఔడవము, సంపూర్ణము అని మూడువిధములు. అందు ఔడవము ఐదుస్వరములును, షాడవము ఆరుస్వరములున్ను, సంపూర్ణము సప్త స్వరములును, గలిగియుండును.

ఉదాహరణము

	ఆరోహణము.	అవరోహణము.
సంపూర్ణము ...	స రి గ మ ప ధ ని స -	స ని ధ ప మ గ రి స ॥
షాడవము ...	స రి గ మ ప ధ స -	స ధ ప మ గ రి స ॥
ఔడవము ...	స రి గ మ ప స -	స ప మ గ రి స ॥

ఈ సంపూర్ణ షాడవ ఔడవములలో సంపూర్ణము ఒక్క భేదమును, షాడవము ఆరు భేదములును, ఔడవము పదిహేను భేదములును గలిగి ఇరువదిరెండు భేదంబు లయ్యెను. వాటి మూర్ఛనాప్రస్తార మీక్రింద వ్రాయబడుచున్నది.

— మూర్ఛనాప్రస్తారము —

అనగా, జన్యరాగ ప్రస్తారము

	ఆరోహణము.	అవరోహణము.
సంపూర్ణము ...	1. స రి గ మ ప ధ ని స -	స ని ధ ప మ గ రి స ॥
	ఈరొక్కటిన్ని సంపూర్ణభేదము.	
షాడవములు ...	1. స రి గ మ ప ధ స -	స ధ ప మ గ రి స ॥
,,	2. స రి గ మ ప ని స -	స ని ప మ గ రి స ॥
,,	3. స రి గ మ ధ ని స -	స ని ధ మ గ రి స ॥
,,	4. స రి గ ప ధ ని స -	స ని ధ ప గ రి స ॥
,,	5. స రి మ ప ధ ని స -	స ని ధ ప మ రి స ॥
,,	6. స గ మ ప ధ ని స -	స ని ధ ప మ గ స ॥
	ఈ 6న్ను షాడవ భేదములు.	
ఔడవములు	1. స రి గ మ ప స -	స ప మ గ రి స ॥
,,	2. స రి గ మ ధ స -	స ధ మ గ రి స ॥
,,	3. స రి గ మ ని స -	స ని మ గ రి స ॥
,,	4. స రి గ ప ధ స -	స ధ ప గ రి స ॥

,, 5. స రి గ ప ని స - స ని ప గ రి స ||
,, 6. స రి గ ధ ని స - స ని ధ గ రి స ||
,, 7. స రి మ ప ధ స - స ధ ప మ రి స ||
,, 8. స రి మ ప ని స - స ని ప మ రి స ||
,, 9. స రి మ ధ ని స - స ని ధ మ రి స ||
,, 10. స రి ప ధ ని స - స ని ధ ప రి స ||
,, 11. స గ మ ప ధ స - స ధ ప మ గ స ||
,, 12. స గ మ ప ని స - స ని ప మ గ స ||
,, 13. స గ మ ధ ని స - స ని ధ మ గ స ||
,, 14. స గ ప ధ ని స - స ని ధ ప గ స ||
,, 15. స మ ప ధ ని స - స ని ధ ప మ స ||

ఈ 15న్ను ఔడవభేదములు

ఈ పైనుదహరింపబడిన సంపూర్ణ, షాడవఔడవములచే గలిగిన 22 భేదంబులకు అవరోహణములు 22 లో సంపూర్ణ అవరోహణమును ఒక్కొక్క మాటును, షాడవ అవరోహణములు 6-లో ఒక్కొక్కదానిని ఒక్కొక్కమాటును, ఔడవ అవరోహణములు 15 లో ఒక్కొక్కదానిని ఒక్కొక్కమాటును గ్రహించుటచే 484 భేదములగును. అవి ఎట్లనగా :

సంపూర్ణ అవరోహణము ఒక్కదానిని	...	22
షాడవ అవరోహణముల ఆఱింటిచే	...	132
ఔడవ అవరోహణముల పదిహేనింటిచే	...	330
	మొత్తము	484

ఈ 484 జన్యరాగములు వివర మీక్రింద వ్రాయబడుచున్నవి.

సంపూర్ణ సంపూర్ణభేదము 1 = అనగా, ఆరోహణమందును అవరోహణమందును సంపూర్ణస్వరముగా నుండునది.

సంపూర్ణ షాడవ భేదములు 6 = అనగా ఈ ఆఱింటికిని ఆరోహణమునందు సంపూర్ణముగానుండి అవరోహణములో ఒక్కొక్క స్వరము వర్జ్యము చేయు భేదము లుండునది.

సంపూర్ణ ఔడవభేదములు 15 = అనగా, ఈ పదిహేనింటికిని ఆరోహణము నందు సంపూర్ణముగానుండి అవరోహణములో రెండేసి స్వరములు వర్జములు చేయు భేదము లుండునవి.

షాడవ సంపూర్ణ భేదములు 6 = అనగా, ఈ ఆరింటికిని ఆరోహణములో ఒక్కొక్క స్వరము వర్జమై అవరోహణము నందు సంపూర్ణముగా నుండునవి.

ఔడవ సంపూర్ణ భేదములు 15 = అనగా, ఈ పదిహేనింటికిన్ని ఆరోహణము నందు రెండేసి స్వరములు వర్జములై అవరోహణమునందు సంపూర్ణముగా నుండునవి.

షాడవ షాడవ భేదములు 36 = అనగా, ఒక్కొక్క షాడవ అవరోహణమునకు ఆరేసి షాడవ అవరోహణములను చేర్చుటచే ఆరార్లు 36 భేదంబులగును.

షాడవ ఔడవ భేదములు 90 = అనగా, ఒక్కొక్క షాడవ ఆరోహణమునకు పదిహేనేసి ఔడవ అవరోహణములను చేర్చుటచే ఆరుపదిహేన్లు 90 భేదంబు లగును.

ఔడవ షాడవ భేదములు 90 = అనగా, ఒక్కొక్క ఔడవ ఆరోహణమునకు ఆరేసి షాడవ అవరోహణములను చేర్చుటచే పదిహేనార్లు 90 భేదంబులగును.

ఔడవ ఔడవ భేదములు 225 = అనగా, ఒక్కొక్క ఔడవ అవరోహణమునకు పదిహేనేసి ఔడవ అవరోహణములను చేర్చుటచే పదిహేను పదిహేనులు 225 భేదంబులగును.

ఇట్లు ఒక్కొక్క మేళకర్త రాగమునొక్క ఆరోహణ అవరోహణము నందు సప్తస్వరములను సంపూర్ణముగా వ్రాసి, దాని క్రింద పదకు భేదముల ప్రకారము ప్రస్తరించగా యేర్పడునవి జన్యరాగము లనంబడును. అట్టి జన్యరాగములు మేళకర్తరాగ మొక్కొంటికి 484 చొప్పున 72 మేళకర్తలకును, 34848 జన్యరాగములు పుట్టెను. అది యెట్లనిన ?

శుద్ధవికృతి భేదములచే గలిగిన		
సంపూర్ణ సంపూర్ణ మేళకర్తలు	...	72
సంపూర్ణ షాడవ రాగములు	...	432
సంపూర్ణ ఔడవరాగములు	...	1080
షాడవ సంపూర్ణ రాగములు	...	432
షాడవ షాడవ రాగములు	...	2592
షాడవ ఔడవ రాగములు	...	6480
ఔడవ సంపూర్ణ రాగములు	...	1080
ఔడవ షాడవ రాగములు	...	6480
ఔడవ ఔడవ రాగములు	...	16200
	మొత్తము	34848

ఈ 34848 రాగములుగాక వక్రరాగములు అనేకములు గలవు.

మూర్ఛనాప్రస్తారము సంపూర్ణము

రాగభేదములు

శ్లో॥ శుద్ధశ్ఛాయాలగోమిశ్ర ఇత్యేకైక మపిత్రిధా ।
శాస్త్రోక్త నియమాదన్య ఛ్ఛాయయా మిశ్రణాదపి ॥

తా॥ పై నుదహరించిన సంపూర్ణ షాడవ ఔడవ రాగములనునవి, శుద్ధము, ఛాయాలగము, మిశ్రము అని ఒక్కొక్కటి మూడువిధములుగా నున్నవి. శాస్త్రమందు చెప్పబడిన నియమప్రకారము పాడునట్టి రాగములు శుద్ధము లనంబడును. అన్యరాగచ్ఛాయలతో గలిసిన రాగములు ఛాయాలగ మనంబడును. ఈ శుద్ధఛాయాలగములతో చేరిన రాగములు మిశ్రము లనంబడును.

శుద్ధరాగముల కుదాహరణము:—దేవక్రియ, కళ్యాణి, హరికాంభోజి, సాహుళి, ఖాండి, గుండక్రియ, వరాళి, ముఖారి, మొదలగునవి.

ఛాయాలగముల కుదాహరణము:—దేశి, కురంజి, భల్లాతి, బిలహరి, జాళి, రామప్రియ, ఆహిరి మొదలగునవి,

వక్రముల కుదాహరణము— మేఘరంజి, మలహరి, మందారి, ఘూర్జరి, ఘంటారవము, గౌళ, సావేరి, లలిత మొదలగునవి.

మఱియు, ఈ రాగములకు రాగాంగ, ఉపాంగ, క్రియాంగ దేశాంగములని నాలుగు భేదములు గలవు. ఈ దేశాంగమునే భాషాంగమనియు వాడుదురు. రాగాంగమనగా, సంపూర్ణములైన మేళకర్త రాగముల పేరు. ఉపాంగమనగా, ఔడవషాడవాది భేదములచే బుట్టిన రాగములు. క్రియాంగమనగా, రాగస్వరములను వక్రము చేయగా బుట్టినవి. దేశాంగమనగా, రెండేసి రాగములను గలుపుటవలన బుట్టు రాగములు. ఆయా రాగములకు న్యాసాంశ గ్రహస్వరములు గలవు. వీట్లవలన రాగ స్వరూపము చక్కగా నేర్పడుచున్నది.

న్యాసాంశ గ్రహస్వర లక్షణము

శ్లో॥ గీతాదౌ స్థాపితో యస్తు స గ్రహస్వర ఉచ్యతే ।
న్యాసస్వరస్తు విజ్ఞేయో యస్తు గీత సమాపకః ।
బహుళో యః ప్రయోగేషు సోయమంశ స్వరోమతః ॥

తా॥ రాగము నారంభించు నపుడేమి, మధ్య మధ్య సంగతి నారంభించు నపుడేమి, ఆస్వరములోనే నిలుపబడునది. గ్రహస్వరమనంబడును. ఒక్కొక్క రాగమును ఆలాపించునపుడు సంగతి విన్యాసము యొక్క చివర స్వరము మీద నిలుపుట న్యాస స్వరమనంబడును. ఆయా రాగములలో సంగతి చేసి పాడునప్పుడు ప్రయోగములందు విస్తారమై మాటిమాటికి ఉపయోగింపబడి రక్తినిచ్చునట్టి స్వరము అంశ స్వరమనంబడును. ఇట్లు ఆయా రాగముల యొక్క రూపమేర్పడుటకు న్యాసాంశ గ్రహస్వరములు ఈ యా రాగములకు నివి యివి యని ప్రాచీనులు కొన్ని రాగములకు నిర్ణయించి యున్నారు.

◆ రాగరసములు ◆

శ్లో॥ సాయంగేయో రసేవీరే శృంగారే చేతికీర్తితం ।
సంగ్రామే వీరతారూపం లాలయుఙ్గుణకీర్తనం ।

గానేషాడవరాగాణాం గదితం పూర్వసూరిభిః ॥
వ్యాధినాశే శత్రునాశే భయశోక వినాశనే
ఔడవాస్తు ప్రగతవ్యా గ్రహశాన్త్యర్థకర్మణి ॥

తా॥ సంపూర్ణరాగములు. వీర, శృంగార, కరుణ, హాస్యరస ప్రతిపాదకములు, షాడవరాగములు యుద్ధములందు వీరరస ప్రధానమగునట్లు ఉపయోగింపవలయు ననియు, ఔడవరాగములు శత్రు, వ్యాధి, భయ, శోకవినాశమందును, గ్రహశాంతి ప్రయోజనముగల కర్మలయందును, ఉపయుక్తములని చెప్పంబడిరి. అనగా, రసయుక్తములయిన రాగములనుబట్టి పదకీర్తనలు మొదలగునవి చేయవలె ననియు, పదకీర్తనలు మొదలగు వాట్లయొక్క భావార్థములనుబట్టి రాగములను ఉపయోగింప వలెననియు తెలియంగునది,

శుద్ధ మధ్యమరాగముల చక్రములు.

1. చక్రము			
రి	గ	ధ	ని
శు	శు	శు	శు
శు	శు	శు	కై
శు	శు	శు	కా
శు	శు	చ	కై
శు	శు	చ	కా
శు	శు	ష	కా

2. చక్రము.	శురి - సా, గ
3. చక్రము.	శురి - అం, గ
4. చక్రము.	చరి - సా, గ
5. చక్రము.	చరి - అం, గ
6. చక్రము	షరి - అం, గ

ఈ మొదటి చక్రమందువలెనే దైవత నిషాదములు మాత్రము ప్రతిచక్రము నందును ఆఱుభేదంబులగుచుండును. ఇట్లే ప్రతిమధ్యమ రాగముల నూహించునది.

		స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
	1, చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
1 కనకాంగి		,,	శు	శు	శు	,,	శు	శు
2 రత్నాంగి		,,	శు	శు	శు	,,	శు	కై
3 గానమూర్తి		,,	శు	శు	శు	,,	శు	కా
4 వనస్పతి		,,	శు	శు	శు	,,	చ	కై
5 మానవతి		,,	శు	శు	శు	,,	చ	కా
6 తానరూపి		,,	శు	శు	శు	,,	ష	కా
	2, చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
7 సేనాపతి		,,	శు	సా	శు	,,	శు	శు
8 హనుమత్తోడి		,,	శు	సా	శు	,,	శు	కై
9 ధేనుక		,,	శు	సా	శు	,,	శు	కా
10 నాటకప్రియ		,,	శు	సా	శు	,,	చ	కై
11 కోకిలప్రియ		,,	శు	సా	శు	,,	శు	కా
12 రూపవతి		,,	శు	సా	శు	,,	ష	కా
	3, చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
13 గాయకప్రియ		,,	శు	అం	శు	,,	శు	శు
14 వకుళాభరణము		,,	శు	అం	శు	,,	శు	కై
15 మాయామాళవగౌళ		,,	శు	అం	శు	,,	శు	కా
16 చక్రవాకము		,,	శు	అం	శు	,,	చ	కై
17 సూర్యకాంతము		,,	శు	అం	శు	,,	చ	కా
18 హాటకాంబరి		,,	శు	అం	శు	,,	ష	కా
	4, చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
19 ఝంకారధ్వని		,,	చ	సా	శు	,,	శు	శు
20 నఠభైరవి		,,	చ	సా	శు	,,	శు	కై
21 కీరవాణి		,,	చ	సా	శు	,,	శు	కా
22 ఖరహరప్రియ		,,	చ	సా	శు	,,	చ	కై
23 గౌరీమనోహరి		,,	చ	సా	శు	,,	చ	కా
24 వరుణప్రియ		,,	చ	సా	శు	,,	ష	కా

గానేషాడవరాగాణాం గదితం పూర్వసూరిభిః ॥
వ్యాధినాశే శత్రునాశే భయశోక వినాశనే
ఔడవాస్తు ప్రగతవ్యా గ్రహశాన్త్యర్థకర్మణి ॥

తా॥ సంపూర్ణరాగములు. వీర, శృంగార, కరుణ, హాస్యరస ప్రతిపాదకములు, షాడవరాగములు యుద్ధములందు వీరరస ప్రధానమగునట్లు ఉపయోగింపవలయు ననియు, ఔడవరాగములు శత్రు, వ్యాధి, భయ, శోకవినాశమందును, గ్రహశాంతి ప్రయోజనములగల కర్మలయందును, ఉపయుక్తములని చెప్పంబడియె. అనగా, రసయుక్తములయిన రాగములనుబట్టి పదకీర్తనలు మొదలగునవి చేయవలె ననియు, పదకీర్తనలు మొదలగు వాట్లయొక్క భావార్థములనుబట్టి రాగములను ఉపయోగింపవలెననియు తెలియంగునది,

శుద్ధ మధ్యమ రాగముల చక్రములు.

1. చక్రము			
రి	గ	ధ	ని
శు	శు	శు	శు
శు	శు	శు	కై
శు	శు	శు	కా
శు	శు	చ	కై
శు	శు	చ	కా
శు	శు	ష	కా

2. చక్రము.	శురి - సా, గ
3. చక్రము.	శురి - అం, గ
4. చక్రము.	చరి - సా, గ
5. చక్రము.	చరి - అం, గ
6. చక్రము	షరి - అం, గ

ఈ మొదటి చక్రమందువలెనే ధైవత నిషాదములు మాత్రము ప్రతిచక్రము నందును ఆఱుభేదంబులగుచుండును. ఇట్లే ప్రతిమధ్యమ రాగముల నూహించునది.

1. చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
1 కనకాంగి	,,	శు	శు	శు	,,	శు	శు
2 రత్నాంగి	,,	శు	శు	శు	,,	శు	కై
3 గానమూర్తి	,,	శు	శు	శు	,,	శు	కా
4 వనస్పతి	,,	శు	శు	శు	,,	చ	కై
5 మానవతి	,,	శు	శు	శు	,,	చ	కా
6 తానరూపి	,,	శు	శు	శు	,,	ష	కా

2. చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
7 సేనాపతి	,,	శు	సా	శు	,,	శు	శు
8 హనుమత్తోడి	,,	శు	సా	శు	,,	శు	కై
9 ధేనుక	,,	శు	సా	శు	,,	శు	కా
10 నాటకప్రియ	,,	శు	సా	శు	,,	చ	కై
11 కోకిలప్రియ	,,	శు	సా	శు	,,	శు	కా
12 రూపవతి	,,	శు	సా	శు	,,	ష	కా

3. చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
13 గాయకప్రియ	,,	శు	అం	శు	,,	శు	శు
14 వకుళాభరణము	,,	శు	అం	శు	,,	శు	కై
15 మాయామాళవగౌళ	,,	శు	అం	శు	,,	శు	కా
16 చక్రవాకము	,,	శు	అం	శు	,,	చ	కై
17 సూర్యకాంతము	,,	శు	అం	శు	,,	చ	కా
18 హాటకాంబరి	,,	శు	అం	శు	,,	ష	కా

4. చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
19 ఝంకారధ్వని	,,	చ	సా	శు	,,	శు	శు
20 నఠభైరవి	,,	చ	సా	శు	,,	శు	కై
21 కీరవాణి	,,	చ	సా	శు	,,	శు	కా
22 ఖరహరప్రియ	,,	చ	సా	శు	,,	చ	కై
23 గౌరిమనోహరి	,,	చ	సా	శు	,,	చ	కా
24 వరుణప్రియ	,,	చ	సా	శు	,,	ష	కా

	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
5. చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
25 మారరంజని	,,	చ	అం	శు	,,	శు	శు
26 చారుకేశి	,,	చ	అం	శు	,,	శు	కై
27 సరసాంగి	,,	చ	అం	శు	,,	శు	కా
28 హరికాంభోజి	,,	చ	అం	శు	,,	చ	కై
29 ధీరశంకరాభరణము	,,	చ	అం	శు	,,	చ	కా
30 నాగానందిని	,,	చ	అం	శు	,,	ష	కా
6. చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
31 యాగప్రియ	,,	ష	అం	శు	,,	శు	శు
32 రాగవర్ధని	,,	ష	అం	శు	,,	శు	కై
33 గాంగేయభూషణి	,,	ష	అం	శు	,,	శు	కా
34 వాగధీశ్వరి	,,	ష	అం	శు	,,	చ	కై
35 శూలిని	,,	ష	అం	శు	,,	చ	కా
36 చలనాట	,,	ష	అం	శు	,,	ష	కా
7. చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
37 సాలగము	,,	శు	శు	ప్ర	,,	శు	శు
38 జలార్ణవము	,,	శు	శు	ప్ర	,,	శు	కై
39 ఝాలవరాళి	,,	శు	శు	ప్ర	,,	శు	కా
40 నవనీత	,,	శు	శు	ప్ర	,,	చ	కై
41 పావని	,,	శు	శు	ప్ర	,,	చ	కా
42 రఘుప్రియ	,,	శు	శు	ప్ర	,,	ష	కా
8. చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
43 గవాంభోధి	,,	శు	సా	ప్ర	,,	శు	శు
44 భవప్రియ	,,	శు	సా	ప్ర	,,	శు	కై
45 శుభపంతువరాళి	,,	శు	సా	ప్ర	,,	శు	కా
46 షడ్విధమార్గిణి	,,	శు	సా	ప్ర	,,	చ	కై
47 సువర్ణాంగి	,,	శు	సా	ప్ర	,,	చ	కా
48 దివ్యమణి	,,	శు	సా	ప్ర	,,	ష	కా

	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
9. చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
49 ధవళాంబరి	,,	శు	అం	ప్ర	,,	శు	శు
50 నామనారాయణి	,,	శు	అం	ప్ర	,,	శు	కై
51 కామవర్ధని	,,	శు	అం	ప్ర	,,	శు	కా
52 రామప్రియ	,,	శు	అం	ప్ర	,,	చ	కై
53 గమనశ్రమ	,,	శు	అం	ప్ర	,,	చ	కా
54 విశ్వంబరి	,,	శు	అం	ప్ర	,,	ష	కా
10. చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
55 శ్యామలాంగి	,,	చ	సా	ప్ర	,,	శు	శు
56 షణ్ముఖప్రియ	,,	చ	సా	ప్ర	,,	శు	కై
57 సింహేంద్రమధ్యమ	,,	చ	సా	ప్ర	,,	శు	కా
58 హేమవతి	,,	చ	సా	ప్ర	,,	చ	కై
59 ధర్మవతి	,,	చ	సా	ప్ర	,,	చ	కా
60 నీతిమతి	,,	చ	సా	ప్ర	,,	చ	కా
11. చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
61 కాంతామణి	,,	చ	అం	ప్ర	,,	శు	శు
62 రిషభప్రియ	,,	చ	అం	ప్ర	,,	శు	కై
63 లతాంగి	,,	చ	అం	ప్ర	,,	శు	కా
64 వాచస్పతి	,,	చ	అం	ప్ర	,,	చ	కై
65 మేచకల్యాణి	,,	చ	అం	ప్ర	,,	చ	కా
66 చిత్రాంబరి	,,	చ	అం	ప్ర	,,	ష	కా
12. చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
67 సుచరిత్రము	,,	ష	అం	ప్ర	,,	శు	శు
68 జ్యోతిస్వరూపిణి	,,	ష	అం	ప్ర	,,	శు	కై
69 ధాతువర్ధని	,,	ష	అం	ప్ర	,,	శు	కా
70 నాసికాభూషణి	,,	ష	అం	ప్ర	,,	చ	కై
71 కోసలము	,,	ష	అం	ప్ర	,,	చ	కా
72 రసికప్రియ	,,	ష	అం	ప్ర	,,	ష	కా

ఈ డెబ్బదిరెండు మేళకర్తరాగముల పేర్లయొక్క మొదటి రెండు వర్ణములను కాదినవ, టాదినవ, పాదిపంచక, యాద్యష్టమను వాటియందు సదరు మేళకర్తల పేర్లయొక్క మొదటి యక్షరసంఖ్యను (ఏకస్థానంబునను అనగా; మొట్ట మొదట వ్రాయునట్టి సంఖ్యను ఏకస్థానమని ఎరుంగునది.) రెండవ యక్షర సంఖ్యను (దశస్థానమందును అనగా, మొదట వ్రాయబడిన సంఖ్యకు ఎడమవైపున మరియొక సంఖ్యనుంచుట దశస్థానమని తెఱుంగునది.) ఇటుల వ్రాసి చూడగా అది ఎన్నవ సంఖ్య మేళకర్త యైనదిన్ని తేటబడును అదెట్లనిన ?

క ఖ గ ఘ జ చ ఛ జ ఝ, ఇది కాదినవము. అనగా, క మొదలు ఝ, వరకు 9 సంఖ్యలని యెఱుంగునది. ట ఠ డ ఢ ణ త థ ద ధ! ఇది టాదినవము. ప ఫ బ భ మ, ఇది పాదిపంచకము. య ర ల వ శ ష స హ, ఇది యాద్యష్టము. మేళకర్తల పేర్లయందు నకారము శూన్యార్థకము. ఈసంకేతంబునఁ జూచినది. ఉదాహరణము. కనకాంగి. ఈ రాగము యొక్క మొదటి రెండక్షరములలో కకారము కాదినవంబున మొదటిదిగాన, ఆ ఒకటిని ఏకస్థానంబున నుంచి రెండవ యక్షరమగు నకారము శూన్యమగుటచే దశస్థానంబునకు సంఖ్య లేదు గాన ఇది మొదటి మేళకర్తరాగమని చెప్పవలయును చలనాట. ఈ రాగమందలి మొదటి రెండక్షరములలో చకారము కాదినవంబున ఆఱవది గాన ఏకస్థానమందు 6 ను లకారము యాద్యష్టమునందు మూడవది గాన దశస్థానమందు 3 ను వ్రాసి 36వ రాగమని చెప్పవలయును ఇటుల అన్నిటియందు నూహించవలెను.

మఱియు ఈక్రింద వ్రాయబడిన మేళకర్తల పేర్లకుగల సంయుక్తాక్షరముయొక్క రెండవ యక్షరము నందే గణింపవలెను. సూర్యకాంతము, షణ్ముఖప్రియ, షడ్విధమార్గిణి, ధర్మవతి, సింహేంద్రమధ్యమము. ఈ రాగములయందు మాత్రము సంయుక్తాక్షరము యొక్క రెండవ యక్షరమునందే గణింపవలెనని యెఱుంగునది.

అది ఎట్లనగా? సూర్యకాంతరాగము ఎన్నవమేళకర్తయని గణించునప్పుడు సూర్య అను రెండక్షరములలో మొదటి సకారము యాద్యష్టమునందు ఏడవదిగా నెంచి, ర్య అను రెండవ అక్షరముయొక్క రకారమునందుగల క్రావడియైన యకారమునందు సంయుక్తాక్షరముగాన ఈ యకారము యాద్యష్టమునందు మొదటిదిగా నెంచి సూర్యకాంతము రాగము 17 వ మేళకర్తయని తెలయవలెను.

ఇట్లే షణ్ముఖప్రియ, షడ్విధమార్గిణి, ధర్మవతి, సింహేంద్రమధ్యమ ఈ రాగములకు మాత్రము రెండవయక్షరమందుండు సంయుక్తాక్షరమునే గణింపవలెను.

72-మేళకర్తల స్వరస్థానములను దెలిపెడి పథకము

							రిషభము.	గాంధారము	మధ్యమము.
	1 కన	2 రత్నాం	3 గాన	4 వనస్ప	5 మాన	6 తాన	శు	శు	శు
	7 సేనా	8 హను	9 ధేనుక	10 నాటక	11 కోకిల	12 రూప	శు	సా	శు
	13 గాయ	14 వకు	15 మాయా	16 చక్ర	17 సూర్య	18 హాట	శు	అం	శు
	19 ఝం	20 నఠ	21 కీరవా	22 ఖరహ	23 గౌరి	24 వరుణ	చ	సా	శు
	25 మార	26 చారు	27 సర	28 హరి	29 ధీరశం	30 నాగా	చ	అం	శు
	31 యాగ	32 రాగవ	33 గాంగే	34 వాగ	35 శూలిని	36 చలనా	ష	అం	శు
	37 సాల	38 జలా	39 ఝాల	40 నవని	41 పావని	42 రఘుప్రి	శు	శు	ప్ర
	43 గవాం	44 భవ	45 శుభపం	46 షడ్విధ	47 సువర్ణా	48 దివ్య	శు	సా	ప్ర
	49 ధవ	50 నామ	51 కామ	52 రామ	53 గమన	54 విశ్వం	శు.	అం	ప్ర
	55 శ్యామ	56 షణ్ముఖ	57 సింహే	58 హేమ	59 ధర్మ	60 నీతి	చ	సా	ప్ర
	61 కాం	62 రిషభ	63 లతాం	64 వాచ	65 మేచక	66 చిత్రా	చ	అం	ప్ర
	67 సుచరి	68 జ్యోతి	69 ధాతువ	70 నాసి	71 కోసల	72 రసిక	ష	అం	ప్ర
ధైవతము	శు	శు	శు	చ	చ	ష			
నిషాదము	శు	కై	కా	కై	కా	కా			

ఈ పట్టికయందు ఉదహరింపబడియున్న డెబ్బది రెండు మేళకర్తరాగముల యొక్క స్వరస్థానములను దెలిసికొనెడిమార్గ మెటువలెనంటె? ఇందు మొదటి గదిలో 1 టో సంఖ్యగల కనకాంగి రాగము యొక్క స్వరస్థానములను దెలియవలసి నప్పుడు సదరు రాగమునకు కుడిదిక్కునయందు రిషభగాంధార మధ్యమములను దాని క్రిందిదిక్కునయందు ధైవతనిషాదములను జూచినట్లయిన ఆ రాగముయొక్క స్వర స్థానములు స్పష్టముగా తెలియుచున్నది. ఇట్లే అన్నిటియందు మాహించునది.

శుద్ధమధ్యమ జన్యరాగములు

1. కనకాంగి—శురి-శుగ-శుమ-ప-శుధ-శుని.

కనకాంబరి	...	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిగరిస
కీర్తిప్రియ	...	సరిమపధస - సనిధపమగరిస
శుద్ధముఖారి	...	సరిగమపధనిస - సనిధమగరిస
వాగీశ్వరి	...	సరిగమపధస - సధపమగరిస
ముక్తాంబరి	...	సరిగమపనిస - సనిధమగరిస
మోహనమల్లారు	...	సరిగమధనిధస - సధనిధపమగరిస
భోగచింతామణి	...	సరిపమపధనిస - సధపమగరిగరిస
ఖడ్గప్రియ	...	సగరిగమపధనిస - సధపధమగరిస
తపోల్లాసిని	...	సమరిగమపధనిస - సధపగరిస

2. రత్నాంగి—శురి-శుగ-శుమ-ప-శుధ-కైని.

ఫేనద్యుతి	...	సరిమపధనిస - సనిధమగరిస
రిషభాంగి	...	సరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
పుష్పవసంత	...	సరిగపమధనిస - సధనిపమగరిస
శ్రీమణి	...	సరిగపధస - సనిధపగరిస
వసంతభూపాలము	...	సరిగపధనిస - సనిధపమధమగరిస
కాశిగాంధారి	...	సమరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస

ఘంటారవము ... సరిసగమపనిస - సనిధపమగరిస
జయసింధు ... సరిగమపస - సపనిధమగరిస
వసంతమనోహరి ... సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
శివరంజని ... సరిగమపధనిస - సధపమగరిస

౩. గానమూర్తి—శురి-శుగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

సామవరాళి ... సరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
సురటిమల్లారు ... సరిమపనిస - సనిధపమగరిస
భిన్నపంచమము ... సగమపధనిస - సనిధపమగరిస
గిరికర్ణిక ... సరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
లలితతోడి ... సరిగమపస - సనిధమగరిస
సారంగలలిత ... సరిగమరిమపనిస - సనిధపమరిస
ఛాయాగౌళ ... సరిగరిమపధనిస - సధనిపమగరిస
మంగళగౌరి ... సమపధనిస - సనిపధమగరిస

4. వనస్పతి—శురి-శుగ-శుమ-ప-చధ-కైని

కర్ణాటకసురటి ... సరిగమపధస - సనిధపమరిస
భానుమతి ... సరిగరిమపస - సనిధపమగరిస
రసావళి ... సరిమపధనిస - సధపమరిస
సురధూమణి ... సరిగమపస - సనిధనిపమరిస
లీలారంజని .... సమరిగమపస - సనిధపమగరిస
శ్వేతాంబరి ... సరిగమపమధనిస - సనిపమగరిస
వీరవిక్రమము ... సరిగమపధనిస - సనిపధమగరిస
సుగాత్రి ... సమపధనిస - సధపమగరిస

౫. మానవతి—శురి శుగ-శుమ-ప-చధ-కాని

మనోరంజని ... సరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
మీనలోచన ... సరిగమపధనిపస - సనిధమగరిస
మంగళదేశిక ... సరిగమపనిధస - సనిపధమగరిస
జయసావేరి ... సమరిగమపధని - ధపమగరిసనిస
శౌర్యకన్నడ ... సరిగమపమపస - సధనిధపమగరిస

ఘనశ్యామలా	...	సగమపధప - సనిధపమగరిస
పూర్వసింధు	...	సరిగమపసనిస - సధపమధమగరిస
మంగళభూషణి	...	సధసనిసరిగమప - మగరిసనిధస

6. తానరూపి—శురి-శుగ-శుమ-ప-షధ-కాని

తనుకీర్తి	...	సరిమపనిస - సనిధనిపమగమరిస
తిల్లశ్రుశాలిని	...	సరిగమపధనిస - సనిపమగరిస
శృంగారిణి	...	సరిగమపస - సనిధపమగరిస
దేశ్యనారాయణి	...	సరిగమపనిస - సనిధనిపమరిస
సింధుమావళి	...	సరిగమపధనిపనిస - సనిపమరిస
ఛాయానారాయణి	...	సపమపధనిస - సనిధనిపమగరిస
దేశ్యసురటి	...	సమరిగమపధని - పమగరిసనిస
గౌళమాళవి	...	సరిగమపధనిపనిస - సపధనిపమగరిస
శ్రీమాళవి	...	సరిగమపనిధనిపస - సపమగరిస

7. సేనాపతి—శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-శుని

సేనాగ్రణి	...	సరిగరిమదనిస - సనిధపమగరిస
సింధుగౌరి	...	సగరిగమపస - సధపమగరిస
సైంధవగౌళి	...	సరిగమపధనిస - సనిధమగమరిస
ఈశగౌళ	...	సమగమపధనిస - సధపధమగరిస
ఛాయాగౌరి	...	సరిమగమపనిధనిస - సనిధపమగమరిస
భోగి	...	సగమపధనిధస - సనిధపమగస
చింతామణి	...	సరిగమసమపధనిస - సధనిపమగరిస
భానుగౌళ	...	ధసరిగమపధని - ధపమగరిసనిధప
చాతూమాళవి	...	సగరిగమపధనిదస - సనిధపమగమరిస
గౌళచంద్రిక	...	సరిమపధస - సనిధపగరిస

8. హనుమత్తోడి—శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

తోడి (శుద్ధ)	...	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
ధన్యాసి	...	సగమపనిస - సనిధపమగరిస
[illegible]తోడి	...	సరిగమపధనిస - సనిధనిధపమగరిస

భూపాలము	...	సరిగపధస - సధపగరిస
శుద్ధమారువ	...	సగమపధస - సధపమరిగరిస
పున్నాగ వరాళి	...	సరిగమపధని - నిధపమగరిసని
నాగవరాళి	...	నిసగరిగమపధ - పమగరిసని
ఆహిరి	...	సరిసగమపధనిస - సనిధాపమగరిస
ఆసావేరి	...	సరిమపధస - సనిధపధమపరిగరిస
ఛాయాశాళి	...	సరిగామపమధనిస - సనిపధమగారిస
శుద్ధసామంతము	...	ధసరిమపధ - ధపమగరిస
ఇందుసారంగనాట	...	సరిగమపమధనిప - సధపమగరిస
దేశికబంగాళ	...	సరిగపమధనిస - సధపమగరిస
శుద్ధసీమంతి	...	సరిగమపధస - సధపమగరిస
నాదశాళి	...	సరిగమపనిస - సనిధపమగరిస
చంద్రకాంతము	...	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
భానుచంద్రిక	...	సమధనిస - సనిధమగస
చంద్రికాగౌళ	...	సరిగసపధస - సధపమరిస
కళాసావేరి	...	సరిగపనిస - సనిధపమగరిస
హిమాంది	...	సరిగమపధనిధస - సనిపధమగరిస

9. ధేనుక—శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కాని.

దేశ్యఆంధాళి	...	సరిగమపనిధస - సధపమగరిస
ధైర్యముఖి	...	సరిగమపధస - సనిపమపరిగరిస
దేశికరుద్రి	...	సమరిగమపనిస - సనిపధమగరిస
భిన్నషడ్జము	...	సరిగరిపమపనిస - సధపమగరిస
శోకవరావళి	...	సగమనిధ - పమగరిస
లలితశ్రీకంఠి	...	సరిగమపధనిస - సనిధపమధమగరిస
టక్క	...	సగమపమధనిస - సనిధపమగరిస
సింధుచింతామణి	...	సరిమగమధపధస - సధపమగరిస
పూర్వతరజా	...	సమగమధనిస - సనిధపమగరిస
గౌరీబంగాళ	...	ధసరిమపధని - ధపమగరిసనిధస
మాత్‌కోస్	...	సగమధనిస - సనిధమగస
హెూషూతనాట	...	సగామపధపమధనినిస - సనిపధపపమగస

10. నాటకప్రియ—శురి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని.

నటాభరణము	...	సరిగమపధపనిస - సనిధపమగమరిస
నిరంజని	...	సరిగమపధప - సనిధపమగరిస
దీపరము	...	సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగరిస
మాగధశ్రీ	...	సగరిమపధస - సనిపగస
పూర్వరామక్రియ	...	సరిగమపనిధనిస - సనిపధమగరిస
కన్నడసౌరాష్ట్రము	...	సరిమగమధపధనిస - సనిధపమగస
వసంతకన్నడ	...	సరిగమపని - ధమపగరిసని
సింధుభైరవి	...	మపధనిధసరిగమ - గరిసనిధపమగమ
హిందోళదేశిక	...	సమరిగమపధనిస - సపనిధమగరిస
సారంగశాలి	...	సమగమపధనిధస - సనిధపమగారిస

11. కోకిలప్రియ—శురి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కాని.

కోకిలారవము	...	సరిగరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
కౌమారి	...	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
వర్ధని	...	సగమపమపధనిస - సనిపధపమగస
మాళవదేశిక	...	సగమపధపనిస - సనిధపమగరిస
ధారాసైంధవి	...	సరిగమపధపనిస - సధనిపమగరిస
సింధుక్రియ	...	సరిగమపమధనిస - సధపమగరిస
శుద్ధమంజరి	...	సగమపమధనిస - సనిపధమగరిస
వసంతనారాయణి	...	సరిగమపస - సనిధపమగరిస
శుద్ధలలిత	...	సపమధనిస - సనిపధపమగరిస

12. రూపవతి—శురి-సాగ-శుమ-ప-షధ-కాని

రాష్ట్రనగము	...	సమపధనిస - సధనిపమగరిస
రేఖావతి	...	సరిగమపనిధస - సనిధపమగరిస
భోగవరాళి	...	సరిగమపనిస - సనిపమగరిస
సామసురంజి	...	సగపధనిస - సనిధనిపమగరిస
సోమభైరవి	...	సరిగమపస - సనిపధనిపమగరిస
[illegible]వసంతము	...	సమరిగమపనిస - సనిపమరిస
[illegible]కల్యాణి	...	సమగమపధనిస - సనిపధనిపమగరి

భానుకోకిల ... సమపధనిస - సధనిపమగస
పూర్ణస్వరావళి ... సగమపధనిస - సధనిపమరిగస

13. గాయకప్రియ - శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-శుని

గీతప్రియ ... సరిగమపధనిస - సధపమగరిస
కుంతల కాంభోజి ... సగమపధనిధస - సనిధపమగస
హేజ్జుజ్జి ... సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
సామనారాయణి ... సరిమపధనిస - సపధనిపమరిస
దేవముఖారి ... సరిమపధనిస - సనిధపమరిస
కళ్యాణకేసరి ... సరిగపధస - సధపమగరిస
నవరసచంద్రిక ... సరిగపమధస - సధపమగరిస
కలకంఠి ... సరిమపధనిస - సనిధపమరిస
కలగడ ... సరిగపధనిస - సనిధపమగరిస
జూజాహుళి ... సమగమపధనిస - సధనిధపమగస
మతవరాళి ... సమపధనిస - సనిధపమస

14. వకుళాభరణము - శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

వసంతభైరవి ... సరిగమధనిస - సనిధమపమగరిస
వసంతముఖారి ... సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
రాగవసంతము ... సరిమపనిధస - సనిధమగరిస
సోమరాగము ... సరిమపమధనిస - సనిధమగరిస
హంసకాంభోజి ... సరిగమధనిస - సనిధపమరిస
సుధాకాంభోజి ... సగగరిమపనిస - సనిపమగరిస
శ్యామచింతామణి ... సరిమపధస - సనిపధమగరిస

15. మాయామాళవగౌళ - శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

మలహరి ... సరిమపధస - సధపమగరిస
శుద్ధమలహరి ... సరిగపమధస - సధపగరిస
మారువ కన్నడ ... సరిమగమపనిస - సనిపమరిగరిస
మారువ ... సగమపస - సనిధమపమగరిస
మార్గదేశి ... సరిగపధస - సధమపగరిస

మంగళకైశిక	...	సమగమపమధనిస - సనిధపమగరిస
సావేరి	...	సరిమపధస - సనిధపమగరిస
గౌళ	...	సరిగమరిమపనిస - సనిపమగమరిస
దేశ్యగౌళ	....	సరిసపధనిస - సనిధపసరిస
ఛాయాగౌళ	...	సరిమగమపనిస - సనిధపమగరిస
జగన్మోహిని	...	సగమపనిస - సనిపమగారిస
బౌళి	...	సరిగపధనిధస - సనిధపగరిస
నాదనామక్రియ	...	సరిగరిమపధనీ - నిధపమగరిసనీ
సాళంగనాట	...	సరిమపధస - సనిసధపమగరిస
మేచబౌళి	...	సరిగపధస - సనిధపమగరిస
రేగుప్తి	...	సరిగపధస - సధపగరిస
దేశ్యరేగుప్తి	...	సరిగరిమపధనిస - సధనిధపమగస
గుమ్మకాంభోజి	...	సరిగపధనిధస - సనిధపమగరిస
గౌరి	...	సరిమపనిస - సనిధపమగరిస
లలితగౌరి	...	సరిగమపధనిస - సధపగరిస
లలితపంచమము	...	సరిగమధనిస - సనిధమపమగరిస
విభాసు	...	సరిగపధస - సధపమరిస
పాడి	...	సరిమపనిస - సనిపధపమరిస
శుద్ధక్రియ	...	సరిపమపధస - సధపమగరిస
మేఘరంజి	...	సరిగమనిస - సనిమగరిస
పూర్వపంచమము	...	సరిగమపధ - ధపమగరిస
మారసింధు	...	సమగమపధనిధస - సనిధపమరిగరిస
ఘనసింధు	...	సమగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
సింధురామక్రియ	...	సగమపధనిస - సనిధపమగరిగస
గౌళిపంతు	...	సరిగరిమపధపనిస - సనిధపమగరిస
సౌరాష్ట్రము	...	సరిగమపధనిస - సనిధాపమగరిస
ఘూర్జరి	...	సరిగమపధనిస - సధనిపమగరిస
ఆర్ద్రదేశి	...	సరిగమపధనిస - సధపమగరిస
గుండక్రియ	...	సరిమపనిస - సనిపధపమగరిస

పరజు ... సగమపధనిస - సనిధపమగారిస
మార్గదేశి ... సరిగమధప - సధమపగరిస
పూర్వి ... సరిగమధనిస - సనిధపమగరిస
కన్నడబంగాళ ... సరిమగమధపధస - సధపమగరిస
వసంత ... సగమధనిస - సనిధమాగరిస
వసంతప్రియ ... సరిగమపధపనిస - సనిపమరిస
సౌళంగనాట ... సరిమపధస - సధపగరిస

16. చక్రవాకము—శురి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

చిత్రమయి ... సరిగామపమధనిస - సనిధనిపమగారిస
కళావతి ... సరిమపధస - సధపమగపరిస
బిందుమాలిని ... సగరిమపధనిపనిస - సపనిధపగరిస
మలయమారుతము ... సరిగపధనిస - సనిధపగరిస
వేగవాహిని ... సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
భుజంగిణి ... సరిసమగమనిధనిస - సనిధమగరిస
కుంతల ... సరిగమపధనిస - సధనిపమగమరిస
శుద్ధశ్యామల ... సగపధనిస - సనిధపమగరిస
వసంతలీల ... సరిగపధనిస సనిధపగరిస
చంద్రకిరణి ... సగమపమధనిస - సనిధనిపమగమరిస
వీణాధరి ... సరిగపధనిస - సనిధపమగరిస
రుద్రపంచమ ... సగమనిధస - సనిధమగరిస
నభోమార్గిణి ... సగమపధనిస - సధాపమగరిస
గణితవినోదిని ... సగమపనిస - సనిధపమగరిస
శివానంది ... సమగిమపధని - ధపమగరిసనిస
శశిప్రకాశ ... సరిగమపధనిస - సనిధపగరిస
భక్తప్రియ ... సగమపధనిస - సనిధపమరిమగస

17. సూర్యకాంతము—శురి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

సుప్రదీపము ... సరిమపధనిస - సనిధపమగమరిస
లలిత ... సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
వైరసము ... సరిగమపధనిస - సధపమగరిస
విశ్వతరంగిణి ... సరిగమపస - సనిధపమగరిస

నాగచూడామణి	...	సగమపదనిస - సనిధపమగస
పేశామణి	...	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
శామకన్నడ	...	సరీమగమపధనిస - సనిధపమరీస
సామంతమల్హారు	...	సగమపనిస - సనిపధమగరిస

18. హాటకాంబరి—శురి-అంగ-శుమ-ప-షధ-కాని

హితభాషిణి	...	సరిగమపనిధనిస - సనిపమగరిస
శుద్ధమాళవి	...	సగరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
సింహాళము	...	సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగరిస
దివ్యగాంధారము	...	సమరిపధనిస - సధనిపమగసరిస
కల్లోలము	...	సపధనిస - సనిధనిపమగస
శుద్ధకన్నడ	...	సమపధనిస - సనిపమగస
హంసనటని	...	సగమపస - సపమగరిస
భూపాలతరంగిణి	...	సరిమపనిస - సనిధనిపమగమరిస
భానుచూడామణి	...	సరిగమపస - సనిధనిపమగరిస
నాగతరంగిణి	...	సరిగమపనిస - సనిపధనిపమగస

19. ఝంకారధ్వని— చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-శుని

ఝంకారభ్రమరి	...	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
ఝంకారి	...	సరిగమపధస - సధపమగరిస
పూర్ణలలిత	...	సరిగమపస - సనిధపమగరిస
చిత్తరంజని	...	సరిగరిగమపధ - నిధపమరిగరిస
ప్రభాతరంగిణి	...	సమరిగమపస - సనిధపమగరిస
అమృతతరంగిణి	...	సరిగమధనిస - సధనిధపమగరిస
దేశ్యభేగడ	...	సగమపస - సనిధపమగరిస
ఛాయసింధు	...	సరిమపధస - సధపమగరిస
పూర్వసాళవి	...	సగమధనిస - సనిధపమరిస
పూర్ణలలిత	...	సరిగమపస - సనిధపమగరిస

20. నఠభైరవి—చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

భైరవి	...	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
పూర్వభైరవి	...	సరిగమనిధనిస - సనిధపమగరిస

ఆనందభైరవి	—	సగరిగమపధపనిస - సనిధపమగరిస
రీతిగౌళ	—	సగరిగమనిధనిస - సనిధమగమపమగరిసా
జయంతశ్రీ	—	సగమధనిస - సనిధమపమగస
అభేరి	—	సగమపనిస - సనిధపమగరిస
కమలాతరంగిణి	—	సరిగమపధనిస - సనిధపమరిస
నారాయణదేశాక్షి	—	సరిసగమపధపనిస - సనిధపమగరిస
నీలవేణి	—	సరిగమపధనిధస - సధపమగరిస
హిందోళము	—	సమగమధనిస - సనిధమగస
కన్నడ	—	సగమపధస - సనిధమగస
దేవక్రియ	—	సరిగమనిధని - పధమగరిసని
ఇందుఘంటారవము	—	సగమపధని - ధపమగరిసని
కోకిలవరాళి	—	సరిగరిమపధనిధస - పధనిధపమరిగరిస
వసంతవరాళి	—	సరిమపధస - సనిధపగరిస
మాంజి	—	సగరిగమనిధనిస - సనిధపమపగరిస
నాగగాంధారి	—	సరిగమపధని - నిధపమగరిస
భువనగాంధారి	—	సరిమపనిస - సనిధపమగస
మార్గహిందోళము	—	సరిగమపధనిస - సనిధపమగస
శుద్ధదేశి	—	సరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
శుద్ధసాళవి	—	సగమపనిస - సనిపమరిస
కనకవసంతము	—	సగమపనిధస - సనిధపమగరిస
పూర్ణషడ్జము	—	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
సారంగకాఫి	—	సరిపమరిగరిమపనిస - సనిధపమగరిస
అమృతవాహిని	—	సరిమపధని - సనిధమగరిస
జింగ్ల	—	సరిగమపధనిధపస - సనిధపమగరిస
హిందోళవసంతము	—	సగమపధనిధస - సనిధపమధమగస
చాపఘంటారవము	—	సగామపని - ధపమగరిసని
గోపికావసంతము	—	సమపనిధనిధస - సనిధపమగస

21. కీరవాణి—చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

కీరణావళి	...	సరిగమపధనిస - సధపమగరిస
కలభూషణి	...	సరిగమపనిస - సధపమగరిస
కల్యాణవసంతము	...	సగమధనిస - సనిధపమగరిస
జయశ్రీ	...	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
సంజీవని	...	సరిగమపనిస - సనిధనిపమగరిస
మాధవి	...	సమగమపధనిస - సనిధపమగరిస
గగనభూపాలము	...	సమగమపధనిస - సనిధమగరిస
కర్ణాటకదేవగాంధారి	...	నిసగమపా - ధాపమగరిసని
సాగదీపకము	...	సరిగమపస - సనిధమగస
హంసపంచమము	...	సగమపనిధనిపస - సనిధమగరిస
సామంతసాళవి	...	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
సారసవాహిని	...	సరిగరిమపధనిస - సధపమరిగరిస

22. ఖరహరప్రియ—చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ కైని

ఉదయరవిచంద్రిక	...	సగమపనిస - సనిపమగస
కానడ	...	సరిగమపమధానిస - సనిపమపధనిధపమ
కన్నడగౌళ	...	సరిగమపనిస - సనిధపమగస
కాఫీ	...	సరిగమరిపమపధనిస - సనిధపమగరిస
శ్రీరాగము	...	సరిమపనిస - సనిపధనిపమరిగరిస
శ్రీరంజని	...	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
ముఖారి	...	సరిమపధనిధస - సనిధపమగరిస
దేవముఖారి	...	సరిగపధస - సనిధపమగరిస
పూర్వముఖారి	...	సమగమపధనిధస - సనిపమగరిస
దర్బారు	...	సరిమపధనిస - సనిధపమరిగరిస
హుసేని	...	సరిగమపనిధమపనిధనిస - సనిధపమగరిస
మధ్యమావతి	...	సరిమపనిస - సనిపమరిస
నాయకి	...	సరిగమపధపసా - సనీధపమరిగారిస
బృందావనసారంగ	...	సరిమపనిస - సనిపమరిగస
[illegible]	...	సరిగమనిస - సనిపమగరిస

సైంధవి	...	నిధనిసరిగమపధని - ధపమగరిసనిధనిస
శుద్ధధన్యాసి	...	సగమపనిపస - సనిపమగస
శుద్ధబంగాళ	...	సరిమపదస - సధపమరిగరిస
శుద్ధభైరవి	...	సగమనిధస - సనిధమగరిస
మంజరి	...	సగరిగమపనిధనిస - సనిధపమగరిస
దేవరంజని	...	సగరిమపధనిస - సధపమగారిస
మారువధన్యాసి	...	సగమపధనిధపనిస - సనిధపమధమగరిస
మణిరంగు	...	సరిమగమపనిస - సనిపమగరిస
జయంతసేన	...	సగమపధసా - సనిధపమగసా
మాళవశ్రీ	...	సగమపనిధనిపధనిస - సనిధపమగస
ఆభోగి	...	సరిగమధస - సధమగరిస
సాళగభైరవి	...	సరిమపధస - సనిధపమగరిస
జయనారాయణి	...	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
కళానిధి	...	సరిగమసపమధనిస - సనిధపమగరిస
పంచమరాగము	...	సనిధపనిస - సనిధపమగరిస
మనోహరి	...	సరిగమపధస - సధపమగరిస
శుద్ధమనోహరి	...	సరిగమపదస - సనిపమరిగస
దేవమనోహరి	...	సరిమపధనిస - సనిధనిపమరిస
లలితమనోహరి	...	సగమపధనిస - సనిపమగరిస
కనకవరాళి	...	సరిమపనిస - సనిధనిపమగరిస
సిద్ధసేన	...	సగరిగమపధస - సనిధమపమరిగరిస
మల్లారు	...	సరిమగమపధపస - సధపమరిస
మంగళమారి	...	సరిమపధసా - సనిసధపమరిగస
పూర్ణకళానిధి	...	సగమపధనిస - సధపమగరిస
శుద్ధశేళావళి	...	సరిమపనిస - సనిధనిపమగరిస
సారమతి	...	సరిగమపధనిస - సనిధమగస
బాలచంద్రిక	...	సగమపధనిస - సనిధమగరిస
వజ్రకాంతి	...	సగమపనిస - సనిధపమగరిస
పుష్పలతిక	...	సరిగమపనిస - సనిపమగరిస
దేవామృతవర్షిణి	...	సరిగమనిధనిస - సనిధపమగరిస

23. గౌరీమనోహరి—చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కాని

సింహళభైరవి	—	సగమపధస - సనిధమగరిస
వేళావళి	—	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
సామసాళవి	—	సరిగమపస - సనిధపమగరిస
నాగభూపాలము	—	సరిగమనిస - సనిమగరిస
హంసదీపకము	—	సరిగమధస - సనిధపమగరిస
నాగపంచమము	—	సధమపనిస - పధమగరిస
కోకిలదీపకము	—	సగమధనిస - సనిధమగరిస
సాలవిబంగాళ	—	సరిమపధస - సనిధపమరిస

24. వరుణప్రియ—చరి-సాగ-శుమ-ప-షధ-కాని

వీరవసంతము	—	సరిగమపస - సనిధపమగరిస
గౌళపంచమము	—	సరిమపనిస - సనిపమగరిస
భానుదీపకము	—	సరిగమపధనిస - సనిపమరిస
హంసభూపాలము	—	సరిగమపస - సనిధనిపమగస
హంసభూషణి	—	సగమధనిస - సనిపగరిస
సోమదీపకము	—	సగపధనిస - సనిపమగస
గంధర్వనారాయణీ	—	సమపధనిస - సనిధనిపమస
సింహళకాపి	—	సరిమపధనిస - సనిధనిపమగస

25. మారరంజని—చరి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-శుని

దేశముఖారి	—	సరిగమపధనిధస - సధనిధపమగరిస
రమ్యపంచమము	—	సరిగమపధనిస - సధమగరిస
శరద్యుతి	—	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
భానుప్రతాపము	—	సమగమపధస - సధపమగరిస
కల్లోలపాకేరి	—	సరిమపధస - పనిధపమగరిస
హంసగాంధారి	—	సరిగమపస - సనిధపధమగరిస
దేవసాళగము	—	సగపధనిస - సపనిధపమగరిస
సింహళవసంతము	—	సరిగమపమధనిస - సధపమగరిస

26. చారుకేశి—చరి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

తరంగిణి	...	సరిమగరిమపధనిధస- సనిధపమగరిస
సోమప్రతాపము	...	సపమధనిస - సనిధపమగరిస
కోకిలప్రతాపము	...	సగమపమధనిస - సనిపమగస
కన్నడపంచమము	...	సరిగమపనిస - సనిధనిపమగస
సింహేళవరాళి	...	సరిగమపమధనిస - సధపమగమరిస
గంధర్వమనోహరి	...	సరిమపస - సనిధమగరిస
చిత్స్వరూపి	...	సరిగమపధనిస - సనిధపమగమరిస
శుక్రజ్యోతి	....	సరిగమపధనిస - సనిసధపమగరిస
హిందోళవసంతము	...	సగమపధనిధస - సనిధపమధమగస

27. సరసాంగి—చరి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

సరసానన	—	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
సురసేన	—	సరిమపధస - సనిధపమగరిస
సోమముఖి	—	సగమపధనిస - సనిధపమరిమగస
కమలామనోహరి	—	సగమపనిస - సనిధపమగస
మాసాభరణి	—	సరిగపమధానిస - సనిధపమగరిస
పద్మరాగము	—	సరిగమపధనిస - సనిధపమగస
దివ్యపంచమము	—	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
భోగలీల	—	సమగమపధనిస - సనిధపగరిస
సింహవాహిని	—	సగమపధనిస - సనిధపమగరిస
మణిమయ	—	సనిసరిగమపధ - పమగరిసనిస
హరిప్రియ	—	సరిగమపస - సనిధపమగస
జలజవాసిని	—	సగమపనిస - సనిధపమరిస
శుమప్రియ	...	సరిగమపధనిస - సనిపమగారిస
మంజుల	...	సపనిసరిగమప - మగరిసనిధప
నయనరంజని	...	సరిగమపధపనిస - సనిపనిధమగరిస
భిన్నగాంధారి	...	సరిగమపధనీ - ధపమగమరిస
నాదవినోదిని	...	సరిగమపమధనిస - సనిసధపమగరిస
నళినకాంతి	...	సగరిమపనిస - సనిపమగరిస

28. హరికాంభోజి—చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

కాంభోజి	...	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
పూర్ణకాంభోజి	—	సరిగమపధస - సధపమగరిస

శివకాంభోజి	...	సరిగమనిస - సనిపమగరిస
యదుకులకాంభోజి	...	సరిమపధస - సనిధపమగరిస
కేదారగౌళ	...	సరిమపనిస - సనిధపమగరిస
కుంతలవరాళి	...	సమపధనిధస - సనిధపమస
కాపినారాయణి	...	సరిమపధనిస - సనిధపమగారిస
హితప్రియ	...	సరిగమధనిస - సనిధనిపమరిమగస
మోహన	...	సరిగపధస - సధపగరిస
బలహంస	...	సరిమపధస - సనిధపమరిమగస
నారాయణి	...	సరిమపధస - సనిధపమరిస
జంఝూటి	...	ధసరిగమపధని - ధపమగరిసనిధపధస
శహాన	...	సరిగమపమధనిస - సనీధపమగమరిగరిస
సరస్వతిమనోహరి	...	సరిగమధస - సధనిపమగరిస
ఈశమనోహరి	...	సరిగమపధనిస , సనిధపమరిమగరిస
ఛాయాతరంగిణి	...	సరిమగమపనీస - సనిధపమగరిస
ఉమాభరణము	...	సరిగమపధని - సనిపమరిగమరిస
నారాయణగౌళ	...	సరిమపనిధనిస - సనిధపమగరిగరిస
మాళవి	...	సరిగమపనిమధనిస - సనిధనిపమగమరి,.
ప్రతాపవరాళి	...	సరిమపస - సధపమగరిస
నటనారాయణి	...	సరిగమధనిధస - సనిధపమగమరిస
శ్యామ	...	సరిమపధస - సధపమగరిస
సురభైరవి	...	సరిమపధనిస - సనిధపమస
స్వరావళి	...	సమగమపనిధనిస - సనిధపమగరిస
నాగస్వరావళి	...	సగమపధస - సధపమగస
సురటి	...	సరిమపనిస - సనిధపమగపమరిస
మాయాతరంగిణి	...	సరిమగపమనిస - సనిధపమగరిస
నాటకురంజి	...	సరిగమధనిపధనిస - సనిధమగస
ప్రతాపనాట	...	సరిగమధపధనిస - సనిధపమగస
[illegible]ళి	...	సరిగమధనిస - సనిధనిపమగస

కదనకుతూహలము	...	సరిమధనిగపస - సనిధపమగరిస
కమాచు	...	సమగమపధనిస - సనిధపమగరిస
సింధుకన్నడ	...	సమగమరిగమపధపనిప - సనిధపమగరిస
నవరసకన్నడ	...	సగమపస - సనిధమాగరిస
దేశాక్షి	...	సరిగపధస - సనిధపమగరిస
బంగాళ	...	సరిగమపమరిపస - సనిపమరిగరిస
కోకిలధ్వని	...	సరిగమధనిధస - సనిధనిపమగరిస
బహుదారి	...	సగమపధనిస - సనిపమగస
రాగపంజరము	...	సరిమపధనిధస - సనిధమరిస
ద్విజావంతి	...	సరిమగమపధనిస - సనిధపమగరిగస
ఆంధాళి	...	సరిమపనిస - సనిపమరిగామరిస
రవిచంద్రిక	...	సరిగమధనిధస - సనిధమగరిస
రత్నాకారి	...	సగమపనిధనిస - సనిధపమరిస
ఆందోళిక	...	సరిమపనిస - సనిధమరిస

29. ధీరశంకరాభరణము—చరి-అం-శుమ-ప-చధ-కాని

శంకరాభరణము	...	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
కురంజి	...	సనిసరిగమపధ - ధపమగరిసనిస
కేదార	...	సమగమపనిస - సనిపమగమధమగరిస
బ్యాగ	...	సగమపనిధనిస - సనిధపమగరిస
హంసధ్వని	...	సరిగపనిస - సనిపగరిస
గరుడధ్వని	...	సరిగమపధనిస - సధపగరిస
నాగధ్వని	...	సరిసమగమపనిధనిస - సనిధనిపమగస
దేవగాంధారి	...	సరిగరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
బిలహరి	...	సరిగపధస - సనిధపమగరిస
అఠాణ	...	సరిమపనిస - సనిధపమగరిస
ఆరభి	...	సరిమపధస - సనిధపమగరిస
నవరోజ్	...	పధనిసరిగమప - మగరిసనిధప
కన్నడ	...	గరిసరిగమపమధనిస - సనిసధపమపగమరిస
బేగడ	...	సగరిగమపధనిధపస - సనిధపమగరిస
శుద్ధసావేరి	...	సరిమపధస - సధపమరిస
పూర్ణచంద్రిక	...	సరిగమపధపస - సనిపధపమగమరిస
జనరంజని	...	సరిగమపధపనిస - సధపమరిస

నీలాంబరి	—	సరిగమపనిప - సనిపధనిపమగరిగప
అహిరినాట	—	సమగమపధనిస - సనిపధనిపగమగప
కోలాహలము	—	సపమగమపధనిస - సనిధపమగరిస
సింధురాగము	—	సరిగరిమపస - సనిధపనిధమగరిస
మాహురి	—	సరిగరిమపని - ధపమగరిస
శుద్ధవసంత	—	సరిగమపనిస - సధనిపమగరిస
ధీరమతి	—	సగరిగమపమనిధస - సనిపధసపమగరిస
పూర్వగౌళ	—	సరిమగరిమపనిధనిస - సనిధపమగరిస
గౌడమల్లారు	—	సరిమపధస - సనిధమగరిస
వివర్ధని	—	సరిమపస - సనిధపమగరిస
సింధుమందారి	—	సరిగమ స - సనిధపగమధపమరిస
శంభుక్రియ	—	సగరిమపనిస - సనిపనిమగరిస
జాలావు	—	పనిసరిగమప - మగరిసనిపని
మాండ్	—	సరిమగమపధనిస - సనిధపమగరిస

30. నాగానందిని — చరి-అంగ-శుమ-ప-షధ-కాని

ప్రతాపకోకిలము	—	సపమపధనిస - సనిపమగస
నిర్మలాంగి	—	సరిమపధస - సనిధనిపమగరిస
సింహళసావేరి	—	సమగమపధనిస - సనిధనిపమగిస
సోమభూపాలము	—	సరిమపమధస - సధనిపమగరిస
లలితగంధర్వము	—	సరిగమపధనిస - సనిపగరిస
హంసగంధర్వము	—	సరిగమపస - సనిధనిపమరిస
సామంతము	—	సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగరిస

31. యాగప్రియ — షరి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-శుని

కలహంస	—	సరిమపధనిధస - సనిధపమరిస
నాగగంధర్వము	—	సరిమపధనిప - సధనిపమరిస
గంధర్వకన్నడ	—	సరిగపధస - సనిధపమగమరిస
హిందోళకన్నడ	—	సగమధనిస - సనిపధమగస
[illegible]ళంగాళ	—	సరిమపనిధస - సనిపధమగరిస
[illegible]	—	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస

32. రాగవర్ధని—షరి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

రాగచూడామణి	...	సరిగమపస - సనిధమరిగస
బంగ్లా భైరవి	...	సగమపమధప - పనిధపమగమరిస
సామంతబంగ్లా	...	సరిగమపధనిస - సనిపధనిపమగమరిస
హిందోళకాపి	...	సరిగమపమపస - సనిధపమగస
హిందోళదర్బారు	...	సగమపస - సనిధపమరిస
హిందోళసారంగ	...	సరిగమపనిస - సనిధపనిధమగమరిస

33. గాంగేయభూషణి—షరి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

గంగాతరంగిణి	—	సరిగమపస - సనిధపగమరిస
శుద్ధబంగ్ల	—	సగపమధనిస - సనిపమగస
హిందోళసావేరి	—	సగమపమధనిస - సనిపధమరిస
హిందోళనాయకి	—	సమగమపస - సనిధపమగమరిస
గీతమూర్తి	—	సరిగమపధనిస - సనిధపమగస
కన్నడదర్బారు	—	సరిగమపధపస - సనిధపమరిస

34 వాగధీశ్వరి—షరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

ఛాయానాట	—	సరిగమపమపస - సనిధనిపమరిస
మేచనీలాంబరి	—	సగమపధనిస - సనిపమరిస
శుద్ధఘంటాణము	—	సగమపధస - సనిధపమరిస
భానుమంజరి	—	సరిగమపనిస - సనిపమరిగరిస
భానుదీపరము	—	సమరిగమపస - సధపమగమరిస
శారదాభరణము	—	సమగమపధనిస - సనిధమపమరిస
మేచగాంధారి	—	సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగమరిస

35. శూలిని—షరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

శుద్ధనీలాంబరి	—	సమరిగమపస - సనిధపమగస
శేఖరిరాగము	—	సరిగమపధనిస - సధనిపమరిగస
గానవారిధి	—	సమరిగమపధనిస - సధనిపమరిస
హంసఘంటాణము	—	సరిగమపధనిస - సనిధమగమరిస

మారువకన్నడ	...	సరిగమపధపనిస - సనిపమరిస
మేచనారాయణి	...	సరిగమపధస - సధనిపమరిస

36. చలనాట—షరి-అంగ-శుమ-ప-షధ-కాని

నాట	...	సరిగమపధనిస - సనిపమరిస
గంభీరనాట	...	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
శృతిరంజని	...	సరిగపధనిస - సపమగస
చిదానంది	...	సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగమరిస
నాగలీలాంబరి	...	సమగమపధనిస - సనిధపమగస
మంజాళ	...	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస

ప్రతిమధ్యమ జన్య రాగములు

37. సాలగము—శురి-శుగ-ప్రమ-ప-శుధ-శుని

సింధునాట	...	సగరిగమనిధనిస - సనిధమగరిస
లలితమారువ	...	సరిగమపధనిస - సనిధమగరిస
సాళవి	...	సగరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
భోగసావేరి	...	సరిమపధని - ధపమగరిస
భోగవరాళి	...	సరిగమపనిధనిస - సనిపధమగరిస
ఆలాపి	...	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస

38. జాలార్ణవము—శురి-శుగ-ప్రమ-ప-శుధ-శుని

జగన్మోహనము	...	సరిమపధపనిస - సనిధపమగరిస
హంసభోగి	...	సరిగమధనిస - సనిధపమగరిస
రవిప్రభావళి	...	సరిగమధస - సధపమగరిగస
[illegible]కరసాళి	...	సరిగమధనిస - సనిధనిపమగరిస
[illegible]	...	సరిగమపనిధస - సధనిపమగరిస
[illegible]	...	సరిగమధనిస - సనిధనిమగరిగస

39. ఝాలవరాళి—శురి-శుగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని

వరాళి ... సగరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
పటనకేశావళి ... సరిమపధనిస - సనిపమగరిస
నాగభోగి ... సరిగమపధని - ధపమగరిసనిస
హంసనీలాంబరి ... సరిగమధనిస - సనిపధమగరిస
మాతువబంగాళ ... సపమపధనిస - సనిధపమగరిస
భూపాలపంచమము ... సగరిగమపధస - సపధమగరిస
కోకిలపంచమము ... సధనిసరిగరి - సనిధపధనిస
అమృతవర్షిణి ... సరిగమపధనిపస - సనిపధమగరిస

40. నవనీతము—శురి-శుగ-ప్రమ-ప-చధ-కైని

నభోమణి ... సరిగరిమపస - సనిధపమగరిస
నిషాదప్రియ ... సరిగమపనిధస - సనిపమగరిస
నాగకేశావళి ... సరిగమధస - సనిధమగరిస
సుఖనీలాంబరి ... సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
సోమఘంటాణము ... సరిగమనిధనిస - సనిపధమగరిస
నవరస కుంతలి ... సమపధనిస - సనిధపధమగరిస
మంఖప్రియరాగము ... సగరిగమనిస - సనిధమగరిస
సింధునాటపరంజి ... సరిగమధనిధస - సనిధపమగరిస

41. పావని—శురి-శుగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

ప్రభావతి ... సరిమపధనిస - సనిధమపమరిగరిస
శ్యామనీలాంబరి ... సరిగమపధనిస - సధనిధమగరిస
పటనదీపరము ... సరిగమధనిస - సనిమగరిగస
చంద్రజ్యోతి ... సరిగమపధస - సధపమగరిస
శుద్ధగీర్వాణి ... సరిగమపధనిస - సధపమగరిస
కోకిలస్వరావళి ... సరిగమధనిస - సధమగరిస
పీతాంబరి ... సరిగరిమపధనిస - సనిధపమగరిస

42. రఘుప్రియ—శురి-శుగ-ప్రమ-ప-షధ-కాని

గాంధర్వము ... మపధనిసరిగ - రిసనిపమపధనిస
రమభవాహిని ... సరిగమపధనిస - సనిపధమగరిస
లలితదీపరము ... సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగరిస

ఇందుగీర్వాణి	...	సరిగమపస - సనిపధనిపమగరిస
హంసకేళావళి	...	సరిగమపధపనిస - సనిపమగరిస
మేచసావేరి	...	సరిమపనిస - సనిపమగరిస
ఆనందభోగి	...	సరిగమపనిధని - ధపమగరిసనిస
మారువలతిక	...	పధనిసరిగమప - పమగరిసనిప

43 గవాంభోది—శురి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-శుని

విజయభూషావళి	...	సరిగమపమపస - సనిధపమగరిస
కోకిలదీపరము	...	సరిగమనిధస - సనిధమగరిస
మేచకాంభోజి	...	సరిగమధనిస - ధనిపధమగరిస
కోకిలగీర్వాణి	...	సరిగమపధస - సనిమగరిస
మారువగౌళ	...	సరిగపమధనిస - సనిధపమగరిస
సామస్వరావళి	...	సరిగమపనిధస - సధపధమగరిస
కలివసంతము	...	సగమపధనిస - సనిపమగస

44. భవప్రియ—శురి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-కైని

కన్నడదీపకము	...	సరిగమధనిస - సనిధపధమపరిస
భవాని	...	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
సామంతకేళావళి	...	సరిగమధపధస - సధనిపమగరిస
సారంగమారువ	...	సరిగమధనిస - సనిధమపగరిస
మేచబంగాళ	...	సరిగమపనిస - సధపమగరిస
సరసీరుహాము	...	సరిగమధనిధస - సనిధమగరిస
ధవళసరసీరుహాము	...	సరిగమధపనిస - సనిధమగరిస

45. శుభపంతువరాళి—శురి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని

పంతువరాళి	...	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
భానుగీర్వాణి	...	సరిగమపధనిస - సనిధమగరిస
భానుధన్యాసి	...	సరిగమనిధని - ధపమగరిసనిస
గమకసామంతము	...	సగమపనిస - సనిధపమగరిస
కమలాభరణము	...	సరిగమపనిధస - సనిధపనిధమగరిస
కనకదీపరము	...	సగమపధపని - ధపమగరిసనిస
శుద్ధస్వరావళి	...	సగమపమధనిస - సనిధమగస

మాళవవసంతము ... సమగమపధనిస - సనిపధమగరిస
శేఖరచంద్రిక ... సరిగమపధనిస - సనిధమగరిస
మేచమనోహరి ... సగమపధపనిస - సనిధమగరిస

46. షడ్విధమార్గిణి—శురి-సాగ-ప్రమ-ప-చధ-కైశి

తీవ్రవాహిని ... సరిగమపమపనిస - సనిధపమగరిగమరిస
ఇందుభోగి ... సగరిగమపధస - సనిధనిపమగరిస
ఇందుధన్యాసి ... సగమధనిస - సనిధపధమగరిస
మాళవగౌళ ... సగరిగమపధని - ధమపమగరిస
కుంతలస్వరావళి ... సగమపధనిస - సనిధనిపమగరిస
విజయభైరవి ... సగరిగమపనిధస - సధపమగరిస
శ్రీకంఠి ... సగమపధనిస - సనిధపమగస

47. సువర్ణాంగి—శురి-సాగ-ప్రతి-ప-చధ-కాని

మాళవనారాయణి ... సరిగమపధస - సధనిపమగరిగస
సౌవీరము ... సరిగరిమపధనిస - సనిపధపమగరిస
సాలగవేళావళి ... సరిగమపనిధనిస - సనిధపమగస
కుంతలధన్యాసి ... సరిగమపమధనిస - సనిధనిపమగరిస
సేవామనోహరి ... సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిగస
ఆభీరు ... సధనిపమగమస - మగసనిధప
మాళవసారంగ ... సనిసరిగమపమధని - ధపమగరిగస
నవరసబంగాళ ... సరిగమధపధనిస - సనిధమగస
విజయశ్రీరాగము ... సరిగమపనిస - సనిపమగరిస

48. దివ్యమణి—శురి-సాగ-ప్రతి-ప-షధ-కాని

దుంధుభిప్రియ ... సరిగమపధనిస - సనిపమగరిస
కుంతలదీపరము ... సమపధనిస - సనిధనిపమగస
జీవంతిని ... సమపధనిస - సనిపమగస
ఆదిపంచమము ... సరిపధనిస - సనిధనిపమగరిస
అమృతపంచమము ... సరిగమధనిస - సనిధమగసరిస
భోగధన్యాసి ... సగమపనిస - సనిధధనిపమగరిస

భోగివింధు — సపమపధనిస - సనిధనిపమస
శుద్ధగాంధారి — సరిగమనిస - సనిధనిపమరిస
ముఖప్రియావళి — సరిగమపధని - సమగరిసని

49. ధవళాంబరి—శురి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-శుని.

స్వరాభరణము — సగమపధనిస - సనిధపమస
ధీకస్వరూపి — సరిగమపధనిస - సననిధపమగస
కన్నడకురంజి — సగరిగమపధనిస - సధపమగస
ధవళాంగి — సమగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
దేవాభరణము — సగరిగమధనిస - సనిధనిపమగరిస
ఛాయామారువ — సగరిగమధనిధస - సనిధమగరిస
నవరసచంద్రిక — సరిగమధనిస - సధపగరిస
ధర్మిణి — సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
నవరసఆందోళి — సగరిగమపధస - సధపమగరిగస
దేవగిరి — సరిమపధస - సనిధపమగరిగస

50. నామనారాయణి—శురి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-కైని

నర్మద — సరిగమధనిస - సనిధమపమగరిస
నవరసగాంధారి — సరిగమపమధనిస - సనిధమగరిస
పంచకన్నడ — సమపధనిస - సనిధపమగస
కుసుమభోగి — సరిగమధనిస - సధనిధమగరిగస
మందారి — సరిగమపనిస - సనిపమగరిస
కన్నడభోగి — సరిగమపనిధనిస - సనిధమగరిగస
మధుకరి — సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
గౌరీమారువ — సరిమపధస - సనిధపమగరిగస
ప్రతాపము — సగమపధనిస - సనిధపమగరిస

51. కామవర్ధని—శురి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని

ఇందుమతి — సగమధనిస - సనిధపమగస
కనకరసాళి — సరిగమధనిస - సధపమగరిస
హంసనారాయణి — సరిగమపస - సనిపమగరిస
రామక్రియ — సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
[illegible] — సరిమపనిస - సనిధపమధమగరిస

వసంతమారువ	...	సరిగమపధనిధస - సధపమగస
భోగవసంతము	...	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
కిరణి	...	సరిగమపనిధనిస - సనిధమగరిస
గమకక్రియ	...	సరిగమపనిధస - సధపమగరిస
దీపకము	...	సగమపధపస - సనిధనిపమగరిస
భోగసామంతము	...	సగమపధపస - సధనిపమగరిస

52. రామప్రియ—శురి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కైని

రతిచంద్రిక	...	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
రామమనోహరి	...	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
జటాధరి	...	సగరిమపధనిస - సనిధపగరిస
లోకరంజని	...	సగమపమధనిస - సనిధనిపమగరిస
తపస్విని	...	సగమపనిస - సనిధపమగస
శ్రీకరి	...	సరిగపధనిస - సనిధపమగస
మేఘమల్లార	...	సగమపధనిస - సనిధపమగమరిస
యోగానంది	...	సరిగపమపధనిస - సనిధపమగస
ప్రతాపము	...	సగమపధనిస - సనిధపమగరిస
మందహాసిని	...	సరిగమపమధనిస - సనిధపమగమరిస
హంసగమని	...	సగమపనిధస - సనిధపమధపమగరిస
కలాధరణి	...	సగరిగమపనిధని - ధపమగరిసనిస
మేఘశ్యామల	...	సగమపధనిధపస - సధనిపమగరిస
రసవినోదిని	...	సగమపధనిధస - సనిధపమగస
వేదస్వరూపి	...	సరిగమపధనిపస - సనిధనిపమగస

53. గమనశ్రమ—శురి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

గమకక్రియ	...	సరిగమపధనిస - సనిధపమగమరిస
శుద్ధసాళి	...	సగమపధస - సధపమగరిస
సుఖధ్వని	...	సగమపనిధస - సధనిపమగరిస
కన్నడమారువ	...	సగమపధనిస - సనిధపమగస
పూర్వకళ్యాణి	...	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
మేఘరాంజి	...	సరిగమపధపనిస - సనిపధపమగరిస

గగనసరసీరుహము	—	సగరిగమపధని - ధపమగరిసనిస
హంసానంది	—	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస

54. విశ్వంబరి—శురి-అంగ-ప్రమ-ప-షధ-కాని

విజయవసంతము	—	సమపధనిస - సనిపమగస
వైశాఖము	—	సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగమరిస
దేశ్యమారువ	—	సరిగమనిస - సనిపమగరిస
పూషకళ్యాణి	—	సరిగమపధనిస - సనిపమపరిస
నాగసరసీరుహము	—	సగమపస - సనిధనిపమరిస
భ్రమరధ్వని	—	సగమధనిస - సధనిపమగరిస
సింధుమారువ	—	సరిగమపస - సనిధనిపమగరిస

55. శ్యామలాంగి—చరి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-శుని

శ్యామల	—	సగరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
శివశిరంజి	—	సరిగమపధనిస - సధనిధపమగస
కమలనారాయణి	—	సరిమపధనిస - సనిధపమగమరిస
నాగప్రభావళి	—	సగమపధనిస - సనిధమగరిస
దేశావళి	—	సరిగమధనిధస - సనిధమగరిస
హంసగీర్వాణి	—	సరిగమపధస - సధపమగస
దేశ్యనాటకురంజి	—	సరిగమపధపనిస - సనిపధపమగరిస
నాగగీర్వాణి	—	సరిగమధనిధస - సనిధపమగరిస

56. షణ్ముఖప్రియ—చరి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-కైని

కుసుమసారంగ	—	సరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
భ్రమరసారంగ	—	సరిగమపమధనిస - సధపమగరిస
భాషిణి	—	సగరిగమపనిధస - సనిధపమగరిస
వశకరి	—	సగమపధనిస - సనిధమగస
సారంగభ్రమరి	—	సమపధనిధస - సనిధపమగస
[illegible]	—	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
[illegible]	—	[illegible]నిస - సనిధపమగరిస

కోకిలానంది	...	సగమధనిస - సనిధమగస
దేశమాళవి	...	సరిగమపధని - నిధపమగరిసని

57. సింహేంద్రమధ్యమ—చరి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని

సీమంతిని	...	సరిగమపధనిస - సపమగరిస
మాధవమనోహరి	...	సగరిగమపనిధనిస - సనిధమగరిస
పద్మముఖి	...	సరిగమపధనిస - సధపమగస
విజయసరస్వతి	...	సగమపధనిస - సనిధమగరిస
భ్రమరహంసి	...	సరిగమపనిస - సనిధపమగస
శుద్ధరాగము	...	సరిగమపనిస - సనిధమగరిస
ధ్రిమరముఖి	...	సరిగమపధనిస - సధపమగరిస
ధవళహంసి	...	సరిమపధస - సనిధపమగరిస
భ్రమరకోకిలము	...	సరిమపనిధనిస - సనిధపమరిస
శేషనాదము	...	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
ఘంట్టాణము	...	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
పర్యాంగి	...	సరిమధనిస - సనిధమగసరిస
సునాదప్రియ	...	సరిగమపస - సనిధపమగరిస

58. హేమవతి—శురి-సాగ-ప్రమ-ప-చధ-కైని

సింహారవము	...	సరిమపనిస - సనిపమరిగరిస
నళినభ్రమరి	...	సరిమపధనిస - సనిధనిపమరిస
విజయసారంగ	...	సరిగమపనిస - సనిధపమగస
ధ్రిమరవృత్తి	...	సరిగమపధనిస - సధపమరిస
కనకభూషావళి	...	సగమపధనిస - సనిపమగరిస
హంసభ్రమరి	....	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస.
హేమాంబరి	...	సరిగమపధనిస - సపమగరిస
విజయసామంతము	...	సగమపధస - సనిధమగరిస

59. ధర్మవతి—చరిసాగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

ధామ్యరాగము	...	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
విజయనాగరి	...	సరిగమపధస - సధపమగరిస

రంజని — సరిగమధస - సనిధమగసరిస
లలితసింహారవము — సరిగమపస - సనిపమగరిస
శుద్ధనవనీతము — సరిగమధనిస - సనిపమగరిస
విజయశ్రీకంఠి — సగమపస - సనిధమగరిస
వసంతగీర్వాణి — సరిగమపనిధస - సధనిపమగరిస
ధీరకుంతలి — సమపధనిస - సనిధపమగరిస

60. నీతిమతి—చరి-సాగ-ప్రమ-ప-షధ-కాని.

నూతనచంద్రిక — సరిగమపధనిస - సనిపధనిపమగస
విజయరత్నాకరి — సరిమపధనిస - సనిపమగస
హంసనాదము — సరిమపధనిస - సనిధనిపమరిస
దేవకుసుమావళి — సమగమపస - సనిపమగరిస
కైకవశి — సరిగమపధనిస - సనిపమగరిస
కనకశ్రీకంఠి — సరిగమపస - సనిధనిపమరిస
కుంతలరంజని — సమగమపధనిస - సనిపధనిపమగస
గౌరిక్రియ — సగమపధనిస - సనిధనిపమగస
శుద్ధగౌరిక్రియ — సగమపనిధనిస - సనిధపమగస

61. కాంతామణి—చరి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-శుని

కుంతలరాగము — సరిగమపధనిధస - సనిధపమగమరిస
రామకుసుమావళి — సగమపనిధపనిస - సనిధపమగరిస
కర్ణాటకతరంగిణి — సరిగమపనిస - సపమగరిస
విజయదీపిక — సరిగమపనిధస - సధనిపమగరిస
శ్రుతినిరంజని — సరిగమపధని - నిధపమగరిస
కనకకుసుమావళి — సరిగమపధస - సధపమగరిస
కీర్తివిజయము — సరిగమపనిధస - సనిధపమగరిస
శుద్ధజ్యోతిష్మతి — సగమపస - సనిధపమగరిస
కనకసింహారవము — సగమపనిస - సనిధపమగరిస

62. రిషభప్రియ—చరి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-కైశి

రుచిరమణి — సగమపధనిధస - సధపమగరిస
[illegible] — సరిమపధనిధస - సనిపమరిగరిస

పద్మకాంతి	—	సరిగమపధనిస - సనిపమగరిస
బృందావనదేశాక్షి	—	సరిగమపమధస - సధపమగరిస
కనకసాసామణి	—	సరిగరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
శుద్ధసారంగ	—	సగమపనిస - స: పమగరిస
విజయగోత్రారి	—	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
రత్నభాను	—	సరిమగరిమపనిధనిస - సనిధపమగరిస

63. లతాంగి—చరి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని

నవరత్నభూషణి	—	సరిగమపధస - స:ధపమగరిస
కరుణాకరి	—	సమపధనిధస - సనిధపమస
గోత్రారి	—	సరిమపనిస - సనిధపమగరిస
స్వర్ణకాంతి	—	సగపమధనిస - సనిపమగస
సుజనరంజని	—	సగరిమపధనిస - సనిధపమరిస
సజ్జనానంది	—	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
రత్నకాంతి	—	సరిగమపనిస - సనిపమగరిస
ఝుణాకారి	—	సరిగమపనిధస - సధపమరిగరిస
లీలావినోదిని	—	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
చాముండిరాగము	—	సగరిమప:ధస - సధనిపమగరిస
జాతుప్రియ	—	సరిపమపధస - సనిధపమగమరిస

64. వాచస్పతి—చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కైని

కేశామృతవాహిని	—	సగమపనిధనిస - సనిధనిపమగరిస
విజయాభరణి	—	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
గురుప్రియ	—	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
సింహాస్యరూపి	—	సగమధనిస - సనిపమగస
సరస్వతి	—	సరిమపధస - సనిధపమరిస
శేతకప్రియ	—	సగమపనిస - సనిధపమగరిస
బర్బర	—	సగమరిగమధనిస - సనిధమగరిస
రత్నాంబరి	—	సగమపస - సనిధపమరిస
ఉత్తరి	—	సగమపధనిస - సనిధమగస

హరిమకాంతి ... సరిగపమధనిస - సనిపమగస
భోగీశ్వరి ... సరిగపధనిధస - సనిధపమగరిస
గగనమోహిని ... సగపధనిస - సనిపమగస
భూషావళి ... సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
తరుణిప్రియ ... సగరిగమపనిధస - సనిపమరిస

65. మేచకల్యాణి—చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

యమునకళ్యాణి ... సరిగపమపధస - సధపమపగరిస
హమీరుకళ్యాణి ... సపమపధనిస - సనిధపగ (మ) గరిస (శుమ)
శ్యామకళ్యాణి ... సరిగమపనిస - సనిపధపమగరిస
సారంగ ... సరిగమపధనిస - సనిధపమరిగమరిస
మైత్రిభావిని ... సరిగమపధనిస - సధపమగరిస
కుంతలశ్రీకంఠి ... సగిమపధనిస - సనిపమగరిస
కామోద ... సరిగమనిస - సనిమగరిస
శుద్ధకోసల ... సగమపస - సనిధమగరిస
సునాదవినోదిని ... సగమధనిస - సనిధమగస
కుంతలకుసుమావళి ... సరిగమపమపస - సనిధనిపమగస
చంద్రకాంతము ... సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
శుద్ధరత్నభాను ... సరిగమపస - సనిధపమగస

66. చిత్రాంబరి—చరి-అంగ-ప్రమ-ప-షధ-కాకి

చతురంగిణి ... సమగమపనిస - సనిధనిపగమగరిస
గగనరంజని ... సగమపస - సధనిపమగరిస
మార్గికావినోదిని ... సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగరిస
కనకభవాని ... సమగమపధనిస - సనిపమరిస
నాగకుంతలి ... సరిగమపనిస - సనిపధనిపమగరిస
దేవగీర్వాణి ... సగరిమపస - సపమగరిస
[illegible]కోసలము ... సరిగమపమపస - సనిపమగస
[illegible] ... సరిగమపధనిపస - సనిపమగస

67. సుచరిత్ర—షరి-అంగ-ప్రమ-వ-శుధ-శుని

కనకనిర్మద	—	సరిగమపమధస - సనిధపమగరిస
సత్యవతి	—	సరిమపధనిధస - సనిధపమగమరిస
రామకుంతలి	—	సరిగమపధని - ధపమగరిసనిస
సోమమంజరి	—	సగమపధస - సధపమగరిస
కుంతలభవాని	—	సరిగమపమపస - సనిధనిపమరిస
సేనాజయంతి	—	సరిగమపధనిస - సధపమగరిస
కనకగీర్వాణి	—	సరిమపమధనిస - సధపమరిస

68. జ్యోతిస్వరూపిణి—షరి-అంగ-ప్రమ-వ-శుధ-కైని

జ్యోతిష్మతి	—	సరిమగమస - సనిధమపమరిగస
శుద్ధశృతిరంజని	—	సరిమపధనిధస - సనిధపమగమరిస
భువనకుంతలి	—	సరిగమపధస - సధపమగస
కుంతలగీర్వాణి	—	సరిగమపధనిస - సధమపమగరిస
ఔడగాంధారి	—	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
హిందోళదేశాక్షి	—	సనిసరిగమపధ - నిధపమగరిస
కుంతలరంజని	—	సరిమపనిధనిస - సనిధపమగరిస
కుసుమభవాని	—	సరిమపధస - సనిధమపమరిస

69. ధాతువర్ధని—షరి-అంగ-ప్రమ-వ-శుధ-కాని

పద్మభవాని	—	సరిగమపమధస - సనిధపమగరిస
ధౌతపంచమము	—	సరిగమపనిపస - సనిధపమరిగమరిస
కుంతలసింహారవము	—	సరిమపమధనిస - సధపమరిస
ధీరశంకరి	—	సరిగమపధనిస - సధపమగరిస
లలితకోవలి	—	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగమరిస
నళినకుసుమావళి	—	సరిగమమమపస - సనిధనిపమరిస
బృందావనకన్నడ	—	సరిమపనిస - సనిపమరిస
శంకగిరి	—	సరిగమపధని - ధపమగరిసనిస

70. నాసికాభూషణి—షరి-అంగ-ప్రమ-చధ-కైని

గాండీవంతి	—	సరిగమపధనిస - సనిపమగస

నాసామణి	...	సరిగమపమపస - సనిధనిపమరిస
కుంతలఘంటారవము	...	సరిగమపమపస - సనిపమరిస
నిగమసంచారి	...	సగమపధనిస - సనిధనిపమరిస
నీతికుంతలి	...	సమగమపధనిస - సధనిపమగస
హంసకోసల	...	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగమరిస

71. కోసలము—షరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

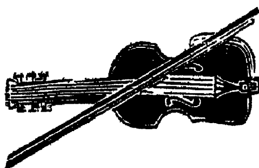
కుసుమావళి	...	సగమపధస - సనిధపమగమరిస
ప్రతాపపారంగ	...	సరిగమపధస - సనిధపమగస
నాగగిరి	...	సగమపధపస - సధపమగస
కౌస్తుభప్రియ	...	సరిగమపధనిస - సధపమగమరిస
గౌరీనిషాధము	...	సగమపనిధస - సనిధనిపమగస
సత్యభూషణి	...	సగమపధనిస - సనిధపమగస

72. రసికప్రియ—షరి-అంగ-ప్రమ-ప-షధ-కాని

తపమంజరి	...	సరిగమపధనిస - సనిపమగరిస
కనకజ్యోతిమ్మతి	...	సమపధనిస - సనిధపమస
హంసగిరి	...	సరిగమపధనిస - సనిపధనిపమగ
రీతిమల్లారు	...	సరిగమపస - సనిపధనిపమగస
గీర్వాణపదం	...	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
గిరికుంతలి	...	సరిగమపమగమపస - సనిధనిపమగస

డెబ్బదిరెండు మేళకర్తల జన్యరాగములు

సంపూర్ణము

[రాగకాలనిర్ణయము]

శ్లో॥ అథవక్ష్యామి హేతాత కాలరాగ సముక్రమాత్
దేశాక్షి దేవగాంధారి ఖాండీ ధన్యాసి మారువాః ॥
దేవక్రియాచ మందాళీగౌరీ భూపాల ఏవచ
న్యస్వరైశ్చ ప్రవర్తంతే ప్రాతఃకాలే దినేదినే ।

తా॥ దేశాక్షి, దేవగాంధారి, ఖాండీ, ధన్యాసి, మారువ, దేవక్రియ, మందాళి, గౌరి, భూపాలము అను నీరాగములు ప్రాతఃకాలమునందు అనగా రాత్రి 3 ఘంటలు మొదలు ఉదయము 6 ఘంటల వరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ కురంజీ సాహుళీ ఘంటారావ రామక్రియా తథా
బిలహరీ మలహరీ ముఖారీ యమునాతథా
రేగుప్తీ భైరవశ్చైవ వర్తంతే సంగమేదినే ॥

తా॥ కురంజీ, సాహుళీ, ఘంటారావము, రామక్రియ, బిలహరి, మలహరి, ముఖారి, యమున, రేగుప్తి, భైరవి అను నీరాగములు సంగమకాలమందు అనగా ఉదయము 6 ఘంటలు మొదలు 9 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ మేఘరంజీచ, సారంగా భల్లాతీ మధ్యమావతీ
దేశీ నీలాంబరీచైవ తథా మంగళకౌశికా
శ్రీరాగశ్చతు మధ్యాహ్నే వర్తంతేను దినేదినే ॥

తా॥ మేఘరంజి, సారంగ, భల్లాతి, మధ్యమావతి, దేశి, నీలాంబరి, మంగళకౌశిక, శ్రీరాగము, అను నీ రాగములు మధ్యాహ్నకాలమందు అనగా పగలు 9 ఘంటలు మొదలు 12 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ మోహనాచైవ కళ్యాణీ కాపిఘూర్జరికాతథా
శంకరాభరణాపూర్వీ వసంతశ్చాపరే దినే ।

తా॥ మోహన, కళ్యాణి, కాపి, ఘూర్జరి, శంకరాభరణము, పూర్వి, వసంత అను నీ రాగములు పరదినే అనగా పగలు 12 ఘంటలు మొదలు 3 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ నారాయణీచ హిందోళీ సౌరాష్ట్రీ తోడి రామళీ
గౌరీవరాళికాపంతు ఉసేని మాళవస్తథా
సాయంకాలే ప్రవర్తంతే లలితాచ తథైవచ॥

తా॥ నారాయణి, హిందోళి, సౌరాష్ట్రి, తోడి, రామళి, గౌళి, వరాళి, పంతువరాళి, ఉసేని, మాళవి, లలిత, అను నీరాగములు సాయంకాలమందు అనగా మధ్యాహ్నము 3 ఘంటలు మొదలు 6 ఘంటలవరకు పాడతగినవి.

శ్లో॥ వేళావళీచ కాంభోజీ సావేరీ బేగడస్తథా
పూర్వారాత్రౌ ప్రవర్తంతే పున్నాగో నాటకాదయః॥

తా॥ వేళావళి, కాంభోజి, సావేరి, బేగడ, పున్నాగ, నాట అను నీ రాగములు పూర్వరాత్రియందు అనగా సాయంత్రము 6 ఘంటలు మొదలు రాత్రి 9 ఘంటలవరకు పాడతగినవి.

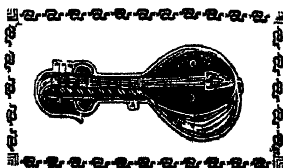
శ్లో॥ గుండక్రియా మనోహారీతథా మంగళకైశికా
కేదార్యాహిర్య సావేర్యః బంగాళ్లో శాళికాతథా
ఏతేరాగః ప్రవర్తంతే మధ్యరాత్రౌ దినేదినే॥

తా॥ గుండక్రియ, మనోహారి, మంగళకైశిక, కేదార, అహిరి, అసావేరి, బంగాళ, శాళి, అను నీ రాగములు మధ్యరాత్రియందు అనగా, రాత్రి 9 ఘంటలు మొదలు 12 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ జోగినీ చిత్రవేళాచ కర్ణాట సురటాతథా
మంజరీచ ప్రవర్తంతే పరరాత్రౌ దినేదినే॥

తా॥ జోగిని, చిత్రవేళ, కర్ణాట, సురట, మంజరి, అను నీ రాగములు పరరాత్రౌ అనగా, రాత్రి 12 ఘంటలు మొదలు 3 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

రాగప్రకరణము—సమాప్తము

శ్రీ

పల్లవి పాడుటకు స్వరజ్ఞానము గలుగజేయునట్టి

స్వరప్రస్తారము

చతురశ్రజాతి

1\. స రి గ మ
రి గ మ ప
గ మ ప ధ
మ ప ధ ని
ప ధ ని స
స ని ధ ప
ని ధ ప మ
ధ ప మ గ
ప మ గ రి
మ గ రి స

2\. స గ రి మ
రి మ గ ప
గ ప మ ధ
మ ధ ప ని
ప ని ధ స
స ధ ని ప
ని ప ధ మ
ధ మ ప గ
ప గ మ రి
మ రి గ స.

3\. స రి గ రి
రి గ మ గ
గ మ ప మ
మ ప ధ ప
ప ధ ని ధ
ధ ని స ని
ని స రి స
స ని ధ ని
ని ధ ప ధ
ధ ప మ ప
ప మ గ మ
మ గ రి గ
గ రి స రి
రి స ని స.

4\. స గ రి గ
రి మ గ మ
గ ప మ ప
మ ధ ప ధ
ప ని ధ ని
ధ స ని స
ని రి స రి
స గ రి గ
స ధ ని ధ
ని ప ధ ప
ధ మ ప మ
ప గ మ గ
మ రి గ రి
గ స రి స.

5\. స మ గ రి
రి ప మ గ
గ ధ ప మ
మ ని ధ ప
ప స ని ధ
ధ రి స ని
ని గ రి స
స ప ధ ని
ని మ ప ధ
ధ గ మ ప
ప రి గ మ
మ స రి గ
గ ని స రి
రి ధ ని స.

6\. స మ గ మ
రి ప మ ప
గ ధ ప ధ
మ ని ధ ని
ప స ని స
ధ రి స రి
ని గ రి గ
స ప ధ ప
ని మ ప మ
ధ గ మ గ
ప రి గ రి
మ స రి స

7\. స గ మ గ
రి మ ప మ
గ ప ధ ప
మ ధ ని ధ
ప ని స ని
ధ స రి స
స ధ ప ధ
ని ప మ ప
ధ మ గ మ
ప గ రి గ
మ రి స రి
గ స ని స.

8\. స స రి గ
రి రి గ మ
గ గ మ ప
మ మ ప ధ
ప ప ధ ని
ధ ధ ని స
స స ని ధ
ని ని ధ ప
ధ ధ ప మ
ప ప మ గ
మ మ గ రి
గ గ రి స.

9\. స రి రి గ
రి గ గ మ
గ మ మ ప
మ ప ప ధ
ప ధ ధ ని
ధ ని ని స
స ని ని ధ
ని ధ ధ ప
ధ ప ప మ

ప మ మ గ
మ గ గ రి
గ రి రి స.

10 స రి గ గ
రి గ మ మ
గ మ ప ప
మ ప ధ ధ
ప ధ ని ని
ధ ని స స
స ని ధ ధ
ని ధ ప ప
ప ప మ మ
ప మ గ గ
మ గ రి రి
గ రి స స

11. సా రి గ
రీ గ మ
గా మ ప
మా ప ధ
పా ధ ని
ధా ని-స
సా ని ధ
నీ ధ ప
ధా ప మ
పా మ గ
మా గ రి
గా రి స.

12. స రీ గ
రి గా మ
గ మా ప
మ పా ధ
ప ధా ని
ధ నీ స
స నీ ధ
ని ధా ప
ధ పా మ
ప మా గ
మ గా రి
గ రీ స

13. స రి గా
రి గ మా
గ మ పా
మ ప ధా
ప ధ నీ
ధ ని సా
స ని ధా
ని ధ పా
ధ ప మా
ప మ గా
మ గ రీ
గ రి సా

14. స మా గ
రి పా మ
గ ధా ప
మ నీ ధ
ప సా ని
ధ రీ స
స పా ధ
ని పా మ
ధ గా మ
ప రీ గ
మ సా రి
గ నీ స.

15. స గా మ
రి మా ప
గ పా ధ
మ ధా ని
ప నీ స
స నీ ప
ని ధా మ
ధ పా గ
ప మా రి
మ గా స.

16. సా రి గ
స రీ గ
రీ గ మ
రి గా మ
గా మ ప
గ మా ప
మా ప ధ
మ పా ధ
పా ధ ని
ప ధా ని
ధా ని స
ధ నీ స
సా ని ధ
స నీ ధ
నీ ధ ప
ని ధా ప
ధా ప మ
ధ పా స
పా మ గ
ప మా గ
మా గ రి
మ గా రి
గా రి స
గ రీ స

17. స రి గా
సా రి గ
రి గ మా
రీ గ మ
గ మ పా
గా మ ప
మ ప ధా
మా ప ధ
ప ధ నీ
పా ధ ని
ధ ని సా
ధా ని స
స ని ధా
సా ని ధ
ని ధ పా
నీ ధ ప
ధ ప మా
ధా ప మ
ప మ గా
పా మ గ
మ గ రీ
మా గ రి
గ రి సా
గా రి స.

15. సా రి గ
స రి గా
రీ గ మ
రి గ మా
గా మ ప
గ మ పా
మా ప ధ
మ ప ధా
పా ధ ని

ప ధ నీ
ధా ని స
ధ ని సా
సా ని ధ
స ని ధా
నీ ధ ప
ని ధ పా
ధా ప మ
ధ ప మా
పా మ గ
ప మ గా
మా గ రి
మ గ రీ
గా రి స
గ రి సా.

9. స రీ గ
సా రి గ
రి గా మ
రీ గ మ
గ మా ప
గా మ ప
మ పా ధ
మా ప ధ
ప ధా ని
పా ధ ని
ధ నీ స
ధా ని స
స నీ ధ
సా ని ధ
ని ధా ప
నీ ధ ప
ధ పా మ
ధా ప మ.
ప మా గ
పా మ గ
మ గా రి
మా గ రి
గ రీ స
గా రి స

0. స రి గా
స రీ గ
రి గ మా
రి గా మ
గ మ పా
గ మా ప
మ ప ధా
మ పా ధ
ప ధ ని
ప ధా ని
ధ ని సా
ధ నీ స
స ని ధా
స నీ ధ
ని ధ పా
ని ధా ప
ధ ప మా
ధ పా మ
ప మ గా
ప మా గ
మ గ రీ
మ గా రి
గ రి సా
గ రీ స.

11. సా రి గ
స రీ గ
స రి గా
రి గ మ
రి గా మ
రి గ మా
గా మ ప
గ మా ప
గ మ పా
మా ప ధ
మ పా ధ
మ ప ధా
పా ధ ని
ప ధా ని
ప ధ నీ
ధా ని స
ధ నీ స
ధ ని సా
సా ని ధ
స నీ ధ
స ని ధా
నీ ధ ప
ని ధా ప
ని ధ పా
ధా ప మ
ధ పా మ
ధ ప మా
పా మ గ
ప మా గ
ప మ గా
మా గ రి
మ గా రి
మ గ రీ
గా రి స
గ రీ స
గ రి స

24. స రి గా
స రీ గ
సా రి గ
రి గ మా
రి గా మ
రీ గ మ
గ మ పా
గ మా ప
గా మ ప
మ ప ధా
మ పా ధ
మా ప ధ
ప ధ నీ
ప ధా ని
పా ధ ని
ధ ని సా
ధ నీ స
ధా ని స
స ని ధా
స నీ ధ
సా ని ధ
ని ధ పా
ని ధా ప
నీ ధ ప
ధ ప మా
ధ పా మ
ధా ప మ
ప మ గా
ప మా గ
పా మ గ
మ గ రీ
మ గా రీ
మా గ రి

గ రి సా
గ రీ స
గా రి స.

త్రిశ్రజాతి

1. స రి గ
రి గ మ
గ మ ప
మ ప ధ
ప ధ ని
ధ ని స
స ని ధ
ని ధ ప
ధ ప మ
ప మ గ
మ గ రి
గ రి స.

2. గ రి స
మ గ రి
ప మ గ
ధ ప మ
ని ధ ప
స ని ధ
రి స ని
గ రి స
ధ ని స
ప ధ ని
మ ప ధ
గ మ ప
రి గ మ
స రి గ
ని స రి
ధ ని స.

3. స గ రి
రి మ గ
గ ప మ
మ ధ ప
ప ని ధ
ధ స ని
ని రి స
స ధ ని
ని ప ధ
ధ మ ప
ప గ మ
మ రి గ
గ స రి
రి ని స.

4. గ స రి
మ రి గ
ప గ మ
ధ మ ప
ని ప ధ
స ధ ని
రి ని స
ధ స ని
ప ని ధ
మ ధ ప
గ మ ప
రి మ గ
స గ రి
రి ని స.

5. స రి గ
స గ రి
రి గ మ
రి మ గ
గ మ ప
గ ప మ
మ ప ధ
మ ధ ప
ప ధ ని
ప ని ధ
ధ ని స
ధ స ని
ని స రి
ని రి స
స ని ధ
స ధ ని
స ధ ప
ని ప ధ
ధ ప మ
ధ మ ప
ప మ గ
ప గ మ
మ గ రి
మ రి గ
గ రి స
గ స రి
రి స ని
రి ని స.

6. స రి గ
గ స రి
రి గ మ
మ రి గ
గ మ ప
ప మ గ
మ ప ధ
ధ మ ప
ప ధ ని
ని ప ధ
ధ ని స
స ధ ని
ని స రి
రి ని స
స ని ధ
ధ ని స
ని ధ ప
ప ని ధ
ధ ప మ
మ ధ ప
ప మ గ
గ ప మ
మ గ రి
రి మ గ
గ రి స
స గ రి
రి స రి
ని రి స.

7. స రి గ
మ గ రి
రి గ మ
ప మ గ
గ మ ప
ధ ప మ
మ ప ధ
ని ధ ప
ప ధ ని
స ని ధ
ధ ని స
రి స ని
ని స రి
గ రి స
స ని ధ

ప ధ ని
ని ధ ప
మ ప ధ
ధ ప మ
గ మ ప
ప మ గ
రి గ మ
మ గ రి
స రి గ
గ రి స
ని స రి
రి స ని
ధ ని స.

8. స రి గ
మ రి గ
రి గ మ
ప గ మ
గ మ ప
ధ మ ప
మ ప ధ
ని ప ధ
ప ధ ని
స ధ ని
ధ ని స
రి ని స
స ని ధ
ప ని ధ
ని ధ ప
మ ధ ప
ధ ప మ
గ ప మ
ప మ గ
రి మ గ
మ గ రి
స గ రి
గ రి స
ని రి స.

9. స రి స
గ రి స
రి గ రి
మ గ రి
గ మ గ
ప మ గ
మ ప మ
ధ ప మ
ప ధ ప
ని ధ ప
ధ ని ధ
స ని ధ
ని స ని
రి స ని
స రి స
గ రి స
స ని స
ధ ని స
ని ధ ని
ప ధ ని
ధ ప ధ
మ ప ధ
ప మ ప
గ మ ప
మ గ మ
రి గ మ
గ రి గ
స రి గ
రి స రి
ని స రి
స ని స
ధ ని స.

10. స రి రి
గ రి స
రి గ గ
మ గ రి
గ మ మ
ప మ గ
మ ప ప
ధ ప మ
ప ధ ధ
ని ధ ప
ధ ని ని
స ని ధ
ని స స
రి స ని
స ని ని
ధ ని స
ని ధ ధ
ప ధ ని
ధ ప ప
మ ప ధ
ప మ మ
గ మ ప
మ గ గ
రి గ మ
గ రి రి
స రి గ
రి స స
ని స రి
స ని ని
ధ ని స

11. స రి స
స రి గ
రి గ రి
రి గ మ
గ మ గ
గ మ ప
మ ప మ
మ ప ధ
ప ధ ప
ప ధ ని
ధ ని ధ
ధ ని స
స ని స
స ని ధ
ని ధ ని
ని ధ ప
ధ ప ధ
ధ ప మ
ప మ ప
ప మ గ
మ గ మ
మ గ రి
గ రి గ
గ రి స.

12. స రీ
రి గా
గ మా
మ పా
ప ధా
ధ నీ
ని సా
స నీ
ని ధా

ధ పా
ప మా
మ గా
గ రీ
రి సా.

13. స గా
రి మా
గ పా
మ ధా
ప నీ
ధ సా
స ధా
ని పా
ధ మా
ప గా
మ రీ
గ సా

14 సా రి
రీ గ
గా మ
మా ప
పా ధ
ధా ని
నీ స
సా ని
నీ ధ
ధా ప
పా మ
మా గ
గా రి
రీ స.

15. సా గ
రీ మ
గా ప
మా ధ
పా ని
ధా స
సా ధ
నీ ప
ధా మ
పా గ
మా రి
గా స.

16. స స రి
రి రి గ
గ గ మ
మ మ ప
ప ప ధ
ధ ధ ని
ని ని స
స స ని
ని ని ధ
ధ ధ ప
ప ప మ
మ మ గ
గ గ రి
రి రి స

17. స రి రి
రి గ గ
గ మ మ
మ ప ప
ప ధ ధ
ధ ని ని
ని స స
స ని ని
ని ధ ధ
ధ ప ప
ప మ మ
మ గ గ
గ రి రి
రి స స

18. స సా
రి రీ
గ గా
మ మా
ప పా
ధ ధా
ని నీ
స సా
స సా
ని నీ
ధ ధా
ప పా
మ మా
గ గా
రి రీ
స సా.

19. సా స
రీ రి
గా గ
మా మ
పా ప
ధా ధ
నీ ని
సా స
సా స
నీ ని
ధా ధ
పా ప
మా మ
గా గ
రీ రి
సా స.

20. స రి స
రి గ రి
గ మ గ
మ ప మ
ప ధ ప
ధ ని ధ
ని స ని
స రి స
స ని స
ని ధ ని
ధ ప ధ
ప మ ప
మ గ మ
గ రి గ
రి స రి
స ని స.

21. స స రి
స రి గ
రి రి గ
రి గ మ
గ గ మ
గ మ ప
మ మ ప
మ ప ధ
ప ప ధ
ప ధ ని
ధ ధ ని
ధ ని స
స స ని

స ని ధ
ని ని ధ
ని ధ ప
ధ ధ ప
ధ ప మ
ప ప మ
ప మ గ
మ మ గ
మ గ రి
గ గ రి
గ రి స

మిశ్రజాతి

1. సరిగమపధని
రిగమపధనిస
సనిధపమగరి
నిధపమగరిస.

2. సరిగమరిగమ
రిగమపగమప
గమపధమపధ
మపధనిపధని
పధనిసధనిస
సనిధపనిధప
నిధపమధపమ
ధపమగపమగ
పమగరిమగరి
మగరిసగరిస.

3. సరిగరిగగమ
రిగమగమమప
గమపమపపధ
మపధపధధని
పధనిధనినిస
సనిధనిధధప
నిధపధపపమ
ధపమపమమగ
పమగమగగరి
మగరిగరిరిస.

4. సరిరిగరిగమ
రిగగమగమప
గమమపమపధ
మపపధపధని
పధధనిధనిస
సనినిధనిధప
నిధధపధపమ
ధపపమపమగ
పమమగమగరి
మగగరిగరిస.

5. సగగరిగగమ
రిమమగమమప
గపపమపపధ
మధధపధధని
పనినిధనినిస
సధధనిధధప
నిపపధపపమ
ధమమపమమగ
పగగమగగరి
మరిరిగరిరిస.

6. సగరిసరిగమ
రిమగరిగమప
గపమగమపధ
మధపమపధని
పనిధపధనిస
సధనిసనిధప
నిపధనిధపమ
ధమపధపమగ
పగమపమగరి
మరిగమగరిస

7. సగరిసమగమ
రిమగరిపమప
గపమగధపధ
మధపమనిధని
సనిధపపనిస
ధసనిధరిసరి
పధనిపపధప
నిపధనిమపమ
ధమపధగమగ
పగమపరిగరి
మరిగమసరిస.

8. సారిగమరిగ
రీగమపగమ
గామపధమప
మాపధనిపధ
పాధనిసధని
ధానిసరినిస
సానిధపనిధ
నీధపమధప
ధాపమగపమ
పామగరిమగ
మాగరిసగరి
గారిసనిరిస.

9. సరిగామరిగ
రిగమాపగమ
గమపాధమప
మపధానిపధ
పధనీసధని
ధనిసారినిస
సనిధాపధని
నిధపామపధ
ధపమాగమప
పమగారిగమ
మగరీసరిగ
గరిసానిసరి
రిసనీధనిస.

10. సరీగమరిగ
రిగామపగమ
గమాపధమప
మపాధనిపధ
పధానిసధని
ధనీసరినిస
సనీధపనిధ
నిధాపమధప
ధపామగపమ
పమాగరిమగ
మగారిసగరి
గరీసనిరిస.

11. సగామరిగ
రిమాపగమ
గపాధమప
మధానిపధ
పనీసధని
ధసారినిస
సధాపనిధ
నిపామధప
ధమాగపమ
పగారిమగ
మరీసగరి
గసానిరిస.

12. సమాగరిగమ
రిపామగమప
గధాపమపధ
మనీధపధని

పసాని ధనిస
పసాధనిధప
నిసా పధపమ
ధగా మపమగ
పరిగమగరి
మసారిగరిస

13. సపాదగపరి
రిరీగమరిగ
గగామపగమ
మమాపధమప
పపాధనిపధ
దధానిపధని
నినీసరినిస
ససానిధనిస
నినీధపధని
దధాపమపధ
పపామగమప
మమాగరిగమ
గగారిసరిగ
రిరీసనిసరి
ససానిధనిస

14. సగరిగరిగమ
రిగగమగపమ
మధపధపనిధ
పనిధనిధసని
ధసనిసనిరిస
నిరిసరిసగరి
సధనిధనిపధ
నిపధపధమప
ధమపమపగమ
పగమగమరిగ
మరిగరిగసరి
గరిసరినిస

15. సగరిగసమగ
రిమగమరిపమ
గపమపగధప
మధపధమనిధ
పనిధనిపసని
ధసనిసధరిస
సధనిధనిపధ
నిపధపధమప
ధమపమపగమ
పగమగమరిగ
మరిగరిగసరి
గసరిసరినిస

16. ససరిసగరిగ
రిరిగరిమగమ
గగమగపమప
మమపమధపధ
పపధపనిధని
ధధనిధసనిస
నినిసనిరిసరి
ససరిసగరిగ
ససనిసధనిధ
నినిధనిపధప
ధధపధమపమ
పపమపగమగ
మమగమరిగరి
గగరిగసరిస.

17. సారిగరీగ
రీగమగామ
గామపమాప
మాపధపాధ
పాధనిధాని
ధానిసనీస
సానిధనీధ
నీధపధాప
ధాపమపామ
పామగమాగ
మాగరిగారి
గారిసరీస.

18. గరీగరీగ
రిగామగామ
గమాపమాప
మపాధపాధ
పధానిధాని
ధనీసనీస
సనీధనీధ
నిధాపధాప
ధపామపామ
పమాగమాగ
మగారిగారి
గరీసరీస.

ఖండజాతి

1. సరిగమప
రిగమపధ
గమపధని
మపధనిస
సనిధపమ
నిధపమగ
ధపమగరి
పమగరిస.

2. సరిగమగ
రిగమపమ
గమపధప
మపధనిధ
పధనిసని
ధనిసరిస
సనిధపధ
నిధపమప
ధపమగమ
పమగరిగ
మగరిసరి
గరిసనిస

3. సగరిమగ
రిమగపమ
గపమధప
మధపనిధ
పనిధసని
ధసనిరిస
సధనిపధ
నిపధమప
ధమపగమ
పగమరిగ
మరిగసరి
గసరినిస

4. సమగమప
రిపమపధ
గధపధని
మనిధనిస
సపధపమ
నిమపమగ
ధగమగరి
పరిగరిస

5. సరిసగరి
రిగరిమగ
గమగపమ
మపమధప
పధపనిధ
ధనిధసని
నిసనిరిస

సనిసధని
నిధనిపధ
ధపధమప
పమపగమ
మగమరిగ
గరిగసరి
రిసరినిస.

6. సగరిగరి
రిమగమగ
గపమపమ
మధపధప
పనిధనిధ
ధసనిసని
నిరిసరిస
సధనిధని
నిపధపధ
ధమపమప
పగమగమ
మరిగరిగ
గసరిసరి
రినిసనిస.

7. సరిసగగ
సరిరిసగ
సపరిసగ
రిగరిమమ
రిగగరిమ
రిరిగరిమ
గమగపప
గమమగప
గగమగప
మపమధధ
మపపమధ
మమపమధ
పధపనిని
పధధపని
పపధపని
ధనిధసస
ధనినిధస
ధధనిధస
సనిసధధ
సనినిసధ
ససనిసధ
నిధనిపప
నిధధనిప
నినిధనిప
ధపధమమ
ధపపధమ
ధధపధమ
పమపగగ
పమమపగ
పపమపగ
మగమరిరి
మగగమరి
మమగమరి
గరిగసస
గరిరిగస
గగరిగస.

8. సారిగమ
రీగమప
గామపధ
మాపధని
పాధనిస
సానిధప
నీధపమ
ధాపమగ
పామగరి
మాగరిస.

9. సరీగమ
రిగామప
గమాపధ
మపాధని
పధానిస
సనీధప
నిధాపమ
ధపామగ
పమాగరి
మగారిస.

10. సరిగామ
రిగమాప
గమపాధ
మపధాని
పధనీస
సనిధాప
నిధపామ
ధపమాగ
పమగారి
మగరీస.

11. ససారిగ
రిరీగమ
గగామప
మమాపధ
పపాధని
ధధానిస
ససానిధ
నినీధప
ధధాపమ
పపామగ
మమాగరి
గగారిస.

12. సరీగగ
రిగామమ
గమాపప
మపాధధ
పధానిని
ధనీసస
సనీధధ
నిధాపప
ధపామమ
పమాగగ
మగారిరి
గరీసస.

13. సరిగాగ
రిగమామ
గమపాప
మపధాధ
పధనీని
ధనిసాస
సనిధాధ
నిధపాప
ధపమామ
పమగాగ
మగరీరి
గరిసాస.

14. ససరిగరి
రిరిగమగ
గగమపమ
మమపధప
పపధనిధ
ధధనిసని
నినిసరిస
ససనిధని
నినిధపధ

ధధపమప
పపమగమ
మమగరిగ
గగరిసరి
రిరిసనిస.

15. సరిరిగమ
రిగగమప
గమమపధ
మపపధని
పధధనిస
సనినిధప
నిధధపమ
ధపపమగ
పమమగరి
మగగరిస.

16. సగరిగగ
రిమగమమ
గపమపప
మధపధధ
పనిధనిని
ధసనిసస
సధనిధధ
నిపధపప
ధమపమమ
పగమగగ
మరిగరిరి
గసరిసస.

సంకీర్ణ జాతి

1. సరిగమప రిగమప
రిగమపధ గమపధ
గమపధని మపధని
మపధనిస పధనిస
సనిధపమ నిధపమ
నిధపమగ ధపమగ
ధపమగరి పమగరి
పమగరిస మగరిస.

2. సరిగమగ రిగమప
రిగమపమ గమపధ
గమపధప మపధని
మపధనిధ పధనిస
సనిధసధ నిధపమ
నిధపమప ధపమగ
ధపమగమ పమగరి
పమగరిగ మగరిస.

3. సరిగరిగ మగరిగ
రిగమగమ పమగమ
గమపమప ధపమప
మపధపధ నిధపధ
పధనిధని సనిసని
ధనిసనిస రిసనిస
సనిధనిధ పధనిధ
నిధపధప మపధప
ధపమపమ గమపమ
పమగమగ రిగమగ
మగరిగరి సరిగరి
గరిసరిస నిసరిస.

4. సరిగమగ మగరిగ
రిగమపమ పమగమ
గమపధప ధపమప
మపధనిధ నిధపధ
పధనిసని సనిధని
ధనిసరిస రిసనిస
సనిధపధ పధనిధ
నిధపమప మపధప
ధపమగమ గమపమ
పమగరిగ రిగమగ
మగరిసరి సరిగరి
గరిసనిస రిసనిస.

5. సారిగమరిగసరి
రీగమపగమరిగ
గామపధమపగమ
మాపధనిపధమప
పాధనిసధనిపధ
ధానిసరినిసధని
నీసరిగసరినిస
సానిధపనిధసని
నీధపమధపనిధ
ధాపమగపమధప
పామగరిమగపమ
మాగరిసగరిమగ
గారిసనిరిసగరి
రీసనిధసనిరిస.

6. సరీగమరిగసరి
రిగామపగమరిగ
గమాపధమపగమ
మపాధనిపధమప
పధానిసధనిపధ
ధనీసరినిసధని
నిసారిగసరినిస
సనీధపనిధసని
నిధాపమధపనిధ
ధపామగపమధప
పమాగరిమగపమ
మగారిసగరిమగ
గరీసనిరిసగరి
రిసానిధసనిరిస

7. సరిగామరిగసరి
రిగమాపగమరిగ

గమపాధమపగమ
మపధానిపధమప
పధనీసధనిపధ
ధనిసారినిసధని
నిసరీగసరినిస
సనిధాపనిధసని
నిధపామధపనిధ
ధపమాగపమధప
పమగారిమగపమ
మగరీసగరిమగ
గరిసానిరిసగరి
రిసనీధసనిరిస.

8. సగారిమరిగసరి
రిమాగపగమరిగ
గపామధమపగమ
మధాపనిపధమప
పనీధసధనిపధ
ధసానిరినిసధని
నిరీసగసరినిస
సధానిపనిధసని
నీసాధమధపనిధ
ధమాపగపమధప
పగామరిమగపమ
మరీగసగరిమగ
గసానిరిసగరి
రినీసధసనిరిస.

9. సరిరిమగరిగమప
రిగగపమగమపధ
గమమధపమపధని
మపపనిధపధనిస
పనినిపధనిధపమ
నిధధమపధపమగ
ధపపగమపమగరి
పమమరిగమగరిస.

10. సపారిగమగరి
రిరీగమపమగమ
గగామపధపమప
మమాపధనిధపధ
పపాధనిసనిధని
ధధానిసరిసనిస
ససానిధపధనిధ
నినీధపమపధప
ధధాపమగమపమ
పపామగరిగమగ
మమాగరిసరిగరి
గగారిసనిసరిస.

11. సపారిరీగరిగ
రిరీగగామగమ
గగామమాపమప
మమాపపాధపధ
పపాధధానిధని
ధధానినీసనిస
ససానినీధనిధ
నినీధధాపధప
ధధాపపామపమ
పపామమాగమగ
మమాగగారిగరి
గగారిరీసరిస.

12. సరిరిగమగరిగా
రిగగమపమగమా
గమమపధపమపా
మపపధనిధపధా
పధధనిసనిధనీ
ధనినిసరిసనిసా
సనినిధపధనిధా
నిధధపమపధపా
ధపపమగమపమా
పమమగరిగమగా
మగగరిసరిగరీ
గరిరిసనిసరిసా.

13. సగరిగరిమగరిగ
రిమగమగపమగమ
గపమపమధపమప
మధపధపనిధపధ
పనిధనిధసనిధని
ధసనిసరిసనిస
సధనిధనిపధనిధ
నిపధపధమపధప
ధమపమపగమపమ
పగమగమరిగమగ
మరిగరిగసరిగరి
గసరిసరినిసరిస.

14. సరిసగరిమరిగరి
రిగరిమగపగమగ
గమగపమధమపమ
మపమధపనిపధప
పధపనిధసధనిధ
ధనిధసనిరినిసని
నిసనిరిసగసరిస
సనిసధనిపనిధని
నిధనిపధమధపధ
ధపధమపగపమప
పమపగమరిమగమ
మగమరిగసగరిగ
గరిగసరినిరిసరి
రిసరినిసధసనిస.

చతురశ్ర - తిశ్ర

1. సరిగమ - సరిగ
రిగమప - రిగమ

గమపధ - గమప
మపధని - మపధ
పధనిస - పధని
ధనిసరి - ధనిస
సనిధప - సనిధ
నిధపమ - నిధప
ధపమగ - ధపమ
పమగరి - పమగ
మగరిస - మగరి
గరిసని - గరిస

త్రిశ్ర - చతురశ్ర

1. సరిగ - రిగమప
రిగమ - గమపధ
గమప - మపధని
మపధ - పధనిస
సనిధ - నిధపమ
నిధప - ధపమగ
ధపమ - పమగరి
పమగ - మగరిస

2. సరిగ - సరిగరి
రిగమ - రిగమగ
గమప - గమపమ
మపధ - మపధప
పధని - పధనిధ
ధనిస - ధనిసని
నిసరి - నిసరిస
సనిధ - నిధపధ
నిధప - ధపమప
ధపమ - పమగమ
పమగ - మగరిగ
మగరి - గరిసరి
గరిస - రిసనిస

మిశ్ర - చతురశ్ర

1. సగరిగసరిగ - మరిగమ
రిమగమరిగమ - పగమప
గపమపగమప - ధమపధ
మధపధమపధ - నిపధని
పనిధనిపధని - సధనిప
సధనిధసనిధ - పనిధప
నిపధపనిధప - మధపమ
ధమపమధపమ - గపమగ
పగమగపమగ - రిమగరి
మరిగరిమగరి - సగరిస

చతురశ్ర - మిశ్ర

1. సగరిగ - సమగమసరిగ
రిమగమ - రిపమపరిగమ
గపమప - గధపధగమప
మధపధ - మనిధనిమపధ
పనిధని - పధనిసపధని
ధసనిస - ధరిసరిధనిస
సధనిధ - సపధపసనిధ
నిపధప - నిమపమనిధప
ధమపమ - ధగమగధపమ
పగమగ - పరిగరిపమగ
మరిగరి - మసరిసమగరి
గసరిస - గనిసనిగరిస.

2. ససరిగ - సగరిపమాగ
రిరిగమ - రిమగరిపామ
గగమప - గపమగధాప
మమపధ - మధపమనీధ
పపధని - పనిధపసాని
ధధసని - ధసనిధరీస
ససనిధ - సధనిసపాధ

నినిధప - నిపధనిమాప
దధపమ - ధమపధగామ
పపమగ - పగమపరీగ
మమగరి - మరిగమసారి
గగరిస - గసరిగసాస.

3. సరిరిగ - రిమగసారిగ
రిగగమ - గపమరీగమ
మమమప - మధపగామప
మపపధ - పనిధమాపధ
పధధని - ధపనిపాధని
ధనినిస - నిరిసధానిస
సనినిధ - నిసధసానిధ
నిధధప - ధమపనీధప
ధపపమ - పగమధాపమ
పమమగ - మరిగపామగ
మగగరి - గపరిమాగరి
గరిరిస - రిసనిగారిస.

చతురశ్ర - ఖండ

1. సమగరి - సగరిమగ
రిపమగ - రిమగపమ
గధపమ - గపమధప
మనిధప - మధపనిధ
పసనిధ - పనిధసని
ధరిసని - ధసనిరిస
సపధని - సధనిపధ
నిమపధ - నిపధమప
ధగమప - ధమపగమ
పరిగమ - పగమరిగ
మసరిగ - మరిగసరి
గనిసరి - గసరినిస.

ఖండ - చతురశ్ర

1. సమగమప - రిగమప
రిపమపధ - గమపధ
గధపధని - మపధని
మనిధనిస - పధనిస
సపధపమ - నిధపమ
నిమపమగ - ధపమగ
ధగమగరి - పమగరి
పరిగరిస - మగరిస.

చతురశ్ర - సంకీర్ణము

1. సగరిగ - సరిగసగరిగమప
రిమగమ - రిగమపమగమపస
గపమప - గమపధపమపధని
మధపధ - మపధనిధపధనిస
సధనిధ - సనిధపధనిధపమ
నిపధప - నిధపమపధపమగ
ధపమప - ధపమగమపమగరి
పగమగ - పమగరిగమగరిస.

2. సపారి - పారిసమరిగసరి
రిరీగ - రీగమపగమరిగ
గగామ - గామపధమపగమ
మమాప - మాపధనిపధమప
పపాధ - పాధనిపధనిపధ
ధధాని - ధ ని రినిసధని
సనీస - నీసరిగసరినిస
ససాని - సానిధపనిధసని
నినీధ - నీధపమధపనిధ
ధధాప - ధాపమగపమధప
పపామ - పామగరిమగపమ
మమాగ - మాగరిసగరిమగ
గగారి - గారిసనిరిసగరి
రిరీస - రీసనిధసనిరిస.

సంకీర్ణ - చతురశ్రము	
1. సగారిసనిరిగమ - రిగరిమ	సధానిసపనిధప - నిధధప
రిమాగరిరిగమప - గమమప	నిపాధనినిధపమ - ధపపమ
గపామగగమపధ - మపపధ	ధమాపధధపమగ - పమమగ
మధాపమమపధని - పధధని	పగామపపమగరి - మగగరి
పనీధపపధనిస - ధనినిస	మరీగమమగరిస - గరిరిస.

ఈ స్వర ప్రస్తారమును శంకరాభరణ రాగమునందు క్రమముగా 1, 2, 3, 4 కాలముల పద్ధతిని, లయ జేసికొని సాధకము జేసిన యెడల స్వరజ్ఞానము కలుగు చున్నది. పిమ్మట తమకిష్టమైన ఏ తాళములోనైనను పల్లవిపాడుచూ, అందు ఆరావృతము చెప్పునను, ఆవృత్తము చెప్పునను, స్వరములను సంపకము జేసి పాడు కొనునది మఱియు, తమకిష్టమైన రాగములలో పల్లవులు పాడుకొనునప్పుడు ఆ యా, రాగములకు గల శుద్ధవికృతి స్వరస్థానములను మాత్రము గుర్తెరిగి స్వరసంపకము జేసి పాడుకొనునది.

స్వరజ్ఞాన ప్రస్తారము సంపూర్ణము.

---

262 పేజీలో ఈ కృతి స్వరపరచియున్నది.

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

56. హరికాంభోజి రాగము — ఆదితాళము

ఆరో. సరిగమపధనిస. అవ. సనిధపమగరిస.

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ వినతాసుతవాహనుడై వెడలెను కంచివరదుడు ॥విన॥

అ॥ వనజాసనాది సురలూ సనకసనాది మునులు పొగడ ॥విన॥

చ॥ సిరవైశాఖోత్సవమున శతదినకరు లుదయించిరో యన పశ్చిమగోపుర ద్వారమున చరాచరములకు వరత్యాగరాజనుతుడు ॥విన॥ (త్రికాల రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది.)

రాగలక్షణము:— ఇది 28వ మేళకర్తరాగము, రాగాంగము, సప్తస్వర, సంపూర్ణగమక, వరిక, రక్తిరాగము, మూడుకాలములయందు పాడదగినది. రిషభ గాంధార, మధ్యమ, ధైవత నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు.

శ్రీ ర స్తు

తాళ ప్రకరణము

శ్లో॥ కల్యాణగుణసంపన్నం కర్ణాంతాయతలోచనమ్।
కౌసల్యాతనయం రామం కలయే కమలాపతిమ్॥

అవతారిక॥ ఇహఖలు సకలభరత పండితమండలాఖండల సకలభరత ప్రవర్తకశిఖామణిః, కోహళాచారనామకః పరమకారుణికః కశ్చిద్విపశ్చిత్సకలలోకోపకారకాయ తౌర్యత్రికోపరంజకం, తదాశ్రయత్వేనప్రసిద్ధం, దశప్రాణసమేతం తాళస్వరూపం, సంప్రపంచం ప్రతిపాదయితుకామశ్చికీర్షితస్య గ్రంథస్య నిర్విఘ్న పరిసమాప్తయే సర్వేశ్వర నమస్కారాత్మకమంగళాచరణపూర్వకం చికీర్షితం ప్రతిజానీతే విష్ణుమితి॥

తా॥ ఈ లోకమందు సకలమైన విద్యాస్వరూపములను శ్రేష్ఠుఁడైనవాఁడును, భరత ప్రవర్తకుల కెల్లరకును శిరోభూషణమైనవాఁడును, అత్యంతము దయాశాలియు నగు కోహళాచార్యుఁడను విద్వాంసుఁడు సకల లోకోపకారము కొఱకు నృత్తగీతవాద్యములు ప్రకాశింపఁజేయునట్టియు, ఆ నృత్తగీతవాద్యములకు ఆశ్రయమైనట్టియు, దశప్రాణములతోఁగూడిన తాళస్వరూపమును తెన్నఁగా ప్రతిపాదించుటకు నిశ్చయించినవాఁడై, ఈ గ్రంథము నిర్విఘ్నముగా ముగియుటకొఱకు, సర్వేశ్వరనమస్కారరూపమైన మంగళము సేయుచు, తాళస్వరూపమును తెన్నఁగా ప్రతిపాదించెదనని ప్రతిజ్ఞసేయుచున్నాఁడు.

శ్లో॥ విష్ణులోకగురుం ప్రణమ్య శిరసా సన్మార్గసందర్శకమ్
కీర్తిప్రీతికరం జనస్య లఘునా కాలేన కామప్రదమ్
సేవ్యం సద్యతిభిర్ద్రుతప్లుతపదం న్యాసాత్తలోకత్రయమ్
తాళానాం కథయామి లక్షణ మహం పూర్వోక్తశాస్త్రక్రమాత్।

టీక॥ లోకగురుం = లోక = సకలలోకములకును, గురు = (వేదశాస్త్రరూపము చేత హితోపదేశము చేయువాఁడును,) సన్మార్గసందర్శకం = సన్మార్గ = శాస్త్రీయ

వైశేషిక, సంఖ్య, యోగ, పూర్వమీమాంస, ఉత్తరమీమాంసలనెడి ఆఱుమార్గములయొక్క, సందర్శకం = తత్త్వమును జూపువాఁడును, జనస్య = భక్తజనునికి, కీర్తిప్రీతికరం = సత్కీర్తి సంతోషములను చేయువాఁడును. లఘుసాకాలేన = శీఘ్రకాలముచేత, కామప్రదమ = ఆభక్తజనునికి సకలాభీష్టముల నిచ్చువాఁడును, సద్యతిభిః = నారదాది మహాయోగియతులచేత, సేవ్యం = మోక్షోపాయమై సేవింపఁదగినవాఁడును, ద్రుతప్లుతపదన్యాసాత్తలోకత్రయం - ద్రుత = శీఘ్రముగా, ప్లుత = ఎత్తబడిన, పద = పాదములయొక్క, న్యాస = పెట్టుటచేత, ఆత్త = పొందబడిన, లోకత్రయం = మూఁడులోకములుకలవాఁడునైన, విష్ణుం = సర్వవ్యాపకుఁడైన, సర్వేశ్వరునిఁగూర్చి, శిరసా ప్రణమ్య = సాష్టాంగనమస్కారములుచేసి, అహం = నేను, తాళానాం = తాళములయొక్క, లక్షణం = (స్వరూపమును) లక్షణమును, పూర్వోక్తశాస్త్రక్రమాత్ = పూర్వమందుఁ జెప్పబడిన శాస్త్రక్రమమునుబట్టి, కథయామి = చెప్పుచున్నాను. ఈ శ్లోకమందు లోకగురుం అనెడి విష్ణువిశేషణములు తాళమందు అన్వయింపవలెను. అదెట్లనఁగా!

తాళపక్షమందు

టీక॥ లోక = లోకమందు, గురుం = శ్రేష్ఠమైనదియు, షణ్మార్గసందర్శకం = షణ్మార్గ = దక్షిణ, వార్తిక, చిత్ర, చిత్రతర, చిత్రతమ, అతిచిత్రతమములనెడి ఆఱుమార్గములయొక్క, సందర్శకం = కళలను చూపునప్పుడు జ్ఞాపకపరచునదియు, జనస్య = చూచెడిమనుజునికి, ప్రీతికరం = కీర్తిసంతోషములను జేయునదియు, లఘుసాకాలేన = లఘ్వాది కాలముచేత, కామప్రదం = ఆ చూచెడి జనునికి అభిలాషను గలుగజేయునదియు, సద్యతిభిః = సమస్రోతోవహా గోపుచ్ఛాదియతులచేత, సేవ్యం = తెలియఁదగినదియు, ద్రుతప్లుతపదన్యాసాత్త లోకత్రయం = ద్రుతప్లుతము మొదలగు అంగములయొక్క, పద = స్థానములయందు, న్యాస = ప్రస్తారముచేత, ఆత్త = వ్యాపరింపబడిన, లోకత్రయం = మూఁడులోకములుగలదైన తాళముయొక్క స్వరూపమును సవిశేషముగా వివరించెదనని ప్రతిజ్ఞసేయుచున్నాఁడు. ఈ శ్లోకమందు నమస్కారత్వేన ప్రకృతమైన విష్ణువుయందును, ప్రతిపాద్యత్వేన ప్రకృతమైన తాళమందును, లోకగురుం అను మొదలగు విశేషణములన్నియు పట్టినందున ప్రకృతశ్లేష అనెడి అలంకారము. [illegible] విష్ణువిశేషణములు తాళమందు అన్వయించుటచేత, తాళము విష్ణు[illegible] తెలియఁబడునది. ఈ యర్థము త్రిభిః కమాత్ తాళమందు ప్రసిద్ధమైనది.

శ్లో॥ గీతప్రధానం ప్రవదంతినృత్తం నృత్తప్రధానం ప్రవదంతివాద్యం
నృత్తగీతవాద్యచయప్రధానంతత్తాళమాద్యం ప్రణమామినిత్యమ్॥

టీక॥ గీతప్రధానం ప్రవదంతినృత్తం = అనగా గీతము నృత్తానకు ప్రధానమై యుండును. నృత్తప్రధానం ప్రవదంతివాద్యం = అనగా నృత్తమునకు ప్రధానమైనవి వాద్యము, నృత్తగీతవాద్యచయ ప్రధానం తత్తాళమాద్యం ప్రణమామి నిత్యం = అనగా నృత్తగీతవాద్యములకు తాళము ప్రధానమై యుండును. తత్ = అటువంటి తాళమును, నిత్యం = నిత్యమున్ను, ప్రణమామి = నమస్కరించెదను.

తాళస్వరూపము ప్రతిపాదించుట వలనను తెలియుటవలనను
గలుగు ఫలమేమనగా జెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ తౌర్య త్రికనిదానంచ తాళం కాలస్వరూపిణమ్
దశప్రాణ సమోపేతం యోజనాతి సతత్వవిత్

తా॥ నృత్తగీత వాద్యములకు ఆదికారణమైనదియు కాలాదిదశప్రాణయులతో గూడినదియు, కాలస్వరూపమైనతాళమును ఎవరు తెలియుదురో వారు సర్వేశ్వర రూపమును దెలిసిన వారగుదురు. గాన, తాళస్వరూపము అవశ్యము దెలిసి యుండవలెనని తెలియగునది.

శ్లో॥ శివశక్త్యాత్మకం పుణ్యం యశశ్యం భుక్తిముక్తిదమ్
దశప్రాణాత్మకం తాళం యోజానాతి సతత్వవిత్ ॥

తా॥ శివశక్తిస్వరూపంబును ఫలితంబును కీర్తికరంబును భుక్తిముక్తి ప్రదంబును, దశప్రాణసహితంబును నగు తాళమును యెవరుదెలియుదురో వారు సర్వేశ్వర రూపము దెలిసిన వారగుదురు. గనుక తాళస్వరూపము ముఖ్యముగా దెలిసి యుండవలెనని తెలియగునది.

శ్లో॥ గీతంవాద్యంచ నృత్యంచ తాళహీనంనరాజతే
తా॥ గీతవాద్యనృత్తములు తాళములేకున్న ప్రకాశింపవు.
శ్లో॥ లోకేవేదేచ వచసాం పాదయోర్గతి రుత్తమా
తాళేనైవ వినాతేన స్ఖలనం తేషు దృశ్యతే॥

తా॥ లౌకికమందును, వైదికమందును, వాక్యములయందును పాదములకొక్క వ్యాపారము తాళముచేతనే తిన్నగా ప్రవర్తించును. ఆ తాళములేద పెదరాపిన

యెడల ఆ లౌకిక వైదిక వాక్యములయందును, ఆ లౌకిక వైదిక పాదగతుల యందును తోట్రుపాటు కానబడుచున్నది.

శ్లో॥ తౌర్యత్రికం తాళహీనం చాలయే త్పురుషాధమః
సపాపి నరకం ఘోర మాశు గచ్ఛతి సాన్వయః ॥

తా॥ ఎవరైనను నృత్తగీతవాద్యములను తాళానుగుణము గాకుండునటుల కొలి పించునో, వాడు పురుషాధముడనియు, పాపాత్ముడనియు వంశమువారితో గూడా ఘోరమైన నరకమును శీఘ్రముగా బొందును. కావున, సకల లౌకిక వ్యాపారములకున్ను తాళము ఆవశ్యము గనుక తాళస్వరూపము నిరూపించేది. యుక్తమని సిద్ధాంతము.

—* తాళశబ్దవ్యుత్పత్తి *—

శ్లో॥ తాళ స్తలప్రతిష్ఠాయా మితి ధాతో ర్ఘఞిస్మృతః ।

తా॥ తల అనెడి ధాతువు ప్రతిష్ఠయందు వచ్చును. ఆ తల యనెడి ధాతువుమీద జ ప్రత్యయంబును అదివృద్ధియు రాగా తాల, అని నిలచెను. అటుమీదట సు ప్రత్యయమును, ఋత్వవిసర్గలు రాగా తాళః అనెడి శబ్దము ఏర్పడెను ఈ తాళశబ్దానకు వ్యుత్పత్తి (తలంతి తిష్ఠంతి గీతవాద్యనృత్తాని) అత్రేతి తాళః = అనగా గీతవాద్యనృత్తములు, అత్ర=ఈ తాళమందు తలంతి=లెప్పగా నున్నవి. అనెడి అర్థమందు తాళః=తాళశబ్దము వచ్చును. ఈ తాళశబ్దానకు మరియొక వ్యుత్పత్తి చెప్పబడుచున్నది. తల్యంతే ప్రకాశ్యంతే నృత్తగీత వాద్యాని యేనేతివా సతాళః = నృత్తగీత వాద్యములు దేనిచేత ప్రకాశింపఁ బడునో అది తాళము, అను నీ రెండు వ్యుత్పత్తులచేతను, తాళశబ్దమునకు అర్థము తెలియఁదగినది. ఈ తీరుననే సంగీత రత్నాకరమందు శార్ఙ్గదేవుడు తాళశబ్దానకు వ్యుత్పత్తిన్ని అర్థమున్ను చెప్పియున్నాడు.

శ్లో॥ తాళ స్తలప్రతిష్ఠాయా మితి ధాతోః ప్రయోగతః
నృత్తగీతం తథా వాద్యం యతస్తాళే ప్రతిష్ఠితం ।

తా॥ తలప్రతిష్ఠాయాం అనెడి ధాతువుయొక్క ప్రయోగమువలన తాళశబ్దము పుట్టినది. ఈ తలధాతువు, ప్రతిష్ఠార్థకమగుటచే నృత్తగీత వాద్యములు తాళమందు ప్రతిష్ఠితమై యున్నవి. కావున తాళశబ్దముయొక్క వ్యుత్పత్తియు, అర్థమున్ను ఇటుని తెలిసికొనునది.

శ్లో॥ తకారశ్శంకరః ప్రోక్తో లకార శ్శక్తిరుచ్యతే
శివశక్తి సమాయోగా త్తాళనామాభిధీయతే॥

తా. తకారమునకు అధిదేవత శంకరుడును, లకారమునకు అధిదేవత పార్వతియు నగుటచే, ఈ పార్వతీ పరమేశ్వరులయొక్క సంయోగమువలన తా ళ అనెడి శబ్దము పుట్టెనని చెప్పబడుచున్నది. అనగా అర్ధనారీశ్వరు కరతలద్వయ మగుటచే, కుడిహస్తము శివస్వరూపమనియు, ఎడమహస్తము పార్వతీ స్వరూపమనియు, ఈ రెండు హస్తములయొక్క సంయోగమువలన తాళమనెడి శబ్దము పుట్టెనని భావము.

శ్లో॥ హస్తద్వయస్య సంయోగే వియోగేచాపి వర్తతే
వ్యాప్తిమాన్యో దశప్రాణై స్సకాల స్తాళసంజ్ఞకః॥

తా॥ రెండు హస్తములకును, సంయోగేచ=సశబ్ద క్రియయు, వియోగేచ=నిశ్శబ్ద క్రియయు గలిగి దశప్రాణములతో గూడుకొని వర్తించెడి యే కాలముగలదో అది తాళమనఁబడును.

శ్లో॥ కాలఃక్రియాచ మానంచ సంభవంతి యదా సహ
తదా తాళస్య సంభూతి రితిజ్ఞేయం విచక్షణైః
కాలః క్షణాదికో జ్ఞేయ స్తాళయో ర్ఘటనం క్రియా
క్రియయోరంతరం యత్తువిశ్రామో మాన ముచ్యతే॥

తా॥ కాలము, క్రియ, మానము అను ఈ మూడును చేరి ఎప్పుడు ఏకకాలములో కలుగుచున్నవో అప్పుడు తాళమునకు ఉత్పత్తి యని తెలియఁగునది. క్షణాదికము, కాలమని వ్యవహరింపఁబడును. కొట్టబడిన రెండు వస్తువుల చేరిక క్రియ యనంబడును. క్రియలకు మధ్యమందు విశ్రాంతికాలము మానమని చెప్పబడును.

శ్లో॥ మార్గదేశీ గతత్వేన తాళోసా ద్వివిధో మతః
శుద్ధసాలగ సంకీర్ణా స్తాళభేదాః క్రమాన్మతాః॥

తా॥ మార్గము, దేశి అని తాళము రెండు విధములు. అది యొక్కొక్కటి శుద్ధము, సాలగము, సంకీర్ణము, అని మూడు విధంబులై యున్నవి.

తాళదశ ప్రాణములు

శ్లో॥ కాలోమార్గః క్రియాంగాని గ్రహో జాతిః కళాలయః
యతిః ప్రస్తారకశ్చేతి తాళప్రాణాదశస్మృతాః ॥

తా॥ కాలము, మార్గము, క్రియ, అంగము, గ్రహము, జాతి, కళ, లయ, యతి, ప్రస్తారము, అను నీపదియిన్ని తాళమునకు ప్రాణములు.

1. కాల ప్రాణలక్షణము

శ్లో॥ ఉపర్యుపరివిన్యస్యాత్ పద్మపత్రం శతం సకృత్
యః కాలస్సూచి సంభేదాత్ క్షణంచ పరికీర్తితః
లవఃక్షణై రష్టభిస్స్యా త్కాష్ఠాస్యాష్టలవాత్మకైః
అష్టకాష్ఠా నిమేషస్స్యా న్నిమేషై రష్టభిఃకళాః
కళాభ్యాంతు చతుర్భాగో చతుర్భాగ మనుద్రుతమ్
అనుద్రుతౌచ బిందుస్స్యాద్బిందుభ్యాంచ లఘుర్భవేత్
లఘుద్వయం గురుశ్చైవ త్రిలఘుప్లుత ముచ్యతే
చాతుర్లఘుంచ కాకపాదం ఇత్యేతత్కాల లక్షణమ్॥

తా॥ నూరు తామర రేకులను ఒకటిమీద నొకటిచొప్పున దొంతరగాపేర్చి సూదిచే పొడవగా రేకులన్నియు తెగినంత కాలము పేరు క్షణ మనంబడును. అట్టి క్షణములు ఎనిమిదైతే ఒక లవమని పేరు. ఆలవములు ఎనిమిదైతే ఒక కాష్ఠకము. ఆ కాష్ఠలు ఎనిమిదైతే ఒక నిమిషము. ఆ నిమిషములు ఎనిమిదైతే ఒక కళ. ఆ కళలు రెండైతే ఒక చతుర్భాగము. ఆ చతుర్భాగములు రెండైతే ఒక అనుద్రుతము. అట్టి అనుద్రుతములు రెండయితే ఒక ద్రుతము. ద్రుతములు రెండయితే ఒక లఘువు. లఘువులు రెండయితే ఒక గురువు. ఆ లఘువులు మూడయితే ప్లుతము. లఘువులు నాలుగయితే కాకపాదమగును. ఇందుచేత తాళము నిర్ణయింపబడుచున్నది. మఱియు, ఇప్పుడు అనుద్రుతము మొదలు నాలుగు అంగములు మాత్రము వాడుకయందున్నవి, కొందరు చతుర్భాగమును ఏడవ యంగముగ నుపయోగించుచున్నారు. ఇది కాలప్రాణము. ఈ

కాల ప్రాణము తాళమును సాక్షాత్ సంబంధించి యుండి కాళావకు నిర్వా హకంగాను ప్రాణమని తెలిసికొనునది.

—• 2. మార్గప్రాణలక్షణము •—

శ్లో॥ దక్షిణో వార్తికశ్చిత్ర స్తతచిత్రత రస్తృతః
తథా చిత్రతమశ్చస్యా దతిచిత్రతమో మతః
షడేవం కథితా మార్గా స్తత్స్వరూపం నిరూప్యతే ॥

తా॥ దక్షిణము, వార్తికము, చిత్రము, చిత్రతరము, చిత్రతమము, అతిచిత్రతమము అని మార్గములు ఆఱువిధములు.

శ్లో॥ తత్ర దక్షిణమార్గస్య మాత్రాష్టక ముదాహృతమ్
వార్తికేతు చతుర్మాత్రాశ్చి త్రిమార్గో ద్విమాత్రకః
ఏకమాత్ర శ్చిత్రతరో ద్రుత శ్చిత్రతమే మతః
అతిచిత్రతమేమార్గే నుద్రుతపరికీర్తితః ॥

తా॥ దక్షిణమార్గము =అనగా, ఏతాళమునకైనను తాళాక్షర కాలమునకు ఎనిమిది మాత్రల కాలము నడుచునది.

వార్తికము =అనగా, తాళాక్షర కాలమునకు నాలుగుమాత్రల కాలము నడుచునది.

చిత్రమార్గము =అనగా, తాళాక్షర కాలమునకు రెండుమాత్రల కాలము నడుచునది.

చిత్రతరము =అనగా, తాళాక్షర కాలమునకు ఒక మాత్రకాలము నడుచునది. మాత్ర అనగా, నాలుగక్షరముల కాలము.

చిత్రతమము =అనగా, తాళాక్షర కాలమునకు ద్రుత కాలము నడుచునది. ద్రుతకాలమనగా రెండక్షరముల కాలము.

అతిచిత్రతమము =అనగా, తాళాక్షర కాలమునకు అనుద్రుత కాలము నడుచునది. అనుద్రుత కాలమనగా . ఒక యక్షర కాలము.

ఇటుల ఏతాళమునకైనను ? కొళొక్క తాళాక్షరమునకు పైన చెప్పబడిన ప్రకారము అక్షరము మొదలు మరియొక అక్షరమువఱకు జరుగు కాలదీర్ఘము లకు మార్గములని చెప్పబడుచున్నవి. ఇది మార్గమనెడి ప్రాణము. ఈమార్గ మనెడి ప్రాణము తాళజ్ఞాపకమైన క్రియాసముదాయమునకు ఆశ్రయమగుట

చేతను తాళసంబంధి అయిన క్రియతో సంబంధించెను గాన మార్గమున్ను తాళము నకు ప్రాణమని తెలిసికొనునది.

8. క్రియాప్రాణలక్షణము

శ్లో॥ మార్గదేశీగతత్వేన తత్రాద్యస్యక్రియా ద్విధా
నిశ్శబ్దా, శ్శబ్దయుక్తాచ నిశ్శబ్దాతు కళోచ్యతే॥

తా॥ క్రియలు మార్గక్రియలని, దేశ్యక్రియలని రెండువిధములు. ఆమార్గక్రియలు నిశ్శబ్ద క్రియలని, శబ్దక్రియ లని రెండు విధములు. అందు నిశ్శబ్ద క్రియకు కళ అని పేరు చెల్లును గనుక ఆ నిశ్శబ్దక్రియలు చెప్పఁబడుచున్నవి.

నిశ్శబ్దక్రియలు

శ్లో॥ తత్రావాపోథనిష్క్రామో విక్షేపశ్చ ప్రవేశనమ్
చతుర్విధాశ్చ విజ్ఞేయా నిశ్శబ్దాశ్చ క్రియాబుధైః॥

తా॥ ఆవాపము, నిష్క్రామము, విక్షేపము, ప్రవేశము, అను నీ నాలుగున్ను నిశ్శబ్దక్రియలు.

నిశ్శబ్దక్రియల లక్షణములు

శ్లో॥ అవాపస్తత హస్తస్యోత్తానస్యాం గుళికుంచనమ్
నిష్క్రామోథ స్తలస్యాస్యా దంగుళీనాం ప్రసారణమ్।
తస్యదక్షిణ విక్షేపో విక్షేప ఇతికథ్యతే
వివర్తనంచ హస్తస్య ప్రవేశోథో ముఖస్యచ॥

తా॥ ఆవాపము అనగా, వెల్లికిలగా యెత్తబడిన పతాకహస్తముయొక్క తర్జనీ మొదలగు నాలుగువ్రేళ్ళను ముడుచుట. నిష్క్రామము అనగా ఆముడిచిన హస్తముయొక్క వ్రేళ్ళను విప్పుట. విక్షేపము అనగా, ఆ హస్తమును కెలకుల కుడిపార్శ్వమునకు విదిలించుట. ప్రవేశము అనగా, ఆ హస్తమును అప్రదక్షిణము గా క్రిందుగా ముందరికి రానిచ్చుట. ఈ నాలుగున్ను నిశ్శబ్ద మార్గక్రియలు.

శబ్దక్రియలు

శ్లో॥ ధ్రువోశమ్యాశ్చ తాళశ్చ సన్నిపాత ఇతిస్మృతః
ఇతిశబ్దేన సంయుక్తో విజ్ఞేయశ్చ చతుర్విధమ్॥

తా॥ ధ్రువము, శమ్యము, తాళము, సన్నిపాతము అను నీ నాలుగున్ను సశబ్దక్రియలు

—♦ సశబ్ద క్రియల లక్షణములు ♦—

శ్లో॥ ధ్రువో హస్తస్య పాతస్స్యా చ్ఛోటికా శబ్దపూర్వకః
శమ్యానామని పాతస్తు తాళో దక్షిణ ఘాతకః॥
ఉభయోర్హస్తయోరాఘాత స్సన్నిపాత ఇతిస్మృతః
ఏతామార్గ క్రియాశ్చైవ కధితా భరతజ్ఞకైః॥

తా॥ ధ్రువము అనగా శబ్దపూర్వకమైన చిటిక వేయుట శమ్య అనగా కుడిహస్తమందు యెడమచేతి ఘాతచేయుట. తాళము అనగా యెడమహస్తమందు కుడిచేతి ఘాత చేయుట. సన్నిపాతము అనగా అభిముఖముగా నిలిచిన రెండు హస్తములచే సమముగా ఘాతచేయుట. ఈ నాలుగున్ను సశబ్దమార్గ క్రియలు.

—♦ దేశక్రియలు ♦—

శ్లో॥ ధ్రువకా సర్పిణీకృష్యా పద్మినీచ విసర్జితా
విక్షిప్తాచ పతాకాఖ్యా పతితాష్టౌ క్రియా తథా॥

తా॥ ధ్రువక, సర్పిణి, కృష్య, పద్మిని, విసర్జిత, విక్షిప్త, పతాక, పతిత అను నీ ఎనిమిదిన్ని దేశ్యక్రియలు.

—♦ దేశక్రియల లక్షణము ♦—

శ్లో॥ సశబ్దా ధ్రువకాజ్ఞేయా స్సర్పిణీ వామగామినీ
కృష్యాదక్షిణతః పాతః పద్మినిస్యా దధోగతః
విసర్జితా బహిర్యాతా విక్షిప్తా కుంచితాత్మికా
పతాకాచోర్ధ్వ గమనా పతితాకర పాతనా॥

తా॥ ధ్రువకము అనగా సశబ్దముతో గూడిన కుడి హస్తము యొక్క ఘాతధ్రువకమనంబడును. సర్పిణి అనగా పతాక హస్తము చేత యెడమ వంకకు చేయి చాచుట. కృష్య అనగా యెడమ నుంచి కుడిపార్శ్వమునకు రానిచ్చుట. పద్మిని అనగా అరచేతి క్రిందుగా అధోముఖముగా చేయి చాచుట. విసర్జిత అనగా ఆచేతిని వెలపల విసరుట. విక్షిప్త అనగా ఆ

హస్తముయొక్క వేళ్లుముడిచి తనదిక్కుకు దీయుట పతాకము అనగా పతాక హస్తముగా బట్టిన చేతిని మీదికి ఎత్తుట పతిత అనగా ఆ మీదికి యెత్తిన హస్తమును దిగువకు దించుట ఈ ఎనిమిది దేశ్యక్రియలలో ధ్రువక అనునది మాత్రము సశబ్దక్రియ. సర్పిణి మొదలైన తక్కిన ఏడున్ను నిశబ్ద క్రియలని తెలియంగునది. ఇది క్రియ అనెడు ప్రాణము. ఈ క్రియలు హస్తమందు నుండుటచే తాళమునకు జ్ఞాపకము గనుక తాళప్రాణమని తెలిసికొనునది.

4. అంగప్రాణ లక్షణము

శ్లో॥ అనుద్రుతో ద్రుతశ్చైవ లఘుర్గురు ప్లుతస్తథా
కాకపాదం తథాప్రోక్తం తాళాంగానిచ షడ్విధమ్॥

తా॥ అంగము అనగా తాళసంఖ్యను దెలియుటకు సాధనంబగు సంజ్ఞావిశేషము అంగమనంబడును. అది అనుద్రుతము, ద్రుతము, లఘువు, గురువు, ప్లుతము, కాకపాదము అని అంగములు ఆఱు విధములు.

అంగముల స్వరూపములు

శ్లో॥ అనుద్రుతస్య రూపంచ అర్ధచంద్ర కళాత్మకం
ద్రుతస్తు వలయాకారో లఘురర్ధ శరాకృతిః
గురుర్వక్ర ధనుర్జ్ఞేయం ప్లుతస్తు శిఖరో గురుః
ఊర్ధ్వరేఖాచ తిర్యంచో కాకపాదః ప్రకీర్తితః॥

తా॥ అనుద్రుతము—అర్ధచంద్రునివలె నుండవలెను. ...
ద్రుతము—వలయాకారముగా యుండవలెను. ...
లఘువు—అర్ధబాణమువలె నుండవలెను. ...
గురువు—ఎక్కుబెట్టిన విల్లువలె నుండవలెను. ...
ప్లుతము—శిఖరరేఖతో గూడిన గురువువలె నుండవలెను. ...
కాకపాదము—హంసపాదమువలె నుండవలెను. ...

షడంగముల నిఘంటు

శ్లో॥ అనుద్రుతోర్ధ చంద్రస్యాద్వ్యంజనం చానునాళికా,
అవ్యక్తంచ విరామంచ వక్తవ్యం భరతజ్ఞకైః॥

తా॥ అను ద్రుతము, అర్ధచంద్రము, వ్యంజనము, అనునాసికము, అవ్యక్తము, విరామము అను నీ ఆఱున్ను ద్రుతమునకు పేళ్లు.

శ్లో॥ అర్ధమాత్రా ద్రుతం వ్యోమం బిందుకం వలయాకృతమ్।

తా॥ అర్ధమాత్రా, ద్రుతము, వ్యోమము, బిందువు, వలయము, చక్రము, అను నీ ఆఱున్నూ ద్రుతమునకు పేళ్ళు.

శ్లో॥ మాత్రస్య సరళం హ్రాస్వం కళాయాంచ లఘుర్భవేత్॥

తా॥ మాత్ర, సరళము హ్రాస్వము, కళ, లఘువు, శరము అను ఆఱున్న లఘువునకు పేళ్ళు.

శ్లో॥ ద్విమాత్రకం గురుర్వక్రం కాణో యమళదీర్ఘకమ్॥

తా॥ ద్విమాత్ర, గురువు, వక్రము, కాణము, యమళము దీర్ఘము అను నీఆఱున్ను గురువుకు పేళ్ళు.

శ్లో॥ సమోద్భవం ప్లుతందీప్తం తథాత్ర్యంగం త్రిమాత్రకమ్॥

తా॥ సమోద్భవము, ప్లుతము, దీప్తము, త్రియంగము, త్రిమాత్ర, సకారము అను నీ యాఱున్ను ప్లుతమునకు పేళ్ళు.

శ్లో॥ కాకోహంస పాదాఖ్యో నిశ్శబ్దశ్చ చతుర్లఘుః॥

తా॥ కాకపాదము, హంసపాదము, నిశ్శబ్దము, చతుర్లఘువు, చతుర్మాత్రా చతుష్కళ, అను నీ ఆఱున్ను కాకపాదమునకు పేళ్ళు.

అంగములు వ్రాసేవిధము

శ్లో॥ ద్వయాంగుళో బాలచంద్రా ద్రుతస్తు చతురంగుళః
లఘురష్టాంగుళః ప్రోక్తో గురుస్యాత్షోడశాంగుళః॥
ప్లుతప్రమాణం కథితం చతుర్వింశతి రంగుళా,
ద్వాత్రింశ త్కాకపాదస్యాత్రావస్యాంగుళ నిర్ణయః॥

తా॥ అను ద్రుతము, రెండంగుళముల ప్రమాణమునను, ద్రుతము నాలుగంగుళముల ప్రమాణమునను, లఘువు ఎనిమిది అంగులముల ప్రమాణమునను, గురువు 16 అంగుళముల ప్రమాణమునను, ప్లుతము మూడు మాత్రలకు 24 అంగుళముల ప్రమాణమునను, కాకపాదము నాలుగు నిశ్శబ్ద మాత్రలతో 32 అంగుళముల ప్రమాణమునను, ఈ క్రమంబున నున్నతం బెఱింగి వ్రాయ వలయును.

అంగములకు హస్తక్రియలు వాడేవిధము

శ్లో॥ ధృవకా సర్పిణీకృష్యాప్లుతేచ పరివర్తితా
ధృవకా పతితేదీర్ఘే ధృవకాచ లఘుస్స్మృతః
ధృవకార్ధ ద్రుతశ్చైవ తదర్ధం మునయోవిదుః ॥

తా॥ సర్పిణి, కృష్య, పతాక, పతిత అను నీనాలుగు నిశ్శబ్ద క్రియలచేత కాకపాదము వాడవలెను. ధృవక, సర్పిణి, కృష్య అను నీ మూడు క్రియలచేత ప్లుతము వాడవలెను. ధ్రువక. పతిత, అను నీ రెండు క్రియలచేత గురువు వాడదగినది. లఘువుకు ధృవక అనెడు క్రియచేత అష్టాంగుళ ప్రమాణముగాను, ద్రుతమును చతురంగుళ ప్రమాణముగాను, అనుద్రుతమును ద్వయాంగుళ ప్రమాణముగాను వాడవలయును. అంగమనెడి ప్రాణము తాళావయవమగుచూ తాళ సంబంధి గాన, ఇది తాళప్రాణమని తెలియంగునది.

షోడశాంగముల పేళ్ళును తదంగసంజ్ఞలును అక్షరకాలమును ఈ క్రింద వ్రాయబడు చున్నవి.

షోడశాంగముల పేర్లు.	అంగ సంజ్ఞలు.	అక్షరకాలము.
అనుద్రుతము	◡	1
ద్రుతము	O	2
ద్రుతవిరామము	◡O	3
లఘువు	।	4
లఘువిరామము	◡ ।	5
లఘుద్రుతము	O ।	6
లఘుద్రుతవిరామము	◡O ।	7
గురువు	8	8
గురువిరామము	⌒8	9
గురుద్రుతము	O8	10
గురుద్రుతవిరామము	◡ O8	11
ప్లుతము	§	12
ప్లుతవిరామము	◡§	13
ప్లుతద్రుతము	O§	14
ప్లుతద్రుతవిరామము	◡O§	15
కాకపాదము	+	16

5. గ్రహప్రాణలక్షణము

శ్లో॥ అతీతా నాగతశ్చైవ సమశ్చ విషమోపిచ
గ్రహాశ్చతుర్విధా ప్రోక్తా తత్స్వరూపం నిరూప్యతే॥

తా॥ అతీతము, అనాగతము, సమము, విషమము అని గ్రహములు నాలుగువిధములు.

గ్రహముల వివరణము

శ్లో॥ గీతాతీతేత్వతీతస్యా త్తాళాతీతే త్వనాగతః
గీతాయా తాళసంయుక్తో సమగ్రహ మితీరితమ్॥
ఆద్యంతయోరనియమో విషమశ్చ ప్రకీర్తితః
మాత్రాధిక్యంచ తస్యైవ క్వచిత్తైచిత్ప్రచక్షతే॥

తా॥ గీతము నడిచిన పిమ్మట తాళము నడచుట అతీతమనంబడును. తాళము నడిచిన పిదప గీతము నడచుట అనాగత మనంబడును. తాళగీతములు సమముగా నడచుట సమ మనంబడును. ఈ మూడు విధములుగాక నడచునది విషమ గ్రహ మనంబడును. మఱియు, గీతాదులకన్నను తాళమాత్రలు రెండుగాని మూడుగాని, నాలుగుగాని, అతీతమైతే అది అతీతగ్రహమనియు, ఇన్ని మాత్రలే అనాగతమైతే అది అనాగతగ్రహమనియు, పదరు ప్రకారము 5, 6, 7, 8 మాత్రలు గీతముకంటె అతీతమైనను అనాగతమైనను అది విషమ గ్రహమనంబడును. ఇటుల రంగరాజ లొల్లభట్టులు మొదలైన భరతశాస్త్ర వ్యాఖ్యాతలు నిర్ణయించినారు.

6. జాతిప్రాణలక్షణము

శ్లో॥ అనుగాయా మతేర్ధర్మం కారణంజాతిరుచ్యతే॥

తా॥ అనుగతబుద్ధికి కారణమైన ధర్మము జాతియనంబడును. అనగా లోకమందు అనేక మనుష్యులయందు వీడు మనుష్యుడు అనెడి అనుగత బుద్ధిచేత మనుష్యత్వమనెడి జాతి సిద్ధించెను. ఆ తీరుననే అనేక తాళములయందు ఇదిన్ని తాళము అనెడి అనుగత బుద్ధిచేత తాళత్వమనెడి జాతి కద్దని తెలిసికొననది. ఇప్పుడు సకల మనుష్యుల యందును, మనుష్యత్వమనెడి ఒక జాతియున్నను, ఆ మనుష్యులయందు బ్రహ్మ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్ర,

త్వము పొందదగిన అవాంతర జాతులు గలిగినట్లు సకల తాళములయందును తాళత్వమనెడి వ్యాపకజాతియుండి యున్నను, చతురశ్ర త్రిశ్రము పొందదగిన అవాంతర జాతులు మతభేదములచేత కలవని చెప్పఁబడెను.

జాతుల వివరణము

శ్లో॥ చతురశ్ర త్రిశ్రమిశ్రా ఖండస్సంకీర్ణక స్తథా
పంచధాజాతయ స్సర్వే తత్స్వరూపం నిరూప్యతే॥

తా॥ చతురశ్రము, త్రిశ్రము, మిశ్రము, ఖండము, సంకీర్ణము, అని ఐదు జాతులు కలవు. అవి వరుసగా 4, 3, 7, 5, 9, సంఖ్యలు గలవు.

పైన జెప్పఁబడిన బ్రహ్మ క్షత్రియ వైశ్య శూద్ర సంకీర్ణము లనెడి అవాంతర జాతుల ప్రకారము చతురశ్రజాతి బ్రహ్మజాతిగా నెంచబడెను గాన, బ్రహ్మకు చతుర్ముఖము లగుటచే చతురశ్రమనెడి జాతి యేర్పడెను. గాన, ఆ చతురశ్రజాతికి 4 అక్షరముల లఘుకాలమాయెను. ఈ చతురశ్ర జాతియొక్క 4 అక్షరములను మూటిచే గుణించగా 12 వచ్చును. ఆ 12 ను నాలుగుపాళ్ళుచేయగా పాలు ఒక్కొంటికి 3 అక్షరములు ఏర్పడును. గాన, త్రిశ్రజాతికి 3 అక్షరముల లఘుకాలమాయెను. చతురశ్ర జాతియొక్క 4 అక్షరములను, త్రిశ్రజాతియొక్క 3 అక్షరములను, మిశ్రము చేయగా మిశ్రజాతికి 7 అక్షరముల లఘుకాలమాయెను. ఈ మిశ్రజాతియొక్క 7 అక్షరములను, త్రిశ్రముయొక్క 3 అక్షరములను కలపగా 10 అక్షరములగును. ఆ పది అక్షరములను సగముగా ఖండించగా ఏర్పడిన 5 అక్షరములు ఖండజాతికి లఘుకాలమాయెను. చతురశ్రజాతియొక్క 4 అక్షరములను త్రిశ్రమిశ్రములు కలిపి ఖండించిన ఖండజాతియొక్క 5 అక్షరములను కలపగా 9 అక్షరములు సంకీర్ణజాతికి లఘుకాలమాయెను. ఇవిగాక మరికొన్ని లఘువులు చెప్పబడియున్నవి. అవి యెవ్వియన? మనుష్యలఘువు, స్వర్గలఘువు, హంసలఘువు, దేవ్యలఘువు, చిత్రలఘువు, దివ్యలఘువు, సింహలఘువు, వర్ణలఘువు, వాద్యలఘువు, కర్ణాటకలఘువు, అని లఘువులు పదివిధములు. అవి క్రమముగా 4, 3, 7, 5, 9, 6, 8, 10, 12, 16 అక్షరకాలములు గలవైయుండును. ఈ లఘువులలో పైజెప్పబడిన 5 జాతుల లఘువులుకూడ యున్నవి.

7. కళాప్రాణలక్షణము

శ్లో॥ ఏక కళాచ ద్వికళా త్రికళాచ చతుఃకళా
ఏవంతికాచ విజ్ఞేయం తాళలక్షణ కోవిదైః ।

ఏకస్యాంచ కళాయాంతు లఘుశ్శేతి కీర్తితః
ద్వికళాయాం గురుశ్చైవ త్రికళాప్లుత ముచ్యతే
నిశ్శబ్ద లచతుష్కంచ కళాచతుష్కాభిదే ॥

తా॥ ఏకకళ, ద్వికళ, త్రికళ, చతుష్కళ, అని కళలు నాలుగు గలవు. అందు లఘువుకు ఒక కళయు, గురువుకు రెండు కళలు, ప్లుతమునకు మూడు కళలును, కాకపాదమునకు నాలుగు కళలును గలిగియుండును. చచ్చత్పుట, చాచత్పుట, షట్పితాపుత్రిక, సంపద్వేష్ట, ఉద్ఘట్టములను, ఈ 5 తాళములు కళలనంబడును.

౮. లయప్రాణలక్షణము

శ్లో॥ తాళాంతరాళవర్తీయః కాలోసౌలయనామకః
ద్రుతమధ్య విళంబాశ్చ భవేయుస్త్రివిధాలయాః
ద్రుతోమధ్యో విళంబశ్చ ద్రుతశ్శీఘ్రతమోమతః
ద్విగుణాద్విగుణో జ్ఞేయా తస్మాన్మధ్యవిళంబితౌ ॥

తా॥ తాళమునడుమ నడిచెడి కాలము లయ యనంబడును. అది ధ్రుతము, మధ్యము విళంబితము అని త్రివిధములు. అందు మిక్కిలి శీఘ్రమయినది ద్రుతము. దానిని ఇనుమడింప మధ్యము. దానిని ఇనుమడింప విళంబితమగును. ద్రుతలయ అనగా పాడుటకు కొంత త్వరగా తాళముచేసికొని పాడనగునో అట్లు తాళముచేసికొని పాడుట. మధ్యలయ అనగా, ద్రుతలయకు రెట్టింపు విళంబము చేయుట. విళంబితము అనగా ఆమధ్యలయకంటె రెట్టింపు విళంబము చేయుట, మరియు. (గీతతాళాదీనా కేకత్ర విరామోలయః) అనియు "శ్రుతిర్మాతా పితాలయః" అనియు, చెప్పియుండుటచేత లయ ముఖ్య ప్రాణ మని తెలియంగునది.

౯. యతి ప్రాణలక్షణము

శ్లో॥ లయప్రవృత్తినియమో యతిరిత్యభిదీయతే
సమస్రోతోవహాఖ్యాతా గోపుచ్ఛేకపిపీలికా
మృదంగికాచ విషమాషడ్విధాయతి రుచ్యతే

తా॥ యతి అనగా లయప్రవర్తయొక్క నియమము యతి యనంబడును. అతి, సమయతి స్రోతోవహాయతి, గోపుచ్ఛయతి, పిపీలికయతి, మృదంగయతి, విషమయతి అని యతులు ఆరు విధములు.

యతుల వివరణము

శ్లో॥ ద్రుతాదీనాం సమాయత్ర సమాఖ్యాయతిరిష్యతే॥

తా॥ ద్రుతలఘు గురుప్లుతములలో యేదైనను 8 8 8 యిట్లు సమానజాతీయము లగు అంగములు గలది సమయతి యనంబడును.

శ్లో॥ ద్రుతాదీనాం విపర్యాసా ద్యతిస్రోతో వహాభిదా॥

తా॥ ద్రుతలఘుగురు ప్లుతములలో నెవ్వియైనను ఇట్లు ∪ O । 8 నదివలె ఆదియందు కొంచమై క్రమముగా గొప్పఅంగములు గలది స్రోతోవహాయతి యనంబడును.

శ్లో॥ ఆదౌ గురుప్లుతాయత్ర లఘుద్రుత లయాంతికే
గోపుచ్ఛయతి రాఖ్యాతతం తాళజ్ఞాన వినోదినః॥

తా॥ గోపుచ్ఛయతి అనగా గోపుతోకవలె 8 । O ∪ ఇట్లు ఆదియందు గొప్పఅంగములున్ను రానురాను తక్కువైన అంగములు గలది గోపుచ్ఛయతియనంబడును.

శ్లో॥ లఘు ద్రుతాశ్చమధ్యేస్యు రాద్యావంతే గురుప్లుతా
పిపీలికా యతిఖ్యాతా తాళజ్ఞాన వినోదినః॥

తా॥ పిపీలికాయతి అనగా చీమవలె 8 । O । 8 ఇట్లు లఘువులు గాని ద్రుతములు గాని మధ్యనుండి అద్యంతములందు గురువుగాని ప్లుతము గాని యుండునది పిపీలిక యతి యనబడును.

శ్లో॥ గురుప్లుతాశ్చ మధ్యేస్యు రాద్యావంతే లఘుద్రుతః
మృదంగయతి మిచ్ఛంతి లయజ్ఞాన వినోదినః॥

తా॥ మృదంగయతి అనగా మృదంగము వలె O । 8 । O ఇట్లు గురుప్లుతాలలో నెవ్వి రైనను మధ్య గొప్ప అంగము లుండి అద్యంతము లందు లఘుద్రుతము లుండునది

శ్లో॥ ఆదౌ గురుప్లుతౌయత్ర లఘుద్రుతాదయాంతికే
విషమాయతిరస్యాతు వత్స్యతే విబుధైరపి॥

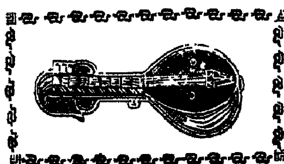
తా॥ విషమయతి అనగా ఆదియందు గురుప్లుతములుండి అంత్యమందు లఘుద్రుతము లుండెనా, అనగా పై వ్యవస్థలకు సంబంధించక ౭ § ౹ ౦ ఇటుల వ్యత్యస్తముగా అంగములుండునది విషమయతి యనంబడును.

10. ప్రస్తార ప్రాణలక్షణము

శ్లో॥ ప్రస్తార సంఖ్యేనష్టం చోద్దిష్టం పాదాళికంస్మృతః
ద్రుతమేరుర్లఘుర్మేరు ర్గురుమేరుః ప్లుతస్యచ॥
మేరు స్సంయోగమేరుశ్చ ఖండప్రస్తారకంస్మృతః
ఇతిప్రస్తారకస్యైవ లక్షణం కథితోబుధైః ॥

తా॥ ప్రస్తారము, సంఖ్య, నష్టము, ఉద్దిష్టము, పాతాళము, ద్రుతమేరువు, లఘు మేరువు, గురుమేరువు, ప్లుతమేరువు, సంయోగమేరువు, ఖండప్రస్తారము, అని పది విధంబులనుండును. ఈతాళ ప్రస్తారమార్గంబులు అంకశ్రేణి, సంఖ్యా శ్రేణి, పాతాళము, మహాపాతాళము అను లెక్కలు చెప్పుట కుపయోగించు చున్నవి. మరియు మేరువులు జాతిజాతి నిష్ఠములుగా వేరవేర ఏర్పడు చున్నవి. ఇందలి ప్రయోజనము నష్టోద్దిష్టము చెప్పుటకే తప్ప ఈ ప్రస్తార ప్రకార మేర్పడుతాళములు కొన్ని వాడుకలో లేనందున నీప్రస్తార ప్రాణము అతివిస్తరమగుటచే వాట్లనంతయు వివరించుటలో ప్రయోజనము లేదనే హేతువచే వదలిపెట్టడమైనది.

దశప్రాణములు సంపూర్ణము.

సప్తస్వరముల యొక్క వివరములు

స. షడ్జమము అనగా:— ఋషభాది నిషాదాంత్యము గాఁ గల ఆరుస్వరములకు పుట్టిన స్థానముగాను, ఆరు స్వరములను బుట్టించునది గాను మానవ శరీరములో ముక్కు, కుత్తుక, ఉరమ్ము, దవడ, నాలుక, దంతములు, నీ యారు స్థానముల ద్వారముగ బుట్టినదిగా నుండుటచేత షడ్జమమని చెప్పఁబడుచున్నది.

రి. ఋషభము అనగా:— హృదయమునందు ప్రవేశించునది గనుక ఋషభ మనం బడును. ఆవుల గుంపులో ఆంబోతు ఎద్దు బలవంతుడై యుండునో అట్లే యీ ఋషభము స్వరగుంపులో రెండవ స్థానమునందు గంభీరత్వము జెందినదై యున్నది.

గ. గాంధారమనగా:— గంధర్వ సుఖహేతుత్వమైనది. గనుక గాంధారమని చెప బడినదై యున్నది.

మ. మధ్యమమనగా :— సప్తస్వరములకు మధ్యస్థానమైన నాల్గవ స్థానమందుఁ బుట్టుటవలన మధ్యమమని చెప్పఁబడినదై యున్నది.

ప. పంచమ మనగా:— సప్తస్వరములలో నైదవస్థానమందు వచ్చునది గావున పంచమ మని చెప్పఁబడుచున్నది.

ధ. ధైవత మనగా:— ధీరత్వము జెందినదై ఆరవస్థానములో వచ్చుచున్నందున ధైవత మనంబడుచున్నది.

ని. నిషాద మనగా:— షడ్జాది ధైవతాంతమైన అన్ని స్వరములను ముగించు చోటులో నుండునది గనుక నిషాద మనంబడుచున్నది.

పదునైదు గీతాధికములయొక్క వివరములు

1. ఘనరాగపంచక మనగా:— నాట, గౌళ, ఆరభి, వరాళి, శ్రీరాగము యీ అయిదు రాగములను ఘనరాగపంచక మనంబడునది.

2. సాధారణ లేక సంచారిగీతము:— క్రియకు అక్షరకాలముగ నడుచుచు ఇందు గల సాహిత్యము దైవస్తోత్రముగను అకార, ఇకార, ఉకారములతో గూడి యున్నదియును, గీతములయొక్క మాతువులు సంస్కృత భావమైన ప్రాకృత భాషాపదములను ఆభోగ ఖండ మాతువులలో అర్థములేని అల; ఇయ్య, తియ్య; అంవో; ఇయ్య; అరే, యను శబ్దములను వుండవలెను. రచనకర్తలు పురందరదాసు, పైడాల గురుమూర్తి శాస్త్రులు మొదలగువారు.

3. లక్షణగీతము:—ఇందుగల సాహిత్యము ఆ లక్షణగీతము యొక్క రాగలక్షణమును అనగా ఆ రాగము యొక్క గ్రహ, వర్జ్య, వక్రన్యాస, అంశస్వరములను, ఔడవ, షాడవ, సంపూర్ణ, స్వభావములన్నియు; ఆ జన్యరాగ లక్షణగీతమయినచో, దాని జనకరాగమును; భాషాంగ రాగలక్షణ గీతమైనచో దాని అన్యస్వరము మొదలగు వివరములను గలిగియుండును. రచన కర్తలు గురుమూర్తి శాస్త్రి, వెంకటమఖి మొదలగువారు.

4. స్వరజతి:—మధ్యమ కాలముగా శృంగార రసమైన మాతువులను, పల్లవి, అను పల్లవి, చరణములను, అను పల్లవికి చివర ముక్తాయి స్వరరూపమైన ధాతువును, అందు పదము పాటయును పదము స్వరమును చివర, తధింగిణతోం అను పాఠమును చేర్చి పల్లవిని యెత్తుకొనునట్లు యుండవలెను. దీనికి సాహిత్యము పొడవు కూడ యన్ని యక్షరములుగ యుండును, రచనకర్తలు శ్యామశాస్త్రి, ఆది అప్పయ్య మొదలగువారు.

5. పదవర్ణము:—పదవర్ణమునే చౌక వర్ణమని వాడుక. వీనిలో పల్లవి, అను పల్లవి, చరణమ్ము మెత్తుగడ స్వరములు తప్పక యుండును. దీనికి ప్రతి పాదమునకు సాహిత్యముండి మిక్కిలి శృంగార రస ప్రధానము. దీనిలో సంగీతము నడచు నడక నెమ్మదితో భావములను తెలియుట తగినట్లుగా యుండును. ఇవి సాని మేళములం దుపయోగించెదరు. పదవర్ణముల రచనకర్తలు మైసూరు సదాశివ రావు మొదలగువారు.

6. తానవర్ణము:—తాన గతితో గూడుకొని పల్లవి, అనుపల్లవి, ఉపపల్లవి, ముక్తాయి స్వరము, చరణము, స్వరములుగల్గి ప్రారంభించిన స్వరములోనే వచ్చి నిల్చునట్టి క్రియాస్థాయి. ఇందు సాహిత్యములో గల అక్షరములకు మధ్య, అకార ఇకారాదులు విశేషములుగా యిమిడియుండును. రచనకర్తలు వీణ కుప్పయ్య మొదలగువారు.

7. కృతి:—భగవత్ సంబంధమైనస్తుతి గల్గి పల్లవి, అనుపల్లవి, చరణములు గల్గి యుండును. కృతిలోని సంగీతము సంగతులతోను, గమకములతోను, నిండి యుండును. రచనకర్తలు త్యాగరాజయ్య మొదలగువారు.

8. కీర్తన:—పల్లవి, అనుపల్లవి, చరణములను, విభాగములుగ గలిగియుండు [illegible]ర్యమయిన సంగీత రచనకు కీర్తనమని పేరు. ఇందు గల సాహిత్యము భక్తిరస ప్రధానమైయుండును. కృతివలె కీర్తనలోగూడ పైదెలిపిన మూడు ముఖ్యాంగములుండియున్నను, కొన్ని కీర్తనములలో అను పల్లవి, లేకుండగూడ రచింపబడియుండును. అట్టి కీర్తనలలో ఒక పల్లవి, చాలా చరణములు గలిగియుండును. రచనకర్తలు పురంధర విఠలు, భద్రాచల రామదాసు మొదలగువారు,

9. రాగమాలిక:—శృంగార రసముతోనైనను లేక భక్తిరసముతోనైనను ఆయా రాగముల కొనలందు, తాళాను సారమైన ఆవృత్తములు గల ముక్తాయి స్వరములు గల్గి పల్లవి యొక్క మొదటి రాగమును ఎత్తుకొనునట్లుండును. రచనకర్తలు శ్రీ సీతారామారావు మొదలగువారు.

10. పదము:—దేవతా సంబంధముగను శృంగార రసమునుగల్గి నాయికా, నాయక లక్షణములను సంబంధించియుండును. మఱియు పల్లవి, అనుపల్లవి, చరణములు గల్గియుండును. రచనకర్తలు క్షేత్రజ్ఞులు, ఘనం సీనయ్య మొదలగువారు.

11. జావళీ:—ఇది శృంగార రసముతో నాయకా, నాయకి లక్షణములతో, గ్రామ్యభావతో యిమిడియుండును. ఇది సాధారణముగా మధ్యమ కాలముగా పాడదగినవై యుండును. జావళీలు రచనకర్తలు ధర్మపురి సుబ్బారావు మొదలగువారు.

12. తరంగము:—నిబిడమైన భక్తి శృంగార రసయుతమగు ఉజ్జ్వల రసప్రధానమైన రచన. పల్లవి, అనుపల్లవి చరణములను విభాగములు గల్గి 12 సర్గలలో వ్రాయబడియున్నది. దైవప్రేరితమున శ్రీకృష్ణుని లీలలను నాయికా, నాయక లక్షణముల ననుసరించి, కృష్ణలీలాతరంగిణి యను పేర నీ గ్రంథమును నారాయణ తీర్థ యతీంద్రులచే సంస్కృతమున రచింపబడినది. ఇందుగల అనుపల్లవి చరణములు, ఒకే ధాతు శైలిని గలవిగా నుండును. రచనకర్తలు శ్రీనారాయణతీర్థ యతీంద్రులు.

13. అష్టపది:—ఇది శృంగార రస ప్రధానమై యుండును. ఈ గ్రంథమునకు గీతగోవిందము యనిపేరు. కీర్తనకు యెనిమిది పాదములుండును. పల్లవి, అను పల్లవి, చరణములుగా లేక అన్నియు ఒకేమాదిరిగల చరణములుగా నుండును. అష్టపదులు జయదేవ కవి రచించెను.

14. దరు:—పదమువలె శృంగార రస ప్రధానమైయుండు నొక విధమగు రచనకు దరు అని పేరు. దీని నడక మధ్యమ కాలముగానుండును. ఈ దరువులలో కొన్ని ఒక చరణములోను, కొన్ని రెండు మూడు చరణములతోను గూడి యుండును. రచనకర్తలు ముద్దుస్వామి దీక్షితులు మొదలగువారు.

15. తిల్లాన:—అన్యదేశీయమైన తిల్లాన నుండి తీయబడిన యొక విధమైన రచనకు తిల్లాన యనిపేరు. ఇది సాధారణముగా మధ్యమ కాలముగానుండును. దీనిలోని సంగీతము మిక్కిలి సజీవముగాను, వేగముగాను ఉండును. దీనికి పల్లవి, అనుపల్లవి, అను విభాగములుగా నుండును. దీనియందు గతి, మాతువు, స్వరసాహిత్య యుతమగు జతులు గలదిగా నుండును. రచనకర్తలు పల్లవి శేషయ్యర్ మొదలగువారు. కొన్ని తిల్లానలకు చరణముకూడ గల్గియుండును.

వెంకటమఖియొక్క మేళకర్తరాగపద్ధతి:—సప్తస్వరములు ప్రకృతి వికృతి భేదములచే యేర్పడు 16 స్వరములకు వరుసగా స ర-రి-గ-రు-గి-గు-మ-మి-ప ధ-ధి-న-ధు-ని-ను-యనుసంకేతాక్షరములనుకల్పించియున్నారు. అట్టిసంకేతాక్షరములైన ప్రకృతి వికృతి భేదముల మార్పుల వలననే మేళకర్తలు 72 గా యేర్పడుచున్న వివరములను యీక్రిందను తెలుపబడుచున్నది.

సప్తస్వర సంకేతములనబడు స-రి-గ-మ-ప-ధ-ని, యను యేడక్షరములను రెండు భాగములుగ భాగింపబడి అందు, స-రి గ-మ, యను మొదటిభాగమునకు పూర్వాంగమనియు, ప-ధ-ని- యను రెండవ భాగమునకు ఉత్తరాంగమనియు చెప్పబడును. పూర్వాంగమగు, స-రి-గ మ- లోని ప్రకృతి(శుద్ధ) వికృతి భేదములలో శుద్ధ స్వరములగు, షడ్జ, శుద్ధ ఋషభ, శుద్ధ గాంధార, శుద్ధ మధ్యమములను, ఉత్తరాంగమగు ప-ధ-ని- లోని ప్రకృతి (శుద్ధ) వికృతిభేదములలో శుద్ధస్వరములగు పంచమ, శుద్ధధైవత, శుద్ధనిషాదములను చేరి యేర్పడునట్టి శుద్ధస్వర సప్తకము కలప గలుగునది యొక మేళమగును. ఇదే విధమున పూర్వాంగముయొక్క శుద్ధ స్వరములచే ఉత్తరాంగముయొక్క శుద్ధవికృతి స్వరములను ప్రస్తరించిన ఆరు మేళములగు విధమును వెంకటమఖి వారి సంకేతాక్షరములతో నీక్రింద తెలుపబడుచున్నది.

ఉత్తరాంగము - పూర్వాంగము

	ప ధ న	1 సరగమ ప ధ న	యీ ఆరుమేళములను,
	ప ధ ని	2 సరగమ ప ధ ని	సరగమ యనుపూర్వాం
1 సరగమ	ప ధ ను అనగా	3 సరగమ ప ధ ను	గముచేఉత్తరాంగమును
	ప ధి ని	4 సరగమ ప ధి ని	ప్రస్తరించగా ఏర్పడినవి
	ప ధి ను	5 సరగమ ప ధి ను	
	ప ధు ను	6 సరగమ ప ధ ను	

పైని తెలుపబడిన విధము అనగా,

1 సరగమయను పూర్వాంగభేదముచే ఉత్తరాంగభేదముల ప్రస్తరించిన 6మేళములను

2 సరగిమ	—	—	6	,,
3 సరగుమ	—	—	6	,,
4 సరిగిమ	—	—	6	,,
5 సరిగుమ	—	—	6	,,
6 సరుగుమ	—	—	6	,,

యేర్పడుచున్నవి. అనగా ఒక్కొక్క పూర్వాంగ భేదమునకు 6 మేళకర్తల చొప్పున 6 పూర్వాంగ భేదములకు 6×6=36 మేళములు,

మ. అను శుద్ధమధ్యమ ప్రస్తారముచే గలిగెను. వీనికే పూర్వ మేళము లబడును. ఇదేవిధముగనే 36 మేళములును, మి - అను ప్రతిమధ్యమ ప్రస్తారముచే మరియొక 36 మేళములు గలిగెను. వీనికే ఉత్తరమేళములందురు. గనుక, మ - మి యను శుద్ధమధ్యమ, ప్రతిమధ్యమ ప్రస్తారములచే $36 \times 2 = 72$ మేళములు యేర్పడియున్నవనియు యింతకంటెను హెచ్చింపను తగ్గింపను కైలాసపతికైనను సాధ్యముకాదనియు వెంకటమఖి చెప్పియున్నాడు. ఇదే వారిమేళకర్తరాగములపద్ధతి మరియు వెంకటమఖి సంకేతాక్షరములలో సప = షడ్జపంచమము లనియు, ర - రి - రు = ఋషభములోని 1,2,3 భేదములనియు. గ-గి-గు = గాంధారములోని 1.2.3 భేదములనియు, మ మి = మధ్యమములోని, 1.2 భేదములనియు, ధ-ధి-ధు = ధైవతములోని 1,2,3 భేదములనియు, న-ని-ను=నిషాదములోని,1 .2.3 భేదములనియు గ్రహించేది.

72 మేళకర్త రాగములకు 12 చక్రములకున్నూ శ్రీ వెంకటమఖి పెట్టిన నామములు

1 కనకాంబరి, 2 ఫేనద్యుతి, 3 గానసామవరాళి, 4 భానుమతి. 5 మనోరంజని, 6 తనుకీర్తి, 7 సేనాగ్రణి, 8 జనతోడి, 9 ధునిభిన్నషడ్జము, 10 నటాభరణము, 11 కోకిలరవము, 12 రూపవతి, 13 గేయహెజ్జజ్జి, 14 వాటీవసంతభైరవి, 15 మాయామాళవగౌళ, 16 తోయవేగవాహిని, 17 ఛాయావతి, 18 జయశుద్ధమాళవి, 19 ఝుంకారభ్రమరి. 20 నారీరీతిగౌళ, 21 కిరణావళి, 22 శ్రీరాగము. 23 గౌరీవేలావళి, 24 వీరవసంతము, 25 శరావతి, 26 తరంగిణి, 27 సౌరసేనా, 28 హరికేదారగౌళ, 29 ధీరశంకరాభరణము, 30 నాగాభరణము, 31 కలావతి, 32 రాగచూడామణి, 33 గంగాతరంగిణి, 34 భోగచ్ఛాయానాటా, 35 శైలదేశాక్షి, 36 చలనాటా, 38 సౌగంధిని, 38 జగన్మోహనము, 39 ధాళివరాళి, 40 నభోమణి 41 కుంభిని, 42 రవిక్రియా, 43 గీర్వాణి, 44 భవాని. 45 శివపంతువరాళి,46, స్తవరాజము, 47 సౌవీరము, 48 జీవంతిని, 49 ధవళాంగము 50 నామదేశి, 51 కాశిరామక్రియా,52 రమామనోహరి, 53 గమనక్రియా, 54 వంశవతి, 55 శ్యామళా,56 చామరము, 57 సుమద్యుతి, 58 దేశిసింహారవము, 59 ధామవతి, 60 నిషధము, 61 కుంతలము, 62 రతిప్రియా, 63 గీతప్రియా, 64 భూషావతి, 65 శాంతకళ్యాణి, 66 చతురంగిణి, 67 సంతానమంజరి, 68 జ్యోతిరాగము, 69 ధౌతపంచము, 70 నాసామణి, 71 కుసుమాకరము, 72 రసమంజరి,—ఒక్కొక్క చక్రమునకు 6 రాగములు చొప్పున పండ్రెండు చక్రముల పేర్లు యీక్రింద నిమిడియున్నవి. (1) ఇందు (2) నేత్ర (3) అగ్ని (4) వేద (5) బాణ, (6) ఋతు (7) ఋషి (8) వసు (9) బ్రహ్మ (10) దిశ (11) రుద్ర (12) ఆదిత్య—

గ్రామఫోన్, రేడియో

గ్రామఫోను, రేడియోలు మానవలోకమునకు ఆధునికశాస్త్రజ్ఞుల రెండు కానుకలు.

గ్రామఫోనుద్వారా "రికార్డు" చేయబడిన సంగీతమును ఎన్నిసార్లైనను వినవచ్చును. రేడియో ద్వారా వేలకొలది మైళ్ళ దూరమున పాడు సంగీతమునుకూడ వినగలుగుచున్నాము.

1. గ్రామఫోను రికార్డుల శబ్దగ్రహణ పద్ధతి చాల చిక్కైనది. శబ్దగ్రహణ యంత్రమున కొకప్రక్క "మైక్రోఫోను" ఉండును. అది అగదిలో పాడబడుచున్న సంగీతమును గ్రహించును. యంత్రమునకు రెండవప్రక్క ఒక సూది ఉండును. ఆ సూది మైనపు ప్లేటుమీద ఈ శబ్దతరంగములను (రికార్డు) ఎక్కించును.

ఈ మైనపు ప్లేటునుండి "నెగటివ్"లు తీసి వానినుండి గ్రామఫోను రికార్డులు తయారు చేసెదరు.

గ్రామఫోను రికార్డుల ద్వారా గొప్ప గొప్ప పాటకుల గానమును వారు మరణించిన తరువాతకూడ వినగలుగుచున్నాము. అమూల్యమైన సంగీతమును ఈవిధముగ మనము భద్రపరచుకొనగలము.

2. రేడియో "బ్రాడ్ కాస్టింగు స్టేషను"లలో శబ్దము బయటికిపోవవీలులేని గదులలో సంగీతము పాడబడును. మైక్రోఫోనుముందర పాడబడిన సంగీతము "ఈథరు" ద్వారా విద్యుత్తరంగముల రూపమున కొనిపోబడును. "రిసీవింగుసెట్లు" ఆ విద్యుత్తరంగముల నాకర్షించి మరల శబ్దతరంగములుగ మార్చును. ప్రతిరేడియో స్టేషనుకు "వేవ్ లెంగ్త్" అనునది ఉండును. ఈ రిసీవింగ్ సెట్టును మనము ఏస్టేషనులోని సంగీతము వినదలచిన ఆ స్టేషను వేవ్ లెంగ్త్ కు సరిచేసుకొనిన యెడల ఆస్టేషనులోని సంగీతము మనము వినవచ్చును.

సంగీత ప్రశ్నోత్తరములు

1. సంగీత మనగ నేమి ?
సంగీత మనగా, గీతము, వాయిద్యము, నృత్తము అను నీమూటి చేత సంగీత మనబడును. మఱియు, స్వరరాగ, తాళముల చేతయు, సంగీతమనబడును.

2. సంగీతము ఎన్ని విధములు ? మార్గము, దేశి అని సంగీతము రెండు విధములు.

3. మార్గ దేశి సంగీతమునకు గల భేదమేమి ?
ఈశ్వర ప్రణీతమైన సంగీతము మార్గమనబడును. ఆ యా దేశములయందు వాడుక గలిగి మనోహరముగా నుండు సంగీతము దేశి యనబడును.

4. నాదము ఎట్లు గలిగెను ?
ఆత్మ, మనస్సు, అగ్ని, వాయువు అను నీ నాలుగింటివలన నాదము బుట్టెను.

5. ఆహత, అనాహత నాదమునకు గల భేదమేమి ?
ఆహతనాదమనగా శ్రుత్యాదిముఖముగా జనరంజకము జేయునది. అనాహత నాదమనగా తన చిత్తమున తనొక్కనికే తెలియదగినది.

6. శ్రుతియనగా నేమి ?
స్వరారంభకావయవ ధ్వనివిశేషము శ్రుతి యనంబడును.

7. శ్రుతి ఎన్ని జాతులు గలది ? అది ఎన్ని భేదము లగును ?
దీప్త, ఆయత, కరుణ, మృదు, మధ్య అని శ్రుతి ఐదు జాతులు గలది. 22 భేదము లగుచున్నది.

8. షడ్జాది స్వరములకు నియత శ్రుతు లెవ్వి ?
ఛందోవతి, రతిక, క్రోధి, మార్జని, ఆలాపిని, రమ్యక్షోభిణి అనునవి నియత శ్రుతులు.

9. శుద్ధవికృత స్వరములకు గల భేదమేమి ?
నియతములైన శ్రుతులతో గూడుకొన్న స్వరములు శుద్ధము లనంబడును నియత ములకు హెచ్చుగాని తక్కువగాని అయిన స్వరములు వికృతము లనబడును

10. సప్తస్వరములలో వికృతిని పొందని స్వరము లెవ్వి ?
షడ్జమము, శుద్ధరిషభము, అంతరగాంధారము, శుద్ధమధ్యమము. పంచమము శుద్ధధైవతము, కాకలీ నిషాదము అనునవి వికృతిని పొందని స్వరములు.

11. స్వరశబ్దానకు అర్థమేమి ?
(స్వ) స్వకీయముగా (ర) రంజించునది గాన స్వరమని చెప్పఁబడెను.

12. స్వరమనగా నేమి ?
శృతులు విడివిడిగాను వ్యక్తముగాను పలుకవు. కనుక వ్యక్తముగ వినదగినదియును యింపుగలదియును గా నుండునటుల పూర్వులు శృతులను పంచి, రంజనము గల అక్షరములతో నీ శృతులను జేర్చి పలికింపబడి యుండుటయే స్వరమనబడును. ఇట్టివి సప్తస్వరములు.

13. స్వరములు ఎన్ని విధములు ? శుద్ధ వికృతము అని రెండువిధములు.

14. ఆరోహణ అవరోహణములకు గల భేదమేమి ?
స్వరములను క్రమముగా హెచ్చుచూ బోవునది ఆరోహణమనియు, అట్లే తగ్గుచూ వచ్చునది అవరోహణమనియు చెప్పఁబడును.

15. గ్రామభేదములనగా నేమి ? గ్రామభేదములనగా పాడుటకు శ్రుతి కూర్చుకొనుట.

16. గ్రామము లెన్ని విధములు ?
షడ్జగ్రామము, మధ్యమగ్రామము, గాన్ధారగ్రామము అని మూడువిధములు.

17. షడ్జగ్రామమనగా నేమి ?
మంద్రముయొక్క షడ్జస్థానమును ఆధార శ్రుతిగా నేర్పరచుకొని శ్రుతి కూర్చుకొనుట.

18. మధ్యమగ్రామ మనగా నేమి ?
మంద్రషడ్జముయొక్క మధ్యమ స్వరమువరకు బోయి, ఆ మధ్యమస్వరమును ఆధారషడ్జముగా నేర్పఱచుకొని శ్రుతి కూర్చుకొనుట.

19. గాన్ధార గ్రామమనగా ఎట్టిది ?
మధ్యమగ్రామముయొక్క షడ్జస్థానము మొదలు ఒకస్థాయి ఆరోహణముగా పోయి, దానిపైనున్న గాన్ధారస్వరమును ఆధారషడ్జముగా శ్రుతి కూర్చుకొనుట.

20. రాగమనగా నేమి ?
స్వరవర్ణములచే అలంకరింపబడినదై జనుల చిత్తమునకు రంజకమైన ధ్వని విశేషము రాగ మనఁబడును.

21. రాగము ఎన్నివిధములు గలది ? అవి ఎన్ని భేదము లగుచున్నవి ?
షాడవము, ఔడవము, సంపూర్ణము అని రాగములు మూడువిధములు. అవి ఒక్కొక్కటి శుద్ధము, ఛాయాలగము, మిశ్రము అని మూడు భేదము లగుచున్నవి.

22. షాడవ ఔడవ సంపూర్ణమునకు గల భేదమేమి?

షాడవము 6 స్వరములును, ఔడవము 5 స్వరములును, సంపూర్ణము 7 స్వరములను గలిగియుండును.

23. సంపూర్ణ స్వరమునందు గలిగిన ఔడవభేదము లెన్ని?

సంపూర్ణ స్వరమునందు గలిగిన ఔడవభేదములు పదిహేను.

24. ఆరోహణమునందు ఆఱును అవరోహణములో సప్తస్వరములుండుదాని పేరేమి?

ఆరోహణమునందు ఆఱు స్వరములును, అవరోహణమునందు యేడుస్వరము లుండిన వానిని షాడవ సంపూర్ణ రాగమని పేరు.

25. స్థాయి అనగా నేమి?

షడ్జమము మొదలు పై షడ్జమమునందుట స్థాయి యనంబడును.

26. మేళకర్త అనగా నేమి? అవి యెన్నిగలవు?

సంపూర్ణస్వరములుగల జనక రాగములకు మేళకర్తలని పేరు. అవి 72 గలవు.

27. డెబ్బదిరెండు మేళకర్తలకు చక్రములెన్ని? చక్రమొక్కింటికి రాగములెన్ని?

చక్రమొక్కింటికి ఆరేసి రాగముల చొప్పున 72 మేళకర్తలకు 12 చక్రములు గలవు.

28. సంగతి యనగా నేమి?

సంగీత రచనయొక్క భాగములందు గాని పదజాలమునందు గాని, రంజకము కొరకు రాగతాళము లనుసరించి భావసంపత్తితో పాడబడు హెచ్చుతగ్గుల మార్పుగలది.

29. జన్యరాగము అనగా నేమి?

. మేళకర్తల వలన బుట్టిన ఔడవషాడవాది రాగములకు జన్యరాగములని పేరు

30. మధ్యమము ఎన్ని భేదములు గలది?

శుద్ధమధ్యమము, ప్రతి మధ్యమము అని రెండు భేదములు గలది.

31. రాగాంగము లెన్ని భేదములు గలవు?

రాగాంగము, ఉపాంగము, క్రియాంగము, దేశాంగము అని నాలుగుభేదములు గలవు.

32. రాగాంగ మనగా నేమి?

రాగాంగమనగా సంపూర్ణములైన మేళకర్త రాగములు. (దీనికే జనకరాగ మని పేరు.)

33. ఉపాంగ మనగా నేమి ?

మేళకర్తలవలన ఔడవ షాడవాది వర్జములచే బుట్టిన రాగములు. (రాగాంగ రాగమునకు స్వంత పుత్రుని బోలినదై యున్నది.)

34. క్రియాంగ మనగా నేమి ?

రాగస్వరములను వక్రముచేయగా బుట్టిన రాగములు.

35. దేశాంగమనగా నేమి ?

రెండేసి రాగములను గలుపుటవలన బుట్టిన రాగములు.

36. రాగస్వరూపము దేనివలన ఏర్పడుచున్నది ?

న్యాసము, అంశము, గ్రహము అను నీ మూటివలన రాగస్వరూపము ఏర్పడుచున్నది.

37. న్యాసము అనగా నేమి ?

ఒక్కొక్క రాగమును ఆలాపించునపుడు సంగతి విన్యాసముయొక్క చివర స్వరము మీద నిలుపుచుండుది న్యాసస్వర మనబడును.

38. ప్రత్యాహత మనగా నేమి ?

అవరోహణ జంటస్వరములలో రెండవ స్వరమును కొట్టి దాని మీదిస్వరముయొక్క ఛాయను రప్పించుట.

39. అంశస్వర మనగా నేమి ?

ఆయా రాగములలో సంగతులనే పాడునపుడు విశేషముగ ఆ స్వరము మాటిమాటికి ప్రయోగించునది అంశస్వర మనబడును,

40. గ్రహస్వర మనగా నేమి ?

రాగము నారంభించు నపుడేమి మధ్య మధ్య సంగతి నారంభించునపుడేమి ఆ స్వరములోనే యారంభించునది గ్రహస్వర మనబడును.

41. సమయెడుప్పు అనగా నేమి ?

ఒక పాటలోని పల్లవినిగాని యే యితర భాగమునుగాని తాళమునందు మొదటి దెబ్బ మీద ప్రారంభించునది.

42. వాదిస్వర మనగా నేమి ?

ఒక రాగమునందు గల జీవస్వరమును బోలి మాటి మాటికి నుపయోగింపబడు స్వరము.

43. సంవాది స్వరమనగా నేమి?

రెండు స్వరముల మధ్య, ఎనిమిది లేక పండ్రెండు శృతులుండిన అట్టి రెండు స్వరములు ఒకటి కొకటి సంవాదు లనబడును.

44. కంపితము అనగా నేమి?

ఒక స్వరమును ఒక అక్షర కాలము కదలించి దానికి సమీపమునందు గల మీది స్వరము యొక్క ఛాయను రానట్లుల జేయుట.

45. నాదము యనగా నేమి?

సంగీత ధ్వని నా, ద, మను రెండక్షరములలో, నకారము ప్రాణమనియు, దకారము అగ్నియనియు సంజ్ఞ గ వున నట్టి ప్రాణాగ్నుల సంయోగమువలన యేర్పడు ధ్వని.

46. గమకము అనగా నేమి?

మనదేశ సంగీతములో నుపయోగింపబడు రకరకములగు అందములు, కదలికలు, అలంకారములు మొదలైనవి, వినువారి కింపుగలుగు, ఆకర్షణలకు అర్థ మిచ్చు పదము.

47. తాళమనగా నేమి?

సంగీతకాలమును తెలిసికొనుటకు నుపయోగించు కొలత.

48. జతి యనగా నేమి?

తక.తరి.కిట.నక.తధిం.గిణ.తోం అను తాళ ప్రత్యయములు గల రచనకు నామము.

49. గతి యనగా నేమి?

తాళమునకు ఆధారముగనుండి లీనమై నిర్ణీత సమయములందు గల్గు ధ్వని.

50. ప్లుతము అనగా నేమి?

ఎడమచేతిమీద కుడిచేతితో కొట్టి, మూడక్షర కాలములు వ్రేళ్ళను లెంచి నాల్గక్షరకాలములు ఎడమచేతి చుట్టూ కుడిచేతిని త్రిప్పి నాల్గక్షర కాలములు కుడిచేతిని కుడివైపు క్రిందికి విడుచుట.

51. శుద్ధమధ్యమ మేళకర్త లెన్ని? ప్రతి మధ్యమ మేళకర్త లెన్ని? స్వరములయందు భేదము గలదా?

శుద్ధ మధ్యమ మేళకర్తలు 36 న్నూ, ప్రతి మధ్యమ మేళకర్తలు 36 న్నూ గలవు. స్వరములకు భేదము గలదు.

52. వికృతిని పొందని శుద్ధ స్వరములు గల రాగ మెద్ది?
వికృతిభేదములేని శుద్ధస్వరరాగము మాయామాళవ గౌళ.

53. తాళశబ్దమునకు వ్యుత్పత్తి యెట్లు? అవి ఎన్ని విధములు?
తలప్రతిష్ఠాయాం అను ధాతువువలనను, కరతల ద్వయ సంయోగమువలనను, కాలము, క్రియ, మానము అను నీ మూటి చేరికవలనను, ఇన్నివిధముల చేత తాళశబ్దమునకు వ్యుత్పత్తి గలుగుచున్నది.

54. తాళమునకు ప్రాణములెన్ని? అవి ఎవ్వి?
తాళమునకు ప్రాణములు పది. అవి కాలము, మార్గము, క్రియ, అంగము, గ్రహము, జాతి, కళ, లయ, యతి, ప్రస్తారము అనునవి.

55. ఘాత అనగా నేమి?
ఘాత అనగా చేతిలో కొట్టెడి దెబ్బకు పేరు.

56. సంయోగ వియోగమునకు గల భేదమేమి?
రెండు హస్తములచేత ఘాతవేయుట సంయోగ మనఁబడును. ఆ రెండు హస్తములు విడదీయుట వియోగ మనఁబడును.

57. తాళము ఎన్ని విధములు?
మార్గము, దేశి, అని రెండువిధములు.

58. మార్గతాళములెవ్వి? దేశీయతాళము లెవ్వి?
ఈశ్వర ప్రణీతమైనటువంటి చంచత్పుట, చాచత్పుట, షట్పితాపుత్రిక, సంపద్వేష్టిక, ఉద్ఘట్టములను పంచతాళములు మార్గతాళములు, తదితరములు దేశీయతాళము లనఁబడును.

59. తాళమునకు గల జాతు లెవ్వి?
చతురశ్ర, తిశ్ర, మిశ్ర, ఖండ, సంకీర్ణములను నవి తాళజాతులు.

60. సంకీర్ణజాతి ఎన్ని అక్షరములు గలది?
9 అక్షరములు గలది సంకీర్ణ జాతి యనఁబడును.

61. మిశ్రజాతి ఎట్లేర్పడినది?
చతురశ్రము, కలసి మిశ్రజాతి అయినది.

62. తాళాంగము లెన్ని? అవి యెవ్వి?
తాళాంగము లారు. అవి అనుద్రుతము, ద్రుతము, లఘువు, గురువు, ప్లుతము, కాకపాదము అనునవి.

63. జాతిభేదమగునట్టి అంగ మెద్ది?
లఘువు మాత్రమే జాతిభేదమగునట్టి అంగము.

64. అంగమనగా నేమి?
అంగమనగా తాళసంఖ్యను గుర్తించుటకు చిహ్నమయిన సంజ్ఞ అంగమన బడును.

65. ధ్రువతాళము ఎన్ని అంగములు గలది?
ధ్రువతాళము నాలుగు అంగములు గలది.

66. అనుద్రుతమునకు ఎన్ని పేర్లు గలవు?
అర్ధచంద్రము, అవ్యక్తము, అనునాసికము, వ్యంజనము, విరామము అనునవి అను ద్రుతమునకు పేర్లు.

67. ఏయే అంగములచేత జంపెతాళ మనఁబడును?
లఘువు, అనుద్రుతము, ద్రుతము అను నీ మూడు అంగములచేతజంపెతాళ మనఁబడును.

68. త్రిశ్రజాతి ధ్రువతాళము ఎన్ని అక్షరములుగలది?
త్రిశ్రజాతి ధ్రువతాళము 11 అక్షరములు గలది.

69. మాత్ర అనగా నేమి? లఘువుకే మాత్ర అని పేరు.

70. తాళమార్గము లెన్ని విధములు?
దక్షిణము, వార్త్తికము, చిత్రము, చిత్రతమము, చిత్రతరము, అతిచిత్రతరము అని తాళమార్గములు ఆరు విధములు.

71. మార్గము లనగా నేమి?
తాళాక్షరముయొక్క అక్షరము మొదలు మఱియొక అక్షరమువరకు నడిచెడి కాలదీర్ఘములకు మార్గము లనంబడును.

72 దక్షిణమార్గము ఎన్ని మాత్రలచే నడుచును.
తాళాక్షరముయొక్క ఒక్కొక్క యక్షరమునకు ఎనిమిదేసి మాత్రలు చొప్పున నడచునది దక్షిణమార్గ మనబడును.

73. తాళక్రియలు ఎన్నివిధములు? మార్గక్రియలని, దేశ్యక్రియలని రెండువిధములు

74. క్రియలనగా నేమి? చేతితో వేసెడి అంగసంజ్ఞలకు క్రియ లనఁబడును?

75. తాళపాదము ఏయే క్రియలచేత వాడవలెను?
సర్పిణి, క్రిష్య, పతాక, పతిత అను నీ నాలుగు నిశ్శబ్ద క్రియలచేత వాడవలయును.

76. అతీత అనాగత గ్రహమునకు గల భేద మేమి ?

గీతము నడచిన పిమ్మట తాళము నడచునది అతీత మనఁబడును. తాళము నడచిన పిమ్మట గీతము నడచునది అనాగత మనంబడును.

77. లయ అనగా నేమి? తాళము నడుమ నడచెడికాలము లయ యనఁబడును.

78. లయ ఎన్ని విధములు? అందు ద్రుతలయ ఎట్లగుచున్నది?

ద్రుతలయ, మధ్యలయ, విళంబితలయ అని మూడు విధములు. ద్రుతలయ అనగా ఎంతత్వరగా పాడదగునో అట్లు తాళము వేసికొని పాడుట.

79. మధ్యలయ ఎట్లుండునది ?

ద్రుతలయను రెట్టింపు విళంబముగా తాళము వేసికొని పాడునది మధ్యలయ యనఁబడును,

80. విళంబితలయకు గల భేదమేమి ?

మధ్యలయకంటె రెట్టింపు విళంబముగా తాళము వేసికొని పాడునది విళంబిత లయ యనఁబడును.

81. యతి యనగా నేమి ?

తాళాంగములుండు రీతినిబట్టి ఏర్పడుదానికి యతి అనఁబడును.

82. సమయతి యెట్లుండునది ?

అనుద్రుత, ద్రుత, గురుప్లుతములలో ఎవ్వియైనను పకే; సమాన జాతీయములగు అంగములు గలది సమయతి యనంబడును.

83. ప్రస్తారమనగా నేమి ?

ఒక సంఖ్యగల స్వరమునుగాని, తాళాంగమునుగాని పైన వ్రాసి ఆసంఖ్యకు సమానమగు ఇతర స్వరములచే రూపభేదము చేయునది ప్రస్తార మనఁబడును.

84. కాలము లెన్ని? ఆఱవకాలము ఎన్ని అక్షరములచే నడచును?

కాలములు ఆఱు. ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ వగైరా. ఆఱవకాలమున 32 అక్షరములచే నడచును.

85. ఆవృత్తమనగా నేమి ? తాళముయొక్క సంపూర్తికి ఆవృత్తమని పేరు.

86. తాళోదాత్త మనగా నేమి ?

తాళఘాత యేస్వరముమీద బడుచున్నదో అట్టిస్వరమునకు తాళోదాత్తమని పేరు.

87. స్వరోదాత్త మనగా నేమి ?

తాళఘాతబడిన స్వరములు తప్ప మరి యే స్వరమునైనను అదిమి యుచ్చరించుదానికి స్వరోదాత్త మని పేరు.

88. దేశాదితాళము అనగా నేమి ?

ఇది ఒక విసర్జితము, మూడు దెబ్బలుం గలది. ఈతాళము నడక నెమ్మదిగా నుండును. విసర్జితములో, ముప్పాతిక అక్షరకాలము విశ్రాంతి అయినపిమ్మట పాట ప్రారంభింపబడును.

89. మధ్యాది తాళము అనగా నేమి ?

దేశాదితాళమువలె ఒక విసర్జితము, మూడు దెబ్బలుండునుగాని తాళము నడక అంత నెమ్మదిగా నుండదు. ఇందు విసర్జితములో, అర అక్షర కాలము విశ్రాంతియైన తరువాత పాట ప్రారంభింపబడును.

90. చాపుతాళ మనగా నేమి? అవి ఎన్నివిధములు, అవి ఏవి ?

సంగీతముయొక్క కాలపరిమాణమును దెలియజేయు నొకవిధమగు కొలత. అవి మూడు విధములుగా నుండును. (1) మిశ్రచాపు (లేక చాపు) మొదటి దెబ్బకు మూడు అక్షరముల కాలమును, రెండవ దెబ్బకు నాల్గు అక్షరముల కాలమును గలిగినది. (2) ఖండచాపు మొదటి దెబ్బకు రెండక్షరముల కాలమును, రెండవదెబ్బకు మూడక్షరముల కాలమును గలిగినది. (3) త్రిశ్రచాపు మొదటిదెబ్బకు ఒక అక్షరకాలమును, రెండవ దెబ్బకు రెండు అక్షరముల కాలమును గలిగినది.

91. జారు అనగా నేమి ?

జారు అనగా క్రిందినుండి పైకిగాని, పైనుండి క్రిందికిగాని, ఒక స్వరము నుండి మఱికొన్ని స్వరములవరకు ఈడ్చుట.

92. వఱియికు అనగా, నేమి ?

వఱయికు అనగా, ఒక స్వరము మొదలు దానిపైస్వరమువఱకు ఊగించుట.

93. అన్యస్వరమనగా నేమి ?

మేళకర్తరాగమునకు యేర్పడిన స్వరమును విడిచి యితర రాగస్వరము ఆ రాగములో యుపయోగించుట. (ఉదాహరణము) కాంభోజిరాగము:— స ని ప ధ స అను ప్రయోగములో దానికిగల కైశికి నిషాదమును, కాకలీ నిషాదముగా ప్రయోగించుట.

94. పూర్వాంగమనగా నేమి ? స రి గ మ

95. ఉత్తరాంగ మనగా నేమి ? ప ధ ని

96. పూర్వమేళము అనగా నేమి ?

శుద్ధమధ్యమ ప్రస్తారముచే పూర్వమేళము అనబడును.

97. ఉత్తరమేళములనగా నేమి ?

ప్రతి మధ్యమ ప్రస్తారములచే ఉత్తరమేళము లనబడును.

98. ఘనరాగమనగా నేమి ?

ఇది ఘనమైన నాభిజానముగా గానక్రియలను చేయదగినది. శౌర్య వీరోత్సాహములు గల పురుషుని బోలినదై యున్నది.

99. రక్తిరాగమనగా నేమి ?

ఇది వినువారి చిత్తమును రంజింపజేయునది. దీనిని నయరాగము మార్గరాగము అని యందురు. ఇది సొంపు, ఇంపులుగల మాటలచే చిత్తమును రంజించి మోహింపజేయుస్త్రీలను బోలినదై యున్నది.

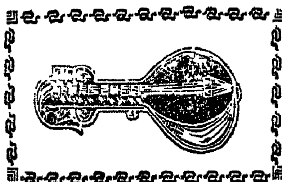
100. దేశీయరాగ మనగా నేమి ?

ఇది ఉత్తరదేశమునుండి వచ్చినదగుటచే ఔత్తరరాగమని చెప్పుదురు. మరియు రంజనము జేయు స్వభావము గలది. ఇంపుగల మాటలచే మనస్సును కరిగించి మోహింపజేయగల భోగస్త్రీలను బోలినదై యున్నది.

101. భాషాంగరాగ మనగా నేమి ?

ఇది ఉపాంగరాగముగా నుండియు అన్యరాగాంగ రాగ శుద్ధవికృతి స్వరములలో నేదైన ఒకటి లేక రెండు స్వరములను గొనియుండును. ఈ రాగము రాగాంగరాగమునకు స్వీకరించిన యితర స్త్రీ పుత్రుని బోలినదై యున్నది.

సంగీత ప్రశ్నోత్తరములు సమాప్తము

102. వక్రరాగమనగా నేమి ?

ఈ రాగము, ఆరోహణ మార్గమునగానీ, అవరోహణ మార్గమునగానీ, లేదా రెంటి మార్గములలోగానీ, వక్రముగా, వంకరటింకరగా, క్రమాపూర్ణమై యుండును. ఉదాహరణము శ్రీరాగము.

103. స్వరస్థానమనగా నేమి ?

శబ్దార్థమునుబట్టి స్వరస్థానమనగా స్వరముయొక్క స్థానము (ఉనికి. లేదా ఉండు(పుట్టు)చోట ఉత్పత్తిస్థానము. లేదా స్థితిస్థానము కావచ్చును.) ప్రేళ్ళు వేయుటకు అనువగు మెట్లుగల లేదా తంత్రులుగల (తంత్రీయుతమైన) జంత్రములలో, స్వరము (తీగెమీది) తంత్రిమీది రేఖాగణితమందలి కేంద్రబిందువును తెలియఁజేయును. ఇదియే వ్రేలు వేసినప్పుడు కావలసిన ప్రత్యేక స్వరమును ధ్వనింపఁజేయను (పలుకును). స్వరస్థానముఁగూడ చిన్ని చిన్ని (అల్పాల్పములగు) అవకాశముల (కాలముల) తోఁ గూడి, కొంత సంఖ్యాపరిమితములైన శ్రుతులఁ గలిగిన ప్రదేశము (స్థానము) ఇదియే రాగనిర్మాణమునకు, రాగాలాపమునకు ప్రాతిపదిక (లేదా బిందువు)గా నంగీకరింపఁబడినది. స్థాయికి పన్నెండు స్వరస్థానము లుండును. ఇరువదిరెండు శ్రుతులును పన్నెండు స్వరస్థానములలో విభక్తములై యుండును.

104. ధాతు, మాతు అనగా నేమి ?

స్వరము, సాహిత్యము అనబడును.

105. మేళకర్తలు 72. కిన్నిచక్రము లెన్ని ? వాటిపేర్లేమి ?

చక్రములు పన్నెండు, 1. ఇందు, 2. నేత్ర, 3. అగ్ని, 4. వేద, 5. బాణ, 6. ఋతు, 7. ఋషి, 8. వసు, 9. బ్రహ్మ, 10. దిశి, 11. రుద్ర, 12. ఆదిత్య.

106. ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ కాలములు అనగా నేమి ?

ప్రథమకాలములో నొక్కొక్క లయప్రమాణకాలమునకు ఎన్ని అక్షరముల చొప్పున ప్రదర్శింపబడునో, ద్వితీయకాలమునకు అదే లయప్రమాణకాలమునకు, రెట్టింపు అక్షరములు ప్రదర్శింపబడును. మరియు రెండవ కాలములో నొక్కొక్క లయప్రమాణకాలమునకు ఎన్ని అక్షరములు చొప్పున ప్రదర్శింపబడునో తృతీయకాలములో నదే లయప్రమాణకాలమునకు మరల రెట్టింపు అక్షరములు ప్రదర్శింపబడును. (ఈరీతిగా కాలములు హెచ్చినకొలది క్రింది కాలమునకు రెట్టింపు అక్షరములు ప్రదర్శింపబడుచుండును.

107. అక్షరకాల మనగా నేమి?

ఏదయిన ఒకకాలమును దాని జాతి ననుసరించి ఘాతలను, వేళ్ళను, విసర్జితములను, వాని వాని క్రమములో ప్రదర్శించుటను అక్షర కాలములో తాళమును ప్రదర్శించుట అని చెప్పబడును. మరియు తాళము ప్రదర్శించునపుడు దానిలో ఎన్ని ప్రత్యేకమయిన నడకలు యుండునో, ఆ నడకల మొత్తమునకు అక్షర కాలమని పేరు.

108. వాగ్గేయకార దనగా నేమి?

ధాతు మాతు కారుడు అనగా గేయము (గీతము)ను రచించువాడును, దానికి రాగ కల్పనము (స్వరకల్పనము) చేయువాడును, వాగ్గేయ కారుడే. ధాతుమాత్ర ప్రాధాన్యకములగు జతిస్వరముల రచించువారును వాగ్గేయకారులే.

ఇప్పటికాలములో మిక్కిలి వాడుకయందుండు రాగములను, వాని మేళకర్తల సంఖ్యలతోడ ఈ క్రింద వివరింపబడు చున్నవి,

---